

Jordbruksstatistisk årsbok 2013

med data om livsmedel

SCB

Statistiska centralbyrån

Statistics Sweden

Jordbruks
verket

Jordbruksstatistisk årsbok 2013

med data om livsmedel

Sveriges officiella statistik

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån
2013

Yearbook of agricultural statistics 2013 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2013

Tidigare publicering Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk och binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapsskötsel: 1866–1963.

Previous publication Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

Producent SCB, enheten för lantbruksstatistik
Producer Statistics Sweden, Agriculture Statistics Unit
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 19 17 60 00

Förfrågningar Charlotta Olsson, + 46 19 17 69 84
Inquiries charlotta.olsson@scb.se
Lea Wedén, +46 19 17 60 13
lea.weden@scb.se
Ann-Marie Karlsson, + 46 36 15 50 00
ann-marie.karlsson@jordbruksverket.se

Denna publikation är en del av Sveriges officiella statistik (SOS). Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet. Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt: Källa: SCB, *Jordbruksstatistisk årsbok 2013*.

This publication is a part of the official statistics of Sweden (SOS): It may be used freely and quoted. When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, *Yearbook of agriculture statistics 2013*.

Den särskilda SOS-logotypen får enligt lag inte användas vid vidarebearbetningar av statistiken.
Use of the particular SOS logotype is prohibited when further processing the statistics.

Omslag/Cover: Ateljén, SCB
Foto/Photo: Jan Andersson, Örebro

ISSN 1654-4382 (Online)
ISSN 0082-0199 (Print)
ISBN 978-91-618-1592-0 (Print)
URN:NBN:SE:SCB-2013-JO01BR1301_pdf

Printed in Sweden

Förord

Jordbruksstatistisk årsbok 2013 är den fyrtionionde sedan starten 1965. Avsikten med årsboken är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för den officiella statistiken inom jordbruksområdet. Denna statistik produceras huvudsakligen av Jordbruksverket (SJV) och Statistiska centralbyrån (SCB). Annan statistik inom jordbruksområdet produceras även av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. Livsmedelsstatistiken som återges i boken kommer huvudsakligen från SCB, Livsmedelsverket och Statens Veterinärmedicinska Anstalt. Uppgifterna till de internationella avsnitten hämtas från EU:s statistikbyrå Eurostat och FN:s Food and Agriculture Organization (FAO).

Ytterligare information om statistik över jordbruksområdet och länkar till annan statistik finns på SCB:s webbplats (www.scb.se) och på Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se).

Boken har tagits fram inom SCB:s enhet för lantbruksstatistik, på uppdrag av Jordbruksverket. Huvudredaktör är Charlotta Olsson, som tillsammans med Jan Andersson och Lea Wedén svarat för den tekniska framställningen av boken. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån och
Jordbruksverket i maj 2013

Marie Haldorson

Gabriella Cahlin

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2013 is the forty-ninth volume since the beginning in 1965. Since 1999 the Swedish Board of Agriculture (SJV) is responsible for the official statistics within the agricultural area. This statistics is mainly produced by the Swedish Board of Agriculture and Statistics Sweden (SCB).

The Table of Contents is translated into English as well as the headings of all tables.

On page 33 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. The last pages have a Swedish-English vocabulary with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Innehåll

Sida	
3	Förord
4	Innehåll
5	Teckenförklaring och förkortningar
6	Tabellförteckning
23	Jordbruksåret 2012
33	Summary
41	1 Historisk jordbruksstatistik
49	2 Företag och företagare
63	3 Åkerarealens användning
81	4 Skördar
97	5 Trädgårdsodling
105	6 Husdjur
135	7 Arbetskraft inom jordbruket
143	8 Produktionsmedel inom jordbruket
153	9 Stödåtgärder
171	10 Jordbrukets ekonomi
195	11 Ekologisk produktion
207	12 Jordbrukets miljöpåverkan
231	13 Jordbruket i EU
249	14 Internationella uppgifter om jordbruk
261	15 Industriproduktion m.m.
277	16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel
295	17 Konsumtion av livsmedel
309	18 Livsmedelssäkerhet
323	19 Priser på livsmedel
331	20 Internationella uppgifter om livsmedel
Bilagor	
345	1 Lantbruksregistret
347	2 Områdesindelningar i lantbruksstatistiken
351	3 Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation
352	4 Avgränsning av livsmedelssektorn
357	5 Varuklassificering enligt SITC/KN
370	Swedish-English Vocabulary
388	Sakregister

Contents

Page	
3	Preface
4	Contents
5	Symbols and abbreviations
6	List of tables
23	The year of agriculture 2012
33	Summary
41	1 Historical agricultural statistics
49	2 Holdings and holders
63	3 Utilization of arable land
81	4 Yields and crop production
97	5 Horticulture
105	6 Livestock
135	7 Labour force in agriculture
143	8 Production means in agriculture
153	9 Support
171	10 Economics
195	11 Organic farming
207	12 Impacts from agriculture on environment
231	13 Agriculture in the European Union
249	14 International data on agriculture
261	15 Manufacturing
277	16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
295	17 Consumption of foodstuffs
309	18 Food safety
323	19 Prices on food
331	20 International data on food
Appendices	
345	1 The Farm Register
347	2 Regional break down of the agriculture statistics
351	3 Quality and organization of the agricultural statistics
352	4 Definition of the food sector
357	5 Classification on commodities according to SITC/CN
370	Swedish-English Vocabulary
388	Subject index

<i>Teckenförklaring</i>	<i>Symbols</i>
– Noll	– Zero
0 Mindre än 0,5	0 Less than 0.5
0,0 Mindre än 0,05	0,0 Less than 0.05
.. Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	.. Data not available
. Uppgift kan ej förekomma	. Not applicable
* Preliminär uppgift	* Provisional figure
Ha Hektar	ha Hectares
tkr Tusen kronor	tkr Thousands of Swedish kronor (SEK)
Mkr Miljoner kronor	mkr Millions of Swedish kronor (SEK)
milj. kr - ” -	milj. kr - ” -
<i>En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara</i>	<i>Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row</i>

Lista över vissa förkortningar

<i>A-index</i>	<i>Avräkningsprisindex</i>	<i>NR</i>	<i>Nationalräkenskaperna</i>
<i>BNP</i>	<i>Bruttonationalprodukt</i>	<i>PM-index</i>	<i>Produktionsmedelsprisindex</i>
<i>CN</i>	<i>Combined Nomenclature</i>	<i>PPI</i>	<i>Producentprisindex</i>
<i>EAA</i>	<i>Economic Accounts for Agriculture</i>	<i>PPP</i>	<i>Purchasing Power Parities</i>
<i>ENS</i>	<i>Europeiska Nationalräkenskaps-systemet</i>	<i>PR-index</i>	<i>Prisregleringsprisindex</i>
<i>EFTA</i>	<i>European Free Trade Association</i>	<i>RAMS</i>	<i>Registerbaserad sysselsättningsstatistik</i>
<i>EU</i>	<i>Europeiska Unionen</i>	<i>SEK</i>	<i>Svenska kronor</i>
<i>FDB</i>	<i>Företagsdatabasen</i>	<i>SITC</i>	<i>Standard International Trade Classification</i>
<i>FoB</i>	<i>Folk- och bostadsräkningen</i>	<i>SLU</i>	<i>Sveriges Lantbruksuniversitet</i>
<i>GATT</i>	<i>General Agreement on Tariffs and Trade</i>	<i>SLV</i>	<i>Statens livsmedelsverk</i>
<i>HS</i>	<i>Harmonized Commodity Description and Coding System</i>	<i>SM</i>	<i>SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden</i>
<i>ICP</i>	<i>International Comparison Project</i>	<i>SNA</i>	<i>System of National Accounts</i>
<i>KN</i>	<i>Kombinerade nomenklaturen</i>	<i>SNI</i>	<i>Standard för svensk näringsgrensindelning</i>
<i>KPI</i>	<i>Konsumtprisindex</i>	<i>SNV</i>	<i>Statens naturvårdsverk</i>
<i>KSLA</i>	<i>Kungliga Skogs- och lantbruksakademien</i>	<i>SOS</i>	<i>Sveriges officiella statistik</i>
<i>LBR</i>	<i>Lantbruksregistret</i>	<i>SOU</i>	<i>Statens offentliga utredningar</i>
<i>LRF</i>	<i>Lantbrukarnas Riksförbund</i>	<i>SVA</i>	<i>Statens Veterinärmedicinska Anstalt</i>

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ Page	1. Historisk jordbruksstatistik <i>Historical agricultural statistics</i>
41	Figur 1A Antal företag efter storleksgrupper, 1927–2010 <i>Number of holdings by size group</i>
42	Figur 1B Areal åker-, betes- och ängsmark 1866–2012 resp. 1891–2012 <i>Area of arable land, permanent grassland and meadows</i>
43	Figur 1C Antal sysselsatta inom jordbruket fördelat på kvinnor och män 1951–2010 <i>Number of people employed in agriculture by gender</i>
44	Figur 1D Arealer för olika grödgrupper i riket 1866–2012 <i>Areas of different crop groups</i>
44	Figur 1E Arealer av olika spannmålsslag 1916–2012 <i>Areas of different cereals</i>
45	Figur 1F Antal nötkreatur, svin och får 1866–2012 <i>Number of cattle, pigs and sheep</i>
45	Figur 1G Antal brukningsenheter med nötkreatur 1932–2012 <i>Number of holdings with cattle</i>
46	Figur 1H Hektarskördar av vårkorn, höstkorn, höstvetete och havre 1913–2012 <i>Yields per hectare of spring barley, winter barley, winter wheat and oats</i>
46	Figur 1I Total mjölkproduktion och invägd mjölk vid mejeri 1939–2012 <i>Total milk production and milk delivered to dairies</i>
47	Figur 1J Produktion av nötkött och fläsk 1944/45–2012 <i>Production of beef and pork</i>
47	Figur 1K Andel BNP för jordbruk, skogsbruk och fiske 1866–2000 <i>Contribution to GDP by agriculture, forestry and fishery</i>
	2. Företag och företagare <i>Holdings and holders</i>
53	Figur 2A Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2012 <i>Average area of arable land per holding by county</i>
54	Figur 2B Karakteristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2010 <i>Characteristic type of farming by county</i>
55	Tabell 2.1 Antal företag med odling av olika grödor 2012 <i>Number of holdings with different kinds of crops</i>

- 56 **Tabell 2.2** Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2010
Number of holdings by size group
- 58 **Tabell 2.3** Antal företag och areal åker efter brukningsform 2010
Number of holdings and area of arable land by type of holding
- 59 **Tabell 2.4** Antal företag med husdjur av olika slag 2012
Number of holdings with different kinds of livestock
- 60 **Tabell 2.5** Antal företag efter driftsinriktning 2010
Number of holdings by type of farming
- 61 **Tabell 2.6** Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2010, procent
Percentage of holdings by type of farming and county
- 62 **Tabell 2.7** Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2010
Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture

3. Åkerarealens användning

Utilization of arable land

- 66 **Figur 3A** Total åkerareal länsvis 2012
Total area of arable land by county
- 67 **Figur 3B** Åkerarealens användning 2012
Use of arable land
- 67 **Figur 3C** Antal företag med odling av vissa grödor 2012
Number of holdings with cultivation of certain crops
- 68 **Figur 3D** Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2012
Cultivation of certain crops, areas per holding
- 68 **Figur 3E** Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2012
Cultivation of cereals, areas per holding
- 69 **Tabell 3.1** Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2010, hektar
Area of agricultural and forest land on holdings
- 70 **Tabell 3.2** Åkerareal efter storleksgrupp 2010
Area of arable land by size group
- 72 **Tabell 3.3** Åkerarealens användning 1990–2012, hektar
Use of arable land
- 73 **Tabell 3.4** Spannmål 2012. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation
- 75 **Tabell 3.5** Baljväxter 2012. Arealer och antal företag med odling
Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation

- 76 **Tabell 3.6** Oljeväxter 2012. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation
- 77 **Tabell 3.7** Vall och grönfoder 2012. Arealer och antal företag med odling
Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation
- 78 **Tabell 3.8** Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2012, hektar och procent
Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage
- 79 **Tabell 3.9** Potatis och sockerbetor 2012. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation
- 80 **Tabell 3.10** Träda, outnyttjad mark m.m. 2012. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas
- 4. Skördar**
Yields and crop production
- 87 **Figur 4A** Totalskördar av spannmål 1990–2012, 1 000-tal ton
Total production of cereals
- 87 **Figur 4B** Totalskördar av oljeväxter 1990–2012, 1 000-tal ton
Total production of oilseed crops
- 88 **Tabell 4.1** Spannmål 2012. Hektarskörd, kg/ha
Cereals. Yield per hectare
- 89 **Tabell 4.2** Spannmål 2012. Totalskördar, ton
Cereals. Total production
- 90 **Tabell 4.3** Majs, ärtor och åkerbönor 2012. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Grain maize, peas and field beans. Yield per hectare and total production
- 91 **Tabell 4.4** Oljeväxter 2012. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production
- 92 **Tabell 4.5** Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2012.
Areal, hektarskörd och totalskörd
*Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.
Crop area, yield per hectare and total production*
- 93 **Tabell 4.6** Potatis och sockerbetor 2012. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production
- 94 **Tabell 4.7** Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor 1990–2012, procent
Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beet
- 95 **Tabell 4.8** Normskördar 2012, kg/ha
Standard yields per hectare

5. Trädgårdsodling*Horticulture*

- 99 **Tabell 5.1** Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2011
Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of holdings
- 100 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1987–2011
Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of holdings
- 101 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoor cultivation of horticultural plants
- 102 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1987–2011
Outdoor cultivation
- 102 **Tabell 5.5** Äppel- och päronsorter. Planterad areal och antal träd 2012
Apple- and pear varieties. Planted area and number of trees
- 103 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 104 **Tabell 5.7** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1990–2011
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

6. Husdjur*Livestock*

- 110 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2012
Number of cattle
- 110 **Figur 6B** Antal svin 1970–2012
Number of pigs
- 111 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2012
Geographical distribution of cattle
- 111 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2012
Geographical distribution of pigs
- 112 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2012
Number of fowls and chickens
- 112 **Figur 6F** Antal får 1970–2012
Number of sheep
- 113 **Figur 6G** Hönsens geografiska fördelning 2012
Geographical distribution of fowls
- 113 **Figur 6H** Fårens geografiska fördelning 2012
Geographical distribution of sheep

- 114 **Tabell 6.1** Antal djur av olika slag 1980–2012
Number of livestock
- 115 **Tabell 6.2** Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2012
Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others
- 115 **Tabell 6.3** Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2012
Average size of herd
- 116 **Tabell 6.4** Antal nötkreatur 2012
Number of cattle
- 117 **Tabell 6.5** Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2012
Number of dairy cows by size of herd
- 118 **Tabell 6.6** Antal företag med nötkreatur 2012
Number of holdings with cattle
- 119 **Tabell 6.7** Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2012
Number of holdings with dairy cows by size of herd
- 120 **Tabell 6.8** Antal får 2012
Number of sheep
- 121 **Tabell 6.9** Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010
Number of ewes and rams by size of herd
- 122 **Tabell 6.10** Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010
Number of holdings with ewes and rams by size of herd
- 123 **Tabell 6.11** Antal svin 2012
Number of pigs
- 124 **Tabell 6.12** Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010
Number of sows and boars by size of herd
- 125 **Tabell 6.13** Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2010
Number of fattening pigs by size of herd
- 126 **Tabell 6.14** Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010
Number of holdings with sows and boars by size of herd
- 127 **Tabell 6.15** Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2010
Number of holdings with fattening pigs by size of herd
- 128 **Tabell 6.16** Antal höns och kycklingar 2012 samt kalkoner 2010
Number of fowls, chickens and turkeys
- 129 **Tabell 6.17** Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010
Number of fowls (chickens not included) by size of herd

- 130 **Tabell 6.18** Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010
Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd
- 131 **Tabell 6.19** Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal platser med häst
Number of horses, number of horses per 1 000 inhabitants and number of locations with horses
- 132 **Tabell 6.20** Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2011/12
Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals
- 132 **Tabell 6.21** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1990–2012
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey
- 133 **Tabell 6.22** Antal renar och antal renskötselgrupper vid samebyar 2012
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

- 138 **Tabell 7.1** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske (SNI 2007) 2011 efter arbetsplatsens belägenhet
Population gainfully employed in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work
- 139 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2010
Age distribution of holders
- 140 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2010 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of persons permanently and temporarily employed in agriculture in different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 141 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 2010 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of persons permanently and temporarily employed in agriculture in different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 142 **Tabell 7.5** Antal sysselsatta i jordbruket 2010 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier
Number of persons employed in agriculture by working hours for all categories of holdings

8. Produktionsmedel inom jordbruket

Production means in agriculture

- 147 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2011
Number of delivered tractors
- 147 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2011, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

- 148 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2012
Number of pre-tested buildings for livestock
- 149 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 2010/11 och 2011/12, ton
Total quantity of state certified seed
- 150 **Tabell 8.5** Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket. Kvantitet verksam substans 1990–2011, ton
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance
- 151 **Tabell 8.6** Försäljning av mineralgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2010/11, milj. kg
Sales of commercial fertilizers in agriculture and horticulture
- 151 **Tabell 8.7** Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2009 och 2010, ton
Feed materials in compound feeds for all animals
- 152 **Tabell 8.8** Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag 2010, ton
Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals

9. Stödåtgärder

Support

- 161 **Tabell 9.1** Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2012, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings
- 162 **Tabell 9.2** Gärdsstöd samt diverse produktstöd för stödåret 2012 utbetalade t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr
Single farm payment and various product support
- 163 **Tabell 9.3** Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2012 utbetalt t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr
Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden
- 164 **Tabell 9.4** Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2012, hektar
Areas for environmental support
- 165 **Tabell 9.5** Miljöersättning för stödåret 2012 utbetalade t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr
Environmental support
- 167 **Tabell 9.6** Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel-företag 2007–2012
Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers
- 168 **Tabell 9.7** Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2012, 1 000-tal kr
Granted investment support to adding value to agricultural and forest products for Sweden
- 168 **Tabell 9.8** Djurvålfärd för stödåret 2012 utbetalade t.o.m. april 2013, 1 000-tal kronor
Animal welfare

- 169 **Tabell 9.9** Utbetalade projekstöd 2007–2012, 1 000-tal kr
Disbursed structural fund aid
- 170 **Tabell 9.10** Utbetalade stöd och ersättningar till rennärigen 2000–2012, 1 000-tal kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding
- 10. Jordbrukets ekonomi**
Economics
- 179 **Figur 10A** Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2011 i löpande priser
Output value in the agricultural sector at current basic prices
- 179 **Figur 10B** Jordbrukets kostnader till baspriser år 2011 i löpande priser
Costs in the agricultural sector at current basic prices
- 180 **Figur 10C** Jordbrukets prisindex 2005–2012 (2005=100)
Agricultural price indices
- 180 **Figur 10D** Försålda lantbruksenheter år 2012, köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr
Sold agricultural units, average market price
- 181 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2012 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices
- 182 **Tabell 10.2** Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2011 i löpande priser, mkr
EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2011 at current prices
- 184 **Tabell 10.3** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2010 och 2011. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours
- 188 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2011. Kronor per hushåll
The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK
- 189 **Tabell 10.5** Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettointkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2011. Medeltal i kronor per hushåll
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK
- 190 **Tabell 10.6** Jordbrukets prisindex 2005–2012 (2005=100)
Agricultural price indices
- 191 **Tabell 10.7** Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2012, kr
Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products

- 192 **Tabell 10.8** Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2012 (2005=100)
Producer price index. Indices for subtotals
- 192 **Tabell 10.9** Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2012, kr per hektar
Average rent for agricultural land and for arable land
- 193 **Tabell 10.10** Utvecklingen av genomsnittligt arrendepriis för jordbruksmark inklusive gratisarrenden 1994–2012 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices
- 193 **Tabell 10.11** Genomsnittliga priser på jordbruksmark 1995–2011, 1 000-tal kr per hektar
Average prices on agricultural land
- 194 **Tabell 10.12** Försålda lantbruksenheter 2012
Sold agricultural units
- 11. Ekologisk produktion**
Organic farming
- 198 **Tabell 11.1** Omställd ekologiskt odlad areal och areal under omställning
Fully converted area, area under conversion and total organic area
- 198 **Tabell 11.2** Omställd ekologiskt odlad jordbruksmark fördelad på olika grödgrupper, hektar
Fully converted organic areas for different groups of crops
- 199 **Tabell 11.3** Antal omställda ekologiskt producerade djur
Number of organic livestock
- 200 **Tabell 11.4** Spannmål 2012. Arealer med ekologisk odling, hektar
Cereals. Areas with cultivation in organic farming
- 200 **Tabell 11.5** Ärtor och åkerbönor 2012. Arealer med ekologisk odling, hektar
Peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming
- 201 **Tabell 11.6** Oljeväxter 2012. Arealer med ekologisk odling, hektar
Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming
- 201 **Tabell 11.7** Potatis och sockerbetor 2012. Arealer med ekologisk odling, hektar
Potatoes and sugar beet. Areas with cultivation in organic farming
- 202 **Tabell 11.8** Slättervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2012. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling
Temporary grasses. First cut, regrowth and total production. Crop area, yield per hectare and total production in organic farming
- 203 **Tabell 11.9** Spannmål 2012. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha
Cereals. Yield per hectare in organic farming
- 203 **Tabell 11.10** Spannmål 2012. Totalskördar vid ekologisk odling, ton
Cereals. Total production in organic farming

- 204 **Tabell 11.11** Årter, äkerbönor och matpotatis 2012. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton
Peas, field beans and table potatoes. Yield per hectare and total production in organic farming
- 205 **Tabell 11.12** Areal med ekologiskt odlade trädgårdsprodukter som odlas i växthus och på friland 2011
Areas for organically cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation

12. Jordbrukets miljöpåverkan

Impacts from agriculture on environment

- 214 **Figur 12A** Areal betesmark 1990–2011
Permanent grassland
- 214 **Figur 12B** Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2012, 1 000-tal ton
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector
- 215 **Figur 12C** Slam som sprids på åkermark
Sludge spread at agricultural land
- 215 **Figur 12D** Kväveläckage från åkermarkens rotzon, riket, 1 000-tal ton
Nitrogen leaching from arable land
- 215 **Figur 12E** Nettobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2009
Net pollution load on water by phosphorus from human activities
- 215 **Figur 12F** Nettobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2009
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities
- 216 **Figur 12G** Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture
- 216 **Figur 12H** Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge
- 216 **Figur 12I** Kalkning av åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land
- 217 **Figur 12J** Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1999–2011
Plant protection products in agriculture, number of doses per hectare
- 217 **Figur 12K** Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1999–2011
Plant protection products in agriculture, number of doses per hectare in relation to the area of arable land
- 218 **Figur 12L** Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)
Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)

- 218 **Figur 12M** Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)
Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)
- 218 **Figur 12N** Utsläpp av växthusgaser totalt och från jordbruket
Emission of greenhouse gases, totally and from agriculture
- 219 **Tabell 12.1** Areal betesmark 2012, hektar
Areas under pasture and meadow
- 220 **Tabell 12.2** Anslutning till och måluppfyllelse i landsbygdsprogrammet, Förbättra miljön och landskapet
Connection to and target fulfilment for Rural Development Programme
- 222 **Tabell 12.3** Användning av växtnäringsämnen i mineral- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2010/11
Use of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure
- 224 **Tabell 12.4** Användning av kväve, fosfor och kalium från mineral- och stallgödsel i olika grödor 2010/11
Use of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops
- 225 **Tabell 12.5** Kvävegödslade arealer 2010/11
Arable land treated with nitrogen in fertilizers and manure
- 225 **Tabell 12.6** Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser)
Nitrogen- and phosphorus balances for arable land
- 226 **Tabell 12.7** Ammoniakavgång i jordbruket 1995–2009
Emissions to air of ammonia in agriculture
- 227 **Tabell 12.8** Sålda växtskyddsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2011
Plant protection products sold for use in Swedish agriculture, number of doses and average dose in kg/ha
- 228 **Tabell 12.9** Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruksgrödor 2009/2010. Behandlad grödareal, procent, samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton
Use of herbicides, fungicides and insecticides in all arable crops, treated crop area and active substance
- 230 **Tabell 12.10** Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i olika grödor i jordbruks- och vissa trädgårdsgrödor 2009/2010. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha
Use of herbicides, fungicides and insecticides in different arable crops, treated crop area and active substance

13. Jordbruket i EU

Agriculture in the European Union

- 234 **Tabell 13.1** Sysselsättning fördelad på sektorer 2011, 1 000-tal personer och procent
Civilian employment by sector of activity

- 235 **Tabell 13.2** Total areal och jordbruksareal 2011, 1 000-tal hektar
Total and agricultural area
- 236 **Tabell 13.3** Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2010
Holdings by size classes of holdings
- 237 **Tabell 13.4** Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2010, 1 000-tal hektar
Utilized agricultural area by size classes of holdings
- 238 **Tabell 13.5** Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2011, 1 000-tal hektar
Harvested area of some of the most important crops
- 240 **Tabell 13.6** Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2011, 1 000-tal ton
Total production of some of the most important crops
- 242 **Tabell 13.7** Skörd av vissa grönsaker 2011, 1 000-tal ton
Harvested production of selected fresh vegetables
- 243 **Tabell 13.8** Antal nötkreatur i maj / juni 2011, 1 000-tal
Number of bovines
- 244 **Tabell 13.9** Antal svin, får och getter i december 2011, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats
- 245 **Tabell 13.10** Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2010
Number of holdings with dairy cows by size of herd
- 246 **Tabell 13.11** Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2010, 1 000-tal
Number of dairy cows by size of herd
- 247 **Tabell 13.12** Animalieproduktion 2011, 1 000-tal ton
Production of animal products

14. Internationella uppgifter om jordbruk

International data on agriculture

- 250 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 2011, 1 000-tal hektar
Use of arable land in different countries
- 252 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 2011, 1 000-tal ton
Crop production in different countries
- 254 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 2011, 1 000-tal (höns i miljontal)
Number of livestock in different countries
- 256 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 2011
Livestock production in different countries

- 258 **Tabell 14.5** Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärsarbetande befolkningen i olika länder 2010
Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries

15. Industriproduktion m.m.

Manufacturing

- 266 **Figur 15A** Förvärsarbetande befolkning inom livsmedelsindustrin 2011
Population gainfully employed in food manufacturing
- 267 **Figur 15B** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2011, 1 000-tal ton
Industrial production of certain food products and groups of food products
- 268 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2012
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle
- 268 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2012
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs
- 269 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2012
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 269 **Tabell 15.4** Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar 1995–2012, 1 000-tal ton
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens
- 269 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2012, 1 000-tal ton
Eggs delivered to wholesalers and total production
- 270 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt 1990–2012, ton
Production of meat from reindeer and wild animals
- 270 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2012
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk and average content of fat and protein
- 271 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2012, 1 000-tal ton och procent
Disposition of milk delivered to dairies
- 271 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2012, 1 000-tal ton
Dairy production and production of milk powder
- 272 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 2007
Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 2007
- 274 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2011, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs

- 275 **Tabell 15.12** Förvärvsarbetande befolkning inom olika livsmedelsbranscher 2010 och 2011 enligt SNI 2007
Population gainfully employed in different branches of the food sector according to SNI 2007

16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs

- 281 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1998–2012, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 283 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2012, milj. kr. Varugruppering enligt SITC
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC
- 284 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2012, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 286 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2012, 1 000-tal ton, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 288 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur 2007–2012, ton och 1 000-tal kr, insamlade värden
Imports and exports of livestock, collected data
- 289 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel 2007–2012, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of processed foodstuffs, collected data
- 291 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2012, milj. kr, insamlade värden. Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC
- 293 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2012, milj. kr, insamlade värden. Varugruppering enligt SITC
Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC

17. Konsumtion av livsmedel

Consumption of foodstuffs

- 299 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1998–2012
Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures
- 299 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2012 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent
Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts

- 300 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2011, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person
- 303 **Tabell 17.2** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 303 **Tabell 17.3** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2011 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 304 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2011 med fördelning på olika livsmedel. Milligram
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day by different foodstuffs
- 305 **Tabell 17.5** Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2011 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr
Turnover (incl. VAT) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)
- 307 **Tabell 17.6** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2012 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices
- 308 **Tabell 17.7** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2012 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers

18. Livsmedelssäkerhet

Food safety

- 313 **Figur 18A** Frekvensen av olika anmärkningar efter provtagning på dricksvatten 2009, procent
Percentage of various remarks in drinking-water
- 313 **Figur 18B** Andel anmärkningar efter provtagning 2009 på dricksvattenanläggningar fördelade efter antal konsumenter på anläggningen, procent
Percentage of remarks at drinking-water structures distributed by numbers of consumers at the structure
- 314 **Figur 18C** Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2010, procent
Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals
- 315 **Figur 18D** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1996–2010. Inhemska samt importerade produkter från EU och tredje land, procent
Percentage of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively

- 315 **Figur 18E** Fördelning av prov med eller utan halter av bekämpningsmedelsrester i stickprovskontrollen 2000–2010, procent
Distribution of samples with or without residues of pesticides (The Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food)
- 316 **Figur 18F** Antal besättningar av olika djurslag som infekterats av *Salmonella* 2006–2011
Number of herds of different kind of animals infected by Salmonella
- 316 **Figur 18G** Antal rapporterade fall av human *Salmonella*-infektion i Sverige 2001–2011
Number of reported cases of human infections of Salmonella in Sweden
- 317 **Figur 18H** Andel positiva prov för *Campylobacter* tagna på kycklingar vid slakt 2006–2011, procent
Frequency of positive samples of Campylobacter from chicken at slaughter
- 317 **Figur 18I** Antal rapporterade fall av human *Campylobacter*-infektion i Sverige 2001–2011
Number of reported cases of human infection caused by Campylobacter in Sweden
- 318 **Tabell 18.1** Antal dricksvattenanläggningar med anmärkning uppdelat på typ av anmärkning 2009
Number of drinking-water structure with remarks distributed by type of remark
- 318 **Tabell 18.2** Resultat av det svenska kontrollprogrammet för pesticidrester i livsmedel av vegetabiliskt och animaliskt ursprung 2010
Results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food
- 319 **Tabell 18.3** Sammanfattning av prover med resthalter av pesticider i frukt och grönsaker som tagits under 2010 efter ursprung
Summary of samples with residues of pesticides in fruits and vegetables, taken by origin
- 319 **Tabell 18.4** Antal prov med förekomst av resthalter av pesticider i frukter och grönsaker från olika odlingsformer 2010
Number of samples with or without residues of pesticides in fruits and vegetables distributed by type of farming
- 320 **Tabell 18.5** Resultat av det svenska kontrollprogrammet för *Salmonella* efter provtagning i olika led i livsmedelsproduktionen under åren 2000–2011
Results for Salmonella in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production
- 321 **Tabell 18.6** Resultat från provtagning och analys efter *Campylobacter* 2000–2011
Results from sampling and analysis of Campylobacter

19. Priser på livsmedel

Prices on food

- 326 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2012 (1980=100)
Consumer Price Index
- 327 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods

- 328 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindextal (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers
- 330 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (2005=100)
Price index numbers in the food sector

20. Internationella uppgifter om livsmedel

International data on food

- 334 **Figur 20A** Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2011 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries
- 336 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2012 för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100)
Harmonized Index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries
- 338 **Tabell 20.1** Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2011, procent
Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries
- 339 **Tabell 20.2** Indextal, baserade på hushållens individuella konsumtionsutgifter, per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2011 (EU-27=100)
Indices of real value per head, of final consumption expenditure by households, for EU-countries and some other countries
- 340 **Tabell 20.3** Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2011 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries
- 342 **Tabell 20.4** Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2011
Comparative price levels for total private consumption
- 343 **Tabell 20.5** Harmoniserat index för konsumentpriser 2011 och 2012 (HIKP) för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100). Vissa huvudgrupper
Harmonized Index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries. Selected categories of foodstuffs
- 344 **Tabell 20.6** Mervärdesskattesatser inom EU den 14 januari 2013, procent
VAT rates in EU-countries at 14th January 2013, per cent

Jordbruksåret 2012

Avsnittet är skrivet av Harald Svensson, chefsekonom vid Jordbruksverket

Spannmålspriserna och oljefröpriserna var goda under 2011 och 2012, samtidigt som priserna på animalier låg på ungefär samma nivåer som noterats de senaste åren. Grisköttspriserna har hämtat sig 2011 och 2012 efter turbulens på marknaden under slutet av 2010.

Spannmålsskörden 2012 blev högre än både genomsnittet för de senaste fem åren och 2011. Den milda vintern gynnade de höstsådda grödorna som överlag har gett höga skördenivåer. På animalieområdet noteras särskilt en minskning av slakten av griskött. Mjölproduktionen och slakten av kyckling var ungefär oförändrad jämfört med 2011, medan slakten av nötkött minskade. Avvecklingen av handjursbidraget årsskiftet 2011/12 medförde en viss anhopning av slakt under hösten 2011 och att slakten under 2012 därför blev lägre.

Under året har inga principiella beslut fattats om förändringar i jordbrukspolitiken. Förberedelser pågår för en förändrad politik att gälla mellan 2014 och 2020. I oktober 2011 redovisade EU-kommissionen förslag till nya grundförordningar som förhandlas med medlemsstaterna och EU-parlamentet.

Arealanvändningen

Den milda vintern gynnade de höstsådda grödorna som överlag har gett höga skördenivåer. På riksnivå beräknas hektarskörden av höstveten till 6 820 kg per hektar, vilket är den högsta som redovisats för landet som helhet. Hektarskörden av höstkorn beräknas till 6 600 kg per hektar och rågvete till 5 920 kg per hektar. Även dessa avkastningsnivåer är rekordhöga. Höstrågen tangerar ett tidigare rekord från år 2008. Framförallt i de sydöstra delarna av landet, som annars brukar drabbas av försommartorka, har de höstsådda grödorna gett god avkastning. Kalmar, Gotlands och Blekinge län är exempel på län med höga avkastningsnivåer.

Åren efter frikopplingen av arealstödet från 2005 har gett minskade spannmålsarealer med ca 10 %. De senaste åren tycks odlingen ha stabiliserat sig vid 1,0 miljoner hektar. Denna areal nåddes också under 2012, varav 340 000 hektar höstsådda och 660 000 hektar vårsådda grödor. Odlingen av oljevaxter har pendlat mellan 95 000 och 110 000 hektar de

senaste åren, och blev 110 000 hektar under 2012.

Spannmålsodlingen har minskat i hela landet jämfört med perioden före frikopplingen av arealstödet (2005). Tendensen till minskning blir särskilt tydlig i skogslänen.

Odlingen av sockerbetor uppgick under 2012 till 39 000 hektar, vilket är ungefär lika mycket som 2011. Under de senaste åren har odlingen hållit sig mellan 38 000 och 40 000 hektar. Odlingen av matpotatis uppgick 2011 till 19 000 hektar som också är i nivå med omfattningen de senaste åren. Däremot minskar odlingen av stärkelsepotatis och uppgick 2012 till 6 000 hektar.

Vallarealen har varit i stort sett oförändrad de senaste åren och uppgick under 2012 till drygt 1,1 miljoner hektar. Sett på längre sikt har dock arealen vall ökat trots att antalet nötkreatur har minskat. Den totala åkerarealen har varit i stort sett oförändrad vid drygt 2,6 miljoner hektar under de senaste åren. Arealen betesmark och slätteräng har visat en avtagande tendens och uppgick under

2012 till 440 000 hektar mot knappt 450 000 hektar under 2011

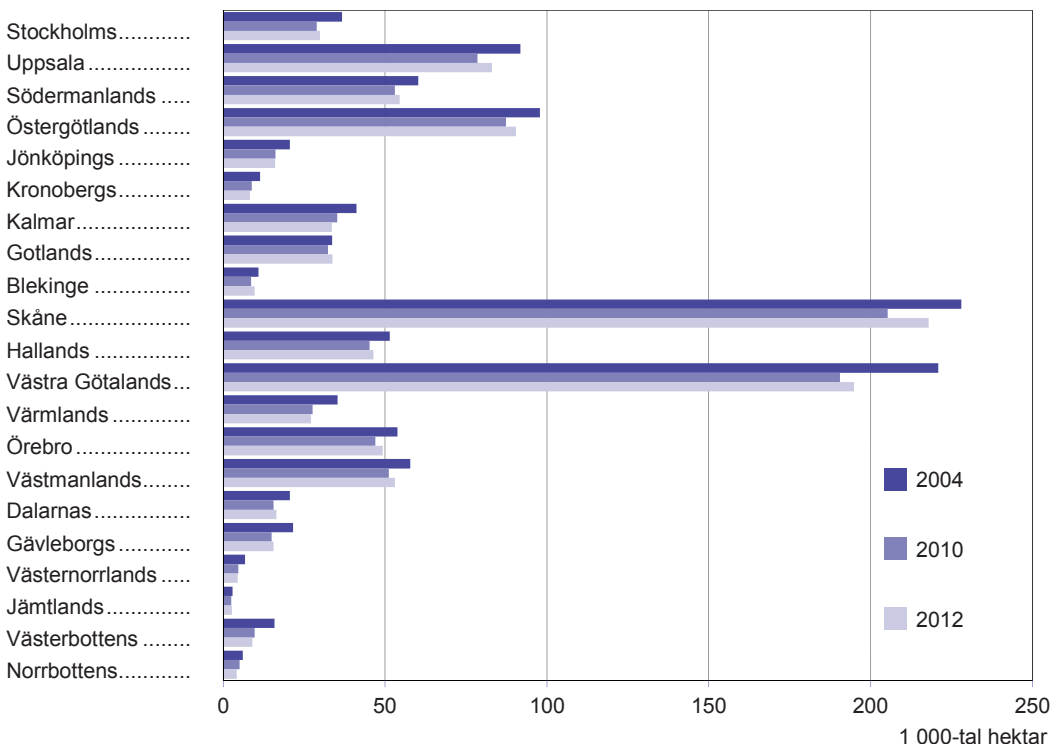
Sett i ett längre perspektiv är åkermarkens omfattning mycket stabil och har minskat med knappt 10 000 hektar per år sedan år 2000. Jordbrukspolitikens utformning med gårdsstödet uppmuntrar att behålla arealen som jordbruksmark. Sett till olika grödgrupper noteras däremot större förändringar. Arealen oljeväxter har fördubblats från ca 50 000 hektar till ca 100 000 hektar. Arealen spannmål har minskat från nästan 1,25 miljoner hektar år 2000 till runt 1,0 miljoner hektar efter införandet av gårdsstödet 2005. Vallarealen har ökat med ca 200 000 hektar från drygt 900 000 hektar år 2000 till drygt 1,1 miljoner hektar 2011. Sammanfattningsvis kan denna redovisning ge den slutsatsen

att användningen av marken är mindre intensiv nu än den var för till exempel tio år sedan. Ett viktigt skäl till denna slutsats är att antalet grovfoderkonsumerande djur har minskat samtidigt som arealen vall har ökat.

En ytterligare intressant jämförelse som kan göras är att arealen höstsådda spannmåls- och oljeväxtgrödor på lång sikt har ökat jämfört med de vårsådda grödorna. Särskilt har höstrapsodlingens andel ökat. Samtidigt med denna tendens är minskningen av arealen vårsådda spannmålsgrödor tydlig. Dessa tendenser blir ännu tydligare om uppgifter tas med för ytterligare ett par decennier bakåt. 2012 var dock ett år med ogynnsamma väderförhållanden för de höstsådda grödorna.

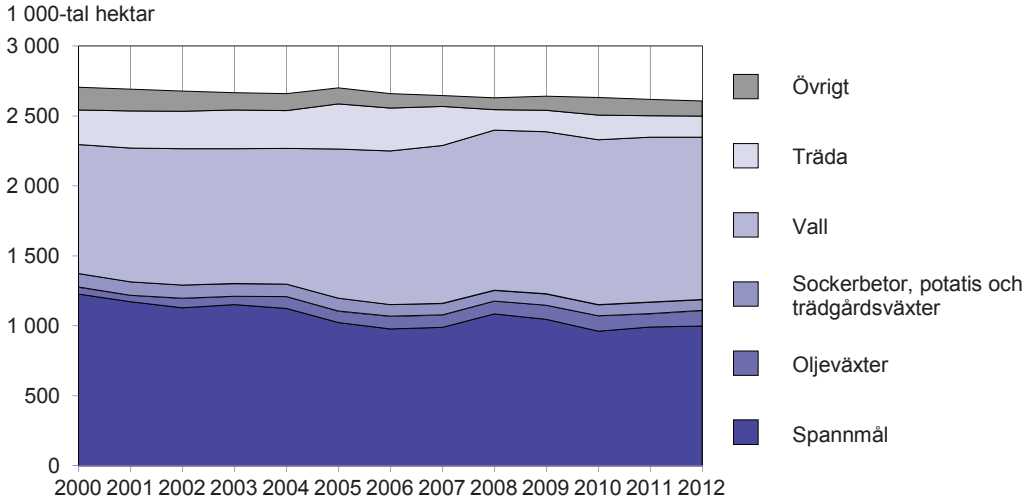
Figur 1
Spannmålsarealen 2012 jämfört med 2004 och 2010 fördelat per län, 1 000-tal hektar

Area of cereals by county

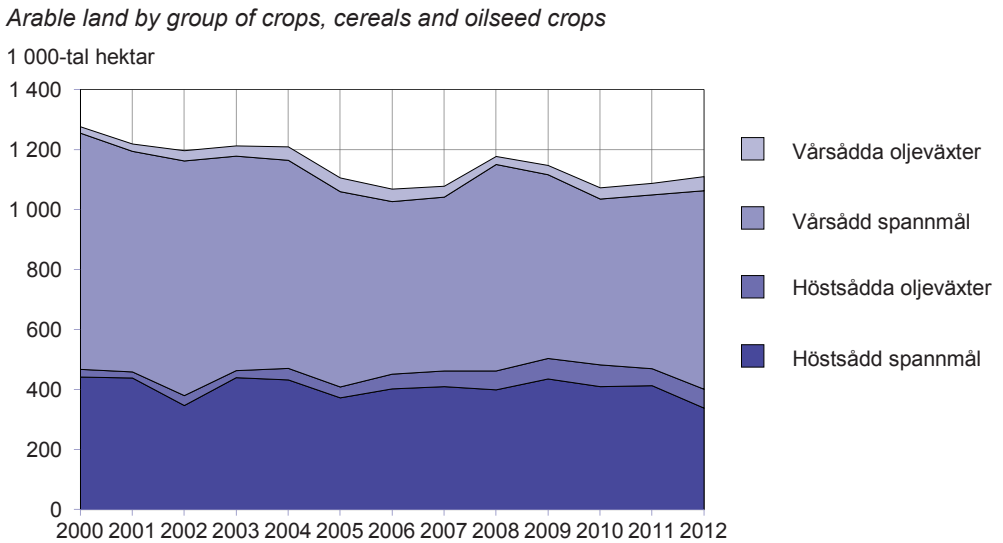
Källa: Jordbruksverket.

Figur 2
Åkerarealens användning 2000–2012, 1 000-tal hektar
Arable land by group of crops

Källa: Jordbruksverket.

Figur 3
Användning av åkerareal för spannmål och oljev växter 2000–2012, 1 000-tal hektar
Arable land by group of crops, cereals and oilseed crops

Källa: Jordbruksverket.

Skörden av spannmål och sädden hösten 2012

Den totala skörden av spannmål har beräknats till 5,1 miljoner ton under 2012. Den är 4 % högre än genomsnittet för de fem senaste åren och 10 % högre än 2011 års spannmålsskörd. Anledningen till det bättre skörderesultatet är att hektarskördarna för de höstsådda grödorna är högre än både femårsgenomsnitt och fjolårsresultat.

Till exempel beräknas totalskörden av höstvetete preliminärt till 2,0 miljoner ton, vilket motsvarar 38 % av den totala spannmålsskörden. Arealen av höstvetete minskade med 18 % jämfört med 2011, men totalskörden är i nivå med fjolårsresultatet eftersom hektarskörderna ökade med 21 %. I den redovisade skörden av höstvetete ingår kvantiteter som odlats för produktion av energi. Här ingår även mer lågavkastande höstsådda vetesorter såsom dinkel, lantvetesorter etc.

Totalskörden av raps och rybs beräknas preliminärt till 321 900 ton, vilket är 29 % mer än förra årets resultat. Hektaravkastningen för höstraps blev i år högre än både 2011 och femårsgenomsnittet i nästan alla län där odling förekommer i större omfattning. Ett undantag är Västra Götalands län där årets skördeutfall är i nivå med femårsgenomsnittet. På riksnivå beräknas hektarskörderna av höstraps till 3 700 kg per hektar, vilket är den högsta som hittills redovisats. Avkastningen av höstraps är rekordhög även i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län. Uppemot hälften av höstrapsarealen finns i Skåne län, där förhållandena var mycket gynnsamma för grödan under 2012.

Den totala bärgade skörden av slättervall beräknas till 4,8 miljoner ton. Första skörden skattas till 3,1 miljoner ton och återväxten till 1,6 miljoner ton. Skördenivån totalt blev 3 % högre än föregående års totala bärgade skörd och 4 % större jämfört med femårsgenomsnittet.

Totalskörden av matpotatis beräknas för riket till 550 000 ton. Det är 6 % lägre än 2011 års skörd. Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län.

Totalskörden beräknas till 260 000 ton, vilket är 14 % högre än föregående års resultat.

Utdragna perioder av regnväder under sensommaren och hösten 2012 omöjliggjorde den planerade höstsådden i stora delar av landet. I Stockholms, Uppsala och Västmanlands län har endast omkring en tredjedel av den normala sådden av höstvetete kunnat genomföras. I Södermanlands, Hallands, Västra Götalands och Värmlands län såddes ungefär hälften av vad som är normalt. Endast i Skåne och Blekinge län kunde nära nog normala arealer av höstvetete sås.

De arealer som såddes med spannmål och oljeväxter hösten 2012 för skörd under 2013 beräknas till 360 300 hektar totalt för riket. Det är 11 % mindre än förra årets arealer och 25 % mindre än genomsnittet för de senaste fem åren. Den största grödan som höstsås är höstvetete med 222 000 hektar, vilket är 23 % mindre än förra årets areal som även den hade begränsats av alltför blött höstväder. Årets sådd av höstvetete är den lägsta sedan år 1998.

Animalieproduktionen

Frikopplingen av de djurrelaterade direktstöden från 2005 påverkade produktionen av mjölk, nötkött samt får- och lammkött eftersom tidigare produktionskopplade stöd från årsskiftet 2011/12 har frikopplats helt från produktionskrav. Mjölproduktionen har minskat successivt sedan år 2000 när produktionen var precis under kvottaket. Produktionen under 2012 blev knappt 2,9 miljoner ton. Produktionen av nötkött har sedan 2005 pendlat mellan 130 000 och 140 000 ton men under 2012 blev produktionen 126 000 ton. Siffran för 2011 påverkades i höjande riktning genom att det kvarvarande kopplade handjursbidraget frikopplats från 2012. Samtidigt påverkades därför produktionen under 2012 negativt av frikopplingen. Produktionen av griskött har minskat de senaste åren. Under 2005 uppgick slakten till 277 000 ton, men blev enbart 234 000 ton under 2012. Minskningen de två senaste åren får i hög grad tillskrivas det lönsamhetsfall som inträffade i slutet av 2010. Produktionen av kyckling har däremot haft en ökande tendens, men som

avstannade 2011. Under 2012 blev produktionen 112 000 ton.

Produktionen i mejerierna av konsumtionsmjölk, inklusive syrade produkter, fortsatte att falla under 2012 och uppgick till drygt 1,1 miljoner ton. Produktionen av ost har varit i det närmaste oförändrad de senaste

tre åren och uppgick 2012 till 101 000 ton. Även produktionen av smör har varit nästan oförändrad de senaste tre åren. Produktionen av mjölkpulver har däremot haft en ökande tendens de senaste åren och blev 62 000 ton under 2012.

Tabell 1

Produktionen av vissa animalieprodukter 2000–2012, 1 000-tal ton

Animal products

	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mjölk	3 297	3 163	2 986	2 987	2 933	2 862	2 850	2 861
Nötkött	150	136	134	129	140	138	138	126
Griskött	277	275	265	271	261	263	256	234
Fjäderfäkött	90	99	107	109	107	114	114	112

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 2

Produktion av vissa mejeriprodukter 2000–2012, 1 000-tal ton

Dairy products

	2000	2011	2012
K-mjölk o. syrade produkter	1 285	1 138	1 121
Grädde	96	110	113
Ost	127	103	101
Smör	30	17	18
Mjölkpulver	47	51	62

Källa: Jordbruksverket.

Prisutvecklingen

De senaste åren har prisrörelserna varit kraftiga för flera produkter. Detta gäller särskilt för spannmål och oljefröer. En pristopp inträffade för dessa produktgrupper under 2007 och 2008. Starka prishöjningar inträffade också under senare delen av 2010. Detta har medfört att priserna under 2012 varit på samma nivå som under pristoppen 2008. Det är också värt att lägga märke till prisfallet för griskött vid årsskiftet 2011/12, men att priset under 2012 återgått till ungefär medelvärdet för hela perioden sedan 2005.

Även priserna på enskilda insatsvaror har pendlat starkt. En pristopp inträffade 2008 för gödningsmedel och foder, men att priserna för dessa produkter föll tillbaka senare under 2008 och under 2009. Från

2010 märks återigen en tydlig prishöjning för foder och som hänger samman med prishöjningarna för spannmål och oljevaxter. Priserna på andra mera betydande insatsvaror utvecklades i ungefär samma takt som priserna för insatsvaror i sin helhet. Priserna för insatsvaror i sin helhet (PM-index) har sedan 2005 stigit med drygt 30 %. Detta kan jämföras med att de samlade producentpriserna steg med 34 % under samma period.

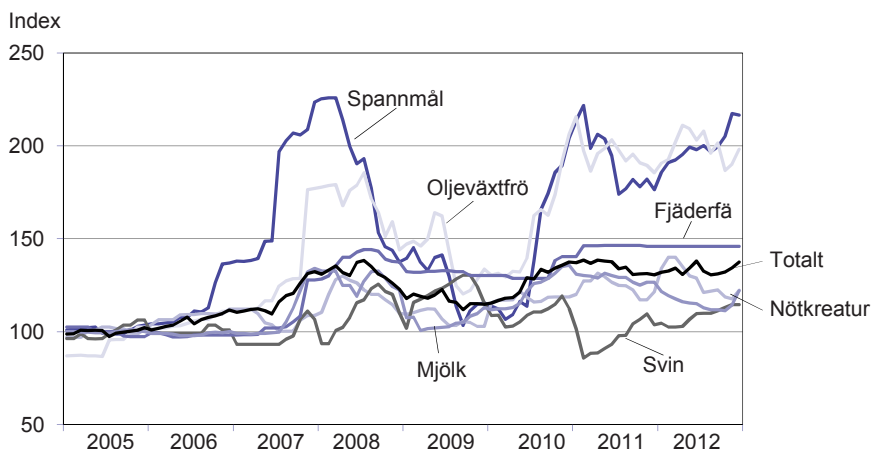
Livsmedelsprisernas utveckling (avser konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter) har de senaste åren visat samma mönster som den samlade prisutvecklingen enligt KPI med ett undantag, nämligen att prisutvecklingen för livsmedel var starkare 2007 och 2008 i samband med att jordbrukspriserna steg kraftigt. När jordbrukspriserna sedan föll tillbaka föll livsmedelspriserna inte tillbaka. Ökningen sedan 2005 av livsmedelspriserna uppgår till 18 % mot den allmänna prisutvecklingen enligt KPI som blev 13 %. Priserna i industriledet (PPI-J) har stigit något mer än livsmedelspriserna i konsumentledet, men mindre än priserna till jordbrukarna.

När utvecklingen enligt indexserier av de slag som används här jämförs med varandra får man hålla i minnet att man hanterar sektorsavgränsningar på olika sätt. Till

exempel avser index för industriledet den produktion som sker i Sverige medan konsumentprisindex avser den sammansättning av produkter som konsumeras. Efter-

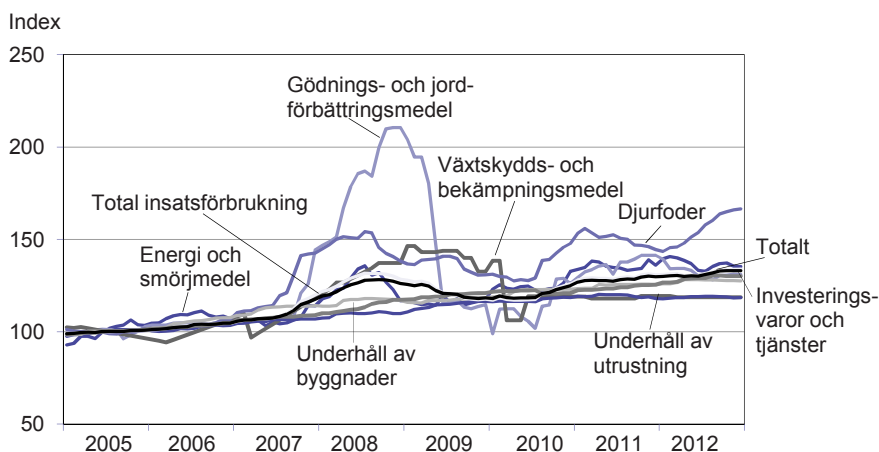
som utrikeshandeln är betydande är det således inte ”samma” varor respektive varusammansättning enligt dessa båda index.

Figur 4
Utvecklingen av producentpriserna för vissa produktgrupper
2005–2012. Index 2005=100
Output Price Index

Källa: Jordbruksverket.

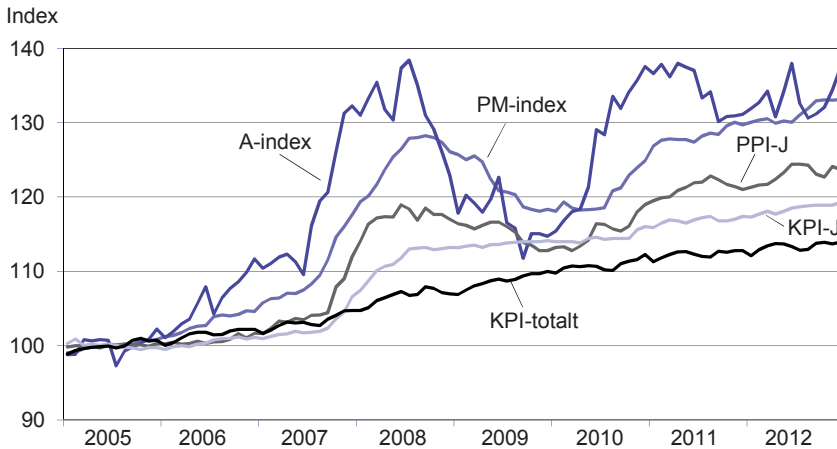
Figur 5
Utvecklingen av priserna för vissa grupper av insatsvaror
2005–2012. Index 2005=100
Agricultural Input Price Index

Källa: Jordbruksverket.

Figur 6
Utvecklingen av index på jordbruksområdet och konsumentprisindex
2005–2012. Index 2005=100

Price indices in the food sector and Consumer Price Index

Källa: Jordbruksverket och SCB.

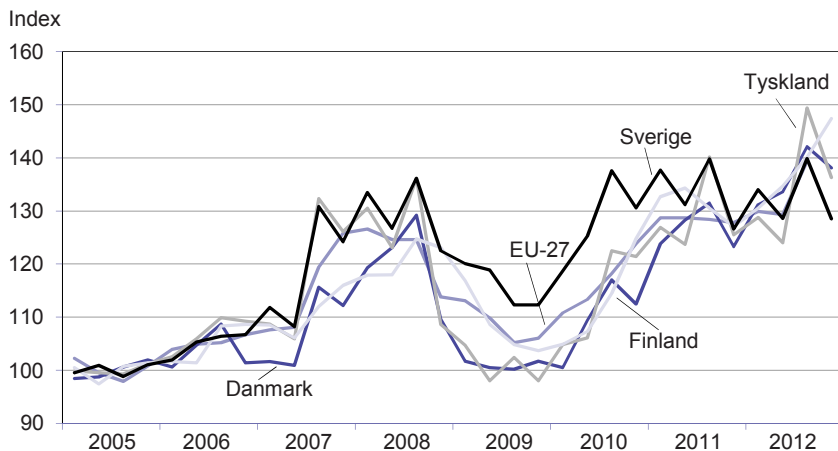
Internationell jämförelse av prisutvecklingen

EU:s statistikorgan Eurostat redovisar på kvartalsbasis såväl prisutvecklingen för levererade produkter som för insatsvaror. Beträffande producentpriserna framgår att överensstämmelsen mellan prisutvecklingen i Sverige och för EU-27 är god. Under 2011 och 2012 förefaller dock prisökningen ha stannat av i Sverige jämfört med i EU-27 och i de tre jämförelseländerna.

Även utvecklingen av insatsvarupriserna är likartad mellan Sverige och EU-27 och de tre jämförelseländerna. Precis som gällde för producentpriserna har dock priserna stigit tydligt långsammare under de senaste två åren i Sverige. En rimlig hypotes är att den långsammare prisutvecklingen för såväl producentpriser som insatsvarupriser i Sverige under den senaste tiden är en effekt av den stärkta kronan.

Figur 7
Utvecklingen av producentpriserna inom EU-27 och vissa medlemsländer 2005–2012. Index 2005=100

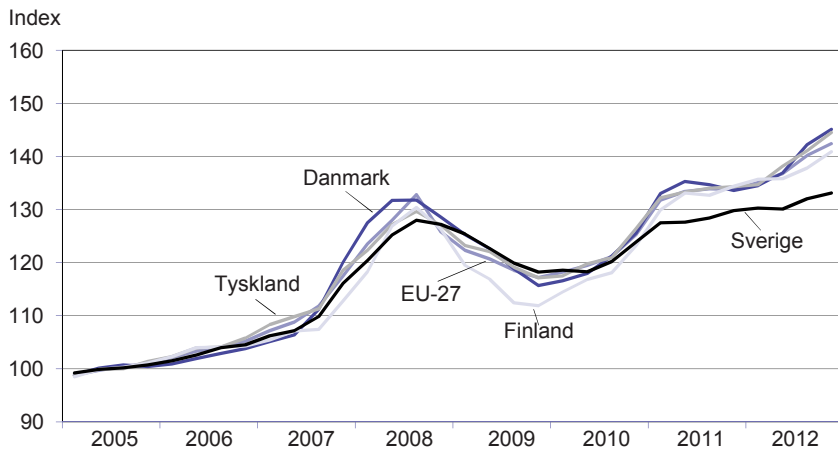
Output Price Index in EU-27 and some memberstates

Källa: Eurostat.

Figur 8
Utvecklingen av insatsvarupriserna inom EU-27 och för vissa medlemsländer 2005–2012. Index 2005=100

Agricultural Input Price Index in EU-27 and some memberstates

Källa: Eurostat.

Den ekonomiska utvecklingen enligt Jordbruksekonomiska undersökningen för 2011

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) redovisar utvecklingen av jordbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Den senaste redovisningen avser 2011 och som jämförs med resultat för 2010.

De totala intäkterna ökade för växtodlingsföretag jämfört med 2010. Den största intäktsökningen kom från övriga verksamheter där intäkterna ökade med drygt 70 % för den större storleksgruppen och ökade med cirka 80 % för den mindre storleksgruppen.

Kostnaderna för växtodling och underhåll var förhållandevis stabila medan intäkter från växtodling ökade. För den mindre storleksgruppen (800–1 599 timmars arbetsförbrukning) ökade intäkterna från spannmål med drygt 40 % och för oljevaxter med 10 %. För den större gruppen (1 600–3 199 timmars arbetsförbrukning) ökade intäkterna från spannmål och oljevaxter med 30 % respektive 46 %. Markanta resultatförbättringar skedde för växtodlingsföretagen mellan 2010 och 2011.

Mjölkföretagen uppvisade i stort försämringar av både genomsnittligt brutto- och nettoresultat jämfört med 2010. Resultatför-sämringen förklaras både med den negativa utvecklingen av avräkningspriset på mjölk och att driftskostnaderna har ökat.

Intäkterna för kött djursföretagen förblev i stort sett oförändrade mellan åren 2010 och 2011. De intäkter som är hänförliga till djurskötsel minskade och de intäkter som är hänförliga till växtodling ökade 2011. Både genomsnittligt brutto- och nettoresultat blev sämre än föregående år eftersom kostnaderna som avser underhåll och övriga kostnader ökade.

En förbättring av svinföretagens bruttoresultat kan noteras under år 2011. De genomsnittliga intäkterna i jordbruket, framförallt intäkterna för djurskötsel och för växtodling, mest från spannmålsodling, ökade tydligt jämfört med 2010. Direktersättningar från EU:s jordbrukspolitik, i synnerhet intäkterna från gårdsstöd ökade nästan 25 %. Samtidigt ökade de flesta övriga kostnaderna, speciellt avskrivningskostnader och räntenetto markant. Därför blev nettoresultatet sämre än förra året.

Totalt sett minskade intäkterna för trädgårdsföretagen jämfört med 2010. Den betydande minskningen orsakades av lägre pris på och mindre skörd av växthusodlade tomater under 2011. Intäkter för växthusodlade gurkor har sjunkit markant år 2011. Den genomsnittliga ytan för alla växthusodlade trädgårdsväxter är nästan oförändrad. Såväl kostnaderna för förnödenheter och underhåll som driftskostnaderna ökade mellan år 2010 och år 2011. Resultatet blev sämre än förra året.

Den ekonomiska utvecklingen enligt sektorskalkyl för 2012

Jordbrukets totala produktionsvärde har ökat från 41 miljarder kr 2005 till 53 miljarder kr för 2012. Samtidigt har kostnaderna ökat från 36 till 48 miljarder kr. Detta innebär i sin tur att förädlingsvärdet blir i stort sett lika högt 2012 som 2005. I posten övriga produktionssubventioner ingår främst gårdsstödet och miljöersättningar. Förädlingsvärdet korrigerat för produktionssubventioner och löner, arrenden m.m. ger företagsinkomsten som för 2011 och 2012 beräknas till 6,6 miljarder kr. Eftersom underlagen för beräkningarna ännu inte är fullständiga kan man räkna med att siffrorna för de senaste åren behöver justeras.

Tabell 3**Ekonomisk kalkyl för hela jordbrukssektorn 2005–2012, miljarder kr***Economic accounts for agriculture*

	2005	2010	2011	2012 ¹
Vegetabilieproduktionens värde	15,0	21,8	23,0	24,5
Animalieproduktionens värde	20,4	22,4	22,9	21,7
Övriga intäkter	5,5	6,3	6,4	6,6
= Totalt produktionsvärde	40,9	50,5	52,3	52,8
- Kostnader	-35,9	-45,3	-47,5	-48,0
= Förädlingsvärde netto till baspris	5,0	5,2	4,8	4,8
+ Övriga produktionssubventioner	8,4	9,2	9,3	9,2
- Löner, arrenden m.m.	-6,3	-6,7	-7,5	-7,3
= Företagsinkomst	7,0	7,7	6,6	6,6

1) Prognos.

Källa: Jordbruksverket.

Jordbrukspolitiken

För att hindra pristryckande import används tullar inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik. I takt med att världsmarknadspriserna har höjts, har verkningarna av tullarna blivit mindre. Inom marknadsregleringen tillämpas även system med exportbidrag och offentlig lagring i situationer med låga priser på världsmarknaden. Även dessa delar av regleringen har de senaste åren haft små verkningar på prisbildningen. De prisrörelser på till exempel spannmål, oljefröer och mjölk som redovisats ovan är exempel på att den globala marknadens prisrörelser slår igenom inom EU-området och därmed även i Sverige.

Från EU-inträdet betalas omfattande belopp ut direkt till jordbrukare och som är helt eller delvis finansierade av EU. En stödform är generella jordbrukarstöd som sedan 2005 i huvudsak är frikopplade från produktionskrav, det så kallade gårdsstödet. Stödet betalas ut för jordbruksmark (åker- och betesmark). Kravet för att marken ska vara stödberättigande är att vissa så kallade tvärvillkor, bland annat att marken ska vara i gott jordbruksmässigt skick, ska vara uppfyllda. För stödåret 2012 betalades 5,8 miljarder kr ut inom ramen för gårdsstödet. Stödet är helt finansierat av EU.

Varje medlemsland har ett landsbygdsprogram. Nuvarande programperiod löper mellan 2007 och 2013. Inom ramen för

landsbygdsprogrammet tillämpas bland annat olika slag av miljöersättningar. Sett till utbetalningarnas storlek är ersättningar för att uppnå kollektiva nyttigheter, främst biologisk mångfald, viktigast. Dessutom förekommer regionala stöd riktade mot områden med låg avkastning i växtodlingen och stödformer med miljöskyddsinriktning. Andra stödformer är investeringsstöd och startstöd. De olika stödformerna inom landsbygdsprogrammet är delvis finansierade av EU. Utbetalningarna uppgick under 2012 till 3,4 miljarder kr i form av miljöersättningar och kompensationsbidrag till mindre gynnade områden samt 1,6 miljarder kr i form av företagsstöd och projektstöd till jordbruks- och landsbygdsföretag.

I oktober 2011 presenterade EU-kommissionen förslag om reform av den gemensamma jordbrukspolitiken från 2014. Dessa förslag innebär förändrade regler för både gårdsstödet och landsbygdspolitiken. Under 2012 har förhandlingar pågått inom Rådet. Inom Rådet nåddes tidigt 2013 en överenskommelse. Men den enighet som krävs mellan Rådet, EU-parlamentet och EU-kommissionen är ännu inte uppnådd. Även om enighet uppnås under sommaren 2013 bedöms inte nya regelverk för gårdsstödet samt för miljöersättningar och regionala stöd träda i kraft förrän 2015. Nya regelverk för företagsstöd och projektstöd kan däremot börja gälla under 2014.

Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the Swedish Forest Agency.

Until year 1999, information on food stuffs, such as food manufacturing, trade and consumption, were presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). From year 2001, the food statistics is included in the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these can be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years etc. should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Mkr = million of Swedish kronor (SEK)

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2013

refers to the year of 2012. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the three previous years and often for year 1990, 1995, 1999 or 2000 and 2005.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. A change in this pattern was seen 2005 caused by changed rules for the support system. More holdings applied for supports, often a lot of small-sized holdings. This led to an increase in the total number of agricultural holdings of arable land 2005. Year 2010 there were 71 000 agricultural holdings with an average area of 37 hectares of arable land.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1990 ¹	1999 ¹	2010
All holdings	96 560	80 119	71 091
– 2,0 ha	3 785
2,1 – 5,0 ha	14 957	11 344	11 601
5,1 – 10,0 ha	19 020	15 229	13 943
10,1 – 20,0 ha	20 832	16 656	13 008
20,1 – 30,0 ha	12 177	9 295	6 603
30,1 – 50,0 ha	14 223	11 445	7 490
50,1 – 100,0 ha	11 348	10 969	8 205
100,1 – 200,0 ha	..	4 073	4 540
200,1 – 300,0 ha	..	708	1 150
300,1 – 400,0 ha	..	203	394
400,1 – 500,0 ha	..	83	155
500,1 – ha	..	114	217

1) For these years only holdings with more than 2.0 hectares arable land are included.

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 2 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 69 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises 2010 where more than 1 600 hours of labour are required is about 17 000. Around 57 % of the holdings requires less than 800 hours of labour.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the central part of Sweden and in the southern county the cropping farms dominates. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. About 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being wheat. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beet are grown in the counties of Skåne, Halland, Blekinge and Kalmar.

In 2012, the arable land amounted to 2.6 million hectares. The arable land by crop is found in the table to the upper right.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1990	1999	2012
Total arable land	2 845	2 747	2 608
Wheat	350	275	368
Rye	73	25	22
Barley	..	482	374
Oats	388	306	196
Mixed grain	33 ¹⁾	33	16
<i>Triticale</i>	..	33	24
Potatoes	36	33	25
Sugar beet	50	60	39
Leys, other fodder	918	1 006	1 177
Oilseed	..	110	119
Other crops	..	81	97
Fallow, untilled arable land	193	304	152

1) Incl. *triticale*.

The total crop production in 2012 is estimated to 5.1 million tonnes of cereals, 93 000 tonnes of peas and field beans, 322 000 tonnes of oilseed crops, 549 000 tonnes of table potatoes and 256 000 tonnes of potatoes for processing.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne, the most southern county, is 6 360 kg/ha and in Västernorrland, a county in the north part of Sweden, 1 510 kg/ha.

Total production and average yields are shown below with a 14 % moisture content.

Crop production 2012

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Winterwheat	1 934	6 820
Springwheat	356	4 290
Rye	140	6 360
Winterbarley	60	6 600
Springbarley	1 641	4 560
Oats	731	3 820
<i>Triticale</i>	140	5 920
Mixed grain	53	2 980
Grain maize	15	6 290
Peas	35	2 730
Field beans	58	3 240
Potatoes	805	32 580
Sugar beet	2 314	59 300
Rape and turnip rape	322	2 930

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2012, there were dairy cows in 5 000 farms. There is an average of 70 dairy cows/herd.

In 2012 there are roughly 1 300 pig farms in Sweden. Around 98 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1990	1999	2012
<i>Cattle</i>	1 718	1 713	1 500
Dairy cows	576	449	348
Suckler cows	75	165	193
Heifers, bulls, steers, calves	1 067	1 100	960
Sheep and lambs	405	437	611
Goats
<i>Pigs</i>	2 264	2 115	1 363
Boars, sows	230	224	142
Other pigs	2 034	1 891	1 222
Poultry of laying breed	8 568	7 850	8 286
Turkeys

Egg production is dominated by few but large flocks. Over 95 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is found in the table to the upper right.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1990	1999	2012
<i>Cattle</i>	47 292	33 978	19 561
Dairy cows	25 921	13 963	4 968
Suckler cows	10 883	14 254	11 375
Sheep (lambs excl.)	9 688	8 247	9 252
Goats
Pigs	14 301	6 014	1 318
Horses	..	14 309	..
Fowls (chickens excl.)	12 900	6 441	3 876
Turkeys
With none of the above animals	36 695	36 800	40 001

Brief description by chapter

Chapter 2

Holdings and holders

Since 1968 an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry has been carried out. Data have been recorded in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings with different kinds of crops are given in table 2.1.

Some data on the number of holdings by size groups are given in table 2.2.

In table 2.3, number of holdings and area of arable land by type of holding are shown.

In table 2.4, number of holdings with different kinds of livestock are shown.

Number of holdings by type of farming and percentage of holdings by type of farming and county are shown in tables 2.5 and 2.6.

In table 2.7, information can be found on the number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture.

Chapter 3

Utilization of arable land

In tables 3.1–3.10 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops.

Chapter 4**Yields and crop production**

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, grain maize, peas, field beans, oilseed crops, temporary grasses and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares of arable land. The statistics are presented in tables 4.1–4.6.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys and crop areas from the Farm Register. From 2002 SCB also makes estimations of the total production and yield for temporary grasses. Data on the total production of sugar beet are supplied by Nordic Sugar.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by the Swedish Starch Producers and Nordic Sugar respectively (table 4.7).

Standard yields are calculated every year for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (table 4.8).

Chapter 5**Horticulture**

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in the Farm Register. The statistics in tables 5.1–5.4 and 5.6–5.7 are entirely based on the horticultural censuses. The data in table 5.5 are taken from the fruit tree survey.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in tables 5.1–5.2. Data on outdoor cultivation of different plants are given in tables 5.3–5.4. Data on apple- and pear varieties are given in table 5.5 and data on cultivation in greenhouses and frames in tables 5.6–5.7.

Chapter 6**Livestock**

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in tables 6.1–6.7 (cattle), 6.1–6.3 and 6.8–6.10 (sheep),

6.1–6.2 and 6.19 (goats and horses), 6.1–6.3 and 6.11–6.15 (pigs), 6.1–6.3 and 6.16–6.18 (fowls) and 6.1 and 6.16 (turkeys). Data on other animals such as minks, foxes, bees and reindeers are presented in tables 6.20–6.22.

Statistics on ecological production and the number of organically bred animals, are presented in chapter 11.

Chapter 7**Labour Force in agriculture**

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas.

Some data on the size of the gainfully employed population in agriculture and related fields are given in table 7.1.

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (table 7.2).

Data on the number of persons permanently and temporarily employed in agriculture in different groups are given in tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work Unit) are given.

In table 7.5 the number of persons employed are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8**Production means in agriculture**

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of pretested buildings for livestock (table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish Board of Agriculture, which annually reports statistics on state certified seed (table 8.4).

Figures of pesticides in agriculture and horticulture in table 8.5, is collected from the Swedish Chemicals Agency.

Information on the sales of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures

supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (table 8.6).

Information of the Feed materials in compound feeds for animals are annually compiled by the Swedish Board of Agriculture (tables 8.7–8.8).

Chapter 9

Support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In tables 9.1–9.3, 9.5 and 9.8–9.10 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in tables 9.6–9.7 the years when support have been granted. Table 9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10

Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in table 10.1.

The Economic Accounts for Agriculture (EAA) are shown in table 10.2.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB performs an annual farm economics survey. The 2010 and 2011 studies are based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from those surveys are presented in table 10.3.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in tables 10.4–10.5.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index (tables 10.6 and 10.8).

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (table 10.7).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural

and arable land and on the development of rent prices (tables 10.9–10.10).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (table 10.11).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (table 10.12).

Chapter 11

Organic farming

Statistics on fully converted organic area, area under conversion and total organic area are shown in tables 11.1–11.2. Numbers of different organic livestock categories are shown in table 11.3.

Areas, yield per hectare and production for areas with environmental subsidies for organic production are shown in tables 11.4–11.11.

Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouses and other outdoor cultivations are shown in table 11.12.

Chapter 12

Impacts from agriculture on environment

The basic data for the information given in this chapter have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency, the Environmental Objectives Portal, SMED (Swedish Environmental Emission Data) and the Swedish Chemicals Agency.

Chapter 13

Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is mostly obtained from Eurostat's database, theme "Agriculture and fisheries".

Civilian employment by sector of activity is shown in table 13.1.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in table 13.2. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in tables 13.3–13.4.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in tables 13.5–13.6.

Harvested production of selected fresh vegetables are shown in tables 13.7.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in tables 13.8–13.11.

Production of animal products is shown in table 13.12.

Chapter 14

International data on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The statistics include information on utilized areas (table 14.1), harvested production of different crops (table 14.2), number of livestock (table 14.3), livestock production (table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (table 14.5).

Chapter 15

Manufacturing

The statistics in the tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by the Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by Dairy Sweden (tables 15.7–15.8).

The statistics in tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products and foodstuffs are produced by SCB.

The statistics in table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 data on internal EU trade are collected by inquires to importers and export-

ers (the Intrastat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused by the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes 0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.4. Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined Nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intrastat System. Tables 16.2–16.7 reflect collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs.

Chapter 17

Consumption of foodstuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In table 17.1 figures on consumption of food are presented for 1990–2011.

The Swedish Board of Agriculture has also made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (table 17.2), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (table 17.3) and of vitamins, iron, calcium and fibres (table 17.4). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

Table 17.5 shows the turnover (incl. VAT) of food and drinks for retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2011.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different

foodstuffs and beverages are presented in tables 17.6–17.7.

Chapter 18

Food safety

In this chapter statistics on food safety are shown. Data is received from the National Food Administration (SLV) and the National Veterinary Institute (SVA). The National Food Administration is the central administrative authority for matters concerning food. It is also directly in charge of the food control at 600 food establishments. The National Veterinary Institute is a Swedish national authority that strives for good animal and human health, a good environment and sustainable food production.

Table 18.1 shows the number of drinking-water structures with remarks distributed by type of remark.

Table 18.2 shows results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food.

In table 18.3 a summary of samples with residues of pesticides in food, taken by origin is shown.

Number of samples with or without residues of pesticides in fruits and vegetables, distributed by type of farming are presented in table 18.4.

Table 18.5 shows the results for *Salmonella* in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the food-stuff production.

Table 18.6 shows the results from sampling and analysis of *Campylobacter*.

Chapter 19

Prices on food

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in table 19.2 for the period 1985–2012. In table 19.1 average retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In table 19.3 price index numbers in the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20

International data on food

Table 20.1 shows to what extent the individual private consumption goes to food and table 20.2 shows the differences between countries concerning consumed volumes per head of different groups of foodstuff. Table 20.3 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and table 20.5 shows the price development. Table 20.4 shows the general development of prices in different countries.

In table 20.6 VAT rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1

The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains data on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

During 1995–2009 the Farm Register included the following types of enterprises:

- a) enterprises with more than 2.0 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2.0 hectares of arable land but with large animal stocks.
- c) enterprises with horticultural production of a certain size.

In the year 2010 the lower cut-off limits were changes to accommodate new EU-regulation. Compared to the old definition the definition of 2010 added about 3 000 enterprises to the Farm register.

As from 2010 the Farm Register included the following types of enterprises:

- a) enterprises with more than 2.0 hectares of arable land and/or
- b) enterprises with at least 5.0 hectares of agricultural land and/or
- c) enterprises with large animal stocks and/or
- d) enterprises with horticultural production of a certain size.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number,

personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey.

From year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on information collected by a simplified mail inquiry to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Regional break down of the agriculture statistics

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Quality and organization of the agricultural statistics

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Swedish Board of Agriculture (SJV) and Statistics Sweden (SCB).

For further information, contact Charlotta Olsson or Lea Wedén at the Regions and Environment Department at Statistics Sweden. Telephone +4619176000, postal address: SCB, S-701 89 Örebro.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI has been delimited in the book.

Swedish Standard Industrial Classification is based on EU:s recommended standard NACE Rev.2. It is primary an activity classification. Production units as companies and local units are classified after the activity which is carried out. One company or a local unit can have several activities (SNI-codes).

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/CN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and CN have been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign trade are based (chapter 15 and 16).

1 Historisk jordbruksstatistik

I samband med produktionen av boken **Jordbruket i siffror åren 1866–2007** sammanställdes betydande mängder historisk statistik som sedan överfördes till digital form. I detta avsnitt presenteras en del av denna statistik för att ge en historisk bakgrund och ett längre tidsperspektiv på några av de områden som behandlas i de olika kapitlen i denna bok. Statistiken finns tillgänglig för nedladdning från Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se).

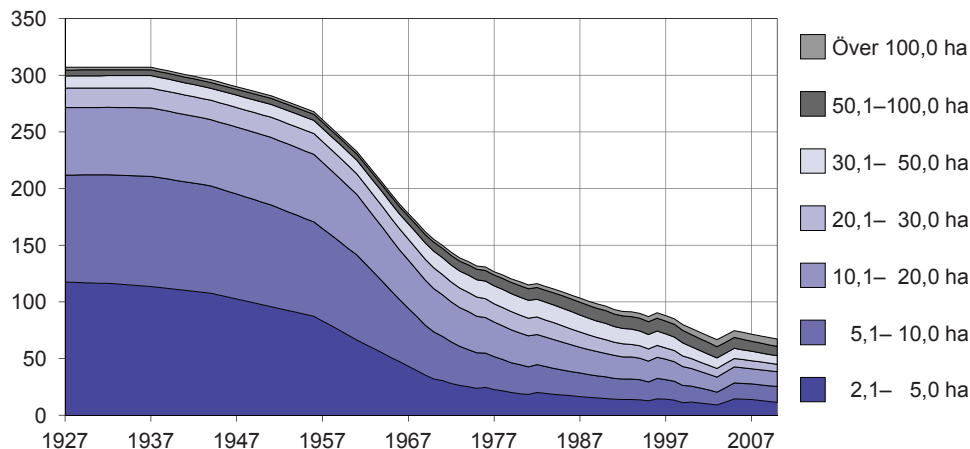
Företag

Under efterkrigstiden har konkurrenssituationen och utvecklingen av produktionsmetoderna medfört en strukturförändring mot färre och större jordbruksföretag. Talrika ägostyckningar under 1900-talets början motverkade först denna strukturrationalisering, men sedan 1930-talet har antalet jordbruksföretag minskat med 83 %. Antalet minskade som mest under 1950-talet. År 1932, då antalet företag var som störst, fanns totalt 428 600 jordbruksföretag i riket varav 121 200 brukade 2 hektar åkermark eller mindre. År 2010 fanns

det 71 100 jordbruksföretag varav 3 800 brukade 2 hektar åkermark eller mindre. Företagen med 2,1–5,0 hektar åkermark har genomgått den största minskningen sedan år 1927. Endast 10 % av dessa återstod år 2010. Den storleksgrupp som genomgått den största ökningen under samma period är företag med över 100 hektar åkermark. Dessa ökade från 2 500 år 1927 till 6 500 år 2010. Medelstorleken på den brukade åkerarealen vid varje företag var 8,7 hektar år 1927. År 2010 hade denna siffra stigit till 37,0 hektar (se figur 1A).

Figur 1A
Antal företag efter storleksgrupper, 1927–2010
Number of holdings by size group

Antal i tusental

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Åker-, betes- och ängsmarksareal

År 1886 redovisades 3,1 miljoner hektar åkermark i Sverige. Åkerarealen var som störst år 1919, då den uppgick till 3,8 miljoner hektar. År 2012 hade arealen minskat till 2,6 miljoner hektar.

Arealen betes- och ängsmark har minskat från som mest 1,6 miljoner hektar vid slutet av 1800-talet till 441 000 hektar 2012, en minskning med över 70 %. Några bidragande orsaker till detta är ett minskat antal husdjur, att åkerarealen i ökad utsträckning används till foderproduktion och att skördarna ökat. När redovisningen av betes- och ängsmarken delades upp år 1927 infördes fler kategorier för betes- och ängsmark som i viss mån tillät en vidare tolkning av vad som skulle ingå. Detta medförde att arealen ökade. Åren 1966–1969 redovisades endast kategorin *Kultiverad betesmark* i statistiken. När kategorin *Annan gräsbärande mark* åter redovisades

från och med år 1970 uppgick betesarealen till knappt 380 000 hektar (se figur 1B).

Arbetskraft inom jordbruket

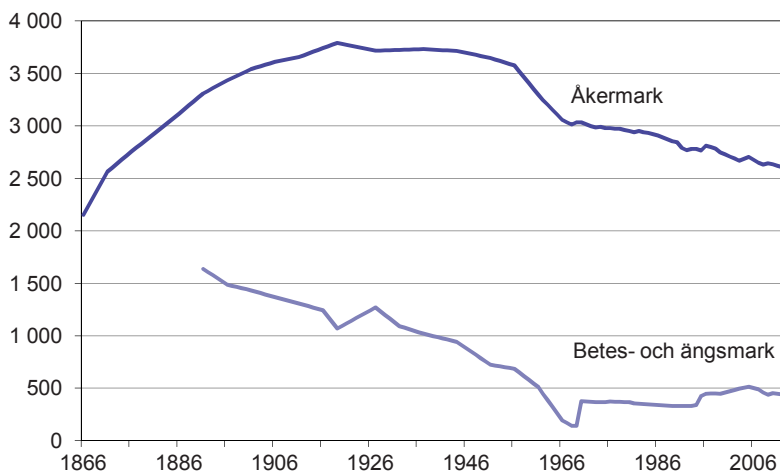
Antalet stadigvarande och tillfälligt sysselsatta i jordbruket sjönk mycket kraftigt under 1950- och 60-talen i samband med jordbrukets mekanisering och utvecklingen mot färre och större brukningsenheter. 1981 hade antalet sjunkit till 243 000 personer, vilket var något mer än en fjärdedel av antalet sysselsatta trettio år tidigare. År 2010 arbetade 177 000 personer i jordbruket. Fördelningen mellan män och kvinnor som är sysselsatta i jordbruket har varit ganska konstant. Fram till mitten av 1960-talet var 60 % av de inom jordbruket sysselsatta män, medan 40 % var kvinnor. Andelen män ökade sedan sakta till början av 1980-talet, då två tredjedelar var män. Under 2000-talet ökade andelen kvinnor och år 2010 utgjorde de 40 % igen (se figur 1C).

Figur 1B

Areal åker-, betes- och ängsmark, 1866–2012 resp. 1891–2012

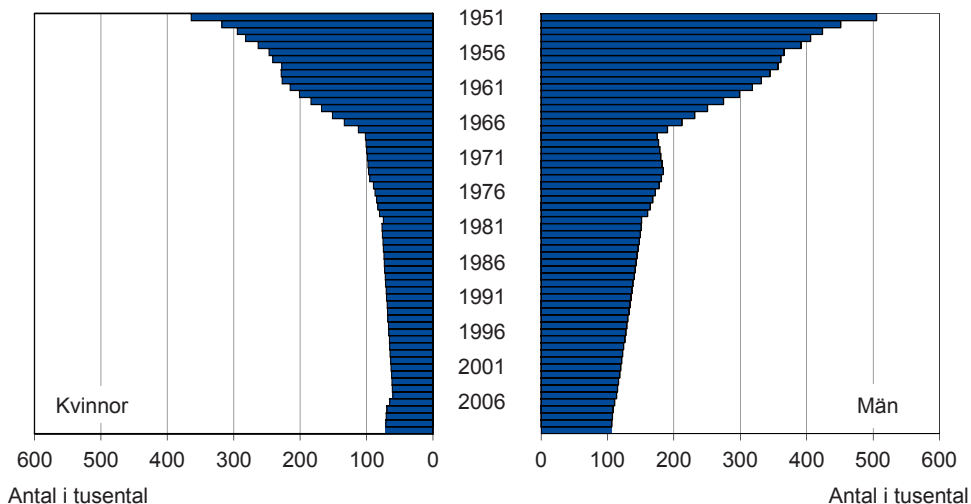
Area of arable land, permanent grassland and meadows

Hektar i tusental

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Figur 1C

Antal sysselsatta inom jordbruket fördelat på kvinnor och män 1951–2010*Number of people employed in agriculture by gender*

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Åkerarealens användning

Under 1900-talet har den svenska åkermarken dominerats av vall och spannmål. Odling av spannmål har svarat för 37 till 57 % av åkerarealen medan vallodlingen utgjort 27 till 44 %. Odling av rotfrukter, främst potatis, var som störst under första hälften av 1900-talet. Rotfruktsodlingen har minskat från 290 000 hektar år 1919 till mindre än en fjärdedel. Oljeväxter började odlas i större utsträckning under 1940-talet och ökade därefter för att nå en toppnotering på 6 % av åkerarealen under mitten av 1980-talet. Övriga växtslag, såsom baljväxter, köksväxter, bärbuskar och fruktträd har utgjort en liten del av den totala markanvändningen, som mest knappt 6 % runt millennieskiftet.

Åkermark i träda utgjorde ca 16 % år 1866. Därefter minskade arealen i träda stadigt till 2,5 % av åkerarealen år 1984. Trädesarealen har sedan dess påverkats av olika jordbrukspolitiska program och reformer. Trädesprogrammen, det fleråriga omställningsprogrammet, inträdet i EU och reformer av unionens stödprogram innebar att trädes-

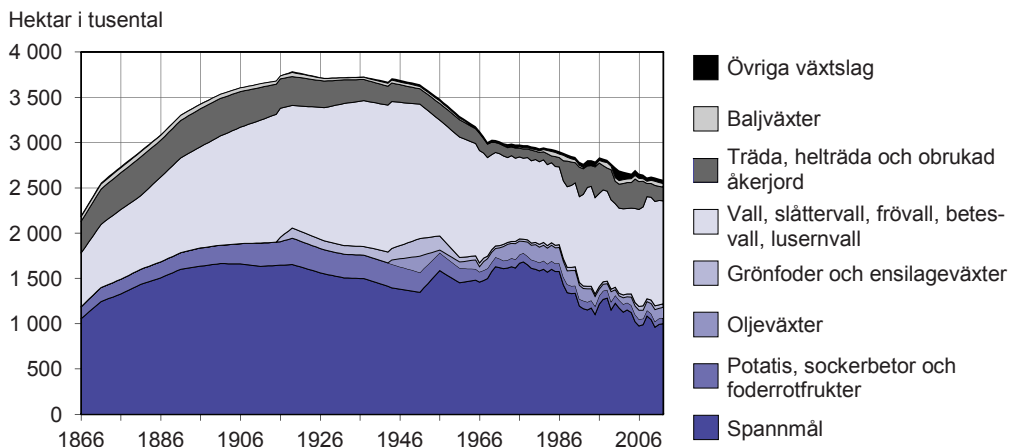
arealerna ökade kraftigt. Från en nivå kring 10–12 % under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet har de åter minskat och låg på knappt 6 % år 2012 (se figur 1D).

Omfattningen av veteodlingen har, i motsats till många andra grödor, inte bara bibehållits utan även ökat från 129 000 hektar 1916 till 368 000 hektar 2012. Höstvetet har varit den dominerande varianten med undantag för en kort period i början av 1950-talet då vårvete odlades på en större areal. Sedan dess har höstvetet ökat medan vårvetet minskade kraftigt under 1950- och 60-talen. Veteodlingen ökade betydligt, från 362 000 hektar år 2008 till 417 000 hektar 2011, men har 2012 gått ner till 368 000 hektar.

Odlingen av korn ökade dramatiskt mellan åren 1951 och 1966 då arealen mer än femdubblades från 113 000 till 608 000 hektar. Kornets utbredning var som störst år 1979 med 754 000 hektar. Sedan mitten av 1980-talet har kornodlingen reducerats kraftigt och efter att ha varit den dominerande spannmålsgrödan utgör kornet nu ungefär lika mycket som veteodlingen.

Figur 1D
Arealer för olika grödgrupper i riket 1866–2012

Areas of different crop groups

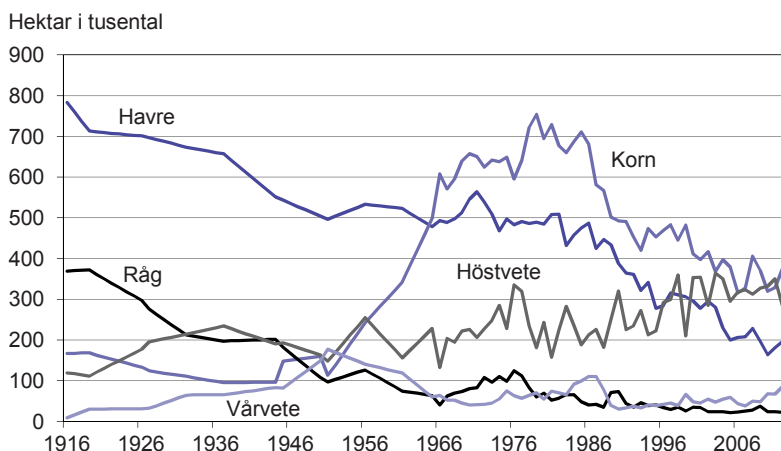
Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Havre var den spannmålsgröda som odlades på störst areal fram till mitten av 1960-talet. Omfattningen av havreodlingen har dock minskat under större delen av 1900-talet från 783 000 hektar 1916 till 196 000 hektar 2012.

Råg var det viktigaste brödsädeslaget under början av 1900-talet, men den odlade arealen har minskat från 369 000 hektar år 1916 till 22 000 hektar 2012. Höstråg har varit den helt dominerande varianten (se figur 1E).

Figur 1E
Arealer av olika spannmålsslag 1916–2012

Areas of different cereals

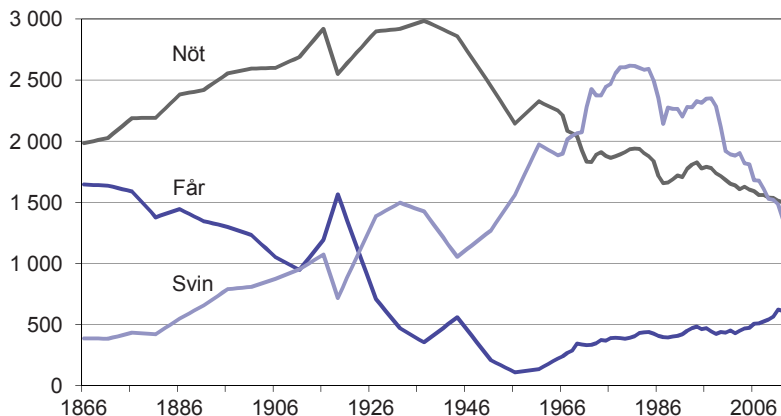

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Figur 1F
Antal nötkreatur, svin och får 1866–2012

Number of cattle, pigs and sheep

Antal i tusental

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Husdjur

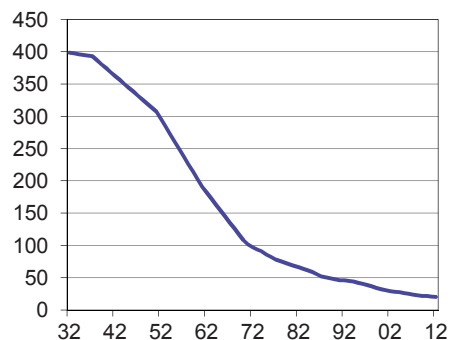
Några generella trender som kan utläsas av den äldre statistiken är att färre husdjur hålls i större besättningar och att specialiseringen inom växtodlings- och djurhållningsområdena ökat. Antalet nötkreatur ökade från knappt 2 miljoner djur under 1860-talet till som mest nära 3 miljoner år 1937. Sedan dess har antalet minskat till drygt 1,5 miljoner år 2012. Antalet svin har ökat från ca 400 000 djur till som mest 2,6 miljoner år 1980. År 2012 hade antalet minskat till knappt 1,4 miljoner svin. Antalet får har utvecklats lite annorlunda än de andra djurslagen. Fåren minskade från över 1,6 miljoner djur år 1866 till under en miljon 1911. Ändrade räkningsdatum åren 1916, 1927, 1944, 1951 och 1965 har påverkat antalet får, eftersom antalet lamm varierar under kalenderåret. Antalet får har dock ökat sedan mitten av 1950-talet och fårstammen ökade från 505 000 djur år 2006 till 611 000 år 2012 (se figur 1F).

År 1932 fanns nötkreatur vid 398 500 av 428 600 jordbruksföretag, vilket motsvarade ca 93 %. År 1961 redovisades endast företag med minst 2 hektar åkermark, vilket bidrog

Figur 1G
Antal brukningsenheter med nötkreatur 1932–2012

Number of holdings with cattle

Antal i tusental

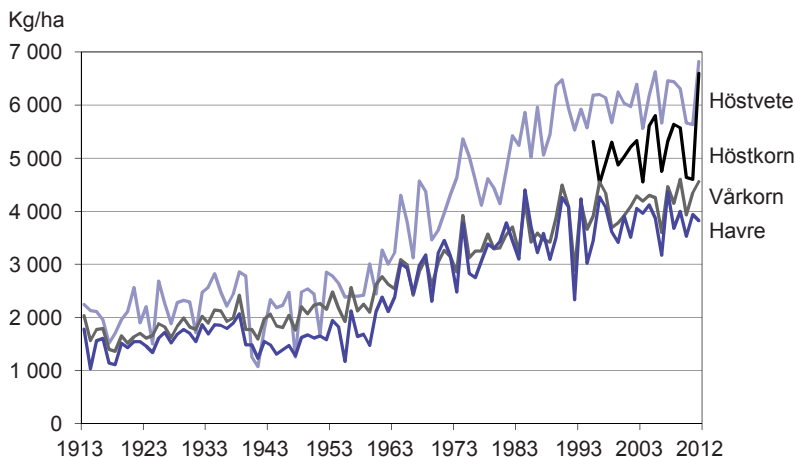

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

till den kraftiga minskningen av antalet som skedde under 1950- och 60-talen. Utvecklingen mot allt färre företag med nötkreatur har fortsatt och de 190 800 företag som fanns år 1961 hade reducerats till 19 600 år 2012. Under samma tid växte den genomsnittliga besättningsstorleken från 12,2 till 76,7 djur (se figur 1G).

Figur 1H
Hektarskördar av vårkorn, höstkorn, höstvetete och havre 1913–2012

Yields per hectare of spring barley, winter barley, winter wheat and oats

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

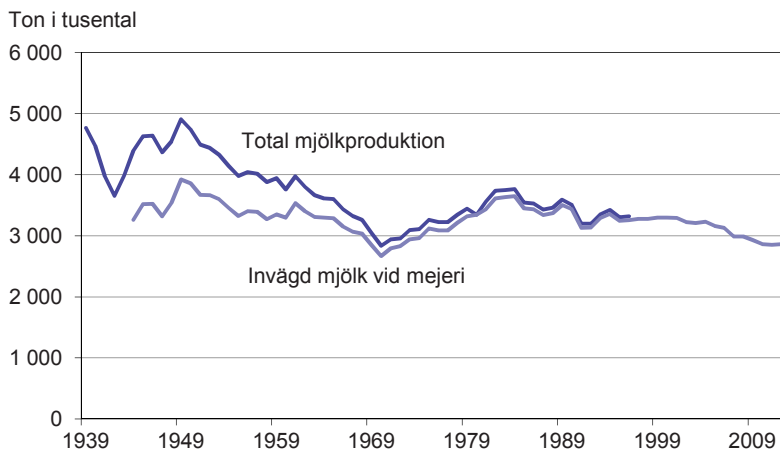
Vegetabilieproduktion

Den genomsnittliga skördeavkastningen per hektar ökade kraftigt under 1900-talet. För spannmålsgrödorna har hektarskördarna nästan tredubblats under de senaste 100 åren. Ett stort antal faktorer kan antas ha bidragit till detta. Storleksrationalisering, specialisering,

nya sorter, effektivare redskap som möjliggör större kontroll över när arbetsmomenten utförs, mineralgödsel, växtskyddsmedel och gradvis utfasning av sämre åkermark är några exempel. Hektarskördarna varierar dock betydligt mellan åren, mestadels till följd av vädrets inverkan (se figur 1H).

Figur 1I
Total mjölkproduktion och invägd mjölk vid mejeri 1939–2012

Total milk production and milk delivered to dairies

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

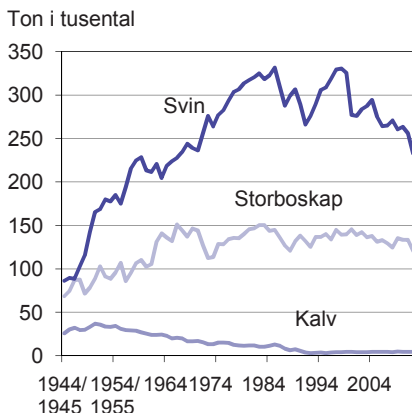
Animalieproduktion

Dåliga foderskördar och problem med foderimport under andra världskriget medförde foderbrist, utslaktning och en tydlig reduktion av mjölkproduktionen runt år 1942. Vid skiftet mellan 1940- och 50-talet överträffades förkrigsproduktionen som legat strax under 5 000 ton per år. Sedan följde en minskning och mjölkproduktionen föll under 3 000 ton vid början av 1970-talet. En återhämtning skedde fram till mitten av 1980-talet då produktionen ökat med ca 930 ton. Sedan dess har produktionen mestadels minskat och uppgick år 2012 till 2 861 ton (se figur 1I).

Produktionen av nöt- och fläskkött har ökat under efterkrigstiden. Produktionen av kött från storboskap ökade framförallt under 1950- och 60-talen och har sedan dess legat relativt stabilt kring 125 000 till 150 000 ton per år. Produktionen av gödkalv minskade fram till början av 1990-talet och har därefter varierat mellan 3 000 och 5 000 ton per år. Produktionen av fläskkött ökade från 90 000 ton vid krigsslutet till 325 000 ton i början av 1980-talet och 330 000 ton i slutet av 1990-talet. År 2012 hade fläskköttproduktionen minskat till 233 000 ton (se figur 1J).

Figur 1J
Produktion av nötkött och fläsk
1944/45–2012

Production of beef and pork

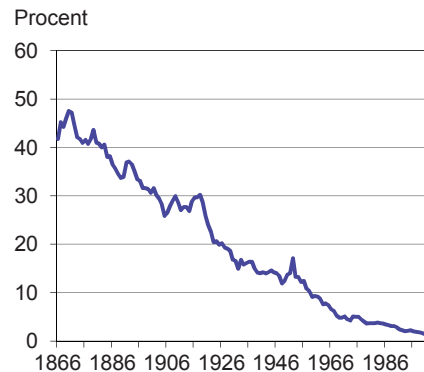
Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

Jordbrukets ekonomi

Under 1860–70-talen svarade värdet av produkter från jordbruk, skogsbruk och fiske för mellan 40 % och 45 % av Sveriges BNP. Därefter har denna andel sjunkit till 2 %. Bortser man från skogsbruk och fiske och ser till rent jordbruk, har andelen av BNP sjunkit från 6,3 % år 1950 till 0,5 % år 2008 (se figur 1K).

Figur 1K
Andel BNP för jordbruk, skogsbruk
och fiske 1866–2000

Contribution to GDP by agriculture, forestry and fishery

Källa: Jordbruksverket och SCB, publikationen *Jordbruket i siffror*.

2 Företag och företagare

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens fördelning efter grödgrupper, storleksgrupper (hektar åker) och efter brukningsform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas, antal företag med olika slags djur samt företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel baseras på alla jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) 2010 och 2012. Från 2010 års LBR har vissa nedre gränser för att ingå i registret ändrats. En ny gräns som införts fr.o.m. 2010 är minst 5,0 ha jordbruksmark (åker + bete). Även nedre gränser för antal djur har ändrats. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret. Generellt betyder de nya avgränsningarna att antalet företag i Lantbruksregistret blir fler än med de gamla avgränsningarna.

Den uppgång av antal företag med växtodling mellan 2004 och 2005 speglar inte förändringar av jordbruket utan beror till betydande del på ändrade stödregler.

Alla jämförelser i detta kapitel görs mot den nya definitionen av LBR.

Företag och brukningsförhållanden

Det totala antalet företag år 2010 var knappt 71 100, vilket motsvarar en minskning med 26 % under de senaste 20 åren. Räknar man däremot enligt den tidigare LBR-definitionen uppgick antalet företag 2010 till 68 200. På grund av de ändrade avgränsningarna i LBR har således 2 900 företag tillkommit och återfinns i storleksgruppen 2,0 hektar eller mindre.

Västra Götalands län har det största antalet företag. Cirka 20 % av rikets jordbruksföretag finns i länet (**tabell 2.2**).

Antalet helt ägda företag utgör drygt hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 2010 den högsta andelen helt ägda företag med 58 % av det totala antalet företag i länet (**tabell 2.3**).

Andelen delvis arrenderade företag 2010 utgjorde 34 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland med 45 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 2010 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 74 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med ökad åkerareal och var 25 % i grupperna över 50,0 hektar.

Grödor och arealer hos företag

Slätter- och betesvall är den grödtype som finns hos flest antal företag följt av spannmål. År 2012 hade totalt 55 800 företag odling av slätter- och betesvall samt 27 400 företag odling av spannmål. För ytterligare redovisning av företag efter grödgrupp se kapitel 3 (**tabell 2.1**).

Den totala åkerarealen år 2010 var 2,6 miljoner hektar. År 2010 svarade de helt ägda företagen för 31 % och de delvis arrenderade för 53 % av åkerarealen.

Sedan 1990 fram till 2010 har antalet företag minskat i stort sett varje år i storleks-

grupperna där åkerarealen är mindre än 100 hektar, men däremot ökat i storleksgruppen över 100 hektar. De företag som brukar mer än 100 hektar utgör mindre än 10 % av samtliga företag år 2010.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Jämtlands och Väster-norrlands län där 56 respektive 55 % av företagen fanns i detta storleksintervall år 2010.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Götalands södra slättbygder (Gss).

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2010 för Västmanlands län med 59,1 hektar, Södermanlands län med 56,8 hektar samt Östergötlands län med 56,1 hektar per företag. Lägst låg Kronobergs län med 19,2 hektar, Blekinge län med 21,3 hektar samt Väster-norrlands län med 22,0 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 37,0 hektar. Sedan 1990 ser vi en tendens att åkerarealen per företag ökar från år till år, med något undantag (**tabellerna 2.2–2.3**).

Antal företag med husdjur

Antal företag med mjölkkor fortsätter att minska. År 2012 fanns det knappt 5 000 företag med mjölkkor, vilket var en minskning med 6 % sedan 2011. Antal företag med svin har minskat med 13 % sedan föregående år. Sedan 1990 har antalet företag med svin minskat med 91 % och år 2012 fanns det drygt 1 300 företag med svin. Antal företag med får har minskat med 2 % sedan föregående år. Hönsföretagen har visat en ökning de senaste åren efter att under flera föregående år minskat. Sedan 2011 har hönsföretagen ökat med 1 %. Jämför man med 2005 har antalet minskat med 21 %, från 4 900 till 3 900 företag (**tabell 2.4**).

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Drygt 20 300 företag var växtodlingsföretag år 2010 (där företag med jordbruksväxter dominerade), 20 700 var husdjurs-

företag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 5 000 var blandföretag (med övervikt för husdjurskötsel) (**tabell 2.5**).

Drygt 25 000 jordbruksföretag 2010 klassificerades som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Antalet är i stort sett oförändrat jämfört med 2007, men visar på en ökning med 64 % sedan 2003. Dessa företag – 35 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning (**tabell 2.7**).

Skillnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var 2010 omkring hälften av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar i dessa län dominerade husdjurskötsel i Jämtlands och Väster-norrlands län medan växtodlingen var större i Norrbottens och Västerbottens län. En hög andel småbruk fanns också i Värmland (50 %) (**tabell 2.6**).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar ”Mälardalskapen” (**tabell 2.6**).

Närmare 60 % av de svenska jordbruksföretagen, ungefär 40 700, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar år 2010. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (**tabell 2.7**).

Om man sätter gränsen för heltidsjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidsjordbruk drygt 17 000. Endast ca 5 100 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året) (**tabell 2.7**).

Om statistiken

Företag, arealer, bruksförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Vissa år består denna redovisning i att statistiskt belysa antalet företag efter belägenhet, bruksform, företagskategori och storleksgrupp samt antalet företagare.

Uppgifter i LBR avsåg tidigare företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning eller med trädgårdsodling. Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för Riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2012 (eller juni 2010 för merparten av tabellerna) uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2012 till och med den 7 juni 2012 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Vissa år beräknas utifrån data från strukturundersökningen jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – för att belysa graden av specialisering inom jordbruket. Uppgifterna ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

Typologidata

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (dåvarande SNI 92), vilken baserades på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

En översyn av metoderna för beräkning av typologin gjordes år 2000, vilket beskrivs i JO 35 SM 0101. Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket

- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata tas fram genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. gröd-arealer och husdjursantal samt areal skogs- mark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbets- behovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika drifts- grenar. Man skall vid tolkningen av typologi- data komma ihåg att användningen av norm- tal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda före- taget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till mot- svarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölk- företag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mel- lan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0101: Rapporten från lantbrukets före- tagsregister 1999. Jordbruksföretagens drifts- inriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Jordbruksföretag

Med jordbruksföretag menas en inom jord- bruk, husdjursskötsel eller frukt- och träd- gårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verk- samheten på ett jordbruksföretag.

Annan publicering

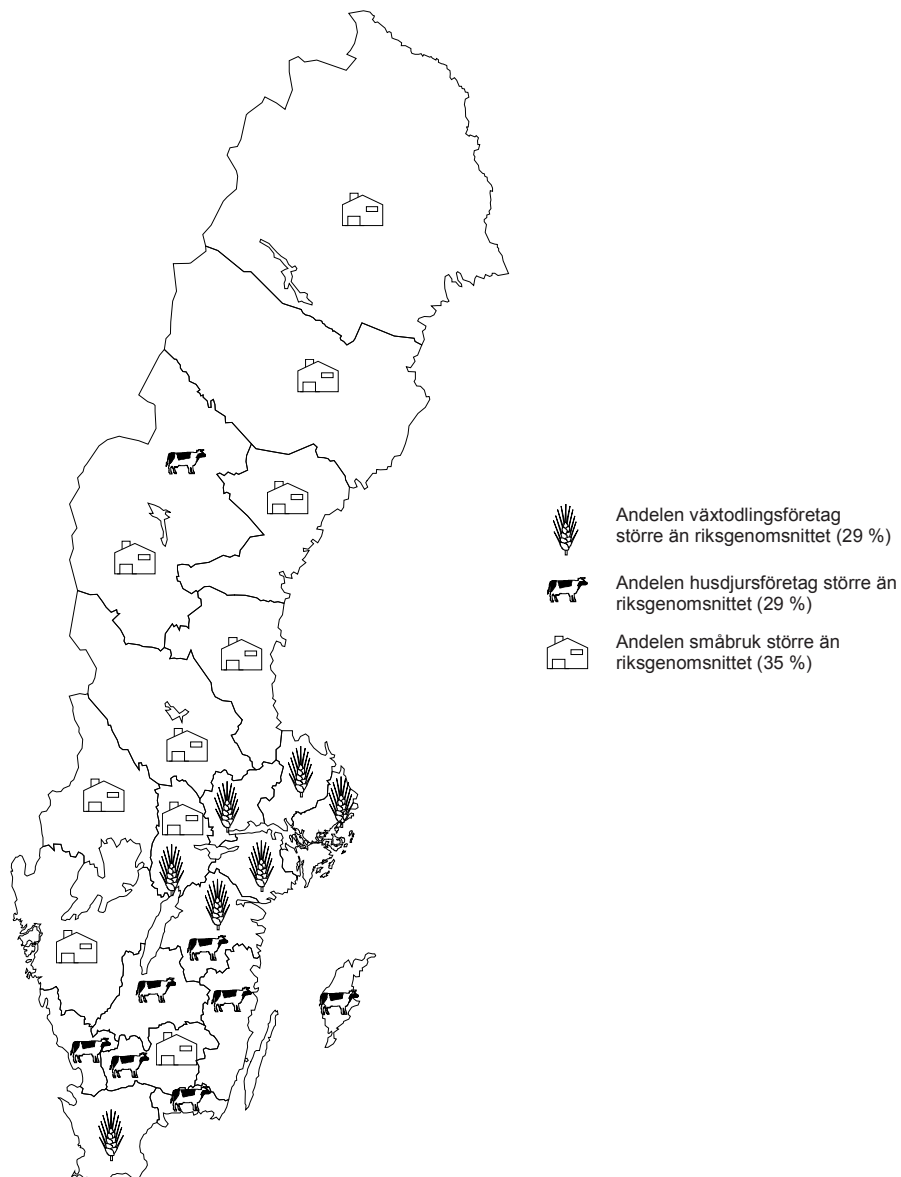
Uppgifter om jordbruksmarkens användning samt husdjur publiceras årligen av Jord- bruksverket och SCB i Statistiska meddelan- den serie JO, senast JO 10 SM 1301 och JO 20 SM 1202.

Publikationerna är tillgängliga på SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se) respektive www.jordbruksverket.se.

Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruks- verkets webbplats.

Uppgifter om jordbruksföretag och före- tagare samt jordbruksföretagens drifts- inriktning (typologidata) publiceras av Jordbruks- verket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 1101 samt JO 35 SM 1101.

Figur 2B
Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2010
Characteristic type of farming by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1
Antal företag¹ med odling av olika grödor 2012
Number of holdings with different kinds of crops

Område	Antal företag med					
	Spannmål ²	Årter, åkerbönor m.m.	Oljeväxter (exkl. oljelin)	Slätter- och betesvall	Matpotatis	Sockerbetor
<i>Län</i>						
Stockholms	697	59	169	1 664	62	..
Uppsala	1 616	185	443	2 365	99	..
Södermanlands	1 044	111	241	1 816	50	..
Östergötlands	1 852	368	603	3 027	141	..
Jönköpings	1 287	13	22	3 358	146	..
Kronobergs	710	7	19	2 221	98	–
Kalmar	1 350	82	221	2 890	103	12
Gotlands	951	124	406	1 338	89	..
Blekinge	507	11	82	1 240	66	82
Skåne	4 363	138	1 555	7 269	549	1 873
Hallands	1 605	88	209	2 944	228	135
Västra Götalands	5 915	602	791	10 451	544	..
Värmlands	855	54	83	2 767	95	–
Örebro	1 021	91	210	1 913	116	–
Västmanlands	880	118	229	1 343	24	–
Dalarnas	683	29	55	1 727	141	–
Gävleborgs	881	14	27	2 034	165	–
Västernorrlands	396	–	5	1 783	142	–
Jämtlands	220	..	–	1 401	127	–
Västerbottens	569	–	13	2 023	113	–
Norrbottens	226	..	9	1 044	78	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 389	144	1 193	4 036	471	1 567
Gmb	3 616	244	1 137	5 816	447	543
Gns	4 789	835	1 221	6 004	319	..
Ss	5 311	592	1 328	9 030	327	5
Gsk	6 740	190	373	18 395	720	44
Ssk	1 977	91	156	5 699	251	..
Nn	1 435	10	18	5 029	446	–
Nö	814	..	22	3 424	217	–
<i>Hela riket³</i>						
2012	27 414	2 093	5 372	55 800	3 172	2 113
2011	28 133	2 270	4 914	57 206	3 442	2 173
2010	29 320	2 556	5 596	58 559	3 685	2 248
2010 tidigare LBR-def.	29 298	2 555	5 596	57 859	3 679	2 247
2007	32 478	1 747	5 278	61 007	4 511	2 657
2005	38 168	2 832	5 517	62 502	5 168	3 523
1999 ⁴	51 472	3 718	6 198	60 943	8 517	4 578
1990 ⁴	19 348	6 702

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) I spannmålsarealen fr.o.m. år 2000 ingår en del arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/balväxtblandningar.

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

4) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2
Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2010
Number of holdings by size group

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark						
	Under 2,1	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms	151	227	356	402	223	216	232
Uppsala	142	262	375	515	334	424	538
Södermanlands	111	213	327	408	191	266	323
Östergötlands	284	385	478	482	311	447	627
Jönköpings	213	754	820	706	323	391	387
Kronobergs	180	637	578	466	220	214	175
Kalmar	330	477	568	577	293	378	458
Gotlands	91	142	165	184	146	246	343
Blekinge	171	285	294	277	131	143	122
Skåne	711	1 383	1 545	1 596	822	1 021	1 112
Hallands	222	563	675	721	370	362	379
Västra Götalands	500	2 227	3 015	2 894	1 396	1 446	1 429
Värmlands	82	780	963	666	276	333	298
Örebro	109	355	482	411	253	267	297
Västmanlands	57	130	220	288	202	245	310
Dalarnas	95	417	474	436	246	231	224
Gävleborgs	79	448	551	554	249	271	241
Västernorrlands	56	583	619	403	179	163	184
Jämtlands	63	483	420	278	123	124	143
Västerbottens	46	545	687	505	197	202	246
Norrbottens	92	305	331	239	118	100	137
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	378	582	631	767	468	625	843
Gmb	532	826	967	1 128	625	859	1 030
Gns	313	880	1 222	1 355	824	1 034	1 261
Ss	525	1 111	1 714	2 007	1 200	1 470	1 731
Gsk	1 413	4 311	4 972	4 344	1 969	1 995	1 779
Ssk	250	1 396	1 763	1 429	665	662	596
Nn	204	1 452	1 550	1 180	504	512	554
Nö	170	1 043	1 124	798	348	333	411
<i>Hela riket¹</i>							
2010	3 785	11 601	13 943	13 008	6 603	7 490	8 205
Enl. tidigare LBR-def. 2010	844	11 601	13 943	13 008	6 603	7 490	8 205
2007	874	14 038	13 701	13 493	7 122	8 259	8 957
2005	945	14 486	14 117	14 147	7 583	8 862	9 569
2003 ²	..	9 293	11 315	13 159	7 603	9 259	10 112
1999 ²	..	11 344	15 229	16 656	9 295	11 445	10 969
1990 ²	..	14 957	19 020	20 832	12 177	14 223	11 348

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2 (forts.)

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark					Summa	Åker per företag, hektar
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0		
<i>Län</i>							
Stockholms	130	49	13	8	12	2 019	41,8
Uppsala	336	85	29	9	17	3 066	54,7
Södermanlands	243	76	27	17	15	2 217	56,8
Östergötlands	435	118	46	12	16	3 641	56,1
Jönköpings	109	13	6	3 725	24,1
Kronobergs	51	12	–	–	–	2 533	19,2
Kalmar	238	46	14	4	7	3 390	36,5
Gotlands	205	38	8	1 574	54,7
Blekinge	33	7	..	–	..	1 465	21,3
Skåne	705	225	91	39	87	9 337	48,1
Hallands	171	41	10	7	3	3 524	31,2
Västra Götalands	773	184	69	33	22	13 988	33,6
Värmlands	179	52	12	4	8	3 653	29,6
Örebro	190	56	22	6	8	2 456	42,9
Västmanlands	171	72	22	8	12	1 737	59,1
Dalarnas	90	18	5	..	–	2 238	27,4
Gävleborgs	113	15	3	..	2	2 526	26,9
Västernorrlands	72	12	–	2 275	22,0
Jämtlands	79	9	5	..	1	1 728	23,8
Västerbottens	153	16	4	..	–	2 602	27,3
Norrbottens	64	6	5	1 397	25,0
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	562	192	75	31	64	5 218	63,3
Gmb	621	130	40	16	33	6 807	45,9
Gns	889	251	99	41	30	8 199	54,1
Ss	1 119	367	115	50	67	11 476	52,9
Gsk	567	96	27	9	11	21 493	22,4
Ssk	304	55	19	4	9	7 152	26,8
Nn	253	36	9	6 260	24,4
Nö	225	23	10	4 486	25,3
<i>Hela riket¹</i>							
2010	4 540	1 150	394	155	217	71 091	37,0
Enl. tidigare LBR-def. 2010	4 540	1 150	394	155	217	68 150	38,6
2007	4 481	1 020	334	139	191	72 609	36,5
2005	4 518	969	304	140	168	75 808	35,7
2003 ²	4 561	922	294	114	148	66 780	40,0
1999 ²	4 073	708	203	83	114	80 119	34,3
1990 ²	96 560	29,5

Tabell 2.3

Antal företag och areal åker efter brukningsform 2010

Number of holdings and area of arable land by type of holding

Område; storleksgrupp	Antal företag med			Summa ¹	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägd åker- mark	Helt ar- rende- rad åker- mark	Delvis arrende- rad åker- mark		Helt ägd	Helt ar- rende- rad	Delvis ar- rende- rad	
<i>Län</i>								
Stockholms	1 078	295	514	2 019	26 032	20 443	38 006	84 481
Uppsala	1 520	356	1 075	3 066	50 049	29 641	88 000	167 690
Södermanlands	1 206	304	619	2 217	42 509	27 968	55 509	125 986
Östergötlands	1 695	508	1 229	3 641	60 279	38 467	105 556	204 303
Jönköpings	1 732	436	1 432	3 725	24 048	14 204	51 528	89 779
Kronobergs	1 203	244	981	2 533	12 419	6 329	29 908	48 656
Kalmar	1 486	364	1 299	3 390	32 983	20 926	69 944	123 853
Gotlands	632	161	710	1 574	21 104	11 876	53 145	86 125
Blekinge	733	119	506	1 465	10 405	3 974	16 889	31 269
Skåne	4 877	1 072	2 838	9 337	146 754	83 373	218 677	448 804
Hallands	1 860	316	1 185	3 524	35 668	14 322	59 922	109 912
Västra Götalands	7 714	1 221	4 684	13 988	151 570	63 404	255 341	470 315
Värmlands	2 125	338	1 129	3 653	36 608	16 419	55 003	108 030
Örebro	1 332	237	808	2 456	33 999	15 780	55 609	105 388
Västmanlands	953	189	548	1 737	33 071	21 129	48 393	102 593
Dalarnas	1 066	253	842	2 238	17 990	9 356	33 911	61 256
Gävleborgs	1 260	218	989	2 526	17 686	7 496	42 739	67 921
Västernorrlands	1 259	179	789	2 275	14 790	7 036	28 159	49 985
Jämtlands	931	157	600	1 728	9 644	6 238	25 326	41 207
Västerbottens	1 373	248	953	2 602	17 371	10 324	43 284	70 979
Norrbottens	743	130	443	1 397	10 493	4 773	19 658	34 924
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 536	695	1 687	5 218	103 539	65 407	161 217	330 162
Gmb	3 318	692	2 393	6 807	92 078	51 019	169 564	312 661
Gns	4 317	819	2 817	8 199	136 800	69 122	237 625	443 548
Ss	6 141	1 349	3 560	11 476	193 579	117 436	296 292	607 307
Gsk	10 963	2 080	7 513	21 493	149 199	63 930	268 625	481 754
Ss	3 888	698	2 366	7 152	59 389	27 773	104 567	191 729
Nn	3 237	577	2 291	6 260	41 285	22 057	89 587	152 930
Nö	2 378	435	1 546	4 486	29 605	16 731	67 030	113 366
<i>Produktionsområden</i>								
- 2,0	791	123	76	3 785	982	148	95	1 225
2,1- 10,0	18 911	1 894	4 739	25 544	103 190	10 898	29 280	143 367
10,1- 20,0	7 516	1 331	4 161	13 008	106 427	19 242	60 723	186 392
20,1- 50,0	5 953	1 616	6 524	14 093	187 136	52 876	214 438	454 449
50,1- 100,0	2 317	1 133	4 755	8 205	159 588	80 756	337 986	578 330
100,1-	1 290	1 248	3 918	6 456	248 151	269 556	751 986	1 269 693
<i>Hela riket²</i>								
2010	36 778	7 345	24 173	71 091	805 474	433 476	1 394 507	2 633 457
<i>Enligt tidigare LBR-def.</i>								
2010	36 146	7 249	24 105	68 150	804 677	433 351	1 394 423	2 632 450
2007	40 762	3 775	27 441	72 609	817 957	218 003	1 612 009	2 647 969
2005	39 154	6 418	29 529	75 808	767 530	342 918	1 592 885	2 703 333
2003 ³	30 020	8 550	28 210	66 780	648 585	477 193	1 542 809	2 668 586
1999 ³	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1990 ³	46 363	14 669	35 528	96 560	822 003	587 723	1 434 866	2 844 592

1) I summan ingår även 2 795 (2010, enl. ny LBR-def.), 650 (2010, enl. tidigare LBR-def.), 631 (2007) samt 707 (2005) företag utan åkermark.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4
Antal företag med husdjur av olika slag 2012
Number of holdings with different kinds of livestock

Område	Antal företag med				
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	388	66	370	20	349
Uppsala	608	167	346	40	130
Södermanlands	533	148	344	25	159
Östergötlands	1 111	312	530	69	184
Jönköpings	1 805	489	573	..	252
Kronobergs	1 049	197	376	..	246
Kalmar	1 363	461	545	60	176
Gotlands	548	231	453	44	100
Blekinge	552	76	254	45	66
Skåne	2 456	447	1 011	309	426
Hallands	993	281	399	156	179
Västra Götalands	3 538	892	1 559	229	691
Värmlands	740	122	405	27	..
Örebro	492	89	369	33	137
Västmanlands	330	63	245	41	66
Dalarnas	573	105	284	..	108
Gävleborgs	687	164	421	44	..
Västernorrlands	547	129	190	11	119
Jämtlands	476	155	167
Västerbottens	539	262	274	17	..
Norrbottens	233	112	145
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	900	263	407	279	189
Gmb	2 242	750	1 236	227	370
Gns	1 790	560	778	229	336
Ss	2 290	541	1 540	169	874
Gsk	8 128	1 734	3 039	245	1 328
Ssk	1 580	284	1 033	49	289
Nn	1 721	430	723	76	341
Nö	910	406	506	44	149
<i>Hela riket¹</i>					
2012	19 561	4 968	9 263	1 318	3 876
2011	20 503	5 260	9 449	1 515	3 827
2010	21 586	5 619	8 657	1 695	3 703
2010 tidigare LBR-def.	21 047	5 593	7 993	1 674	3 514
2007	23 878	7 096	8 014	2 277	4 245
2005	26 179	8 548	7 653	2 794	4 916
1999 ²	33 978	13 963	8 247	6 014	6 441
1990 ²	47 292	25 921	..	14 301	12 900

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5
Antal företag efter driftsriktning 2010
Number of holdings by type of farming

Driftsriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	18 596
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	741
Frukt och bär	370
Blandad växtodling	603
Summa växtodling	20 310
Nötkreatur	15 459
Får och getter	2 874
Svin	599
Fjäderfä	194
Blandad husdjursskötsel	1 561
Summa husdjursskötsel	20 687
Blandat jordbruk, mest växtodling	1 937
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	3 111
Summa blandat jordbruk	5 048
Småbruk ¹	25 046
<i>Samtliga</i> ²	
2010	71 091
2010 tidigare LBR-def.	68 150
2007	72 609
2005	75 808
2003 ³	67 888
1999 ³	80 435
1990 ³	96 945

- 1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.
- 2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.
- 3) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6
Andel företag efter driftsinriktning¹ länsvis 2010, procent
Percentage of holdings by type of farming and county

Område	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blan- dat jord- bruk	Små- bruk	%	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	40	17	11	33	100	2 019
Uppsala	45	18	10	26	100	3 066
Södermanlands	39	22	11	28	100	2 217
Östergötlands	34	32	9	24	100	3 641
Jönköpings	10	54	3	33	100	3 725
Kronobergs	11	47	3	39	100	2 533
Kalmar	18	45	7	30	100	3 390
Gotlands	29	39	14	17	100	1 574
Blekinge	21	41	6	31	100	1 465
Skåne	39	25	8	28	100	9 337
Hallands	27	32	8	33	100	3 524
Västra Götalands	28	27	7	39	100	13 988
Värmlands	23	21	7	50	100	3 653
Örebro	35	20	9	37	100	2 456
Västmanlands	51	13	8	28	100	1 737
Dalarnas	26	28	7	39	100	2 238
Gävleborgs	26	29	6	38	100	2 526
Västernorrlands	18	27	4	51	100	2 275
Jämtlands	16	33	3	49	100	1 728
Västerbottens	24	23	4	49	100	2 602
Norrbottens	26	22	4	47	100	1 397
<i>Hela riket²</i>						
2010	29	29	7	35	100	71 091
2010 tidigare LBR-def.	30	29	7	33	100	68 150
2007	27	31	7	34	100	72 609
2005	27	32	8	33	100	75 808
2003 ³	30	38	9	22	100	67 888
1999 ³	18	38	6	38	100	80 435
1990 ³	16	42	8	34	100	96 945

1) En översyn av typologin gjordes avseende år 2000, vilket försämrade jämförbarheten bakåt i tiden.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7**Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov¹ i jordbruket 2010***Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture*

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsinriktning				Samtliga
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blan- dat jord- bruk	Små- bruk	
– 799	10 181	4 202	1 276	25 046	40 705
800 – 1 599	5 321	6 553	1 465	–	13 339
1 600 – 2 399	2 162	3 053	893	–	6 108
2 400 – 3 199	1 104	1 775	571	–	3 450
3 200 – 3 999	543	1 564	320	–	2 427
4 000 – 5 599	475	1 883	282	–	2 640
5 600 –	524	1 657	241	–	2 422
<i>Samtliga</i> ²					
2010	20 310	20 687	5 048	25 046	71 091
2010 tidigare LBR-def.	20 309	20 096	5 047	22 698	68 150
2007	19 849	22 601	5 378	24 781	72 609
2005	20 843	24 322	5 715	24 928	75 808
2003 ³	20 403	26 001	6 254	15 230	67 888
1999 ³	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1990 ³	12 865	40 549	7 820	33 017	96 945

1) En översyn av typologin gjordes avseende år 2000, vilket försämrade jämförbarheten bakåt i tiden.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över åkerarealens användning. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika ägoslag, olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel baseras på alla jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) 2010 och 2012. Från 2010 års LBR har vissa nedre gränser för att tillhöra registret ändrats. En ny gräns som införts fr.o.m. 2010 är större än 5,0 ha jordbruksmark. Även nedre gränser för antal djur har ändrats. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret. Generellt betyder de nya avgränsningarna att antalet företag i Lantbruksregistret blir fler än med de gamla avgränsningarna.

Alla jämförelser i detta kapitel görs mot den nya definitionen av LBR.

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2012 framgår översiktligt av **figurerna 3B och 3C** och **tabell 3.3**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Arealer (figur 3A, tabell 3.1–3.2)

Den totala jordbruksmarken på jordbruksföretag var 3,1 milj. hektar år 2010. Jordbruksmarken utgörs av 2,6 milj. hektar åkermark och 0,5 milj. hektar betesmark. Skogsmarken vid jordbruksföretagen 2010 var 3,7 milj. hektar.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen 2010, som var 2,6 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,8 miljoner hektar

eller 70 %. Åkerareal i storleksgrupperna över 200 hektar har ökat mellan 12 och 18 % mellan 2007 och 2010.

Spannmål (tabell 3.4)

Spannmålsarealen, knappt 40 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2012 till 1 milj. hektar. Spannmålsarealen och antal företag med spannmålsodling har ökat med 1 respektive minskat med 3 % sedan 2011. De spannmål vars odling ökat sedan 2011 är *vårvete*, 27 %, *vårkorn*, 16 % samt *havre*, 8 %. Övriga spannmål har minskat sin areal. Minskningen har varit störst för *höstkorn*, 36 %.

Vårkorn och *höstvete* utgör de största andelarna av spannmålsarealen, 36 respektive 28 % vardera och med arealerna 364 700 respektive 283 600 hektar. Av övriga spannmålsgrödor svarade *havre* för 20 % (196 200 hektar) av arealen, *vårvete* för 8 % (84 800 hektar), *rågvete*, *råg* och *blandsäd* för 2 % (23 900, 22 000 samt 15 900 hektar) och *höstkorn* för 1 % (9 100 hektar).

Baljväxter (tabell 3.5)

Den totala baljväxtarealen år 2012 var 40 300 hektar, en minskning med 3 % sedan 2011. Merparten av baljväxtarealen består av *ärter* och *åkerbönor* som upptar 31 400 hektar, dvs. 78 % av den totala baljväxtarealen.

Oljeväxter (tabell 3.6)

Arealen *raps* och *rybs* ökade med 16 % jämfört med 2011 och omfattade 2012 cirka 110 000 hektar. *Höstraps* dominerade oljeväxtarealen och upptog 61 800 hektar år 2012. Det är en ökning med 9 % sedan 2011. Arealen *vårrips* var 45 300 hektar, *vårrybs* 2 100 hektar och *höstrybs* 800 hektar.

Odlingen av *oljelin* har gått upp och ner de senaste åren. Sedan 2011 har den odlade arealen minskat med 40 %. Arealen *oljelin* uppgår 2012 till 8 800 hektar.

Vall och grönfoderväxter (tabell 3.7) och Slåttervall och betesvall (tabell 3.8)

Slåtter- och betesvall var den arealmässigt största grödan 2012 och täckte 1 121 800 hektar, vilket var en minskning med 2 % jämfört med 2011. Slåtter- och betesvall odlas också av flest antal företag. I de fyra nordligaste länen samt i Gävleborgs, Dalarnas, Värmlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs och Blekinge län utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen. I **tabell 3.8** redovisas slåtter- och betesvallsarealen separat, uppdelat på län och produktionsområden. Betesvallen uppgick år 2012 till 157 900 hektar vilket är en ökning med 3 % sedan år 2011. Slåttervallsarealen år 2012 upptog 893 000 hektar, vilket är en minskning med 3 % jämfört med året innan. Uppgifterna om vallarealerna är hämtade ifrån skördestatistiken, se kapitel 4, sid 84.

Potatis och sockerbetor (tabell 3.9)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2012 till 24 700 hektar, vilket är en minskning med 11 % sedan 2011. *Sockerbetsarealen* uppgick till 39 000 hektar, vilket är en minskning med 2 % sedan tidigare år. Odlingen av *matpotatis* är främst förlagd till Skåne och Västra Götalands län, *stärkelsepotatis* till Skåne och Blekinge län och *sockerbetor* till Skåne län.

I storleksgruppen över 100,0 hektar åkermark återfinns de flesta företag med odling av mat- och stärkelsepotatis. Här hittar man också 64 (matpotatis) respektive 65 % (potatis för stärkelse) av arealen.

I storleksgruppen över 100,0 hektar finns 43 % (917 st.) av företagen som odlar sockerbetor.

Träda, outnyttjad åker m.m. (tabell 3.10)

Trädesarealen minskade med 2 % sedan föregående år och uppgick år 2012 till 151 500 hektar. Sedan 2005 har areal träda minskat 53 %.

Energiskogsarealen minskade med 2 % och uppgick år 2012 till 12 600 hektar. Störst energiskogsareal finns i Skåne, Uppsala och Södermanlands län.

Om statistiken

Ägoslag samt åkerareal efter storleksgrupp

Vid tidigare s.k. lantbruksräkningar har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för företag med enbart skog. Omläggningar i metoden för datafångst fr.o.m. år 2000 medförde att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen bara tas fram intermittert. Statistiken avsåg tidigare jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna fr.o.m. år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller för år 2010 lagts in värden för riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet

som i juni 2012 (eller juni 2010 för vissa tabeller) uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2012 till och med den 7 juni 2012 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning erhålls årligen genom Lantbruksregistret. Undersökningens omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningen medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Som tidigare nämnts i detta kapitel har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats fr.o.m. 2010.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighets-taxeringen.

Annan publicering

Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 1301 och för arealfördelning av slätter- och betesvall i JO 16 SM 1301.

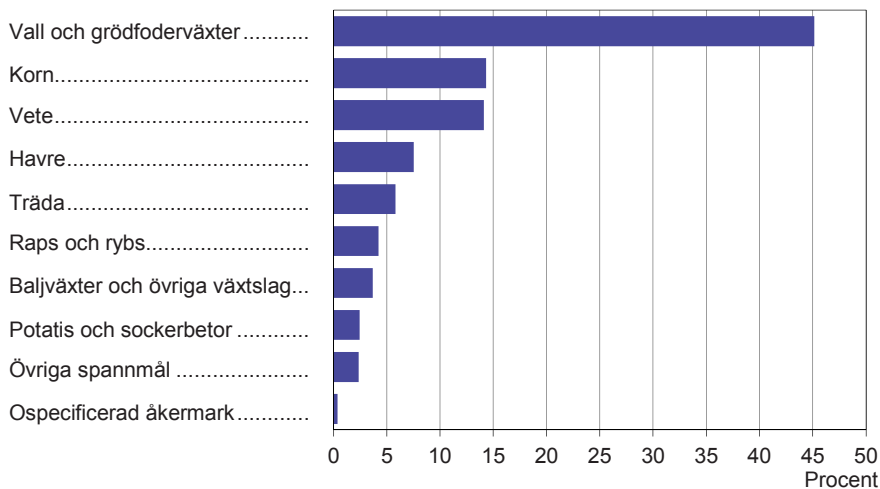
Uppgifter om ägoslag och åkerareal efter storleksgrupp publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 1101.

Publikationerna är tillgängliga på SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Figur 3B
Åkerarealens användning 2012

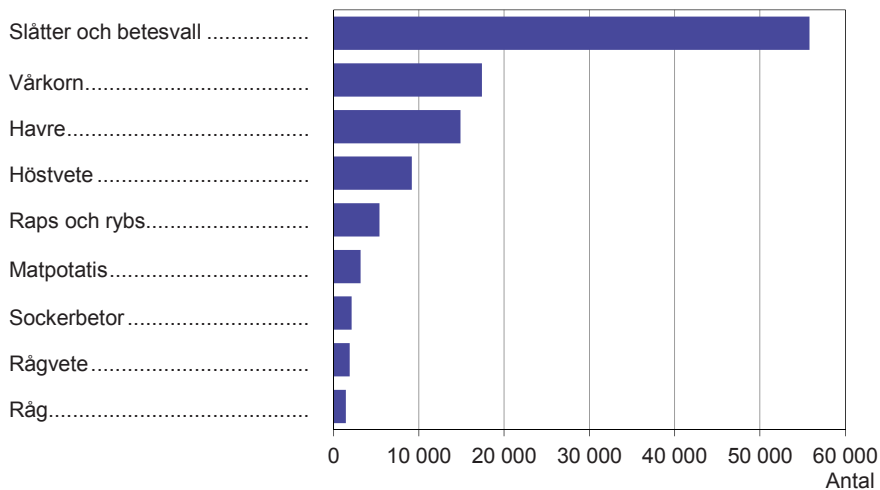
Use of arable land

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

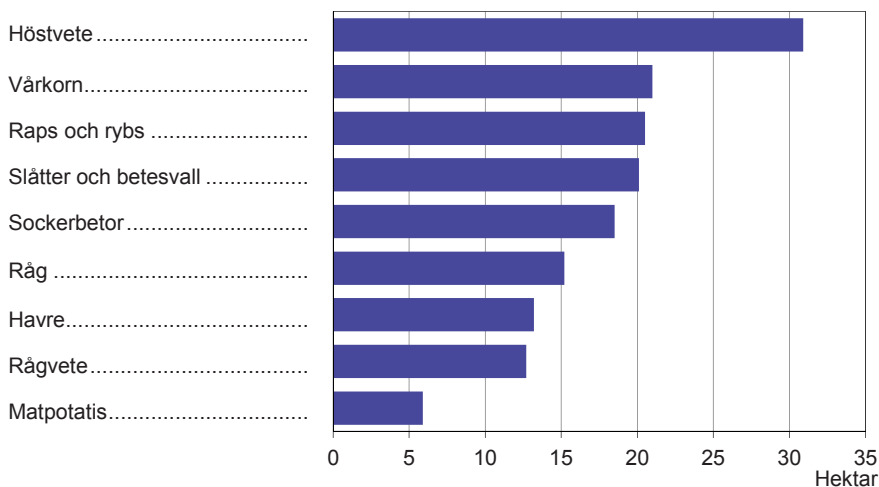
Figur 3C
Antal företag med odling av vissa grödor 2012

Number of holdings with cultivation of certain crops

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

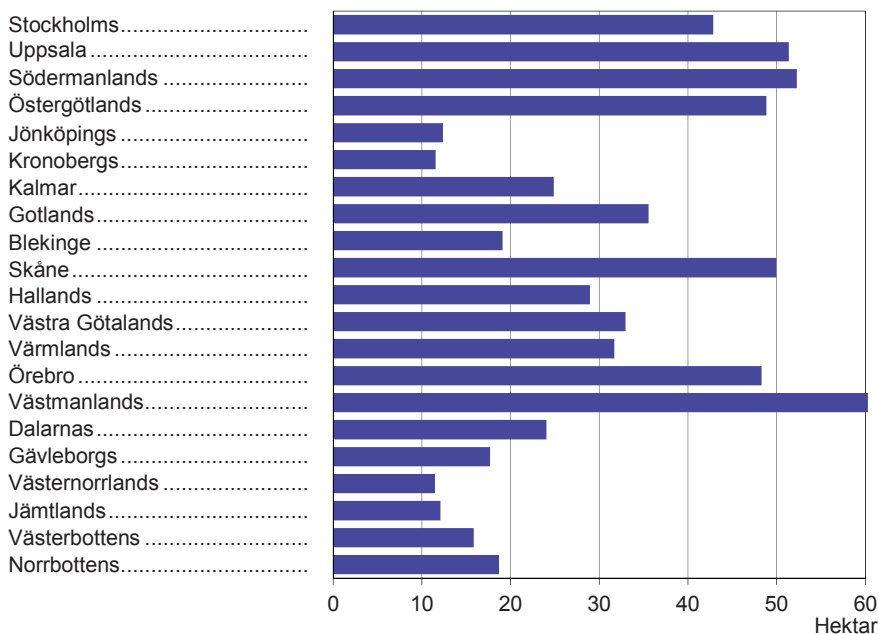
Figur 3D
Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2012
Cultivation of certain crops, areas per holding

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3E
Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2012
Cultivation of cereals, areas per holding

Län:

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1

Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2010, hektar

Area of agricultural and forest land on holdings

Område; storleksgrupp	Åkermark		Betesmark		Summa jordbruks- mark, hektar	Skogs- mark, hektar
	Totalt, hektar	Varav arrend- erad, hektar	Totalt, hektar	Varav arrend- erad, hektar		
<i>Län</i>						
Stockholms	84 481	39 600	11 150	4 900	95 631	114 251
Uppsala	167 690	70 051	17 646	7 541	185 337	150 831
Södermanlands	125 986	53 266	17 350	7 260	143 336	137 069
Östergötlands	204 303	89 418	42 552	20 236	246 855	208 361
Jönköpings	89 779	44 711	39 446	19 440	129 225	243 125
Kronobergs	48 656	23 340	21 202	10 565	69 858	146 614
Kalmar	123 853	55 189	71 387	33 346	195 239	205 958
Gotlands	86 125	33 845	23 409	10 515	109 534	56 222
Blekinge	31 269	11 877	11 555	4 735	42 823	65 006
Skåne	448 804	180 582	57 208	27 834	506 012	145 230
Hallands	109 912	43 283	15 745	7 256	125 657	94 677
Västra Götalands	470 315	183 407	62 222	25 655	532 537	488 113
Värmlands	108 030	45 055	6 779	2 654	114 809	261 611
Örebro	105 388	41 571	9 037	3 393	114 425	120 268
Västmanlands	102 593	42 901	7 116	3 225	109 709	93 304
Dalarnas	61 256	27 824	12 835	5 220	74 092	133 339
Gävleborgs	67 921	32 217	5 798	2 724	73 719	192 974
Västernorrlands	49 985	24 608	2 311	920	52 296	191 177
Jämtlands	41 207	22 912	12 968	6 560	54 175	199 505
Västerbottens	70 979	37 033	2 284	767	73 263	230 238
Norrbottens	34 924	15 792	1 909	492	36 833	197 354
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	330 162	139 598	19 506	9 226	349 668	63 307
Gmb	312 661	122 056	100 860	47 450	413 521	160 490
Gns	443 548	175 486	41 179	17 164	484 726	194 758
Ss	607 307	253 954	60 096	25 412	667 403	612 276
Gsk	481 754	209 096	175 237	82 620	656 991	1 148 046
Ssk	191 729	83 241	20 827	8 214	212 556	431 849
Nn	152 930	77 599	21 189	9 858	174 119	572 906
Nö	113 366	57 449	13 013	5 294	126 380	491 595
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	1 225	183	30 950	7 824	32 176	207 378
2,1– 5,0	42 765	5 303	20 138	4 200	62 903	345 167
5,1– 10,0	100 602	16 899	28 411	7 922	129 013	554 471
10,1– 20,0	186 392	44 099	45 124	16 001	231 516	614 513
20,1– 30,0	162 255	48 421	38 108	16 196	200 364	326 928
30,1– 50,0	292 194	103 045	60 806	29 009	353 000	452 325
50,1–100,0	578 330	249 385	100 068	53 788	678 398	523 040
100,1–	1 269 693	651 144	128 302	70 297	1 397 995	651 404
<i>Hela riket¹</i>						
2010	2 633 457	1 118 480	451 908	205 238	3 085 365	3 675 226
2010 tidigare LBR-def.	2 632 450	1 118 325	422 708	198 356	3 055 158	3 477 956
2007	2 647 969	1 029 225	489 328	200 476	3 137 297	3 708 509
2005	2 703 333	1 089 712	513 505	194 241	3 216 839	3 644 068
2003 ²	2 668 586	1 203 679	494 414	198 873	3 163 001	3 381 382
1999 ²	2 746 929	1 251 588	3 734 193
1990 ²	2 844 592	..	331 691	..	3 176 283	4 065 431

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2
Åkerareal efter storleksgrupp 2010
Area of arable land by size group

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark						
	Under 2,1	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms	21	854	2 582	5 878	5 459	8 432	16 123
Uppsala	31	975	2 734	7 437	8 269	16 842	37 978
Södermanlands	25	791	2 399	5 913	4 733	10 562	23 121
Östergötlands	93	1 351	3 426	7 089	7 641	17 653	44 913
Jönköpings	109	2 706	5 930	10 075	8 027	15 289	26 856
Kronobergs	96	2 252	4 138	6 679	5 336	8 276	12 130
Kalmar	110	1 755	4 111	8 277	7 197	14 844	32 582
Gotlands	24	546	1 208	2 626	3 645	9 542	24 297
Blekinge	84	1 008	2 117	3 946	3 282	5 552	8 311
Skåne	214	5 019	11 212	22 930	20 187	39 940	78 498
Hallands	72	2 043	4 939	10 233	9 042	13 885	26 784
Västra Götalands	161	8 363	21 809	41 263	34 251	56 064	100 502
Värmlands	28	2 941	6 978	9 374	6 808	12 879	20 876
Örebro	37	1 280	3 413	5 908	6 198	10 436	21 443
Västmanlands	14	492	1 645	4 338	4 934	9 643	21 802
Dalarnas	18	1 522	3 351	6 329	6 107	8 999	15 845
Gävleborgs	25	1 696	3 960	7 961	6 115	10 473	16 966
Västernorrlands	9	2 152	4 401	5 690	4 358	6 416	12 759
Jämtlands	25	1 783	2 948	3 900	3 009	4 728	9 731
Västerbottens	17	2 067	4 980	7 154	4 786	7 852	17 384
Norrbottnens	13	1 168	2 321	3 392	2 871	3 885	9 431
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	92	2 105	4 595	11 055	11 545	24 425	60 661
Gmb	168	3 063	7 005	16 230	15 423	33 602	72 732
Gns	79	3 326	8 901	19 796	20 196	40 586	90 059
Ss	115	4 168	12 515	29 246	29 567	57 940	122 883
Gsk	608	15 605	35 927	61 704	48 336	77 238	123 085
Ssk	63	5 169	12 660	20 301	16 395	25 511	41 741
Nn	57	5 404	10 983	16 764	12 336	19 980	38 536
Nö	44	3 924	8 016	11 296	8 458	12 912	28 634
<i>Hela riket¹</i>							
2010	1 225	42 765	100 602	186 392	162 255	292 194	578 330
Enl.tidigare LBR-def. 2010	219	42 765	100 602	186 392	162 255	292 194	578 330
2007	276	49 162	99 272	194 006	175 331	322 764	629 899
2005	277	50 637	102 723	204 004	186 590	346 159	671 052
2003 ²	..	33 984	83 816	190 616	187 153	361 728	708 726
1999 ²	..	43 524	114 858	244 007	230 210	448 199	762 368
1990 ²	..	57 460	145 662	309 428	304 009	558 354	776 427

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2 (forts.)

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark					Summa
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0	
<i>Län</i>						
Stockholms	17 672	11 701	4 532	3 439	7 788	84 481
Uppsala	46 891	20 046	9 843	3 866	12 779	167 690
Södermanlands	33 246	18 452	9 087	7 465	10 193	125 986
Östergötlands	61 702	28 538	15 754	5 114	11 030	204 303
Jönköpings	14 407	2 964	2 029	886	502	89 779
Kronobergs	7 051	2 697	–	–	–	48 656
Kalmar	32 919	10 846	4 950	1 733	4 529	123 853
Gotlands	28 355	9 018	2 735	495	3 633	86 125
Blekinge	4 270	1 696	390	–	614	31 269
Skåne	96 816	54 412	31 200	17 224	71 151	448 804
Hallands	23 624	9 886	3 471	2 989	2 945	109 912
Västra Götalands	107 619	44 204	23 605	14 538	17 936	470 315
Värmlands	24 668	12 699	4 137	1 797	4 845	108 030
Örebro	25 830	13 171	7 581	2 734	7 358	105 388
Västmanlands	23 792	17 178	7 686	3 474	7 594	102 593
Dalarnas	12 390	4 177	1 672	847	–	61 256
Gävleborgs	14 870	3 704	989	–	1 161	67 921
Västernorrlands	9 658	2 906	743	894	–	49 985
Jämtlands	10 440	2 165	1 685	–	793	41 207
Västerbottens	20 873	3 953	1 491	422	–	70 979
Norrbottens	8 658	1 457	1 729	–	–	34 924
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	77 337	46 454	25 661	13 789	52 444	330 162
Gmb	85 983	31 271	13 779	6 921	26 484	312 661
Gns	125 630	60 283	34 002	17 885	22 805	443 548
Ss	155 015	87 737	39 365	21 850	46 906	607 307
Gsk	76 593	22 298	9 371	3 908	7 081	481 754
Ssk	40 735	13 665	6 493	1 821	7 176	191 729
Nn	33 993	8 526	3 076	1 320	1 954	152 930
Nö	30 464	5 636	3 560	422	–	113 366
<i>Hela riket¹</i>						
2010	625 749	275 871	135 307	67 916	164 850	2 633 457
Enl. tidigare LBR-def. 2010	625 749	275 871	135 307	67 916	164 850	2 632 450
2007	613 839	244 297	114 625	60 802	143 696	2 647 968
2005	615 217	231 678	104 648	61 927	128 422	2 703 333
2003 ²	620 293	220 379	100 391	49 924	111 576	2 668 586
1999 ²	2 746 929
1990 ²	2 844 592

Tabell 3.3
Åkerarealens användning 1990–2012, hektar

Use of arable land

Gröda	1990 ¹	1999 ¹	2005	2010	2011 ²	2012 ²
Spannmål ³	1 335 700	1 153 200	1 024 000	962 800	992 800	1 000 200
därav vete	349 700	275 400	354 800	400 000	416 800	368 400
korn	492 000	482 000	378 600	318 800	327 800	373 800
havre	387 800	305 700	200 100	164 400	181 200	196 200
resterande	106 200	90 100	90 500	79 600	67 000	61 800
Baljväxter	..	39 700	40 900	46 100	41 700	40 300
Vall och grönfoderväxter ³	918 100	980 200	1 066 900	1 194 700	1 195 300	1 177 100
Potatis	36 200	32 800	30 500	27 200	27 700	24 700
Sockerbetor	50 000	59 900	49 200	37 900	39 600	39 000
Raps och rybs	167 900	75 900	82 200	110 200	94 900	110 000
Övriga växtslag ⁴	..	75 600	54 900	67 200	63 000	55 500
Träda	176 100	270 700	321 300	176 800	154 200	151 500
Ospecificerad åkermark ⁵	31 600	10 500	9 800	9 800
Ej utnyttjad åkermark	46 400	59 000	1 800
Summa åkermark	2 844 600	2 746 900	2 703 100	2 633 500	2 618 900	2 608 300
Summa betesmark och slätteräng	331 700	..	513 500	451 900	446 900	440 600
Summa jordbruksmark	3 176 300	..	3 216 600	3 085 400	3 065 800	3 048 800

1) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) I spannmålsarealen fr.o.m. år 2000 ingår vissa arealer stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

4) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning. I arealen för trädgårdsväxter ingår fr.o.m. år 2005 kryddväxter och utsäde grönsaker.

5) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4

Spannmål 2012. Arealer och antal företag med odling

Cereals. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Summa spann- måls- areal ²	Antal företag med odling
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹		
<i>Län</i>										
Stockholms	13 491	1 225	143	52	9 582	4 630	453	286	29 860	697
Uppsala	29 083	9 305	1 161	41	31 839	9 193	941	1 413	82 975	1 616
Södermanlands	22 086	4 165	543	53	14 031	10 894	2 045	719	54 536	1 044
Östergötlands	50 200	4 445	2 860	841	17 680	9 068	3 576	1 750	90 421	1 852
Jönköpings	1 201	1 004	36	1	5 840	6 350	313	1 209	15 952	1 287
Kronobergs	350	1 147	56	13	2 384	3 723	256	272	8 201	710
Kalmar	10 794	1 966	538	1 873	10 501	3 389	3 625	888	33 574	1 350
Gotlands	8 994	3 699	887	1 952	13 880	1 527	2 699	183	33 821	951
Blekinge	3 066	1 275	137	225	3 682	763	445	94	9 688	507
Skåne	90 748	9 899	12 288	3 468	86 674	10 747	3 717	405	217 945	4 363
Hallands	4 253	6 332	200	158	24 216	8 905	1 890	488	46 441	1 605
V:a Götalands	27 144	19 037	2 086	312	60 875	75 949	2 761	6 782	194 946	5 915
Värmlands	942	2 863	159	42	11 808	10 920	145	203	27 083	855
Örebro	9 236	7 348	388	99	16 906	14 451	582	294	49 305	1 021
Västmanlands	9 445	6 979	235	1	20 124	15 809	247	188	53 027	880
Dalarnas	1 925	1 624	299	–	8 132	4 241	138	69	16 427	683
Gävleborgs	578	1 554	10	–	9 698	3 596	39	104	15 577	881
Västernorrlands	30	214	–	–	3 471	555	10	263	4 543	396
Jämtlands	–	99	–	–	2 320	144	–	103	2 666	220
Västerbottens	2	407	0	–	7 574	898	4	134	9 018	569
Norrbottens	1	216	2	–	3 470	489	–	52	4 231	226
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	74 266	11 774	6 067	2 201	77 619	12 993	2 658	321	187 899	3 389
Gmb	38 178	8 436	7 381	5 183	46 815	5 703	7 749	607	120 052	3 616
Gns	70 939	18 528	4 590	1 069	63 311	65 246	4 494	4 788	232 965	4 789
Ss	83 490	30 255	2 580	271	97 554	59 229	4 238	2 816	280 433	5 311
Gsk	10 334	9 042	977	389	34 938	32 872	3 585	5 320	97 457	6 740
Ssk	6 101	4 636	414	18	18 171	15 240	1 139	1 409	47 128	1 977
Nn	257	1 509	15	–	15 187	3 549	16	434	20 967	1 435
Nö	2	624	2	–	11 092	1 407	4	206	13 338	814

1) För åren 2001–2012 avses stråsädesblandningar, tidigare ingick även stråsäd/baljväxtblandningar.

2) Fr.o.m. år 2000 ingår vissa arealer avsedda att skördas som grönfoder.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4 (forts.)

Område; storleks- grupp	Arealer, hektar									Summa spann- måls- areal ²	Antal företag med odling
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹			
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>											
- 2,0	3	-	0	-	8	4	-	0	15	14	
2,1- 5,0	92	51	32	19	415	492	21	49	1 171	603	
5,1- 10,0	700	296	90	25	2 405	2 762	97	262	6 637	2 077	
10,1- 20,0	3 336	1 248	440	170	10 368	9 509	495	745	26 312	4 306	
20,1- 30,0	5 333	1 912	672	201	14 154	11 301	780	665	35 019	3 308	
30,1- 50,0	15 145	4 805	1 382	472	31 592	23 519	1 980	1 835	80 730	4 763	
50,1-100,0	45 499	14 885	3 741	1 649	78 750	46 114	4 600	4 060	199 298	6 207	
100,1-	213 459	61 607	15 668	6 595	226 995	102 538	15 910	8 283	651 055	6 136	
<i>Hela riket³</i>											
2012	283 567	84 804	22 027	9 131	364 687	196 240	23 884	15 900	1 000 239	27 414	
2011	349 793	66 986	24 094	14 370	313 459	181 170	24 215	18 676	992 763	28 133	
2010	331 805	68 184	24 228	17 928	300 847	164 386	36 231	19 150	962 758	29 320	
Enl. tidigare LBR-def.											
2010	331 803	68 182	24 227	17 926	300 841	164 378	36 230	19 150	962 737	29 298	
2007	323 182	38 367	24 716	8 274	318 407	207 909	53 914	15 317	990 086	32 478	
2005	295 325	59 430	21 386	5 356	373 208	200 122	50 292	18 857	1 023 976	38 168	
1999 ⁴	209 641	65 777	24 507	11 883	470 104	305 658	32 586	33 022	1 153 178	51 472	
1990 ⁴	320 120	29 595	73 460	..	492 027 ⁵	387 823	..	32 628 ⁶	1 335 653	..	

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

4) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

5) Inklusive höstkorn.

6) Inklusive rågvete.

Tabell 3.5

Baljväxter 2012. Arealer och antal företag¹ med odling²*Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Ärter, åkerbönor m.m.		Konserv- ärter		Bruna bönor		Summa baljväxter
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholm	979	59	–	–	–	–	979
Uppsala	2 537	185	–	–	–	–	2 537
Södermanlands	1 794	111	14	..	–	–	1 808
Östergötlands	5 965	368	–	–	–	–	5 965
Jönköpings	82	13	–	–	–	–	82
Kronobergs	31	7	–	–	–	–	31
Kalmar	925	82	–	–	479	44	1 404
Gotlands	1 107	124	–	–	–	–	1 107
Blekinge	50	11	–	–	–	–	50
Skåne	2 113	138	6 580	398	0	..	8 693
Hallands	707	88	1 263	82	–	–	1 970
Västra Götalands	10 430	602	629	37	–	–	11 059
Värmlands	774	54	–	–	–	–	774
Örebro	1 459	91	–	–	–	–	1 459
Västmanlands	2 010	118	–	–	–	–	2 010
Dalarnas	282	29	–	–	–	–	282
Gävleborgs	109	14	–	–	–	–	109
Västernorrlands	–	–	–	–	–	–	–
Jämtlands	0	..	–	–	–	–	0
Västerbottens	–	–	–	–	–	–	–
Norrbottnens	6	..	–	–	–	–	6
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	1 971	144	6 062	381	–	–	8 033
Gmb	2 525	244	1 504	84	479	45	4 508
Gns	14 685	835	629	37	–	–	15 314
Ss	9 124	592	14	..	–	–	9 138
Gsk	1 777	190	276	20	–	–	2 053
Ssk	1 229	91	–	–	–	–	1 229
Nn	43	10	–	–	–	–	43
Nö	6	..	–	–	–	–	6
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	–	–	–	–	–	–	–
2,1– 5,0	9	6	–	–	–	–	9
5,1– 10,0	49	31	6	..	–	–	55
10,1– 20,0	343	79	104	11	1	..	448
20,1– 30,0	499	96	168	21	10	3	677
30,1– 50,0	1 321	213	582	49	18	5	1 921
50,1–100,0	4 071	442	1 306	111	63	12	5 440
100,1–	25 067	1 226	6 320	325	386	23	31 773
<i>Hela riket³</i>							
2012	31 360	2 093	8 486	518	479	45	40 325
2011	32 506	2 270	8 472	536	712	54	41 690
2010	36 084	2 556	9 368	577	658	49	46 110
2010 tidigare LBR-def.	36 084	2 555	9 368	577	658	49	46 110
2007	19 198	1 747	8 824	591	535	45	28 557
2005	31 285	2 832	8 874	576	707	71	40 866
1999	30 053	3 718	8 752	558	872	130	39 677
1990	32 725

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6
Oljevaxter 2012. Arealer och antal företag¹ med odling²
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar				Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs			Areal hektar	Antal företag
<i>Län</i>								
Stockholms	1 498	3 031	143	–	4 673	169	121	6
Uppsala	1 865	9 029	181	116	11 192	443	257	17
Södermanlands	2 666	3 975	91	101	6 833	241	739	30
Östergötlands	7 375	4 365	7	68	11 815	603	4 355	226
Jönköpings	161	87	22	12	282	22	15	..
Kronobergs	83	61	12	14	170	19	–	–
Kalmar	3 687	262	–	9	3 958	221	147	8
Gotlands	4 331	1 613	10	46	6 000	406	35	..
Blekinge	757	96	–	–	853	82	–	–
Skåne	30 712	2 076	122	62	32 973	1 555	197	12
Hallands	1 217	1 604	–	30	2 851	209	21	..
Västra Götalands	5 693	9 344	37	254	15 327	791	2 341	110
Värmlands	91	1 565	28	295	1 979	83	–	–
Örebro	945	3 042	11	73	4 071	210	227	12
Västmanlands	581	4 965	108	92	5 747	229	339	14
Dalarnas	90	154	1	636	882	55	2	..
Gävleborgs	26	27	32	186	271	27	1	..
Västernorrlands	–	13	–	1	14	5	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	–	–	–	–
Västerbottens	–	5	–	17	22	13	–	–
Norrbottnens	1	8	2	46	56	9	–	–
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	22 853	2 507	66	91	25 517	1 193	174	9
Gmb	16 378	2 464	67	47	18 955	1 137	211	12
Gns	12 069	12 194	31	152	24 446	1 221	6 284	317
Ss	7 623	24 952	562	601	33 738	1 328	1 661	78
Gsk	2 364	1 882	46	147	4 439	373	184	17
Ssk	491	1 292	31	805	2 619	156	283	10
Nn	–	21	2	153	176	18	1	..
Nö	1	12	2	63	78	22	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
– 2,0	–	–	–	–	–	–	–	–
2,1– 5,0	26	16	–	6	48	18	–	–
5,1– 10,0	173	89	5	8	275	72	6	..
10,1– 20,0	771	386	–	25	1 182	210	60	13
20,1– 30,0	1 010	790	6	107	1 912	274	144	18
30,1– 50,0	2 914	2 102	31	177	5 224	608	309	29
50,1–100,0	8 459	7 530	208	469	16 666	1 391	923	78
100,1–	48 424	34 411	558	1 267	84 659	2 799	7 354	304
<i>Hela riket³</i>								
2012	61 778	45 323	808	2 059	109 968	5 372	8 797	444
2011	56 600	36 112	395	1 781	94 887	4 914	14 743	671
2010	71 836	35 695	496	2 207	110 234	5 596	19 144	878
2010 tidigare LBR-def.	71 836	35 695	496	2 207	110 234	5 596	19 144	878
2007	50 341	33 044	1 117	3 341	87 843	5 278	4 333	275
2005	34 997	38 578	1 460	7 116	82 151	5 517	9 854	569
1999	19 626	31 273	1 206	23 784	75 889	6 198	34 172	2 921
1990	84 598	44 203	9 068	30 035	167 904

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7

Vall och grönfoder 2012. Arealer och antal företag¹ med odling²*Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Grödfoder ³		Slätter och betesvall		Frövall		Summa vall
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	569	80	34 923	1 664	265	15	35 757
Uppsala	1 341	138	47 695	2 365	535	32	49 571
Södermanlands	945	84	45 803	1 816	1 098	36	47 846
Östergötlands	2 365	213	72 386	3 027	1 777	85	76 528
Jönköpings	3 655	605	66 090	3 358	23	7	69 768
Kronobergs	1 588	265	36 095	2 221	10	4	37 693
Kalmar	7 360	577	69 617	2 890	99	8	77 076
Gotlands	2 941	250	37 390	1 338	84	13	40 415
Blekinge	860	131	14 930	1 240	5	4	15 795
Skåne	9 330	958	106 724	7 269	4 619	201	120 673
Hallands	3 114	330	47 580	2 944	372	28	51 066
Västra Götalands	9 192	892	183 577	10 451	3 080	133	195 849
Värmlands	2 110	177	64 352	2 767	413	27	66 875
Örebro	1 396	113	35 672	1 913	659	36	37 727
Västmanlands	620	48	25 734	1 343	853	45	27 207
Dalarnas	934	138	35 083	1 727	50	7	36 067
Gävleborgs	1 734	212	44 887	2 034	64	8	46 685
Västernorrlands	1 273	249	40 673	1 783	36	8	41 982
Jämtlands	1 689	260	34 771	1 401	–	–	36 460
Västerbottens	1 755	220	51 816	2 023	32	5	53 603
Norrbottnens	606	71	25 970	1 044	1	..	26 577
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	4 764	408	50 782	4 036	3 854	175	59 400
Gmb	12 812	1 096	122 246	5 816	967	55	136 025
Gns	6 186	445	115 829	6 004	4 345	189	126 360
Ss	5 124	440	198 295	9 030	3 615	173	207 034
Gsk	16 003	2 235	321 076	18 395	705	60	337 784
Ssk	3 390	388	111 609	5 699	509	38	115 508
Nn	4 344	677	117 958	5 029	48	11	122 350
Nö	2 753	367	83 974	3 424	32	7	86 759
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	2	..	826	692	–	–	828
2,1– 5,0	164	124	25 686	7 046	55	20	25 905
5,1– 10,0	786	424	77 969	12 079	186	44	78 941
10,1– 20,0	1 961	736	125 623	11 041	267	36	127 851
20,1– 30,0	2 176	561	93 018	5 427	103	16	95 297
30,1– 50,0	4 406	906	149 755	6 252	390	44	154 551
50,1–100,0	11 814	1 429	251 583	6 982	1 341	114	264 738
100,1–	34 067	1 787	397 309	6 281	11 732	426	443 108
<i>Hela riket⁴</i>							
2012	55 376	5 972	1 121 769	55 800	14 074	700	1 191 219
2011	55 562	6 114	1 139 695	57 206	14 743	769	1 210 000
2010	57 069	6 423	1 137 642	58 559	14 818	813	1 209 529
2010 tidigare LBR-def.	57 065	6 419	1 136 770	57 859	14 818	813	1 208 653
2007	46 482	6 245	1 081 077	61 007	14 276	859	1 141 835
2005	39 628	6 129	1 027 294	62 502	12 847	866	1 079 769
1999	21 867	4 671	983 967	60 943	8 165	770	1 013 999
1990	10 753	1 649	928 846

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) Inkl. majs. Fr.o.m. år 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/balväxtblandningar under spannmål.

4) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8
Slåttervall och betesvall¹. Arealfördelning 2012, hektar och procent
Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage

Område	Areal slåtter- vall, hektar	Andel slåtter- vall av total vallareal procent	Areal betes- vall, hektar	Andel betes- vall av total vallareal, procent
<i>Län</i>				
Stockholms	22 320	63,9	7 860	22,5
Uppsala	39 060	81,9	6 580	13,8
Södermanlands	30 050	65,6	9 150	20,0
Östergötlands	62 500	86,3	7 010	9,7
Jönköpings	59 090	89,4	6 290	9,5
<i>Kronobergs</i>				
Kalmar	31 920	88,4	3 680	10,2
Gotlands	65 400	93,9	3 650	5,2
Blekinge	33 260	88,9	2 510	6,7
Skåne	89 720	84,1	12 280	11,5
<i>Hallands</i>				
Västra Götalands	35 300	74,2	11 950	25,1
Värmlands	146 030	79,5	28 440	15,5
Örebro	45 030	70,0	11 950	18,6
Västmanlands	24 860	69,7	6 750	18,9
	15 250	59,2	4 890	19,0
<i>Dalarnas</i>				
Gävleborgs	25 860	73,7	6 930	19,8
Västernorrlands	28 090	62,6	10 630	23,7
Jämtlands	30 170	74,2	5 320	13,1
Västerbottens	29 350	84,4	5 180	14,9
Norrbottens	43 180	83,3	3 930	7,6
	22 440	86,4	2 970	11,4
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	40 750	80,3	4 870	9,6
Gmb	108 780	89,0	10 970	9,0
Gns	88 850	76,7	17 440	15,1
Ss	137 430	69,3	36 630	18,5
Gsk	277 360	86,4	40 740	12,7
Ssk	77 190	69,2	20 960	18,8
Nn	90 970	77,1	18 870	16,0
Nö	71 210	84,8	7 440	8,9
<i>Hela riket</i>				
2012	893 040	79,6	157 910	14,1
2011	917 620	80,5	152 740	13,4
2010	894 470	78,6	172 780	15,2
2009	888 800	79,3	178 210	15,9
2008	870 740	78,1	183 380	16,5
2007	831 390	76,9	190 400	17,6
2005	803 920	78,3	192 670	18,8

1) Arealerna har beräknats genom att i vallundersökningen skatta andelen slåttervall respektive betesvall. Dessa andelar har därefter applicerats på den totala vallarealen enligt Jordbruksverkets slutliga grödarealer enligt JO 10 SM1301.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 3.9

Potatis och sockerbetor 2012. Arealer och antal företag¹ med odling²*Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Matpotatis ³		Potatis för stärkelse ³		Sockerbetor	
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	108	62	–	–	9	..
Uppsala	200	99	–	–	10	..
Södermanlands	80	50	0	..	2	..
Östergötlands	1 734	141	–	–	22	..
Jönköpings	184	146	–	–	9	..
Kronobergs	72	98	5	..	–	–
Kalmar	502	103	644	36	143	12
Gotlands	864	89	–	–	18	..
Blekinge	100	66	1 789	141	721	82
Skåne	7 175	549	3 519	231	37 191	1 873
Hallands	1 843	228	4	..	894	135
Västra Götalands	2 562	544	57	6	5	..
Värmlands	384	95	–	–	–	–
Örebro	473	116	–	–	–	–
Västmanlands	55	24	–	–	–	–
Dalarnas	964	141	–	–	–	–
Gävleborgs	239	165	–	–	–	–
Västernorrlands	165	142	–	–	–	–
Jämtlands	125	127	–	–	–	–
Västerbottens	359	113	–	–	–	–
Norrbottens	518	78	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	5 170	471	584	72	30 874	1 567
Gmb	4 914	447	4 856	302	7 708	543
Gns	3 964	319	57	5	22	..
Ss	1 100	327	0	..	22	5
Gsk	918	720	522	55	394	44
Ssk	794	251	–	–	5	..
Nn	955	446	–	–	–	–
Nö	892	217	–	–	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	1	9	–	–	–	–
2,1– 5,0	57	142	2	..	2	..
5,1– 10,0	187	356	11	4	54	20
10,1– 20,0	718	549	92	23	465	118
20,1– 30,0	716	332	207	41	704	146
30,1– 50,0	1 578	438	459	65	2 277	333
50,1–100,0	3 509	563	1 344	117	6 207	577
100,1–	11 940	783	3 902	164	29 316	917
<i>Hela riket⁴</i>						
2012	18 706	3 172	6 018	415	39 025	2 113
2011	20 046	3 442	7 616	521	39 638	2 173
2010	19 842	3 685	7 361	516	37 950	2 248
2010 tidigare. LBR-def.	19 841	3 679	7 361	515	37 948	2 247
2007	20 330	4 511	8 032	571	40 682	2 657
2005	22 081	5 168	8 372	645	49 182	3 523
1999	24 422	8 517	8 391	868	59 881	4 578
1990	27 305	19 348	8 866	1 364	49 951	6 702

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

4) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.10
Träda, outnyttjad mark m.m. 2012. Arealer, hektar¹
Fallow and untilled land etc. Areas

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter ²	Andra växt- slag	Träda	Ospeci- ficerad åker- mark ³	Out- nyttjad åker- mark	Ej utnytt- jad slätter- och betes- vall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	447	202	86	10 528	188	–	..	82 959
Uppsala	2 016	165	621	16 520	226	–	..	166 290
Södermanlands	1 712	460	202	11 725	146	–	..	126 089
Östergötlands	1 115	675	171	9 166	201	–	..	202 167
Jönköpings	51	192	16	1 418	265	–	..	88 235
Kronobergs	72	52	10	1 041	319	–	..	47 666
Kalmar	160	1 029	28	2 912	170	–	..	121 745
Gotlands	59	948	42	2 344	79	–	..	85 733
Blekinge	38	730	16	1 124	142	–	..	31 045
Skåne	2 282	8 321	644	4 969	814	–	..	445 396
Hallands	107	732	55	3 293	361	–	..	109 638
Västra Götalands	943	830	844	40 406	1 707	–	..	466 877
Värmlands	299	107	292	8 519	1 022	–	..	107 334
Örebro	1 647	235	165	9 411	274	–	..	104 994
Västmanlands	857	42	994	11 067	110	–	..	101 453
Dalarnas	222	153	246	4 634	404	–	..	60 283
Gävleborgs	51	50	131	3 587	524	–	..	67 225
Västernorrlands	48	52	33	965	761	–	..	48 564
Jämtlands	8	84	39	588	634	–	..	40 603
Västerbottens	446	68	20	5 426	955	–	..	69 917
Norrbottnens	48	182	33	1 877	533	–	..	34 060
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 012	5 120	438	3 816	404	–	..	328 440
Gmb	1 142	5 971	249	6 298	468	–	..	311 355
Gns	1 514	1 124	803	29 902	662	–	..	443 417
Ss	6 623	1 151	2 070	59 822	963	–	..	603 754
Gsk	987	1 181	310	23 196	2 287	–	..	471 711
Ssk	781	329	648	17 536	1 531	–	..	188 389
Nn	74	185	118	3 609	1 782	–	..	150 259
Nö	493	251	53	7 340	1 738	–	..	110 949
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
– 2,0	2	127	2	34	115	–	..	1 125
2,1– 5,0	79	388	103	2 199	8 118	–	..	38 081
5,1– 10,0	487	780	213	10 197	1 546	–	..	99 388
10,1– 20,0	1 158	1 185	357	19 654	42	–	..	179 527
20,1– 30,0	940	782	235	16 294	6	–	..	152 932
30,1– 50,0	1 597	1 493	522	22 152	7	–	..	272 822
50,1–100,0	2 346	2 761	1 326	30 582	–	–	..	535 142
100,1–	6 017	7 795	1 930	50 407	–	–	..	1 329 258
<i>Hela riket⁴</i>								
2012	12 627	15 310	4 689	151 518	9 834	–	..	2 608 274
2011	12 922	15 597	4 969	154 181	9 833	–	..	2 618 885
2010	13 126	14 687	5 381	176 801	10 535	–	..	2 633 457
2010 tidigare. LBR-def.	13 126	14 685	5 381	176 771	10 460	–	..	2 632 450
2007	14 299	14 913	5 934	280 591	8 239	2 023	..	2 647 700
2005	13 700	13 373	5 094	321 309	31 555	1 769	..	2 703 057
1999	14 311	13 565	5 376	270 735	–	33 331	..	2 746 929
1990	176 075	..	17 312	29 099	2 844 592

1) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

2) I arealen för trädgårdsväxter ingår fr.o.m. år 2005 kryddväxter och utsäde grönsaker.

3) Arealer som ej kunnat fördelats per gröda.

4) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

I kapitel 4 redovisas hektar- och totalskördar samt normskördar för olika jordbruksgrödor för de företag som är med i Lantbruksregistret. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

Inför höstsådden 2011 kom det mycket regn, särskilt i de sydvästra delarna av landet. En del av den planerade sådden blev därför inte av. Senhösten och vintern var däremot torrare och varmare än normalt, och övervintringen av de höstsådda grödorna blev överlag god. Vårsådden kom igång tidigt. Efterföljande regn medförde dock skorpbildning och även försenad vårsådd på vissa håll. En del lantbrukare har rapporterat om omsådd på grund av dålig uppkomst. Sommaren blev sval och regnig vilket ledde till en god utveckling och tillväxt av grödorna. Det regniga vädret fortsatte även under sensommaren och hösten vilket försvårade och försenade skörden på många håll i landet. Variationerna mellan närbelägna gårdar var ofta stora. Många lantbrukare har angett problem med bärigheten som orsak till att arealer har fått lämnats oskördade. Lantbrukarna brukar lämna spontana kommentarer när det varit särskilda omständigheter som påverkat skörderesultatet. Kommentarer om skador av vildsvin, hjortdjur, tranor och gäss förekommer ofta som en förklaring till låga skördenivåer.

Hektarskördar

Hektarskördarna påverkas av andelen obärgad areal på så vis att det blir lägre hektarskörd ju större den obärgade arealen är.

Spannmål (tabell 4.1)

Särskilt i de sydöstra delarna av landet, som annars brukar drabbas av försommartorka, gav de höstsådda grödorna en god avkastning. Dessa landsdelar drabbades inte heller lika hårt av höstregnen, som försämrade skördeutfallet i andra delar av landet. Kalmar, Gotlands och Blekinge län är exempel på län

med höga avkastningsnivåer. I Kalmar län var det rekordhöga hektarskördar av höstvetete, höstkorn och rågvete. På Gotland var avkastningen av höstvetete rekordhög.

På riksnivå uppgick hektarsköörden av *höstvetete* till 6 820 kg per hektar, vilket är den högsta som redovisats för landet som helhet. Jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren var skörden av höstvetete 12 % högre.

När det gäller *höstråg* uppgick 2012 års hektarskörd till 6 360 kg per hektar, vilket tangerar ett tidigare rekord från år 2008 och är 14 % högre än femårsgenomsnittet.

Även *höstkorn* och *rågvete* gav rekordhöga avkastningsnivåer. På riksnivå var 2012 års hektarskördar av dessa grödor 28 respektive 21 % högre än motsvarande genomsnitt för de fem senaste åren.

Hektarsköörden av *vårkorn* ökade på riksnivå med 5 % jämfört med fjolårets nivå medan hektarsköörden för *havre* var på samma nivå som i fjol. I Västra Götalands län, där 39 % av havrearealen odlades, uppgick hektarsköörden av havre till 3 950 kg per hektar. Det är i nivå med hektarsköörden på riksnivå.

Majs, ärter och åkerböner (tabell 4.3)

Kärnskörd av *majs* har nu ingått i skördestatistiken i sex år. Majs är en gröda som under senare år börjat odlas alltmer. Den totala arealen uppgick under 2012 till 16 480 hektar. Merparten av arealen skördas som grönfoder, men uppemot 2 400 hektar tröskades under 2012. Kärnmajs odlas framförallt i Skåne och där blev 2012 års avkastning av tröskad majs cirka 6 300 kg per hektar.

Skördeutfallet per hektar av *ärter* var i nivå med föregående års hektarskörd och även i nivå med femårsgenomsnittet. De högsta skördenivåerna per hektar av ärter

fanns under 2012 i Gotlands och Kalmar län. I Kalmar län var skörden 4 250 kg per hektar, den högsta som någonsin uppnåts i länet. Jämfört med femårsgenomsnittet var skördeutfallet 34 % högre i Kalmar län och 43 % högre i Gotlands län. Störst areal ärter fanns under 2012 i Östergötlands län. Där var hektarskörden av ärter i nivå med genomsnittet för de fem senaste åren.

Åkerbönor har under 2012 gett hög skörd per hektar. På riksnivå blev avkastningen 3 240 kg per hektar, vilket är i nivå med förra årets hektarskörd och även i nivå med rekordet från år 2009. Åkerbönor mognar sent och det regniga höstvädret försenade skörden ytterligare på många håll i landet, en del arealer kom därför inte att sköras förrän under vårvintern 2013. Arealen ökade med 13 % och uppgick till cirka 17 900 hektar. Odlingsarealen av åkerbönor ökade under 2012 för femte året i rad och har under de senaste åren ökat inom både ekologisk och konventionell odling – särskilt snabbt inom den konventionella odlingen.

Ärter och åkerbönor är de två vanligaste grödorna som ingår i begreppet trindsäd. Med trindsäd menas baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Hektarskörden av *höstraps* blev under 2012 högre än både fjolårsresultat och femårsgenomsnitt i nästan alla län där odlingen förekommer i större omfattning. Ett undantag är Västra Götalands län där skördeutfallet var i nivå med femårsgenomsnittet. På riksnivå beräknas hektarskörden av höstraps till 3 700 kg per hektar, vilket är den högsta som hittills redovisats.

Hektarskörderna av *vårrops* uppvisar särskilt höga skördenivåer jämfört med tidigare år i Gotlands och Skåne län. På riksnivå blev avkastningen 1 960 kg per hektar, ett skördeutfall som är 5 % högre än genomsnittet för de fem senaste åren.

Skördestatistiken för *höstrybs* och *vårrys* baseras på uppgifter från förhållandevis få jordbruksföretag vilket medför att resultaten är mer osäkra.

För *oljelin* var avkastningen per hektar 10 % lägre än föregående år och även 10 % lägre än genomsnittet för de fem senaste åren, delvis som en följd av stora obärgade arealer.

Slåttervall (tabell 4.5)

Hektarskörden för första skörd av *slåttervall* skattas till 3 500 kg per hektar, återväxten till 1 820 kg och den totala inbärgade vallskörden till 5 320 kg per hektar. Hektarskörden för återväxten har beräknats för den totala slåttervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Det innebär att avkastningsnivån per hektar blir lägre än om beräkningen skett för enbart tillvaratagen återväxtareal. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits som bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Hektarskörden av *matpotatis* var för riket 29 370 kg per hektar. Den högsta hektarskörden redovisades under 2012 för Hallands län, 35 760 kg per hektar.

I Skåne län, som har en omfattande odling av färskpotatis och därmed lägre hektarskördenivå, uppgick hektarskörden till 31 890 kg per hektar. Hektarskörden för *färskpotatis* beräknas även separat. På riksnivå uppgick den till 20 150 kg per hektar. Av landets matpotatisareal var 19 % färskpotatisodlingar.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden för riket uppgick till 42 540 kg per hektar, en ökning med 9 % jämfört med fjolåret.

Enligt uppgifter från Nordic Sugar var 2012 års avkastning för *sockerbetor* 59 300 kg per hektar för riket, vilket är 6 % lägre än föregående år.

Stärkelsehalten för potatis levererad som potatis för stärkelse framgår av **tabell 4.7**. År 2012 låg medelstärkelsehalten på 20,3 % enligt uppgifter från Lyckeby Stärkelsen. Det är 0,5 procentenheter högre halt än vad som redovisades föregående år.

Sockerhalten för sockerbetor uppgick till 17,1 % vilket är 0,3 procentenheter högre än föregående år.

Normskördar (tabell 4.8)

SCB beräknar årligen normskördar. Med normskörd menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser.

Totalskördar

Totalskördarna är beroende av skörden per hektar och av odlingens omfattning.

Spannmål, vete och råg (tabell 4.2)

För riket totalt har spannmålsskörden (inklusive majs) beräknats till 5 070 500 ton, vilket är 9 % mer än föregående år. Ökningen är framför allt en följd av att hektarskördarna av de höstsådda grödorna blev högre än under 2011.

Bland spannmålsgrödorna är det *höstvet* som dominerar. Den totala höstveteskörden uppgick till 1 933 800 ton, vilket motsvarar 38 % av den totala spannmålsskörden. En stor andel av höstvetet utgörs av högavkastande fodervete men även mer lågavkastande vetearter såsom dinkel, lantvetesorter etc. ingår. Likaså ingår spannmål som odlats för produktion av energi i de redovisade kvantiteterna.

Totalskörden av *vårvete* var 36 % högre under 2012 jämfört med föregående år, en ökning som framför allt var en följd av ökad odlingsareal. Den totala skörden av *höstråg* var 11 % större än föregående år. I **figur 4A** redovisas hur totalskördarna av några olika spannmålsgrödor har varierat under åren 1990–2012.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (tabell 4.2)

Odlingen av *höstkorn* minskade med 36 % jämfört med fjolåret, men totalskörden minskade inte med mer än 8 %. Hektarskörden av *vårkorn* ökade på riksnivå med 5 % jämfört med fjolårets nivå. Samtidigt hade vårkornarealen ökat med 17 %. Följden för totalskörden av vårkorn blev en ökning med 22 %. Skörden av *havre* ökade under 2012 med 6 % jämfört med fjolåret. Den totala *rågvetes*skörden ökade med drygt 30 %.

Totalskörden av *blandsäd* har beräknats till 53 400 ton. De redovisade skördeuppgifterna för blandsäd innefattar stråsådesblandningar och stråsåd/baljväxtblandningar.

Arealer som skördats som grönfoder har räknats bort.

Majs, ärter och åkerböner (tabell 4.3)

Majs odlas framförallt i Skåne. Den totala skörden av tröskad majs har beräknats till 14 600 ton.

Den totala skörden av *ärter* uppgick till 35 100 ton, vilket är 18 % mindre än under 2011. Odlingen av ärter minskade med 19 % under 2012.

Den totala skörden av *åkerböner* uppgick till 58 200 ton och är därmed drygt 23 000 ton större än totalskörden av ärter. Totalskörden av åkerböner ökade med 10 % jämfört med fjolåret. Störst areal av åkerböner odlades i Västra Götalands län.

Oljevaxter (tabell 4.4)

Den totala skörden av raps och rybs har beräknats till 321 900 ton. Det är den högsta totalskörden på 19 år. Jämfört med föregående års totalskörd är det en ökning med 29 %.

Totala skörden av *höstraps* uppgick till 228 800 ton och för *höstrybs* till 1 300 ton. Totalskördarna av *vårrops* och *vårrys* uppgick till 89 000 respektive 2 800 ton. I **figur 4B** redovisas hur totalskördarna av de olika oljeväxtgrödorna har varierat under åren 1990–2012. Statistiken för åren 1993–1994 är osäker eftersom det är oklart om den är heltäckande.

Den totala skörden av *oljelin* har beräknats till 12 400 ton. Odlingens arealen har pendlat upp och ner under 2000-talet. Under 2012 var oljelinarealen 40 % lägre än fjolårets areal.

Grönfoder

Skörd av ettåriga grönfoderväxter redovisades för första gången i skördestatistiken 2011. De grödor och grödgrupper som redovisas är stråsåd (exklusive majs) till grönfoder, majs till grönfoder och andra grödor än stråsådesgrödor skördade som grönfoder. Omräknat till ts-skörd motsvarar den totala skörden av ettåriga grönfoderväxter 2012 uppemot 7 % av den totala grovfodersskörden av slättervall och ettåriga grönfoderväxter.

Slåttervall (tabell 4.5)

Den totala bärgade skörden av *slåttervall* skattas till 4 751 500 ton. Första skörden skattas till 3 125 300 ton och återväxten till 1 626 200 ton. Skördenivån är på samma nivå som föregående år. Det är den inbärgade skörden av slåttervall som beräknats. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits genom bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till 549 400 ton, vilket är 6 % lägre än 2011 års totala skörd.

Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter. Skörd från husbehovsodlingar, kolonilotter etc. ingår inte i denna statistik.

Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de för 79 % av rikets totala matpotatisskörd. Ändrad insamlingsmetod under 1999 gör det svårt att jämföra resultaten fr.o.m. 1999 med tidigare års resultat.

Totalskörden för *potatis för stärkelse* har beräknats till 256 000 ton, vilket är 14 % lägre än föregående års totalskörd. I totalskörden ingår även potatis för stärkelse som ska bli utsäde.

Enligt Nordic Sugar blev 2012 års totalskörd av *sockerbetor* 2 314 200 ton. Det innebär en minskning med 7 % jämfört med föregående år. Odlingens areal minskade med 2 % jämfört med föregående år.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördestatistik

Sedan lång tid tillbaka har uppgifter om skördar inom jordbruket redovisats varje år i Sverige. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades främst för skörde-skadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom

uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skörde-skadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd utvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skörde-skador av naturkatastrofkaraktär.

Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För *spannmål, trindsäd och oljevaxter* baseras skördestatistiken fr.o.m. 1998 på intervjuundersökningar med ett urval av jordbrukare. Fr.o.m. 2005 kan jordbrukarna även välja att skicka in uppgifterna via internet.

Fr.o.m. 1995 ingår även *oljevaxterna* i intervjuundersökningen om skördens storlek. Tidigare erhöles uppgifterna från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor.

För *sockerbetor* erhålls uppgifter från Nordic Sugar. Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med en postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser mellan senare års resultat och uppgifter från åren före 1999, bör göras med försiktighet. Potatisodlarna kan numera lämna uppgifter via telefonintervju eller via internet.

SCB:s objektiva skördeuppskattningar utfördes i *slåttervall* i full skala t.o.m. 1992. Av besparingsskäl genomfördes successiva förändringar av undersökningen. Under 1993 och 1994 gjordes skattningar endast för första skörden. Tidigare hade även vallåterväxten undersökts. För 1995–1997 redovisades endast uppgifter för första skörden och då bara på riksnivå. Åren 1998–2001 genomfördes inga skördeundersökningar av slåttervall. Ett ökat intresse för skörd av slåttervall gjorde att statistikinsamlingen återupptogs fr.o.m. 2002, då baserat på postenkäter i kombination med telefonintervjuer. Fr.o.m. 2008 har lantbrukarna möjlighet att lämna uppgifter via telefonintervju respektive internet.

Omfattning

För 2012 års undersökning i spannmål, trindsäd och oljeväxter uttogs genom sannolikhetsurval totalt 4 377 jordbruksföretag fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer. Uppgifter inhämtades om skörden för nio spannmålsgrödor inklusive majs, samt för skörden av trindsäd och oljeväxter. Med trindsäd avses baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd, främst ärter och åkerbönor.

För 2012 års skördeundersökning i potatis uttogs 1 048 jordbruksföretag med odling av matpotatisodlare respektive 187 företag med odling av stärkelsepotatis. I undersökningen om slättervall drogs ett urval om 1 000 jordbruksföretag.

Samtliga urvalen drogs bland de jordbruksföretag som år 2012 brukade mer än 5 hektar åkermark.

Bearbetning

Jordbrukarna kan lämna sina skördeuppgifter på en särskild internetsida eller via telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. I undersökningen om skörd av *spannmål, trindsäd och oljeväxter* inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål omräknas uppgiven kvantitet till 14,0 % vattenhalt. För trindsäd omräknas vattenhalten till 15,0 % och för oljeväxter till 9,0 %.

I undersökningen om potatisskörden inhämtas uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal. Innan *matpotatisen* når konsumenten orsakar t.ex. lagringsförluster ytterligare svinn som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Undersökningen om skörden av *slättervall* har begränsats till att endast omfatta slättervall, första skörd samt återväxt på slättervallen. Återväxt som tillvaratagits genom bete eller rena betesvallar ingår inte. Det är

alltså inbärgad skörd som skattats. Redovisning sker av hektarskörd och total första skörd, hektarskörd och total skörd av återväxt samt hektarskörd och total skörd för hela den inbärgade vallskörden. Vid flera återväxtskördar är dessa sammanslagna och redovisas som en återväxtskörd. Återväxtskörden per hektar beräknas utslagen på den totala slättervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Dessutom redovisas slättervallens respektive betesvallens andel av total vallareal.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, trindsäd, oljeväxter, potatis och slättervall avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag som är med i Lantbruksregistret. Skattningen av hektarskörd görs för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. Beräkningarna baseras på skördeuppgifter från ekologiskt och konventionellt odlade arealer utifrån den fördelning av odlingen som finns i landet. Eftersom den ekologiska odlingen normalt ger lägre skörd per hektar än den konventionella bör andelen ekologisk odling för respektive gröda och område tas i beaktande när skördenivåerna analyseras.

För undersökningen om skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter blev bortfallet 8 %. Bortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 6 % vardera för matpotatis respektive för stärkelsepotatis. Bortfallet i vallundersökningen var 12 %. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel. Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. Vid den slutliga skattningen av totalskördar används slutlig statistik om grödarealer publicerad i det Statistiska meddelandet ”Jordbruksmarkens användning 2012” (JO 10 SM 1301). Dessa arealuppgifter är dock uppgivna tidigt på våren och avviker ibland från de arealer som inför hösten är aktuella för tröskning. Exempelvis har relativt stora arealer som redovisas som vårkorn, havre, blandsäd, majs och ärter skördats som grönfoder. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna arealer och arealer avsedda för tröskning har bidragit till

att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap. 3). Inom skördestatistiken redovisas både arealer avsedda för tröskning och arealer skördade som grönfoder. En annan skillnad är att blandsäd i arealstatistiken avser stråsädesblandningar medan blandsäd i skördestatistiken avser stråsädesblandningar och stråsäd/baljväxtblandningar. Vidare särredovisas ärter och åkerbönor i skördestatistiken medan de samredovisas i arealstatistiken. I nedanstående tabell visas arealstatistikens och skördestatistikens uppgifter för olika grödor samt den procentuella skillnaden dem emellan. Skördestatistikens arealuppgifter avser här grödarealer exklusive arealer skördade som grönfoder och är avrundade till jämna tital.

Skillnader mellan arealer redovisade i arealstatistiken och i skördestatistiken frånräknat arealer skördade som grönfoder, 2012

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad, %
	Arealstatistiken	Skördestatistiken exkl. grönfoder	
Höstvete	283 567	283 440	0,0
Vårvete	84 804	82 930	-2,2
Höstråg	22 027	22 010	-0,1
Höstkorn	9 131	9 130	0,0
Vårkorn	364 687	359 900	-1,3
Havre	196 240	191 310	-2,5
Rågvete	23 884	23 710	-0,7
Blandsäd ¹	15 900	17 910	+12,6
Majs ²	16 482	2 360	-85,7
Ärter ³	31 360	12 850	-1,8
Åkerbönor ⁴		17 930	
Höstraps	61 778	61 780	0,0
Vårrips	45 323	45 320	0,0
Höstrybs	808	810	+0,2
Vårrys	2 059	2 060	0,0
Oljelin	8 797	8 800	0,0
Slättervall ⁵	1 121 769	893 040	0,0
Betesvall		157 910	
Ej utnyttjad vall		70 870	

- 1) I skördestatistiken ingår även stråsäd/baljväxtblandningar skördade som mogen gröda.
- 2) Merparten av majsarealen skördas som grönfoder.
- 3) I arealstatistiken ingår även åkerbönor m.m.
- 4) I arealstatistiken samredovisas åkerbönor med ärter m.m.
- 5) I arealstatistiken samredovisas slätter- och betesvall.

Normskördar

Syftet med normskördeberäkningarna är att visa den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Sedan början av 1960-talet har SCB årligen beräknat normskördar för de vanligaste spannmåls- och oljeväxtgrödorna samt för potatis och sockerbeter. Från och med 2007 redovisas även normskördar för höstkorn, rågvete, blandsäd, ärter och oljelin. Normskördar redovisas för skördeområden (SKO), län, produktionsområden och hela riket. För varje område och gröda beräknas en normskörd, förutsatt att grödan odlas i nämnvärd omfattning. Uppgifterna i tabell 4.8 avser 2012 års normskördar och finns redovisade i ”Normskördar för skördeområden, län och riket 2012” (JO 15 SM 1201). Normskördarna baseras på skördeuppgifter från ekologiskt och konventionellt odlade arealer utifrån den fördelning av odlingen som finns i landet. Eftersom den ekologiska odlingen normalt ger lägre skörd per hektar än den konventionella bör andelen ekologisk odling för respektive gröda och område tas i beaktande när normskördarna analyseras. Fr.o.m. 2008 redovisas femårsmedelvärden för konventionell skörd per hektar.

Annan publicering

Slutliga resultat från skördeundersökningarna rörande hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 1301. Redovisning sker här också av skörd till grönfoder, obärgade arealer samt av arealer skördade som grönfoder.

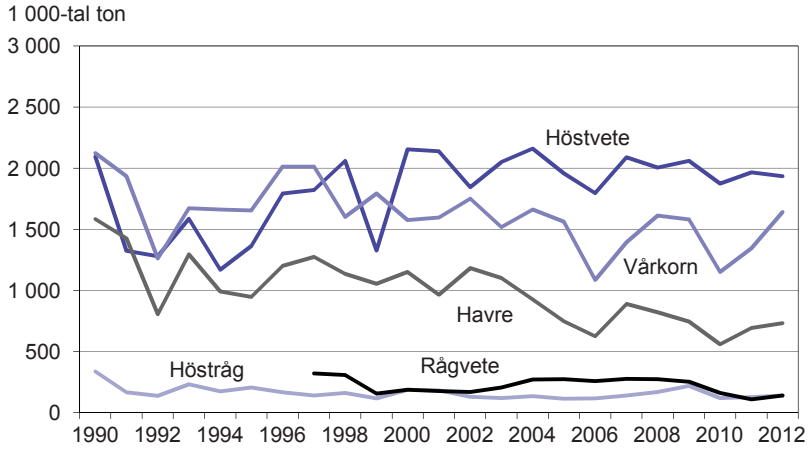
Normskördar publiceras årligen i Statistiska meddelanden serie JO. Normskördar för år 2013 finns redovisade i JO 15 SM 1301.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i Statistikdatabasen, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A
Totalskördar av spannmål 1990–2012, 1 000-tal ton

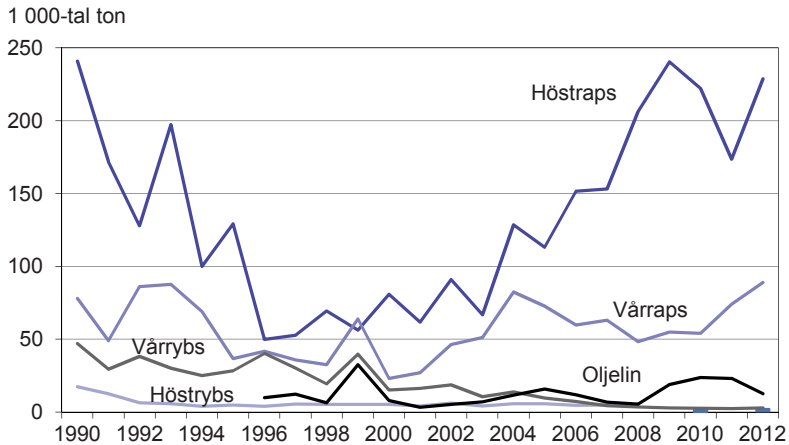
Total production of cereals

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Figur 4B
Totalskördar av oljväxter 1990–2012, 1 000-tal ton

Total production of oilseed crops

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.1
Spannmål 2012. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	6 100	3 900	3 840	3 110
Uppsala	6 200	3 640	4 880	..	3 960	3 650
Södermanlands	6 060	4 230	3 910	3 670	5 530	3 140
Östergötlands	6 740	4 100	6 600	..	4 980	3 980	6 320	3 160
Jönköpings	..	3 880	3 070	2 810
Kronobergs	..	4 240	3 780	3 770
Kalmar	7 430	4 290	..	7 040	4 490	3 470	6 170	..
Gotlands	6 540	5 020	5 380	6 560	4 900	4 360	6 310	..
Blekinge	7 480	6 790	4 740
Skåne	7 840	5 800	7 090	6 890	6 360	5 420	6 650	..
Hallands	6 090	4 660	5 020	4 140	5 680	..
Västra Götalands	5 980	3 850	5 150	..	4 420	3 950	5 240	2 930
Värmlands	..	4 000	3 660	3 210
Örebro	6 120	4 200	3 900	3 910
Västmanlands	5 670	3 790	3 510	3 750
Dalarnas	4 400	2 910	..	–	2 790	3 130
Gävleborgs	..	3 350	..	–	2 460	2 470
Västernorrlands	–	–	1 510
Jämtlands	–	..	–	–	1 860	..	–	..
Västerbottens	–	–	1 950
Norrbottens	–	1 470	..	–	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	7 890	5 770	7 220	6 850	6 400	5 410	6 330	..
Gmb	7 260	5 190	6 410	6 740	5 310	4 540	6 460	4 030
Gns	6 590	3 960	6 140	6 030	4 900	4 300	6 070	3 250
Ss	6 070	3 970	4 970	..	3 900	3 740	5 340	2 530
Gsk	6 060	3 700	3 580	2 950	5 390	2 690
Ssk	5 190	3 290	2 850	2 740	4 830	2 720
Nn	..	3 100	..	–	2 190	1 920
Nö	–	–	1 830	960
<i>Hela riket</i>								
2012	6 820	4 290	6 360	6 600	4 560	3 820	5 920	2 980
2011	5 630	3 980	5 290	4 600	4 350	3 940	4 460	3 060
2010	5 660	4 070	4 870	4 640	3 930	3 530	4 420	2 990
2005	6 630	4 910	5 270	5 800	4 260	3 870	5 420	3 450
2000	6 030	5 040	5 370	5 030	3 920	3 910	4 550	3 430
1990	6 480	5 160	4 700	.. ²	4 490	4 260	.. ²	.. ²

1) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.2
Spannmål 2012. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	82 300	4 800	36 800	14 300
Uppsala	180 000	33 700	5 700	..	126 200	33 600
Södermanlands	133 700	17 600	54 200	40 000	11 300	3 100
Östergötlands	338 400	16 300	18 900	..	85 700	35 100	22 600	5 800
Jönköpings	..	3 900	16 500	16 900
Kronobergs	..	4 600	8 000	11 000
Kalmar	80 100	8 100	..	13 200	45 100	11 400	22 000	..
Gotlands	58 900	17 600	4 800	12 800	67 000	6 400	17 000	..
Blekinge	22 900	8 700	17 300
Skåne	711 800	57 400	87 100	23 900	550 100	56 500	24 700	..
Hallands	25 900	29 200	120 400	34 600	10 400	..
Västra Götalands	161 800	72 600	10 700	..	267 800	297 500	14 500	19 800
Värmlands	..	11 300	43 000	32 800
Örebro	56 500	30 800	65 800	56 200
Västmanlands	53 500	26 400	70 000	59 200
Dalarnas	8 500	4 700	..	–	22 500	12 900
Gävleborgs	..	4 300	..	–	22 800	8 800
Västernorrlands	–	–	5 000
Jämtlands	–	..	–	–	3 900	..	–	..
Västerbottens	–	–	13 700
Norrbottens	–	4 700	..	–	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	585 600	67 900	43 800	15 100	495 300	69 800	16 400	..
Gmb	277 200	42 400	47 300	34 900	244 600	23 800	49 700	4 700
Gns	466 900	73 100	28 200	6 400	308 700	279 200	27 300	17 300
Ss	506 700	119 700	12 800	..	378 900	219 300	22 300	10 700
Gsk	62 400	31 100	120 300	89 900	19 300	11 600
Ssk	31 700	15 200	51 600	41 100	5 500	4 000
Nn	..	3 600	..	–	31 200	5 300
Nö	–	–	18 800	1 200
<i>Hela riket</i>								
2012	1 933 800	355 500	139 900	60 300	1 641 400	731 200	140 400	53 400
2011	1 965 800	260 900	126 500	65 200	1 343 900	692 000	107 200	68 900
2010	1 873 100	269 900	117 600	81 200	1 151 100	559 300	158 700	68 600
2005	1 957 000	289 800	112 300	31 000	1 561 900	746 300	271 500	80 800
2000	2 129 400	242 500	185 100	60 000	1 555 400	1 137 700	185 100	109 000
1990	2 070 400	146 400	330 800	.. ²	2 097 900 ³	1 565 800	.. ²	.. ²

1) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) Avser höst- och vårkorn.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.3**Majs, ärter och åkerbönor 2012. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton¹***Grain maize, peas and field beans. Yield per hectare and total production*

Område	Majs		Ärter		Åkerbönor	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	–	–
Uppsala	–	–	2 510	5 000
Södermanlands	–	–	1 760	1 500	3 510	3 100
Östergötlands	–	–	3 090	6 500	3 950	15 200
Jönköpings	–	–
<i>Kronobergs</i>						
Kalmar	4 250	3 200
Gotlands	4 450	4 500
Blekinge
Skåne	6 340	12 600
<i>Hallands</i>						
Västra Götalands	–	–	2 470	4 900	2 970	24 700
Värmlands	–	–
Örebro	–	–	2 280	2 200
Västmanlands	1 390	1 800
<i>Dalarnas</i>						
Gävleborgs
Västernorrlands	–	–	–	–	–	–
Jämtlands	–	–	–	–
Västerbottens	–	–	–	–
Norrbottens	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	6 170	10 400	3 790	5 700
Gmb	4 410	8 600
Gns	–	–	2 910	10 400	3 240	35 600
Ss	–	–	2 020	11 700	3 050	9 600
Gsk	–	–	2 440	1 100	3 180	4 100
Ssk	–	–	1 210	800
Nn	–	–
Nö	–	–
<i>Hela riket</i>						
2012	6 290	14 600	2 730	35 100	3 240	58 200
2011	8 020	16 000	2 690	42 800	3 330	53 000
2010	5 610	7 300	2 390	54 000	2 380	31 100
2005	.. ²	.. ²	2 710	65 400	2 320	14 900 ³
2000	.. ²	.. ²	2 660	67 400	.. ³	.. ³
1990	.. ²	.. ²	.. ⁴	.. ⁴	.. ³	.. ³

1) Vid 14,0 % vattenhalt för majs och vid 15,0 % vattenhalt för ärter och åkerbönor.

2) 2007 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

4) 1996 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.4

Oljev växter 2012. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton¹*Oilseed crops. Yield per hectare and total production*

Område	Höstrops		Vårrops		Höstrybs		Vårrybs		Oljelin	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>										
Stockholms	2 920	4 400	2 010	6 100	–	–
Uppsala	2 870	5 400	2 160	19 500
Söderman- lands	2 810	7 500	1 920	7 600
Östergöt- lands	3 600	26 500	1 950	8 500	1 610	7 000
Jönköpings
Kronobergs	–	–
Kalmar	4 470	16 500	–	–
Gotlands	4 000	17 300	2 220	3 600
Blekinge	4 030	3 000	–	–	–	–	–	–
Skåne	4 020	123 400	2 460	5 100
Hallands	3 120	3 800	2 330	3 700	–	–
V:a Göta- lands	2 680	15 300	1 740	16 300	1 140	2 700
Värmlands	1 770	2 800	–	–
Örebro	3 060	2 900	1 930	5 900
Västman- lands	1 740	8 600
Dalarnas	1 370	900
Gävleborgs
Västernorr- lands	–	–	–	–	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Väster- bottens	–	–	–	–	–	–
Norrbottnens	–	–
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	4 000	91 300	2 450	6 100
Gmb	4 120	67 500	2 220	5 500
Gns	3 220	38 800	1 820	22 200	1 480	9 300
Ss	2 790	21 300	1 980	49 500	1 160	1 900
Gsk	3 480	8 200	1 630	3 100
Ssk	1 900	2 500	1 310	1 100
Nn	–	–
Nö	–	–
<i>Hela riket</i>										
2012	3 700	228 800	1 960	89 000	1 650	1 300	1 370	2 800	1 410	12 400
2011	3 070	173 500	2 050	74 000	1 340	2 300	1 570	23 000
2010	3 090	222 100	1 520	54 100	1 840	900	1 130	2 500	1 250	23 600
2005	3 230	113 100	1 890	72 700	1 880	2 700	1 370	9 700	1 600	15 700
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1990	2 910	240 800	1 820	77 960	1 770	14 440	1 590	46 910	.. ²	.. ²

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.5
Slättervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2012.
Areal, hektarskörd och totalskörd

Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.

Crop area, yield per hectare and total production

Område	Antal före-tag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal,	Totalt inbärgad skörd,	Inbärgad skörd,	Totalt inbärgad skörd,	Inbärgad återväxt,	Totalt inbärgad,	
		hektar ¹	ton ²	kg/ha ²	ton ^{2,3}	kg/ha ^{2,3}	ton ²	kg/ha ²
<i>Län</i>								
Stockholms	17
Uppsala	28	39 060	131 300	3 360	100 700	2 580	232 000	5 940
Södermanlands	28	30 050	117 700	3 920	59 100	1 970	176 800	5 880
Östergötlands	49	62 500	218 900	3 500	128 400	2 050	347 300	5 560
Jönköpings	48	59 090	206 200	3 490	113 400	1 920	319 600	5 410
Kronobergs	32	31 920	83 700	2 620	49 000	1 530	132 700	4 160
Kalmar	34	65 400	236 500	3 620	142 500	2 180	379 000	5 800
Gotlands	23	33 260	137 700	4 140	106 900	3 220	244 600	7 360
Blekinge	9
Skåne	88	89 720	343 600	3 830	208 300	2 320	551 900	6 150
Hallands	28	35 300	117 700	3 330	116 100	3 290	233 800	6 620
Västra Götalands	118	146 030	507 700	3 480	275 100	1 880	782 800	5 360
Värmlands	39	45 030	140 000	3 110	49 900	1 110	189 900	4 220
Örebro	21	24 860	92 500	3 720	131 600	5 290
Västmanlands	18
Dalarnas	30	25 860	97 600	3 770	116 500	4 510
Gävleborgs	22	28 090	102 200	3 640	130 900	4 660
Västernorrlands	32	30 170	99 900	3 310	36 200	1 200	136 100	4 510
Jämtlands	23	29 350	94 700	3 230	128 700	4 380
Västerbottens	44	43 180	133 300	3 090	43 700	1 010	177 000	4 100
Norrbottens	21	22 440	68 100	3 030	87 900	3 920
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	46	40 750	139 200	3 420	128 600	3 160	267 900	6 570
Gmb	78	108 780	425 200	3 910	294 600	2 710	719 700	6 620
Gns	82	88 850	321 300	3 620	239 200	2 690	560 500	6 310
Ss	122	137 430	513 600	3 740	251 900	1 830	765 500	5 570
Gsk	202	277 360	951 500	3 430	473 700	1 710	1 425 300	5 140
Gsk	73	77 190	253 500	3 280	94 900	1 230	348 400	4 510
Nn	79	90 970	307 100	3 380	89 600	980	396 700	4 360
Nö	70	71 210	218 300	3 070	69 700	980	288 000	4 040
<i>Hela riket</i>								
2012	752	893 040	3 125 300	3 500	1 626 200	1 820	4 751 500	5 320
2011	717	917 620	2 805 700	3 060	1 821 200	1 980	4 627 000	5 040
2010	751	894 470	3 082 800	3 450	1 948 800	2 180	5 031 600	5 620
2005	791	803 920	2 674 400	3 330	1 220 900	1 520	3 895 400	4 840
2004	800	754 870	2 481 300	3 290	1 302 900	1 730	3 784 200	5 010
1990 ^{4,5}	2 936	703 700	3 296 200	4 720	1 922 900	2 770	5 219 000	7 490

1) Slättervallarealen har beräknats genom att i vallundersökningen skatta andelen slättervall, betesvall respektive ej utnyttjad vall. Dessa andelar har därefter applicerats på den totala vallarealen enligt Jordbruksverkets slutliga grödarealer JO 10 SM 1301.

2) Torrsubstanshalt 83,5 % (hövik). Vattenhalt 16,5 %.

3) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slättervallarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratagits.

4) För återväxt och inbärgad vallskörd inkluderas även återväxt som tillvaratagits genom bete.

5) SCB:s objektiva skördeuppskattning utfördes i slättervall fram t.o.m. 1992 i full skala.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.6

Potatis och sockerbetor 2012. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton*Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production*

Område	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse		Sockerbetor ²	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	–	–
Uppsala	–	–
Södermanlands
Östergötlands	34 650	60 100	–	–
Jönköpings	–	–	–	–
Kronobergs	–	–
Kalmar	41 520	26 700	59 300	8 500
Gotlands	32 190	27 800	–	–
Blekinge	41 880	74 900	58 500	42 200
Skåne	31 890	228 800	43 210	152 000	59 400	2 209 100
Hallands	35 760	65 900	53 200	47 600
Västra Götalands	30 280	77 600
Värmlands	22 480	8 600	–	–
Örebro	25 220	11 900	–	–	–	–
Västmanlands	–	–	–	–
Dalarnas	22 040	21 200	–	–	–	–
Gävleborgs	13 980	3 300	–	–	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–
Jämtlands	–	–	–	–
Västerbottens	15 240	5 500	–	–	–	–
Norrbottens	13 260	6 900	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	34 940	180 600	45 420	26 500
Gmb	30 430	149 500	42 230	205 000
Gns	32 380	128 300
Ss	20 390	22 400
Gsk	25 170	23 100
Ssk	20 580	16 300	–	–	–	–
Nn	18 570	17 700	–	–	–	–
Nö	13 870	12 400	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2012	29 370	549 400	42 540	256 000	59 300	2 314 200
2011	29 130	584 000	39 130	298 000	62 900	2 493 200
2010	27 360	542 900	37 140	273 400	52 100	1 976 200
2005	28 200	622 700	38 770	324 600	48 400	2 381 200
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1990	33 060	834 200	40 090 ³	351 900 ³	55 800	2 775 500

1) Metodförändringar gör att jämförbarheten mellan resultat fr.o.m. 1999 och tidigare års resultat försämrats.

2) Uppgifter fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avses bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarhet mellan åren försämrats.

3) Uppgifterna för 1990 avser även potatis till råsprit.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken samt Nordic Sugar.

Tabell 4.7
Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor 1990–2012, procent*Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beet*

År	Medel- stärkelse- halt, %	Socket- halt, %
2012	20,3	17,1
2011	19,8	16,8
2010	19,4	17,1
2005	20,0	18,4
2000	19,5	17,6
1990	18,4	17,6

Källa: Lyckeby Stärkelsen och Nordic Sugar.

Tabell 4.8
Normskördar 2012, kg/ha
Standard yields per hectare

Område	Spannmål ¹					
	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn ²	Vår- korn	Havre
<i>Län</i>						
Stockholms	4 916	3 635	3 698	..	3 589	3 295
Uppsala	5 627	4 235	4 910	..	4 216	3 903
Södermanlands	5 208	4 103	4 214	..	3 914	3 694
Östergötlands	6 173	4 305	6 008	5 508	4 719	4 266
Jönköpings	5 163	3 277	3 687
Kronobergs	4 602	3 122	3 739
Kalmar	6 037	4 503	3 925	4 701	3 594	3 493
Gotlands	5 058	4 538	3 777	4 348	3 955	3 496
Blekinge	6 219	5 287	3 942	..	4 129	3 741
Skåne	7 547	5 250	6 667	6 351	5 438	4 902
Hallands	6 330	4 853	4 277	..	4 809	4 576
Västra Götalands	5 688	3 336	4 936	5 675	4 346	4 107
Värmlands	4 691	4 123	5 209	..	3 578	3 098
Örebro	5 563	4 947	4 867	..	4 389	4 262
Västmanlands	5 255	3 861	3 959	..	4 228	3 993
Dalarnas	4 190	3 123	3 113	3 079
Gävleborgs	3 461	2 514	2 286
Västernorrlands	2 115	1 635
Jämtlands	2 859	2 635
Västerbottens	2 312	1 878
Norrbottnens	2 222	2 647
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	7 694	5 347	6 830	6 703	5 549	5 043
Gmb	6 308	4 454	6 117	4 866	4 357	3 904
Gns	5 976	3 697	5 451	6 289	4 705	4 369
Ss	5 329	4 301	4 657	..	4 151	3 859
Gsk	5 325	3 716	4 282	5 543	3 632	3 601
Ssk	4 961	3 406	4 149	..	3 000	2 967
Nn	2 607	2 329
Nö	2 303	1 961
<i>Hela riket</i>						
2012	6 225	4 228	5 701	5 387	4 298	3 949
2011	6 262	4 387	5 695	5 438	4 316	3 996
2010	6 268	4 585	5 711	5 460	4 320	4 016
2005	6 196	5 282	5 567	..	4 248	3 880
2000	6 371	5 000	5 143	..	4 089	3 615
1990	5 750	4 861	4 146	..	3 866	3 821

1) Vattenhalt: Spannmål 14,0 %. Även tidigare års rikssiffror, som i tidigare sammanhang redovisats vid 15,0 % avser nu 14,0 %.

2) 2009 var första året som normskörd för höstkorn varit möjlig att beräkna enligt regressionsmodellen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.8 (forts.)

Område	Oljeväxter ³				Mat- pota- tis ^{4,5}	Potatis för stjär- kelse ⁵	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs			
<i>Län</i>							
Stockholms	2 503	1 858
Uppsala	2 869	2 129	2 103	1 538	18 808
Södermanlands	2 918	2 109	1 977	1 452
Östergötlands	3 393	1 889	..	1 446	34 201
Jönköpings	3 188	27 784
Kronobergs	3 599	1 945	24 538	..	52 466
Kalmar	3 191	1 823	..	1 507	28 686	37 846	42 834
Gotlands	3 841	2 096	30 707	..	54 563
Blekinge	3 844	1 868	24 564	34 319	56 123
Skåne	3 554	2 007	..	1 859	34 647	37 086	53 691
Hallands	3 234	1 910	..	1 497	31 776
Västra Götalands	..	1 882	..	1 074	31 260
Värmlands	2 798	2 217	..	1 748	24 132
Örebro	..	1 965	..	1 514	30 090
Västmanlands	1 507	24 931
Dalarnas	1 179	26 384
Gävleborgs	18 841
Västernorrlands	16 169
Jämtlands	18 064
Västerbottens	17 220
Norrbottnens	17 828
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	3 901	1 881	33 758	38 345	54 076
Gmb	3 593	1 877	..	1 519	32 240	36 529	52 299
Gns	3 394	1 892	..	1 464	33 905
Ss	2 869	2 070	1 856	1 267	27 874
Gsk	3 307	1 982	..	1 280	25 586	35 772	47 029
Ssk	2 759	1 877	..	1 390	23 095
Nn	22 465
Nö	17 351
<i>Hela riket</i>							
2012	3 551	1 983	1 932	1 308	30 533	36 338	55 781
2011	3 496	2 068	1 884	1 366	29 336	36 644	53 921
2010	3 423	2 144	1 811	1 428	29 374	37 020	52 920
2005	2 887	2 141	1 496	1 596	31 536	38 426	46 389
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1990	3 050	1 972	2 021	1 761	29 194	36 045	44 843

3) Vattenhalt: Oljeväxter 9,0 %.

4) Avser endast den konsumtionsdugliga delen.

5) För åren 2000–2006 finns viss inverkan från ett tidigare metodbyte vilket medfört att normskördenivåerna är något högre än motsvarande hektarskördar från den ordinarie skördestatistiken enligt den nya metoden. Fr.o.m. 2007 har beräkningen av normskörden anpassats till att gälla den nu använda metodens skördenivå.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

– *Frilandsarealer*

– *Växthus- och bänkgårdsytor*

– *Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär*

– *Fruktträd (äpplen och päron)*

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

År 2011 bedrevs trädgårdsodling vid 1 900 företag i landet. Frilandsodling förekom på 76 % av företagen på en sammanlagd areal av drygt 12 600 hektar. Växthusodling förekom på 700 företag med en sammanlagd yta av 2,7 milj. m². Den genomsnittliga frilandsarealen var 8,7 hektar per företag 2011. Sedan 1987 har genomsnittsarealen ökat med 164 %. Under samma period har den genomsnittliga växthusarealen per företag ökat med 83 % och var 3 837 m² år 2011. Antalet företag med växthusproduktion var 698 stycken. (tabellerna 5.1–2).

Av arealen för enskilda köksväxter på friland var morotsarealen störst (1 900 ha) följt av isbergssallat (1 100 ha) samt matlök (1 000 ha) år 2011. Frilandsarealen av köksväxter har ökat 11 % mellan 2008 och 2011. Odlingen av enskilda köksväxter varierar dock. Procentuellt sett har arealen av majs ökat mest medan arealen av kålrot minskat mest mellan dessa år. Både majs och kålrot är dock små grödor och utgör 2 respektive 3 % av hela köksväxtarealen.

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 2011 upp tog morötter och jordgubbar tillsammans en tredjedel. Morötter odlades av 295 och jordgubbar av 383 företag (tabell 5.3).

Den odlade arealen för äppelträd uppgår år 2012 till 1 494 ha och består av drygt 2,5 milj. träd. De vanligaste äppelsorterna är Ingrid Marie och Aroma som odlas på 24

respektive 20 % av den totala äppelarealen i Sverige (tabell 5.5).

Päronodlingen i Sverige omfattar 268 000 träd på en yta av 196 ha. De vanligaste päronsorterna i Sverige är Clara Frijs samt Carola som odlas på 38 respektive 14 % av päronarealen.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av gurka och tomater år 2011. En ökning har skett för gurka, medan tomaternas omfattning minskat sedan 2008. Tulpan som snittblomma är den största produkten i gruppen lökblommor. År 2011 producerades det 152 miljoner tulpaner (tabell 5.6).

Antalet företag med trädgårdsodling i växthus och bänkgård har minskat för alla växttyper. Sedan 2008 har antal företag som odlar snittblommor halverats. Ytan för köksväxter har böljat upp och ned de senaste 20 åren och upptar nu 122 ha (tabell 5.7).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 0,25 hektar frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växt- husytor i Lantbruksregistret

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 via Lantbruksregistret. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering gjorts. LBR-insamlingen syftade enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och - inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna /inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juni-insamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts avseende 1984, 1990, 1996 och 2002 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar, som man numera inte skiljer på, avses ske vart tredje år.

Antalet fruktträd 2012 redovisas för äpplen och päron i Sverige. Statistiken baseras på en enkätundersökning till alla registrerade äppel- och päronodlare i Jordbruksverkets lantbruks- och stödregister, samt ett urval företag som registrerat fruktodling i Statistiska centralbyråns företagsregister. Undersökningen omfattar företag som enligt Jordbruksverket bedriver fruktodling om minst 2 500 m².

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001.

Trädgårdsproduktion 2005, 2008 och 2011 har publicerats i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 33 SM 1201.

Antalet fruktträd 2012 har publicerats i JO 33 SM 1301.

Uppgifter från trädgårdsinventeringen 2003 (avseende uppgifter för 2002) har publicerats i JO 33 SM 0301 och från trädgårdsräkningen 2000 (avseende uppgifter för 1999) i JO 36 SM 0001.

Statistiska meddelanden är tillgängliga på SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se resp. www.jordbruksverket.se).

Statistik rörande ekologisk odling redovisas i kapitel 11.

Tabell 5.1
Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2011

Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of holdings

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Område	Växthus		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000-tal m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
<i>Län</i>					
Stockholms	226	53	53	31	73
Uppsala	35	23	76	28	41
Södermanlands	51	27	68	34	48
Östergötlands	89	42	456	77	104
Jönköpings	25	16	167	42	52
Kronobergs	24	16	38	23	34
Kalmar	52	26	760	89	106
Gotlands	28	13	916	77	83
Blekinge	108	22	528	81	90
Skåne	1 358	181	7 774	493	627
Hallands	164	43	434	84	116
Västra Götalands	196	84	638	154	206
Värmlands	25	13	100	20	27
Örebro	34	23	99	38	52
Västmanlands	52	12	29	15	23
Dalarnas	23	23	116	24	37
Gävleborgs	39	19	48	24	38
Västernorrlands	27	18	41	25	38
Jämtlands	4	7	67	21	27
Västerbottens	76	16	50	25	37
Norrbottnens	42	21	166	38	49
<i>Hela riket</i>					
2011	2 678	698	12 623	1 443	1 908
2008	2 657	784	11 976	1 666	2 213
2005	3 013	971	12 557	1 853	2 584
2002	3 373	1 143	12 081	2 044	3 004
1999	3 273	1 264	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	13 456	4 106	5 028

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1987–2011***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of holdings*Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.*Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.*

	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008	2011
Växthus									
yta, 1 000 m ²	3 345	3 282	3 357	3 394	3 273	3 373	3 013	2 657	2 678
antal företag	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264	1 143	971	784	698
medelareal, m ²	2 100	2 200	2 200	2 400	2 600	3 000	3 100	3 390	3 837
Bänkgård									
yta, m ²	96 835	..	80 607	..	44 424
antal företag	287	..	174	..	77
Friland									
yta, ha	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233	12 081	12 557	11 977	12 623
antal företag	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346	2 044	1 853	1 666	1 443
medelareal, ha	3,3	3,5	3,9	4,7	5,2	5,9	6,8	7,2	8,7
Totalt antal företag	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199	3 004	2 584	2 213	1 908

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland

Outdoor cultivation of horticultural plants

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2005			2008			2011		
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>									
Blomkål	311	5 450	96	236	3 798	83	293	5 830	94
Broccoli	246	1 944	117	217	1 485	102	255	2 138	114
Dill	175	969	122	158	709	140	156	729	139
Gurka	226	11 503	102	161	7 247	73	160	8 678	80
Isbergssallat	1 211	27 199	84	1 222	28 482	74	1 128	25 830	73
Annan sallat
Kålrot	163	4 894	124	209	6 807	105	192	5 254	99
Majs	140	993	93	67	351	93	153	1 273	69
Matlök	902	28 614	274	849	32 793	230	1 017	41 623	218
Morot	1 727	96 228	419	1 734	91 609	356	1 927	104 870	295
Palsternacka	180	4 717	80	228	5 494	87	349	9 320	107
Purjolök	127	3 424	92	144	3 534	94	181	5 013	84
Rödbeta	288	12 699	159	276	10 283	170	331	10 258	166
Salladskål
Spenat	243	2 113	30	161	1 567	36	167	2 703	23
Vitkål	370	15 557	156	392	16 962	135	428	17 795	132
Övriga köksväxter	738	..	296	999	..	559	1 060	..	356
Summa köksväxter	7 047	..	987	7 053	..	901	7 798	..	791
<i>Frukt</i>									
Körsbär	139	140	77	101	249	63	95	173	48
Plommon	94	311	104	88	334	98	69	540	75
Päron	197	1 687	127	168	1 629	116	156	2 452	94
Äpple	1 440	17 683	259	1 432	22 150	276	1 371	20 684	236
Summa frukt	1 871	..	309	1 789	..	324	1 690	..	262
<i>Bär</i>									
Hallon	156	250	160	157	448	129	136	432	135
Jordgubbar	2 401	12 137	525	1 997	11 711	423	2 130	12 652	383
Svarta vinbär	511	493	175	378	313	150	294	280	119
Övriga bär	123	..	68	134	..	125	109	..	100
Summa bär	3 191	..	767	2 665	..	642	2 668	..	566
<i>Plantskoleväxter</i>	393	17 453 ²	107	419	19 786 ²	106	375	14 905 ²	68

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1987–2011

Outdoor cultivation

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008	2011
Köksväxter									
areal, hektar	6 235	5 791	6 257	6 572	6 150	6 767	7 047	7 053	7 798
antal företag	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158	1 045	987	901	791
Frukt									
areal, hektar	3 115	2 391	2 334	2 232	2 011	1 862	1 871	1 789	1 690
antal företag	558	503	460	425	365	350	309	324	262
Bär									
areal, hektar	3 239	3 140	3 439	3 733	3 358	2 909	3 191	2 665	2 668
antal företag	1 429	1 236	1 249	1 140	949	811	767	642	566
Snittblommor									
areal, hektar	73	65	89	67	47
antal företag	200	156	200	168	97
Plantskoleväxter									
areal, hektar	737	706	740	761	616	435	393	419	375
antal företag	303	246	230	194	181	160	107	106	68

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.5
Äppel- och päronsorter. Planterad areal och antal träd 2012

Apple- and pear varieties. Planted area and number of trees

Avser samtliga kända äppel- och päronodlare med minst 2 500 m² fruktodling

Figures refer to all known holdings growing apples and pears with at least 2 500 square metres of fruit trees

Sort	Antal, hektar	Antal träd
Äpple		
Totalt i riket	1 494,1	2 537 573
Varav Ingrid Marie	364,8	551 996
Aroma	305,1	533 093
Discovery	181,1	317 982
Cox Orange	95,4	149 678
Rubinola	60,6	133 912
Päron		
Totalt i riket	196,2	268 246
Varav Clara Frijs	75,3	103 802
Carola	26,8	37 166
Alexander Lukas	22,6	35 669
Conference	21,6	25 609
Herzogin Elsa	11,7	16 133

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.6

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård

Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2008			2011		
	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>						
Gurka	545 912	20 468 ²	179	605 671	26 802 ²	159
Hallon	1 928	2 ²	3	5 931	32 ²	9
Jordgubbar	52 480	234 ²	16	45 870	241 ²	14
Kruksallat	44 119	13 925	13	69 909	25 920	8
Annan sallat	57 388	6 622	21	47 455	3 334	12
Kryddväxter	90 730	30 534	36	77 075	25 869	28
Melon	6 198	38 ²	19	6 005	35 ²	12
Tomat	370 083	16 223 ²	198	349 413	13 543 ²	176
Övriga köksväxter	30 121	..	55	15 395	..	49
Summa köksväxter	1 198 959	..	309	1 222 724	..	275
<i>Snittblommor</i>						
Alstromeria	613
Krysantemum	5 485	204	12	..	50	5
Ros	17 180	3 216	8
Övriga snittblommor	16 632	199	16	..	647	8
Summa snittblommor	39 910	3 636	31	..	2 568	15
<i>Lökblommor till snitt</i>						
Narciss	..	456	83	..	336	46
Tulpan	..	125 727	122	..	152 428	82
Övriga lökblommor	..	501	13	..	11	5
Summa lökblommor till snitt	..	126 685	134	..	152 776	88
<i>Krukväxter</i>						
Azalea	..	958	14	..	954	15
Begonia	..	2 471	102	..	2 728	112
Cyklamen	..	1 017	70	..	1 141	55
Gröna växter	..	744	38	..	747	29
Hortensia	..	262	11	..	298	13
Impatiens	..	907	117	..	955	85
Julstjärna	..	5 669	118	..	3 576	88
Kalanchoe	..	6 387	20	..	2 528	8
Krysantemum	..	3 749	25	..	1 001	19
Marguerite	..	2 730	140	..	1 729	108
Pelargon	..	10 573	346	..	9 609	289
Praktpetunia, stor och småbladig	..	1 452	220	..	1 108	153
Primula	..	1 008	33	..	921	20
Saintpaula	..	796	17	..	1 192	16
Övriga krukväxter	..	3 170	180	..	3 772	142
Summa krukväxter	..	41 892	389	..	30 121	332
<i>Övrigt</i>						
Lökblommor i kruka	..	13 201	198	..	17 518	140
Utplanteringsväxter	..	44 276	422	..	45 050	362
Sticklingar eller plantor för vidare kultur	..	86 249	103	..	183 445	128

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Gurka, hallon, jordgubbar, melon och tomat redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.7**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1990–2011***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008	2011
Köksväxter								
yta, 1 000-tal m ²	1 774	2 048	1 349	1 453	1 551	1 329	1 199	1 223
antal företag	566	607	517	462	429	351	309	275
Snittblommor								
kvantitet, 1 000-tal	17 271	11 383	3 805	3 636	2 568
antal företag	228	211	134	90	64	45	31	15
Krukväxter								
kvantitet, 1 000-tal	46 347	49 835	47 451	48 511	48 361	40 923	41 892	30 121
antal företag	697	765	630	608	619	514	389	332
Löklblommor								
kvantitet, 1 000-tal ¹	122 488	126 919	116 806	116 144	128 700	130 209	139 886	170 294
antal företag	467	487	383	..	388	300	204	151
Utplanteringsväxter								
kvantitet, 1 000-tal	70 410	68 487	64 759	63 101	65 017	60 882	44 276	45 050
antal företag	846	916	779	705	690	582	422	362
Sticklingar och småplantor								
kvantitet, 1 000-tal	117 605	180 675	144 965	176 556	169 711	86 282	86 249	183 445
antal företag	326	709	216	203	227	167	103	128

1) Uppgifter för både löklblommor/snitt och i kruka.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, getter, svin, höns, kycklingar, kalkoner, hästar samt om pålsdjursuppfödning, biodling och rennäring.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel baseras på alla jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) 2010 och 2012. Från 2010 års LBR har vissa nedre gränser för att ingå i registret ändrats. En ny gräns som införts fr.o.m. 2010 är minst 5,0 ha jordbruksmark (åker + bete). Även nedre gränser för antal djur har ändrats. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret. Generellt betyder de nya avgränsningarna att antalet företag i Lantbruksregistret blir fler än med de gamla avgränsningarna.

Alla jämförelser i detta kapitel görs mot den nya definitionen av LBR.

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med 435 000 djur. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortlöpande sedan 1980.

För första gången på många år har antalet *mjölkkor* ökat sedan föregående år. Det rör sig om knappt 1 500 mjölkkor fler i juni 2012 än i juni 2011. Antalet mjölkkor har sedan 1980 minskat med omkring 308 000 djur eller 47 %.

Antalet *kor för köttproduktion* går mot en tredubbling sedan 1980 och uppgick 2012 till 193 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde

ha sammanhängt med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. Mellan 2010 och 2012 har antalet djur däremot minskat med 2 %. Antalet företag med kor för köttproduktion hade en topp under mitten av 90-talet men har minskat på senare år.

Sedan 1980 har antalet företag med *får* minskat med 10 %. Antalet *färföretag*, som under de senaste åren ökat stadigt, har mellan 2011 och 2012 minskat med 2 %.

Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 219 000 djur, dvs. 56 %.

Getter redovisades år 2003 och antalet djur och företag uppgick till 5 500 respektive 500.

Antalet *svin*, som år 2012 uppgick till 1,4 milj. djur, har minskat med 50 % sedan 1980. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med 95 %.

Antalet *höns* ökade från 1980 fram till 1990-talet, men har därefter minskat. Sedan 2005 har antalet ökat med 33 %. Mellan 2011 och 2012 har antalet höns (exkl. kycklingar) ökat med 6 % och uppgick 2012 till 6,7 milj. djur.

Antalet *kalkoner* uppgick år 2010 till 130 000 och fanns vid drygt 100 företag. Det betyder att närmare 70 % av företagen med kalkoner försvunnit sedan 2005.

Jordbruksföretag utan djur

År 2012 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 40 000. År 1980 var motsvarande siffra, för företag med mer än 2,0 hektar åker 32 300 (**tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–7)

Trenden med färre men större brukningsenheter inom mjölkproduktionen tycks fortgå. Antal företag med *mjölkkor* minskade med 6 % jämfört med år 2011, dvs. från 5 300 till 5 000 företag. Samtidigt steg den genomsnittliga besättningsstorleken från 65 till 70 mjölkkor.

Den kraftiga minskningen i antalet mjölkkor sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet mjölkko-företag med 89 % t.o.m. år 2012. Nedgången under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av två-prisystemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Strukturumvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt under hela perioden. Besättningsstorlekar under 100 mjölkkor har minskat stadigt under perioden.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur 2012.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt 31 % av landets nötkreatur.

Den genomsnittliga köttkobsbesättningen hade 17 djur år 2012 mot 6 djur år 1980.

Får och getter

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 8–10)

Får fanns år 2012 vid 9 300 företag, vilket var en minskning med 2 % jämfört med 2011. År 2011 fanns i riket 297 000 tackor och baggar och 314 000 lamm. Totala antalet får har minskat med 2 % sedan 2011.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 15 % av företagen har 50 vuxna djur eller fler år 2010.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren 2012.

De tre län som har flest får är Västra Götalands, Gotlands och Skåne län.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exklusive lamm) ligger på 32 djur 2012, att jämföra med 16 djur 1980.

Antal *getter* uppgick år 2003 till 5 500.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 11–15)

År 2012 fanns svin vid 1 300 företag.

De kraftiga förändringarna i antalet *suggor och galtar* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhänge med uppbyggnaden av leasingssystem för suggor. Leasingssystemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggnaden av leasingssystem en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

Figur 6B visar att det totala antalet *svin* sjönk under 1980-talet, liksom i slutet av 1990-talet, med tendens till fortsatt minskning de senaste åren.

Götalands skogsbygder (Gsk) och Nedre Norrland (Nn) är de områden där över hälften av företagen med slaktsvin har färre än 100 slaktsvin.

Närmare tre fjärdedelar av suggorna och galtarna finns vid företag med 200 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 20 % av de företag som har suggor och galtar.

Den genomsnittliga besättningen av suggor och galtar år 2012 bestod av 186 djur. Motsvarande siffra för övriga svin var 765 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning 2012. Nästan en tredjedel av svinen finns i Skåne. Endast 3 % av svinen finns i Norrland.

År 2010 har över hälften av företagen med slaktsvin över 50 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har 35 % färre än 100 djur. Totalt återfinns knappt 2 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Av slaktsvinen finns 80 % i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 46 % minst 50 hektar åkermark.

Drygt vart tredje företag har minst 100 suggor och galtar. Hos denna grupp av företag återfinns 90 % av djuren.

Höns, kycklingar och kalkoner

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 16–18)

År 2012 fanns *höns* vid 3 900 företag och *kycklingar* av värpras vid 700 företag. Den senare gruppen har ökat med 186 företag eller 38 % sedan 2010.

Totalt fanns 1,6 milj. Kycklingar av värpras, en minskning från 2011 med 15 %.

Drygt en tredjedel av hönsen finns i företag med mer än 100 hektar åkermark.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten, dvs. 6 % av totala antalet företag med höns. Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns 2012. De län som har flest höns är Östergötlands, Skåne, Västra Götalands och Kalmar län. Av landets höns återfinns knappt två tredjedelar i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (96 %) fanns vid företag med mer än 5 000 höns 2010. Motsvarande andel 1990 var 81 %. Höns i besättningar med mindre än 200 höns har minskat med 80 % sedan 1990.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns var 1 738 djur år 2012 mot 250 djur 1980. För kycklingar av värpras var motsvarande siffror 2 305 respektive 500.

Antal *kalkoner* uppgick år 2010 till 130 000. Flest kalkoner förekom i Skåne län där 56 % av kalkonerna fanns.

Hästar

Antalet *hästar* 2010 har skattats till 362 700 (**tabell 6.19**). Enligt lantbruksregistret avseende år 2010 fanns 117 000 av dessa på jordbruksföretag som har mer än 2 hektar åker eller stora djurbesättningar.

Det genomsnittliga antalet hästar per 1 000 invånare uppgår till 39 för hela riket. Endast sex län har en lägre siffra. Av dessa ligger Norrbottens och Stockholms län lägst, med 21 respektive 22 hästar per 1 000 invånare. Gotland ligger i särklass högst med 180 hästar per 1 000 invånare. Näst flest har Blekinge län med 74 hästar per 1 000 invånare.

Antalet platser med häst år 2010 har skattats till 77 800. Antalet hästar per plats är i genomsnitt 4,7. En plats definieras som en bebyggd eller obebyggd fastighet. Om flera personer hyr stall eller stallplats på en fastighet eller om flera personer har sina hästar på bete på samma fastighet och sköter sina hästar självständigt, räknas det ändå som endast en plats.

Övrig djurhållning

Antalet *minkar* (avelshonor) redovisades 2011/12 till 195 000. I landet finns 73 aktiva minkfarmare anslutna till Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund. Antalet avelshonor har ökat med 15 000 sedan föregående år. Jämfört med 1990/91 har avelshonorna minskat med närmare en fjärdedel och antalet uppfödare har minskat med två tredjedelar (**tabell 6.20**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2012 till knappt 10 200, ett medlemsantal som ökat med 5 % sedan 2011. Uppräknad skörd av honung låg år 2012 på 2 900 ton (**tabell 6.21**).

Antalet *renar* uppgick år 2012 till 257 000, vilket är 5 500 fler än föregående år och drygt 36 000 fler än år 2000. Antalet renägare var 4 700 år 2012, en siffra som varit relativt oförändrad de senaste åren (**tabell 6.22**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gällde för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skulle medräknas var minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Undersökningens omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år. Uppgifter ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter av SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna fr.o.m. år 2010 inte är fullt jämförbara med tidigare års siffror. På grund av detta har det för år 2010 i alla tabeller lagts in värden för riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används

därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2012 (eller juni 2010 för vissa tabeller) hade husdjur och

- brukade mer än 2,0 ha åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta, eller
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2012 till och med den 7 juni 2012 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfå.

Lantbruksregistret uppdateras årligen genom statistiska undersökningar och uppgifter från administrativa register vid Jordbruksverket. För närvarande görs mer omfattande uppdatering av LBR vart tredje år, då samtliga jordbruksföretag undersöks genom en postenkät.

2010 års statistik baseras på uppgifter från LBR 2010 som i sin tur baseras på dels en postenkätundersökning i juni 2010 till samtliga jordbruksföretag i landet, dels administrativa register vid Jordbruksverket. De administrativa register som används är främst Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (ARARAT) samt Jordbruksverkets centrala djurdatabas (CDB) som innehåller aktuella uppgifter för samtliga nötkreatur i landet.

2012 års statistik redovisar antalet husdjur och antalet företag med husdjur i Sverige i juni 2012 med regional uppdelning.

För nötkreatur baseras statistiken på de uppgifter som jordbrukarna lämnat till Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister (CDB), kompletterat med uppgifter från mjölkkvotsregistret samt uppgifter om mjölkleveranser i juni 2012.

För svin, får, höns samt kycklingar baseras undersökningen på ett sannolikhetsurval på

ca 7 000 jordbruksföretag från LBR 2010 kompletterat med företag från administrativa register över svin- och fjäderfäföretag.

Undersökningen om hästar genomfördes 2010. Referenstidpunkt är den 10:e juni 2010. De resultat som redovisas är antalet hästar samt antalet platser med häst i Sverige. Utifrån hästundersökningen 2004 har erfarenheter dragits som medfört vissa metodjusteringar inför 2010 års undersökning. Alla fastigheter i Sverige enligt fastighetstaxeringsregistret 2009 ingår i rampopulationen, bebyggda som obebyggda. Målpopulationen utgörs av fastigheter med häst. Populationen bestod av tre delpopulationer:

- Ridskolor och andra liknande föreningar/företag totalundersöktes och dess fastigheter utslöts i största möjliga mån från ramen innehållande fastighetsägare.
- Fastighetsägare enligt fastighetstaxeringsregistret 2009 har urvalsundersökts.
- Från 17 storstadskommuner i Stockholm, Göteborg och Malmö har uppgifter om hästantal och hästhållare hämtats från djurskyddsregister. Dessa fastigheter är exkluderade ur fastighetstaxeringsregistret 2009 innan urvalet drogs.

Uppgifterna inhämtades via enkät i pappersform eller via Internet.

Annan djurskötsel

Uppgifter rörande pälsdjursskötsel hämtas från Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund.

Sveriges Biodlare Riksförbund utarbetar årligen statistik över biodlingen i Sverige.

Uppgifter om *rennäringen*, vad avser antalet samebyar, antalet renskötselgrupper och antalet renar, är hämtade från Sametinget via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 1201.

Uppgifter om hästar publiceras i Statistiskt meddelande JO 24 SM 1101.

Publikationerna är tillgängliga på SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

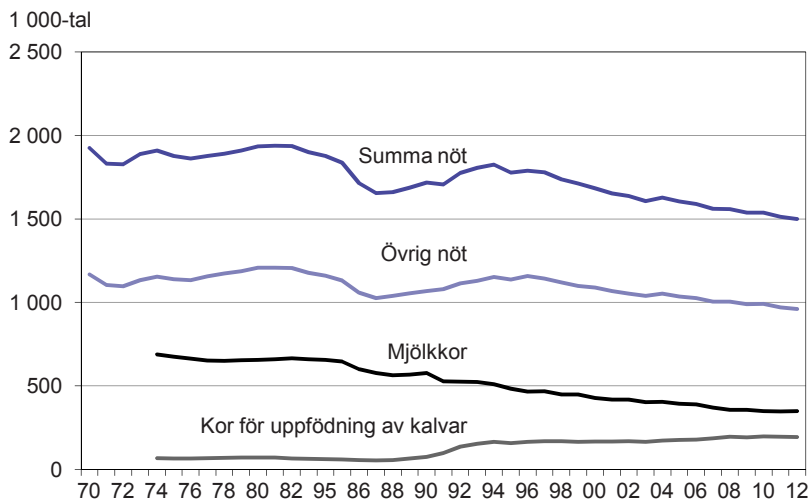
Uppgifter om pälsdjursskötsel erhålls årligen från Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbundet.

Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i *Bitidningen* vilken ges ut av Sveriges Biodlare Riksförbundet.

Uppgifter om antalet samebyar, antalet renskötselgrupper och antalet renar är hämtade från underlag vid Sametinget.

Figur 6A
Antal nötkreatur 1970–2012

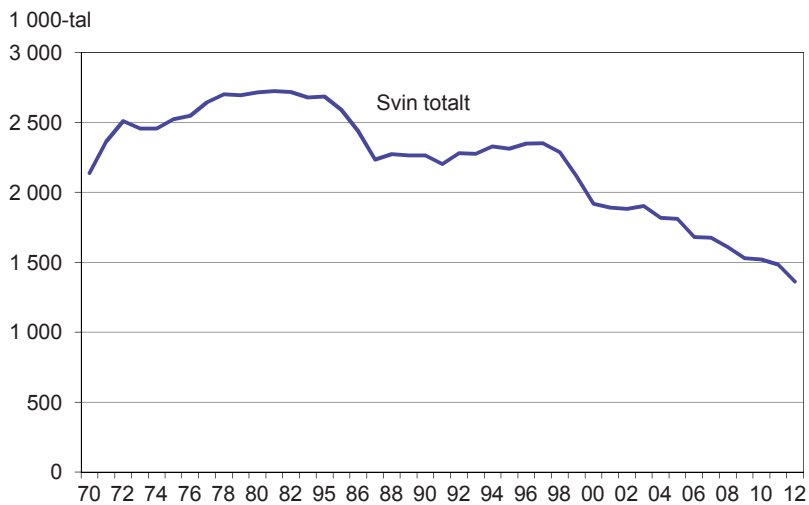
Number of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6B
Antal svin 1970–2012

Number of pigs

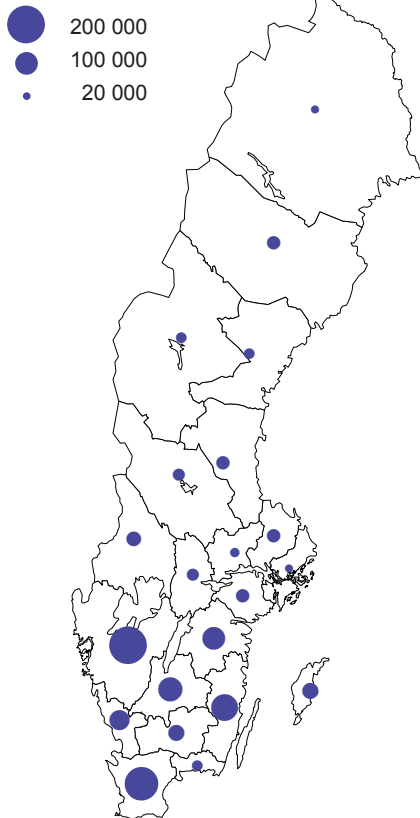

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning
2012

Geographical distribution of cattle

Antal nötkreatur per län

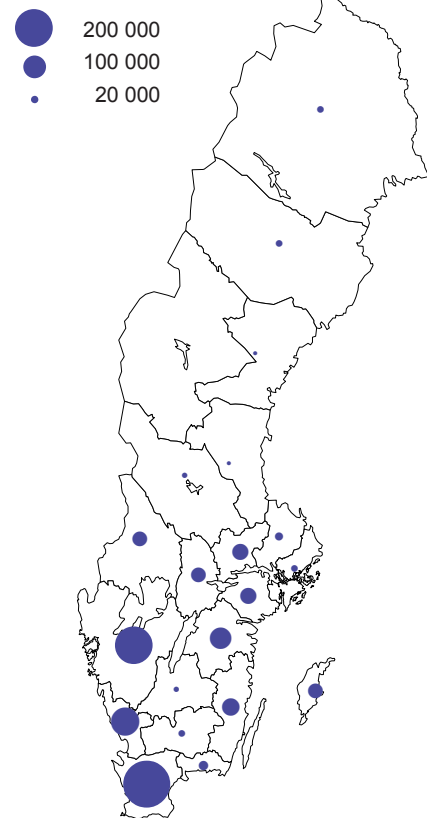

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning
2012

Geographical distribution of pigs

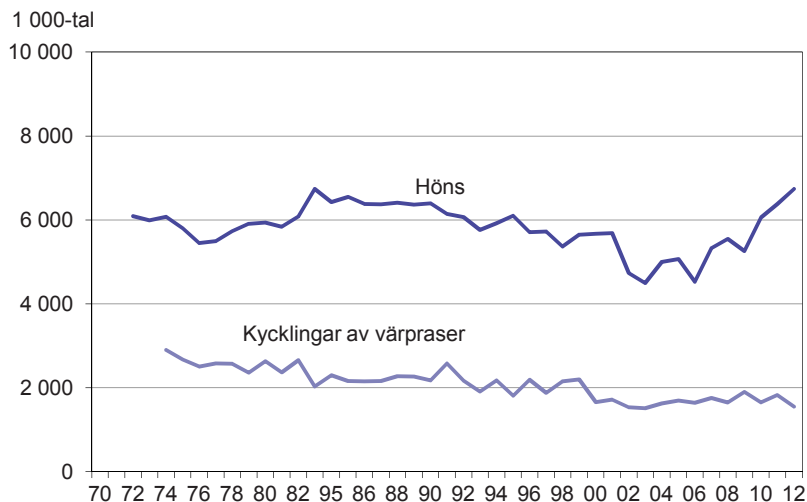
Antal svin per län

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2012

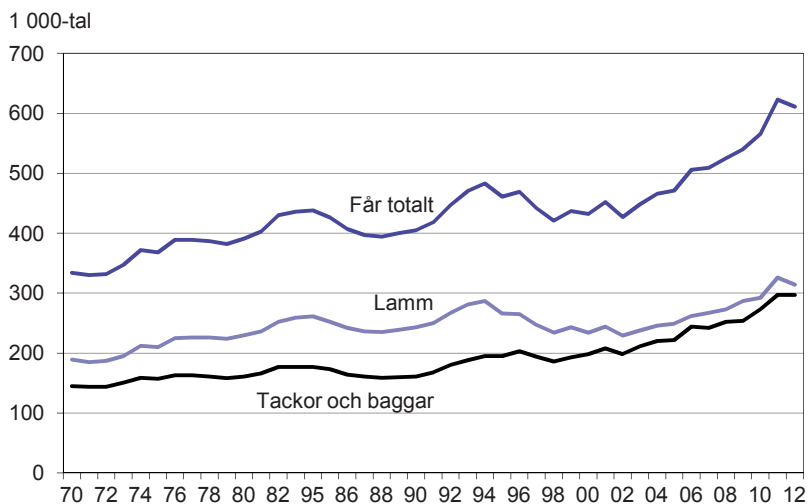
Number of fowls and chickens

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6F
Antal får 1970–2012

Number of sheep

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.1
Antal djur av olika slag 1980–2012
Number of livestock

Djurslag	1980 ¹	1990 ¹	1999 ¹	2005	2010 ²	2011 ²	2012 ²
Kor för mjölkproduktion	655 738	576 409	448 520	393 263	348 095	346 495	347 969
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	74 544	164 801	176 613	197 053	195 653	192 501
Kvigor, tjurar o. stutar	613 818	543 458	600 130	526 562	512 566	494 903	478 562
Kalvar under 1 år	594 550	524 032	499 469	508 495	478 944	474 795	481 261
Summa nötkreatur	1 935 022	1 718 443	1 712 920	1 604 933	1 536 658	1 511 846	1 500 293
Tackor och baggar	161 043	161 178	193 644	222 009	273 126	296 712	296 685
Lamm	230 586	243 621	243 605	249 275	291 796	325 999	313 849
Summa får	391 629	404 799	437 249	471 284	564 922	622 711	610 534
Getter, avelshonor	3 418 ³
Övriga getter, inkl. killingar	2 091 ³
Summa getter	5 509 ³
Galtar för avel, 50 kg och däröver	11 932	8 591	4 175	2 697	2 327	1 873	1 539
Suggor för avel, 50 kg och däröver	278 249	221 092	220 205	185 415	153 635	150 955	140 055
Slaktsvin 20 kg ⁴ och däröver	1 253 804	1 024 820	1 239 480	1 085 304	936 910	900 897	851 358
Smågrisar under 20 kg ⁵	1 170 212	1 009 440	651 353	537 800	427 002	428 866	370 412
Summa svin	2 714 197	2 263 943	2 115 213	1 811 216	1 519 874	1 482 592	1 363 364
Höns 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	5 937 152	6 391 943	5 647 509	5 065 258	6 061 498	6 376 041	6 735 325
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	2 635 620	2 175 676	2 202 333	1 696 778	1 646 730	1 827 959	1 551 047
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 567 619	7 849 842	6 762 036	7 708 228	8 204 000	8 286 372
Kalkoner	121 549	129 578

1) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) Avser 2003.

4) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

5) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2012***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others*

Djurslag	1980 ¹	1990 ¹	1999 ¹	2005	2010 ²	2011 ²	2012 ²
Kor för mjölkproduktion	44 143	25 921	13 963	8 548	5 619	5 260	4 968
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 883	14 254	12 821	12 190	11 809	11 375
Kvigor, tjurar och stutar	63 179	42 696	32 231	24 808	20 295	19 107	18 182
Kalvar under 1 år	62 314	41 986	29 189	22 888	18 494	17 721	17 001
Totalt med nötkreatur	70 503	47 292	33 978	26 179	21 586	20 503	19 561
Tackor och baggar	10 125	9 688	8 209	7 595	8 628	9 387	9 252
Lamm	9 547	9 101	7 636	6 666	7 367	8 028	7 853
Totalt med får	10 238	9 749	8 247	7 653	8 657	9 449	9 263
Getter, avelshonor	307 ³
Övriga getter inkl. killingar	413 ³
Totalt med getter	518 ³
Hästar	14 309	..	17 509
Galtar för avel, 50 kg och däröver	8 169	5 607	2 480	1 259	723	666	591
Suggor för avel, 50 kg och däröver	19 247	10 836	4 111	1 767	1 031	932	746
Slaktsvin, 20 kg och däröver	15 419	8 591	4 909	2 306	1 410	1 297	1 113
Smågrisar under 20 kg	19 774	10 923	3 660	1 644	913	889	677
Totalt med svin	26 122	14 301	6 014	2 794	1 695	1 515	1 318
Höns, 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	23 603	12 900	6 441	4 916	3 703	3 827	3 876
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	5 093	1 875	829	634	487	733	673
Kalkoner	338	102
Utan nötkreatur, får, svin eller höns ⁴	32 258	36 695	36 800	41 581	41 102	40 548	40 001

1) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) Avser 2003.

4) Andra djur än nötkreatur, får, svin eller höns kan förekomma.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2012***Average size of herd*

Djurslag	1980 ¹	1990 ¹	1999 ¹	2005	2010 ²	2011 ²	2012 ²
Kor för mjölkproduktion	15	22	32	46	62	65	70
Kor för uppfödning av kalvar	6	7	12	14	16	17	17
Nötkreatur totalt	27	36	50	61	71	74	77
Tackor och baggar	16	17	24	29	32	32	32
Suggor och galtar ³	15	21	54	106	156	163	186
Slaktsvin och smågrisar ^{3,4}	81	119	252	471	664	694	765
Höns exkl. kycklingar	250	500	880	1 030	1 638	1 666	1 738
Kycklingar av värpras	500	1 150	2 700	2 680	3 381	2 495	2 305

1) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med slaktsvin.

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

4) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2012
Number of cattle

Område	Kor		Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
	För mjölkproduktion	För uppfostring av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	3 679	3 126	6 805	5 848	5 644	18 297
Uppsala	9 916	4 999	14 915	12 889	13 432	41 236
Södermanlands	10 087	6 807	16 894	13 923	15 720	46 537
Östergötlands	25 028	14 962	39 990	35 082	35 630	110 702
Jönköpings	29 311	15 444	44 755	40 102	39 738	124 595
Kronobergs	12 555	9 322	21 877	20 518	20 157	62 552
Kalmar	42 206	13 122	55 328	48 376	46 907	150 611
Gotlands	16 541	4 932	21 473	20 443	18 879	60 795
Blekinge	4 430	5 235	9 665	8 328	8 283	26 276
Skåne	38 981	35 535	74 516	66 399	69 908	210 823
Hallands	26 022	7 984	34 006	27 353	29 631	90 990
Västra Götalands	59 061	30 429	89 490	83 145	82 694	255 329
Värmlands	7 907	8 930	16 837	16 405	15 150	48 392
Örebro	6 702	5 081	11 783	11 533	11 582	34 898
Västmanlands	5 006	3 020	8 026	6 370	8 581	22 977
Dalarnas	6 206	5 908	12 114	10 552	10 876	33 542
Gävleborgs	8 719	6 258	14 977	13 354	12 661	40 992
Västernorrlands	7 310	4 779	12 089	9 948	8 825	30 862
Jämtlands	7 714	4 064	11 778	9 927	8 861	30 566
Västerbottens	14 032	1 604	15 636	12 389	12 008	40 033
Norrbottens	6 556	960	7 516	5 678	6 094	19 288
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	27 203	9 985	37 188	28 982	32 884	99 054
Gmb	64 931	26 573	91 504	84 195	82 670	258 369
Gns	43 532	18 831	62 363	56 312	59 224	177 899
Ss	36 077	24 065	60 142	53 689	56 938	170 769
Gsk	112 898	77 688	190 586	172 010	169 435	532 031
Ssk	18 328	16 189	34 517	30 469	29 543	94 529
Nn	23 250	15 143	38 393	33 099	30 632	102 124
Nö	21 750	4 027	25 777	19 806	19 935	65 518
<i>Hela riket¹</i>						
2012	347 969	192 501	540 470	478 562	481 261	1 500 293
2011	346 495	195 653	542 148	494 903	474 795	1 511 846
2010	348 095	197 053	545 148	512 566	478 944	1 536 658
2010 tidigare LBR-def.	347 450	193 582	541 032	508 412	475 525	1 524 969
2007	369 646	185 717	555 363	515 737	488 625	1 559 725
2005	393 263	176 613	569 876	526 562	508 495	1 604 933
1999 ²	448 520	164 801	613 321	600 130	499 469	1 712 920
1990 ²	576 409	74 544	650 953	543 458	524 032	1 718 443

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2012

Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor						Summa mjölkkor
	1-9	10-24	25-49	50-74	75-99	Över 99	
<i>Län</i>							
Stockholms	–	279	876	937	446	1 141	18 297
Uppsala	32	531	2 003	2 285	1 010	4 055	41 236
Södermanlands	2 032	2 434	1 546	3 809	46 537
Östergötlands	3 888	4 392	3 988	12 236	110 702
Jönköpings	41	1 456	6 605	6 091	5 073	10 045	124 595
Kronobergs	..	476	2 537	2 734	..	4 970	62 552
Kalmar	..	619	4 978	6 073	4 880	25 641	150 611
Gotlands	..	623	3 059	2 839	..	8 883	60 795
Blekinge	..	294	1 270	593	..	1 495	26 276
Skåne	30	769	4 701	5 323	3 647	24 511	210 823
Hallands	..	747	2 793	3 090	..	16 758	90 990
Västra Götalands	188	2 572	11 135	11 374	7 973	25 819	255 329
Värmlands	27	427	1 124	1 405	1 004	3 920	48 392
Örebro	–	173	1 154	1 363	637	3 375	34 898
Västmanlands	–	124	753	512	417	3 200	22 977
Dalarnas	40	421	1 123	1 180	462	2 980	33 542
Gävleborgs	47	796	1 918	2 216	699	3 043	40 992
Västernorrlands	16	541	1 624	1 092	1 088	2 949	30 862
Jämtlands	37	615	1 877	2 356	842	1 987	30 566
Västerbottens	35	1 082	3 025	3 511	2 199	4 180	40 033
Norrbottens	18	415	1 189	1 392	1 023	2 519	19 288
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	19	671	2 323	2 416	2 552	19 222	99 054
Gmb	..	1 258	8 641	9 313	..	40 270	258 369
Gns	106	1 091	6 719	7 657	5 814	22 145	177 899
Ss	55	1 425	6 822	7 344	4 331	16 100	170 769
Gsk	158	4 835	22 393	22 140	17 435	45 937	532 031
Ssk	..	999	3 151	3 494	..	8 875	94 529
Nn	112	1 765	5 125	5 504	2 729	8 015	102 124
Nö	81	1 681	4 490	5 324	3 222	6 952	65 518
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	–	112	476	155	450	1 060	18 662
2,1– 5,0	..	–	..	–	–	401	11 731
5,1– 10,0	..	211	–	–	24 067
10,1– 20,0	187	1 553	–	..	67 800
20,1– 30,0	96	2 825	2 796	641	250	536	77 761
30,1– 50,0	166	4 859	14 429	4 320	1 039	486	174 535
50,1–100,0	52	3 651	31 206	26 868	15 180	16 310	399 771
100,1	21	514	9 855	31 097	26 284	148 037	725 966
<i>Hela riket¹</i>							
2012	583	13 725	59 664	63 192	43 289	167 516	347 969
2011	812	15 380	65 357	67 866	40 151	156 929	346 495
2010	1 067	17 982	71 795	69 422	41 523	146 306	348 095
2010 tidigare LBR-def.	1 051	17 786	71 362	69 422	41 523	146 306	347 450
2007	1 612	26 702	101 267	79 236	43 309	117 520	369 646
2005	2 235	38 301	124 852	88 122	43 052	96 701	393 263
1999 ²	7 396	84 842	188 880	85 049	448 520
1990 ²	27 928	198 372	245 115	62 243	17 820	24 931	576 409

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6
Antal företag med nötkreatur 2012
Number of holdings with cattle

Område	Kor		Samtliga företag med kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Samtliga företag med nötkreatur
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	66	248	313	348	305	388
Uppsala	167	325	491	572	516	608
Södermanlands	148	298	445	495	454	533
Östergötlands	312	649	960	1 021	1 005	1 111
Jönköpings	489	1 035	1 522	1 703	1 618	1 805
<i>Kronobergs</i>						
Kalmar	197	677	872	983	909	1 049
Gotlands	461	703	1 160	1 281	1 203	1 363
Blekinge	231	228	459	519	490	548
Skåne	76	408	484	517	473	552
	447	1 716	2 160	2 271	2 209	2 456
<i>Hallands</i>						
Västra Götalands	281	565	845	924	894	993
Värmlands	892	2 022	2 910	3 309	3 082	3 538
Örebro	122	479	600	676	596	740
Västmanlands	89	304	392	449	428	492
	63	205	268	301	270	330
<i>Dalarnas</i>						
Gävleborgs	105	358	461	516	474	573
Västernorrlands	164	396	559	635	558	687
Jämtlands	129	307	434	507	437	547
Västerbottens	155	235	389	440	405	476
Norrbottens	262	147	408	495	472	539
	112	70	182	220	203	233
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	263	511	774	840	809	900
Gmb	750	1 192	1 940	2 109	2 002	2 242
Gns	560	900	1 457	1 671	1 564	1 790
Ss	541	1 313	1 851	2 123	1 922	2 290
Gsk	1 734	5 179	6 901	7 586	7 198	8 128
Ssk	284	1 008	1 289	1 426	1 314	1 580
Nn	430	972	1 397	1 583	1 402	1 721
Nö	406	300	705	844	790	910
<i>Hela riket¹</i>						
2012	4 968	11 375	16 314	18 182	17 001	19 561
2011	5 260	11 809	17 041	19 107	17 721	20 503
2010	5 619	12 190	17 775	20 295	18 494	21 586
2010 tidigare LBR-def.	5 593	11 766	17 235	19 824	18 123	21 047
2007	7 096	12 494	19 549	22 501	20 780	23 878
2005	8 548	12 821	21 254	24 808	22 888	26 179
1999 ²	13 963	14 254	27 226	32 231	29 189	33 978
1990 ²	25 921	10 883	..	42 696	41 986	47 292

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7
Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2012
Number of holdings with dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor						Summa företag med mjölkkor
	1-9	10-24	25-49	50-74	75-99	Över 99	
<i>Län</i>							
Stockholms	–	15	23	15	5	8	66
Uppsala	4	28	58	38	12	27	167
Södermanlands	54	39	18	22	148
Östergötlands	104	73	47	59	312
Jönköpings	6	80	181	102	60	60	489
Kronobergs	..	27	71	44	..	32	197
Kalmar	..	35	135	99	57	133	461
Gotlands	..	34	82	47	..	54	231
Blekinge	..	16	34	9	..	7	76
Skåne	6	43	128	88	43	139	447
Hallands	..	41	77	49	..	82	281
Västra Götalands	24	144	304	184	93	143	892
Värmlands	4	25	32	23	12	26	122
Örebro	–	10	31	22	8	18	89
Västmanlands	–	7	22	8	5	21	63
Dalarnas	6	26	30	18	6	19	105
Gävleborgs	6	45	52	36	8	17	164
Västernorrlands	3	30	47	17	13	19	129
Jämtlands	5	36	51	38	10	15	155
Västerbottens	6	58	86	58	26	28	262
Norrbottens	3	24	34	23	12	16	112
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	3	36	63	39	30	92	263
Gmb	..	67	231	153	..	233	750
Gns	15	58	180	124	67	116	560
Ss	7	77	187	119	51	100	541
Gsk	22	274	617	362	206	253	1 734
Ssk	..	57	89	57	..	54	284
Nn	16	102	141	88	32	51	430
Nö	13	93	128	88	38	46	406
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	–	8	14	3	5	4	34
2,1– 5,0	..	–	..	–	–	3	6
5,1– 10,0	7	15	–	–	25
10,1– 20,0	26	99	–	..	154
20,1– 30,0	14	163	87	11	3	3	281
30,1– 50,0	22	267	423	73	13	3	801
50,1–100,0	8	186	837	445	181	122	1 779
100,1	..	26	248	807	1 888
<i>Hela riket¹</i>							
2012	83	764	1 636	1 030	510	945	4 968
2011	116	863	1 798	1 102	474	907	5 260
2010	155	1 007	1 976	1 132	487	862	5 619
2010 tidigare LBR-def.	151	997	1 964	1 132	487	862	5 593
2007	225	1 499	2 814	1 313	509	736	7 096
2005	309	2 152	3 501	1 463	506	617	8 548
1999 ²	1 425	4 862	5 485	1 458	13 963
1990 ²	5 228	11 811	7 428	1 069	212	173	25 921

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8
Antal får 2012
Number of sheep

Område	Tackor och baggar födda 2011 och tidigare	Lamm	Summa får och lamm
<i>Län</i>			
Stockholms	10 337	11 937	22 273
Uppsala	9 525	11 480	21 006
Södermanlands	13 652	15 073	28 725
Östergötlands	22 709	22 896	45 606
Jönköpings	13 881	15 589	29 470
Kronobergs	9 062	9 388	18 451
Kalmar	19 424	20 305	39 729
Gotlands	34 141	39 206	73 347
Blekinge	9 265	9 360	18 624
Skåne	29 913	33 703	63 616
Hallands	12 965	13 037	26 002
Västra Götalands	41 720	46 181	87 901
Värmlands	9 329	8 827	18 155
Örebro	12 267	13 509	25 776
Västmanlands	7 083	7 215	14 298
Dalarnas	9 144	8 656	17 800
Gävleborgs	11 544	8 957	20 501
Västernorrlands	4 978	4 282	9 260
Jämtlands	5 539	4 931	10 471
Västerbottens	6 433	6 007	12 440
Norrbottnens	3 773	3 311	7 085
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	12 884	12 192	25 076
Gmb	59 186	67 983	127 170
Gns	24 554	25 597	50 151
Ss	49 472	55 138	104 610
Gsk	89 326	96 711	186 037
Ssk	28 115	27 372	55 487
Nn	20 698	16 899	37 597
Nö	12 449	11 958	24 407
<i>Hela riket¹</i>			
2012	296 685	313 849	610 534
2011	296 712	325 999	622 711
2010	273 126	291 796	564 922
2010 tidigare LBR-def.	261 566	279 838	541 404
2007	241 686	267 235	508 921
2005	222 009	249 275	471 284
1999 ²	193 644	243 605	437 249
1990 ²	161 974	243 621	404 799

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9
Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010
Number of ewes and rams by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa tackor och baggar
	1–9	10–24	25–49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	598	1 759	2 169	4 709	9 235
Uppsala	558	2 369	2 908	4 108	9 943
Södermanlands	527	2 305	1 856	7 717	12 405
Östergötlands	620	3 299	4 101	15 058	23 078
Jönköpings	889	2 880	2 452	5 330	11 551
Kronobergs	635	1 689	1 737	4 532	8 593
Kalmar	565	3 161	3 874	11 774	19 374
Gotlands	223	1 189	3 548	25 285	30 245
Blekinge	295	1 281	1 978	4 787	8 341
Skåne	1 568	4 332	4 469	17 055	27 424
Hallands	835	2 366	1 775	6 363	11 339
Västra Götalands	2 662	9 248	7 498	20 160	39 568
Värmlands	768	2 514	2 238	3 751	9 271
Örebro	525	1 627	1 713	7 166	11 031
Västmanlands	206	906	853	3 304	5 269
Dalarnas	384	2 394	1 859	4 428	9 065
Gävleborgs	483	1 955	2 306	3 863	8 607
Västernorrlands	529	1 211	1 148	1 660	4 548
Jämtlands	364	1 303	825	2 705	5 197
Västerbottens	566	1 449	1 183	1 480	4 678
Norrbottnens	330	1 002	943	2 089	4 364
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	672	1 908	1 887	6 416	10 883
Gmb	1 114	4 557	8 189	40 459	54 319
Gns	1 065	4 381	3 841	14 407	23 694
Ss	2 265	8 462	9 113	25 327	45 167
Gsk	5 156	17 230	16 531	46 160	85 077
Ssk	1 520	6 035	4 787	11 570	23 912
Nn	1 239	4 598	4 633	8 475	18 945
Nö	1 099	3 068	2 452	4 510	11 129
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	935	5 884	4 152	7 724	18 695
2,1– 5,0	3 821	10 566	5 401	3 072	22 860
5,1– 10,0	3 556	12 211	9 694	7 864	33 325
10,1– 20,0	2 269	9 521	12 919	20 221	44 930
20,1– 30,0	1 027	3 429	5 825	22 427	32 708
30,1– 50,0	922	2 965	5 464	30 128	39 479
50,1–100,0	990	3 234	4 304	38 494	47 022
100,1	610	2 429	3 674	27 394	34 107
<i>Hela riket¹</i>					
2010	14 130	50 239	51 433	157 324	273 126
2010 tidigare LBR-def.	13 257	44 392	47 347	156 570	261 566
2007	13 882	45 446	45 199	137 159	241 686
2005	11 833	45 536	45 774	118 866	222 009
2003 ²	11 419	45 885	46 246	106 913	210 463
1999 ²	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1990 ²	23 876	41 740	39 330	57 028	161 974

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10**Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with ewes and rams by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag med tackor och baggar
	1–9	10–24	25–49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	97	115	64	48	324
Uppsala	96	151	86	47	380
Södermanlands	93	146	54	54	347
Östergötlands	119	201	118	125	563
Jönköpings	159	195	76	56	486
Kronobergs	115	109	54	40	318
Kalmar	96	203	110	94	503
Gotlands	38	70	102	183	393
Blekinge	56	79	59	46	240
Skåne	305	277	131	121	834
Hallands	156	154	51	52	413
Västra Götalands	491	601	222	175	1 489
Värmlands	140	166	63	38	407
Örebro	93	102	53	58	306
Västmanlands	39	58	25	24	146
Dalarnas	69	158	54	43	324
Gävleborgs	84	129	65	37	315
Västernorrlands	99	78	35	18	230
Jämtlands	69	82	24	20	195
Västerbottens	102	96	35	13	246
Norrbottens	55	64	26	24	169
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	133	124	54	46	357
Gmb	205	279	238	301	1 023
Gns	200	277	111	114	702
Ss	393	539	267	216	1 415
Gsk	939	1 121	492	406	2 958
Ssk	274	394	139	107	914
Nn	234	301	134	82	751
Nö	193	199	72	44	508
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	158	382	124	72	736
2,1– 5,0	682	708	165	34	1 589
5,1– 10,0	638	793	293	99	1 823
10,1– 20,0	421	596	369	240	1 626
20,1– 30,0	197	217	169	214	797
30,1– 50,0	170	186	156	248	760
50,1–100,0	183	200	127	263	773
100,1	122	152	104	146	524
<i>Hela riket¹</i>					
2010	2 571	3 234	1 507	1 316	8 628
2010 tidigare LBR-def.	2 423	2 855	1 385	1 302	7 965
2007	2 536	2 920	1 323	1 205	7 984
2005	2 272	2 911	1 336	1 076	7 595
2003 ²	2 284	2 963	1 362	999	7 608
1999 ²	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1990 ²	5 094	2 828	1 169	597	9 688

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal svin 2012
Number of pigs

Område	Galtar	Suggor	Slaktsvin, 20 kg och däröver	Smågrisar, under 20 kg	Summa svin
<i>Län</i>					
Stockholms	9	797	8 510	2 875	12 190
Uppsala	43	2 646	7 492	5 808	15 988
Södermanlands	20	5 070	35 938	16 336	57 364
Östergötlands	94	9 119	60 490	24 726	94 429
Jönköpings	21	1 406	5 531	3 277	10 235
Kronobergs	18	1 546	7 410	3 564	12 538
Kalmar	83	7 823	40 523	22 410	70 839
Gotlands	37	5 948	32 726	15 257	53 967
Blekinge	17	1 402	18 679	5 101	25 200
Skåne	548	43 831	230 979	107 796	383 153
Hallands	234	15 884	93 440	44 953	154 511
Västra Götalands	202	23 516	184 264	60 077	268 059
Värmlands	23	2 802	29 991	15 274	48 090
Örebro	38	5 114	34 723	11 370	51 245
Västmanlands	67	9 397	32 298	19 645	61 409
Dalarnas	7	972	4 729	2 406	8 114
Gävleborgs	..	141	4 624	1 367	6 153
Västernorrlands	8	423	2 498	1 537	4 466
Jämtlands
Västerbottens	24	1 159	6 860	3 481	11 524
Norrbottnens	10	978	8 157	2 750	11 895
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	533	35 530	184 036	91 369	311 467
Gmb	232	29 517	185 992	80 389	296 130
Gns	237	27 420	215 602	69 897	313 155
Ss	179	23 545	134 731	66 496	224 950
Gsk	235	17 269	85 940	43 498	146 942
Ssk	42	3 614	19 243	7 812	30 711
Nn	37	1 013	10 797	4 658	16 506
Nö	44	2 148	15 017	6 294	23 503
<i>Hela riket¹</i>					
2012	1 539	140 055	851 358	370 412	1 363 364
2011	1 873	150 955	900 897	428 866	1 482 592
2010	2 327	153 635	936 910	427 002	1 519 874
2010 tidigare LBR-def.	2 317	153 556	936 576	426 772	1 519 221
2007	2 491	178 953	1 015 365	479 518	1 676 327
2005	2 697	185 415	1 085 304	537 800	1 811 216
1999 ²	4 175	220 205	1 239 480	651 353	2 115 213
1990 ²	8 591	221 092 ³	1 024 820 ³	1 009 440	2 263 943

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

3) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Slaktsvin 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisas de med "Suggor och galtar".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12**Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010***Number of sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa suggor och galtar
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Län</i>					
Stockholms	74	57	289	414	834
Uppsala	164	357	725	3 258	4 504
Södermanlands	113	80	1 188	4 773	6 154
Östergötlands	98	631	1 198	11 892	13 819
Jönköpings	73	78	435	2 193	2 779
Kronobergs	74	130	214	1 201	1 619
Kalmar	220	714	915	5 768	7 617
Gotlands	175	531	629	4 821	6 156
Blekinge	232	52	425	952	1 661
Skåne	2 218	3 661	7 490	30 353	43 722
Hallands	1 210	1 652	3 927	9 453	16 242
Västra Götalands	641	1 069	4 241	25 203	31 154
Värmlands	27	435	630	3 209	4 301
Örebro	48	178	1 085	3 807	5 118
Västmanlands	34	75	525	4 514	5 148
Dalarnas	151	–	124	1 336	1 611
Gävleborgs	71	227	–	–	298
Västernorrlands	12	112	142	271	537
Jämtlands	51	91	–	–	142
Västerbottens	216	133	210	997	1 556
Norrbottens	15	97	275	603	990
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 780	2 869	7 581	21 333	33 563
Gmb	1 325	2 185	3 760	23 444	30 714
Gns	452	1 151	4 756	31 637	37 996
Ss	418	1 088	3 756	18 819	24 081
Gsk	1 369	2 313	3 102	14 035	20 819
Ssk	142	175	961	3 879	5 157
Nn	198	349	266	271	1 084
Nö	233	230	485	1 600	2 548
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	301	469	1 668	28 142	30 580
2,1– 5,0	135	–	–	1 057	1 192
5,1– 10,0	316	163	170	2 367	3 016
10,1– 20,0	1 013	452	852	477	2 794
20,1– 30,0	830	1 162	688	2 486	5 166
30,1– 50,0	1 422	865	2 231	5 420	9 938
50,1–100,0	1 390	3 511	6 462	17 385	28 748
100,1	510	3 738	12 596	57 684	74 528
<i>Hela riket¹</i>					
2010	5 917	10 360	24 667	115 018	155 962
2010 tidigare LBR-def.	5 828	10 360	24 667	115 018	155 873
2007	10 571	15 737	34 028	121 108	181 444
2005	14 158	18 647	36 595	118 712	188 112
2003 ²	21 888	25 308	40 968	120 308	208 472
1999 ²	38 890	38 474	44 644	102 372	224 380
1990 ²

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13
Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2010
Number of fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa slaktsvin
	1–99	100–249	250–499	500–749	Över 749	
<i>Län</i>						
Stockholms	181	105	300	–	10 432	11 018
Uppsala	303	1 803	2 378	–	10 895	15 379
Södermanlands	231	150	1 430	1 930	36 158	39 899
Östergötlands	327	790	4 193	4 159	67 288	76 757
Jönköpings	140	502	920	–	3 713	5 275
Kronobergs	195	414	1 098	600	4 642	6 949
Kalmar	544	1 422	4 132	6 494	37 234	49 826
Gotlands	565	310	3 045	3 893	27 311	35 124
Blekinge	562	1 152	2 469	1 940	14 445	20 568
Skåne	4 367	6 599	17 679	26 365	194 221	249 231
Hallands	2 973	4 709	12 830	12 658	75 645	108 815
Västra Götalands	1 918	2 607	11 462	16 905	144 396	177 288
Värmlands	165	360	1 661	1 747	28 150	32 083
Örebro	237	553	2 225	1 875	36 938	41 828
Västmanlands	167	120	1 918	665	27 621	30 491
Dalarnas	276	300	270	641	3 000	4 487
Gävleborgs	237	605	1 061	–	3 133	5 036
Västernorrlands	112	452	1 475	660	2 600	5 299
Jämtlands	61	220	367	–	–	648
Västerbottens	372	330	2 525	3 173	4 497	10 897
Norrbottens	122	–	300	–	9 590	10 012
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 747	7 293	21 584	26 410	146 148	205 182
Gmb	3 215	3 746	13 053	19 275	159 600	198 889
Gns	1 473	1 899	13 128	14 166	191 568	222 234
Ss	1 196	2 963	8 862	6 217	137 905	157 143
Gsk	3 141	5 310	9 363	11 307	67 789	96 910
Ssk	179	685	2 365	1 856	19 079	24 164
Nn	610	1 277	2 558	1 301	5 733	11 479
Nö	494	330	2 825	3 173	14 087	20 909
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	367	1 965	4 576	8 531	130 251	145 690
2,1– 5,0	372	163	450	..	3 179	4 164
5,1– 10,0	895	180	560	1 250	5 567	8 452
10,1– 20,0	2 095	1 422	2 256	523	5 407	11 703
20,1– 30,0	1 895	2 594	2 972	1 715	9 179	18 355
30,1– 50,0	3 348	3 613	9 597	5 529	21 592	43 679
50,1–100,0	3 548	7 616	22 911	25 245	72 786	132 106
100,1	1 535	5 950	30 416	40 912	493 948	572 761
<i>Hela riket¹</i>						
2010	14 055	23 503	73 738	83 705	741 909	936 910
2010 tidigare LBR-def.	13 941	23 283	73 738	83 705	741 909	936 576
2007	21 367	41 242	96 110	124 045	732 601	1 015 365
2005	27 124	46 458	122 185	128 723	760 814	1 085 304
2003 ²	38 469	68 293	161 875	146 559	712 176	1 127 372
1999 ²	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1990 ²

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14**Antal företag med sugor och galtar efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal sugor och galtar				Summa företag med sugor och galtar
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Län</i>					
Stockholms	13	17
Uppsala	18	5	5	9	37
Södermanlands	10	27
Östergötlands	12	8	9	22	51
Jönköpings	13	22
Kronobergs	14	3	21
Kalmar	15	9	7	15	46
Gotlands	11	8	4	7	30
Blekinge	15	22
Skåne	176	49	51	58	334
Hallands	78	22	27	21	148
Västra Götalands	66	14	29	38	147
Värmlands	5	5	4	3	17
Örebro	9	..	7	..	22
Västmanlands	3	6	13
Dalarnas	13	–	..	3	17
Gävleborgs	14	3	–	–	17
Västernorrlands	4	8
Jämtlands	8	..	–	–	9
Västerbottens	23	3	30
Norrbottnens	5
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	109	38	52	45	244
Gmb	106	30	26	45	207
Gns	36	15	33	49	133
Ss	51	14	25	29	119
Gsk	143	31	23	29	226
Ssk	21	8	37
Nn	29	5	37
Nö	26	3	4	4	37
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	27	7	11	44	89
2,1– 5,0	..	–	–	..	44
5,1– 10,0	60	3	66
10,1– 20,0	115	7	130
20,1– 30,0	68	15	5	5	93
30,1– 50,0	96	12	17	11	136
50,1–100,0	85	46	45	43	219
100,1	28	49	86	100	263
<i>Hela riket¹</i>					
2010	521	138	171	210	1 040
2010 tidigare LBR-def.	504	138	171	210	1 023
2007	766	217	240	220	1 443
2005	1 041	259	261	220	1 781
2003 ²	1 597	360	299	227	2 483
1999 ²	3 036	547	328	208	4 119
1990 ²

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15
Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2010
Number of holdings with fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1–99	100–249	250–499	500–749	Över 749	
<i>Län</i>						
Stockholms	12	–	5	19
Uppsala	14	11	7	–	7	39
Södermanlands	10	..	4	..	14	32
Östergötlands	11	5	12	7	35	70
Jönköpings	13	3	3	–	3	22
Kronobergs	12	4	23
Kalmar	15	9	12	10	25	71
Gotlands	15	..	8	..	18	49
Blekinge	14	7	7	3	8	39
Skåne	139	42	49	43	97	370
Hallands	77	29	35	21	50	212
Västra Götalands	69	17	31	28	87	232
Värmlands	10	..	5	..	19	39
Örebro	10	3	6	3	15	37
Västmanlands	6	..	5	..	21	34
Dalarnas	14	20
Gävleborgs	23	4	3	–	3	33
Västernorrlands	7	..	4	15
Jämtlands	9	–	–	11
Västerbottens	18	..	8	5	..	36
Norrbottnens	..	–	..	–	4	7
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	93	45	58	43	93	332
Gmb	96	24	37	31	81	269
Gns	38	12	36	24	110	220
Ss	53	18	25	10	72	178
Gsk	134	34	27	18	41	254
Ssk	18	5	7	3	13	46
Nn	48	7	7	68
Nö	20	..	9	..	7	43
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	14	11	14	14	56	109
2,1– 5,0	37	–	..	40
5,1– 10,0	57	4	66
10,1– 20,0	99	10	7	122
20,1– 30,0	67	19	9	3	6	104
30,1– 50,0	100	23	28	9	12	172
50,1–100,0	83	45	64	41	58	291
100,1	43	37	81	66	279	506
<i>Hela riket¹</i>						
2010	500	147	206	136	421	1 410
2010 tidigare LBR-def.	493	145	206	136	421	1 401
2007	758	248	265	203	463	1 937
2005	984	284	335	212	491	2 306
2003 ²	1 402	431	439	240	481	2 993
1999 ²	2 872	707	566	302	462	4 909
1990 ²

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16
Antal höns och kycklingar 2012 samt kalkoner 2010
Number of fowls, chickens and turkeys

Område	Höns, 20 veckor eller äldre	Kycklingar av värpras av- sedda för ägg- produktion	Slakt- kycklingar	Kalkoner
<i>Län</i>				
Stockholms	78 633	2 190	41	9
Uppsala	47 714	37 287	494	520
Södermanlands	271 594	35 304	893 902	7
Östergötlands	1 427 362	188 868	280 305	245
Jönköpings	77 331	14
Kronobergs	110 125	25 878	363 645	322
Kalmar	732 434	134 046	1 523 858	13
Gotlands	234 582	75 564	..	724
Blekinge	83 295	32 875	1 015 914	45 000
Skåne	1 352 572	231 208	1 039 967	72 864
Hallands	623 583	141 609	314 300	503
Västra Götalands	853 230	506 324	971 662	876
Värmlands	20 644	1 269	..	5 330
Örebro	213 170	126 079	67 537	63
Västmanlands	252 805	..	1 548	46
Dalarnas	44 138	..	10	81
Gävleborgs	78 044	..	1 330	30
Västernorrlands	84 232	2 892
Jämtlands	22 806	..	-	14
Västerbottens	105 443	10 422	..	21
Norrbottens	21 587	..	-	4
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	1 286 904	157 193	1 067 840	24 701
Gmb	1 304 941	394 646	2 153 997	91 564
Gns	1 771 528	606 782	1 067 471	939
Ss	747 889	75 969	963 496	5 913
Gsk	1 070 303	141 821	1 040 963	3 357
Ssk	282 837	163 395	180 812	73
Nn	143 738	3 002
Nö	127 185	10 522	..	29
<i>Hela riket¹</i>				
2012	6 735 325	1 551 047	6 474 613	..
2011	6 376 041	1 827 959	6 494 441	..
2010	6 061 498	1 646 730	6 445 157	129 578
2010 tidigare LBR-def.	6 058 093	1 646 452	6 445 074	129 527
2007	5 327 507	1 752 900	6 653 298	100 743
2005	5 065 258	1 696 778	7 504 777	121 549
1999 ²	5 647 509	2 202 333	5 859 129	..
1990 ²	6 391 943	2 175 676	2 743 798	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17
Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010
Number of fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns
	1-49	50-199	200-4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	1 653	1 485	9 250	83 675	96 063
Uppsala	1 892	1 261	2 920	64 988	71 061
Södermanlands	1 732	1 145	5 829	304 360	313 066
Östergötlands	1 774	1 124	4 350	1 050 062	1 057 310
Jönköpings	3 801	1 100	6 425	54 946	66 272
Kronobergs	2 243	210	13 220	103 100	118 773
Kalmar	2 987	1 053	10 930	621 990	636 960
Gotlands	795	390	7 308	179 610	188 103
Blekinge	712	100	11 990	78 970	91 772
Skåne	5 649	2 549	25 255	1 046 496	1 079 949
Hallands	1 621	127	15 850	660 886	678 484
Västra Götalands	9 237	4 268	38 760	813 304	865 569
Värmlands	1 776	415	680	18 000	20 871
Örebro	1 347	1 370	9 715	240 441	252 873
Västmanlands	679	175	6 619	146 500	153 973
Dalarnas	1 843	475	4 450	34 300	41 068
Gävleborgs	1 751	366	–	70 133	72 250
Västernorrlands	1 174	505	1 800	114 600	118 079
Jämtlands	804	289	–	22 000	23 093
Västerbottens	780	142	–	114 741	115 663
Norrbottnens	246	–	–	–	246
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	2 307	862	12 284	1 240 224	1 255 677
Gmb	4 460	1 644	26 728	911 958	944 790
Gns	3 369	2 215	28 310	1 465 766	1 499 660
Ss	6 812	5 116	33 413	700 902	746 243
Gsk	17 645	5 525	65 766	902 516	991 452
Ssk	4 697	1 795	6 800	310 262	323 554
Nn	3 932	1 250	2 050	176 733	183 965
Nö	1 274	142	–	114 741	116 157
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	2 431	1 125	24 079	2 491 380	2 519 015
2,1– 5,0	9 086	1 793	9 616	108 154	128 649
5,1– 10,0	10 535	3 136	10 500	27 100	51 271
10,1– 20,0	9 930	3 779	13 800	379 000	406 509
20,1– 30,0	4 511	2 144	21 095	105 120	132 870
30,1– 50,0	3 293	2 363	33 509	380 918	420 083
50,1–100,0	3 384	2 709	30 117	382 602	418 812
100,1	1 326	1 500	32 635	1 948 828	1 984 289
<i>Hela riket¹</i>					
2010	44 496	18 549	175 351	5 823 102	6 061 498
2010 tidigare LBR-def.	42 286	17 814	174 891	5 823 102	6 058 093
2007	52 895	19 396	240 737	5 014 479	5 327 507
2005	62 535	25 359	286 379	4 690 985	5 065 258
2003 ²	70 846	25 845	283 863	4 117 124	4 497 678
1999 ²	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509
1990 ²	185 804	122 461	897 009	5 186 669	6 391 943

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18**Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1-49	50-199	200-4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	131	17	5	6	159
Uppsala	121	15	142
Södermanlands	117	12	6	14	149
Östergötlands	128	13	3	51	195
Jönköpings	259	13	4	3	279
Kronobergs	159	3	5	5	172
Kalmar	193	11	6	12	222
Gotlands	55	4	4	7	70
Blekinge	57	..	6	..	69
Skåne	422	31	12	27	492
Hallands	122	19	149
Västra Götalands	627	50	20	32	729
Värmlands	141	6	151
Örebro	86	15	6	11	118
Västmanlands	41	48
Dalarnas	121	7	3	3	134
Gävleborgs	115	4	–	5	124
Västernorrlands	98	8	112
Jämtlands	77	..	–	..	83
Västerbottens	70	..	–	..	77
Norrbottens	29	–	–	–	29
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	164	11	6	33	214
Gmb	304	20	13	22	359
Gns	236	24	14	65	339
Ss	478	57	21	34	590
Gsk	1 248	69	32	34	1 383
Ssk	326	20	7	15	368
Nn	290	17	320
Nö	123	..	–	..	130
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	193	16	9	64	282
2,1– 5,0	737	26	7	8	778
5,1– 10,0	789	38	8	3	838
10,1– 20,0	668	45	13	9	735
20,1– 30,0	287	25	11	9	332
30,1– 50,0	215	26	18	20	279
50,1–100,0	199	28	17	26	270
100,1	81	16	12	80	189
<i>Hela riket¹</i>					
2010	3 169	220	95	219	3 703
2010 tidigare LBR-def.	2 994	208	93	219	3 514
2007	3 674	236	122	213	4 245
2005	4 242	318	146	210	4 916
2003 ²	4 745	317	156	204	5 422
1999 ²	5 449	478	242	272	6 441
1990 ²	10 284	1 533	773	310	12 900

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.19**Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal platser med häst***Number of horses, number of horses per 1 000 inhabitants and number of locations with horses*

Område	Antal hästar ¹	Därav hästar på jordbruk ²	Antal hästar/1 000 invånare	Antal platser med häst
<i>Län</i>				
Stockholms	45 200	9 838	22	3 800
Uppsala	14 600	5 627	44	3 300
Södermanlands	..	4 525	..	1 400
Östergötlands	16 100	6 404	37	3 300
Jönköpings	14 800	5 854	44	3 200
Kronobergs	10 000	3 906	54	2 700
Kalmar	14 200	5 138	61	3 500
Gotlands	10 300	2 515	180	2 100
Blekinge	11 300	1 988	74	2 600
Skåne	52 400	17 963	42	10 900
Hallands	14 600	5 532	49	3 500
Västra Götalands	48 900	21 177	31	12 100
Värmlands	12 100	4 257	44	3 200
Örebro	9 900	4 012	35	2 700
Västmanlands	11 200	3 243	44	2 200
Dalarnas	14 300	3 550	52	4 800
Gävleborgs	14 800	3 840	54	3 400
Västernorrlands	11 900	2 601	49	3 200
Jämtlands	8 400	1 833	66	2 200
Västerbottens	7 400	1 946	29	2 400
Norrbottens	5 100	1 277	21	1 400
<i>Hela riket</i>				
2010	362 700	117 026	39	77 800
2004 ^{3,4}	303 100– 328 100	95 660 ⁵	31	56 000

1) När medelfelet överstiger 35 % redovisas ej siffran.

2) Enligt Lantbruksregistret 2010.

3) I 2004 års undersökning är antal platser = antal anläggningar.

4) I 2004 års undersökning skattades antalet hästar i Sverige till 283 100 hästar. Mot bakgrund av 2010 års undersökning antas den siffran vara underskattad. Här redovisas istället ett intervall som bedöms omfatta det verkliga antalet hästar i Sverige år 2004.

5) Enligt Lantbruksregistret 2003.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 6.20**Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2011/12***Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals*

År	Antal uppfödare av			Summa uppfödare	Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och rävar	Rävar		Mink	Rävar
2011/12	73	–	–	73	195 000	–
2010/11	68	–	–	68	180 000	–
2009/10	70	–	–	70	180 000	–
2005/06	150	–	–	150	290 000	–
2000/01	183	–	–	183	280 000	–
1995/96	190	8	12	210	260 000	3 500
1990/91	220	25	26	330 ¹	255 000	4 600

1) Summa uppfödare 1990/91 består även av 47 chinchillauppfödare och 12 övriga uppfödare.

Källa: Sveriges Pälldjursuppfödare Riksförbund.

Tabell 6.21**Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1990–2012***Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey*

År	Antal medlemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honung, 1 000-tal kg	Andel medlemmar med uppgifter om skörd, %	Uppräknad ¹ skörd av honung, 1 000-tal kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinterförluster			
2012	10 182	33 745	4 199	1 052	40	2 923
2011	9 681	32 868	5 378	1 133	41	3 069
2010	9 673	31 667	7 850	1 135	38	3 319
2005	10 330	36 791	5 567	1 370	45	3 382
2000	11 726	42 586	3 673	1 088	47	2 571
1995	13 316	57 284	4 688	2 184	60	4 044
1990	17 923	88 040	5 665	2 415	65	4 110

1) Skörden uppräknad till en total för medlemmarna, dvs. Skörd av honung dividerat med procentuell andel medlemmar som lämnat uppgifter om skörd. Dessutom har en justering för produktion utanför SBR:s medlemskrets gjorts, dvs. den uppräknade siffran divideras med 0,9.

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.22**Antal renar och antal renskötselgrupper vid samebyar 2012***Number of reindeer and number of holdings by sami villages*

Område; typ av sameby	Antal		Renägare			Renar ¹	Renar per ren- skötsel- grupp	Renar per ren- ägare
	Same- byar	Ren- sköt- sel- grupper	Totalt	Män	Kvin- nor			
Jämtlands län								
Fjällsamebyar	12	107	351	202	149	42 267	395	120
Västerbottens län								
Samebyar	7	101	334	188	146	54 338	538	163
Norrbottnens län								
N:a fjällsamebyar	9	372	1 416	814	602	76 884	207	54
S:a fjällsamebyar	6	272	854	456	398	46 657	172	55
Skogssamebyar	9	121	887	560	327	25 445	210	29
Koncessions samebyar	8	24	868	664	204	11 731	489	14
<i>Hela riket</i>								
2012	51	997	4 710	2 885	1 825	257 322	258	55
2011	51	962	4 718	2 901	1 817	251 816	262	53
2010	51	952	4 686	2 883	1 803	249 835	262	53
2009	51	924	4 669	2 921	1 748	249 781	270	53
2005 ²	51	926	4 618	2 899	1 719	261 077	282	57
2000 ²	51	908	4 514	2 895	1 619	221 089	243	49
1995 ²	51	937	4 721	3 042	1 679	252 759	270	54

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden. Renskötselgrupp i koncessionssamebyarna avser koncessionshavare.

2) Reviderade siffror mot tidigare redovisade i Jordbruksstatistisk årsbok 2000–2009.

Källa: Sametinget, Företagsregistret för rennärigen.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbetande inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Uppgifter lämnas också om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbetande

År 2011 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, 100 000 personer förvärvsarbetande inom jordbruk med binärningar, varav 58 000 inom jordbruk. Detta innebär 2,2 respektive 1,3 % av samtliga förvärvsarbetande personer. Den största andelen förvärvsarbetande i jordbruk med binärningar noteras, liksom tidigare år, för Gotlands län med 6,7 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 % (tabell 7.1).

Företagarnas åldersfördelning

För 2010 ligger jordbrukarnas medianålder i intervallet 55–59 år. 27 % av brukarna med känd ålder är 65 år eller äldre och 4 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år. Andelen företagare som är 65 år eller äldre är avsevärt högre i små än i stora företag (tabell 7.2).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkrav, uppgick 2010 till totalt till 177 000 personer, vilket framgår av tabell 7.3. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 139 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person,

uppgick till 22 000. Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjeanknytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 17 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 57 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltidssysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. Är sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för drygt två tredjedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (tabell 7.4).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 106 000 (60 %) och kvinnorna 72 000 (40 %) (tabell 7.4).

Omkring tre femtedelar, eller 62 %, av de sysselsatta (exkl. tillfälligt sysselsatta) redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagarna i enskild firma har 14 % motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Av driftsledarna bland juridiska personer har 46 % heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning har det framkommit att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid (tabell 7.5).

Om statistiken

Förvärvsarbete

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, om antal förvärvsarbete i jordbruk med binärningar. Resultaten avser förvärvsarbete i åldern 16–74 år vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november.

Det som vi i dagligt tal kallar företagare omfattar dels de personer som driver näringsverksamhet i enskild firma eller enkelt bolag, s.k. personliga företagare, dels de personer som i delägarskap driver fåmansägt handels-, kommandit- eller aktiebolag. SCB får del av Skatteverkets insamlade standardiserade räkenskapsutdrag (SRU). Från detta material kan SCB identifiera företagarna och beräkna deras inkomster för den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, även verksamheter med underskott inkluderas.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1993 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI 92), fr.o.m. 2002 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI 2002) och fr.o.m. 2008 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2007 (SNI 2007).

I samband med övergången till SNI 2007 gick branschen *Service till växtodling, plantering, sådd och skötsel av grönytor* från att ligga inom bransch 01, Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill till att ligga inom SNI 81, Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor. Vid övergången fanns det drygt 4 000 förvärvsarbete inom den branschen.

För att bestämma om egna företagare är förvärvsarbete / ej förvärvsarbete i RAMS används uppgifter från de standardiserade räkenskapsutdragen och deklaration av näringsverksamhet från Skatteverket. Med egna företagare avses enskilda näringsidkare, handelsbolagsdelägare och kommanditbolagsdelägare.

I tidigare årgångar av RAMS har egna företagare mellan 65–84 år avgränsats tillsammans med personer som har kontrolluppgifter (anställda). Företagare har inte någon lön utan resultatet av aktiv näringsverksamhet har summerats som ett lönebelopp. För att bli förvärvsarbete har lönebeloppet behövt komma över ett beräknat gränsvärde, samma gränsvärde som för anställda som är 65 år eller äldre. Detta innebar större krav på egna företagare att bli klassade som förvärvsarbete i åldern 65–84 år jämfört med egna företagare i yngre åldersgrupper. Fr.o.m. årgång 2011 av RAMS kommer alla egna företagare oavsett ålder att avgränsas på samma sätt. Detta innebär att en deklaration av aktiv näringsverksamhet är ett tillräckligt krav för att klassificeras som förvärvsarbete oavsett ålder.

I årgång RAMS 2011 har dessutom den övre åldergränsen för att bli klassificerad som förvärvsarbete i RAMS ändrats från 84 till 74 år.

Förändringarna som beskrivs ovan medför att ytterligare 55 000 personer redovisas som förvärvsarbete, en ökning med 1,2 %. Hela ökningen sker i gruppen 65 år och äldre. För gruppen 65 år och äldre har sysselsättningen ökat med 41 %.

Förändringen påverkar även andra redovisningsgrupper utöver ålder. Det gäller t.ex. redovisningen efter yrkesställning och näringsgren:

- Antalet egna företagare ökar med 58 000 totalt. Hela ökningen är i gruppen 65 år och äldre.
- I åldersgruppen 65–74 år minskar anställda inkl. sjömän och företagare i eget AB med 1 200 eller 1,1 % p.g.a. förändringen i modellgrupper.
- Jordbruk, skogsbruk och fiske är den näringsgren som påverkas mest av förändringen, med en ökning på 23 000 förvärvsarbete (30 %).

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. standardiserade räkenskapsutdrag från Skatteverket och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 2011. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar.

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till Lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med tidigare års siffror. Därför redovisas i **tabell 7.2** värden enligt både den nya och den tidigare LBR-definitionen. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret.

Resultaten avser företagare vid samtliga jordbruksföretag som:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark eller

- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta eller
- innehade djurbesättningar som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med den 10 juni 2010 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

Som företagare i Lantbruksregistret räknas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Som en del av de s.k. strukturundersökningarna i jordbruket har SCB för åren 1995, 1997, 1999 och Jordbruksverket för 2003, 2005, 2007 och 2010 ställt särskilda frågor om sysselsättningen anpassade till EU:s krav. Undersökningens population är densamma som används i strukturundersökningen och nämns under *Företagarnas åldersfördelning*. Resultat från 2010 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbetande enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön. Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i

Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning publicerades av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 1101. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkrav har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 1101.

SM-publikationerna är tillgängliga på SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Tabell 7.1

Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske (SNI 2007) 2011 efter arbetsplatsens belägenhet

Population gainfully employed in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvinnor	Summa	Därav jordbruk ¹	Män	Kvinnor	Samtliga	Därav jordbruk ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2 760	1 505	4 265	2 811	0,48	0,28	0,39	0,25
Uppsala	2 584	666	3 250	2 323	3,61	0,94	2,28	1,63
Södermanlands	2 207	699	2 906	2 124	3,84	1,28	2,59	1,89
Östergötlands	4 190	1 033	5 223	3 642	4,06	1,14	2,70	1,88
Jönköpings	3 986	1 203	5 189	2 533	4,43	1,54	3,08	1,50
Kronoberg	2 836	891	3 727	1 378	5,62	2,07	3,99	1,47
Kalmar	4 107	1 075	5 182	3 060	7,26	2,12	4,84	2,86
Gotlands	1 439	340	1 779	1 560	10,54	2,60	6,65	5,83
Blekinge	1 694	426	2 120	1 229	4,70	1,35	3,13	1,82
Skåne	9 420	3 086	12 506	10 560	3,31	1,16	2,27	1,92
Hallands	3 494	1 058	4 552	3 137	5,19	1,66	3,47	2,39
Västra Götalands	10 992	3 015	14 007	9 346	2,71	0,82	1,81	1,21
Värmlands	3 526	1 098	4 624	2 034	5,57	1,91	3,83	1,68
Örebro	2 463	637	3 100	1 818	3,62	1,03	2,39	1,40
Västmanlands	1 633	471	2 104	1 390	2,70	0,89	1,85	1,22
Dalarnas	3 260	1 028	4 288	1 328	4,82	1,70	3,35	1,04
Gävleborgs	3 487	904	4 391	1 833	5,23	1,53	3,49	1,46
Västernorrlands	3 109	995	4 104	1 483	5,28	1,89	3,68	1,33
Jämtlands	2 960	716	3 676	1 163	9,40	2,46	6,06	1,92
Västerbottens	3 717	1 158	4 875	1 677	5,72	1,97	3,94	1,36
Norrbottens	3 448	948	4 396	1 509	5,40	1,72	3,70	1,27
<i>Hela riket</i>								
2011	77 312	22 952	100 264	57 938	3,28	1,07	2,23	1,29
2010	77 889	22 363	100 252	58 791	3,37	1,05	2,26	1,32
2009	74 446	20 830	95 276	55 644	3,32	1,01	2,21	1,29

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning här till (SNI 01). Justerad metod för klassificering av förvärvsarbetande fr.o.m. årgång 2011. Jämförelsesiffrorna för riket är framtagna med den justerade metoden.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2
Jordbruksföretagarnas¹ åldersfördelning 2010
Age distribution of holders

Område; storleks- grupp	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25– 34	35– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60– 64	Över 64		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	12	187	636	517	669	652	656	1 131	758	5 218
Gmb	23	296	954	751	887	876	840	1 493	687	6 807
Gns	31	337	1 068	859	1 072	1 022	1 071	2 061	678	8 199
Ss	32	329	1 382	1 218	1 479	1 459	1 642	2 823	1 112	11 476
Gsk	78	896	2 994	2 518	2 774	2 831	2 905	5 517	980	21 493
Ssk	21	266	957	798	866	931	1 043	1 898	372	7 152
Nn	21	221	893	713	771	778	956	1 588	319	6 260
Nö	11	144	561	462	565	601	629	1 181	332	4 486
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
– 2,0	25	166	462	377	408	432	430	806	679	3 785
2,1– 5,0	28	523	1 689	1 264	1 302	1 359	1 579	3 552	305	11 601
5,1– 10,0	35	540	1 901	1 479	1 702	1 679	1 904	4 296	407	13 943
10,1– 20,0	45	440	1 561	1 339	1 578	1 709	1 902	3 956	478	13 008
20,1– 30,0	21	200	753	723	926	870	1 042	1 753	315	6 603
30,1– 50,0	30	268	953	870	1 082	1 084	1 125	1 643	435	7 490
50,1– 100,0	33	306	1 195	1 049	1 292	1 234	1 111	1 196	789	8 205
100,1–	12	233	931	735	793	783	649	490	1 830	6 456
<i>Hela riket²</i>										
2010	229	2 676	9 445	7 836	9 083	9 150	9 742	17 692	5 238	71 091
Enl. tidigare LBR-def. 2010	209	2 532	9 038	7 511	8 738	8 794	9 376	16 999	4 953	68 150
2007	257	3 311	11 455	8 460	9 374	9 927	10 065	14 828	4 932	72 609
2005	294	3 952	12 814	9 285	9 712	10 679	9 919	14 093	5 060	75 808
2003 ³	287	3 593	12 040	8 339	8 973	9 752	7 822	11 596	4 378	66 780
1999 ³	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1990 ³	..	5 737 ⁴	19 964 ⁵	28 357 ⁶	12 126	12 044	12 413	20 425	1 066 ⁷	112 132

- 1) Fr.o.m. 1996 redovisas endast huvudbrukaren som företagare i Lantbruksregistret. Tidigare år redovisades brukare 1 (huvudbrukare) och även brukare 2 och 3 som företagare.
- 2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.
- 3) För jämförelseåren ingår enbart jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark.
- 4) Under 30 år.
- 5) 30–39 år.
- 6) 40–49 år.
- 7) Enbart "uppgift saknas".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3

Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2010 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU*Number of persons permanently and temporarily employed in agriculture in different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU*

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
			Stadigvarande sysselsatta		Tillfälligt sysselsatta			
	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	3 623	971	1 035	626	441	111	5 099	1 708
Uppsala	5 981	1 746	997	612	666	107	7 644	2 465
Södermanlands	4 179	1 215	1 021	703	408	84	5 608	2 002
Östergötlands	6 943	2 300	1 649	1 165	1 054	206	9 646	3 671
Jönköpings	7 829	2 308	778	498	637	107	9 244	2 913
Kronobergs	5 236	1 413	395	235	284	51	5 915	1 700
Kalmar	6 729	2 230	1 362	1 004	865	139	8 956	3 373
Gotlands	3 058	1 193	680	512	406	78	4 144	1 784
Blekinge	2 896	875	397	273	1 276	155	4 569	1 303
Skåne	17 433	5 501	3 950	2 903	4 417	1 164	25 800	9 568
Hallands	6 762	1 996	1 364	1 002	681	155	8 807	3 152
Västra Götalands	27 676	7 361	3 249	2 015	2 558	399	33 483	9 775
Värmlands	7 251	1 645	617	400	469	69	8 337	2 114
Örebro	4 801	1 249	639	423	292	54	5 732	1 726
Västmanlands	3 347	867	612	404	324	53	4 283	1 325
Dalarnas	4 447	1 078	617	373	306	69	5 370	1 520
Gävleborgs	5 088	1 291	514	331	279	62	5 881	1 683
Västernorrlands	4 634	1 062	377	227	274	36	5 285	1 325
Jämtlands	3 432	864	396	266	302	51	4 130	1 181
Västerbottens	5 011	1 133	638	414	386	54	6 035	1 601
Norrbottens	2 688	617	412	276	316	67	3 416	959
<i>Hela riket¹</i>								
2010	139 044	38 915	21 699	14 661	16 641	3 273	177 384	56 849
Enl. tidigare LBR-def. 2010	133 590	37 906	20 821	14 251	16 306	3 191	170 717	55 348
2007	140 919	49 579	21 144	13 782	15 552	2 097	177 615	65 458
2005	132 701	54 305	21 540	14 709	19 643	3 148	173 884	72 162
2003 ²	119 482	52 008	24 771	15 774	23 697	2 880	167 950	70 662
1999 ²	132 824	56 173	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242
1995 ²	134 979	65 050	29 245	18 350	32 216	4 274	196 440	87 674

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4

Antal sysselsatta i jordbruket 2010 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter

Number of persons permanently and temporarily employed in agriculture in different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Grupper sysselsatta	Personer				Arbetskraftsenheter				Antal företag
	Män	Kvinnor	Totalt	Procent	Män	Kvinnor	Totalt	Procent	
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>									65 853
Företagare	55 717	10 136	65 853	37	21 344	2 838	24 182	43	
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar	23 736	49 455	73 191	41	6 172	8 561	14 733	26	
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)	5 318	1 829	7 147	4	3 462	1 062	4 524	8	
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)	6 984	3 401	10 385	6	1 343	509	1 852	3	
Totalt	91 755	64 821	156 576	88	32 321	12 970	45 291	80	
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>									5 238
Stadigvarande sysselsatta	10 355	4 197	14 552	8	7 461	2 676	10 137	18	
Tillfälligt sysselsatta	3 761	2 495	6 256	4	894	527	1 421	2	
Totalt	14 116	6 692	20 808	12	8 355	3 203	11 558	20	
<i>Hela riket¹</i>									
2010	105 871	71 513	177 384	100	40 676	16 173	56 849	100	71 091
2010 tidigare LBR-def.	102 181	68 536	170 717	100	39 739	15 609	55 348	100	68 150
2007	108 319	69 289	177 615	100	47 503	17 947	65 458	100	72 608
2005	113 709	60 174	173 884	100	52 864	19 298	72 162	100	75 808
2003 ²	167 950	100	70 662	100	67 890
1999 ²	177 068	100	74 242	100	81 407
1995 ²	110 376	53 848	164 225 ³	100	62 346	21 053	83 400 ⁴	100	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

3) Tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 32 216 personer ingår ej.

4) Arbetskraftsenheter avseende tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 4 274 AWU ingår inte.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5**Antal sysselsatta i jordbruket 2010 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier***Number of persons employed in agriculture by working hours for all categories of holdings*

Företagskategori	Årlig arbetstid, timmar					Totalt
	1– 449	450– 899	900– 1 349	1 350– 1 799	1 800–	
Enskild firma						
<i>Företagare</i>	37 309	10 390	5 675	3 232	9 247	65 853
Män	30 337	8 946	5 000	2 895	8 539	55 717
Kvinnor	6 972	1 444	675	337	708	10 136
<i>Makar/sambo</i>	40 237	4 423	1 554	717	1 767	48 698
Män	6 153	611	278	89	221	7 352
Kvinnor	34 084	3 812	1 276	628	1 546	41 346
<i>Övriga familjemedlemmar</i>	17 094	2 874	1 479	838	2 208	24 493
Män	10 963	1 975	1 045	593	1 808	16 384
Kvinnor	6 131	899	434	245	400	8 109
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	1 856	812	894	1 254	2 331	7 147
Män	1 346	559	570	923	1 920	5 318
Kvinnor	510	253	324	331	411	1 829
<i>Andra tillfälligt sysselsatta</i>	10 385
Män	6 984
Kvinnor	3 401
Juridiska personer						
<i>Driftsledare</i>	1 281	649	437	446	2 425	5 238
Män	1 077	545	367	356	2 144	4 489
Kvinnor	204	104	70	90	281	749
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	1 607	1 028	1 123	1 588	3 968	9 314
Män	873	542	555	942	2 954	5 866
Kvinnor	734	486	568	646	1 014	3 448
<i>Andra tillfälligt sysselsatta</i>	6 256
Män	3 761
Kvinnor	2 495
Totalt	177 384
Män	105 871
Kvinnor	71 513
Totalt tidigare LBR-def.	170 717
Män	102 181
Kvinnor	68 536

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om länsstyrelsernas förprovning av djurstallar sammanställda av Jordbruksverket. Dessutom redovisas statistik rörande certifierat utsäde, försäljning till jordbruket av bekämpningsmedel och mineralgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och mineralgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades ca 3 800 traktorer till det svenska jordbruket under år 2011, vilket var drygt 300 fler än under 2010. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 132 hk, vilket är en minskning sedan 2010 med drygt 1 % (tabell 8.1).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick år 2011 till 2 652 miljoner kronor, 38 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap. I fasta priser hade värdet av traktorinköp år 2011 ökat med nästan 7 % sedan föregående år och med 36 % sedan 1990 (tabell 8.2).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 4 341 miljoner kronor under 2011. Dominerande var redskap för skörd och tröskning, vilka utgjorde 18 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap. I fasta priser låg jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap på 92 % av 1990 års nivå. Sedan år 2010 har de ökat med ungefär 13 % (tabell 8.2).

Förprovning av djurstallar

Det totala antalet förprovningar som länsstyrelsen gör årligen brukar vara 1 500–2 000. Under 2012 förprovades 1 514 ansökningar fördelade på 1 684 olika stallavdelningar. Av dessa avser närmare hälften stallavdelningar för nötkreatur. Andelen avdelningar för häst

utgör en tredjedel av ärendena och motsvarande andel för grisstallar är 4 %. Under gruppen övriga djur utgör fårstallar 10 %. Andelen stallavdelningar för fjäderfä brukar vara ungefär 2–3 %. Under tiden 2010–2012 har dock andelen nästan fördubblats, vilket inneburit att andelen uppgår till 4 %. Andelen utrymmen för pälsdjur, kanin, fisk samt hägnat vilt utgör sammanlagt omkring 3 % (tabell 8.3).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Jordbruksverkets uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av tabell 8.4 framgår att det totalt certifierades 167 100 ton utsäde av fröburna växtslag och 18 800 ton potatis under 2011/2012. Under samma period importerades 8 500 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde.

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel till jordbruket i ton under perioden 1990–2011.

Under 2011 såldes drygt 1 660 ton bekämpningsmedel, vilket är en ökning med 13 % sedan föregående år. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel. Försälj-

ningen av ogräsmedel ökade med närmare 200 ton eller 17 % sedan 2010.

Svampmedlen ligger kvar på 200 ton, de kemiska betningsmedlen minskade med 11 ton. Även insektsmedel och tillväxtregulatorer minskade. Bland större förändringar i försäljningen av enskilda ämnen kan nämnas fenmedifam, fluroxipur, MCPA och klopyralid som ingår i ogräsmedel och som alla ökade kraftigt. I flera fall är det en återgång till mer normala nivåer efter omfattande inköpssträng som skedde 2009.

Den största användningen av biologiska bekämpningsmedel inom jordbruket utgörs av bakterien *Pseudomonas chlororaphis*, som används för betning av spannmålsutsäde mot svampsjukdomar. Försäljningen av verk samma organismer i biologiska bekämpningsmedel redovisas på annat sätt i statistiken.

Mineralgödsel

Tabell 8.6 visar försäljning av mineralgödsel uttryckt i kvantitet vara samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte av respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

De rena kvävegödselmedlen utgörs främst av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), av kalkkammonsalpeter/Axan (26–28 % kväve) samt av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Enkla kvävegödselmedel stod för 99 % av försäljningen av enkla gödselmedel 2010/11.

Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 12-23/10-8 dominerande i gruppen NP-medel, medan PK 11-21, NK 22-11/22-12 samt NPK 27-3-5/27-3-4/28-3-5 och NPK 21-3-10 är dominerande i övriga grupper. NPK-gödselmedel stod för 93 % av försäljningen av sammansatta gödselmedel.

Försäljningen av mineralgödsel har sedan 2000/01 minskat med 28 %, och med 3 % i jämförelse med föregående år. Mellan 2009/10 och 2010/11 ökade försäljningen av enkla gödselmedel med 2 % och uppgick till

430,7 milj. kg. Under samma period ökade försäljningen av de sammansatta gödselmedlen med 3 % och uppgick till 273,5 milj. kg.

Fodermedel

Råvaruförbrukningen till foderblandningar har under 2010 minskat för både svenska som importerade råvaror med 18 respektive 3 % jämfört med föregående år (**tabell 8.7**). Spannmål dominerar den inhemska råvaruförbrukningen, medan oljehaltiga frön eller frukter, däribland soja, utgör den största delen av de importerade råvarorna.

I **tabell 8.8** redovisas råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag. Förbrukningen har minskat för alla djurslag utom för hund och katt. Minskningen märks mest för svin, där förbrukningen minskat med närmare 40 % sedan föregående år. Förbrukningen av råvaror till nötfoder utgör drygt två femtedelar av den totala förbrukningen. Spannmål är den vanligaste råvaran i samtliga foderblandningar. I foder till nötkreatur används även mycket raps, som ingår i redovisningen för oljehaltiga frön eller frukter.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter har totalundersökningar genomförts intermittent. Den senast genomförda totalundersökningen avsåg år 2009. Sedan dess har två urvalsundersökningar, avseende åren 2010 och 2011 genomförts.

De redovisade värdena av sålda maskiner och redskap grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av djurstallar

Stallar eller andra förvaringsutrymmen samt hägn för hästar samt för djur som hålls för produktion av livsmedel, skinn, ull eller päls får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att stallen eller förvaringsutrymmet på förhand har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall, ett annat förvaringsutrymme eller hägn ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt. Det gäller även när ett stall, ett annat förvaringsutrymme eller hägn, som förut använts för annat ändamål, inreds för ovan nämnda djurhållning eller djuruppfödning.

Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen. Länsstyrelsen förprövar djurstallet utifrån ansökningshandlingar, ritningar och uppgifter som visar den planerade byggnadsåtgärden. När åtgärden är genomförd gör länsstyrelsen en besiktning för att kontrollera att byggnadsåtgärden är utförd enligt länsstyrelsens förprövningsbeslut.

Förprovning krävs inte om antalet djurplatser på anläggningen för det berörda djurslaget efter den planerade byggnadsåtgärden understiger 5 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 100 tillväxtgrisar, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfän utom strutsfåglar eller 3 strutsfåglar.

Statistik rörande förprovning av djurstallar sammanställs årligen av Jordbruksverket.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen.

Utsädeslagstiftningen omfattar utsäde (fröer) och utsädespotatis av växtarter som används inom jordbruket och trädgårdsodlingen, såväl i den yrkesmässiga produktionen som inom fritidsodlingen. Detta innebär att utsäde av lantbruks-, köks-, prydnads- och fruktväxter omfattas.

Lagstiftningen handlar om saluföring och produktion av utsäde – vad som får saluföras (vilket inkluderar överlåtelse, lagerhållning och utbudande till försäljning), vilken kvalitet utsädet måste ha samt hur märkning och förpackning ska ske.

Sedan den 1 januari 2006 är verksamheterna vid Statens utsädeskontroll (SUK) och Statens växtskyddsnämnd inordnade i Jordbruksverket.

Certifiering av utsäde är en myndighetsuppgift. Det omfattar i korthet en kvalitetskontroll, att utsädet vid analys visats uppfylla kraven på kvaliteten och att härstamningen kontrollerats liksom att utsädesodlingen har fältbesiktigats. Dessutom omfattas även förslutningen och märkningen av förpackningen samt utfärdandet av bevis om certifiering av utsädespartiet.

För att utsäde av lantbruksväxter ska kunna certifieras måste arten finnas upptagen i utsädesförordningen (2000:1330) och sorten vara intagen i den svenska sortlistan eller i Europeiska gemenskapens gemensamma sortlista för lantbruksväxter.

För utsäde av köksväxter gäller samma förutsättningar bortsett från att det är fråga om Europeiska gemenskapens gemensamma sortlista för köksväxter. Dessutom räcker det om sorten finns med i en nationell sortlista från något land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Utsäde av köksväxter kan antingen certifieras eller kvalitetskontrolleras som standardutsäde.

För att utsäde ska få certifieras måste det uppfylla de kvalitetskrav som Jordbruksverket fastställer i sina föreskrifter. Dessa krav rör huvudsakligen renhet (art och sort), grobarhet, sundhet och lagringsförmåga. Kvalitetskraven omfattar även produktionsförhållanden som grundutsädet till den odling varifrån utsädet har skördats, utsädesodlingens läge och tillstånd under växttiden samt utsädets sortrenhet.

För utsädespotatis finns även krav som gäller lagringsbetingelser, knölkvalitet samt användning och rengöring av maskiner och annan utrustning för odling och hantering av utsädet.

Utsäde av fröburna växtslag av lantbruksväxter, utom utsädespotatis, får certifieras av Jordbruksverket och av Frökontrollen Mellansverige AB (juridisk person som Jordbruksverket har förklarat behörig för certifiering). Utsädespotatis får endast certifieras av Jordbruksverket. Även kontrollen av köksväxtutsäde som standardutsäde utförs av Jordbruksverket.

Statistik rörande utsädescertifieringen sammanställs av Jordbruksverket.

Bekämpningsmedel

Sedan 1979, publiceras årligen uppgifter om försålda kvantiteter av bekämpningsmedel (verksamma ämnen) i Sverige. Statistiken baseras på information från innehavare av godkännande för bekämpningsmedel.

Mineralgödsel

Statistiken om försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruket samlas in genom en enkätundersökning till tillverkare, importörer och försäljare av mineralgödsel. Ett register har upprättats utifrån uppgifter från Skatteverket om de företag som fram till årsskiftet 2009/2010 enligt lag skulle erlagga en miljöavgift med hänsyn till medlens kväve- och kadmiuminnehåll. För den senaste undersökningen har registret uppdaterats med hjälp av Kemikalieinspektionens produktregister.

Undersökningen sker samordnat mellan Jordbruksverket och SCB. Jordbruksverkets statistik inriktar sig på försäljningen i ton vara per produkt medan SCB:s redovisning, senast i Statistiska meddelanden, MI 30 SM 1201, sker uttryckt i ren växtnäring per län.

Hänsyn har i denna statistik ej kunnat tas till eventuella lagerförändringar på enskilda gårdar eller i handelsledet. Uppgifterna som redovisas är baserade på den försäljning som sker till jordbruket och trädgårdsnäringen. Användningen av handelsgödsel i skogsbruket, hemträdgårdar eller de specialgödselmedel som används för golfbanor ingår inte i statistiken. Gödselmedel tillättna i ekologisk odling redovisas separat i kvantitet vara samt

i kvantitet växtnäringsämnen. I den redovisningen ingår både oorganiska och organiska gödselmedel.

Fodermedel

Rapporteringskrav av råvaruförbrukning för foderleverantörer är reglerat enligt foderföreskriften SJVFS 2006:81 och rapporteringen sker per helår till Jordbruksverket. I rapporteringen skall framgå vilka råvaror som använts, till vilket djurslag foderråvaran har använts samt om råvarorna är av svenskt eller utländskt ursprung.

Råvaruförbrukning i foderproduktionen utgör en del av Jordbruksverkets relativt detaljerade rapportering om foderkontroll.

Annan publicering

Jordbrukarnas investeringar i maskiner och redskap har publicerats från år 2003 och finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Ta del av statistiken följt av Övrig statistik.

Mer information om förprovning och djurskyddsbestämmelser finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Statistik över certifierat utsäde publiceras på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se, vidare under Odling samt Utsäde och sorter.

Uppgifter om försålda kvantiteter bekämpningsmedel i jordbruket har publicerats på Kemikalieinspektionens webbplats (www.kemi.se) under rubriken Statistik.

Statistik över försäljningen av mineralgödsel i jordbruket har publicerats i rapporten "Försäljning av mineralgödsel 2010/11" på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Ta del av statistiken.

Foderstatistik för 2010 publiceras i rapporten "Jordbrukets foderkontroll 2010" på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Rapport, broschyrer och blanketter.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2011
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget, hk
2011	3 800	132,3
2010	3 500	133,7
2009	3 170	136,8
2005	3 800	110,4
2000	4 000	102,9
1990	3 988	82,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2011, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1990	2000	2005	2009	2010	2011
<i>Löpande priser</i>						
<i>Traktorer</i>						
Egentliga traktorer	999	1 673	1 850	2 214	2 421	2 652
Övriga tillhörande gruppen traktorer	15	21	23	18	25	42
Jordbearbetningsredskap	262	224	126	325	219	250
Redskap för sådd, spridning m.m.	200	234	212	356	322	330
Redskap för skörd och tröskning	516	640	658	1 091	1 010	1 274
Vagnar	139	94	217	208	214	245
Torkar, kvarnar, silor m.m.	219	206	201	205	171	195
Potatis och rotfruktsredskap	67	77	120	10	14	34
Transportredskap och lastapparater ¹	179	292	347	352	509	585
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	64	164	134	266	242	188
Stallutrustningar	227	309	469	570	514	629
Bevattningsutrustningar	18	14	25	18	18	18
Diverse ²	73	75	146	120	186	181
Skogs- och trädgårdsredskap för lantbruket ³	317	300	321	339
Summa	2 978	4 023	4 844	6 053	6 209	6 993
<i>2011 års priser</i>						
<i>Traktorer</i>						
Traktorer	1 952	2 355	2 327	2 343	2 487	2 652
Övriga maskiner och redskap	4 717	3 528	3 701	3 926	3 855	4 341
Summa	6 669	5 883	6 028	6 270	6 342	6 993

1) Exklusive vagnar.

2) Elmotorer och hydroforer som ingått i posten "Diverse" har utgått fr.o.m. 2003 års undersökning.

3) Ny post fr.o.m. 2003 års undersökning.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3
Antalet förprovade djurstallar under 2012
Number of pre-tested buildings for livestock

Område	Mjölkkor	Dikor	Övriga nöt	Suggor i produktion	Slaktgrisar	Tillväxtgrisar och övriga grisar	Hästar	Övriga djur ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	1	1	5	–	–	1	58	17
Uppsala	7	4	10	–	–	–	19	3
Södermanlands	11	4	15	–	1	–	30	14
Östergötlands	15	13	21	1	2	–	26	36
Jönköpings	24	21	33	–	–	–	24	20
Kronobergs	13	16	26	1	–	–	23	10
Kalmar	26	12	31	5	5	3	23	16
Gotlands	18	4	23	–	–	–	12	19
Blekinge	3	6	9	–	2	–	7	25
Skåne	28	18	40	9	7	6	55	24
Hallands	6	11	17	2	1	4	43	20
Västra Götalands	31	31	47	10	1	6	94	39
Värmlands	6	5	8	1	–	–	11	1
Örebro	4	6	17	1	–	1	26	7
Västmanlands	1	4	7	–	–	–	18	2
Dalarnas	2	5	2	–	–	–	8	2
Gävleborgs	11	6	19	–	–	–	26	12
Västernorrlands	4	2	9	–	–	–	11	–
Jämtlands	2	12	6	–	–	–	7	7
Västerbottens	9	1	11	–	–	–	19	6
Norrbottens	6	1	7	–	–	–	16	4
<i>Hela riket</i>								
2012	228	183	363	30	19	21	556	284
2011	257	185	437	18	22	9	649	267
2010	247	222	449	46	43	22	638	292
2005	242	226	545	34	28	24	540	150
2000	466	240	606	78	54	37	190	111
1994/95	926	107	224	240	116	43	.. ²	.. ²

1) Får/getter, fjäderfå och pälsdjur. Fr.o.m. 2010 ingår även kaniner, fisk (antal kassar) samt hjort, övriga idisslare och vildsvin (antal hägn).

2) Sammanlagt 87 förprovade djurstallar för häst, får/getter, fjäderfå och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.4**Total kvantitet certifierat utsäde 2010/11 och 2011/12, ton***Total quantity of state certified seed*

Utsädesslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	2010/11	2011/12	2010/11	2011/12
Stråsäd				
Höststråsäd	63 230	53 690	3 320	1 423
Vårstråsäd	85 659	97 441	1 602	4 136
Foderväxter				
Baljväxter	9 033	8 842	764	739
Gräs	5 473	5 182	2 082	1 476
Övriga foderväxter	1 606	983	128	83
Betor	213	0	375	0
Olje- och fiberväxter	1 013	985	714	639
Köksväxter	51	4	0	0
<i>Summa fröburna växtslag</i>	<i>166 277</i>	<i>167 127</i>	<i>8 985</i>	<i>8 495</i>
Potatis	20 025	18 767	–	–

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.5
Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket¹. Kvantitet verksam substans 1990–2011, ton

Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance

	Totalt	Därav				
		Insekts- medel ²	Svamp- medel	Betnings- medel	Ogräs- medel	Tillväxt- regula- torer
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>						
2011	1 660	16	200	18	1 405	20
2010	1 473	20	200	29	1 206	18
2009	1 394	22	223	31	1 092	27
2005	1 569	18	211	42	1 280	18
2000	1 652	17	186	52	1 364	33
1995	1 224	17	133	67	975	32
1990	2 344	26	546	97	1 631	44

1) Exklusive frukt- och trädgårdsodling.

2) Exklusive myggmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen.

Tabell 8.6
Försäljning av mineralgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2010/11, milj. kg

Sales of commercial fertilizers in agriculture and horticulture

	1990/91	1995/96	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	2010/11
<i>Enkla gödselmedel</i>							
Kvävegödsel	685,4	555,9	579,4	360,9	346,0	418,4	426,1
Fosforgödsel	12,0	4,2	2,6	0,8	0,4	0,4	0,8
Kaliumgödsel	6,0	8,0	9,2	9,4	4,9	2,8	3,6
Svavelgödsel	–	–	0,6	0,5	0,2	0,1	0,2
<i>Sammansatta gödselmedel</i>							
NP-gödsel	42,8	56,4	44,5	34,6	10,6	12,6	8,1
PK-gödsel	74,3	62,6	33,5	14,4	6,4	7,1	6,4
NK-gödsel	18,6	13,0	20,2	9,7	6,1	7,8	4,5
NPK-gödsel	292,3	266,6	284,8	281,7	192,2	237,3	254,6
Totalt	1 130,9	966,7	974,8	712,1	566,8	686,5	704,3

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7
Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2009 och 2010, ton
Feed materials in compound feeds for all animals

Foderråvara	Producerat i Sverige		Importerat	
	2009	2010*	2009	2010*
Spannmål; produkter och biprodukter	983 194	989 435	34 775	38 492
Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter	136 197	140 398	461 759	471 144
Frön från baljväxter; produkter och biprodukter	9 038	15 952	802	84
Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter	49 866	78 379	83 445	53 307
Andra frön och frukter; produkter och biprodukter	12	11	3 122	40
Vallfoder och grovfoder	6 838	7 712	4 483	3 916
Andra växter; produkter och biprodukter	18	42	103	164
Mjölksprodukter	352	231	926	831
Produkter från landdjur ¹	8 015	9 872	4 404	6 412
Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter ²	1 483	212	4 703	6 936
Mineraler	88 950	78 381	11 955	7 271
Diverse ³	68 981	29 494	4 315	3 160
Övriga produkter ⁴	356 343	44 155	7 933	9 455
Totalt	1 709 287	1 394 273	622 725	601 211

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, benmjöl, grevar, fjäderfämjöl (äv. hydrolyserat), blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl och fiskolja (äv. raffinerad och härdad).

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8
Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag 2010, ton

Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals

Foderråvara	Svin	Fjäderfä	Nöt	Häst	Hund/katt	Övrigt	Totalt
<i>Spannmål; produkter och biprodukter</i>							
Varav havre	16 550	53 350	43 449	9 898	200	3 211	126 658
korn	94 952	18 541	94 525	1 902	658	1 790	212 368
vete	84 042	238 485	39 562	4 676	17 687	1 462	385 914
vetefodermjöl	15 188	3 191	18 030	778	1 547	516	39 250
vetekli	12 522	5 464	47 540	6 360	356	1 886	74 128
rågvete	11 961	11 329	39 857	–	12	352	63 511
torkad drank	8 497	42	43 163	–	598	430	52 730
Summa	245 709	335 740	345 823	27 125	23 694	11 345	989 435
<i>Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter</i>							
Varav raps	1 237	18 152	4 023	6	–	78	23 496
raps, extraherad	2 744	303	94 109	137	–	464	97 757
Summa	12 750	19 893	105 885	819	374	678	140 398
<i>Frön från baljväxter; produkter och biprodukter</i>							
Varav ärter	2 561	4 443	3 129	–	–	108	10 241
Summa	3 021	4 860	7 919	–	–	152	15 952
<i>Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter</i>							
Varav (socker)betmassa	796	30	39 780	1 021	375	526	42 528
(socker)betmelass	929	1 486	13 482	2 011	9	503	18 420
Summa	3 129	1 632	65 346	5 434	522	2 316	78 379
<i>Andra frön och frukter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	–	–	–	1	–	10	11
<i>Vallfoder och grovfoder</i>							
Summa	12	444	4 743	2 328	–	185	7 712
<i>Andra växter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	–	4	–	2	36	–	42
<i>Mjölkprodukter</i>							
Summa	56	–	154	2	19	–	231
<i>Produkter från landdjur¹</i>							
Summa	211	3 133	–	–	6 411	117	9 872
<i>Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter²</i>							
Summa	187	–	–	–	25	–	212
<i>Mineraler</i>							
Summa	18 172	23 735	33 241	2 090	409	734	78 381
<i>Diverse³</i>							
Summa	6 136	7 234	15 794	1	–	329	29 494
<i>Övriga produkter⁴</i>							
Summa	3 072	1 352	14 079	128	12 536	12 988	44 155
<i>Totalt</i>							
2010*	292 453	398 027	592 984	37 930	44 025	28 854	1 394 273
2009	476 881	407 693	712 291	45 728	37 844	28 850	1 709 287
2008	297 673	383 251	566 647	43 168	36 601	20 631	1 347 972
2007	300 764	394 938	628 730	47 185	40 529	31 362	1 443 508
2006	305 037	396 180	740 739	52 000	41 506	32 501	1 567 963

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, grevar, fjäderfämjöl (äv. hydrolyserat), blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl, fisklimvatten (kondenserat) och fiskolja.

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande. EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att

- öka produktiviteten i jordbruket
- ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- stabilisera marknaderna
- trygga livsmedelsförsörjningen
- ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser.

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Den 1 januari 2005 införde Sverige ett nytt jordbrukarstöd – gårdsstödet. Gårdsstödet är inte kopplat till jordbrukarens produktion utan är i stort sett oberoende av vad och hur mycket jordbrukaren producerar. Gårdsstödet ersätter flera stöd, bland annat arealersättningen och de flesta tidigare djurbidragen.

Jordbrukaren måste ha stödrätter för att få gårdsstödet.

Stödrätterna motsvarade det antal hektar jordbruksmark (åkermark och betesmark) som jordbrukaren brukade och redovisade 2005.

En stödrätt kan bestå av två delar, ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Ett grundbelopp ingår i de flesta stödrätter. För betesmark är grundbeloppet per hektar lika i hela Sverige. För åkermark varierar grundbeloppet per hektar beroende på var i landet jordbrukaren har sin jordbruksmark.

Marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. gårdsstöd (tidigare arealersättningar, djurbidrag), regionala stöd samt miljöstöd, och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa

stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och **9.7**. Statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Projektstöd till olika landsbygdsprojekt redovisas i **tabell 9.9**. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**tabell 9.10**).

Gårdsstöd

De tidigare produktionskopplade jordbrukarstöden (arealersättning och djurbidrag) ersattes år 2005 med ett nytt stöd, gårdsstöd, som i stort sett är helt frikopplade från produktionen.

Jordbrukaren kan få gårdsstödet för all jordbruksmark, det vill säga både för åkermark och för betesmark, som jordbrukaren brukar och redovisar i SAM-ansökan.

För att få fullt gårdsstöd måste jordbrukaren uppfylla de så kallade tvärvillkoren. Det innebär att

- jordbrukaren ska sköta all sin jordbruksmark enligt skötselkraven och att
- jordbrukaren ska följa vissa regler inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurskydd och djurhälsa. Dessa regler kallas verksamhetskrav.

För att få gårdsstödet utbetalt måste jordbrukaren ha stödrätter. Gårdsstödet betalas ut för det antal hektar jordbruksmark som jordbrukaren ansöker om. Jordbrukaren kan dock inte få mer gårdsstöd än vad stödrätterna motsvarar. Stödrätterna tillhör jordbrukaren och är inte kopplade till marken.

Varje stödrätt har ett fastställt stödvärde som varierar mellan enskilda jordbrukare. Värdet beror på

- vilken slags mark som låg till grund för tilldelningen av stödrätterna
- vilken region som stödrätterna tilldelades i
- om stödrätterna förutom grundbeloppet även består av ett tilläggsbelopp.

Jordbrukare kan överföra stödrätter mellan varandra på olika sätt:

- handel med stödrätter och
- hyra av stödrätter i samband med arrende av jordbruksmark.

Det är upp till jordbrukarna att komma överens om villkoren för överföringen. Av **tabell 9.2** framgår att för 2012 utbetalades 5 778 milj. kr i gårdsstöd till svenska jordbrukare. De största utbetalningar skedde i Skåne län och i Västra Götalands län.

Stöd för proteingrödor

Från och med år 2010 är hela stödet frikopplat och ingår i gårdsstödet.

Stöd för energigrödor

Mellan 2004 och 2009 fanns det ett stöd för energigrödor.

Stöd för odling av grödor för industri- och energiändamål

Den som odlar industri- och energigrödor har möjlighet att söka tre olika stöd:

- stödet för energigrödor (från 2010 är stödet borta)
- gårdsstödet
- investeringsstöd för att plantera energiskog.

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis

Från och med 2012 är hela stödet frikopplat och ingår i gårdsstödet.

Stöd för kvalitetscertifiering

Jordbrukare som har kvalitetscertifierat sin produktion genom att de är anslutna till ett kvalitetssäkringssystem har möjlighet att få stöd för kvalitetscertifiering. Det kvalitetssäkringssystem som jordbrukaren är ansluten till måste ha kontrollor som utförs av ett oberoende certifieringsorgan, dvs. det krävs en oberoende tredjepartskontroll av att jordbrukaren uppfyller de krav som kvalitetssäkringssystemet ställer. Certifieringsorgan som utför den oberoende kontrollen ska vara ackrediterat.

Stödet betalas ut till jordbrukare som har växtodling, betesmark, nötkreatur för kött- och mjölkproduktion eller får och getter.

Från och med 2008 är hektarersättningen och den fasta ersättningen ersatt av ett lika stort belopp för alla jordbrukare. Det finns en summa pengar som kommer att fördelas på alla som blir berättigade till stödet. Hur stor ersättningen blir beror alltså på hur många

jordbrukare som söker stödet och hur mycket pengar det finns att fördela respektive år. Det är omöjligt att i förväg veta hur stor ersättningen kommer att bli. År 2012 betalades 23 miljoner ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Stöd till mervärden i jordbruket

Jordbrukare som söker stöd till mervärden i jordbruket måste vara verksam inom minst en av följande produktionsgrenar:

- spannmål, oljeväxter, proteingrödor, utsäde, stärkelsepotatis, lin, hampa m.m.
- nötkött
- mjölkproduktion
- får och getter.

Stödet kan utbetalas för kvalitets- och marknadsföringsåtgärder. Det kan gälla produkt- och kvalitetsarbete, till exempel genom studiebesök och specialistutbyte. Andra områden som kan vara aktuella är tekniska undersökningar, genomförbarhets- och designstudier. Det kan även gälla kostnader för utveckling av produktionsmetoder eller produkter samt marknadsundersökningar och testproduktion.

Stödet betalas ut med högst 75 % av kostnaderna för åtgärderna men med högst 50 000 kr per år och åtgärd. Stöd under 100 euro (ca 900 kr) betalas inte ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Handjursbidrag

Handjursbidrag ingår från och med 2012 i gårdsstödet.

Mjölkbidrag

Mellan åren 2004 och 2006 fanns det ett mjölkbidrag till mjölkproducenter. Från och med 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Modulering

Med modulering, menas att pengar förs över från vissa andra stöd till miljöersättning, företagsstöd och projektstöd.

För 2012 gjordes avdrag för modulering på 10 % på stödbelopp mellan 5 000 och 300 000 euro. För stöd som överstiger 300 000 euro

görs avdrag på 14 %. De stöd som berörs är gårdsstödet, stödet för kvalitetscertifiering samt stödet för mervärden i jordbruket.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stöd-områdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 2 700 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västra Götalands län följt av Jönköpings län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 724 milj. kr i kompensationsbidrag för år 2012.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion, för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark.

Tabell 9.3 visar att t.o.m. april 2013 har 264 milj. kr utbetalats i nationellt stöd till norra Sverige för år 2012. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöersättningar

Miljöersättningar syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren. I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2012.

I **tabell 9.4** visas de arealer för vilka vissa miljöersättningar söks för år 2012.

Tabell 9.5 visar utbetalade medel till miljöersättningar. Totalt utbetalades det 2 506 milj. kr i ersättningar enligt det nya programmet år 2012. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län.

Bevarande av betesmarker och slåtterängar

Från och med 2001 finns två stöd för betesmarker och slåtterängar. Dels ett projektstöd för restaurering av betesmarker och slåtterängar och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att återställa den biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i slåtterängar, betesmarker, skogs- och fåbodbeten som helt eller delvis försvunnit genom att hävdnaden upphört. Syftet med stödet för skötsel av betesmarker och slåtterängar är att bevara och förstärka hävdgynnande natur- och kulturmiljövärden.

Ersättning lämnas för betesmarker och slåtteräng med allmänna värden samt betes-

marker och slåtteräng med särskilda värden. Ersättning lämnas också för fåbodbete, skogs- och alvarbete på Öland och Gotland. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslåtter och efterbete ger ytterligare ersättning.

Bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenmurar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan elementen. För att man ska få ett åtagande för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet måste den sammanlagda ersättningen för det första året i åtagandeperioden vara minst 1 000 kronor. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet är att bevara den genetiska resursen som våra husdjur utgör och därmed bidra till att uppnå det svenska miljö kvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap”. Ersättning lämnas för att hålla djur av raser som finns med på EU:s lista över utrotningshotade svenska husdjursraser, t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget och linderödssvin. Alla djur ska vara renrasiga. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Detta stöd har från och med år 2007 slagits ihop med stödet för vallodling.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med ersättningen är att jordbruksmarken ska användas på ett hållbart sätt. Ekologisk produktion har positiva effekter för markens långsiktiga produktionsförmåga och för biologisk mångfald. Miljöersättningen har utformats för att bidra till att de nya målen för

ekologisk produktion uppfylls. Målen till år 2013 är att

- 20 procent av jordbruksmarken ska vara certifierad för ekologisk produktion.

Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 650–7 500 kr/ha. Ersättning för ekologisk djurhållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk produktion av växtodling. Ersättning för ekologisk djurhållning baseras på det antal mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur), suggor, slaktsvin, värphöns och slaktkycklingar som finns inom företaget. Ett hektar åkermark motsvaras av 1,0 djurenhet och ett hektar betesmark eller slätteräng motsvaras av 0,5 djurenheter. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor/am- och dikor till 71,43 för värphöns.

Vallodling

Syftet med ersättningen är att bidra till ett öppet och variationsrikt landskap. Detta gynnar odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer. Vallodlingen bidrar också till att minska växtnärläckaget och erosionen från åkermark och till att begränsa användningen av växtskyddsmedel. Ersättningen består av en grundersättning som du kan få i hela landet om du odlar vall, och en tilläggsersättning för slätter- och betesvall som du kan få i stödområdena 1–5. För att få tilläggsersättningen måste man ha djur.

Grundersättningen är 500 kr per hektar i stödområde 9. För övriga stödområden är grundersättningen 300 kr per hektar. Tilläggsersättningen mellan de olika stödområdena varierar mellan 450–2 000 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fånggröda, dels för

vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning på havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fånggröda på 900 kr/ha och för vårbearbetning på 500 kr/ha. Fånggröda och vårbearbetning på samma mark ger 1 600 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anläggning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med ersättningarna är att öka arealen våtmarker i odlingslandskapet och att förbättra funktionen i de våtmarker som redan finns. Våtmarkerna minskar de negativa effekterna av växtnärläckage och bevarar och förstärker den biologiska mångfalden. De fyller även andra viktiga funktioner, som att upprätthålla grundvattennivån, öka variationen i landskapet och förbättra möjligheten till människors rekreation. Med våtmark menas ett vegetationstäckt område där vattenytan är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån får variera med de naturliga säsongsvariationerna. Med våtmark menas här även småvatten och dammar.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnärläckage till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning. Ersättningen är 1 400 kr/ha.

Socketbetor på Gotland

Sista år för att söka stödet för socketbetor på Gotland var år 2006.

Skyddszoner

Syftet med ersättningen är att minska ytavrinningen, erosionen och läckaget av näringsämnen från åkermark. Skyddszonerna minskar även risken för att rester av växtskyddsmedel hamnar i sjöar och vattendrag. Syftet är också att gynna växt- och djurliv. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag i stödområdena 4b, 5 och 9. Skyddszonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skyddszonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 3 000 kr/ha. Från och med 2012 kan man inte längre söka nytt åtagande för skyddszoner.

Miljöskyddsåtgärder

Ersättning lämnas om man utför åtgärder som minskar riskerna vid hantering och användning av växtskyddsmedel och minskar läckaget av växtnäringssämnen. Ersättning lämnas i hela landet.

För att få ersättning måste man

- göra en växtodlingsplan
- göra en växtnäringssbalans
- göra en markkartering
- låta bestämma kväveinnehållet i flytgödsel
- ha en säker påfyllnings- och rengöringsplats för sprutan
- dokumentera behovet av bekämpning vid användning av växtskyddsmedel
- ha kontrollrutor
- lämna obesprutade kantzoner.

Ersättning lämnas med mellan 50–250 kr/ha. Från och med 2012 kan man inte längre söka ett nytt åtagande för miljöskyddsåtgärder.

Djurvälfärd

Syftet med stöden för djurvälfärd är att djuren ska må bättre. Det kan till exempel vara arbete för att förhindra smittspridning och hålla extra koll på foder och hull. Det kan

också vara ersättning för att lindra smärta när man kastrerar grisar.

Ersättning för extra djuromsorg för suggor (tabell 9.8)

Syftet med ersättningen är att förstärka arbetet med en god djurhälsa för att djuren ska må bättre. Ersättningen går att söka för suggor och betäckta gyltor.

För att få ersättning för extra djuromsorg för suggor måste man först söka ett åtagande. Ett åtagande innebär att man åtar sig att sköta sina suggor och betäckta gyltor enligt ersättningsens villkor i 5 år. Ersättning betalas ut för det extra arbetet. Man måste följa de villkor som gäller för ersättningen för extra djuromsorg för alla suggor och betäckta gyltor varje år under hela 5-årsperioden.

För att få ersättning måste man

- vara med i det frivilliga salmonellaprogrammet
- skydda grisarna mot sjukdomar
- ha både foder- och produktionsuppföljning
- ha en plan för produktionen.

Företagsstöd

Syftet med företagsstöden är att öka konkurrenskraften inom jordbruket, skogsbruket, rennärings-, trädgårdsområdet och livsmedelsförädlingen. Syftet är också att öka livskvaliteten och diversifiera ekonomin på landsbygden. Med företagsstöd menas att stödet är knutet till ett befintligt eller nystartat företag.

Stöd till modernisering av jordbruksföretag (tabell 9.6)

Stöd till modernisering av jordbruksföretag ska bidra till att påskynda företagets anpassning till nya marknadsförutsättningar men samtidigt ge positiva effekter för biodiversitet, miljövänlig produktion, djurvälfärd och arbetsmiljö. Under åtgärden ingår även stöd för plantering av energigrödor på åkermark.

Stödet är inriktat på att beviljas som en procentsats av planerade fasta investeringar och betalas ut först då dessa har genomförts och betalats. Landsbygdsprogrammet medger

stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Till jordbruksföretag inom mindre gynnande områden i norra Sverige kan ytterligare högst 20 procentenheter beviljas.

De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp och i vissa fall även en sänkt stödandel. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan mest bedöms bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygdsekonomin. Varje länsstyrelse har tagit fram egna prioriteringar, vilket gett åtgärden en viss lokal prägel. Prioriteringsordningen framgår av länsstyrelsernas genomförandestrategier.

Startstöd (tabell 9.6)

Startstödet ska bidra till att främja en långsiktigt lönsam och konkurrenskraftig jordbruksnäring genom att stödja unga personer som för första gången vill etablera sig som ägare till ett jordbruksföretag. Stödet kan också underlätta och påskynda generationsväxlingar i jordbruksföretagen och därmed leda till en förnyring av jordbrukarkåren. Stödet hjälper till genom att ett bidrag av likvida medel underlättar ett övertagande eller en nyetablering, särskilt med tanke på att ett beviljat startstöd sannolikt gör det lättare att banklån beviljas.

Startstöd lämnas med högst 250 000 kr i form av en startpremie till företagare under 40 år som för första gången etablerar sig som företagare i ett jordbruks- eller trädgårdsföretag.

Den största delen av företagen som har fått stöd har haft djur/köttproduktion jämte växtodling som inriktning. Därefter har mjölkproduktion, trädgård, får och hästar varit de vanligaste inriktningarna.

Stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter (tabell 9.7)

Stödet för högre värde, eller förädlingsstödet, är ett investeringsstöd som kan lämnas för förädling och saluföring av produkter från jord- och skogsbruk inklusive rennäring och trädgårdsnäring. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest

bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygdsekonomin. Länsstrategierna innehåller ytterligare prioriteringar.

Landsbygdsprogrammet medger i de flesta fall stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp eller en sänkt stödandel.

Projektstöd

Projektstödet ska verka för en högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden, bredda och stärka landsbygdens näringsliv och stärka konkurrenskraften inom den gröna näringen.

Projektstöd kan sökas av till exempel:

- organisationer, ideella och ekonomiska föreningar inklusive stiftelser
- sammanslutningar, exempelvis av företag
- företag
- kommuner.

Det finns olika typer av projektstöd, t.ex. utveckling av bredband på landsbygden, utveckling av små företag och utveckling av landsbygdsturism (tabell 9.9). Mer projektstöd redovisas på Jordbruksverkets webbplats.

Utveckling av bredband på landsbygden

En väl utbyggd infrastruktur är viktig för dem som bor på landsbygden. Genom stödet för bredband får dessa personer tillsammans med andra möjlighet att anlägga bredband i områden där det idag inte finns något marknadsintresse för att etablera bredbandsnät.

Projektstöd för bredband kan beviljas när man

- drar nya bredband
- uppgraderar befintligt bredband
- förbereder för bredband, dvs. att man gräver ned tomrör och drar fiber.

Projektstöd för utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter

Projektstöd kan beviljas om det skapar förutsättningar

- för utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter och med en omsättning eller balansomsättning som är lägre än 18 miljoner kronor
- för entreprenörskap på landsbygden
- för nyetablering av små företag.

Stöd kan t.ex. beviljas till projekt som

- gör att nya affärs- och verksamhetsidéer utvecklas snabbare
- sprider erfarenheter och utveckling av kommersiella och tekniska lösningar, gärna i samverkan med forsknings- och utvecklingscentrum
- syftar till är att förbättra tillgången på lokalt kapital.

Projektstöd för utveckling av landsbygdsturism

Turismen är en av de snabbast växande branscherna idag och intresset för att turista på den svenska landsbygden ökar. Bo på lantgård har blivit ett begrepp.

Projektstöd kan beviljas för projekt som förbättrar förutsättningarna för en konkurrenskraftig besöks- och turistnäring på landsbygden. Projektstöd kan även beviljas för utveckling och introduktion av IT-baserade tjänster för marknadsföring, distribution, kontakt och bokningar för en grupp av turistföretag. Syftet är att göra det enklare för företagen att nå ut till sina kunder.

Projektstöd för insatser som förbättrar servicen på landsbygden

Ett bra serviceutbud har i många fall stor betydelse när människor väljer bostadsort. Att det finns livsmedelsbutik och servicefunktioner som bank, apotek och bredband ökar möjligheten till utveckling av bygden. Att det finns kultur- och fritidsaktiviteter påverkar också hur attraktiv en bygd är.

Projektstöd kan beviljas för insatser som förstärker eller utvecklar serviceutbudet och

kultur- och fritidsaktiviteten på landsbygden för både företagare och konsumenter. Det kan till exempel vara samverkanslösningar av olika slag.

Prisstöd m.m. till rennäringen

Utöver de stöd till rennäringen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel. Detta redovisas i **tabell 9.10**.

Efter Tjernobyolyckan betalades ersättning till rennäringen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I ersättningen ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.10** redovisas även ersättningar från Banverket för tågdödade och från trafikförsäkringen för vägtrafikdödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgått förutom i tabellerna 9.6, 9.7 och 9.9 där beviljade stöd redovisas. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för 2012.

Tabell 9.1

Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2012¹, milj. kr

Disbursed direct support to the agricultural holdings

	2000	2005	2009	2010	2011	2012
<i>Gårdsstöd</i>	.	5 315	6 736	5 976	5 999	5 778
Stöd för proteingrödor	.	21	22	.	.	.
Stöd för energigrödor	.	11	8	.	.	.
Kontrakterad stärkelsepotatis	.	37	38	29	34	.
Nationellt kuvert	.	1	4	.	.	.
Återbetalning modulering	.	61
<i>Arealersättning</i>	3 480
<i>Djurbidrag, generella</i>	940	733	347	307	312	.
Handjursbidrag	331	263	347	307	312	.
Am- och dikobidrag	198
Tackbidrag	31
Slaktbidrag	130
Extensifieringsbidrag	250
Mjölkbidrag	.	471
<i>Regionala stöd</i>	864	916	956	1 017	1 048	988
Kompensationsbidrag	574	639	690	747	741	724
Nationellt stöd norra Sverige	289	276	266	270	307	264
<i>Miljöstöd, gamla</i>	1 929
Öppet odlingslandskap	582
Ekologisk odling	268
Flerårig vallodling	433
Biologisk mångfald och kulturmiljövården	520
Betesmarker	333
Slätterängar	14
Kulturmiljö	173
Miljökänsliga områden	24
Våtmarker och småvatten	9
Extensiv vall, skyddszoner	6
Fånggrödor	9
Resurshållande konventionellt jordbruk	94
Återskapande av slätterängar	3
Odling av bruna bönor på Öland	2
Utrotningshotade djurraser	3
Kulturmiljöstöd för renkötselområdet	0
<i>Miljöstöd, nya</i>	128	2 345	2 112	2 486	2 539	2 506
Betesmarker och slätterängar	.	754	728	787	805	795
Natur- och kulturmiljöer	.	168	110	108	108	102
Kulturmiljöer i renkötselområdet	1	11	23	25	26	22
Utrotningshotade husdjursraser	4	6	7	8	8	8
Öppet och varierat odlingslandskap	.	509
Miljöskyddsåtgärder	.	.	32	46	47	11
Ekologisk produktion	126	573	502	575	588	604
Vallodling	.	85	607	738	746	734
Minskat kväveläckage	.	197	112	152	154	162
Våtmarker och småvatten	.	8	15	16	22	23
Bruna bönor på Öland	.	2	1	1	1	1
Sockerbetor på Gotland	.	3
Skyddszoner	.	28	5	30	33	34
Naturfrämjande insatser på åkermark	.	.	2	5	9	11
<i>Djurvålfärd</i>						
Extra djuromsorg för suggor	120
Summa utbetalade direktstöd	7 340	9 440	10 223	9 815	9 931	9 392

1) För perioden 2000–2011 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats.

För år 2012 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. april år 2013.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2
Gårdsstöd samt diverse produktstöd för stödåret 2012 utbetalade t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr

Single farm payment and various product support

Område	Gårdsstöd	Protein-grödor ¹	Energi-grödor ²	Kontrakterad stärkelsepotatis ³	Handjursbidrag ⁴	Mjölkbidrag ⁵
<i>Län</i>						
Stockholms	157 202
Uppsala	281 694
Södermanlands	259 484
Östergötlands	515 866
Jönköpings	243 772
Kronobergs	128 708
Kalmar	341 087
Gotlands	195 905
Blekinge	95 618
Skåne	1 186 575
Hallands	260 303
Västra Götalands	948 259
Värmlands	171 782
Örebro	195 674
Västmanlands	214 597
Dalarnas	109 597
Gävleborgs	122 930
Västernorrlands	84 778
Jämtlands	77 886
Västerbottens	129 971
Norrbottens	56 090
<i>Hela riket</i>						
2012	5 777 777
2011	5 998 518	.	.	33 636	311 916	.
2010	5 975 879	.	.	28 541	307 121	.
2009	6 735 854	22 009	7 988	37 845	347 159	.
2005	5 314 878	21 058	11 681	36 756	262 797	470 651
2000 ⁶	4 088 860	.	.	.	330 836	.

- 1) Stöd för proteingrödor infördes från och med 2004. År 2004 ingick utbetalningen i arealersättning. I Sverige har dock hela stödet för proteingrödor frikopplats och ingår i sin helhet i gårdsstödet fr.o.m. 2010.
- 2) Stöd för energigrödor infördes från och med 2004. Stödet för energigrödor går inte att söka fr.o.m. den 1 januari 2010. EU har beslutat att 2009 var det sista året då lantbrukare kan få stöd för produktion av energigrödor.
- 3) Stödet för kontrakterad stärkelsepotatis upphörde 2012.
- 4) Handjursbidraget ingår från och med 2012 i gårdsstödet.
- 5) Mjölkbidraget infördes från och med 2004, men upphörde fr.o.m. 2007 och ingår istället i gårdsstödet.
- 6) Jämförelsetalen för gårdsstöd före 2005 är summan av tidigare arealersättning, am- och dikobidrag, tackbidrag, slaktbidrag och extensifieringsbidrag.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3
Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige¹ för stödåret 2012
utbetalt t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr

Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden

Område	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			
		Suggor, getter, potatis, ägg, bär och grönsaker	Mjölk	Slaktsvin	Summa nationellt stöd
<i>Län</i>					
Stockholms	1 488	–	–	–	–
Uppsala	8 659	–	–	–	–
Södermanlands	307	–	–	–	–
Östergötlands	12 458	–	–	–	–
Jönköpings	71 874	–	–	–	–
Kronobergs	32 946	–	–	–	–
Kalmar	54 395	–	–	–	–
Gotlands	15 006	–	–	–	–
Blekinge	6 571	–	–	–	–
Skåne	25 748	–	–	–	–
Hallands	13 488	–	–	–	–
Västra Götalands	84 090	–	–	–	–
Värmlands	59 405	371	4 350	854	5 574
Örebro	15 544	–	–	–	–
Västmanlands	3 321	–	–	–	–
Dalarnas	49 721	834	3 251	50	4 135
Gävleborgs	67 947	567	24 725	1 309	26 601
Västernorrlands	47 604	1 510	35 665	1 225	38 400
Jämtlands	55 773	1 444	51 760	236	53 440
Västerbottens	65 724	2 859	83 038	2 581	88 477
Norrbottens	31 811	2 914	41 463	3 259	47 636
<i>Hela riket</i>					
2012	723 881	10 499	244 251	9 513	264 263
2011	740 925	11 100	284 477	11 614	307 191
2010	746 829	11 044	274 071	10 334	269 571
2009	690 179	9 702	246 035	10 298	266 035
2005	639 429	11 248	252 285	12 627	276 161
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469

1) Att det presenteras siffror för län som ej är belägna i norra Sverige beror på var företagen är registrerade. Marken ligger dock i norra Sverige.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4
Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2012, hektar
Areas for environmental support

Område	Betesmarker och slätter- ängar	Vall- odling ¹	Ekologisk produktion	Minskat kväve- läckage	Miljöskydds- åtgärder
<i>Län</i>					
Stockholms	10 853	26 054	13 409	789	1 905
Uppsala	17 190	31 547	25 608	615	4 948
Södermanlands	16 548	35 206	21 478	1 261	7 419
Östergötlands	43 652	61 880	41 240	1 529	10 360
Jönköpings	39 815	60 655	18 466	22	166
Kronobergs	20 677	32 239	8 187	6	66
Kalmar	75 021	63 733	13 893	8 966	1 748
Gotlands	27 502	33 449	11 988	5 328	1 680
Blekinge	–	12 286	–	2 469	412
Skåne	61 810	78 509	24 519	35 037	15 692
Hallands	14 751	36 748	9 357	15 835	2 575
Västra Götalands	58 318	154 683	105 672	64 610	11 810
Värmlands	6 465	53 569	33 650	5 753	1 894
Örebro	9 217	29 129	16 905	1 696	4 888
Västmanlands	6 962	20 825	17 170	1 937	5 982
Dalarnas	5 643	29 771	16 368	–	749
Gävleborgs	3 531	38 412	18 170	–	489
Västernorrlands	1 911	31 232	13 098	–	11
Jämtlands	3 915	29 812	14 908	–	230
Västerbottens	1 914	40 836	8 691	–	364
Norrbottnens	2 352	20 294	4 537	–	150
<i>Hela riket</i>					
2012	428 047	920 869	437 313	145 853	73 538
2011	436 721	930 341	435 161	143 239	310 776
2010	434 024	924 803	428 336	144 030	298 247
2009	439 840	900 370	428 126	121 164	263 756
2005	461 401	286 680	519 694	266 879	.
2004	408 656	.	462 438	283 945	.

1) Systemet för vallodling utvecklades i samband med utveckling av gårdsstödssystemet år 2004–05. Första utbetalningen skedde 2005. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5
Miljöersättning för stödåret 2012 utbetalade t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr
Environmental support

Område	Betes- marker och slätter- ängar	Natur- och kultur- miljöer	Kultur- miljöer i rensköt- selom- rådet	Utrot- nings- hotade hus- djurs- raser	Öppet och varierat odlings- land- skap ¹	Miljö- skydds- åtgär- der	Ekolo- gisk pro- duktion	Vall- odling ²
<i>Län</i>								
Stockholms	17 133	1 264	–	224	.	200	13 935	13 065
Uppsala	27 230	2 308	–	367	.	659	29 810	16 541
Södermanlands	32 939	1 554	–	232	.	932	29 364	19 166
Östergötlands	85 533	6 286	–	368	.	1 564	67 758	37 376
Jönköpings	64 024	10 159	–	237	.	28	30 885	38 575
Kronobergs	31 427	4 802	–	209	.	17	12 314	19 854
Kalmar	137 802	14 816	–	337	.	285	22 631	41 268
Gotlands	54 564	368	–	135	.	267	17 806	22 308
Blekinge	22 275	3 065	–	154	.	87	4 372	7 068
Skåne	91 153	23 942	–	786	.	2 293	41 386	42 287
Hallands	25 162	7 530	–	261	.	423	14 838	19 972
Västra Götalands	100 950	17 783	–	911	.	1 883	150 393	86 126
Värmlands	11 223	673	–	302	.	286	41 251	53 732
Örebro	19 288	1 921	–	270	.	662	24 005	17 219
Västmanlands	16 000	1 587	–	190	.	879	22 625	10 409
Dalarnas	13 683	1 321	–	704	.	79	18 901	33 238
Gävleborgs	8 930	411	–	544	.	100	20 411	58 288
Västernorrlands	3 218	262	–	237	.	2	13 296	50 371
Jämtlands	13 969	915	260	474	.	45	15 707	49 961
Västerbottens	3 980	871	1 029	439	.	81	8 144	65 420
Norrbottens	14 599	549	20 497	159	.	37	4 522	31 634
<i>Hela riket</i>								
2012	795 082	102 385	21 786	7 539	.	10 809	604 353	733 880
2011	805 254	108 282	26 153	7 919	.	47 404	587 797	745 511
2010	787 394	108 477	25 373	7 531	.	45 747	574 772	738 097
2009	728 440	110 029	23 392	7 363	.	32 437	501 698	607 190
2005	754 401	167 511	11 762	5 367	508 983	.	572 845	85 316
2000	.	.	1 461	.	.	.	126 484 ³	.

1) Stödet ingår från och med 2007 i stödet för vallodling.

2) Systemet för vallodling utvecklades i samband med utveckling av gårdsstödsystemet år 2004–05. Första utbetalningen skedde 2005. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

3) Här redovisas endast miljöstöd för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För totalt miljöstöd för ekologisk produktion skall miljöstöd som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

Område	Minskat kväve-läckage	Våtmarker och småvatten	Bruna böror på Öland	Skydds-zoner	Naturfräm-jande in-satser på åkermark	Summa miljöstödet
<i>Län</i>						
Stockholms	481	702	.	1 653	146	48 802
Uppsala	412	509	.	2 429	604	80 869
Södermanlands	1 013	2 075	.	3 769	1 593	92 638
Östergötlands	1 363	2 680	.	3 169	2 785	208 884
Jönköpings	11	428	.	160	64	144 571
Kronobergs	3	440	.	76	–	69 142
Kalmar	8 878	1 723	638	667	414	229 458
Gotlands	5 073	834	.	456	125	101 937
Blekinge	2 316	438	.	129	71	39 975
Skåne	37 973	6 284	.	3 622	1 290	251 015
Hallands	19 682	1 681	.	1 535	845	91 928
Västra Götalands	73 889	3 411	.	7 734	934	444 012
Värmlands	6 964	214	.	852	–	115 497
Örebro	1 569	1 236	.	2 952	930	70 052
Västmanlands	2 053	684	.	4 581	418	59 426
Dalarnas	–	91	.	–	40	68 056
Gävleborgs	–	9	.	–	121	88 814
Västernorrlands	–	6	.	–	–	67 393
Jämtlands	–	–	.	–	–	81 332
Västerbottens	–	–	.	–	–	79 963
Norrbottens	–	–	.	–	146	72 144
<i>Hela riket</i>						
2012	161 679	23 445	638	33 785	10 527	2 505 907
2011	153 791	22 484	948	33 325	9 021	2 547 887
2010	152 354	16 489	918	30 036	4 861	2 492 049
2009	112 415	14 969	853	5 233	2 109	2 146 128
2005	197 136	8 378	1 895	28 344	.	2 344 704
2000	127 945

Tabell 9.6**Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag 2007–2012***Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers*

Område; myndighet	Modernisering		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tal kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tal kr
<i>Län</i>				
Stockholms	27	8 464	8	2 000
Uppsala	22	5 614	5	1 000
Södermanlands	31	9 626	5	1 050
Östergötlands	100	33 298	13	3 250
Jönköpings	76	32 867	11	1 800
Kronobergs	64	18 805	12	2 494
Kalmar	52	16 402	5	1 000
Gotlands	28	15 234	6	1 200
Blekinge	42	15 846	1	250
Skåne	142	43 802	15	3 750
Hallands	55	12 151	7	1 275
Västra Götalands	188	74 955	31	7 000
Värmlands	48	14 796	–	–
Örebro	64	33 084	3	750
Västmanlands	11	1 634	1	150
Dalarnas	20	9 002	4	500
Gävleborgs	50	18 416	3	600
Västernorrlands	21	6 070	4	1 000
Jämtlands	75	36 016	8	1 375
Västerbottens	16	14 503	2	500
Norrbottnens	19	12 633	7	1 500
<i>Sametinget</i>	10	350	–	–
<i>Hela riket</i>				
2012	1 161	433 567	151	32 444
2011	1 718	667 610	234	47 949
2010	1 462	558 635	220	43 700
2009	1 547	575 293	266	51 150
2008	1 516	497 891	309	60 380
2007	749	242 001	199	38 200

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7
Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2012, 1 000-tal kr

Granted investment support to adding value to agricultural and forest products for Sweden

Område; myndighet	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tal kr
<i>Län</i>		
Stockholms	7	2 942
Uppsala	5	638
Södermanlands	4	1 440
Östergötlands	3	1 045
Jönköpings	3	1 232
Kronobergs	8	581
Kalmar	11	3 536
Gotlands	2	1 437
Blekinge	6	757
Skåne	59	31 372
Hallands	9	3 880
Västra Götalands	26	13 246
Värmlands	7	4 374
Örebro	3	2 015
Västmanlands	6	1 340
Dalarnas	2	1 080
Gävleborgs	9	2 180
Västernorrlands	4	456
Jämtlands	4	1 206
Västerbottens	7	2 556
Norrbottnens	6	3 203
<i>Sametinget</i>	8	2 140
<i>Hela riket</i>		
2012	199	82 658
2011	246	90 656
2010	218	71 017
2009	193	61 681
2008	157	60 302
2007	51	20 797

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.8
Djurvälfärd för stödåret 2012 utbetalade t.o.m. april 2013, 1 000-tal kr

Animal welfare

Område	Extra djur- omsorg för suggor
<i>Län</i>	
Stockholms	589
Uppsala	1 531
Södermanlands	5 135
Östergötlands	9 385
Jönköpings	658
Kronobergs	1 160
Kalmar	5 912
Gotlands	4 833
Blekinge	1 834
Skåne	36 776
Hallands	13 151
Västra Götalands	21 103
Värmlands	3 624
Örebro	3 976
Västmanlands	7 557
Dalarnas	647
Gävleborgs	224
Västernorrlands	584
Jämtlands	–
Västerbottens	822
Norrbottnens	941
<i>Hela riket</i>	
2012	120 442

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.9
Utbetalade projektstöd 2007–2012, 1 000-tal kr

Disbursed structural fund aid

Område; myndighet	Projektstöd för							
	Utveckling av bredband på landsbygden		Utveckling av före- tag med färre än tio årsarbetskrafter		Utveckling av landsbygds- turism		Insatser som för- bättrar servicen på landsbygden	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000- tal kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000- tal kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000- tal kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000- tal kr
<i>Län</i>								
Stockholms	–	–	14	4 642	7	4 378	3	14 227
Uppsala	1	684	8	1 864	6	3 029	3	2 715
Södermanlands	–	–	10	2 251	7	3 906	5	6 905
Östergötlands	–	–	10	3 016	8	2 343	10	29 275
Jönköpings	–	–	20	4 542	9	5 472	7	14 532
Kronobergs	–	–	7	2 608	5	1 502	10	19 249
Kalmar	2	1 620	23	4 748	11	2 977	6	12 805
Gotlands	1	1 800	6	3 453	1	800	8	5 235
Blekinge	–	–	16	4 519	7	2 889	8	12 595
Skåne	4	8 986	10	5 044	17	10 337	13	52 958
Hallands	2	736	10	3 539	4	1 579	7	7 193
Västra Götalands	–	–	8	13 365	14	7 696	26	70 051
Värmlands	–	–	16	3 113	3	913	11	17 315
Örebro	1	72	19	3 424	11	2 204	5	3 680
Västmanlands	–	–	8	2 544	9	4 509	2	3 047
Dalarnas	–	–	10	1 442	4	619	–	–
Gävleborgs	–	–	5	5 357	6	1 535	16	34 751
Västernorrlands	3	4 565	5	1 644	2	2 580	5	18 649
Jämtlands	1	2 891	7	1 501	9	8 427	9	19 843
Västerbottens	–	–	5	1 782	3	2 400	–	–
Norrbottnens	–	–	21	4 968	18	8 870	2	13 677
<i>Sametinget</i>	–	–	2	3 150	5	5 859	1	170
<i>Jordbruksverket</i>	–	–	8	5 379	4	1 894	1	341
<i>Hela riket</i>								
2012	15	21 353	248	87 895	170	86 720	158	359 213
2011	54	84 146	390	141 507	197	92 104	132	114 769
2010	55	127 205	393	175 976	256	152 189	87	69 868
2009	–	–	388	123 938	260	111 713	68	34 730
2008	–	–	375	141 927	276	126 132	32	23 788
2007	–	–	97	43 407	83	39 731	7	2 723

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.10**Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 2000–2012, 1 000-tal kr***Disbursed support and compensation to reindeer breeding*

Typ av stöd	2000	2005	2009	2010	2011	2012
Prisstöd	14 663	17 480	16 580	15 594	16 461	15 488
Ersättning p.g.a. Tjernobylolyckan	9 884	9 763	6 731	6 271	3 199	1 979
Övriga medel för främjande av rennäringen, Varav katastrofskadeskydd projektstöd m.m.	6 779 566 6 213	5 423 2 202 3 221	21 456 1 225 20 231	11 255 216 11 039	14 753 3 101 11 652	13 650 7 014 6 636
Ersättning för renar som skadats eller dödats av rovdjur	35 000	47 000	58 563	57 674	63 538	64 801
Ersättning för tågdödade renar	2 326	2 282	3 142	2 930	2 975	4 417
Ersättning för vägtrafikdödade renar	4 499	4 256	5 860	5 434	6 611	6 156

Källa: Jordbruksverket, Vägverket, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per hushåll redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2012 till 15,8 miljarder kr, vilket motsvarade 0,4 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris) (tabell 10.1).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorkalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i tabell 10.2. Produktionsvärdet redovisas till baspriser, vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar (produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitiken ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar (produktionssubventioner) utgörs bl.a. av gårdsstöd, miljöersättningar och kompensationsbidrag.

Jordbrukssektorns produktionsvärde i löpande baspriser ökade mellan 2010 och

2011 med 1,8 miljarder kronor, vilket motsvarade knappt 4 %. Mellan åren 2009 och 2010 ökade produktionsvärdet med 4,7 miljarder kr, en ökning med 11 %.

Värdet av vegetabilieproduktionen till baspris ökade med 5 % 2011 jämfört med 2010.

Produktionsvärdet till baspris för animalier ökade år 2011 med 2 % jämfört med år 2010. Produktionsvärdet till baspris för nötkreatur, ökade med 3 % medan priset för svin minskade med 13 % år 2011 jämfört med år 2010.

Driftöverskott netto minskade med 2,5 % mellan åren 2010 och 2011. Kostnaderna för insatsvaror och tjänster samt kapitalförslitning ökade med 5 respektive knappt 4 %, samtidigt som övriga produktionssubventioner ökade med 1,5 %.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftsinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typklassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta hänger samman med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster,

inkomster från körslor utanför företaget, hyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i en viss grupp behöver därför inte enbart bero på förändrad lönsamhet inom den huvudsakliga verksamhetsgrenen.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket hos de olika grupperna av lantbruksföretag. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeförändring i skogsbeståndet.

Sämre nettoresultat kan noteras för mjölk-, köttdjurs- och svinföretag under 2011. De flesta grupperna av mjölkföretag uppvisade försämringar av både genomsnittligt brutto- och nettoresultat jämfört med 2010. Resultatförsämringen förklaras främst av en ostabil utveckling av avräkningspriset på mjölk och en minskning av intäkter för de minsta företagen i riket under året. Samtidigt har driftkostnaderna för de medelstora och stora redovisningsgrupperna ökat på riksnivå. Jämfört med 2010 har de totala intäkterna ökat för vegetabilier. Den största intäktsökningen kom från övriga verksamheter där intäkterna ökade med drygt 70 % för den större storleksgruppen och ökade med cirka 80 % för den mindre storleksgruppen. För företag med köttdjur har både genomsnittligt brutto- och nettoresultat har blivit sämre än föregående år eftersom kostnaderna som avser underhåll och övriga kostnader ökade. En förbättring av svinföretagens bruttoresultat kan noteras under år 2011. De genomsnittliga intäkterna i jordbruket, framförallt intäkterna för djurskötsel och för växtodling, ökade tydligt jämfört med 2010. Samtidigt ökade de flesta övriga kostnaderna, speciellt avskrivningskostnader och räntenetto markant. Därför blev nettoresultatet sämre än förra året.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag för åren 2000–2011. Av tabellen framgår att den taxerade förvärvsinkomsten för hushållen vid företag med upp till 20 hektar åker till cirka 90 % utgörs av inkomst av tjänst. Med ökande företagsstorlek sjunker denna andel och är vid de största företagen 48 %.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 2011 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, med 358 000 kr vilket var 9 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Västmanlands och Kronobergs län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 269 900 kr per hushåll, vilket var 18 % under riksgenomsnittet.

Prisindex

En jämförelse mellan jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser i genomsnitt stigit med 33 % mellan åren 2005 och 2012. Kostnaderna för att ta fram olika produkter har stigit med 31 % enligt Produktionsmedelsprisindex under samma period (**tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet av jordbruksreglerade varor visar en ökning med 18 % sedan 2005.

I **tabell 10.7** visas ett urval av olika prisserier. Alla prisserier utom traktorer redovisas i eller ligger till grund för de index som redovisas i det Statistiska meddelandet *Prisindex och priser på livsmedelsområdet*.

Det genomsnittliga priset på traktorer baseras på uppgifter ifrån statistikrapporten *Jordbrukets investeringar i maskiner och redskap*. Priset på dieselolja har ökat mellan 2011 och 2012 med 5 %. Priset för stärkelsepotatis har ökat med 22 % medan prisökningen för spannmål låg på 5–6 %. Däremot sjönk priset för sockerbetor med drygt 8 % under 2012 jämfört med 2011. Priset på slaktkycklingar ligger på samma nivå som 2011. Under 2011 ökade jordbrukarnas avräkningspriser för storboskap, mellankalv, häst och får medan priserna för slaktsvin minskade jämfört med 2010. Priser på spädkalv var på samma nivå som 2010. Priser på djur, förutom slaktkyckling, fanns ej tillgängliga för år 2012 i skrivande stund.

I **tabell 10.8** visas årsindextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 2005 har varit varierande mellan de olika posterna. Exempelvis steg avräkningspriset på spannmål, oljevaxter och matpotatis kraftigt under 2007 varefter de sjönk under 2009. Under 2010 och framåt har avräkningspriserna för spannmål och oljevaxter ökat på årsbasis medan avräkningspriserna för matpotatis och sockerbetor sjunkit under samma period. Avräkningspriserna för de olika delposterna inom animalieproduktion mjölk, ägg, storboskap, kalv, får och getter samt svin ökade under 2008 jämfört med föregående år. Avräkningspriserna för ägg har legat relativt still de senaste åren men sjönk tillsammans med mjölk under 2012 jämfört med 2011. Övriga delposter inom animalieproduktion i tabellen ökade under denna period.

Arrendepriiser

Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriiserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

En del jordbruksmark arrenderas även gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i följande tablå:

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 2010 och 2012:

Område	Län	2010, %	2012, %
Sydsverige	K,M	2	1
Västsvrige	N,O	5	5
Småland med öarna	F,G,H,I	4	7
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	2	4
Norra Mellansverige	S,W,X	18	28
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	39	40
Hela riket		10	10

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. arrenden genom självägda bolag eller som på annat sätt ej är marknadsmässiga ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 40 % av arrendena var gratis 2012. Lägst var andelen i Sydsverige och Östra Mellansverige.

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriiserna år 2012 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 637 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 752 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriiserna i genomsnitt 80 kr högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriiserna i det jordbruksdominerade Sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriiserna stigit med 107 %. En ökning har skett mellan 2010 och 2011 då de steg med omkring 15 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priser för jordbruksmark har ökat kontinuerligt sedan Sveriges EU-inträde 1995. På riksnivå ligger 2011 års priser på jordbruksmark ca 24 % högre än 2010 (**tabell 10.11**). En del av ökningen mellan 2010 och 2011 på riksnivå och för de olika regionerna förklaras av uppdaterade taxeringsvärden för 2011 (läs mer om detta under *Om statistiken*).

Procentuellt sett har ökningen mellan 2010 och 2011 varit störst i Götalands södra slätt-

bygder och Götalands skogsbygder. Mellan 2009 och 2010 var det priserna i Övre Norrland och Götalands norra slättbygder som steg mest.

Det genomsnittliga priset för jordbruksmark i Sverige beräknades år 2011 till 50 500 kr per hektar, vilket är närmare fem gånger så högt som 1995. Priset var högst i Götalands Södra Slättbygder med 138 500 kr per hektar och lägst i Övre Norrland med 11 100 kr per hektar.

En viktig orsak till att priserna för jordbruksmark stigit sedan mitten av 2000-talet är den reform av jordbrukspolitiken som trädde i kraft 1 januari 2005. Reformen innebar att stödet till jordbruket förändrades från att vara kopplat till odlad areal av vissa grödor och viss djurhållning till att ges i förhållande till arealen oavsett vilken gröda som odlas. Det innebar att mark som tidigare inte fått något stöd, främst åkermark som användes för vallodling samt betesmark, blev stödberättigad. Förändringen gynnade främst skogsbygderna och de norra delarna av landet. Även det allmänna ekonomiska läget med låga räntor samt högre spannmålspriser torde ha varit gynnsam för prisutvecklingen.

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2012 redovisades totalt 2 995 marknadsmissiga köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 742 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingskoefficienten var 1,66 (tabell 10.12).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av bruttonationalprodukten.

Produktionen redovisas uppdelat på näringsliv, offentliga myndigheter samt hushållens icke-vinstdrivande organisationer. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 2007 (standard för svensk näringsgrensindelning 2007). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjurskötsel, hästavel, renkötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagets driftöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras huvudsakligen på Jordbruksverkets EAA-kalkyl.

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karaktäristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling på friland (inkl. trädgårdsodling) eller under glas, husdjursskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), biodling, renskötsel, pälsdjursskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkt- eller kostnadsmässigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter”. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördeuppskattningar, pristatistik, slaktstatistik och bokföringsuppgifter. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrendekostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s företagsekonomiska system, Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och

utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU-kommissionen antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU-kommissionens angivna urvalsstorleken. I de följande undersökningsårgångarna har urvalet successivt förnyats.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU-Kommissionens FADN-system. För JEU 2007 ändrades metoden för värdering av byggnader vilket hade stor inverkan på avskrivningskostnaderna. Undersökningsresultaten för 2007 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996 och med försiktighet när det gäller nettoresultat där avskrivningarna är medräknade. Under 2004 utökades urvalet för att även representera trädgårdsnäringen.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader

totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs, tillsammans med SCB, på uppdrag av Jordbruksverket. Den bygger på en sambearbetning mellan Lantbruksregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoT). Från LBR hämtas uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Från IoT, som innehåller uppgifter om hela Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal, driftsinriktningar samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem. Dessutom redovisas medelvärden för brukare och maka/make med uppdelning på kvinnor och män för några variabler.

I redovisningar avseende inkomstären till och med 1998 ingick endast brukaren och brukarens maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), sammanboende som har gemensamt barn och barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Denna förändring samt det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat, försvårar jämförelser med uppgifter avseende inkomståret 1999 och tidigare.

Prisindex

Jordbruksverket publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2009 publiceras indexserierna med 2005 som basår.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB på uppdrag av Jordbruksverket. Index talen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för index talen är år 2005. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–2 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–2 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, underhåll samt investeringar. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Väg-

ningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård.

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin för försäljning på den svenska marknaden och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Här ingår inte heller prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Arrendepriiser

Arrendepriisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1995. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. De senaste undersökningarna inklusive 2012 års undersökning har genomförts vartannat år och urvalet har omfattat 1 800 jordbrukare vilka enligt Lantbruksregistret arrenderade jordbruksmark (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen och där ansökan om lagfart gjorts. Det vill säga att fastighetsregleringar ingår ej. Endast köp med en total areal på minst två hektar och en försäljningssumma under 10 miljoner ingår i bearbetningen. Vidare omfattar statistiken bara köp där köpeskillingskoefficienten ligger i intervallet 0,5–6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp mellan maka/make, där föräldrar säljer till sina barn eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För att uppskatta hur stor del av priset som kan hänföras till jordbruksmarken på fastigheten används relationen mellan taxeringsvärdet på jordbruksmarken och det totala taxeringsvärdet på fastigheten.

Till år 2005 gjordes en ny taxering av lantbruksfastigheter vilket medförde att jordbruksmarkens andel av det totala taxeringsvärdet i genomsnitt ökade från ca 10 % vid föregående taxering (1998) till ca 14 %. Mellan åren 1999 och 2004 beräknades markpriserna med hjälp av 1998 års taxering. Det har medfört att markpriserna under dessa år till viss del underskattats då den relativa ökningen av värdet på jordbruksmark i förhållande till andra ägoslag, som ackumulerats under åren, inte tagits med i beräkningarna förrän år 2005.

År 2008 uppdaterades taxeringsvärdena för lantbruksfastigheter igen men denna gång kunde man inte urskilja någon förändring i jordbruksmarkens andel av det totala taxeringsvärdet.

Men liknande scenario som skedde i och med 2005 års taxering kan även skönjas i vissa regioner i och med 2011 års nytaxering. På riksnivå har jordbruksmarksvärdet år 2011 ungefär samma andel av fastighetens totala taxeringsvärde som år 2005 och år 2008 men många av de regioner där jordbruksmark-priset är relativt högt och där majoriteten av Sveriges jordbruksmark finns har denna andel ökat medan i andra regioner minskat. Vilket då i beräkningsmodellen leder till att priserna på jordbruksmark under åren 2009 och 2010 till viss del underskattats, på samma sätt som under åren 1999 till 2004, och hela den ackumulerade ökningen från år 2009 och 2010 kom inte med i beräkningarna förrän år 2011.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna har priset på riksnivå viktats med de totala arealerna i beståndet. För detta har uppgifter från taxeringsregistret använts.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och taxeringsvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 2011 års fastighetstaxering för lantbruk. Den redovisas som övägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

EAA: Statistiska meddelanden JO 45 SM 1202. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se

samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska meddelanden, senast i JO 40 SM 1301. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller med den svenska typologin klassificeras företagen efter region samt storleksgrupp efter standardtimmar. I tabellerna med EU-typologi klassificeras företagen efter region samt storleksgrupp efter standardiserad intäkt.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

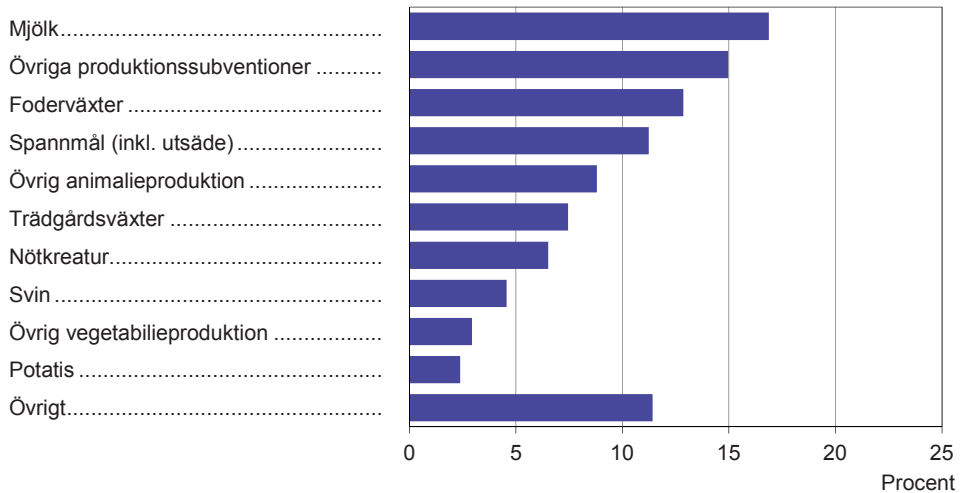
Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2011, JO 42 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

Prisindex: Prisindex och priser på livsmedelsområdet, JO 49 SM 1302. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

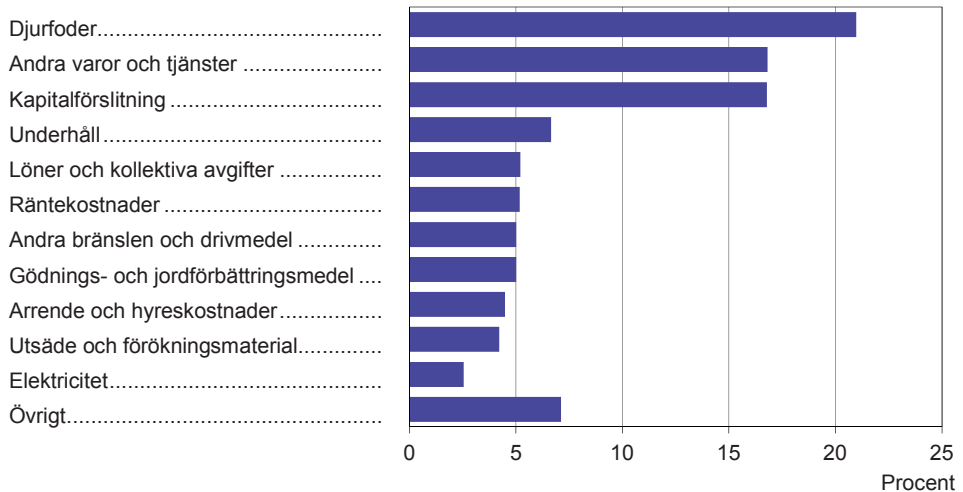
Arrendepriser: Arrendepriser på jordbruksmark 2012, JO 39 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se. Denna statistik publiceras vartannat år.

Markpriser: Priser på jordbruksmark 2011, JO 38 SM 1201. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2011 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

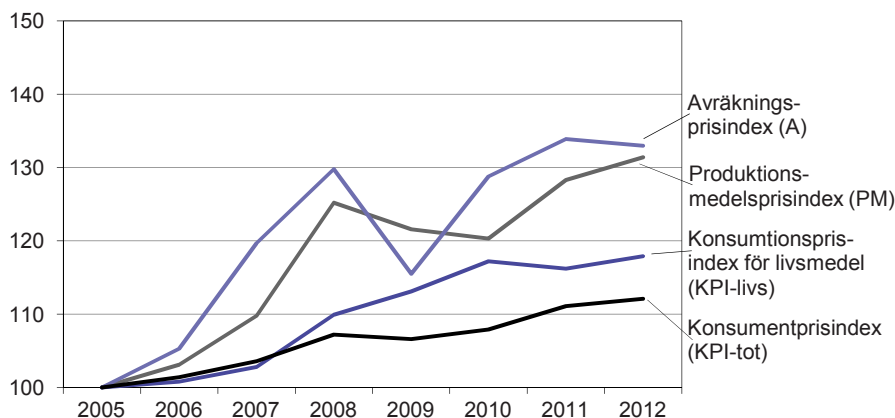
Figur 10B**Jordbrukets kostnader till baspriser år 2011 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10C
Jordbrukets prisindex 2005–2012¹ (2005=100)

Agricultural price indices

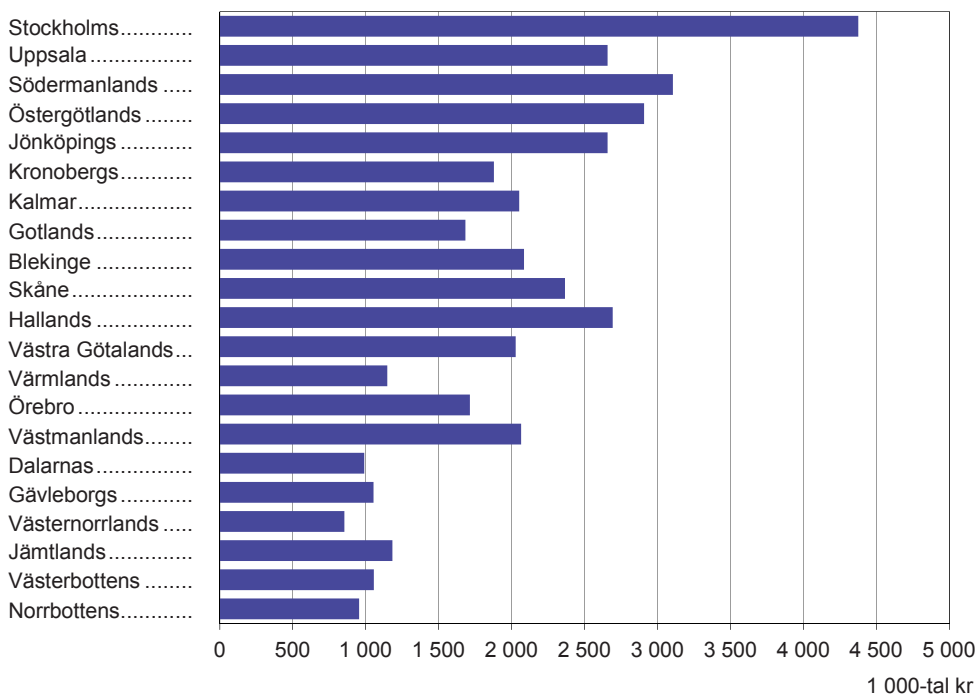
Procent

1) Preliminära årsindexantal för 2012 för Avräkningsprisindex samt Produktionsmedelsprisindex.

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D
Försålda lantbruksenheter¹ år 2012, köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr
Sold agricultural units, average market price

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1**Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2012 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr***Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices*

År	Totala bruttonationalprodukten till marknadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlingsvärde till baspris)	
		Miljoner kr ¹	Procentuell andel ¹
2012*	3 555 339	15 838	0,45
2011*	3 499 914 ¹	16 154 ¹	0,46
2010	3 337 531 ¹	13 780 ¹	0,41
2009	3 105 790	10 955	0,35
2008	3 204 320	16 288	0,51
2007	3 126 018	15 814	0,51
2006	2 944 480	13 174	0,45
2005	2 769 375	14 404	0,52
2004	2 660 957	16 761	0,63
2003	2 544 867	16 628	0,65
2002	2 443 630	16 970	0,69
2001	2 348 419	16 235	0,69
2000	2 265 447	15 564	0,69
1999	2 138 421	15 763	0,74
1998	2 025 024	16 986	0,84
1997	1 932 988	17 141	0,89
1996	1 853 915	16 949	0,91
1995	1 809 575	19 458	1,08
1994	1 678 588	18 993	1,13
1993	1 572 541	18 636	1,19

1) Reviderade siffror.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2011 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2011 at current prices*

EAA		2000 ¹	2005 ¹	2009 ¹	2010 ¹	2011*
01	Spannmål (inkl. utsäde)	7 104	4 140	4 640	6 511	6 991
02	Industrigrödor	1 592	1 537	1 537	1 688	1 722
02.1	Oljeväxtfrön och oljehaltiga frukter (inkl. utsäde)	362	420	787	1 093	1 028
02.2	Proteingrödor	146	89	76	103	85
02.4	Socketbetor	1 076	1 011	662	484	600
02.9	Andra industrigrödor	8	17	12	8	10
03	Foderväxter	5 215	4 601	6 811	7 536	8 000
04	Köks- och plantskoleväxter	2 848	2 990	3 218	3 450	3 963
04.1	Färska grönsaker	1 249	1 498	1 495	1 683	2 006
04.2	Blommor och växter	1 600	1 492	1 723	1 767	1 957
05	Potatis (inkl. utsäde)	1 184	1 234	1 641	1 977	1 479
06	Frukt	335	463	453	519	699
09	Andra växter och vegetabiliska produkter	37	42	78	84	102
10	Vegetabilieproduktion (01 till 09)	18 316	15 006	18 379	21 765	22 957
11	Djur	9 203	9 272	10 029	9 975	9 872
11.1	Nötkreatur	3 909	3 638	3 651	3 928	4 056
11.2	Svin	3 335	3 399	3 568	3 272	2 836
11.3	Hästar och åsnor	547	594	674	559	564
11.4	Får och getter	151	155	177	181	203
11.5	Fjäderfä	868	909	1 259	1 343	1 481
11.9	Andra djur	394	577	700	693	731
12	Animaliska produkter	11 229	11 158	11 002	12 451	12 996
12.1	Mjök	10 011	9 711	9 049	10 160	10 496
12.2	Ägg	808	878	1 399	1 511	1 695
12.9	Andra animaliska produkter	411	569	554	780	805
13	Animalieproduktion (11+12)	20 432	20 430	21 032	22 426	22 867
14	Produktion av jordbruksvaror (10+13)	38 749	35 436	39 410	44 191	45 824
15	Produktion av jordbrukstjänster	938	2 488	2 646	2 528	2 719
16	Jordbrukets produktion (14+15)	39 687	37 924	42 056	46 719	48 543

1) Reviderade siffror.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA		2000 ¹	2005 ¹	2009 ¹	2010 ¹	2011*
17	Sekundära icke- jordbruksaktiviteter (ej särskiljbara)	1 463	2 992	3 138	3 743	3 730
18	Jordbrukets produktion (16+17)	41 150	40 916	45 194	50 462	52 273
19	Total insatsförbrukning	27 879	29 255	34 718	36 378	38 218
19.01	Utsäde och förökningsmaterial	1 633	1 619	1 812	2 280	2 318
19.021	Elektricitet	947	1 075	1 342	1 421	1 398
19.023	Andra bränslen och drivmedel	2 312	2 570	2 346	2 507	2 760
19.03	Gödnings- och jordförbättringsmedel	1 857	2 095	3 176	2 657	2 754
19.04	Växtskyddsmedel och bekämpningsmedel	866	633	829	858	835
19.05	Veterinärkostnader	237	307	350	375	361
19.06	Djurfoder	9 785	7 594	10 325	10 689	11 544
19.07	Underhåll av utrustning	2 462	2 224	2 331	2 565	2 687
19.08	Underhåll av byggnader	564	796	729	794	973
19.09	Jordbrukstjänster	938	2 488	2 646	2 528	2 719
19.095	Indirekt mätta finansiella tjänster (FISIM)	347	472	603	600	640
19.90	Andra varor och tjänster	5 932	7 383	8 229	9 104	9 230
20	Förädlingsvärde brutto till baspriser (18-19)	13 271	11 662	10 476	14 084	14 055
21	Kapitalförslitning	5 885	6 677	8 630	8 916	9 249
21.1	Utrustning	4 537	5 162	6 858	7 040	7 227
21.2	Byggnader	1 348	1 514	1 772	1 876	2 022
22	Förädlingsvärde netto till baspriser (20-21)	7 387	4 985	1 846	5 168	4 806
23	Löner och kollektiva avgifter	1 841	2 459	2 714	2 804	2 865
24	Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25	Övriga produktionssubventioner	3 421	8 357	9 476	9 168	9 309
26	Faktorinkomst (22-24+25)	10 807	13 342	11 322	14 336	14 115
27	Driftsöverskott / sammansatt förvävsinkomst (22-23-24+25)	8 966	10 882	8 608	11 533	11 250
28	Arrende- och hyreskostnader	1 259	1 816	2 082	2 314	2 471
29	Räntekostnader	2 513	2 503	2 497	2 028	2 850
30	Ränteintäkter	171	437	515	468	654
31	Företagsinkomst (27-28-29+30)	5 365	7 002	4 545	7 658	6 583

Tabell 10.3

Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2010 och 2011. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag¹
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlings- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Växtodlings- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag	
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	307 000	936 300	110 400	29 900	416 700	1 070 900	161 600	29 100
Animalier	40 800	268 200	1 083 800	980 800	2 500	10 700	1 119 200	1 157 300
Övrigt	84 900	269 400	109 900	104 100	152 500	459 500	109 900	124 600
Direktorsätt- ningar	131 000	363 100	285 200	318 500	137 300	326 000	330 100	289 800
Summa intäkter	563 800	1 836 900	1 589 300	1 433 400	709 000	1 867 000	1 720 800	1 600 800
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	192 500	546 600	426 200	383 600	224 700	588 900	503 600	458 700
Underhåll	62 000	131 700	97 700	94 300	48 100	127 400	92 000	119 300
Övrigt	115 400	346 000	417 300	370 000	140 100	248 800	464 700	417 900
Summa kostna- der	370 000	1 024 300	941 200	847 900	412 900	965 100	1 060 300	995 800
Resultat före av- skrivningar, arbets- och ar- rendekostnader och finansiellt netto	193 800	812 600	648 100	585 500	296 100	901 900	660 500	604 900
Arbetskostnader	8 300	90 000	57 400	35 800	4 300	28 000	81 600	39 600
Resultat före av- skrivningar, arrendekostna- der och finan- siellt netto	185 500	722 600	590 700	549 700	291 800	873 900	578 900	565 300
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggn- ader och bygg- nadsinvent.	15 600	123 200	38 500	52 000	21 300	68 200	42 200	63 000
Markinvent. och markanlägggn.	700	2 400	800	2 400	1 300	2 800	900	2 500
Maskiner och redskap	39 100	146 000	92 200	113 400	61 500	143 300	90 900	106 900
Summa avskriv- ningar	55 400	271 700	131 500	167 800	84 200	214 400	134 000	172 400

1) Företagen är klassade efter sin huvudsakliga driftsriktning.

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlings- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Växtodlings- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	14 500	134 500	42 700	28 000	20 900	150 900	36 900	38 000
Resultat före finansiellt netto	115 600	316 400	416 500	353 900	186 600	508 600	408 000	354 900
Finansiellt netto	7 400	67 800	9 500	-12 400	10 300	69 600	20 400	-9 200
Resultat i jord- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	108 100	248 700	407 100	366 300	176 400	439 000	387 600	364 100
Skogsbruket								
<i>Intäkter (exkl. värdeändr. skogs- förråd)</i>	26 800	24 800	55 500	56 500	56 200	53 800	58 100	47 900
<i>Kostnader</i>	1 100	5 400	7 100	11 400	4 100	3 700	4 700	8 900
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och finansiellt netto	25 700	19 400	48 500	45 200	52 200	50 100	53 400	39 100
Arbetskostnader	1 600	5 800	500	3 300	2 700	6 400	–	1 700
<i>Avskrivningar på maskiner och redskap</i>	1 100	800	2 700	4 500	1 400	900	3 900	5 400
Resultat före finansiellt netto	23 000	12 700	45 200	37 400	48 100	42 900	49 500	32 000
Finansiellt netto	2 400	10 000	10 400	28 100	8 100	14 800	21 500	33 900
Resultat i skogs- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	20 000	-2 800	34 900	9 300	40 100	28 100	28 000	-1 900
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	128 100	245 900	442 000	375 600	216 500	467 100	415 600	362 200

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 3		Riket		RO 3		Riket	
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	13 900	17 400	25 100	144 400	3 000	17 800	46 500	248 900
Animalier	444 700	474 800	215 900	1 049 400	247 700	370 200	184 700	1 330 100
Övrigt	35 800	33 700	89 900	155 800	47 900	51 200	91 500	138 400
Direktersättningar	296 500	184 700	228 400	129 700	258 200	192 200	236 400	164 900
Summa intäkter	790 900	710 500	559 300	1 479 300	556 800	631 300	559 200	1 882 300
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	182 400	178 700	102 200	622 000	135 900	165 600	114 000	815 700
Underhåll	55 900	45 700	64 700	74 300	50 000	49 500	69 700	101 500
Övrigt	241 200	215 900	185 000	377 400	197 600	210 000	197 000	472 400
Summa kostnader	479 400	440 300	351 900	1 073 700	383 400	425 100	380 800	1 389 600
Resultat före avskrivningar, arbets- och arrende-kostnader och finansiellt netto	311 400	270 200	207 400	405 600	173 400	206 200	178 300	492 700
Arbetskostnader	500	2 300	3 400	19 800	1 000	1 200	3 400	36 200
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto	310 900	267 900	204 000	385 800	172 400	205 000	174 900	456 500
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader och byggnadsinvent.	25 900	25 400	24 600	86 100	21 100	22 900	39 200	128 300
Markinvent. och markanläggning	300	500	1 600	1 300	100	200	1 400	2 600
Maskiner och redskap	66 300	48 800	53 700	67 700	49 200	46 300	59 900	83 400
Summa avskrivningar	92 500	74 700	79 900	155 100	70 500	69 400	100 500	214 200

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 3		Riket		RO 3		Riket	
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med kött djur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med kött djur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	2 800	5 300	12 500	42 800	2 400	4 800	12 000	45 300
Resultat före finansiellt netto	215 600	187 800	111 600	188 000	99 600	130 800	62 500	197 000
Finansiellt netto	-7 900	-5 200	-1 400	15 800	-9 600	-9 000	-900	55 800
Resultat i jordbru- ket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	223 600	193 000	113 000	172 200	109 100	139 800	63 400	141 200
Skogsbruket								
<i>Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)</i>	85 700	52 300	120 400	65 500	73 600	68 400	117 700	94 600
<i>Kostnader</i>	9 000	5 700	15 000	6 000	6 000	6 300	18 600	13 000
Resultat före av- skrivningar, ar- betskostnader och finansiellt netto	76 700	46 600	105 300	59 500	67 500	62 100	99 100	81 600
Arbetskostnader	–	–	2 300	1 000	–	–	1 100	–
<i>Avskrivningar på maskiner och red- skap</i>	2 200	2 000	3 500	2 600	1 900	1 700	3 600	1 400
Resultat före finansiellt netto	74 500	44 600	99 600	55 900	65 600	60 500	94 400	80 200
Finansiellt netto	7 300	6 900	12 200	27 500	18 600	14 200	23 600	49 600
Resultat i skogs- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	67 200	37 700	87 400	28 500	47 000	46 200	70 800	30 600
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapi- tal och ersättning för eget arbete	290 800	230 700	200 400	200 700	156 100	186 000	134 200	171 800

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2011. Kronor per hushåll***The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK*

Storleksgrupp, hektar åkermark	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Näringsverksamhet</i>							
– 2,0	52 100	52 300
2,1– 5,0	13 500	18 100	21 300	23 100	23 000	25 900	27 300
5,1– 10,0	15 000	20 600	24 300	27 700	27 100	29 400	32 200
10,1– 20,0	23 700	29 800	35 800	39 000	39 500	42 700	45 700
20,1– 30,0	44 000	52 100	57 500	61 900	59 700	65 000	66 200
30,1– 50,0	77 000	83 700	89 500	94 100	87 000	95 300	98 600
50,1–100,0	122 800	135 200	144 600	149 600	138 400	155 800	158 600
100,1–200,0	145 600	171 000	188 300	192 400	182 200	203 500	209 700
200,1–	164 400	194 600	224 800	227 400	226 200	237 400	239 500
Samtliga	50 400	58 000	64 300	68 100	65 100	72 000	75 100
<i>Tjänst</i>							
– 2,0	363 700	366 700
2,1– 5,0	283 200	352 300	370 900	385 000	396 900	395 400	402 000
5,1– 10,0	272 900	333 900	349 700	361 900	371 000	376 000	384 500
10,1– 20,0	246 200	301 700	318 400	330 200	341 300	340 900	348 300
20,1– 30,0	215 400	266 500	284 600	295 200	306 100	309 500	317 400
30,1– 50,0	181 300	229 600	251 200	261 500	269 500	273 900	280 500
50,1–100,0	151 900	195 100	215 300	225 600	234 700	238 300	246 900
100,1–200,0	147 600	180 000	196 500	207 200	217 000	221 100	228 200
200,1–	138 900	176 000	195 300	210 200	215 700	224 000	224 400
Samtliga	226 400	283 300	301 800	313 800	324 100	326 400	331 100
<i>Taxerad förvärvsinkomst¹</i>							
– 2,0	411 700	415 100
2,1– 5,0	335 900	365 000	386 900	403 500	415 400	416 800	425 000
5,1– 10,0	325 300	349 400	369 100	385 200	393 900	401 200	412 800
10,1– 20,0	307 200	327 000	349 800	365 300	376 800	379 700	390 400
20,1– 30,0	295 000	314 500	337 800	353 500	362 300	371 100	380 300
30,1– 50,0	289 300	309 400	336 600	352 200	353 100	365 800	375 700
50,1–100,0	305 900	326 200	355 700	371 700	369 600	390 600	402 000
100,1–200,0	329 400	346 300	380 200	395 700	395 300	420 500	433 800
200,1–	350 700	365 300	415 300	433 500	437 800	457 200	459 400
Samtliga	312 300	336 700	361 600	377 900	385 200	394 400	404 500
<i>Nettoinkomst av kapital</i>							
– 2,0	12 400	9 200
2,1– 5,0	1 600	7 700	19 100	8 400	8 400	9 300	6 400
5,1– 10,0	4 800	13 900	21 200	15 700	11 500	12 700	10 700
10,1– 20,0	11 800	21 300	33 300	22 600	17 900	17 900	15 200
20,1– 30,0	19 000	30 100	40 400	30 800	20 700	22 600	21 900
30,1– 50,0	29 200	39 300	50 800	41 000	30 500	29 200	28 900
50,1–100,0	34 900	46 000	61 800	49 200	34 500	36 500	34 600
100,1–200,0	43 100	50 500	70 600	54 300	39 600	42 200	40 200
200,1–	54 600	67 600	80 500	65 200	60 200	56 200	37 600
Samtliga	18 200	25 700	37 300	27 200	20 500	21 200	19 000

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5**Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2011. Medeltal i kronor per hushåll***The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK*

Område	Taxerad inkomst av		Netto- inkomst av kapital	Hushålls- inkomst före skat- tefria transfere- ringar och skatter m.m.	Positiva ej skat- teplik- tiga trans- fere- ringar	Skatter och övriga nega- tiva trans- fere- ringar	Hushålls- inkomst efter trans- fere- ringar
	Närings- verk- samhet	Tjänst					
<i>Län</i>							
Stockholms	80 900	325 700	20 200	414 000	8 500	102 800	319 700
Uppsala	93 600	325 800	18 200	425 300	10 400	102 300	333 500
Södermanlands	91 800	321 900	20 200	417 900	9 800	102 700	324 900
Östergötlands	101 500	306 100	25 700	426 500	11 100	100 700	336 900
Jönköpings	87 000	347 900	25 600	449 800	11 600	103 400	358 000
Kronobergs	71 000	337 800	28 000	426 400	10 500	96 500	340 400
Kalmar	95 000	308 300	28 400	421 100	11 000	96 900	335 200
Gotlands	87 900	258 000	13 800	338 500	13 000	81 600	269 900
Blekinge	70 600	319 800	27 200	411 200	10 600	94 800	327 000
Skåne	92 300	321 200	17 400	415 700	11 100	97 400	329 400
Hallands	78 300	329 600	14 900	407 000	10 600	92 900	324 600
Västra Götalands	69 300	341 900	17 400	418 100	10 200	97 600	330 700
Värmlands	45 100	353 400	11 200	398 800	9 900	93 400	315 300
Örebro	70 800	344 400	16 100	420 400	9 600	102 500	327 500
Västmanlands	80 400	341 200	17 100	436 000	10 100	102 600	343 400
Dalarnas	54 800	343 700	19 200	402 100	9 900	96 900	315 100
Gävleborgs	65 200	329 500	11 500	394 200	11 300	92 400	313 100
Västernorrlands	53 200	359 000	20 900	421 700	10 000	101 000	330 800
Jämtlands	58 000	311 500	16 100	364 700	10 700	87 000	288 400
Västerbottens	46 100	374 400	19 800	427 000	10 100	101 300	335 900
Norrbottnens	52 900	351 700	15 700	408 300	9 800	96 300	321 800
<i>Hela riket</i>							
2011	75 100	333 100	19 000	415 200	10 500	97 600	328 100
2010	72 000	326 400	21 200	409 300	10 500	102 700	317 100
2010 tidigare LBR-def.	73 200	324 400	21 600	408 800	10 500	102 500	316 800
2009	65 100	324 100	20 500	390 100	11 000	106 700 ¹	294 400 ¹
2008	68 100	313 800	27 200	398 100	10 800	114 600	294 300
2007	64 300	301 800	37 300	397 400	12 100	116 000	293 500
2006	60 300	290 300	33 300	377 200	11 600	116 500	272 300
2005	58 000	283 300	25 700	358 800	11 400	111 900	258 300
2004	59 300	265 900	23 100	337 400	11 600	110 900	238 000
2003	58 600	258 100	18 200	320 800	11 900	105 900	226 800
2000	50 400	226 400	29 000	298 800	10 700	104 000	205 500

1) Reviderade siffror.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 2005–2012 (2005=100)

Agricultural price indices

Index	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹
Produktionsmedelsprisindex							
Total insatsförbrukning	100,0	110,4	128,3	122,1	119,9	129,5	132,0
Investeringsvaror och							
-tjänster	100,0	107,7	113,4	119,5	121,6	123,9	128,9
Totalt	100,0	109,8	125,2	121,6	120,3	128,3	131,4
Avräkningsprisindex							
Vegetabilier	100,0	139,3	136,7	117,7	138,2	147,3	148,3
Animalier	100,0	107,5	125,5	114,2	123,0	125,4	123,5
Totalt	100,0	119,7	129,8	115,5	128,8	133,9	133,0
Producentprisindex för livs- medelsindustrin, jordbruks- reglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	109,7	125,2	121,7	120,9	131,5	132,6
Animalier	100,0	102,6	113,7	112,0	112,6	116,5	118,6
Totalt	100,0	104,9	117,3	115,2	115,3	121,2	123,1
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	103,7	114,4	116,1	116,8	120,2	120,8
Animalier	100,0	101,9	110,1	112,5	113,3	115,2	117,2
Totalt	100,0	102,5	111,5	113,7	114,5	116,8	118,4
Konsumentprisindex							
Livsmedel, totalt	100,0	102,8	109,9	113,1	117,2	116,2	117,9
Totalt	100,0	103,6	107,2	106,6	107,9	111,1	112,1

1) Preliminära årsindextal för 2012 för Avräkningsprisindex samt Produktionsmedelsprisindex.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7**Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2012, kr***Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products*

Varuslag	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Traktorer, kr/st	250 000	..	418 000	480 000	696 000	705 000	..
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	572	772	906	1 030	1 083
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ¹	133	118	97	91	162	180	190
Råg ¹	143	110	91	90	124	166	176
Korn ¹	133	111	89	82	131	152	160
Havre ¹	132	107	88	82	109	138	145
Potatis för stärkelse	57 ²	56	50	46	46	45	55
Sockerbetor	29	42	38	42	24	24	22
Vetekli	179 ³	127	123	150	155	197	211
Melass	169	126	102	135	209	214	217
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap ⁴	2 545	2 295	1 829	1 831	2 185	2 343	..
Mellankalv ⁴	2 882	2 502	1 850	1 835	1 947	2 082	..
Spädkalv ⁴	1 621	1 638	115	150	150	150	..
Häst ⁴	1 344	607	702	614	529	531	..
Får (inkl. lamm) ⁴	2 205	1 764	1 778	2 043	2 281	2 345	..
Slaktsvin ⁴	1 487	1 325	1 102	1 080	1 181	1 048	..
Slaktkyckling ⁵	975	773	663	650	859	955	956
Mejerimjök, kr/100 kg	297	308	306	283	345	358	339
Ägg, kr/100 kg ⁶	837	1 220	1 299	1 272

1) Vid leveransort för vara av normal kvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för höstvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

2) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råsprit.

3) År 1990 är ej jämförbart med senare år p.g.a. produktbyte.

4) Fritt gård, exklusive leveranstillägg och efterlikvider.

5) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

6) Sammanvägt pris på A-ägg från burhöns och A-ägg från frigående höns.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8
Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2012 (2005=100)

Producer price index. Indices for subtotals

Varuslag	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹
Spannmål	100,0	192,1	167,7	113,7	162,2	188,7	199,1
Matpotatis	100,0	189,9	216,8	170,9	197,3	195,2	161,7
Annan potatis	100,0	98,6	104,3	109,5	98,9	97,2	105,0
Sockerbetor	100,0	65,1	63,6	64,8	57,7	56,7	52,8
Oljeväxtfrö och oljehaltiga frukter	100,0	152,7	154,8	126,1	183,7	191,4	194,2
Mjök	100,0	108,3	127,9	105,5	122,5	126,8	115,6
Ägg	100,0	117,7	144,4	144,6	143,0	150,1	147,5
Storboskap	100,0	106,6	120,3	107,0	118,4	125,1	128,1
Kalv	100,0	107,0	127,0	109,1	106,5	103,4	118,2
Får och getter	100,0	100,9	108,1	106,8	106,9	108,0	117,4
Svin	100,0	97,6	110,9	121,2	109,8	97,9	108,5
Frukt och grönsaker	100,0	108,1	114,6	111,0	123,7	119,2	115,3
Blommor och plantskoleväxter	100,0	101,9	102,7	106,3	109,8	106,8	107,3

1) Preliminära årsindextal för 2012.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9
Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2012, kr per hektar

Average rent for agricultural land and for arable land

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriiser för		
		jordbruksmark		åkermark
		inkl. gratisarrenden kr/ha	exkl. gratisarrenden kr/ha	inkl. gratisarrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	3 591	3 627	3 783
Västsverige	N,O	1 555	1 591	1 526
Småland med öarna	F,G,H,I	1 092	1 133	1 227
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	1 458	1 479	1 427
Norra Mellansverige	S,W,X	631	734	574
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	350	488	322
<i>Hela riket</i>		1 637	1 752	1 717

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av genomsnittligt arrendepreis för jordbruksmark inklusive gratisarrenden 1994–2012 (1994=100)

Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Sydsverige	K,M	100	102	119	153	185	195	200	239	243
Västsverige	N,O	100	100	124	127	170	148	158	180	182
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	133	130	160	166	177	191	203
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	121	140	167	181	184	195	201
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	139	130	135	162	168	183	191
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	115	176	116	124	138	187	197
<i>Hela riket</i>		100	102	122	136	164	168	176	202	207

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Genomsnittliga priser på jordbruksmark^{1,2} 1995–2011, 1 000-tal kr per hektar
Average prices on agricultural land

Område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2011	Försåld areal, ha 2011
	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	25,8	40,1	67,2	90,1	97,6	94,6	100,3	138,5	130	879
Gmb	13,8	22,8	47,9	58,6	51,7	63,4	60,5	79,4	184	1 652
Gns	13,3	20,1	33,2	44,0	53,6	47,3	50,9	55,0	210	2 186
Ss	8,7	13,9	25,2	32,1	39,7	38,6	40,8	51,5	256	2 176
Gsk	9,1	14,2	26,1	29,8	30,9	33,3	31,6	41,7	740	4 627
Ssk	5,4	6,5	14,6	18,7	19,4	20,9	21,1	27,4	290	1 543
Nn	2,9	3,0	8,1	9,2	10,8	12,4	11,3	13,3	429	1 871
Nö	2,2	3,2	6,4	8,8	9,5	8,5	9,8	11,1	257	1 271
<i>Hela riket</i>	10,8	16,8	31,1	36,6	40,2	39,8	40,7	50,5	2 496	16 205

1) Avser både åker- och betesmark.

2) Taxeringsvärdena för lantbruksfastigheter uppdateras med jämna mellanrum och kan vara orsaken till en del av den prisutvecklingen som sker mellan året innan och det år uppdateringen sker (läs mer om detta under "Om statistiken").

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2012
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej släktköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr	Taxeringsvärde ² medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskilling-koefficient ³ , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	45	4 376	2 878	1,69
Uppsala	69	2 658	1 851	1,60
Södermanlands	35	3 105	2 191	1,60
Östergötlands	58	2 908	1 642	1,92
Jönköpings	119	2 658	1 655	1,70
Kronobergs	149	1 879	1 336	1,55
Kalmar	79	2 051	1 236	1,85
Gotlands	60	1 684	1 002	1,94
Blekinge	57	2 084	1 427	1,59
Skåne	316	2 366	1 662	1,61
Hallands	108	2 693	1 839	1,55
Västra Götalands	462	2 028	1 304	1,67
Värmlands	256	1 148	791	1,66
Örebro	111	1 715	1 136	1,70
Västmanlands	38	2 065	1 338	1,67
Dalarnas	163	990	660	1,75
Gävleborgs	123	1 054	823	1,48
Västernorrlands	231	854	587	1,60
Jämtlands	180	1 183	818	1,71
Västerbottens	199	1 056	779	1,60
Norrbottens	137	955	607	1,77
<i>Hela riket</i>				
2012	2 995	1 742	1 169	1,66
2011	3 235	1 808	1 221	1,62
2010	3 238	1 844	1 038	1,94
2009	2 766	1 768	1 044	1,86
2008	3 267	1 677	1 021	1,80
2007	3 800	1 657	788	2,24
2006	3 316	1 526	812	1,99
2005	3 465	1 335	797	1,81
2004	3 093	1 167	460	2,61
2003	3 064	1 082	465	2,40
2002	2 944	1 030	458	2,30
2001	2 938	1 010	466	2,22

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Taxeringsvärde enligt fastighetstaxering för lantbruk 2011. För åren 2001–2004 avses basvärdet enligt 1998 års fastighetstaxering. För åren 2005–2007 avses taxeringsvärdet enligt 2005 års fastighetstaxering. För åren 2008–2010 avses taxeringsvärdet enligt 2008 års fastighetstaxering. Fr.o.m. 2011 avses taxeringsvärdet enligt 2011 års fastighetstaxering.

3) Se texten sidan 178.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgårdsodling samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

I landsbygdsprogrammet finns målet att 20 % av Sveriges jordbruksmark ska var omställd eller under omställning till ekologisk produktion vid utgången av 2013. Målet uppfylls inte ännu då andelen ekologiskt odlad jordbruksmark år 2012 uppgick till 15,7 %. Den omställda arealen för ekologisk produktion uppgick till 13,9 % av den totala jordbruksmarken och areal under omställning till 1,8 %.

Ekologiskt jordbruk innebär odling och djurhållning där man strävar efter miljöhänsyn, resurshushållning och en hög självförsörjningsgrad. Både vad gäller växtnäring och foder utnyttjar man på platsen givna och förnybara resurser. Kemiska bekämpningsmedel och lättlöslig mineralgödsel används inte i ekologisk odling. Vallen med sin blandning av gräs- och kvävefixerande baljväxter spelar en avgörande roll för växtnäringens försörjning. Tillsammans med en anpassad jordbearbetning och mekanisk ogräsbekämpning är växtföljden viktig för att hålla ogräsen på en hanterbar nivå. Inom den ekologiska djurhållningen anpassas djurtätheten till gårdens förmåga att producera foder.

Alla EU-länder är skyldiga att upprätta ett särskilt kontrollsystem för ekologiska produkter. Jordbruksverket är ansvarig myndighet, men kontrollen av ekologisk primärproduktion har delegerats till kontrollorgan med rätt att certifiera ekologisk jordbruksproduktion. År 2012 fanns tre godkända kontrollorgan med verksamhet inom jordbruksområdet i Sverige; Kiwa Sverige, SMAK och HS Certifiering. Dessutom fanns kontrollorganen Valiguard och under året tillkom

Controlcert Scandinavia som kontrollerade förädlade livsmedel och importerade produkter.

Det är obligatoriskt att märka ekologiska produkter godkända för försäljning som ekologiska med EU-märket. Produkterna kan dessutom vara märkta med KRAV-märket respektive Demeter-märket. De uppfyller då EU-reglerna för ekologisk produktion, men utöver detta även KRAV:s respektive Demeterförbundets regler som i vissa avseenden är mer långtgående.

Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats eller fortfarande är under omställning får inte säljas med ekologisk märkning.

I **tabellerna 11.1–11.3** redovisas uppgifter om certifierade arealer och djur. Uppgifterna i tabellerna baseras på uppgifter från kontrollorganen. I **tabellerna 11.4–11.11** avser uppgifterna i stället arealer där lantbrukaren sökt miljöersättning för ekologisk odling. Fr.o.m. 2010 ingår miljöersättning för certifierad ekologisk produktion respektive kretsloppsriktad produktion. Uppgifterna avser företag som ingår i Lantbruksregistret.

Ekologiskt odlade arealer som certifierats

I **tabell 11.1–11.2** återges delar av den officiella statistiken rörande ekologisk växtodling. Det bör påpekas att siffrorna inte är helt jämförbara med uppgifterna enligt Lantbruksregistret. T.ex. ingår arealer vid jordbruksföretag som inte ingår i Lantbruksregistret. Uppgifterna för år 2012 är preliminära.

I **tabell 11.1** redovisas omställd areal och arealer under omställning till ekologisk produktion. Under 2012 ökade den omställda arealen med uppemot 39 000 hektar eller med

drygt 1 procentenhet till 13,9 %. Samtidigt minskade arealen som var under omställning med nästan 42 000 hektar jämfört med 2011. Arealen under omställning uppgick till 1,8 % av landets jordbruksmark. Den totala arealen jordbruksmark som antingen var omställd eller var under omställning till ekologisk produktion uppgick 2012 till 478 100 hektar eller 15,7 % av den totala arealen jordbruksmark, vilket är i nivå med 2011 års areal.

I **tabell 11.2** redovisas arealen omställd jordbruksmark. Den totala jordbruksmarksarealen var 424 600 hektar år 2012, varav omkring 329 600 var åkermark och 95 100 betesmark eller slätteräng. Den arealmässigt största grödgruppen var "Slätter- och betesvall, grönfoder, majs och frövall" som uppgick till 224 100 hektar. Motsvarande siffra för spannmål var 77 900. Jämfört med 2011 så ökade arealen slätter- och betesvall m.m. med 21 700 eller 11 %, samtidigt som arealen spannmål ökade med 6 000 hektar eller drygt 8 %. Den största procentuella ökningen av arealen stod dock oljeväxterna för, där arealen ökade med 500 hektar eller 20 %. Den omställda arealen baljväxer var nästan oförändrad jämfört med föregående år medan arealen potatis minskade med uppemot 100 hektar.

Slätter- och betesvall m.m. dominerar odlingen och omfattade drygt hälften (53 %) av den omställda arealen jordbruksmark. Betesmark och slätteräng uppgick till 22 % och spannmål odlades på 18 % av den omställda jordbruksmarken. Nästan 3 % av arealen var träda. Baljväxter odlades på 2 % av arealen. Med baljväxter menas här ärter, åkerbönor m.m., konservärter och bruna bönor. De resterande grödgrupperna oljeväxter, potatis, trädgårdsväxter, andra växtslag och energiskog odlades på vardera mindre än 1 % av jordbruksmarken som ställts om till ekologisk produktion.

Ekologisk djurhållning

I **tabell 11.3** redovisas antal omställda ekologiskt uppfödda djur. Antalet mjölkkor och antalet am- och dikor ökade med nästan 8

respektive 13 % jämfört med 2011 och uppgick totalt till 47 600 respektive 63 900. Totala antalet nötkreatur 2012 var 282 000 djur. Även antalet får och getter ökade, med 15 respektive 11 %, jämfört med 2011 och rapporterades totalt till 125 600 respektive drygt 1 800 djur. Antalet svin ökade med 15 % jämfört med 2011. Totalt rapporterades antalet svin uppgå till 49 700 för år 2012 och av dessa var drygt 1 800 suggor. Antalet fjäderfä ökade med 2 % jämfört med 2011 till omkring 946 000. Uppgifter avseende slaktsvin och slaktkyckling rapporteras som antal uppfödda djur under ett år. Antal uppfödda slaktkycklingar rapporterades uppgå till 170 000, en minskning med drygt 3 % jämfört med 2011. Antalet värphöns ökade och uppgick till 775 000 år 2012, en ökning med uppemot 4 % jämfört med föregående år.

Ekologisk odling med miljöersättning

I **tabell 11.4–11.11** redovisas grödarealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöersättning för ekologisk odling 2012, dvs. med miljöersättning för certifierad ekologisk produktion eller kretsloppsriktad produktion. Ändrat insamlingssätt under år 2007 har medfört att en del av de arealer som odlats enligt reglerna för miljöersättningen för ekologisk odling inte längre finns med i redovisningen. För spannmål och de flesta andra grödorna är skillnaden marginell, för slättervall innebär det dock att den totala skörden underskattas. Uppgifterna avser arealer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. Den totala arealen med miljöersättning för ekologisk odling redovisas i kapitel 9 **tabell 9.4**.

I **tabell 11.4** redovisas spannmålsarealer med ersättning för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Havre var den gröda som hade den största omfattningen av odlingen med 33 280 hektar, vilket var 4 560 hektar mer än 2011. Näst största gröda var blandsäd, inräknat såväl stråsådesblandningar som stråsåd/baljväxtblandningar. Arealen uppgick till 19 900

hektar. Vårkorn med miljöersättning för ekologisk odling odlades på 18 890 hektar. Vårvete odlades på 15 810 hektar, en ökning med 20 % jämfört med 2011. Höstvetearalen uppgick till 13 440 hektar, en minskning av arealen med 14 % jämfört med 2011. De största arealerna med ekologiskt odlad spannmål fanns i Götalands norra slättbygder och Svealands slättbygder.

I **tabell 11.5** redovisas arealer med miljöersättning för ekologisk odling av ärter och åkerbönor. Den ekologiska ärtodlingen minskade under 2012 med 380 hektar eller 15 % jämfört med 2011 och uppgick till 2 140 hektar. Odlingsarealen för åkerbönor ökade under 2012 för femte året i rad även om ökningstakten avtog. Jämfört med 2011 ökade arealen åkerbönor med 230 hektar eller med 3 %, och uppgick till 7 880 hektar.

I **tabell 11.6** redovisas oljeväxtarealen med miljöersättning för ekologisk odling. Höstraps odlades på 1 970 hektar, vilket var en ökning av arealen med 32 % jämfört med 2011. Vårripsarealen mer än fördubblades och grödan odlades på 290 hektar. Rybsarealerna ökade också mycket jämfört med föregående år. För höstrybs ökade arealen med 240 hektar under 2012 till 440 hektar, medan vårrybsarealen uppgick till 270 hektar. För oljelin minskade däremot arealen med uppemot 20 % under 2012 och uppgick till 130 hektar.

I **tabell 11.7** redovisas arealer med miljöersättning för matpotatis, potatis för stärkelse och sockerbeter. Matpotatisarealen uppgick år 2012 till 820 hektar, en minskning med 13 % jämfört med 2011. Den ekologiska odlingen av potatis för stärkelse är relativt konstant och grödan odlades på 20 hektar under 2012. Odlingen av sockerbeter uppgick till cirka 300 hektar under 2005, men på senare år har ingen odling redovisats för grödan.

I **tabell 11.8** redovisas beräknad slättervallareal med miljöersättning för ekologisk odling. Arealen uppgick år 2012 till 199 900 hektar, en minskning med 4 % jämfört med föregående år. P.g.a. ändrat insamlings sätt för den ekologiskt odlade arealen är slättervall-

arealuppgiften osäker. För slättervall kan det röra sig om runt 5 % av den ekologiskt odlade arealen som sedan år 2007 inte längre syns i statistikunderlaget.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.8–11.11** redovisas skörd per hektar och total produktion för arealer med miljöersättning för ekologisk odling, vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. All produktion på denna areal är inte godkänd för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

I **tabell 11.8** redovisas skörd av slättervall från arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid företag som ingår i Lantbruksregistret. Den totalt inbärgade skörden för 2012 var 1,0 miljon ton, fördelat på första skörd 0,7 miljoner ton och återväxtskörd 0,3 miljoner ton. P.g.a. ändrad redovisning av den ekologiskt odlade arealen är dessa uppgifter dock osäkra. Skörden per hektar uppgick på riksnivå till 4 840 kg per hektar. Av landets totala bärgade skörd av slättervall var omkring 20 % ekologiskt odlad.

I **tabell 11.9** redovisas skörd *per hektar* för spannmålsgrödorna med uppdelning på produktionsområden och riket. De höstsådda grödorna gav överlag höga avkastningsnivåer jämfört med tidigare år. Hektarskörden för höstvete uppgick till 3 590 kg per hektar på riksnivå. Höstråg avkastade 3 440 kg per hektar. Vårvete och vårkorn nådde upp till 2 540 respektive 2 220 kg per hektar. Högst skörd per hektar för spannmålsgrödorna uppvisade rågvete med 3 720 kg per hektar. Havre och blandsäd gav på riksnivå omkring 2 250 kg per hektar vid ekologisk odling under 2012. Avkastningsnivåerna för de ekologiskt odlade spannmålsgrödorna var på riksnivå mellan 38 och 52 % lägre än motsvarande konventionella hektarskördar.

I **tabell 11.10** redovisas *totalskördar* från arealer med miljöersättning för ekologisk odling. Vid beräkning av total skörd används arealer som skördats som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte.

Totalskördarna ökade för de vårsådda spannmålsgrödorna jämfört med 2011, med undantag för blandsäd. Totalskörden av rågvete ökade med omkring 30 % medan höstvetete och höstråg uppvisade totalskördar i nivå med föregående år.

Av landets totala produktion av blandsäd var 33 % ekologisk odlad och av vårvete var 11 % ekologiskt odlad. För havre var motsvarande andel 10 %, för rågvete 7 % och för höstråg 3 %. Av den totala produktionen av vårkorn respektive höstvetete var 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av åkerbönor och ärter uppgick under 2012 till 22 700 respektive 3 400 ton (**tabell 11.11**). Totalskörden av ärter minskade med 24 % medan totalskörden av åkerbönor var i nivå jämfört med föregående års totalskörd. Den största totalskörden, både för åkerbönor och ärter, uppmättes i Götalands norra slättbygder. Totalskörden för matpotatis var 11 200 ton, en minskning med 12 % jämfört med föregående år. För åkerbönor och ärter var 39 % respektive 10 % av den totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis var endast 2 % ekologiskt odlad.

Ekologisk trädgårdsodling

Den ekologiskt odlade arealen med trädgårdsprodukter för år 2011 redovisas i **tabell 11.12**. Frilandsarealen var 871 hektar, en minskning med uppemot 300 hektar sedan förra undersökningstillfället som var 2008. Den ekologiskt odlade växthusytan var 131 307 m², vilket innebär nästan en fördubbling av arealen jämfört med 2008. Den ekologiskt odlade arealen motsvarar 4,9 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Under omställning, omställningstid, omställd areal

De första åren en åker odlas enligt certifieringsreglerna får produkterna inte säljas som ekologiska. Dessa år kallas ”omställningsår” eller karensår. På samma sätt är djurhållningen ”under omställning” innan produktionen efter omställningstidens slut får säljas med benämningen ekologisk. Under omställningstiden sker kontroll på samma sätt som för den omställda produktionen.

Miljöersättning för ekologisk odling

Statistik rörande ersättningarna för ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelade på grödor och produktion för dessa arealer redovisas i **tabellerna 11.4–11.11**.

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning finns tillgänglig på Jordbruksverkets och Eurostats webbplatser; www.jordbruksverket.se och www.ec.europa.eu/eurostat.

Statistik om ekologisk växtodling med uppgifter om omställda arealer och arealer under omställning, redovisas fr.o.m. referensår 2010 i serie JO 10.

Slutlig statistik om skörd för ekologisk och konventionell odling redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar som man numera inte skiljer på, genomförs vart tredje år och publiceras i serie JO 33, senast JO 33 SM 1201.

Tabell 11.1
Omställd ekologiskt odlad areal och areal under omställning
Fully converted area, area under conversion and total organic area

	Omställd areal		Areal under omställning		Summa	
	Hektar	Andel av total areal jordbruksmark, %	Hektar	Andel av total areal jordbruksmark, %	Hektar	Andel av total areal jordbruksmark, %
<i>Hela riket</i>						
2012*	424 643	13,9	53 435	1,8	478 079	15,7
2011	385 652	12,6	94 974	3,1	480 626	15,7
2010	329 472	10,7	109 405	3,5	438 878	14,2
2009	302 790	9,8	82 274	2,7	385 064	12,5
2008	246 628	8,0	89 811	2,9	336 439	10,9
2005	200 638	6,2	22 100	0,7	222 738	6,9

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 11.2
Omställd ekologiskt odlad jordbruksmark fördelad på olika grödgrupper, hektar
Fully converted organic areas for different groups of crops

	Summa omställd areal	Varav				
		Spannmål	Baljväxter	Oljeväxter	Slätter- och betesvall, grönfoder, majs och frövall	Potatis
<i>Hela riket</i>						
2012*	424 643	77 926	8 462	3 002	224 110	895
2011	385 652	71 907	8 253	2 502	202 366	967
2010	329 472	61 104	7 265	2 320	163 240	872
2009	302 790	63 374	6 667	1 744	142 347	903

	Varav					
	Energiskog	Trädgårdsväxter	Andra växtslag	Träda	Ospecifierad åkermark	Betesmark och slätteräng
<i>Hela riket</i>						
2012*	295	1 298	2 957	10 484	139	95 076
2011	500	1 327	3 221	9 411	343	84 855
2010	190	1 239	279	8 522	8 427	76 015
2009	181	1 203	265	7 149	9 613	69 343

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 11.3
Antal omställda ekologiskt producerade djur¹
Number of organic livestock

	Nöt- kreatur	Varav		Får	Getter
		Mjolk- kor	Am- och dikor		
<i>Hela riket</i>					
2012*	282 026	47 610	63 895	125 577	1 840
2011	253 240	44 133	56 479	109 218	1 660
2010	221 165	39 559	48 721	101 075	1 343
2009	194 063	34 115	42 816	86 741	1 178
2008	141 825	57 091	965
2005	..	22 321	13 433	34 700	377
	Svin	Varav		Varav	
		Suggor	Fjäderfä	Värp- höns	Slakt- kycklingar
<i>Hela riket</i>					
2012*	49 669	1 792	945 543	775 407	170 035
2011	43 335	1 714	922 964	746 839	176 030
2010	46 073	1 817	947 086	761 952	185 020
2009	42 502	1 690	786 430	607 236	179 050
2008	32 187	..	676 310
2005	27 299	1 139	410 919	365 332	..

1) Uppgifterna avser antal djur enligt kontrollorganens rapportering. Definitionsskillnader existerar mellan dessa uppgifter och uppgifterna om antal djur i kapitel 6, vilket gör att uppgifterna är svåra att jämföra.

Källa: Jordbruksverket och Eurostat.

Tabell 11.4
Spannmål 2012. Arealer med ekologisk odling¹, hektar
Cereals. Areas with cultivation in organic farming

Område	Arealer, hektar								
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Blandsäd	
								Strå- säd	Balj- växter/ stråsäd
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	310	940	180	–	570	760	170	90	300
Gmb	920	850	350	20	2 000	940	410	210	1 290
Gns	4 620	5 800	320	..	2 860	10 860	940	2 120	2 770
Ss	5 890	4 920	330	..	4 270	10 870	760	1 120	2 870
Gsk	920	1 650	90	..	2 920	5 000	420	1 030	2 860
Ssk	740	1 420	70	..	2 160	3 620	250	750	1 540
Nn	30	170	10	–	3 100	970	–	140	2 000
Nö	–	70	..	–	1 020	250	..	40	760
<i>Hela riket</i>									
2012	13 440	15 810	1 350	70	18 890	33 280	2 960	5 500	14 400
2011	15 590	13 130	2 220	130	16 420	28 720	2 700	6 450	14 790
2010	13 990	11 910	2 140	190	17 900	27 090	3 170	5 940	16 070
2009	14 610	9 240	3 260	210	16 930	32 750	5 220	5 180	15 800
2008	12 850	9 870	2 560	110	17 490	33 230	4 100	4 360	13 290
2005	12 600	10 510	2 800	50	21 670	33 520	4 280	4 300	14 640

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.5
Ärtor och åkerbönor 2012. Arealer med ekologisk odling¹, hektar
Peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming

Område	Arealer, hektar	
	Ärtor	Åker- bönor
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	10	310
Gmb	130	300
Gns	570	4 610
Ss	860	1 610
Gsk	180	740
Ssk	390	300
Nn
Nö	–	–
<i>Hela riket</i>		
2012	2 140	7 880
2011	2 520	7 650
2010	2 770	6 520
2009	2 680	4 800
2008	2 600	4 400
2005	5 500	4 300

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.6**Oljevaxter 2012. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar				
	Höstraps	Vårrops	Höstrybs	Vårrys	Oljelin
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	90	–	60	..	–
Gmb	360	50	60
Gns	1 030	0	40
Ss	310	150	280	90	10
Gsk	150	40	..	40	..
Ssk	20	60	..
Nn	–	10	–
Nö	–	..	–	..	–
<i>Hela riket</i>					
2012	1 970	290	440	270	130
2011	1 490	120	200	150	160
2010	1 860	230	230	230	240
2009	1 390	260	80	320	110
2008	2 040	250	230	320	290
2005	1 670	740	330	1 570	790

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.7**Potatis och sockerbeter 2012. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Potatoes and sugar beet. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar		
	Mat-potatis	Potatis för stärkelse	Sockerbeter
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	70	..	–
Gmb	270	20	–
Gns	70	–	–
Ss	50	–	–
Gsk	110	..	–
Ssk	90	–	–
Nn	130	–	–
Nö	40	–	–
<i>Hela riket</i>			
2012	820	20	–
2011	940	30	–
2010	850	30	–
2009	930	20	..
2008	890	30	..
2005	960	70	320

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8

Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2012.
Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹

Temporary grasses. First cut, regrowth and total production. Crop area, yield per hectare and total production in organic farming

Område	Antal före- tag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total in- bärgad skörd, ton ³	In- bärgad skörd, kg/ha ³	Total in- bärgad skörd, ton ^{3,4}	In- bärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt in- bärgad, ton ³	kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	22	2 620	7 900	3 000	5 400	2 060	13 300	5 060
Gmb	34	14 700	44 000	2 990	37 100	2 530	81 100	5 520
Gns	55	30 030	92 000	3 060	70 500	2 350	162 600	5 410
Ss	68	41 270	135 400	3 280	64 700	1 570	200 100	4 850
Gsk	88	50 710	160 700	3 170	76 900	1 520	237 600	4 690
Ssk	50	23 330	81 400	3 490	33 700	1 450	115 100	4 940
Nn	54	27 620	96 500	3 490	20 400	740	117 000	4 230
Nö	26	9 630	30 600	3 180	12 000	1 250	42 600	4 420
<i>Hela riket</i>								
2012	397	199 940	649 400	3 250	318 900	1 590	968 300	4 840
2011	391	208 330	620 200	2 980	419 700	2 010	1 040 000	4 990
2010	399	202 280	604 200	2 990	319 100	1 580	923 300	4 560
2009	403	203 480	557 300	2 740	343 800	1 690	901 100	4 430
2008	391	210 580	493 600	2 340	397 380	1 890	890 900	4 230
2005	405	259 130	719 600	2 780	248 600	960	968 200	3 740

- 1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid företag som ingår i Lantbruksregistret.
- 2) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.
- 3) Vattenhalt 16,5 %.
- 4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9**Spannmål 2012. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}***Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	3 110	..	–	3 460	3 960
Gmb	3 890	3 300	3 500	..	3 050	3 290	4 080	3 460
Gns	3 920	2 560	2 790	2 420	3 800	2 340
Ss	3 260	2 490	2 940	..	2 050	2 210	2 850	1 980
Gsk	3 720	2 450	2 260	1 650	3 880	2 070
Ssk	3 330	2 010	2 000	2 170	..	1 930
Nn	–	1 600	1 570	–	..
Nö	–	–	..	–	1 590
<i>Hela riket</i>								
2012	3 590	2 540	3 440	..	2 220	2 280	3 720	2 240
2011	3 160	2 640	2 100	..	2 350	2 480	3 010	2 480
2010	2 940	2 490	2 120	..	2 210	2 130	2 690	2 350
2009	3 130	2 880	2 750	..	2 690	2 450	2 740	2 740
2008	3 700	2 620	3 050	..	2 660	2 350	3 790	2 480
2005	3 440	2 720	3 060	..	2 300	2 120	3 750	2 630

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling.

2) Vid 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10**Spannmål 2012. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}***Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	2 900	..	–	1 900	2 900
Gmb	3 600	2 400	1 200	..	5 700	2 300	1 600	2 200
Gns	18 100	14 700	7 400	25 900	3 400	6 100
Ss	19 100	12 100	1 000	..	8 100	23 300	2 000	3 900
Gsk	3 400	3 800	5 800	5 900	1 600	3 000
Ssk	2 500	2 700	4 000	7 200	..	2 000
Nn	–	4 500	1 200	–	..
Nö	–	–	..	–	1 400
<i>Hela riket</i>								
2012	48 100	38 900	4 600	..	38 400	70 000	10 500	17 800
2011	48 200	33 600	4 600	..	35 700	63 500	8 000	26 500
2010	40 600	28 500	4 300	..	36 000	50 400	8 200	24 000
2009	45 100	26 200	8 800	..	41 500	73 600	13 600	22 900
2008	47 200	25 200	7 800	..	41 300	71 900	15 000	17 000
2005	42 900	28 100	8 400	..	45 200	64 700	15 400	19 700

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Vid 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Ärter, åkerbönor och matpotatis 2012. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹***Peas, field beans and table potatoes. Yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Ärter ^{2, 3}		Åkerbönor ^{2, 3}		Matpotatis	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total- skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total- skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total- skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>						
Gss
Gmb	2 320	700	17 980	4 800
Gns	2 480	1 400	3 220	14 500
Ss	1 040	900	2 440	3 900
Gsk	2 560	1 900
Ssk	1 050	400
Nn	10 210	1 300
Nö	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2012	1 600	3 400	2 930	22 700	13 610	11 200
2011	1 880	4 500	3 020	23 000	13 470	12 700
2010	1 810	5 000	2 060	13 100	13 580	11 700
2009	1 960	5 100	3 140	14 600	12 140	11 200
2008	1 920	4 800	2 210	9 600	15 970	14 300
2005	2 120	11 400	1 960	8 100	11 200	10 800

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Areal med ekologiskt odlade trädgårdsprodukter som odlas i växthus och på friland 2011***Areas for organically cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square metres greenhouse area

Område	Växthusyta, m ²	Andel ekologisk växthusodling %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling, %
<i>Län</i>				
Stockholms	11 319	5,0	15	..
Uppsala	3 510	10,1	10	..
Södermanlands	3 395	6,7	12	..
Östergötlands	13 137	14,7	12	..
Jönköpings	1 810	7,1	5	..
Kronobergs	890	3,7	4	..
Kalmar	1 655	3,2	44	..
Gotlands	1 493	5,4	111	..
Blekinge	–	0,0	18	..
Skåne	15 817	1,2	215	..
Hallands	8 640	5,3	35	..
Västra Götalands	38 828	19,8	110	..
Värmlands	1 190	4,8	28	..
Örebro	1 765	5,2	13	..
Västmanlands	–	0,0	8	..
Dalarnas	3 877	16,5	88	..
Gävleborgs	4 188	10,6	14	..
Västernorrlands	184	0,7	17	..
Jämtlands	570	14,0	6	..
Västerbottens	17 700	23,3	16	..
Norrbottnens	1 339	3,2	91	..
<i>Hela riket</i>				
2011	131 307	4,9	871	..
2008	70 047	2,6	1 156	9,0
2005	68 934	2,3	1 175	9,4
2002	62 012	1,8	964	7,3
1999	101 749	3,1	640	5,2

Källa: Jordbruksverket.

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöpåverkande faktorer som växtskyddsmedels- och gödselmedelsanvändning samt utsläpp till luft och vatten orsakat av jordbruket.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel – bl.a. viss statistik rörande försäljning av mineralgödsel och växtskyddsmedel – redovisas även i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Under senare decennier har dock jordbruket medfört förändringar i landskapet och i livsmiljöerna för djur och växter. Åker och betesmarker har tagits ur bruk. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enformigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten försvunnit.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet. Därefter ökade arealen igen fram till 2005, vilket hänger samman med de miljöstödj som finns för skötseln av dessa marker. På senare år har arealen minskat. En orsak är att definitionen av betesmark som ger ersättning skärpts. **Tabell 12.1** visar den regionala fördelningen av olika typer av betesmark. Stora arealer betesmark finns i Västra Götalands, Skåne och Kalmar län.

Åtgärderna inom axel 2 i Landbygdsprogrammet (2007–2013) ska hjälpa till att bevara och utveckla ett attraktivt landskap och en levande landsbygd. Syftet är också att

stimulera omställningen till en resurseffektiv och hållbar produktion med minskad miljöpåverkan. Åtgärderna ska bidra till att nå gemensamma och nationella miljömål.

Tabell 12.2 visar miljöersättningar, ersättningar för djurvålfärd, kompensationsbidrag, miljöinvesteringar och skogliga insatser samt i vilken utsträckning miljömålen för dessa har uppnåtts. Miljöersättningar är den största delen. För att få en miljöersättning måste lantbrukaren söka ett åtagande. Ett åtagande innebär att lantbrukaren åtar sig att sköta mark och djur enligt vissa villkor i fem år. Miljöinvesteringar är stöd för tidsbegränsade projekt, t.ex. anläggning av våtmarker.

Flera av de stora åtgärderna har en måluppfyllelse på över 80 %. Det gäller kompensationsbidrag, miljöersättning för vallodling, för betesmarker och slätterängar och för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet.

Slutet av programperioden närmar sig och vissa åtgärder har fortfarande låg måluppfyllelse. För några åtgärder har målet justerats i år utifrån erfarenheter man fått under programperioden. T.ex. har målet för minskat kväveläckage sänkts. Miljöersättningen för skötsel av våtmark har en relativt låg måluppfyllelse. Målet har justerats i år med ett högre mål vad gäller antal företag och ett lägre mål vad gäller arealen.

En ny ersättningsform infördes i år: ersättning för extra djuromsorg för suggor. Ersättningen riktar sig till djurhållare med suggor för produktion av smågrisar. Många

företagare har anslutit sig och åtgärden har nått målet redan första året.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljningen av mineralgödsel (handelsgödsel) till jord- och trädgårdsbruk har minskat successivt sedan slutet av 1980-talet (**figur 12B**). Jämfört med 2011 minskade kväve-, kalium- och svavelförsäljningen 2012 med 13 %, 7 % respektive 10 %. Fosforförsäljningen var nästintill oförändrat jämfört med 2011.

Den totala tillförseln av mineral- och stallgödsel till grödor som skördades 2011 uppgick enligt **tabell 12.3** till 199 000 ton kväve i växttillgänglig form, 38 000 ton fosfor och 161 000 ton kalium, vilket motsvarar 108 kg växttillgängligt kväve, 25 kg fosfor och 108 kg kalium per hektar om växtnäringen fördelas på den gödslade arealen. Den senaste 10-årsperioden har tillförseln av kväve, fosfor och kalium från mineralgödsel successivt minskat, samtidigt som tillförseln från stallgödsel ökat. Det växttillgängliga kvävet kom till 77 % från mineralgödsel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, 71 respektive 86 %, skedde med stallgödsel. Tillförseln av kväve och fosfor per hektar är högst i de sydligaste länen medan kaliumgödslingen är högst i de djurtäta länen. Gödslingsnivån hänger samman med vilka grödor som odlas men också med intensiteten i produktionen och åkermarkens bördighet.

Av **tabell 12.4** framgår att höstraps, höstvetete, stärkelsepotatis och majs är de grödor som i medeltal får högst kvävegivor. Majs får även höga givor av fosfor och kalium, och så även matpotatis.

Tabell 12.5 visar att under 2011 gödslades knappt 40 % av åkerarealen med kväve enbart från mineralgödsel och 14 % enbart från stallgödsel. Drygt 20 % av åkerarealen gödslades med kväve från både mineral- och stallgödsel. Återstående 25 % av arealen gödslades varken med stall- eller mineralgödsel. Andelen mineralgödslad areal var störst i de södra delarna av landet och i

slättbygdsområdena medan andelen stallgödslad areal var störst i djurtäta områden i Göta-lands skogsbygder och i Norrland.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hushåll. Enligt **figur 12C** spreds 2010 runt 50 000 ton torrsubstans av slam på jordbruksmark, vilket var en ökning med 20 % jämfört med 2009.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.6** redovisas näringsbalanser för jordbruksmarken enligt s.k. ”soil surface” bruttometod. Tillförsel av kväve till jordbruksmark sker genom mineral-, stall- och betesgödsel, jordförbättringsmedel, slam, utsäde, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförseln består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden mellan tillförsel och bortförsel benämns balans. Om balansen är positiv, har man ett överskott av näringsämnet i fråga som riskerar att ge miljöstörande utsläpp till luft och vatten.

Både kväve- och fosforöverskottet har på riksnivå minskat sedan 1995. Det minskade kväveöverskottet beror bl.a. på att tillförseln sjunkit något. Effektiviteten i kväveutnyttjandet ligger på 71 % och för fosforutnyttjandet på 94 %. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsel med skördeprodukter i procent av total näringstillförsel.

Kväve- och fosforläckage

Enligt riksdagens definition av det nationella miljökvalitetsmålet ”ingen övergödning” ska halterna av gödande ämnen i mark och vatten inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Jordbruket står för 41 % av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet (**figur 12F**) och har därför en central betydelse för hur delmålet ska uppnås.

Under vattnets väg genom landskapet renas vattnet från en del kväve genom denitrifikation (omvandling till luftkväve), sedimen-

tation och upptag i växter. Processerna benämns retention. Förlusterna från åkern benämns bruttobelastning och den del som når havet efter retention nettobelastning. Eftersom åkermarken är spridd över stora delar av landet varierar den andel av läckaget som når havet. Beräkningar från SMHI visar att 10–20 % av det kväve som läcker från åkrar på Småländska höglandet når havet medan det för åkermark i kustzonen kan vara 90 %.

Figur 12D visar på en läckageminskning mellan 1995 och 2009 på ca 10 %. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spannmålsodling under perioden (se kapitel 3), men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd mängd kväve har tagits upp av grödan.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12E** visar den beräknade *netto*-belastningen av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för 44 % av den totala belastningen.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel liksom vid spridning av både mineral- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillningen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande.

Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallet är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer mer än 95 % från stallgödsel (**figur 12G**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med drygt 4 % mellan 2007 och 2009, främst beroende på minskat djurantal och därmed även den totala mängden gödsel de producerar. Jämfört med 1995 är minskningen 25 %. Eftersom även utsläppen från övriga sektorer, främst från transporter och industri, minskat beräk-

nas den totala minskningen vara 22 % mellan 1995 och 2009.

Tabell 12.7 visar den regionala fördelningen av ammoniakutsläppen totalt och per hektar åker. I medeltal för riket är avgången ca 17 kg ammoniak per hektar, vilket omräknat till kväve blir 14 kg.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid tillverkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen och upprätthålla markbördigheten. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i ekosystemet kan skadas och upplagring av kadmium i de skördade produkterna kan påverka människors hälsa negativt.

Av **figur 12H** framgår att kadmiumfosforkvot i fosforgödselmedel minskat med omkring 53 % sedan 1999. Även halterna i slam har minskat, men kadmiumfosforkvoterna för slam var år 2009 ändå avsevärt högre än för fosforgödselmedlen. Den största tillförseln till åkermarken kommer nu från luftnedfallet.

Kalkningens omfattning framgår av **figur 12I**. Kalkning ökar markens pH, vilket gör att många växtnärsämnen blir mer tillgängliga för växterna. Kalkning görs även för att förbättra markens struktur.

Växtskyddsmedel

Jordbrukets användning av växtskyddsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönskade ämnen i luft, mark, vatten samt kan vid oförsiktig användning förekomma som rester i dricksvatten. Miljöriskerna med jordbrukets växtskyddsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering, väderlek och miljöbetingelserna på fälten vid spridningstillfället är avgörande.

De växtskyddsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid

besprutningen riskerar växtskyddsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av växtskyddsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

Den areal som behandlats med växtskyddsmedel minskade i början av 1990-talet (**tabell 12.9**). Nedgången under 1990-talet berodde främst på att jordbruksmark togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitiken. År 2010 var andelen behandlad areal knappt 50 % och var på samma nivå som 2006. Behovet av bekämpning växlar mycket mellan åren och det är svårt att jämföra åren rakt av. Variation i väder och vilka grödor som odlas olika år spelar också in.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i klimat, grödfördelning och odlingsintensitet. Högst andel behandlad areal har Hallands, Uppsala och Örebro län (**tabell 12.9**).

Betydande skillnader i växtskyddsmedel-användningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 200 hektar åkerareal används ogräsmedel på 73 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var 8 %.

Av lantbruksgrödorna är potatis den gröda som behandlas mest med *svampmedel*; 90 %. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs flest hektardoser. För matpotatis ligger dosen på 2,44 kg/ha och för färskpotatis på 0,58 kg/ha (**tabell 12.10**). *Ogräsmedel* är dock den i särklass mest använda preparatgruppen, med stor andel behandlad areal i alla grödor utom slätter- och betesvall.

Användningen av växtskyddsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **tabell 12.8** och **figur 12J** redovisas beräknat antal försålda doser sedan mitten av 1990-talet. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den er-

hållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden.

Av redovisningen framgår att antalet hektardoser ökat inom alla redovisade typer av växtskyddsmedel sedan mitten av 1990-talet. Under 2000-talet har det beräknade totala antalet doser varit relativt konstant med undantag för 2003 då en ökning redovisades följt av en minskning för 2004. Antal doser med *svampmedel*, (1 211 000) har minskat sedan 2010. Antalet doser med *insektmedel* (467 000) har ökat jämfört med 2010. Antalet doser fördelade per hektar åker har ökat sedan 2010 och ligger åter på 2009 års nivå (**figur 12K**). Variationerna kan delvis förklaras av olika behov från år till år beroende på väderleksförhållandena, men även hamstringsaktiviteter inför aviserade skatte-/prishöjningar spelar roll.

Energianvändning

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser i form av energi, som till stor del kommer från fossila bränslen, t.ex. olja, diesel och bensin. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergödning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se *Växthusgaser* nedan).

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan slutet av 1980-talet. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Utsläpp av svaveldioxid från energianvändning i jordbruket var år 2010 på 158 ton, en minskning med 5 % jämfört med året innan (**figur 12L**).

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och försurning av mark och vatten. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldrivna maskiner och traktorer till näringens andel av de totala utsläppen. Utsläppen av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket har haft en minskande trend fram till 2007. År 2010 var utsläppen på 7 499 ton, vilket var 2 % lägre än föregående år (**figur 12M**).

Växthusgaser

Utsläpp av s.k. växthusgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket bidrar främst med tre typer av växthusgaser: koldioxid från åkermark och från förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åker- och betesmark.

Det övergripande miljökvalitetsmålet, Begränsad klimatpåverkan, hade ett delmål att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för 2008–2012 skulle vara minst 4 % lägre än utsläppen 1990. Detta mål har nu ersatts av ett etappmål för utsläpp av växthusgaser, som säger att utsläppen för Sverige år 2020 ska vara 40 % lägre än utsläppen år 1990 för verksamheter som inte ingår i EU:s handel med utsläppsrätter (omräknat till koldioxidekvivalenter innebär detta en utsläppsminskning på ca 20 milj. ton CO₂-ekvivalenter). I målet ingår även svenska åtgärder som minskar utsläppen i andra länder, s.k. flexibla mekanismer.

De totala utsläppen i Sverige av växthusgaser uppgick 2011 till ca 61 milj. ton CO₂-ekvivalenter (exklusive CO₂ från sektorn ”markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk”). Av dessa svarar jordbruket för ca 15 % eller drygt 9 milj. ton (**figur 12N**).

Det är viktigt att påpeka att koldioxid från mulljordar inte ingår i den uppgiften, då det utsläppet redovisas under markanvändningssektorn.

Gödselhantering

Gödselhantering ger utsläpp av metan och lustgas. De svenska utsläppen av växthusgaser från gödselhantering uppgick 2011 till ca 0,7 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Sedan 1990 har utsläppen minskat med ca 23 %, bl.a. beroende på minskade gödselgivor (**figur 12N**).

Idisslars tarmgaser

Vid matsmältningen hos idisslare bildas metan. I Sverige kommer utsläppen främst från nötkreatur. Utsläppen har minskat med ca 13 % sedan 1990 p.g.a. minskat antal nötkreatur, och uppgick 2011 till ca 2,6 milj. ton CO₂-ekvivalenter (**figur 12N**). Utsläppen har istället flyttat till de länder från vilka Sverige importerar kött, eftersom köttkonsumtionen inte minskar i takt med antalet nötkreatur, utan snarare ökar.

Arbetsmaskiner

Vid förbränning av fossila bränslen i arbetsmaskiner genereras utsläpp av koldioxid, metan och lustgas. 2011 uppgick utsläppen från arbetsmaskiner inom jordbruket, skogsbruket och fisket till ca 1,8 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta är i det närmaste oförändrade värden sedan 1990 (**figur 12N**).

Jordbruksmark

Jordbruksmark kan både bidra till en ökad respektive minskad växthuseffekt genom att avge, respektive binda, koldioxid och kväve (som ger lustgas i atmosfären). Odling på organogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen. Utsläppen från den del som redovisas under jordbrukssektorn uppgick 2011 till 4,4 milj. ton och har minskat med ca 12 % sedan 1990 (**figur 12N**).

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i lantbruksregistret. Fr.o.m. 2002 hämtas betesmarksarealen från IAKS (Jordbruksverkets administrativa register avseende arealbase-erade stöd).

Statistik rörande miljöersättningar sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Landsbygdsprogrammet är ett viktigt instrument för att nå miljökvalitetsmålen och för att uppnå en positiv utveckling för jordbruket och landsbygden. Åtgärderna i programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU. Landsbygdsprogrammet gäller under perioden 2007–2013 och består av stödåtgärder eller ersättningsformer i tre olika axlar, där axel 2 avser att Förbättra miljön och landskapet.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Uppgifter om försäljning av mineralgödsel till jord- och skogsbruk insamlas årligen av SCB i samarbete med Jordbruksverket.

Uppgifter om användningen av mineral- och stallgödsel till olika grödor insamlas vartannat år av SCB genom telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. Urvalet består av ca 3 600 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning, som genomförs vartannat år. I beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), SMHI och olika rapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel och kvävefixering. Beräkningarna är anpassade till internationell metod, vilket inne-

bär bruttotillförsel av kväve, dvs. ammoniakförluster från gödsel har inte dragits bort. Balanserna avser jordbruksmark (åker och betesmark).

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SMED (Svenska MiljöEmissionsData), ett samarbete mellan IVL, SCB, SMHI och SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från Jordbruksverket och SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMED.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången utförs av SMED och bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Jordbrukstekniska institutet (JTI) och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridningssätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schablontal för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har inhämtats av SCB från leverantörerna i samband med uppgifter om försålda mängder av mineralgödsel.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning (utförd av SMED) utifrån reningsverkens årsredovisningar, som i sin tur baseras på urvals-baserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt

en postenkät från SCB till tillverkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Växtskyddsmedel

Uppgifter om försäljningen av växtskyddsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen (KemI). På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat. Ökningen mellan 2002 och 2003 förklaras t.ex. av hamstring.

SCB har på uppdrag av Jordbruksverket genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska växtskyddsmedel till olika grödor, senast vintern 2010/11.

Energianvändning

Beräkningarna av utsläpp från jordbrukets energianvändning genomförs av SMED och grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna är gjorda enligt de riktlinjer som IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) utvecklat, men med anpassningar till svenska förhållanden.

Annan publicering

Underlaget till detta kapitel bygger på *Hållbarhet i svenskt jordbruk*, 2012 (LRF, Jord-

bruksverket, Naturvårdsverket och SCB) och på uppgifter från olika Statistiska meddelanden:

Betesmarksarealer:

JO 10 SM, Jordbruksmarkens användning 2012

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM, Utsläpp till vatten och slamproduktion 2010

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM, Gödselmedel i jordbruket 2010/11; Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2011/12; Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog 2011

Kväve- och fosforbalanser:

MI 40 SM, Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark och jordbrukssektor 2009

Växtskyddsmedel:

MI 31 SM, Växtskyddsmedel i jord- och trädgårdsbruket, 2011

Ammoniak:

MI 37 SM, Utsläpp av ammoniak till luft i Sverige 2009

Andra statistikproducenter

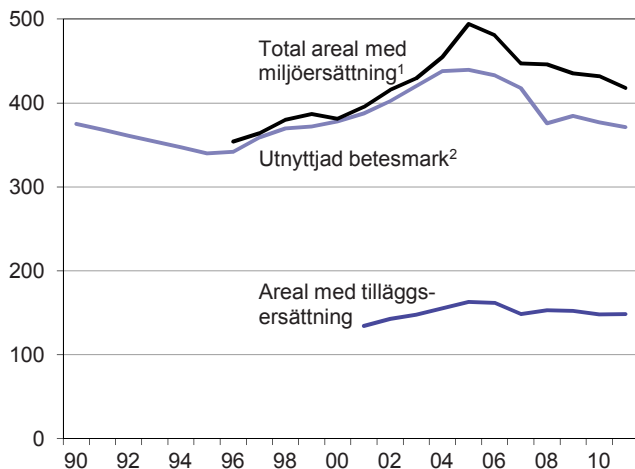
Naturvårdsverket: Rapport 5815, Näringsbelastning på Östersjön och Västerhavet 2006; Rapport 5247, Transport – Retention – Källfördelning 2002; Rapport 5248, Kväveläckage från svensk åkermark 2002; Rapport 5319, Ingen övergödning 2008; Internationell rapportering – slamstatistik 2004.

Jordbruksverkets årsredovisning för räkenskapsåret 2012.

Figur 12A
Areal betesmark 1990–2011

Permanent grassland

1 000-tal hektar

1) Här ingår utnyttjad betesmark samt alvar-, fåbod- och skogsbete.

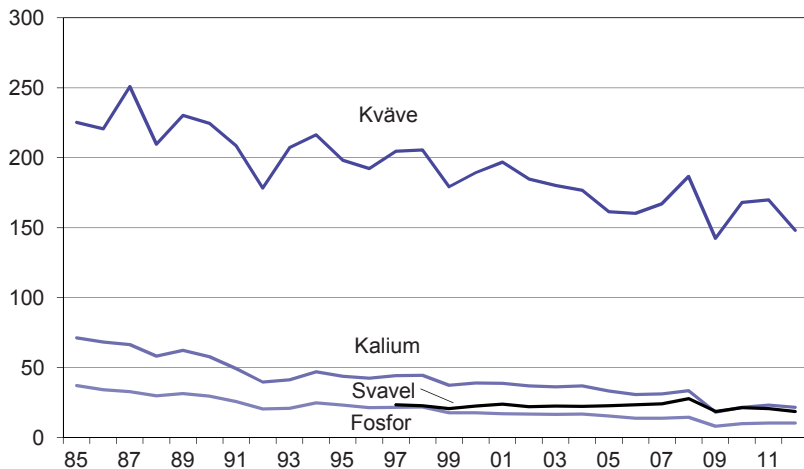
2) Företag med mer än 2 ha åker t.o.m. 2004 och fr.o.m. 2005 även med mindre än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket, SCB och Miljömålsportalen.

Figur 12B
Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket
1985–2012, 1 000-tal ton

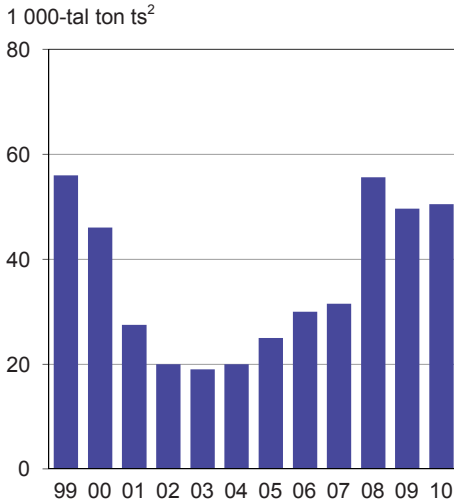
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

1 000-tal ton

Källa: Jordbruksverket och SCB.

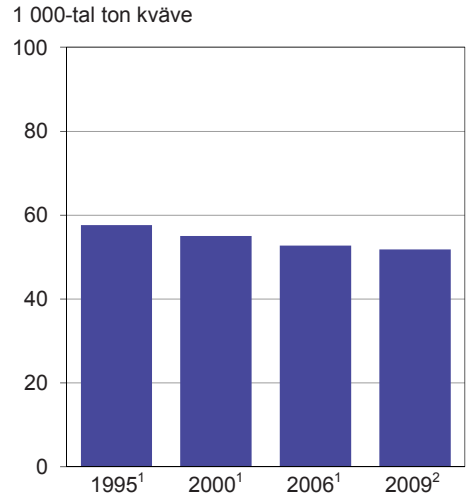
Figur 12C
Slam som sprids på jordbruksmark¹
Sludge spread at agricultural land

1) Från Sveriges rapportering enligt Slamdirektivet.
 2) Torrsubstans.

Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissionsData och SCB, Miljöstatistiken.

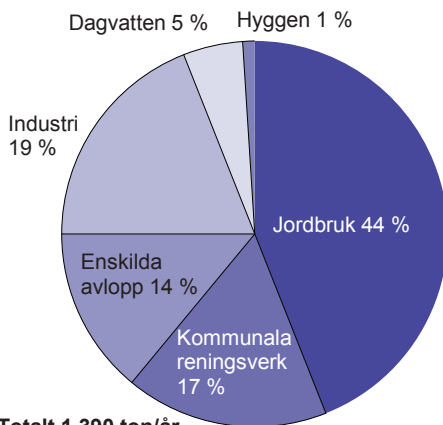
Figur 12D
Kväveläckage från åkermarkens rotzon, riket, 1 000-tal ton
Nitrogen leaching from arable land

1) Enligt Miljömålsuppföljning, Rapport nr. 21 och 22 (SMED på uppdrag av Naturvårdsverket).
 2) Enligt Miljömålsuppföljning 2009 (SMED på uppdrag av Naturvårdsverket).

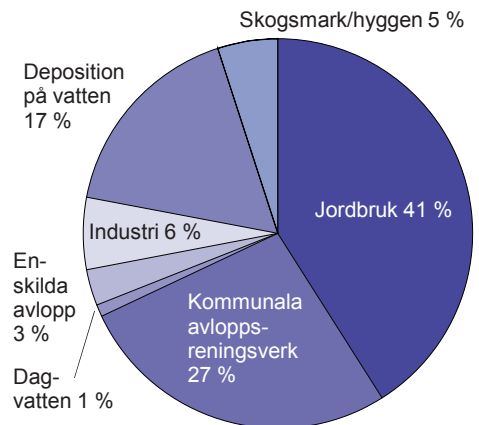
Källa: Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Figur 12E
Nettobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2009
Net pollution load on water by phosphorus from human activities

Källa: Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

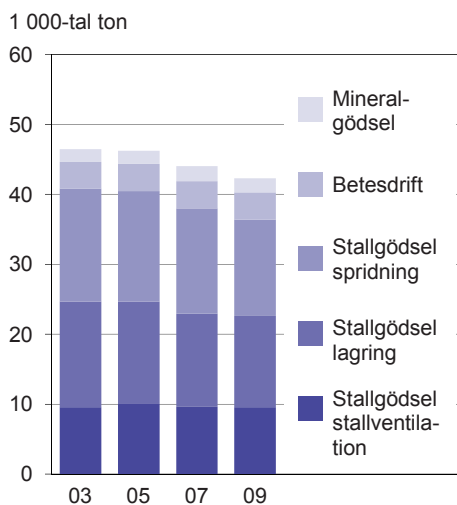
Figur 12F
Nettobelastning¹ på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2009
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities

1) Efter självrening (retention) under vägen till havet.

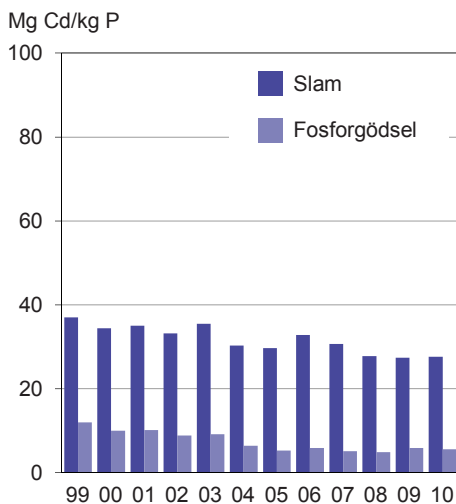
Källa: Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Figur 12G
Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture

Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

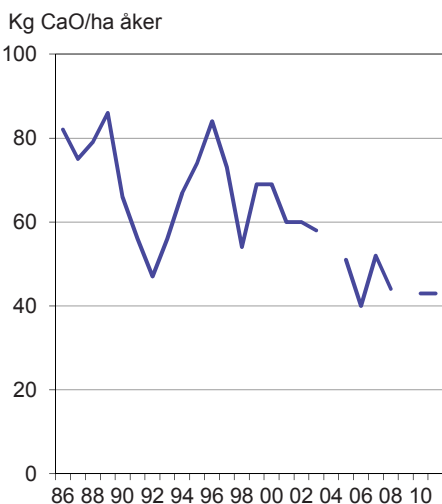
Figur 12H
Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam¹
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

1) Från Sveriges rapportering enligt Slamdirektivet.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12I
Kalkning av åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land

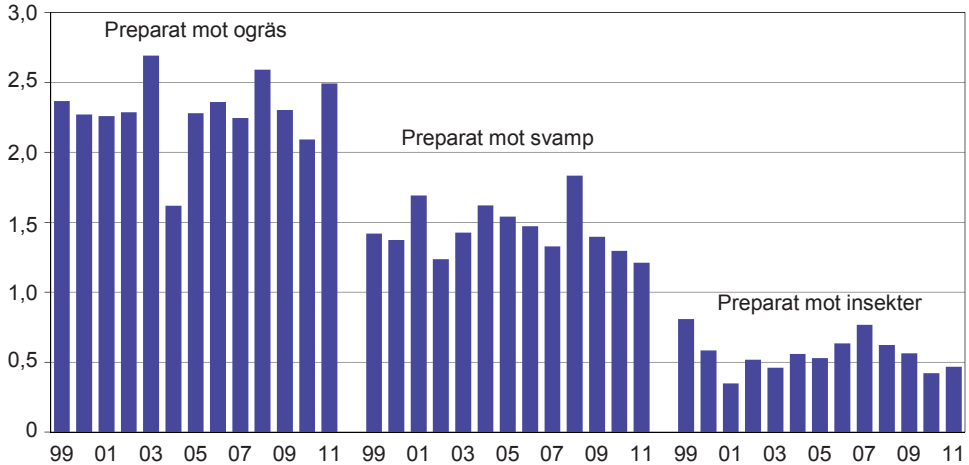

Anmärkning: Ingen undersökning genomfördes 2004 och 2009.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J**Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1999–2011¹***Plant protection products in agriculture, number of doses per hectare*

Miljoner doser

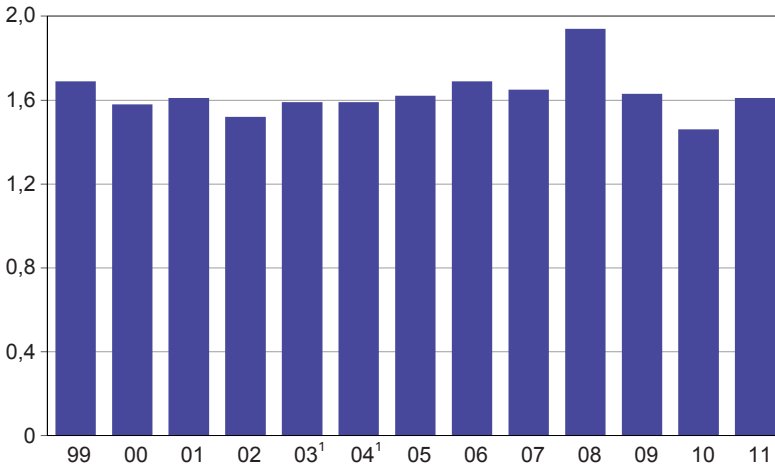

1) Inklusivt betningsmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12K**Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1999–2011***Plant protection products in agriculture, number of doses per hectare in relation to the area of arable land*

Doser/ha

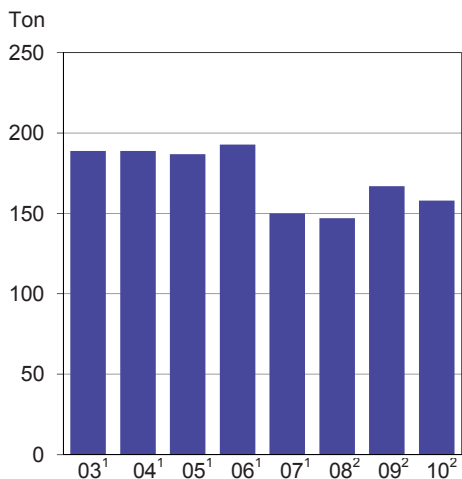

1) För både 2003 och 2004 anges genomsnittet för de två åren.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)

Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)

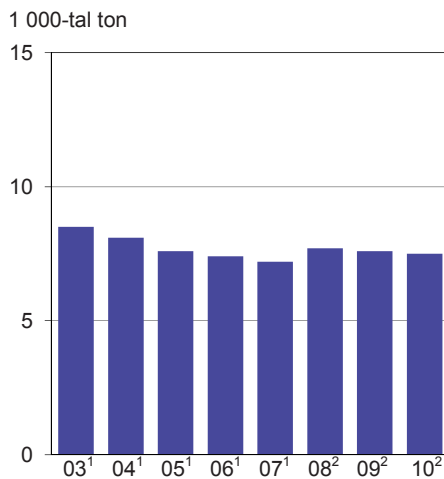

- 1) Enligt SNI 92.
2) Enligt SNI 2007.

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12M Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)

Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)

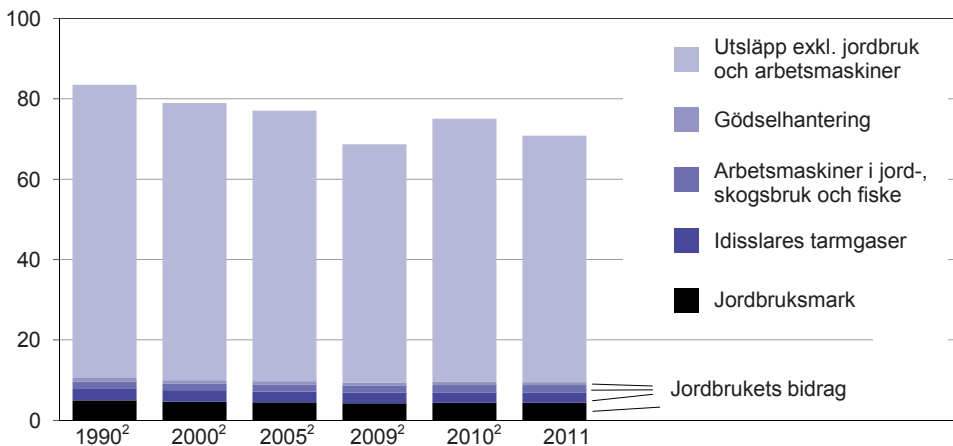
- 1) Enligt SNI 92.
2) Enligt SNI 2007.

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12N Utsläpp av växthusgaser totalt och från jordbruket¹

Emission of greenhouse gases, totally and from agriculture

Milj. ton CO₂-ekvivalenter

- 1) Utsläpp och upptag av växthusgaser från sektorn "Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk" är inte inkluderade.
2) Reviderade siffror.

Källa: SCB, Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Tabell 12.1
Areal betesmark 2012. Hektar
Areas under pasture and meadow

Område; storleksgrupp	Betes- mark	Slätter- äng	Skogs- bete	Fäbod- bete	Alvar- bete	Mosaik- betes- marker	Out- nyttjad betes- mark	Ospe- c. betes- mark	Summa betes- mark o slätter- äng
<i>Län</i>									
Stockholms	9 693	99	749	–	–	30	–	49	10 619
Uppsala	14 536	370	1 599	–	–	180	–	43	16 728
Södermanlands	15 676	401	410	–	–	125	–	36	16 648
Östergötlands	38 873	192	1 330	–	–	72	–	75	40 542
Jönköpings	38 364	129	167	–	–	1	–	116	38 776
Kronobergs	20 085	208	117	–	–	23	–	95	20 527
Kalmar	47 229	791	2 161	–	21 662	149	–	116	72 108
Gotlands	15 296	232	4 598	–	4 924	200	–	18	25 267
Blekinge	10 555	68	187	–	–	264	–	52	11 126
Skåne	53 980	1 877	83	–	–	34	–	237	56 210
Hallands	15 297	145	38	–	–	120	–	69	15 668
V:a Götalands	55 342	679	645	–	–	3 285	–	352	60 305
Värmlands	6 295	159	19	172	–	7	–	125	6 777
Örebro	8 255	185	164	–	–	4	–	53	8 661
Västmanlands	6 232	461	6	–	–	43	–	37	6 780
Dalarnas	4 526	137	133	5 732	–	–	–	57	10 584
Gävleborgs	3 778	157	35	1 614	–	–	–	69	5 654
Västernorrlands	1 877	64	31	212	–	–	–	90	2 274
Jämtlands	3 512	102	593	6 768	–	–	–	115	11 090
Västerbottens	1 279	129	378	278	–	–	–	55	2 120
Norrbottens	722	1 256	68	–	–	–	–	64	2 111
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	16 503	823	2	–	–	34	–	85	17 447
Gmb	69 625	1 727	5 828	–	26 586	562	–	164	104 493
Gns	38 317	485	665	–	–	45	–	119	39 631
Ss	52 583	1 444	2 854	–	–	385	–	195	57 461
Gsk	164 161	1 204	2 748	–	–	3 506	–	703	172 321
Ssk	17 754	444	191	227	–	5	–	252	18 873
Nn	9 349	273	137	7 869	–	–	–	243	17 872
Nö	3 111	1 441	1 082	6 679	–	–	–	164	12 477
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>									
– 2,0	21 300	2 378	2 074	1 178	2 478	877	–	785	31 071
2,1– 5,0	16 234	462	433	368	209	189	–	1 087	18 981
5,1– 10,0	24 502	585	1 257	540	626	600	–	42	28 152
10,1– 20,0	36 607	662	1 404	1 314	1 379	812	–	7	42 185
20,1– 30,0	29 365	481	1 355	1 974	1 103	161	–	–	34 439
30,1– 50,0	47 060	639	2 064	3 289	2 672	373	–	4	56 100
50,1–100,0	80 248	1 033	2 332	3 754	6 118	534	–	–	94 018
100,1	116 088	1 600	2 591	2 359	12 001	991	–	–	135 628
<i>Hela riket¹</i>									
2012	371 403	7 841	13 509	14 776	26 586	4 537	–	1 923	440 574
2011	376 986	7 813	13 114	16 541	26 235	4 300	–	1 911	446 901
2010	384 701	7 982	11 732	18 708	23 078	3 833	–	1 874	451 908
<i>Enl. tidigare LBR-def.</i>									
2010	362 932	5 712	10 530	17 615	21 692	2 975	–	1 252	422 708
2007	417 697	5 715	14 862	21 412	25 846	–	1 654	2 144	489 328
2005	439 304	5 688	14 519	21 938	23 738	–	2 535	5 783	513 505

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2
Anslutning till och måluppfyllelse i landsbygdsprogrammet¹, Förbättra miljön och landskapet

Connection to and target fulfilment for Rural Development Programme

Stödåtgärd	Omfattningsindikator	Prognos 2012	Mål år 2013	Måluppfyllelse 2012, %
Kompensationsbidrag	Antal ha	540 136	530 000	102
	Antal företag	18 255	20 200	90
Vallodling	Antal ha	913 490	900 000	101
	Antal företag	37 171	41 000	91
Betesmarker och slätterängar	Antal ha	417 687	500 000	84
	Antal företag	32 314	38 000	85
	Antal fåbodar	227	230	99
Skötsel av våtmarker	Antal ha	7 479	10 000	75
	Antal företag	2 097	3 000	70
Ekologiska produktionsformer	Antal ha	..	700 000	..
	<i>Varav ha som får ersättning</i>	432 059
	Antal ha (certifierad)	..	610 000	..
	<i>Varav ha som får ersättning</i>	376 898
	Antal djurenheter (totalt)	225 633	160 000	141
	Antal djurenheter (certifierade eller under omställning)	211 042	150 000	141
	Antal företag (totalt)	7 419	21 000	35
	Antal företag (certifierade eller under omställning)	5 379	12 000	45
Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet	Antal ha	514 934	600 000	86
	Antal företag	11 191	12 500	90
Natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet	Antal ha	2 878	2 500	115
	Antal företag	314	200	157
Minskat kväveläckage	Antal ha	145 609	180 000	81
	Antal företag	5 821	8 200	71
Skyddszoner	Antal ha	11 652	9 000	129
	Antal företag	4 414	4 500	98
Miljöskyddsåtgärder	Antal ha	73 013	600 000	12
	Antal företag	604	10 000	6
Bruna bönor, Öland	Antal ha	448	700	64
	Antal företag	41	70	59
Traditionella husdjursraser	Antal djurenheter	5 142	5 000	103
	Antal företag	1 193	1 000	119
	Antal rasföreningar	15	15	100
Extra djuromsorg för suggor	Antal suggor	113 258	77 000	147
	Antal företag	517	350	148

1) Landsbygdsprogrammet axel 2, Förbättra miljön och landskapet 2007–2013.

Källa: Jordbruksverket och Skogsstyrelsen (skogliga åtgärder, antal beslut).

Tabell 12.2 (forts.)

Stödåtgärd	Omfattningsindikator	Prognos 2012	Mål år 2013	Målupp- fyllelse 2012, %
Utvald miljö				
Anläggning och restaurering av våtmarker	Antal ha	3 538	6 000 ²	59
	Antal företag	798	1 100	73
Damm som samlar fosfor	Antal ha	16	200	8
	Antal företag	23	1 000	2
Restaurering av betesmarker och slåtterängar	Antal ha	9 156	18 000 ³	51
	Antal företag	1 642	650	253
Betesmark som är stängslad med stängsel för rovdjur	Antal ha	3 323	3 300	101
	Antal företag	449	550	82
Reglerbar dränering	Antal ha	65	400	16
	Antal företag	4	20	20
Mångfaldsträda	Antal ha	1 475	5 000	30
Anpassade skyddszoner	Antal ha	234	5 000	5
Skogliga åtgärder	Antal skogsägare	4 847	6 700	72

2) Målet gäller totalt antal hektar som anläggs eller restaureras under programperioden.

3) Restaurering av betesmarker och slåtterängar: Målet avser totalt antal hektar som restaureras under programperioden.

Tabell 12.3**Användningen av växtnäringsämnen i mineral- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2010/11***Use of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure*

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, hektar	Areal gödslad med växtnäringsämnen från mineral- och/eller stallgödsel						
		Kväve			Fosfor		Kalium	
		Gödslad areal, %	Växtill- gängligt, kg/ha	Totalt kg/ha	Gödslad areal, %	kg/ha	Gödslad areal, %	kg/ha ¹
<i>Län</i>								
Stockholm	71 700	58	108	121	34	21	33	88
Uppsala	148 700	73	106	121	49	20	43	77
Södermanlands	113 800	74	104	133	57	23	54	98
Östergötlands	192 100	76	116	145	54	26	54	109
Jönköpings	87 300	82	93	156	80	28	80	162
Kronobergs	46 500	84	114	172	79	28	78	164
Kalmar	118 500	82	118	167	71	29	71	149
Gotlands	82 700	78	97	138	72	25	73	116
Blekinge	30 100	80	93	132	68	26	70	108
Skåne	440 000	87	128	148	67	24	68	83
Hallands	106 300	84	122	159	73	28	73	118
Västra Götalands	427 100	76	104	135	66	26	62	103
Värmlands	98 400	59	82	114	55	22	55	89
Örebro	95 400	68	97	118	62	22	60	69
Västmanlands	88 300	73	106	121	58	19	54	59
Dalarnas	55 500	54	78	116	51	23	51	108
Gävleborgs	63 700	56	74	108	45	21	44	110
Västernorrlands	47 200	49	62	..	46	26	46	159
Jämtlands	39 800	..	89	38	..	229
Västerbottens	64 800	70	94	150	63	28	63	159
Norrbottnens	32 800	..	93	29	..	155
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	323 900	90	137	153	70	23	71	70
Gmb	304 300	83	113	150	69	27	70	120
Gns	413 000	79	114	138	63	25	59	89
Ss	539 000	71	104	123	54	21	50	77
Gsk	449 700	76	98	150	70	28	70	146
Ssk	170 200	54	87	128	47	26	48	116
Nn	146 400	55	69	125	50	27	50	156
Nö	104 200	70	94	148	62	29	62	157
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 20,0	298 500	43	63	90	37	18	37	81
20,1– 50,0	414 900	64	87	117	54	23	53	98
50,1–100,0	521 500	80	105	140	67	25	67	114
Över 100,0	1 215 900	85	121	152	69	27	67	112
<i>Hela riket</i>								
2011	2 450 700	75	108	140	62	25	61	108
2009	2 472 800	76	107	136	57	25	56	107
2007	2 346 300	77	111	133	64	24	62	103
2005	2 359 200	76	107	132	61	24	59	94
2003	2 339 600	83	104	128	65	23	62	89
1995	2 386 900	83	100	119	62	25	60	80

1) Ökningen fr.o.m. 2003 kan till en del bero på ändrad beräkning av näringsinnehållet i stallgödsel, se avsnitt *Jämförbarhet av resultaten* i MI 30 SM 0403.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; storleksgrupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttillgängligt kväve	Därav i mineralgödsel	Totalkväve i stallgödsel	Totalt	Därav i mineralgödsel	Totalt ¹	Därav i mineralgödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	4 510	4 030	1 010	500	240
Uppsala	11 390	10 170	2 950	1 420	680	4 940	730
Södermanlands	8 830	7 070	4 100	1 500	410	6 080	620
Östergötlands	16 980	13 520	7 650	2 690	730	11 240	1 330
Jönköpings	6 720	3 360	7 800	1 990	120	11 360	390
Kronobergs	4 470	2 610	4 120	1 020	80	5 940	220
Kalmar	11 440	7 390	8 860	2 440	250	12 520	680
Gotlands	6 280	4 230	4 680	1 480	310	7 000	820
Blekinge	2 220	1 570	1 600	530	100	2 270	310
Skåne	49 090	42 600	14 150	7 020	2 920	24 730	8 560
Hallands	10 840	7 770	6 420	2 170	460	9 120	1 290
Västra Götalands	33 610	25 970	17 820	7 430	2 730	27 430	3 690
Värmlands	4 760	3 500	3 100	1 200	370	4 760	650
Örebro	6 350	5 530	2 130	1 320	720	3 950	1 200
Västmanlands	6 800	5 910	1 860	960	470	2 820	590
Dalarnas	2 330	1 630	1 840	650	190	3 090	540
Gävleborgs	2 630	1 700	2 150	590	90	3 100	150
Västernorrlands	2 290
Jämtlands	3 410
Västerbottens	4 260	2 580	4 240	1 150	110	6 450	260
Norrbottnens	2 390
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	39 830	35 380	9 100	5 210	2 510	16 190	6 430
Gmb	28 500	20 770	16 990	5 630	1 200	25 520	4 290
Gns	37 310	31 350	13 630	6 580	2 820	21 400	4 060
Ss	39 760	34 280	12 700	6 090	2 750	20 910	4 260
Gsk	33 490	19 920	31 300	8 630	990	45 630	2 330
Ssk	8 050	5 500	6 270	2 120	480	9 340	840
Nn	5 620	2 280	7 790	1 990	160	11 430	510
Nö	6 850	3 960	6 800	1 850	160	10 180	390
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 20,0	8 110	6 170	5 440	2 010	560	8 950	1 540
20,1 – 50,0	22 940	17 710	13 450	5 060	1 480	21 610	3 430
50,1 – 100,0	43 480	32 300	25 980	8 620	2 040	39 640	4 410
Över 100,0	124 880	97 250	59 700	22 410	7 000	90 390	13 730
<i>Hela riket¹</i>							
2011	199 410	153 440	104 570	38 110	11 080	160 600	23 120
2009	201 050	156 940	98 740	35 490	10 050	148 240	20 330
2007	199 460	156 920	95 330	36 110	11 800	149 700	25 050
2005	191 410	157 910	78 650	34 460	13 520	129 890	27 770
2003	202 730	169 710	78 190	35 140	14 040	129 220	28 780
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840

Tabell 12.4**Användning av kväve, fosfor och kalium från mineral- och stallgödsel i olika grödor 2010/11***Use of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops*

Gröda	Gröd- areal totalt, hektar	Mineral- och/eller stallgödsel						
		Kvävegödselad areal			Fosforgödselad areal		Kaliumgödselad areal	
		Gödselad areal, %	Växttill- gängligt kväve, kg/ha	Totalt, kg/ha	Gödselad areal,		Gödselad areal,	
					%	kg/ha	%	kg/ha
Höstkorn	14 400	95	110	38	64	23	63	68
Vårkorn	313 500	96	88	35	75	21	75	66
Havre	181 200	89	80	35	78	20	75	66
Höstvete	349 800	97	147	28	68	25	61	59
Vårvete	67 000	91	106	32	73	22	68	64
Rågvete	24 200	96	112	45	72	25	72	74
Råg	24 100	92	100	14	59	17	56	41
Majs	15 800	97	144	157	97	57	97	216
Blandsäd (strå- säd)	18 700	82	70	87	70	32	69	148
Blandsäd (balj/ strå)	25 900	78	48	99	71	30	71	151
Höstraps	56 600	97	169	30	78	21	78	54
Vårtraps	36 100	97	113	11	80	17	77	32
Höstrybs	400	..	101
Vårtrybs	1 800	..	82
Ärter (ej konserv- ärter)	16 100	14	34	65	35	23	36	53
Konservärter	8 500	15	29	..	52	23	82	62
Matpotatis	20 000	91	118	19	92	44	93	207
Stärkelsepotatis	7 600	98	144	91	96	36	98	153
Sockerbetor	39 600	97	114	32	83	27	83	68
Frövall	14 700	61	98	..	48	25	50	50
Åkerbönor m.m.	17 100	17	27	65	27	26	28	72
Trädgårdsväxter	15 600	77	102	18	72	31	75	140
Grönfoderväxter	13 900	82	93	126	79	33	79	184
Andra växtslag	15 500	95	68	..	64	12	64	23
Energiskog	12 900	4	64	..	3	..	3	..
Betesvall	215 800	27	58	32	15	15	17	79
Slättervall	880 700	68	107	101	28	28	62	167

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5
Kvävegödslade arealer 2010/11

Arable land treated with nitrogen in fertilizers and manure

Område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR, ha	Därav gödslad med			
		Kväve från mineral- och/eller stallgödsel, %	Endast mineralgödsel, %	Endast stallgödsel, %	Både mineral- och stallgödsel, %
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	323 900	90	64	3	23
Gmb	304 300	83	34	13	36
Gns	413 000	79	49	11	18
Ss	539 000	71	50	8	14
Gsk	449 700	76	19	25	32
Ssk	170 200	54	23	19	13
Nn	146 400	55	14	32	10
Nö	104 200	70	20	24	27
<i>Hela riket</i>					
2011	2 450 700	75	39	14	22
2009	2 472 800	76	41	13	22
2007	2 346 300	77	41	13	23
2005	2 359 200	76	43	12	20
2003	2 339 600	83	48	11	24
1995	2 386 900	83	50	7	26

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6
Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser)¹
Nitrogen- and phosphorus balances for arable land

	Kväve, kg/ha ²				Fosfor, kg/ha ²			
	1995	2005	2007	2009	1995	2005	2007	2009
<i>Tillförsel</i>								
Mineralgödsel ³	62	49	51	51	6	5	4	3
Jordförbättringsmedel ^{3,4}	1	1	0	0
Stallgödsel ³	37	32	30	29	7	6	6	6
Betesgödsel ³	12	13	12	12	2	2	2	2
Utsäde	2	1	1	1	0,3	0,3	0,2	0,3
Deposition	10	8	6	7	0,3	0,3	0,3	0,3
Slam	1	0	0	1	0,6	0,2	0,3	0,5
Kvävefixering	8	10	9	9
Summa tillförsel ⁵	130	114	110	111	16	13	13	13
<i>Bortförsel</i>								
Skörd	71	72	73	78	11	11	11	12
Skörderester	2	2	1	2	0,2	0,2	0,2	0,2
Summa skördeprodukter	72	73	75	80	11	11	11	12
<i>Balans (överskott)</i>								
Därav	58	40	35	32	5	2	2	1
Ammoniak från mineral-, stall- och betesgödsel	15	12	12	11
Läckage	24	16	17	18	0,3	0,3	0,3	0,3
Denitrifikation, fastläggning m.m.	19	12	6	3	5	2	2	0,5
<i>Effektivitet, %</i>	55	65	68	71	67	86	82	94

1) Ändrad metod jämfört med balanser publicerade i Jordbruksstatistisk årsbok före 2005.

2) Åker- och betesmark.

3) Ammoniakförluster i stall, vid lagring och spridning samt på bete har inte räknats bort.

4) Främst vid användning inom ekologisk odling.

5) P.g.a. avrundningar stämmer inte alltid summorna i tabellen.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.7
Ammoniakavgång i jordbruket 1995–2009
Emissions to air of ammonia in agriculture

Område	Mineral- gödsel NH ₃ ton	Stall- gödsel NH ₃ ton	Därav		Betes- gödsel NH ₃ ton	Totalt	
			Nöt NH ₃ ton	Svin NH ₃ ton		NH ₃ ton	kg/ha åker ¹
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	390	3 450	1 460	1 170	290	4 140	13
Gmb	270	6 200	3 820	1 000	660	7 130	23
Gns	460	5 020	2 790	1 300	450	5 930	14
Ss	480	4 730	2 770	910	520	5 730	10
Gsk	230	10 880	8 480	700	1 390	12 500	27
Ssk	70	2 100	1 570	100	260	2 420	14
Nn	50	2 170	1 830	40	230	2 440	16
Nö	50	1 860	1 540	160	120	2 020	19
<i>Hela riket</i>							
2009	2 000	36 400	24 240	5 380	3 910	42 310	17
2007	2 170	38 000	25 170	6 040	3 930	44 100	19
2005	1 900	40 450	26 850	6 700	3 900	46 250	20
2003	1 800	40 850	27 100	7 050	3 800	46 500	20
2001 ²	1 750	42 200	28 700	6 350	3 850	47 800	20
1999 ²	1 700	45 100	30 500	7 200	3 800	50 550	21
1995 ²	2 200	50 500	34 100	8 900	3 650	56 500	24

1) Utnyttjad åkerareal.

2) Uppgifterna reviderade jämfört med MI37 SM 0201.

Källa: Naturvårdsverket och SMED (SCB, Miljöstatistiken).

Tabell 12.8

Sålda växtskyddsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2011¹*Plant protection products sold for use in Swedish agriculture, number of doses and average dose in kg/ha*

År	Försålda mängder		Antal doser	Genomsnittlig dos	
	Preparat,	Verksam		Preparat,	Verksam
	ton	substans, ton	1 000-tal		
Preparat mot ogräs					
2011	3 456	1 404	2 492	1,4	0,56
2010	2 967	1 205	2 093	1,4	0,58
2009	3 146	1 090	2 303	1,4	0,47
2008	3 891	1 472	2 590	1,5	0,57
2007	3 487	1 320	2 245	1,6	0,59
2006	3 571	1 432	2 359	1,5	0,61
2005	3 311	1 280	2 280	1,5	0,56
2004	1 831	690	1 618	1,1	0,43
2003	4 387	1 818	2 691	1,6	0,68
2000	3 415	1 364	2 271	1,5	0,60
1995	2 493	975	1 417	1,8	0,69
Preparat mot svamp					
2011	721	212	1 211	0,60	0,18
2010	746	221	1 297	0,58	0,17
2009	715	246	1 396	0,51	0,18
2008	994	317	1 833	0,54	0,17
2007	687	240	1 328	0,52	0,18
2006	712	222	1 471	0,48	0,15
2005	795	247	1 540	0,52	0,16
2004	850	259	1 621	0,52	0,16
2003	710	227	1 427	0,50	0,16
2000	808	233	1 374	0,59	0,17
1995	537	200	898	0,60	0,22
Preparat mot insekter					
2011	175	16	467	0,37	0,04
2010	148	19	421	0,35	0,05
2009	191	22	563	0,34	0,04
2008	227	25	624	0,36	0,04
2007	246	38	768	0,32	0,05
2006	198	36	634	0,31	0,06
2005	159	22	529	0,30	0,04
2004	156	19	559	0,28	0,03
2003	231	23	461	0,50	0,05
2000	204	20	585	0,35	0,03
1995	99	17	178	0,56	0,10
Totalt inkl. preparat för tillväxtreglering					
2011	4 397	1 652	4 205	1,0	0,39
2010	3 901	1 463	3 839	1,0	0,38
2009	4 112	1 385	4 302	1,0	0,32
2008	5 176	1 843	5 092	1,0	0,36
2007	4 472	1 621	4 376	1,0	0,37
2006	4 519	1 707	4 488	1,0	0,38
2005	4 304	1 566	4 374	1,0	0,36
2004	2 876	984	3 824	0,8	0,26
2003	5 366	2 084	4 605	1,2	0,45
2000	4 497	1 648	4 272	1,1	0,39
1995	3 196	1 224	2 530	1,3	0,48

1) Inklusive betningsmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB.

Tabell 12.9**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruksgrödor 2009/2010. Behandlad grödareal, procent, samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton***Use of herbicides, fungicides and insecticides in all arable crops, treated crop area and active substance*

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000-tal hektar	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal, %	Aktiv substans på behandlad areal		Behand- lad areal, %	Aktiv substans på behandlad areal	
			kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	71	55	0,24	9,4
Uppsala	147	63	0,31	28,4	14	0,19	3,7
Södermanlands	113	44	0,27	13,2	11	0,21	2,5
Östergötlands	191	53	0,27	27,5	27	0,29	15,2
Jönköpings	88
Kronobergs	47
Kalmar	119	36	0,50	21,4	16	0,50	9,7
Gotlands	82	45	0,32	11,9	18	0,28	4,3
Blekinge	30	49	0,62	9,0	27	0,87	7,2
Skåne	441	74	1,16	381,1	53	0,42	96,5
Hallands	106	49	0,47	24,1	24	0,65	16,9
Västra Götalands	426	50	0,29	61,2	22	0,27	24,9
Värmlands	97	23	0,26	5,9
Örebro	94	62	0,26	15,2	25	0,27	6,4
Västmanlands	87	44	0,40	15,4
Dalarnas	56	28	0,28	4,5
Gävleborgs	64	17	0,28	3,1
Västernorrlands	48
Jämtlands	40
Västerbottens	65	10	0,48	3,0
Norrbottens	33
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	324	78	1,13	288,0	55	0,39	68,9
Gmb	304	57	0,78	136,8	35	0,55	57,7
Gns	409	66	0,28	76,3	33	0,26	35,8
Ss	533	53	0,30	83,2	14	0,21	15,3
Gsk	452	22	0,36	35,5	5	0,42	10,0
Ssk	171	20	0,30	10,4	5	0,30	2,7
N ¹	253	9	0,35	7,7	1	0,80	2,2
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
5,1– 20,0	255	8	0,68	14,6	2	0,83	5,0
20,1– 50,0	411	27	0,45	49,8	7	0,37	10,9
50,1–100,0	539	42	0,51	116,4	15	0,43	35,6
100,1–200,0	594	52	0,52	161,4	23	0,37	50,3
Över 200,0	615	73	0,69	307,9	43	0,35	92,6
<i>Hela riket</i>							
2010	2 446	46	0,56	637,9	22	0,37	192,6
2006	2 330	46	0,59	625,6	16	0,47	170,4
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	0,62	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

1) Inkl. Nn och Nö (Nedre Norrland och Övre Norrland).

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behand- lad areal, %	Aktiv substans på behandlad areal		Behand- lad areal, %	Aktiv substans på behandlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	57	0,29	11,6
Uppsala	9	0,03	0,4	66	0,34	33,3
Södermanlands	45	0,32	16,3
Östergötlands	22	0,03	1,4	54	0,44	45,3
Jönköpings
Kronobergs
Kalmar	5	0,04	0,2	36	0,72	31,4
Gotlands	7	0,06	0,3	46	0,44	16,6
Blekinge	49	1,09	16,2
Skåne	31	0,04	5,2	75	1,48	489,8
Hallands	12	0,04	0,4	50	0,78	41,5
Västra Götalands	6	0,06	1,4	51	0,41	88,7
Värmlands	24	0,34	7,9
Örebro	9	0,04	0,3	63	0,37	22,4
Västmanlands	45	0,42	16,7
Dalarnas	29	0,38	6,1
Gävleborgs	18	0,29	3,2
Västernorrlands
Jämtlands	–	–	–
Västerbottens	10	0,54	3,4
Norrbottnens
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	32	0,04	3,9	79	1,42	364,7
Gmb	17	0,04	2,1	58	1,12	199,7
Gns	17	0,04	2,8	67	0,43	117,3
Ss	6	0,04	1,3	55	0,35	101,5
Gsk	3	0,02	0,4	22	0,46	46,4
Ssk	3	0,03	0,2	21	0,38	13,5
N ¹	9	0,44	9,9
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
5,1 – 20,0	9	0,88	20,1
20,1 – 50,0	3	0,04	0,5	28	0,54	61,4
50,1 – 100,0	7	0,04	1,4	43	0,67	154,6
100,1 – 200,0	11	0,04	2,7	54	0,68	216,9
Över 200,0	26	0,04	5,9	75	0,90	413,2
<i>Hela riket</i>						
2010	11	0,04	10,6	47	0,74	852,9
2006	13	0,07	20,9	48	0,75	817,4
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1990	11	0,09	24,9	51	1,40	1 763,9

Tabell 12.10**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i olika grödor i jordbruks- och vissa trädgårdsgroddor 2009/2010. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha***Use of herbicides, fungicides and insecticides in different arable crops, treated crop area and active substance*

Gröda	Gröd- areal 1 000- tal hektar	Ogräsmedel		Svampmedel		Insektsmedel		Summa	
		Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹
Höstvete	331,8	94	0,41	70	0,26	33	0,02	94	0,61
Vårvete	68,2	92	0,30	43	0,22	15	0,03	92	0,40
Råg	24,2	85	0,54	58	0,22	35	0,02	86	1,25
Höstkorn	17,9	92	0,60	68	0,25	94	0,77
Vårkorn	300,8	89	0,36	36	0,22	6	0,03	89	0,45
Havre	164,4	75	0,31	9	0,14	4	0,02	75	0,33
Rågvete	36,2	83	0,27	54	0,34	24	0,02	84	0,49
Blandsäd	19,2	33	0,53	33	0,53
Slätter-/betesvall	1 137,6	2	0,36	2	0,37
Grönfoder	40,7	–	–	–	–
Frövall	14,8	52	0,48	71	0,54
Ärtor	36,1	84	0,97	23	0,07	84	0,99
Konservärtor	9,4	95	0,82	–	–	46	0,13	95	0,88
Bruna bönor	0,7	–	–	–	–
Majs	16,3	88	0,13	–	–	23	0,02	89	0,13
Matpotatis	15,8	85	1,05	90	2,44	20	0,05	91	3,41
Färskpotatis	4,0	69	1,14	61	0,58	84	1,37
Potatis för stärkelse	7,4
Sockerbetor	38,0	98	3,74	38	0,13	98	3,79
Höstraps	71,8	88	0,92	19	0,23	55	0,05	93	0,95
Vårrips	35,7	59	0,46	78	0,07	89	0,37
Höstrybs	0,5	–	–	–	–	–	–	–	–
Vårrys	2,2	–	–
Oljelin	19,1	89	0,91	–	–	89	0,91
Morötter	1,5	99	2,10	68	0,35	99	2,50
Lök	0,9	99	2,30	92	3,69	99	5,73
Jordgubbar	1,9	78	2,76	90	3,42	51	0,04	91	5,75
Äpplen	1,5	46	2,64	94	4,43	83	0,31	95	5,94
Övriga grödor ²	450,0	38	1,39	29	2,77	15	0,15	43	3,19

1) Aktiv substans på behandlad areal.

2) Bl.a. trädgårdsväxter, majs- och sträsäd till grönfoder.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- *Sysselsättning*
- *Arealer och företag*
- *Växtodling och trädgårdsodling*
- *Husdjur*
- *Animalieproduktion*

Sammanfattning

Företag och växtodling

Sysselsättning (tabell 13.1)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Lägst var antalet på Malta och i Luxemburg.

Den största andelen sysselsatta i jordbruk, skog, fiske och jakt år 2011 hade Rumänien med 29 %, Polen 13 %, Grekland 12 %, Portugal med 10 % samt Slovenien, Lettland och Litauen med 9 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Frankrike, Storbritannien och Italien var motsvarande tal 2 %, 3 %, 1 % och 4 %. Storbritanniens andel var tillsammans med Belgiens, Luxemburgs och Maltas de lägsta som något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Sverige, Frankrike, Danmark och Tyskland med 2 % samt Nederländerna, Slovakien och Tjeckien med 3 %.

Tjeckien var det land som hade högst andel sysselsatta inom industrin, 30 %, följt av Slovakien 27 % och Slovenien 26 %.

Arealer och företag (tabell 13.2–4)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien störst utnyttjad jordbruksareal år 2011, följt av Storbritannien, Tyskland och Polen. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spanien, Tyskland och Polen. Betesmarksarealen är störst i Storbritannien, Frankrike och Spanien. De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemslän-

derna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland.

Totalt fanns 2010 11,8 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa hade 69 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för 7 % av arealen.

Företagsstrukturen visar på mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Rumänien följt av Italien och Polen. I Rumänien utgjorde dessa företag 93 % av antalet företag och svarade för 30 % av arealen.

Frankrike, Spanien, Storbritannien och Tyskland representerade flest företag i den högsta storleksgruppen. Storbritannien är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, drygt 21 %, av det totala antalet företag. I Slovakien och Tjeckien fanns 91 respektive 89 % av den totala utnyttjade jordbruksarealen vid företag med mer än 100 hektar jordbruksareal.

Skördar (tabell 13.5–7)

Av spannmålsgrödorna odlas år 2011 vete på störst areal följt av korn. Frankrike hade den största vetearealen, 5,8 miljoner hektar och även den största veteskörden räknat i ton. Spanien hade den största arealen av korn medan Frankrike hade den största total-skörden följt av Tyskland och Spanien.

Produktionen av grönsaker varierar mycket mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien, Portugal och Grekland hade de största totalskördarna av tomater.

Husdjur

Nötkreatur (tabell 13.8)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag för år 2011. Det framgår att mjölkkor i EU utgör 26 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för kor för uppfödning av kalvar var 14 %. Inom EU-27 fanns flest mjölkkor i Tyskland och Frankrike. I Frankrike fanns de klart flesta korna för uppfödning av kalvar.

Svin, får och getter (tabell 13.9)

Antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter för år 2011 visas i tabellen. Flest svin fanns i Tyskland och Spanien medan Storbritannien och Spanien hade flest får. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med mjölkkor (tabell 13.10–11)

Strukturen i mjölkproduktionen 2010 framgår av tabellen. Mjölkkor fanns vid 1,7 miljoner företag. Av dessa hade 75 % färre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Rumänien och Polen. De flesta mjölkkorerna återfanns i storleksgrupperna 100 mjölkkor eller fler.

Animalieproduktion (tabell 13.12)

I tabellen redovisas medlemsländernas produktion av de viktigaste animalieprodukterna för år 2011. Den största slakten av nötboskap hade Frankrike, Tyskland och Italien medan största slakten av svin skedde i Tyskland, Spanien och Frankrike. Slakten av får, lamm och getter var störst i Storbritannien följt av Spanien och Grekland. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen. De största producenterna av ost var Tyskland, Frankrike och Italien.

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbok

föringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal.

Uppgifterna till detta kapitel har hämtats från Eurostats databaser tema "Agriculture and fisheries" och "Population and social conditions" som innehåller uppgifter från en mängd olika områden.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar har sedan länge genomförts av medlemsländerna minst vartannat år (senast 2005 och 2007). Fr.o.m. 2010 görs undersökningarna minst vart tredje år (2013, 2016). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1999/2000 och den påföljande har genomförts 2009/2010.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Uppgifter lämnas till Eurostat som avidentifierade individdata. Redovisningen ska kunna ske för hela riket och på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nedan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken ”Företagens driftsinriktning och arbetsbehov” i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdsnäringen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslag skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitionerna som redovisningen i kapitel 3 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor t.ex. fruktodlingar.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras tre gånger årligen avseende antalet djur. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att en räkning genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat. Publicering sker i ”Statistics in focus”, vilket är Eurostats motsvarighet till Statistiska meddelanden.

EU:s statistik för jordbruket är också tillgänglig i Eurostats statistikdatabas som nås via www.ec.europa.eu/eurostat.

Tabell 13.1**Sysselsättning fördelad på sektorer 2011¹, 1 000-tal personer och procent***Civilian employment by sector of activity*

Land	Antal sysselsatta personer, 1 000-tal				Andel sysselsatta, procent	
	Jordbruk, skogsbruk, fiske	Industri	Övrigt ²	Totalt	Jordbruk, skogsbruk, fiske	Industri
Sverige	93	612	3 918	4 642	2	13
Belgien	59	710	3 740	4 509	1	16
Bulgarien	201	713	2 037	2 950	7	24
Cypern	15	36	325	376	4	10
Danmark	65	378	2 258	2 703	2	14
Estland	27	139	443	609	4	23
Finland	104	390	1 968	2 474	4	16
Frankrike	771	3 840	21 545	26 328	3	15
Grekland	507	479	3 104	4 091	12	12
Irland	83	234	1 487	1 809	5	13
Italien	850	4 692	17 426	22 967	4	20
Lettland	92	158	720	971	9	16
Litauen	117	243	1 011	1 371	9	18
Luxemburg	3	15	201	225	1	6
Malta	2	30	137	169	1	18
Nederländerna	209	840	6 423	8 369	2	10
Polen	2 045	3 615	10 465	16 131	13	22
Portugal	479	882	3 476	4 837	10	18
Rumänien	2 613	1 951	4 575	9 138	29	21
Slovakien	72	635	1 644	2 351	3	27
Slovenien	80	241	611	936	9	26
Spanien	760	2 555	14 789	18 105	4	14
Storbritannien	353	3 348	25 175	29 078	1	12
Tjeckien	146	1 450	3 308	4 904	3	30
Tyskland	648	8 594	30 496	39 737	2	22
Ungern	184	908	2 720	3 812	5	24
Österrike	219	714	3 211	4 144	5	17
<i>EU-27</i>						
2011	10 794	38 400	167 212	217 733	5	18
2010	11 132	38 092	166 526	217 008	5	18
2009	11 130	39 157	166 696	218 371	5	18
2008	11 313	41 916	167 658	222 221	5	19

1) Databasuttag maj 2013.

2) Här redovisas sysselsättningen för de sektorer som, förutom jordbruk, skogsbruk, fiske, jakt samt industri, specificerats i databasen. Detta medför att totalen i vissa fall inte överensstämmer med delarna.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.2
Total areal och jordbruksareal 2011¹, 1 000-tal hektar
Total and agricultural area

Land	Utnyttjad jordbruksmark	Därav			Skogsmark	Total areal land och vattenareal
		Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark		
Sverige	3 063	2 604	3	441	23 889	44 742
Belgien ²	1 358	834	22	500	702	3 053
Bulgarien	5 088	3 227	160	1 678	3 824 ³	11 100
Cypern	116	86	28	2	..	925
Danmark	2 673	2 453	6	209	536	4 310
Estland	946	632	7	607	2 197 ²	4 523 ²
Finland	2 293	2 256	4 ²	33	22 487 ³	33 842 ³
Frankrike	28 853	18 276	1 007	9 428	16 610	54 909
Grekland	3 684 ²	1 892 ²	1 152 ²	166 ²	2 940 ⁴	13 196 ⁵
Irland	4 556	1 062	1	3 492	327 ⁶	7 029 ³
Italien	12 885 ²	7 015 ²	2 371 ²	3 470 ²	10 647 ⁷	30 132 ³
Lettland	1 816	1 158	7	651	2 949 ³	6 456 ³
Litauen	2 806	2 186	31	589	2 126	6 530
Luxemburg	131	62	1	68	90 ³	259 ³
Malta	11	9	1	0	..	32 ²
Nederländerna	1 858	996	37	816	345 ²	3 736 ²
Polen	14 780	11 044	390	3 291	9 296 ²	31 268 ²
Portugal	3 590	1 074	710	1 787	3 541 ³	9 191 ²
Rumänien	13 982	8 995	316	4 543	6 495 ³	23 839 ²
Slovakien	1 930	1 391	21	518	2 011	4 903
Slovenien	458	169	27	263	1 274 ²	2 027 ²
Spanien	24 190 ³	12 735	4 646	6 494	18 291 ³	50 537 ³
Storbritannien	17 172	6 068	36	11 057	774 ²	24 382 ⁴
Tjeckien	3 504	2 522	39	942	2 660	7 887
Tyskland	16 721	11 874	200	4 644	10 766	35 713
Ungern	5 337	4 314	183	759	1 896 ³	9 303 ³
Österrike	2 868	1 360	65	1 441	3 340 ³	8 387 ³
EU-27	176 669	106 294	11 471	54 889	150 013 ⁸	432 211

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser 2010.

3) Avser 2009.

4) Avser 2000.

5) Avser 2002.

6) Avser 1995.

7) Avser 2007.

8) Exklusive Cypern och Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.3**Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2010¹***Holdings by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0– 19,9	20,0– 49,9	50,0– 99,9	100,0–	
Sverige	8 190	30 000	15 170	9 070	7 930	70 360
Belgien	8 720	11 990	12 170	6 780	2 260	41 910
Bulgarien	325 350	17 550	6 010	2 930	5 490	357 340
Cypern	34 330	3 040	660	220	120	38 370
Danmark	1 470	15 840	9 210	5 920	8 080	40 510
Estland	6 460	7 540	2 650	1 090	1 720	19 460
Finland	5 780	21 310	21 730	10 840	3 820	63 470
Frankrike	129 270	96 790	88 520	97 780	94 250	506 620
Grekland	550 980	133 350	25 520	5 480	1 500	716 820
Irland	9 590	49 330	55 360	20 760	4 720	139 760
Italien	1 177 030	306 270	87 610	29 210	15 490	1 615 590
Lettland	27 980	40 150	9 620	2 740	2 570	83 070
Litauen	117 140	61 370	12 510	4 830	3 800	199 650
Luxemburg	360	390	360	640	440	2 180
Malta	11 910	270	10	12 190
Nederländerna	19 000	21 080	19 220	9 130	2 210	70 630
Polen	823 420	553 460	95 280	16 840	9 650	1 498 660
Portugal	229 520	52 150	11 740	4 360	6 110	303 870
Rumänien	3 459 120	226 050	17 940	7 480	13 730	3 724 330
Slovakien	15 010	4 290	1 430	780	2 210	23 720
Slovenien	45 200	25 790	2 990	380	100	74 460
Spanien	503 080	252 810	107 740	52 470	51 190	967 290
Storbritannien	12 500	55 530	42 380	32 980	39 170	182 560
Tjeckien	3 240	8 130	4 370	2 420	4 420	22 580
Tyskland	25 950	110 470	76 070	51 620	33 620	297 720
Ungern	458 800	45 970	15 390	6 410	7 450	534 020
Österrike	46 380	59 180	32 260	8 430	2 850	149 090
<i>EU-27</i>						
2010	8 055 780	2 210 100	773 920	391 590 ²	324 900 ²	11 756 230
2007	9 393 480	2 553 160	804 320	392 890 ²	305 240 ²	13 449 050
2005	10 056 610	2 615 120	825 940	398 870 ²	292 950 ²	14 189 450
2003	10 588 210	2 541 260	835 440	397 550 ²	289 580 ²	14 651 990

1) Databasuttag mars 2013.

2) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4
Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2010¹, 1 000-tal hektar

Utilized agricultural area by size classes of holdings

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	–4,9	5,0– 19,9	20,0– 49,9	50,0– 99,9	100,0–	
Sverige	30	316	488	644	1 589	3 066
Belgien	19	137	401	467	334	1 358
Bulgarien	235	165	186	202	3 688	4 476
Cypern	36	28	20	15	20	118
Danmark	4	170	297	426	1 751	2 647
Estland	17	78	81	76	689	941
Finland	17	257	707	747	564	2 291
Frankrike	267	1 051	3 005	7 060	16 454	27 837
Grekland	885	1 226	759	357	251	3 478
Irland	29	620	1 803	1 389	1 150	4 991
Italien	1 847	2 959	2 686	1 994	3 371	12 856
Lettland	72	405	288	188	844	1 796
Litauen	313	573	389	328	1 140	2 743
Luxemburg	1	4	13	48	66	131
Malta	9	2	0	11
Nederländerna	46	231	645	608	343	1 872
Polen	2 004	5 398	2 779	1 145	3 121	14 447
Portugal	397	492	358	303	2 118	3 668
Rumänien	3 948	1 782	549	518	6 508	13 306
Slovakien	28	41	44	55	1 727	1 896
Slovenien	104	235	85	25	33	483
Spanien	1 034	2 554	3 391	3 684	13 090	23 753
Storbritannien	32	607	1 401	2 360	11 287	15 686
Tjeckien	6	85	138	169	3 085	3 484
Tyskland	54	1 290	2 535	3 628	9 197	16 704
Ungern	281	453	473	446	3 034	4 686
Österrike	118	665	998	568	528	2 878
<i>EU-27</i>						
2010	11 834	21 823	24 518	27 451 ²	85 979 ²	171 604
2007	14 408	24 797	25 386	27 511 ²	80 385 ²	172 485
2005	14 856	25 456	26 034 ²	27 877 ²	77 772 ²	171 996
2003	15 043	24 910	26 307	27 690	78 845 ²	172 794

1) Databasuttag mars 2013.

2) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.5**Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2011¹, 1 000-tal hektar***Harvested area of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mognad
Sverige	419	25	323	198	2
Belgien	203	1 ²	44	4	72
Bulgarien	1 138	7 ³	179	15	399
Cypern	11	..	26	0	–
Danmark	747	52 ⁴	603	47	11
Estland	129	13	118	32	–
Finland	255	27	432	329	0
Frankrike	5 827	29	1 545	153	1 596
Grekland	544	20 ²	102	82	182
Irland	94	–	181	21	0
Italien	1 726	5 ²	270	149	995
Lettland	307	28	96	68	–
Litauen	551	43	253	87	10
Luxemburg	14	1 ⁴	8	1	0
Malta	–	–	–	–	–
Nederländerna	151	2 ⁴	34	1	23
Polen	2 259	1 069	1 018	1 661	333
Portugal	43	20 ⁴	17	52	100
Rumänien	1 980	11	419	185	2 587
Slovakien	363	13	136	17	202
Slovenien	30	1 ⁵	18	2	40
Spanien	1 993	132	2 701	435	369
Storbritannien	1 969	5 ²	970	115	0
Tjeckien	863	25	373	48	121
Tyskland	3 248	749 ²	1 598	160	488
Ungern	981	33	261	54	1 230
Österrike	304	46	153	30	217
<i>EU-27</i>					
2011	26 146	2 357 ⁶	11 876	3 946	8 977
2010	25 875	2 716 ⁶	12 178	3 890	8 220 ⁷
2009	25 481	2 780 ⁸	13 845 ⁹	4 329 ⁹	8 380 ⁹
2008	26 517	2 746 ⁶	14 457	4 529	8 850
2005	26 475	2 481 ¹⁰	13 819	4 449	8 954
2000	10 680	4 724	..

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser 2009.

3) Avser 2008.

4) Avser 2010.

5) Avser 2000.

6) Exklusive Cypern.

7) Exklusive Storbritannien.

8) Exklusive Cypern, Irland och Slovenien.

9) Exklusive Slovenien.

10) Exklusive Belgien och Cypern.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.5 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solros- frö	Potatis	Socker- betor
Sverige	95	0	28	40
Belgien	12	..	82	62
Bulgarien	231	747	16	0
Cypern	–	–	5	–
Danmark	151	–	42	40
Estland	89	–	9	–
Finland	91	0	24	14
Frankrike	1 556	742	158	393
Grekland	2	83	29	6
Irland	0	..	10	–
Italien	19	118	62	62
Lettland	118	–	14	–
Litauen	250	0	37	18
Luxemburg	5	0	1	–
Malta	–	–	1	–
Nederländerna	2	0	159	73
Polen	830	3	393	204
Portugal	–	22	27	0
Rumänien	390	993	248	19
Slovakien	144	89	10	18
Slovenien	5	0	4	0
Spanien	32	863	80	45
Storbritannien	705	0	146	113
Tjeckien	373	29	27	58
Tyskland	1 329	27	259	398
Ungern	234	580	21	15
Österrike	54	26	23	47
<i>EU-27</i>				
2011	6 716	4 322 ¹¹	1 913	1 625
2010	7 070	..	1 980	1 630 ¹²
2009	5 805	..	2 077 ⁹	1 599 ¹³
2008	6 125	..	2 117 ¹⁴	1 523 ¹³
2005	4 781	3 617	2 296	2 245
2000	3 717	3 772	2 665	2 460

11) Exklusive Belgien.

12) Exklusive Lettland och Malta.

13) Exklusive Malta och Slovenien.

14) Exklusive Malta.

Tabell 13.6**Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2011¹, 1 000-tal ton***Total production of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mognad
Sverige	2 253	144	1 409	761	16
Belgien	1 655	2 ²	340	18	860
Bulgarien	4 459	18 ²	707	30	2 209
Cypern	25	—	48	0	—
Danmark	5 060	250 ²	3 250	225	55
Estland	353	29	295	72	—
Finland	981	76	1 514	1 106	0
Frankrike	38 037	130 ³	8 775	8 400	15 913
Grekland	1 702	37 ³	328	170	2 166
Irland	0	0 ³	1 412	168	0
Italien	6 622	12 ³	950	376	9 753
Lettland	940	76	237	141	—
Litauen	1 869	82	760	176	72
Luxemburg	77	7 ²	39	5	2
Malta	—	—	—	—	—
Nederländerna	1 186	12 ²	205	8	279
Polen	9 339	3 270 ²	3 326	4 495	2 392
Portugal	59	18 ²	21	48	810
Rumänien	7 192	30	1 330	376	11 718
Slovakien	1 639	43	525	38	1 444
Slovenien	154	3 ²	79	6	349
Spanien	6 900	258 ²	8 287	941	4 200
Storbritannien	15 257	38 ²	5 494	637	0
Tjeckien	4 913	105	1 814	171	1 064
Tyskland	22 783	4 270 ³	8 734	695	5 184
Ungern	4 130	73	988	129	7 992
Österrike	1 782	202	859	130	2 453
<i>EU-27</i>					
2011	139 365	9 184	51 724	19 318	68 931
2010	136 631	9 185	52 892	11 084	57 421
2009	138 363	9 871 ⁴	62 033	12 637	57 848 ⁵
2008	150 596	9 290	65 463	12 884	63 355 ⁵
2005	124 350	7 668 ⁶	52 870	11 882	62 796
2000	105 182	5 421	51 364	7 310	..

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser 2010.

3) Avser 2009.

4) Exklusive Cypern och Irland.

5) Preliminära siffror.

6) Exklusive Belgien och Cypern.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Sverige	250	0	882	2 493
Belgien	52	..	4 129	5 409
Bulgarien	520	1 440	232	0
Cypern	–	–	110	–
Danmark	508	0	1 620	2 700
Estland	144	–	165	–
Finland	115	0	673	676
Frankrike	5 355	1 882	7 405	37 259
Grekland	5	454	758	324
Irland	0	0	356	–
Italien	44	274	1 537	3 548
Lettland	220	–	247	–
Litauen	484	0	581	878
Luxemburg	16	0	20	–
Malta	–	–	19	–
Nederländerna	7	..	7 333	5 858
Polen	1 862	5	9 111	11 674
Portugal	–	13	390	8
Rumänien	739	1 789	4 077	661
Slovakien	332	201	217	1 161
Slovenien	14	0	96	0
Spanien	64	1 090	2 455	4 189
Storbritannien	2 758	0	6 016	8 504
Tjeckien	1 046	71	805	3 899
Tyskland	3 870	53	11 837	29 578
Ungern	527	1 375	600	856
Österrike	180	74	816	3 456
<i>EU-27</i>				
2011	19 112	8 721 ⁷	62 468	123 130
2010	20 479	..	56 138	103 865
2009	21 395	..	62 529	..
2008	18 926	..	61 442	..
2005	15 646	6 000	58 207	134 945
2000	11 253	5 375	48 665	115 768

7) Exklusive Belgien och Nederländerna.

Tabell 13.7
Skörd av vissa grönsaker 2011¹, 1 000-tal ton
Harvested production of selected fresh vegetables

Land	Blomkål och broccoli	Vitkål	Purjo- lök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Sverige	8	18	5	26	14	27	42	105
Belgien	100	26	170	61	218	19	75	317
Bulgarien	0	45	0	5	103	52	17	12
Cypern	1	3	–	1	14	10	6	3
Danmark	6	16	6	12	13	18	63	107
Estland	0	13	–	0	0	6	0	19
Finland	4	23	0	7	40	37	25	73
Frankrike	389	92	154	267	845	123	358	604
Grekland	86	180	35	107	1 170	175	243	55
Irland
Italien	407	95	10	351	5 962	87	414	543
Lettland	1	31	0	0	8	9	10	19
Litauen	2	99	0	0	15	27	21	64
Luxemburg	0	0	0	0	0	0	0	0
Malta	7	4	0	4	14	1	9	1
Nederländerna	57	137	90	84	815	430	1 541	482
Polen ²	252	1 090	88	13	250	176	583	815
Portugal	50	60	16	70	1 245	10	39	85
Rumänien	39	631	1	2	590	122	244	138
Slovakien	0	0	0	0	19	0	0	0
Slovenien	0	21	0	0	0	0	0	0
Spanien	528	170	90	868	3 822	705	1 306	268
Storbritannien	102	151	41	132	313	688
Tjeckien	5	58	0	2	16	4	46	24
Tyskland	144	507	84	194	77	64	506	534
Ungern	17	64	1	8	165	20	50	62
Österrike	7	60	6	38	50	33	201	109
<i>EU-27</i>								
2011	2 212 ³	3 594 ³	797 ³	2 252 ³	15 465 ⁴	2 155 ⁴	6 112 ³	5 127 ³
2010	2 166	3 531	..	2 399 ⁵	16 613 ⁵	..	5 437	5 130
2009	2 466	3 970 ⁷	..	2 354 ⁸	16 958	1 975 ⁷	5 695	5 560
2008	2 409	3 882 ⁷	..	2 493 ⁸	15 347	1 969 ⁸	5 442	5 236
2007	2 358	3 841 ⁷	..	2 739 ⁸	15 687	2 173 ⁷	5 354	5 468
2005	2 404	4 080 ⁷	..	2 650 ⁸	17 624	2 042	5 235	5 445

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser 2010.

3) Exklusive Irland.

4) Exklusive Irland och Storbritannien.

5) Exklusive Estland och Tjeckien.

6) Exklusive Storbritannien.

7) Exklusive Portugal.

8) Exklusive Estland.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.8
Antal nötkreatur i maj/juni 2011¹, 1 000-tal
Number of bovines

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Sverige	347	197	317	178	475	1 512
Belgien	508	521	612	161	759	2 560
Bulgarien ²	313	24	72	18	142	568
Cypern ²	24	0	11	1	21	57
Danmark	575	110	355	53	550	1 645
Estland ²	96	15	56	9	63	238
Finland ²	282	56	157	105	304	903
Frankrike	3 589	4 272	4 718	1 435	5 701	19 714
Grekland ^{2, 3}	130	142	101	85	169	627
Irland ²	1 036	1 083	1 267	1 141	1 846	6 493
Italien	1 718	389	1 344	646	1 693	5 790
Lettland ²	164	22	76	15	104	381
Litauen ²	350	18	137	47	201	752
Luxemburg ²	45	30	46	16	52	188
Malta ²	6	0	3	1	5	15
Nederländerna	1 463	105	679	70	1 551	3 868
Polen	2 473	153	927	728	1 481	5 762
Portugal ²	242	442	273	100	462	1 519
Rumänien	1 181	14	280	106	509	2 113
Slovakien ²	154	47	104	25	133	463
Slovenien ²	109	62	78	67	146	462
Spanien	851	1 882	919	401	1 994	6 048
Storbritannien	1 814	1 675	2 181	1 418	2 847	9 933
Tjeckien ²	374	183	277	113	392	1 340
Tyskland	4 185	699	2 768	1 111	3 800	12 563
Ungern ²	250	77	150	30	187	694
Österrike	532	260	392	184	614	1 982
EU-27	22 810	12 477	18 300	8 265	26 201	88 189

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser december.

3) Preliminära siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.9**Antal svin, får och getter i december 2011¹, 1 000-tal***Number of pigs, sheep and goats*

Land	Svin				Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	Övriga svin			Tackor och dräktiga tack-lamm	Totalt	
			20 kg och där-över	Under 20 kg				
Sverige	3	152	952	461	1 568	282	623	0
Belgien	5	482	4 299	1 542	6 328
Bulgarien	2	64	412	130	608	1 238	1 455	341
Cypern	1	41	245	153	439	247	356	290
Danmark	11	1 239	6 863	4 235	12 348	73 ²	90 ²	0 ³
Estland	1	36	216	114	366	45 ²	62 ²	2 ²
Finland	3	134	819	334	1 290	58 ²	94 ²	6 ²
Frankrike	14	1 103	9 478	3 373	13 967	5 835	7 621	1 381
Grekland ⁴	12	155	661	281	1 109	6 619	8 956	4 791
Irland	1	146	957	448	1 553	2 451	3 321	8 ²
Italien	25	709	6 868	1 749	9 351	7 123	7 943	960
Lettland	1	47	244	84	375	41 ²	67 ²	13 ²
Litauen	1	68	582	139	790	32	60	15
Luxemburg	0	6	77	8	91	4 ⁵	8 ⁵	4 ⁵
Malta	0	5	29	12	46	11	12	5
Nederländerna	11	1 106	6 190	4 797	12 103	559	1 113	392
Polen	29	1 125	8 346	3 557	13 056	144	213	112
Portugal	6	231	1 103	645	1 985	1 740	2 170	413
Rumänien	7	381	4 203	774	5 364	7 441	8 533	1 236
Slovakien	2	53	368	158	580	315	394	34
Slovenien	1	26	236	82	347	95 ^{4,6}	138 ^{4,6}	30 ^{4,6}
Spanien	44	2 404	16 258	6 928	25 635	13 037	17 003	2 693
Storbritannien	15	484	2 719	1 108	4 326	14 208	21 951	0
Tjeckien	3	142	931	412	1 487	57 ⁶	197 ⁶	22 ⁵
Tyskland	25	2 194	17 186	7 998	27 403	1 178	1 658	160 ⁷
Ungern	5	288	2 040	692	3 025	821	1 081	80
Österrike	6	270	2 011	718	3 005	226	361	72
<i>EU-27</i>								
2011	232 ⁴	13 089 ⁴	94 293 ⁴	40 931 ⁴	148 546 ⁴	63 880 ⁸	85 480 ⁸	13 060 ⁸
2010	253	13 569	96 588	40 750	151 162	64 509 ⁸	85 689	13 325
2009	267	13 842	96 898	40 563	151 569	66 267 ⁸	88 633 ⁸	12 889 ⁹
2008	291 ⁴	13 893 ⁴	97 751 ⁴	40 659 ⁴	152 603 ⁴	67 918 ⁸	90 775 ⁸	11 253 ⁹
2007	325 ⁴	14 872 ⁴	101 257 ⁴	43 003 ⁴	159 570 ⁴	70 340 ⁸	95 703 ⁸	13 184 ¹⁰
2005	354	15 397	99 815	43 151	158 719	71 019	98 208	12 995

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser 2008.

3) Avser 2005.

4) Preliminära siffror.

5) Avser 2010.

6) Avser 2009.

7) Uppskattade siffror.

8) Exklusive Belgien.

9) Exklusive Belgien och Danmark.

10) Exklusive Sverige, Belgien, Danmark och Storbritannien.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.10
Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2010¹
Number of holdings with dairy cows by size of herd

Land	Antal mjölkkor per företag					Summa företag med mjölkkor
	1–9	10–19	20–49	50–99	100–	
Sverige	150	590	2 400	1 620	860	5 620
Belgien	1 270	960	4 840	3 610	720	11 400
Bulgarien	79 010	3 720	2 380	630	210	85 950
Cypern	10	0	10	90	80	200
Danmark	150	110	560	920	2 500	4 250
Estland	2 740	230	250	100	210	3 520
Finland	1 930	4 020	4 920	930	120	11 910
Frankrike	8 370	5 410	37 450	28 060	3 310	82 600
Grekland	2 940	930	1 080	600	220	5 780
Irland	..	2 110	7 220	7 050	2 080	18 460
Italien	22 070	8 540	10 900	5 840	4 790	52 130
Lettland	27 030	1 620	930	290	180	30 050
Litauen	79 170	3 210	1 930	470	240	85 020
Luxemburg	..	10	410	330	60	810
Malta	20	10	50	40	20	140
Nederländerna	630	620	4 370	9 930	4 260	19 810
Polen	350 210	46 140	26 290	2 390	750	425 780
Portugal	4 370	1 630	2 870	1 200	380	10 450
Rumänien	616 800	5 250	2 260	460	220	624 990
Slovakien	5 630	70	70	70	470	6 300
Slovenien	7 160	2 350	1 270	160	10	10 950
Spanien	9 470	5 250	9 660	3 570	1 500	29 460
Storbritannien	7 440	1 060	2 470	5 220	7 350	23 540
Tjeckien	1 160	370	370	270	930	3 100
Tyskland	11 580	16 540	34 980	19 740	6 920	89 760
Ungern	9 300	890	610	160	410	11 370
Österrike	25 800	14 050	7 340	520	30	47 740
EU-27	1 274 410 ²	125 690	167 890	94 270	38 830	1 701 090

1) Databasuttag mars 2013.

2) Exklusive Irland och Luxemburg.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.11**Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2010¹, 1 000-tal***Number of dairy cows by size of herd*

Land	Antal mjölkkor per företag					Summa mjölkkor
	1–9	10–19	20–49	50–99	100–	
Sverige	1	9	81	111	146	348
Belgien	5	14	165	243	94	521
Bulgarien	134	48	70	41	42	334
Cypern	0	0	1	7	13	21
Danmark	1	2	20	67	479	568
Estland	6	3	8	7	73	96
Finland	10	59	145	59	17	289
Frankrike	28	81	1 338	1 863	410	3 720
Grekland	10	13	34	40	35	131
Irland	..	31	251	487	302	1 071
Italien	82	116	337	393	904	1 832
Lettland	56	22	28	20	41	166
Litauen	159	43	56	31	64	353
Luxemburg	..	0	15	22	8	45
Malta	0	0	2	3	2	7
Nederländerna	2	9	159	716	592	1 479
Polen	803	632	736	153	182	2 506
Portugal	13	23	90	79	74	278
Rumänien	939	67	64	31	50	1 151
Slovakien	8	1	2	5	138	154
Slovenien	26	32	36	10	4	108
Spanien	32	75	301	234	268	910
Storbritannien	20	15	87	386	1 336	1 844
Tjeckien	3	5	11	20	341	381
Tyskland	61	241	1 123	1 349	1 391	4 165
Ungern	26	12	18	11	179	245
Österrike	106	194	204	32	4	540
EU-27	2 530 ²	1 746	5 380	6 419	7 189	23 263

1) Databasuttag mars 2013.

2) Exklusive Irland och Luxemburg.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.12
Animalieproduktion 2011¹, 1 000-tal ton
Production of animal products

Land	Slakt av			Mjök totalt	Varav				Ägg
	Nöt- bo- skap	Svin	Får, lamm, getter		Konsum- tions- mjök	Grädde	Smör	Ost	
Sverige	148	256	5	2 850	877	110	21	103	101 ²
Belgien	272	1 108	2	3 101	667	171	59	77	131 ³
Bulgarien	..	48	..	499	70	2	1	59	81 ⁴
Cypern	5	55	5	153	75	4	0	2	7 ⁴
Danmark	133	1 718	2	4 787	472	67	37	275	63 ⁴
Estland	8	31	0 ⁴	624	91	27	7	40	11 ⁴
Finland	83	202	1	2 255	726	60	51	109	58 ⁵
Frankrike	1 559 ⁶	1 998 ⁶	93 ⁶	24 631	3 383	479	429	1 800	875 ⁶
Grekland	59	115	105	638	456	16	1	27	91 ⁴
Irland	547	234	48	5 537	509	10	146	180	36 ³
Italien	1 009	1 570	34	10 260	2 657	126	89	1 002	704 ⁷
Lettland	17 ⁶	23 ⁶	0 ⁶	662	65	33	5	29	40 ^{6,8}
Litauen	41	59	0	1 317	91	2	11	103	47 ⁴
Luxemburg	9	10	0	281	1 ⁴
Malta	1	7	0	5 ⁴
Nederländerna	382	1 347	15	11 642	129	750	423 ^{6,9}
Polen	380	1 811	1	9 296	1 454	233	141	680	567 ⁴
Portugal	96	384	11	1 837	852	18	28	58	108 ⁴
Rumänien	29	263	..	892	221	47	9	58	297 ⁴
Slovakien	11	57	1	811	296	35	8	27	70 ⁴
Slovenien	36	23	0	526	156	14	3	19	18 ⁸
Spanien	604 ⁶	3 469	142	5 950 ⁶	3 689 ⁶	137 ⁶	42 ⁶	130 ⁶	873 ⁵
Storbritannien	936	806	289	13 804 ⁶	7 067 ⁶	248 ⁶	128 ⁶	386 ⁶	567 ⁷
Tjeckien	72	263	0	2 366	644	47	27	110	129 ¹⁰
Tyskland	1 159	5 598	22	29 339	5 238	547	474	2 196	595 ⁶
Ungern	26	387	0	1 308	345	4	9	65	136 ⁴
Österrike	217	544	8	2 904	751	63	34	159	90 ⁴
EU-27	7 838 ¹¹	22 387 ⁶	783 ¹²	138 270 ¹³	30 852 ¹⁴	2 500 ¹⁴	1 889 ¹⁵	8 444 ¹⁵	6 124

1) Databasuttag maj 2013.

2) Avser 2005.

3) Avser 2009.

4) Avser 2010.

5) Avser 2004.

6) Preliminära siffror.

7) Avser 2006.

8) Avser 2008.

9) Avser 2003.

10) Avser 2007.

11) Exklusive Bulgarien.

12) Exklusive Bulgarien och Rumänien.

13) Exklusive Malta.

14) Exklusive Luxemburg, Malta och Nederländerna.

15) Exklusive Luxemburg och Malta.

Källa: Eurostat.

14 Internationella uppgifter om jordbruket

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, med uppdelning på kvinnor och män.

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i tabellerna 14.1–14.4. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig till år 2011.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binärningar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande fördelat på kön. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna under 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %. Uppgifterna avser år 2010.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder

eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig, att intet finns att redovisa eller att uppgiften understiger 0,5.

De redovisade siffrorna är en produkt av databasuttag vid tidpunkt angiven under respektive tabell. Uppgifterna kan därför skilja sig ifrån senare uttag.

Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i denna publikation.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras fortlöpande på FAO:s webbplats www.fao.org. Under rubriken Statistics når man statistikdatabasen FAOSTAT med dess undergrupper.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 2011^{1,2}, 1 000-tal hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	419	25	319	177	–	–	–	28	40
Danmark	747	58	601	47	–	–	–	42	40
Finland	255	27	433	322	–	–	–	24	14
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	74	5	148	71	–	–	–	13	–
Albanien	69	1	3	13	71	–	–	10	2
Belgien	201	–	44	4	72	–	–	82	62
Bosnien, Herzegovina	58	3	21	10	196	–	–	37	–
Bulgarien	1 138	10	179	15	450	3	12	16	–
Estland	129	13	118	28	–	–	–	9	–
Frankrike	5 827	28	1 545	78	1 541	44	25	165	393
Grekland	544	17	102	82	182	–	32	28	6
Irland	94	–	181	21	–	–	–	10	–
Italien	1 726	5	270	127	995	42	247	62	62
Kroatien	150	1	48	25	305	–	–	11	22
Lettland	308	28	96	58	–	–	–	30	–
Litauen	551	42	253	63	10	–	–	38	18
Luxemburg	14	1	8	1	–	–	–	1	–
Makedonien (FYROM)	77	4	41	2	30	–	5	14	–
Moldavien	301	1	103	2	451	–	–	29	25
Montenegro	1	–	1	–	3	–	–	11	–
Nederländerna	151	2	34	1	17	–	–	159	73
Polen	2 259	1 085	1 018	546	292	–	–	401	204
Portugal	43	17	18	50	77	–	31	27	–
Rumänien	1 946	12	419	185	2 587	13	13	248	19
Ryssland	24 836	1 524	7 689	2 937	1 603	68	207	2 203	1 216
Schweiz	88	2	28	2	16	–	–	11	19
Serbien	493	5	78	32	1 258	2	–	78	56
Slovakien	363	13	136	15	199	1	–	10	18
Slovenien	30	1	17	2	40	–	–	4	–
Spanien	1 993	132	2 698	491	368	9	122	78	45
Storbritannien	1 969	7	970	109	–	–	–	146	113
Tjeckien	863	25	372	45	110	–	–	26	58
Tyskland	3 248	614	1 598	143	488	–	–	259	398
Ukraina	6 657	279	3 684	280	3 544	67	30	1 443	516
Ungern	978	33	261	54	1 230	8	3	21	15
Vitryssland	661	329	684	158	184	–	–	341	99
Österrike	304	46	153	25	134	1	–	23	47

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Databasuttag februari 2013.

Källa: FAO.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbetor
Algeriet	1 750	–	950	124	–	–	–	161	–
Egypten	1 285	47	68	–	888	157	593	164	152
Etiopien	1 650	–	1 200	32	2 000	2 150	45	62	–
Kenya	132	–	19	4	2 132	254	28	123	–
Marocko	2 300	4	1 750	25	170	21	10	70	43
Nigeria	38	–	–	–	6 008	4 891	2 580	260	–
Sydafrika	605	4	80	30	2 372	69	1	64	–
Tanzania	108	–	8	–	3 288	811	1 119	203	–
Kanada	8 544	79	2 365	1 030	1 202	–	–	141	12
Mexico	662	–	218	52	6 069	1 728	34	55	–
USA	18 496	98	906	380	33 986	1 590	1 059	459	491
Argentina	4 494	23	1 118	196	3 748	1 013	257	71	–
Brasilien	2 138	2	88	172	13 219	757	2 753	149	–
Chile	271	1	17	106	120	–	25	54	20
Peru	145	–	148	11	476	–	360	296	–
Indien	29 069	–	705	–	7 270	7 382	44 100	1 863	–
Irak	1 437	–	719	–	129	21	66	40	2
Iran	7 085	–	1 675	–	252	–	580	150	99
Japan	212	–	60	–	–	–	1 576	81	61
Kazakstan	13 694	22	1 516	144	97	–	93	184	11
Kina	24 270	200	512	170	33 561	501	30 311	5 427	227
Pakistan	8 901	–	77	–	1 083	213	2 571	159	1
Syrien	1 521	–	1 293	–	59	1	–	35	26
Turkiet	8 096	128	2 869	86	589	–	99	143	297
Australien	13 502	57	3 681	826	62	633	76	32	–
Nya Zeeland	53	–	65	6	19	–	–	11	–
Hela världen	220 385	5 113	48 604	9 679	170 398	35 483	164 125	19 249	5 062

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 2011^{1,2}, 1 000-tal ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	2 253	132	1 390	698	–	–	–	878	2 493
Danmark	4 831	294	3 264	225	–	–	–	1 620	2 700
Finland	981	76	1 521	1 102	–	–	–	673	676
Island	–	–	–	–	–	–	–	7	–
Norge	265	16	460	220	–	–	–	298	–
Albanien	293	3	9	30	366	–	–	230	40
Belgien	1 688	3	340	18	860	–	–	4 129	5 409
Bosnien, Herzegovina	210	10	66	27	764	–	–	413	–
Bulgarien	4 458	20	707	29	1 800	6	60	232	–
Estland	360	31	294	62	–	–	–	165	–
Frankrike	38 037	125	8 775	320	15 703	281	132	8 016	37 259
Grekland	1 702	37	328	170	2 166	–	255	758	324
Irland	929	1	1 412	168	–	–	–	358	–
Italien	6 622	14	949	299	9 753	300	1 490	1 547	3 548
Kroatien	782	3	194	77	1 734	1	–	168	1 168
Lettland	937	76	237	121	–	–	–	499	–
Litauen	1 869	85	760	129	72	–	–	588	878
Luxemburg	77	4	38	4	2	–	–	20	–
Makedonien (FYROM)	256	8	130	5	129	–	27	194	8
Moldavien	795	1	194	3	1 468	–	–	351	589
Montenegro	2	1	2	1	12	–	–	180	–
Nederländerna	1 175	6	205	8	204	–	–	7 333	5 858
Polen	9 339	2 601	3 326	1 382	1 660	–	–	8 197	11 674
Portugal	59	15	23	45	550	–	182	390	8
Rumänien	7 132	31	1 330	376	11 718	40	65	4 077	660
Ryssland	56 240	2 971	16 938	5 332	6 962	60	1 056	32 682	47 643
Schweiz	553	13	183	9	151	–	–	512	1 828
Serbien	2 076	12	279	71	6 480	7	–	892	2 822
Slovakien	1 639	43	530	37	1 366	1	–	217	1 161
Slovenien	154	3	79	6	349	–	–	96	–
Spanien	6 900	250	8 328	1 079	3 856	39	930	2 361	3 966
Storbritannien	15 257	37	5 494	613	–	–	–	6 115	8 504
Tjeckien	4 913	105	1 814	164	761	–	–	805	3 899
Tyskland	22 800	2 521	8 734	627	5 184	–	–	11 800	25 000
Ukraina	22 324	579	9 098	506	22 838	176	170	24 248	18 740
Ungern	4 107	75	988	129	7 992	7	9	600	856
Vitryssland	2 178	804	2 013	448	1 212	–	–	7 721	4 485
Österrike	1 782	202	859	110	2 460	7	–	816	3 456

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Databasuttag februari 2013.

Källa: FAO.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbetor
Algeriet	2 800	–	1 350	126	1	–	–	3 993	–
Egypten	8 407	95	122	–	6 876	839	5 675	4 338	7 486
Etiopien	2 856	–	1 703	48	4 986	3 960	90	447	–
Kenya	268	–	65	3	3 377	160	111	2 365	–
Marocko	3 400	2	2 340	30	200	15	39	1 948	2 436
Nigeria	52	–	–	–	9 180	6 897	4 567	950	–
Sydafrika	2 005	2	312	57	10 360	155	3	2 195	–
Tanzania	113	–	7	–	4 341	807	2 248	1 556	–
Kanada	25 261	195	7 756	2 997	10 689	–	–	4 168	703
Mexico	3 628	–	487	51	17 635	6 429	173	1 433	–
USA	54 413	161	3 392	779	313 918	5 447	8 392	19 362	26 152
Argentina	16 354	43	4 077	415	23 800	4 458	1 748	2 127	–
Brasilien	5 690	4	304	373	55 660	1 931	13 477	3 917	–
Chile	1 576	6	107	564	1 438	–	130	1 676	1 951
Peru	214	–	201	12	1 514	–	2 624	4 074	–
Indien	86 874	–	1 663	–	21 570	7 003	155 700	42 339	–
Irak	2 809	–	820	–	336	67	235	557	15
Iran	14 361	–	3 919	–	2 200	–	3 217	4 822	4 096
Japan	746	–	172	–	–	–	8 402	2 349	3 547
Kazakstan	22 732	28	2 593	258	482	–	347	3 076	200
Kina	117 410	715	1 637	668	192 904	2 054	202 667	88 350	10 731
Pakistan	25 214	–	71	–	4 271	137	6 160	3 492	21
Syrien	3 858	–	667	1	298	1	–	715	1 805
Turkiet	21 800	366	7 600	218	4 200	–	900	4 613	16 127
Australien	27 410	40	7 995	1 128	357	1 935	723	1 128	–
Nya Zeeland	383	–	368	28	210	–	–	522	–
Hela världen	704 080	12 949	134 279	22 505	883 460	54 198	722 760	374 382	271 645

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 2011^{1,2}, 1 000-tal (höns i miljontal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	97	1 512	1 483	623	–	8
Danmark	61	1 568	12 932	144	–	14
Finland	76	914	1 335	129	5	5
Island	78	73	34	475	1	–
Norge	36	862	845	2 300	68	4
Albanien	35	493	164	1 806	775	5
Belgien	36	2 535	6 349	114	36	35
Bosnien, Herzegovina	19	455	577	1 021	65	17
Bulgarien	69	544	664	1 368	356	14
Estland	7	236	372	79	4	2
Frankrike	424	19 071	13 987	7 634	1 382	149
Grekland	28	627	1 109	8 956	4 791	33
Irland	106	6 493	1 549	4 695	11	14
Italien	300	5 832	9 321	7 900	983	138
Kroatien	20	446	1 233	639	70	4
Lettland	12	380	390	77	14	4
Litauen	45	748	929	59	16	9
Luxemburg	5	193	89	9	6	–
Makedonien (FYROM)	27	265	197	767	73	2
Moldavien	52	216	479	788	118	34
Montenegro	4	87	21	209	–	–
Nederländerna	136	3 885	12 429	1 088	380	97
Polen	254	5 717	13 509	251	112	128
Portugal	18	1 503	1 985	2 170	413	40
Rumänien	611	2 001	5 428	8 417	1 241	81
Ryssland	1 341	19 968	17 218	19 761	2 059	406
Schweiz	57	1 577	1 579	424	86	9
Serbien	12	937	3 287	1 460	130	19
Slovakien	7	467	687	394	35	13
Slovenien	23	470	396	130	26	3
Spanien	250	5 923	25 635	17 003	2 693	138
Storbritannien	385	9 933	4 441	31 634	85	166
Tjeckien	31	1 344	1 749	209	23	21
Tyskland	490	12 563	26 758	1 800	160	119
Ukraina	414	4 494	7 960	1 101	631	184
Ungern	65	682	3 169	1 181	75	32
Vitryssland	113	4 151	3 887	52	72	35
Österrike	86	2 013	3 134	358	72	16

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Databasuttag februari 2013.

Källa: FAO.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	43	1 800	5	24 000	4 544	127
Egypten	64	4 803	11	5 488	4 207	108
Etiopien	2 028	53 382	32	25 509	22 787	49
Kenya	2	18 000	350	10 000	13 400	30
Marocko	160	2 900	8	18 500	5 900	175
Nigeria	212	18 871	7 700	38 000	57 300	192
Sydafrika	305	13 688	1 584	24 303	6 165	190
Tanzania	–	21 300	500	4 300	15 200	34
Kanada	405	12 155	12 785	879	30	165
Mexico	6 350	32 936	15 547	8 219	9 004	510
USA	10 150	92 682	66 361	5 480	2 996	2 100
Argentina	3 590	48 000	2 350	16 250	4 280	100
Brasilien	5 509	212 798	39 307	17 662	9 385	1 266
Chile	310	3 759	2 824	3 600	760	47
Peru	740	5 689	3 263	14 050	1 946	129
Indien	520	210 824	9 500	74 500	157 000	942
Irak	49	1 600	–	8 200	1 560	38
Iran	140	8 600	–	49 000	23 500	900
Japan	16	4 230	9 768	13	16	176
Kazakstan	1 528	6 175	1 344	15 110	2 878	33
Kina	6 773	83 024	470 961	138 840	142 230	4 611
Pakistan	354	35 568	–	28 086	61 480	349
Syrien	15	1 158	–	18 071	2 294	26
Turkiet	155	11 370	2	23 090	6 293	235
Australien	259	28 506	2 285	73 099	4 500	91
Nya Zeeland	57	10 021	327	31 132	86	14
Hela världen	58 932	1 399 908	963 044	1 043 713	875 530	19 939

Tabell 14.4**Animalieproduktion i olika länder 2011^{1, 2}***Livestock production in different countries*

Land	Köttproduktion (1 000-tal ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkvast- ning		Äggpro- duktion ³ 1 000-tal ton
	Nöt- kött	Får- och getkött	Gris- kött		kg per djur	1 000-tal ton	
Sverige	133	5	256	346	8 341	2 890	116
Danmark	134	2	1 720	579	8 429	4 881	79
Finland	84	1	202	286	8 058	2 301	63
Island	4	10	6	28	4 473	123	3
Norge	74	24	126	240	6 302	1 515	58
Albanien	41	21	13	355	2 690	955	32
Belgien	272	2	1 108	488	6 355	3 101	161
Bosnien, Herzegovina	22	2	17	263	2 618	689	30
Bulgarien	21	16	73	308	3 653	1 126	73
Estland	12	1	50	97	7 175	692	11
Frankrike	1 502	127	2 157	3 660	6 674	24 427	840
Grekland	74	144	101	213	3 691	787	100
Irland	546	48	235	1 117	4 957	5 537	45
Italien	1 000	49	1 602	1 758	5 961	10 479	737
Kroatien	36	2	120	184	4 246	780	42
Lettland	18	1	38	164	5 129	842	42
Litauen	42	1	75	350	5 100	1 782	44
Luxemburg	9	–	10	40	7 225	292	2
Makedonien (FYROM)	5	6	8	120	3 136	376	17
Moldavien	10	2	64	154	3 405	526	39
Montenegro	4	1	2	67	2 936	197	4
Nederländerna	382	15	1 347	1 543	7 537	11 627	692
Polen	395	1	1 935	2 473	5 019	12 414	577
Portugal	96	20	384	242	7 874	1 906	123
Rumänien	142	70	454	1 199	3 776	4 527	304
Ryssland	1 625	189	2 428	8 137	3 857	31 386	2 284
Schweiz	144	6	249	589	6 993	4 119	46
Serbien	81	24	271	501	2 921	1 462	70
Slovakien	13	1	71	159	5 828	928	75
Slovenien	36	2	39	109	5 517	604	21
Spanien	604	142	3 469	845	7 716	6 522	830
Storbritannien	936	289	806	1 815	7 849	14 246	662
Tjeckien	72	2	275	374	7 320	2 736	125
Tyskland	1 170	40	5 616	4 188	7 236	30 301	777
Ukraina	399	20	704	2 588	4 175	10 804	1 064
Ungern	26	1	435	309	5 542	1 712	138
Vitryssland	298	1	419	1 478	4 390	6 489	208
Österrike	222	7	544	531	6 227	3 307	103

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Databasuttag februari 2013.

3) Hönsägg.

Källa: FAO.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000-tal ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkast- ning		Äggpro- duktion ³ 1 000-tal ton
	Nöt- kött	Får- och getkött	Gris- kött		kg per djur	1 000-tal ton	
Algeriet	127	197	–	868	2 087	1 811	195
Egypten	454	127	–	1 540	1 945	2 995	306
Etiopien	412	153	2	10 677	380	4 058	35
Kenya	458	90	13	5 545	732	4 059	86
Marocko	200	167	1	1 485	1 280	1 900	230
Nigeria	338	464	239	2 300	245	563	636
Sydafrika	829	165	320	1 000	3 256	3 256	490
Tanzania	308	47	14	6 900	239	1 650	33
Kanada	1 154	16	1 954	966	8 699	8 400	437
Mexico	1 804	100	1 202	2 382	4 501	10 724	2 459
USA	11 988	76	10 331	9 198	9 678	89 015	5 419
Argentina	2 420	57	301	2 336	4 496	10 502	505
Brasilien	9 030	113	3 227	23 227	1 382	32 091	2 037
Chile	191	17	528	1 016	2 580	2 620	198
Peru	179	41	117	788	2 216	1 746	318
Indien	1 087	890	329	44 900	1 169	52 500	3 490
Irak	52	57	–	290	640	185	51
Iran	235	235	–	2 899	2 205	6 391	741
Japan	500	–	1 267	1 000	7 477	7 474	2 483
Kazakstan	393	150	214	2 747	1 893	5 200	207
Kina	6 182	3 940	51 535	12 297	3 003	36 929	24 149
Pakistan	761	443	–	10 493	1 230	12 906	604
Syrien	71	186	–	611	2 785	1 702	172
Turkiet	645	295	–	4 761	2 899	13 802	810
Australien	2 110	538	343	1 589	5 728	9 101	205
Nya Zeeland	623	467	50	4 816	3 716	17 894	52
Hela världen	62 543	13 026	110 012	253 467	2 394	606 661	65 003

Tabell 14.5**Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärsarbetande befolkningen i olika länder 2010^{1, 2}***Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries*

Land	Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tal personer			Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, procent av samtliga förvärsarbetande		
	Män	Kvinnor	Samtliga	Män	Kvinnor	Samtliga
Sverige	74	41	115	2,8	1,7	2,3
Danmark	57	18	75	3,7	1,3	2,5
Finland	63	35	98	4,5	2,7	3,6
Island	10	2	12	10,0	2,2	6,3
Norge	53	35	88	3,8	2,8	3,3
Albanien	353	261	614	41,4	42,2	41,8
Belgien	40	19	59	1,5	0,9	1,3
Bosnien, Herzegovina	18	26	44	1,8	3,0	2,3
Bulgarien	86	38	124	4,8	2,4	3,7
Estland	45	16	61	13,3	4,6	8,9
Frankrike	381	192	573	2,5	1,4	2,0
Grekland	301	336	637	9,7	15,3	12,0
Irland	138	11	149	10,8	1,1	6,6
Italien	465	380	845	3,1	3,5	3,3
Kroatien	59	25	84	5,6	2,9	4,3
Lettland	84	29	113	13,4	4,9	9,2
Litauen	97	29	126	12,4	3,7	8,0
Luxemburg	2	1	3	1,5	1,0	1,3
Makedonien (FYROM)	46	22	68	8,3	6,1	7,4
Moldavien	140	60	200	22,0	8,5	14,9
Montenegro	24	15	39	14,2	10,8	12,7
Nederländerna	135	78	213	2,9	2,0	2,5
Polen	1 889	1 071	2 960	20,0	13,5	17,0
Portugal	187	328	515	6,2	12,3	9,1
Rumänien	493	376	868	9,6	8,7	9,2
Ryssland	4 713	1 538	6 251	12,1	4,0	8,1
Schweiz	78	59	137	3,4	3,0	3,2
Serbien	382	235	617	14,4	10,9	12,8
Slovakien	155	43	197	10,1	3,5	7,1
Slovenien	4	3	7	0,7	0,6	0,7
Spanien	634	382	1 015	4,9	3,9	4,4
Storbritannien	357	118	475	2,1	0,8	1,5
Tjeckien	251	76	327	8,6	3,2	6,2
Tyskland	418	244	661	1,8	1,3	1,6
Ukraina	1 750	662	2 412	14,9	5,7	10,3
Ungern	249	73	322	10,6	3,7	7,4
Vitryssland	353	81	434	14,2	3,4	8,9
Österrike	78	66	144	3,4	3,3	3,4

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Databasuttag februari 2013.

Källa: FAO.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tal personer			Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, procent av samtliga förvärvs- arbetande		
	Män	Kvinnor	Samtliga	Män	Kvinnor	Samtliga
Algeriet	1 502	1 673	3 175	15,2	32,9	21,2
Egypten	3 947	2 672	6 620	20,1	39,3	25,1
Etiopien	17 250	14 407	31 657	80,9	73,5	77,3
Kenya	6 785	6 435	13 220	67,7	73,9	70,6
Marocko	1 572	1 436	3 009	17,7	49,1	25,5
Nigeria	7 453	4 814	12 267	23,8	26,8	24,9
Sydafrika	838	349	1 188	8,3	4,2	6,5
Tanzania	7 608	9 271	16 879	67,9	84,0	75,9
Kanada	157	174	332	1,5	1,9	1,7
Mexico	6 932	973	7 905	22,4	5,5	16,2
USA	1 858	650	2 509	2,1	0,9	1,6
Argentina	1 254	151	1 405	11,4	1,9	7,4
Brasilien	8 339	2 710	11 049	14,8	6,1	11,0
Chile	827	137	964	18,0	5,1	13,2
Peru	2 536	1 157	3 692	29,9	17,0	24,2
Indien	182 256	87 484	269 740	51,5	61,8	54,4
Irak	215	221	436	3,3	15,7	5,5
Iran	3 506	3 047	6 553	16,6	33,3	21,6
Japan	846	572	1 418	2,3	2,1	2,2
Kazakstan	904	288	1 192	20,8	6,8	13,9
Kina	260 712	240 265	500 977	58,2	64,0	60,9
Pakistan	17 136	7 384	24 520	34,4	56,9	39,1
Syrien	526	811	1 337	10,0	56,0	20,0
Turkiet	3 821	4 247	8 067	20,7	66,3	32,5
Australien	253	204	457	4,0	3,8	3,9
Nya Zeeland	121	65	186	9,6	5,9	7,9
Hela världen	749 778	557 356	1 307 133	38,4	41,9	39,9

15 Industriproduktion

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom presenteras uppgifter om antalet förvärvsarbetande inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (tabell 15.1)

Produktionen av nötkött (exklusive kalv) uppgick 2012 till 120 800 ton, vilket var en minskning med 9 % jämfört med året innan. Slaktade kvantiteter från tjur stod för den största delen av produktionen, dvs. 42 %. Slakten av stut, som representerar 7 % av den totala slakten av storboskap, har minskat med 42 % sedan föregående år, från 46 600 till 26 900 slaktkroppar.

Får och lamm (tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2012 till drygt 5 000 ton, vilket var en ökning med 1 % mot föregående år. Av den totala produktionen utgjorde lammkött 81 %. Sedan 1995 har produktionen av lammkött ökat med 53 % och produktionen av fårkött har ökat med 15 %.

Griskött (tabell 15.3)

Produktionen av griskött uppgick år 2012 till 233 000 ton vilket var en minskning med 9 % mot året innan. Antal slaktkroppar av svin uppgår till 2,6 milj. Det är en minskning med 31 % jämfört med år 1995.

Fjäderfä (tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött uppgick år 2012 till 110 500 ton, vilket var en minskning med 1 % jämfört med 2011. Jämför man med år 1995 finner man en ökning med 50 %.

Slakten uppgick 2012 till 76,8 milj. djur, vilket var 25 % fler än 1995.

Ägg (tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2012 till 97 800 ton vilket var en ökning med 7 % sedan 2011. Den totala produktionen, där den produktion som inte passerar partihandeln ingår, har ökat med 5 % sedan föregående år.

Kött av ren och vilt (tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2012 till 17 500 ton. Detta var lika stor produktion som året innan och bara något högre än 1995. Under samma period minskade produktionen av renkött med 35 %. Denna uppgick år 2012 till 1 500 ton. Produktionen av renkött motsvarar 1 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltkötten är 14 %.

Mjölk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Strukturutvecklingen gör att antalet mjölkleverantörer minskar för varje år och uppgick år 2012 till omkring 5 100. Minskningen av antalet leverantörer mellan 2011 och 2012 var 5 %. Samtidigt ökar mjölkavkastningen per ko och därmed blir den invägda genomsnittliga leveransen per leverantör och dag större och har passerat 1 550 kg per dag. Totalt invägdes 2 860 milj. kg mjölk år 2012. Mjölakens medelfetthalt och medel-

proteinhalt är relativt stabil från år till år och uppgår 2012 till 4,22 respektive 3,42 %.

Mjölakens användning (tabell 15.8)

Av den totala invägningen 2012 användes 43 % för tillverkning av konsumtionsmjölk, syrade produkter och grädde samt 30 % till osttillverkning. Andelen mjölk som går till konsumtionsmjölk och ostframställning har varit ganska konstant under de senaste tio åren.

Produktion av mejerivaror (tabell 15.9)

Den totala mjölkproduktionen har ökat marginellt sedan 2011 och minskat med 12 % sedan 1995. Produktionen av konsumtionsmjölk har minskat 18 % sedan 1995. Av den totala mjölkproduktionen på 2,9 milj. ton utgör konsumtionsmjölken 30 %. Produktionen av grädde och smör har ökat med 3 %, medan ostproduktionen och produktionen av syrad mjölk m.m. minskat med 2 respektive 3 % sedan 2011. Mjölkpulvret har ökat sin produktionsandel med 18 % under samma period.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (tabell 15.10)

Under perioden år 2007 till och med 2011 minskade antalet anställda inom tillverkningsindustrin med cirka 79 000 personer. Antalet anställda (beräknat i helårspersoner) var cirka 559 000 personer år 2011. Förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin minskade för perioden 2007–2009, men har sedan ökat för perioden 2009–2011. 2011 var det totala förädlingsvärdet 488 miljarder kronor i tillverkningsindustrin.

I livsmedelsindustrin inkl. dryckes- och tobaksindustrin har antalet anställda under perioden 2007–2011 minskat med närmare 1 000 personer. Antalet anställda år 2011 var strax under 52 000 personer. Förädlingsvärdet ökade dock under samma period med cirka 3,5 miljarder kronor, för att år 2011 ha ett värde på 39 miljarder kronor.

Antalet anställda har minskat för de flesta delbranscherna inom livsmedelsindustrin

inkl. dryckes- och tobaksindustrin. Undantagen är frukt-, bär- och grönsaksindustrin, kvarnprodukt- och stärkelseindustrin, fodermedelsindustri och den i klassningen övriga delen benämnd annan livsmedelsindustri, där antalet anställda har ökat i respektive grupp under perioden 2007–2011.

Stora procentuella ökningarna av förädlingsvärdet märks hos kvarnprodukt- och stärkelseindustrin, fodermedelsindustrin samt annan livsmedelsindustri under perioden 2007–2011. Dryckes- och tobaksindustrin har det högsta förädlingsvärdet per anställd år 2011 med ett värde på knappt 1,5 miljoner kronor, vilket också är högre än hela tillverkningsindustrin som år 2011 hade ett förädlingsvärde per anställd på 0,9 miljoner kronor.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och drycker. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas mjölk och grädde (inklusive yoghurt), griskött, bakverk och bröd samt nötkött.

Förändringarna i produktionen sedan 2007 pekar på en ökning i merparten av segmenten. Produktionen av fisk, kräft- och blötdjur samt tobak har ökat mest procentuellt sett sedan 2007. Produktionen av socker och sockervaror har däremot minskat. Sedan 2007 har produktionen gått ned med 47 %.

Förvärvsarbete inom livsmedelssektorn (tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet förvärvsarbete inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS. I **figur 15A** presenteras antalet kvinnor och män i livsmedelsindustrin. Statistik för livsmedelsindustrin som baseras på individdata (RAMS) ger i allmänhet högre tal än statistik som redovisas i Företagens ekonomi. Detta beror bl.a. på att statistiken i Företagens ekonomi är begränsad till företag av viss storlek. Avgränsningen av livsmedelssektorn

baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns knappt 365 000 förvärvsarbetande, år 2011, återfinns inom hotell, restaurang och catering (130 000 personer) och detaljhandel (drygt 91 000 personer).

Kvinnorna dominerar i detaljhandel medan de flesta förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk och fiske är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag används uppgifter från Jordbruksverkets slaktregister dit alla slakterier veckovis lämnar uppgifter om antal slaktade djur och slaktvikt fördelat på olika djurkategorier.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägning av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad och bygger på förutsättningen att 79 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av ren- och viltkött bygger huvudsakligen på statistik från Sametinget och Jägareförbundet.

Mjölk och mejeriprodukter

Den 1 januari 2013 bildades LRF Mjölk. Det innebär att branschfrågor organiseras i en ny enhet på Lantbrukarnas Riksförbund. Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i LRF Mjölks/Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till LRF Mjölk/Svensk Mjölk. Med uppgifter från LRF Mjölk/Svensk Mjölk som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustrin

Från och med år 2003 hämtas uppgifterna från undersökningen Företagens ekonomi, vilken i grunden bygger på administrativt material från Skatteverket, som kompletteras med enkätuppgifter från ett urval på cirka 17 000 företag.

Uppdelning av livsmedelsindustrin från Företagens ekonomi på olika delbranscher sker numera enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007). Denna standard baseras på de vid företagens olika verksamhetsenheter producerade varornas branschtilhörighet enligt ett mest kriterium.

SCB:s statistik för livsmedelssektorn innehåller bland annat uppgifter från resultaträkning med ytterligare specificeringar, balansräkning, investeringar, antal anställda samt beräknade variabler som förädlingsvärde, produktionsvärde och förbrukningsvärde.

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr.o.m. 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser företag med minst 20 anställda. Dessa undersöks via enkät. Industriföretag med en omsättning föregående år, enligt momsuppgifter, på minst 50 miljoner kronor, oavsett antal anställda, enkätundersöks också sedan 2006. Uppgifterna samlas huvudsakligen in via SCB:s statistikinsamlingsverktyg SIV. Uppgifter avseende mindre företag inhämtas från administrativa källor.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **tabell 15.11**. Tabellen är ett aggregat för 2007–2011 avseende den produktion av drygt 600 varor i termer av åttasiffriga KN-koder. För närmare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5 eller SCB:s webbplats www.scb.se. Under ”Hitta statistik”, ”Stati-

stik efter ämne”, ”Handel med varor och tjänster” samt ”Utrikeshandel med varor” finns hänvisningar till och information om produktindelningar enligt KN. Under fliken ”Se även” finner man detaljerade uppgifter från Intrastat vad gäller varukoder (KN). I huvudsak har samma aggregering på varugrupper använts som för utrikeshandelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin.

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta ”problem” är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15B** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del. Uppgifter om kvantiteter redovisas endast på den finaste nivån av KN, dvs. 8-siffernivån.

Påpekas bör också att vissa varor är belagda med sekretess i databasen vissa år och vissa år inte alls. Därmed förklaras varför databasuttag och därmed redovisade siffror skiljer sig mellan år och böcker. Jämförelser mellan åren bör också göras med viss försiktighet på grund av detta sekretessförfarande. I anslutning till figur 15B och tabell 15.11 redovisas i fotnoter vilka KN-koder som exkluderas respektive år.

Förvärvsarbetande i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex. antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Efter som olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande definitioner och avgränsningar är det svårt att ”summera” statistiken till sammanfattande beskrivningar av sysselsättningen inom hela ”livsmedelssektorn”. För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS. Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärvsarbetande personer fördelats på näringsgren. Klassificering av de förvärvsarbetande på näringsgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är förvärvsarbetande hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB och redovisning sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI.

I tabell 15.12 redovisas antal förvärvsarbetande inom ”livsmedelssektorn” år 2010 och 2011 med näringsgrensgruppering enligt SNI 2007. Som förvärvsarbetande räknas de som under november bedöms ha förvärvsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärvsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köksträdgården. Vidare har som förvärvsarbetande inte räknat medhjälpande familjemedlemmar i familjens rörelse.

Till ”livsmedelssektorn” har i tabell 15.12 hänförs branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla

”livsmedelssektorn” inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln
- produktion av insatsvaror till jordbruket
- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin
- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 2011 uppgick antalet till 52 500 (1,2 % av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdesskatt. Fr.o.m. 1997 är dock alla företag mervärdesskattskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsmässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS.

Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jordbruket. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) 2011 är antalet sysselsatta inom jordbruket 62 700 personer (i åldern 15–74 år) mot drygt 55 000 i RAMS. År

2010 arbetade enligt Lantbruksregistret (LBR) 61 000 personer (exklusive tillfälligt sysselsatta) mer än 450 timmar per år med jordbruk på företag med mer än 2,0 hektar åker eller minst 5,0 hektar jordbruksmark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

I årgång RAMS 2011 har flera förändringar skett, bl.a. har den övre åldergränsen för att bli klassificerad som förvärvsarbetande i RAMS ändrats från 84 till 74 år. Läs mer utförligt i kapitel 7 under *Om statistiken, Förvärvsarbetande*, om dessa förändringar.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om animalieproduktion och jordbruksproduktionen vad gäller prisindex och priser inom livsmedelsområdet. Publicering sker i Statistiska meddelanden, JO 48 respektive JO 49. Denna statistik finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubrikerna ”Ta del av statistiken” och vidare under ”Animalieproduktion” respektive ”Priser och prisindex”. Delar av statistiken publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av LRF Mjölk/Svensk Mjölk tills vidare på webbplatsen www.svenskmjolk.se.

Uppgifter om sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter och kostnader m.m. för olika näringsgrenar finns publicerade i databaser i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel grupperade enligt KN-nomenklaturen, finns publicerade i Statistikdatabasen i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI 69, SNI 92, SNI 2002 och SNI 2007 för landets samtliga förvärvsarbetande. Grundtabellerna i RAMS

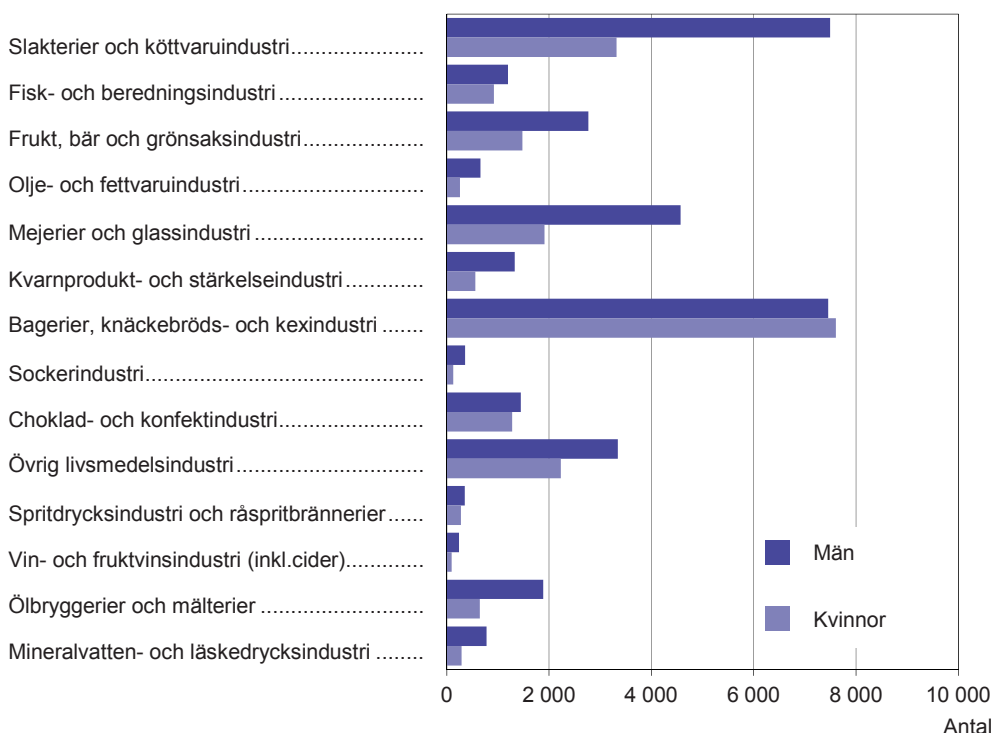
finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga. Statistik från RAMS finns också i Statistikdatabasen, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Sysselsättningsuppgifter enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i AM 12 SM 1301.

Statistik över jordbrukets sysselsättningsförhållanden 2010 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 30 SM 1101.

SM-publikationerna är tillgängliga på SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

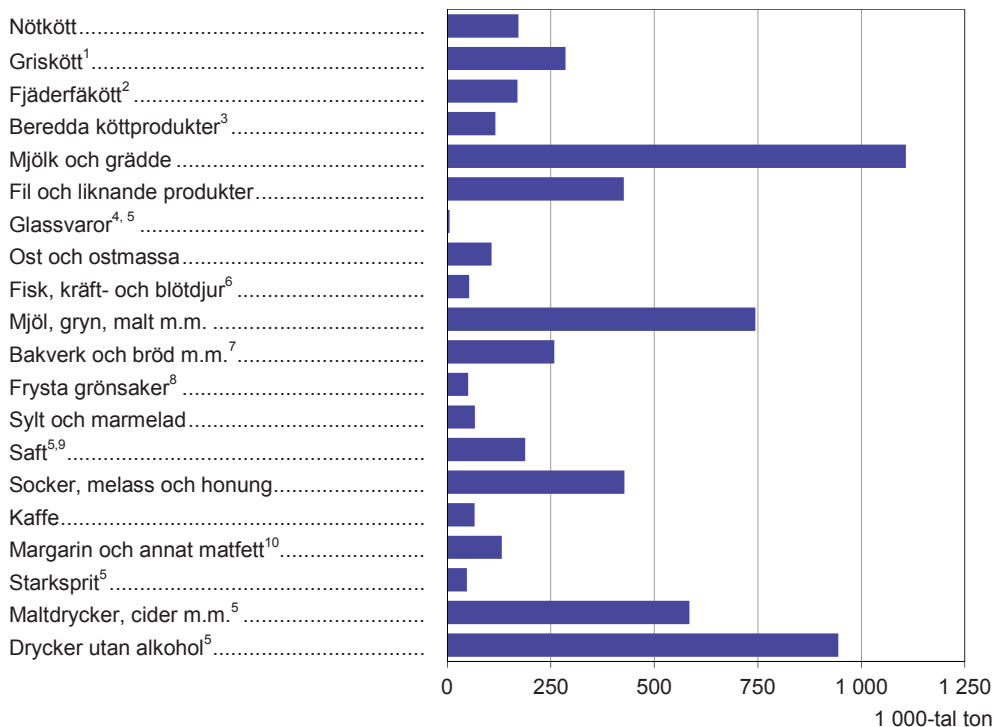
Figur 15A
Förvärvsarbetande befolkning inom livsmedelsindustrin 2011
Population gainfully employed in food manufacturing

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Figur 15B Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2011, 1 000-tal ton

Industrial production of certain food products and groups of food products

1) Exkl. KN **02.03.1110**. KN-koder, se bilaga 5. För vissa 8-siffriga koder, se hänvisning till SCB:s webbplats i texten på sidan **264**.

2) Exkl. KN **02.07.1320**.

3) Exkl. KN **16.01.0099d**, KN **16.01.0099e**, KN **16.02.2090**, KN **16.02.4110b**, KN **16.02.5095a**, KN **16.02.9061** och KN **16.02.9099b**.

4) Exkl. KN **21.05.0099**.

5) Milj. liter.

6) Exkl. KN **03.05.4100**, KN **03.05.4980**, KN **16.04.1291**, KN **16.04.1511**, KN **16.04.1995** och KN **16.04.3090**.

7) Exkl. KN **19.05.9030a**.

8) Exkl. KN **07.10.8095**.

9) Exkl. KN **20.09.9039v**.

10) Exkl. KN **15.17.9091**.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2012¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2012	29 095	26 868	157 743	59 788	146 445	390 844
2011	27 159	46 566	196 931	47 924	137 543	428 964
2010	26 639	41 326	182 476	53 233	147 471	424 506
2005	33 037	49 422	179 703	44 582	159 335	433 042
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1995	29 930	8 419	234 308	52 179	206 779	501 685
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tal ton)</i>						
2012	4,52	8,18	51,02	16,95	44,67	120,82
2011	4,43	14,34	63,52	13,56	42,03	133,45
2010	4,28	13,10	60,43	15,09	44,90	133,53
2005	4,54	14,82	57,44	11,98	47,17	131,40
2000	4,38	9,42	69,63	14,40	51,99	145,43
1995	3,15	2,39	70,35	12,19	55,16	140,09

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2012¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Tackor och baggår	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt		
2012	34 846	225 331
2011	33 056	228 515
2010	32 724	221 911
2005	28 046	177 934
2000	28 301	173 849
1995	32 727	155 903
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tal ton)</i>		
2012	0,97	4,06
2011	0,95	4,11
2010	0,92	4,07
2005	0,78	3,29
2000	0,73	3,18
1995	0,84	2,65

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3
Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2012¹

Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2012	2 585 665
2011	2 845 390
2010	2 936 240
2005	3 159 930
2000	3 251 100
1995	3 742 660
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tal ton)</i>	
2012	232,97
2011	256,08
2010	263,48
2005	275,13
2000	276,98
1995	308,81

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4
Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar 1995–2012¹, 1 000-tal ton

Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kycklingar
<i>Antal slaktkroppar²</i>	
Godkänd slakt 2012	76 840
2011	78 182
2010	78 507
2005	71 886
2000	68 617
1995	61 313
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tal ton)²</i>	
2012	110,48
2011	111,82
2010	112,64
2005	96,45
2000	89,89
1995	73,58

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

2) Kasserade kycklingar ingår ej från år 2005.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5
Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2012, 1 000-tal ton

Eggs delivered to wholesalers and total production

År	Invägning ¹	Total produktion ²
2012	97,8	122
2011	91,7	116
2010	86,2	111
2005	73,7	102
2000	65,1	100
1995	68,5	108
1990	79,4	122

1) Uppgiftsinsamlingen utökades i januari 2001, vilket från denna månad torde ha påverkat siffrorna med 10–12 % i höjande riktning.

2) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att ca 35 % t.o.m. år 2000, ca 27 % år 2001–2007, ca 24 % år 2008–2010 samt ca 21 % fr.o.m. år 2011 inte passerar partihandeln.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6
Produktion av kött från ren och vilt¹
1990–2012, ton

Production of meat from reindeer and wild animals

År	Ren	Vilt
2012*	1 500	17 500
2011*	1 500	17 500
2010	1 400	16 500
2005	1 700	15 700
2000	1 400	17 700
1995	2 300	16 000
1990	2 600	22 000

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7
Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2012

Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölkleverantörer ²	Invägd mjölk, 1 000-tal ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg	Medelfetthalt, %	Medelproteinhalt, %
2012	33	5 055	2 861	1 551	4,22	3,42
2011	34	5 341	2 850	1 462	4,20	3,41
2010	35	5 697	2 862	1 376	4,23	3,41
2005	37	8 634	3 163	1 004	4,25	3,38
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1995	57	17 176	3 243	517	4,33	3,34
1990	71	24 786	3 432	379	4,31	3,36

1) Antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: LRF Mjolk.

Tabell 15.8**Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2012, 1 000-tal ton och procent***Disposition of milk delivered to dairies*

År	Invägning, 1 000-tal ton	Procent av invägning				
		Konsum- tions- mjölk och grädde ¹ , %	Ystmjök till ost, %	Mjök till mjök- pulver, %	Skum- och kärmjök till foder, %	Övrigt, %
2012	2 861	43	30	20	..	6
2011	2 850	44	33	17	..	6
2010	2 862	45	33	18	0	4
2005	3 163	43	36	15	1	5
2000	3 297	42	37	16	1	4
1995	3 243	43	37	11	1	8
1990	3 432	42	31	19	1	8

1) Inkl. syrade produkter.

Källa: LRF Mjök.

Tabell 15.9**Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2012, 1 000-tal ton***Dairy production and production of milk powder*

År	Produktion av mejerivaror						Total mjök- produk- tion
	Konsum- tions- mjök	Syrad mjök m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjök- pulver ²	
2012	867	254	113	39	101	65	2 897
2011	877	263	110	38	103	55	2 887
2010	914	263	110	39	103	53	2 899
2005	992	265	89	45	118	53	3 208
2000	1 024	261	96	49	127	49	3 348
1995	1 057	252	89	53	129	36	3 304

1) Inkl. smördel i annat matfett.

2) Inkl. kärmjökspulver.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.10**Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 2007***Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 2007*

SNI 2007	Tillverknings- industri	Varav		Varav					
		Livsmedels-, dryckes- varu- och tobaks- industri	Livsme- dels-, dryckes- varu- och tobaks- industri	Slakterier och köttvaru- industri					
				101	102	103	104	105	106
			Slakterier och köttvaru- industri	Fisk- och fiskbered- nings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glass- industri	Kvarn- produkt- och stärkelse- industri	
Antal arbetsställen									
2011	57 724	3 935	595	228	303 ¹	..	171	138	
2010	57 425	3 879	564	229	288 ¹	..	178	145	
2009	56 842	3 801	537	226	223	66	171	146	
2008	57 313	3 801	550	225	208	66	175	140	
2007	56 371	3 692	553	219	247 ¹	..	179	139	
Antal anställda									
2011	558 769	51 861	10 377	1 837	4 338 ¹	..	6 091	1 695	
2010	545 714	52 023	10 550	1 807	4 230 ¹	..	5 873	1 699	
2009	563 726	51 838	10 510	1 736	3 475	994	5 881	1 661	
2008	622 824	52 824	10 325	1 775	3 592	995	6 027	1 585	
2007	637 832	52 825	10 912	1 864	4 141 ¹	..	6 443	1 665	
Förädlingsvärde, mkr									
2011	487 905	38 947	5 962	1 120	3 423 ¹	..	3 947	1 705	
2010	482 778	38 120	6 068	1 125	3 379 ¹	..	3 948	1 604	
2009	417 649	36 162	5 986	1 052	2 476	960	4 403	1 544	
2008	484 762	34 257	5 381	1 059	2 312	735	4 074	1 445	
2007	510 976	35 446	5 877	1 063	3 145 ¹	..	4 608	1 287	
Förädlingsvärde per anställd, tkr									
2011	873	751	575	610	789 ¹	..	648	1 006	
2010	885	734	575	622	799 ¹	..	672	944	
2009	741	698	570	606	713	966	749	930	
2008	778	649	521	597	644	739	676	912	
2007	801	671	539	570	759 ¹	..	715	773	

1) Sekretessregler gör att SNI 103 resp. 104 ej kan redovisas var för sig år 2007, 2010 och 2011. Det som redovisas under SNI 103 avser summan av SNI 103+104.

Källa: SCB, Företagens ekonomi 2007–2011.

Tabell 15.10 (forts.)

	Bageri och mjöl- produkts- industri	Varav Bagerier, knäcke- bröds- och kex- industri	Annan livsme- dels- industri	Varav Choklad- och konfekt- industri samt sockertill- verkning	Foder- medels- industri	Dryckes- varu- och tobaks- industri	Varav Ölbryg- gerier	Mineral- vatten- och läske- drycks- industri
SNI 2007	107	1071-72	108	1081-82	109	110+120	1105	1107
Antal arbetsställen								
2011	1 538	1 527	611	266	113	238	88	..
2010	1 562	1 552	579	253	115	219	80	..
2009	1 564	1 555	541	245	112	215
2008	1 587	1 580	517	238	115	218
2007	1 545	1 538	481	231	115	214
Antal anställda								
2011	12 769	12 725	8 416	2 963	814	5 524	2 490	..
2010	13 176	13 148	8 247	3 047	784	5 657	2 668	..
2009	13 225	13 197	7 761	2 909	913	5 682
2008	13 746	13 720	8 051	3 080	938	5 790
2007	13 386	13 372	7 600	3 168	800	6 014
Förädlingsvärde, mkr								
2011	6 439	6 423	7 158	3 106	1 026	8 167	2 101	..
2010	6 594	6 584	6 560	2 752	850	8 071	2 216	..
2009	6 417	6 411	5 873	2 400	535	6 917
2008	6 460	6 448	5 747	2 273	728	6 317
2007	6 395	6 390	5 477	2 911	710	6 883
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
2011	504	505	851	1 048	1 260	1 478	844	..
2010	500	501	795	903	1 084	1 427	830	..
2009	485	486	757	825	586	1 217
2008	470	470	714	738	776	1 091
2007	478	478	721	919	888	1 144

Fotnot 1–14 till tabell 15.11, som finns på nästa sida.

- 1) Exkl. KN **16.01.0099c** för 2009, 0099d, 0099e för 2007 o. 2009, **16.02.5080a** för 2007, 5095a för 2009–2011 och 2090a, 4110b för 2011.
- 2) Exkl. KN **21.05.0099** för 2011.
- 3) Exkl. KN **03.05.4100**, 4980 för 2007 o. 2010–2011.
- 4) Exkl. KN **16.04.1390**, 1991 för 2007, 1299, 2090 för 2007 o. 2009–2010, 1291, 1995, 3090 för 2007 o. 2009–2011, 1511 för 2009–2011 och **16.05.2010**, 2099 för 2010.
- 5) Exkl. KN **19.05.9030a** för 2007 o. 2009–2011.
- 6) Exkl. KN **19.02.1910**, 1990 för 2007.
- 7) Exkl. KN **12.10.1000**, 2010, 2090 och **12.12.9120**, 9180, 9920, 9930, 9941, 9949, 9970 för 2008–2011.
- 8) Exkl. KN **20.05.2020** för 2010.
- 9) Exkl. KN **20.04.9098x** för 2007.
- 10) Exkl. KN **17.04.9061** för 2009 o. 2011, 9065 för 2009–2011, 9071 för 2010–2011 och 9051, 9081, 9099 för 2011.
- 11) Exkl. KN **12.13.0000** och **12.14.1000**, 9010, 9090 för 2008–2011.
- 12) Exkl. KN **19.01.1000** för 2010–2011 och **19.02.2091**, 2099, 3090 för 2007.
- 13) Exkl. KN **16.02.1000b** och **21.04.2000** för 2011.
- 14) Exkl. KN **12.01.0010**, 0090, **12.02.1010**, 1090, 2000, **12.03.0000**, **12.04.0010**, 0090, **12.05.1010**, 1090, 9000, **12.06.0010**, 0091, 0099, **12.07.2010**, 2090, 4010, 4090, 5010, 5090, 9110, 9190, 9915, 9991, 9997 och **12.08.1000**, 9000 för 2008–2011.

Tabell 15.11
Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2011, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs

SITC		2007	2008	2009	2010	2011
01	Kött och köttvaror					
	Nötkött	6 378	7 228	7 587	7 537	8 027
	Griskött	8 981	10 210	10 606	10 435	10 559
	Får-, lamm- och getkött	221	267	319	320	391
	Fjäderfäkött	2 501	2 794	2 903	3 044	3 186
	Övrigt kött inkl. vilt	177	263	313	280	242
	Beredda köttprodukter ¹	6 744	11 167	5 920	8 695	7 282
02	Mejeriprodukter och ägg					
	Mjöl, grädde, yoghurt m.m.	12 053	13 111	12 272	12 249	11 964
	Smör och andra smörfettsprodukter	1 582	1 895	1 723	1 901	2 114
	Glassvaror ²	1 108	1 252	1 307	715	89
	Ost och ostmassa	3 747	4 565	4 319	4 197	4 498
	Ägg och äggalbuminer	152	189	236	229	230
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.					
	Fisk, kräft- och blötdjur ³	510	1 111	1 430	842	815
	Beredningar av fisk, kräft och blötdjur ⁴	506	2 861	664	423	1 059
04	Spannmål och varor därav					
	Spannmål (exkl. ris)	0	1	1	0	0
	Mjöl, gryn, malt m.m.	2 658	3 412	2 938	2 580	2 873
	Ris	11	18	12	7	4
	Bakverk och bröd m.m. ⁵	7 247	17 077	7 727	7 979	8 322
	Okokt pasta ⁶	0	205	259	304	270
	Övriga beredning av spannmål och mjöl	1 732	2 003	2 260	2 132	1 970
05	Frukt och grönsaker					
	Färska och kylda grönsaker ⁷	27	0	0	0	0
	Frysta grönsaker	578	608	850	711	659
	Torkade eller tillfälligt konserverade grönsaker samt rötter, stam- eller rotknölar	176	191	178	156	190
	Beredda potatisprodukter ⁸	1 076	1 000	1 297	527	1 401
	Övriga beredningar av grönsaker ⁹	450	984	1 137	1 124	1 104
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär och nötter	0	0	3	0	0
	Fryst frukt och bär	145	557	365	569	548
	Saft, sylt och marmelad	2 434	2 473	2 216	2 267	2 573
	Övriga beredningar av frukt och bär	115	53	134	179	252
06	Socker, sockervaror m.m.					
	Socker melass och honung	2 152	2 415	2 521	2 342	2 084
	Sockerkonfektyrer ¹⁰	1 792	1 757	259	288	18
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.					
	Kaffe och kaffeersättningar	3 441	4 048	4 010	3 280	3 671
	Choklad och kakaoberedningar	3 209	3 919	3 159	1 710	1 567
	Te, kakao och kryddor	304	283	278	425	619
08	Djurfoder¹¹	5 803	7 335	7 050	7 298	8 119
09	Diverse livsmedelsprodukter					
	Soppor, såser och buljonger	2 967	3 164	3 257	3 412	3 217
	Margarin och annat matfett	1 802	2 075	1 959	1 537	1 806
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m. ¹²	726	1 152	1 147	580	670
	Övriga livsmedel ¹³	1 823	1 791	1 979	2 278	2 039
11	Drycker					
	Starksprit	5 005	4 807	4 736	4 144	3 698
	Vin	201	79	85	85	132
	Övriga drycker med alkohol	4 187	4 316	4 609	4 800	5 041
	Drycker utan alkohol	5 375	5 435	5 652	6 087	5 897
12	Tobak	2 591	3 078	3 502	3 921	3 798
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter¹⁴	0	0	0	0	0
4	Oljor och fetter	1 814	2 503	2 311	2 201	2 438

Fotnot 1–14, se föregående sida.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12
Förvärvsarbetande befolkning inom olika livsmedelsbranscher 2010 och 2011
enligt SNI 2007

Population gainfully employed in different branches of the food sector according to SNI 2007

SNI 2007		2010	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill	56 145	21,5
01.1–2, 4–5 (exkl. 01.150, 290, 430, 440, 491–499)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk) ¹	51 011	20,3
01.491, 499	Renskötsel samt övrig uppfödning av andra djur	1 118	18,5
01.6	Service till jordbruk och bearbetning av skördade växter	3 929	37,9
01.7	Jakt och service i anslutning härtill	87	18,4
02	Skogsbruk¹	16	31,3
02.3	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä	16	31,3
03	Fiske och vattenbruk¹	1 674	8,2
03.1	Fiske	1 341	5,3
03.2	Vattenbruk	333	20,1
10, 11	Livsmedelsframställning och framställning av drycker	55 081	38,5
10.1	Beredn. och hållbarhetsbehandl. av kött och köttvaror	11 097	30,6
10.2	Beredn. och hållbarhetsbehandl. av fisk samt skal- och blötdjur	2 015	44,5
10.3	Beredn. och hållbarhetsbehandl. av frukt, bär och grönsaker	3 995	35,9
10.4	Framställning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter	979	26,6
10.5	Mejerivaru- och glasstillverkning	6 769	29,3
10.6	Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	1 764	30,0
10.7	Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	15 593	51,1
10.81	Sockertillverkning	491	24,8
10.82	Tillverkning av choklad, choklad- och sockerkonfektyrer	2 705	47,0
10.83–89	Framställning / tillverkning av övriga livsmedel	5 187	40,4
11.01	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker	604	42,1
11.02–04	Framställning av vin, cider och andra fruktviner samt andra icke-destillerade jäsna drycker	317	31,5
11.05-06	Framställning av öl och malt	2 473	24,9
11.07	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska	1 092	25,6
46	Parti- och provisionshandel utom med motorfordon	32 530	31,2
46.11, 17	Provisionshandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel, drycker m.m.	1 125	38,2
46.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	2 728	37,0
46.3 exkl. 46.35	Partihandel med livsmedel och drycker	28 677	30,4
47	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	91 499	66,8
47.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	76 907	67,6
47.2 exkl. 47.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	13 540	64,9
47.810, 992	Torg- och marknads- samt ambulerande och tillfällig handel med livsmedel	1 052	33,1
55, 56	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	128 314	53,6
55.101, 56.1, 3	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	119 680	52,5
56.2	Cateringverksamhet	8 634	69,9
	Summa livsmedelssektor	365 259	47,5
	Ej specificerad verksamhet	56 274	58,7
	Samtliga näringsgrenar	4 451 793	47,9

1) Medhjälpande familjemedlemmar ingår inte. Personliga företagare som också har en anställning klassificeras på näringsgren efter störst inkomst. Justerad metod för klassificering av förvärvsarbetande fr.o.m. årgång 2011. Jämförelsesiffrorna i årgång 2010 är framtagna med den justerade metoden.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 2007		2011	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill	55 370	22,0
01.1–2, 4–5 (exkl. 01.150, 290, 430, 440, 491–499)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk) ¹	50 107	20,8
01.491, 499	Renskötsel samt övrig uppfödning av andra djur	1 075	18,2
01.6	Service till jordbruk och bearbetning av skördade växter	4 104	37,6
01.7	Jakt och service i anslutning härtill	84	10,7
02	Skogsbruk¹	23	30,4
02.3	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä	23	30,4
03	Fiske och vattenbruk¹	1 673	9,1
03.1	Fiske	1 311	6,1
03.2	Vattenbruk	362	19,9
10, 11	Livsmedelsframställning och framställning av drycker	54 907	38,3
10.1	Beredn. och hållbarhetsbehandl. av kött och köttvaror	10 808	30,7
10.2	Beredn. och hållbarhetsbehandl. av fisk samt skal- och blötdjur	2 126	43,5
10.3	Beredn. och hållbarhetsbehandl. av frukt, bär och grönsaker	4 250	34,8
10.4	Framställning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter	920	28,2
10.5	Mejerivaru- och glasstillverkning	6 480	29,5
10.6	Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	1 885	29,6
10.7	Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	15 064	50,5
10.81	Sockertillverkning	490	26,3
10.82	Tillverkning av choklad, choklad- och sockerkonfektyrer	2 728	47,0
10.83–89	Framställning / tillverkning av övriga livsmedel	5 575	40,0
11.01	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker	636	44,2
11.02–04	Framställning av vin, cider och andra fruktviner samt andra icke-destillerade jästa drycker	341	28,7
11.05–06	Framställning av öl och malt	2 533	25,5
11.07	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska	1 071	27,2
46	Parti- och provisionshandel utom med motorfordon	32 400	31,3
46.11, 17	Provisionshandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel, drycker m.m.	1 152	37,0
46.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	2 481	38,5
46.3 exkl. 46.35	Partihandel med livsmedel och drycker	28 767	30,5
47	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	91 014	66,3
47.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	76 500	67,1
47.2 exkl. 47.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	13 486	64,6
47.810, 992	Torg- och marknads- samt ambulerande och tillfällig handel med livsmedel	1 028	30,6
55, 56	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	129 566	52,4
55.101, 56.1, 3	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	121 416	51,3
56.2	Cateringverksamhet	8 150	68,4
	Summa livsmedelssektor	364 953	47,1
	Ej specificerad verksamhet	52 547	59,0
	Samtliga näringsgrenar	4 515 371	47,6

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Statistikdatabasen i mars 2013. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag senare under året

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för omkring 102 miljarder kr. under 2012. Värdet i löpande priser ökade därmed med 3 % sedan föregående år. Värdet av den totala importen minskade däremot med 4 % 2012 jämfört med föregående år. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 9 % år 2012 (**tabell 16.1**).

Importen av jordbruksvaror och livsmedel kom under 2012 till 60 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2011 var Norge, Danmark, Tyskland och Nederländerna (**tabell 16.1 och 16.6**).

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt näst största under 2012 då den representerade 17 % av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel. Fisk, kräft- och blötdjur stod för den största produktgruppen och motsvarade 24 % av importen. Kött och köttvaror samt drycker svarade för 11 respektive 8 %.

Förändringarna för olika varugrupper visar på både ökning och minskning jämfört med 2011. Importen av spannmål och varor

därav ökade med 13 %, oljefrön samt djurfoder med 8 % och kött och köttvaror med 7 % sedan 2011. Importen av tobak och tobaksvaror samt socker har däremot minskat med 30 respektive 7 %. Jämfört med 2007 har en ökning med närmare tre fjärdedelar av importvärdet skett för oljefrön och en ökning med 50 % för kaffe m.m. Däremot har värdet för importen av levande djur minskat med drygt 20 % sedan 2007 (**tabell 16.2 och 16.6**).

Levande djur

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (30 milj. kr år 2012). Importen bestod till allra största delen, 97 %, av fjäderfä. Det totala importvärdet för husdjur ökade med 2 % mellan 2011 och 2012 (**tabell 16.4**).

Förädlade livsmedel

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel 60 %. De värdemässigt största produktgrupperna i denna import var beredda produkter av kött, vilt och fågel, beredda fisk- och skaldjursprodukter samt drycker. Importen av förädlade livsmedel ökade med omkring 4 % jämfört med 2011 (**tabell 16.5**).

Export

Jordbruksvaror och livsmedel

Under 2012 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för drygt 58 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser ökade med 7 % sedan föregående år.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2012 knappt 5 % av den totala varuexporten. Andelen har legat på 4–5 % de senaste fem åren.

Exporten till länder inom EU uppgick till 58 % (**tabell 16.1**). EU-ländernas andel har varit ungefär densamma sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 %.

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Danmark, Finland, Frankrike, Polen samt Storbritannien och Nordirland. Dessa länder tog tillsammans emot 43 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var fisk, kraft- och blötdjur m.m. (34 %) samt spannmål och varor därav (12 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var Norge och USA. Tillsammans tog dessa länder emot 19 % av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Exporten till USA utgjordes till 74 % av drycker (**tabell 16.7**).

Levande djur

Exporten av husdjur uppgick år 2012 till ca 101 milj. kr, en ökning med 36 % sedan 2011. Husdjursexporten utgörs till 46 % av nötkreatur och till 38 % av fjäderfå. Värdet av exporten av nötkreatur verkar variera kraftigt mellan åren (**tabell 16.4**).

Förädlade livsmedel

Exporten av förädlade livsmedel har i värde-termer ökat med drygt 3 % sedan 2011. Drycker är den livsmedelsgrupp som stod för den värdemässigt största andelen av exporten av förädlade livsmedel, närmare en femtedel. Vodkan representerade 11 % av den totala exporten av förädlade livsmedel år 2012.

Export av beredda fisk- och skaldjursprodukter motsvarar 17 % av värdet av exporten av förädlade livsmedel (**tabell 16.5**).

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastatsystemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastatsystemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, vars varuhandel med EU understiger fastställda belopp, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Uppgiftsskyldigheten för införsel gäller för företag som mottagit varor från EU till ett löpande 12-månadersvärde motsvarande minst 4 500 000 kr. Om ett företag har levererat varor till EU till ett löpande 12-månadersvärde motsvarande minst 4 500 000 kr, blir företaget uppgiftsskyldigt för utförsel. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigerings måste göras. Sådan korrigerings, som även innefattar korrigerings för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss

aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ursprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här avseendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år t redovisats under kod a redovisas år t+1 under kod b. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specificeringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit grupptillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**)

har korrigerig för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas mer detaljerad information om de olika varuindelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänför sig till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utförselhamn.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Främst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2012 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beträffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2–16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tablan på sid. **282**.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänför sig till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i **tabellerna 16.6** och **16.7** något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storkhushåll. Avgränsningen av varuområdet är baserad i stora delar på den definition som utformats av *Food From Sweden*. Exportrådet har Landsbygdsdepartementets uppdrag att arbeta för främjandet av svensk livsmedellexport under varumärket *Food From Sweden*. *Food From Sweden*s styrgrupp består av organisationer inom branschen och företagsrepresentanter för respektive produktgrupp. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett i tabellen.

Annan publicering

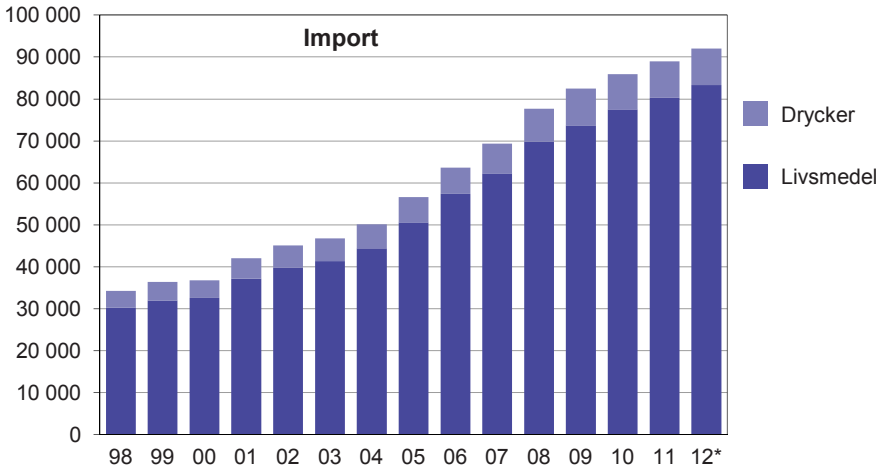
Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Statistikdatabasen (SSD) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisningen består till största delen av insamlade värden, dvs. utan korrigering för svarsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för svarsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 1301 "Utrikeshandel, export och import av varor, januari–december 2012, i löpande priser". Bortfallskorrigering görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

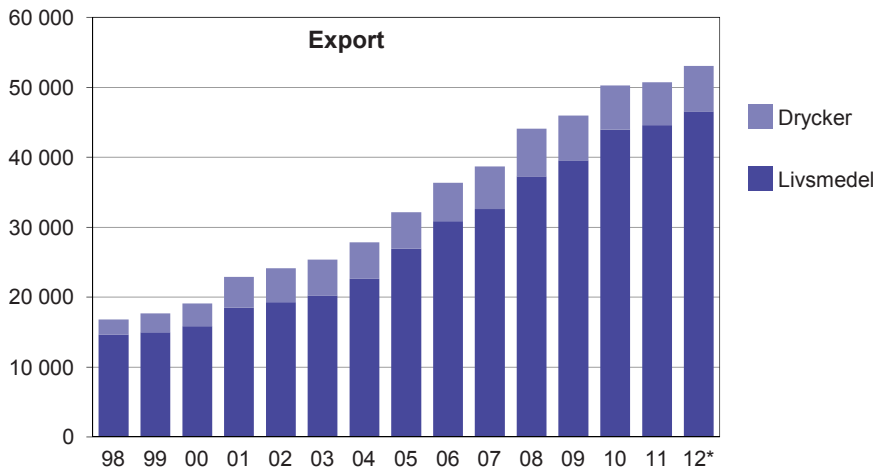
Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i "Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 2009–2011", Rapport 2012:32. Uppgifterna i detta kapitel följer, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A**Import och export av livsmedel och drycker 1998–2012, milj. kr***Imports and exports of foodstuffs and beverages*

Milj. kr

Milj. kr

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigerings har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigerings enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Import							
00	Levande djur	1,14	1,11	1,05	1,14	1,17	1,10
01	Kött och köttvaror	1,03	1,04	1,04	1,05	1,04	1,04
02	Mejeriprodukter och ägg	1,02	1,02	1,03	1,02	1,02	1,06
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01
04	Spannmål och varor därav	1,03	1,03	1,03	1,03	1,05	1,02
05	Frukt och köksväxter	1,02	1,02	1,02	1,03	1,02	1,02
06	Socker, sockervaror m.m.	1,03	1,03	1,04	1,04	1,04	1,03
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1,03	1,07	1,08	1,02	1,02	1,02
08	Djurfoder	1,02	1,02	1,03	1,04	1,03	1,03
09	Diverse livsmedelsprodukter	1,02	1,03	1,03	1,04	1,04	1,05
11	Drycker	1,02	1,02	1,03	1,03	1,05	1,03
12	Tobak och tobaksvaror	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01	1,01
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter	1,02	1,01	1,03	1,03	1,03	1,02
4	Oljor och fetter	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01	1,02
	Summa import	1,02	1,02	1,03	1,03	1,03	1,03
Export							
00	Levande djur	1,15	1,06	1,19	1,16	1,10	1,10
01	Kött och köttvaror	1,06	1,09	1,05	1,06	1,07	1,05
02	Mejeriprodukter och ägg	1,01	1,01	1,01	1,01	1,02	1,03
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	1,01	1,01	1,01	1,01	1,02	1,02
04	Spannmål och varor därav	1,03	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02
05	Frukt och köksväxter	1,09	1,04	1,05	1,04	1,05	1,05
06	Socker, sockervaror m.m.	1,04	1,06	1,03	1,04	1,05	1,05
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1,02	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01
08	Djurfoder	1,08	1,05	1,02	1,02	1,03	1,02
09	Diverse livsmedelsprodukter	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03
11	Drycker	1,01	1,02	1,01	1,01	1,01	1,02
12	Tobak och tobaksvaror	1,05	1,03	1,01	1,01	1,00	1,00
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter	1,01	1,01	1,05	1,03	1,02	1,02
4	Oljor och fetter	1,00	1,00	1,01	1,01	1,01	1,01
	Summa export	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02

Tabell 16.1

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2012, milj. kr.

Varugruppering enligt SITC

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC

SITC	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	
Import							
00	Levande djur ¹	213	342	394	227	173	162
01	Kött och köttvaror	8 298	9 748	9 816	9 888	10 811	11 514
02	Mejeriprodukter och ägg	4 940	6 245	6 799	7 054	7 294	7 661
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	16 792	17 783	19 872	23 512	23 562	24 479
04	Spannmål och varor därav	4 125	4 795	4 838	4 509	4 977	5 425
05	Frukt och köksväxter	15 699	16 708	16 833	16 592	16 192	16 966
06	Socker, sockervaror m.m.	1 876	2 126	2 330	2 201	2 241	2 061
07	Kaffe, te, kakao m.m.	5 502	6 411	6 838	7 689	8 862	8 614
08	Djurfoder	2 250	3 064	3 451	3 097	3 298	3 537
09	Diverse livsmedel	5 071	5 977	6 367	6 080	6 306	6 612
11	Drycker	7 078	7 917	8 777	8 384	8 691	8 719
12	Tobak och tobaksvaror	1 162	1 192	1 288	1 276	1 535	1 080
22	Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	557	772	546	694	897	963
4	Oljor och fetter	3 182	4 506	4 002	3 944	4 528	4 556
	Totalt jordbruksvaror och livsmedel	76 744	87 586	92 151	95 147	99 367	102 348
	Därav EU-länder, %	64,4	64,3	62,3	59,2	59,6	60,0
	All varuimport	1 034 450	1 097 903	911 379	1 069 445	1 147 901	1 100 994
	Därav EU-länder, %	63,8	61,1	59,8	58,6	59,3	58,6
Export							
00	Levande djur ¹	177	225	194	160	143	197
01	Kött och köttvaror	1 837	2 353	1 957	1 954	1 866	1 842
02	Mejeriprodukter och ägg	3 038	3 520	3 130	3 234	3 153	3 206
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	11 040	12 283	15 408	19 031	18 736	19 646
04	Spannmål och varor därav	5 492	6 620	5 888	6 105	6 419	7 092
05	Frukt och köksväxter	2 451	2 464	2 686	2 812	2 912	3 178
06	Socker, sockervaror m.m.	886	1 328	1 436	1 280	1 097	1 201
07	Kaffe, te, kakao m.m.	2 850	3 043	3 313	3 533	3 744	3 725
08	Djurfoder	525	755	997	1 174	1 225	1 460
09	Diverse livsmedel	4 989	5 679	5 717	6 001	6 645	6 674
11	Drycker	6 087	6 805	6 425	6 329	6 146	6 488
12	Tobak och tobaksvaror	330	446	507	559	600	1 405
22	Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	77	83	123	195	140	211
4	Oljor och fetter	1 200	1 614	1 595	1 386	1 556	1 798
	Totalt jordbruksvaror och livsmedel	40 978	47 218	49 377	53 754	54 381	58 125
	Därav EU-länder, %	62,2	60,0	61,7	61,2	61,9	57,6
	All varuexport	1 139 674	1 194 411	995 144	1 138 167	1 212 271	1 169 252
	Därav EU-länder, %	54,1	53,3	52,1	50,5	49,1	50,1

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2012, milj. kr, insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ²
00	Levande djur	186	309	374	199	147	147
01	Kött och köttvaror	8 091	9 391	9 420	9 395	10 357	11 084
	Nötkött	2 407	2 784	2 696	2 685	3 256	3 595
	Griskött	2 531	2 811	2 923	2 903	2 983	3 250
	Får-, lamm- och getkött	271	319	353	340	434	412
	Fjäderfäkött	1 052	1 299	1 302	1 261	1 173	1 269
	Övrigt kött inkl. vilt	194	225	175	181	186	177
	Beredda köttprodukter	1 636	1 952	1 970	2 025	2 325	2 381
02	Mejeriprodukter och ägg	4 865	6 140	6 604	6 886	7 144	7 260
	Mjöl, grädde, yoghurt m.m.	1 289	1 636	1 889	2 131	2 183	2 248
	Smör och andra smörfettsprodukter	205	231	258	407	493	506
	Glassvaror	594	669	693	571	547	602
	Ost och ostmassa	2 550	3 345	3 476	3 505	3 677	3 608
	Ägg och äggalbuminer	226	258	288	272	244	298
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	16 601	17 574	19 615	23 282	23 338	24 208
	Fisk, kräft- och blötdjur	14 640	15 495	17 426	21 037	21 052	21 978
	Beredningar av fisk, kräft- och blötdjur	1 960	2 079	2 188	2 246	2 286	2 230
04	Spannmål och varor därav	4 023	4 672	4 691	4 377	4 737	5 338
	Spannmål (exkl. ris)	424	536	409	474	803	935
	Mjöl, gryn, malt m.m.	157	221	224	203	275	315
	Ris	362	514	509	499	479	474
	Bakverk och bröd m.m.	1 867	2 037	2 090	1 943	1 826	2 202
	Okokt pasta	379	461	484	427	459	462
	Övriga beredn. av spannmål och mjöl	834	902	974	830	896	948
05	Frukt och köksväxter	15 463	16 433	16 442	16 182	15 799	16 625
	Färska och kylda grönsaker	3 935	3 799	3 726	4 110	3 646	3 848
	Frysta grönsaker	507	601	634	567	520	596
	Torkade eller tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- eller rotknölar	175	198	218	216	218	215
	Beredda potatisprodukter	824	817	901	775	772	771
	Övriga beredningar av grönsaker	1 277	1 570	1 743	1 564	1 493	1 464
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär och nötter	6 057	6 294	6 072	6 159	6 127	6 591
	Frost frukt och bär	445	615	721	639	690	657
	Saft, sylt och marmelad	1 368	1 658	1 453	1 294	1 417	1 502
	Övriga beredningar av frukt och bär	875	881	974	858	916	981
06	Socker, sockervaror m.m.	1 817	2 066	2 246	2 114	2 164	2 002
	Socker, melass och honung	600	787	822	818	885	658
	Sockerkonfektyrer	1 217	1 279	1 424	1 296	1 279	1 344
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	5 335	5 966	6 311	7 514	8 671	8 434
	Kaffe och kaffeersättningar ³	2 515	2 693	2 821	3 972	5 066	4 734
	Choklad och kakaoberedningar	1 949	2 261	2 305	2 163	2 238	2 418
	Te, kakao och kryddor	871	1 012	1 185	1 379	1 367	1 282
08	Djurfoder	2 209	2 994	3 356	2 985	3 187	3 440
09	Diverse livsmedelsprodukter	4 955	5 800	6 164	5 846	6 072	6 325
	Soppor, såser och buljonger	1 284	1 570	1 764	1 694	1 669	1 595
	Margarin och annat matfett	448	554	513	438	465	543
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	693	813	848	723	701	744
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	2 530	2 864	3 038	2 992	3 236	3 443
11	Drycker	6 948	7 740	8 549	8 164	8 274	8 457
	Starksprit	1 218	1 421	1 542	1 534	1 363	1 355
	Vin	4 036	4 419	4 942	4 658	4 684	4 812
	Övriga drycker med alkohol	683	797	925	857	965	997
	Drycker utan alkohol	1 011	1 102	1 140	1 115	1 262	1 292
12	Tobak och tobaksvaror	1 154	1 182	1 275	1 252	1 519	1 067
22	Oljväxtrfrön och oljehaltiga nötter	547	764	531	675	875	943
4	Oljor och fetter	3 155	4 458	3 956	3 884	4 488	4 454
	Totalt	75 349	85 488	89 534	92 755	96 772	99 784

1) Se faktaruta på sid. 282.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts.)

SITC	Export	2007	2008	2009	2010	2011	2012*2
00	Levande djur	154	212	163	138	129	179
01	Kött och köttvaror	1 734	2 156	1 861	1 851	1 748	1 748
	Nötkött	77	174	97	86	114	105
	Griskött	591	778	522	542	454	481
	Får-, lamm- och getkött	9	8	8	9	12	10
	Fjäderfäkött	236	148	116	157	153	162
	Övrigt kött inkl. vilt	108	109	87	89	96	131
	Beredda köttprodukter	711	939	1 031	968	920	860
02	Mejeriprodukter och ägg	2 998	3 477	3 098	3 187	3 090	3 107
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	1 451	1 659	1 421	1 948	1 899	1 897
	Smör och andra smörfettsprodukter	500	534	476	154	63	72
	Glassvaror	303	346	399	372	349	316
	Ost och ostmassa	643	810	685	550	560	592
	Ägg och äggalbuminer	101	128	117	164	220	231
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	10 942	12 139	15 306	18 915	18 392	19 308
	Fisk, kräft- och blötdjur	10 161	11 184	14 260	17 748	17 221	18 220
	Beredningar av fisk, kräft- och blötdjur	781	954	1 046	1 167	1 170	1 088
04	Spannmål och varor därav	5 328	6 520	5 769	5 975	6 274	6 973
	Spannmål (exkl. ris)	1 536	2 249	1 398	1 639	1 835	2 247
	Mjöl, gryn, malt m.m.	621	726	436	363	428	498
	Ris	63	23	9	14	15	26
	Bakverk och bröd m.m.	2 649	2 984	3 355	3 405	3 461	3 670
	Okokt pasta	32	36	37	42	75	82
	Övriga beredn. av spannmål och mjöl	427	503	534	511	460	450
05	Frukt och köksväxter	2 239	2 380	2 563	2 696	2 780	3 036
	Färska och kyllda grönsaker	221	262	289	286	291	304
	Frysta grönsaker	247	260	304	317	315	382
	Torkade eller tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- eller rotknölar	28	26	45	63	75	66
	Beredda potatisprodukter	229	292	279	253	243	288
	Övriga beredningar av grönsaker	273	267	280	344	343	310
	Färsk, kylld, torkad frukt, bär och nötter	522	510	714	633	564	704
	Fryst frukt och bär	344	362	266	380	410	412
	Saft, sylt och marmelad	268	313	298	312	348	354
	Övriga beredningar av frukt och bär	109	89	89	108	191	216
06	Socket, sockervaror m.m.	850	1 251	1 388	1 227	1 047	1 143
	Socket, melass och honung	415	771	902	719	522	566
	Socketkonfektyrer	434	480	486	508	524	577
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	2 805	2 998	3 269	3 491	3 684	3 673
	Kaffe och kaffeersättningar	878	955	1 035	1 085	1 394	1 384
	Choklad och kakaoberedningar	1 763	1 861	1 974	2 127	2 020	2 019
	Te, kakao och kryddor	164	182	261	279	270	271
08	Djurfoder	487	718	973	1 151	1 184	1 436
09	Diverse livsmedelsprodukter	4 926	5 586	5 612	5 869	6 508	6 486
	Soppor, såser och buljonger	817	907	1 043	1 079	1 079	1 111
	Margarin och annat matfett	1 307	1 770	1 606	1 655	1 960	1 830
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	435	503	462	400	474	481
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	2 366	2 405	2 500	2 735	2 995	3 063
11	Drycker	6 029	6 643	6 351	6 262	6 062	6 390
	Starksprit	5 088	5 385	4 983	4 741	4 282	4 289
	Vin	102	146	153	125	147	180
	Övriga drycker med alkohol	543	737	865	940	1 147	1 407
	Drycker utan alkohol	297	375	349	457	486	515
12	Tobak och tobaksvaror	315	431	501	556	599	1 400
22	Oljväxtfrön och oljehaltiga nötter	76	82	117	189	137	208
4	Oljor och fetter	1 197	1 608	1 585	1 373	1 539	1 772
	Totalt	40 080	46 200	48 557	52 878	53 173	56 859

2) Databasuttag mars 2013.

3) Exkl. KN 21.01.1100 och KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser och koncentrat av kaffe" 2008–2009 respektive 2007.

Tabell 16.3

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2007–2012, 1 000-tal ton, insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	2007	2008	2009	2010	2011	2012* ²
00	Levande djur	0,7	0,7	0,6	0,4	0,4	0,4
01	Kött och köttvaror	238,5	258,0	246,1	264,5	278,9	293,3
	Nötkött	70,0	73,5	67,5	72,2	79,1	81,1
	Griskött	74,6	82,8	80,7	88,0	91,2	96,9
	Får-, lamm- och getkött	6,3	7,1	8,0	7,0	7,8	7,9
	Fjäderfåkött	35,2	37,5	38,5	40,3	37,6	42,3
	Övrigt kött inkl. vilt	5,1	4,8	3,8	4,3	3,6	3,0
	Beredda köttprodukter	47,3	52,2	47,6	52,8	59,6	62,0
02	Mejeriprodukter och ägg	252,1	297,8	394,2	373,9	343,8	345,7
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	125,9	166,4	255,9	231,6	199,2	189,6
	Smör och andra smörfettsprodukter	7,9	7,5	9,6	12,6	14,0	14,6
	Glassvaror	31,7	29,7	29,0	27,3	26,7	29,0
	Ost och ostmassa	70,2	79,4	84,6	85,4	88,5	96,3
	Ägg och äggalbuminer	16,4	14,8	15,2	16,9	15,5	16,2
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	453,0	482,0	512,0	551,9	586,6	666,1
	Fisk, kräft- och blötdjur	396,4	426,5	456,1	494,3	529,4	615,4
	Beredningar av fisk, kräft- och blötdjur	56,6	55,4	55,8	57,6	57,2	50,7
04	Spannmål och varor därav	495,8	523,4	470,7	597,9	687,2	766,7
	Spannmål (exkl. ris)	195,4	226,1	179,8	285,6	368,9	421,5
	Mjöl, gryn, malt m.m.	35,5	41,7	39,5	46,5	63,8	76,9
	Ris	72,4	62,9	54,6	59,3	61,0	58,8
	Bakverk och bröd m.m.	102,3	104,8	101,3	98,8	94,4	110,5
	Okokt pasta	48,3	42,7	46,7	46,8	47,5	48,0
	Övriga beredn. av spannmål och mjöl	41,8	45,2	48,8	60,9	51,6	51,0
05	Frukt och köksväxter	1 566,5	1 631,2	1 513,1	1 563,9	1 607,9	1 618,6
	Färska och kylda grönsaker	392,4	393,3	367,7	384,1	401,5	389,8
	Frysta grönsaker	58,8	67,8	62,7	63,8	62,7	69,7
	Torkade eller tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- eller rotknölar	12,0	14,3	14,8	16,2	14,8	17,2
	Beredda potatisprodukter	92,6	92,2	94,5	92,4	92,6	89,2
	Övriga beredningar av grönsaker	131,2	149,0	141,9	140,0	143,9	139,3
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär och nötter	672,5	664,4	618,9	658,0	677,2	695,8
	Fryst frukt och bär	22,9	27,7	29,1	29,4	30,5	30,5
	Saft, sylt och marmelad	127,2	171,6	136,0	133,4	138,0	141,3
	Övriga beredningar av frukt och bär	57,0	51,0	47,6	46,7	46,8	45,7
06	Socker, sockervaror m.m.	165,2	189,1	169,3	193,5	197,7	159,0
	Socker, melass och honung	106,5	133,5	115,8	142,8	139,5	93,6
	Sockerkonfektyrer	58,6	55,7	53,6	50,7	58,2	65,4
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	207,5	209,4	204,6	221,4	212,5	221,9
	Kaffe och kaffeersättningar ³	122,8	119,1	116,9	131,3	117,4	121,0
	Choklad och kakaoberedningar	57,8	62,0	59,9	57,1	62,8	68,9
	Te, kakao och kryddor	27,0	28,3	27,8	33,1	32,3	32,1
08	Djurfoder	643,8	792,4	783,9	686,3	762,3	717,2
09	Diverse livsmedelsprodukter	223,9	240,9	245,6	252,5	256,7	260,5
	Soppor, såser och buljonger	78,2	85,9	89,1	91,2	92,3	87,2
	Margarin och annat matfett	40,2	42,6	39,1	36,8	36,1	43,1
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	39,8	43,2	44,6	47,3	42,0	40,0
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	65,7	69,2	72,8	77,2	86,3	90,1
11	Drycker	1 408,9	1 672,8	2 019,4	2 259,8	422,5	425,5
	Starksprit	24,2	29,9	30,1	30,1	26,4	27,1
	Vin	139,6	139,8	150,5	144,2	131,7	126,6
	Övriga drycker med alkohol	62,9	73,8	51,5	53,9	62,4	69,3
	Drycker utan alkohol	1 182,2	1 429,3	1 787,4	2 031,6	202,0	202,5
12	Tobak och tobaksvaror	10,9	13,4	12,4	11,1	12,4	10,3
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter	204,6	163,8	86,4	165,7	192,6	210,7
4	Oljor och fetter	481,6	498,6	516,1	502,6	459,1	472,8

1) Se faktaruta sid. 282.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	2007	2008	2009	2010	2011	2012*2
00	Levande djur	3,0	3,8	3,2	3,3	3,2	2,7
01	Kött och köttvaror	100,1	106,2	97,2	115,9	113,0	122,5
	Nötkött	3,2	4,9	3,1	2,8	3,2	3,9
	Griskött	33,4	43,5	31,7	36,4	35,7	36,0
	Fär-, lamm- och getkött	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
	Fjäderfäkött	36,3	28,9	30,5	44,4	43,6	51,0
	Övrigt kött inkl. vilt	2,9	1,8	2,0	2,9	2,8	5,9
	Beredda köttprodukter	24,1	26,9	29,8	29,2	27,7	25,5
02	Mejeriprodukter och ägg	583,3	600,3	192,9	221,8	218,5	206,4
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	523,3	542,0	136,1	179,6	176,6	163,3
	Smör och andra smörfettsprodukter	21,3	19,2	20,3	5,0	1,8	2,3
	Glassvaror	16,3	16,2	17,0	17,6	16,4	14,6
	Ost och ostmassa	19,6	19,6	16,6	13,8	15,0	18,2
	Ägg och äggalbuminer	2,8	3,2	3,0	5,8	8,7	8,0
03	Fisk, kräft- och blötdjur m.m.	431,8	466,3	524,3	577,0	571,4	632,6
	Fisk, kräft- och blötdjur	410,3	442,6	499,3	548,3	543,4	607,3
	Beredningar av fisk, kräft- och blötdjur	21,4	23,7	25,0	28,7	28,0	25,3
04	Spannmål och varor därav	1 247,5	1 333,1	1 155,4	1 271,2	1 186,4	1 401,0
	Spannmål (exkl. ris)	871,7	1 002,8	895,4	1 007,6	895,2	1 092,7
	Mjöl, gryn, malt m.m.	224,8	191,5	115,9	110,7	130,8	137,9
	Ris	18,0	4,0	0,7	1,1	1,1	2,0
	Bakverk och bröd m.m.	111,4	113,8	122,3	131,1	136,0	143,9
	Okokt pasta	1,9	2,0	1,7	1,8	5,6	5,9
	Övriga beredn. av spannmål och mjöl	19,6	19,0	19,5	18,9	17,8	18,7
05	Frukt och köksväxter	182,2	159,2	170,1	180,0	188,0	208,0
	Färska och kylda grönsaker	29,7	19,5	20,2	18,7	21,3	29,9
	Frysta grönsaker	29,5	28,9	30,2	32,6	31,5	38,4
	Torkade eller tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- eller rotknölar	7,5	3,0	6,2	10,7	22,5	17,6
	Beredda potatisprodukter	11,4	12,6	9,6	10,9	10,4	10,8
	Övriga beredningar av grönsaker	14,6	13,4	13,0	15,5	15,1	14,5
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär och nötter	51,1	45,5	59,7	54,0	48,1	55,5
	Fryst frukt och bär	12,9	13,8	10,9	15,1	13,1	13,2
	Saft, sylt och marmelad	18,6	17,4	16,6	18,3	18,7	20,6
	Övriga beredningar av frukt och bär	6,9	5,2	3,7	4,2	7,3	7,6
06	socker, sockervaror m.m.	101,8	181,9	184,4	181,1	131,1	135,9
	Socker, melass och honung	85,1	164,2	167,0	163,1	113,1	116,6
	Sockerkonfektyrer	16,6	17,7	17,3	18,0	18,0	19,3
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	83,9	84,5	83,8	89,1	88,8	90,4
	Kaffe och kaffeersättning	26,1	26,6	26,5	26,2	26,4	26,2
	Choklad och kakaoberedningar	55,0	55,0	54,1	59,6	58,9	60,7
	Te, kakao och kryddor	2,8	2,9	3,2	3,3	3,4	3,5
08	Djurfoder	132,1	151,2	216,1	274,9	274,6	316,2
09	Diverse livsmedelsprodukter	232,8	242,5	235,3	268,9	276,0	269,2
	Soppor, säser och buljonger	35,9	38,1	36,9	39,4	41,7	44,2
	Margarin och annat matfett	124,8	127,9	121,9	137,5	141,4	134,3
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	22,8	23,7	22,6	21,3	22,2	24,0
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	49,4	52,8	53,9	70,8	70,8	66,8
11	Drycker	188,6	223,6	221,4	248,0	331,7	375,9
	Starksprit	103,8	106,9	96,4	109,8	116,1	113,9
	Vin	2,9	3,4	4,5	3,9	3,6	4,3
	Övriga drycker med alkohol	40,6	64,2	77,5	81,8	152,9	198,8
	Drycker utan alkohol	41,4	49,0	42,9	52,5	59,0	58,9
12	Tobak och tobaksvaror	1,6	2,0	2,2	2,2	2,3	2,5
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter	16,3	12,1	25,6	43,3	23,3	40,1
4	Oljor och fetter	160,4	156,8	156,0	132,6	135,1	139,5

2) Databasuttag mars 2013.

3) Exkl. KN 21.01.1100 och KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser och koncentrat av kaffe" 2008–2009 respektive 2007.

Tabell 16.4**Import och export av husdjur 2007–2012, ton och 1 000-tal kr, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		2007	2008	2009	2010	2011	2012 ²
	Import						
	Ton						
01.02	Nötkreatur	0	0	0	0	0	0
01.03	Svin	131	16	26	32	27	29
01.04	Får och getter	0	4	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	28	21	10	8	7	6
	Tkr						
01.02	Nötkreatur	0	3	4	7	0	0
01.03	Svin	3 411	868	1 220	1 766	1 432	1 038
01.04	Får och getter	108	79	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	29 500	34 612	26 449	32 543	27 961	28 942
	Summa import, tkr	33 019	35 562	27 673	34 316	29 393	29 980
	Export						
	Ton						
01.02	Nötkreatur	689	960	400	161	228	896
01.03	Svin	1 853	2 245	2 382	2 881	2 754	1 543
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	47	53	56	56	66	59
	Tkr						
01.02	Nötkreatur	18 654	36 702	10 412	5 885	8 344	46 506
01.03	Svin	15 290	26 765	27 818	30 477	26 457	15 525
01.04	Får och getter	0	0	1	0	1	0
01.05	Fjäderfä	29 378	39 147	46 083	48 200	39 494	38 752
	Summa export, tkr	63 322	102 614	84 314	84 562	74 296	100 783

1) Se faktaruta sid. 282.

2) Databasuttag mars 2013.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5

Import och export av förädlade livsmedel 2007–2012, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of processed foodstuffs, collected data

Import	2007	2008	2009	2010	2011	2012* ²
Beredda produkter av kött, vilt och fågel	7 906	9 111	9 096	9 212	9 988	10 711
Styckat nötkött	2 325	2 646	2 511	2 636	3 046	3 385
Styckat griskött	2 221	2 546	2 620	2 605	2 608	2 864
Styckat får- lamm- och getkött	216	259	281	270	366	346
Styckat fjäderfäkött	1 013	1 225	1 238	1 201	1 102	1 177
Övrigt styckat kött	149	173	125	134	133	132
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	352	317	356	350	416	418
Beredningar av kött	1 629	1 945	1 964	2 016	2 318	2 389
Mejeri- och äggprodukter	4 136	5 192	5 446	5 661	5 669	5 972
Mjök- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	224	240	237	444	252	315
Yoghurt	495	637	660	706	721	788
Fil, gräddfil m.m.	82	78	79	80	89	100
Smör, konsumentförpackat	5	10	47	107	168	282
Ost och ostmassa	2 550	3 345	3 476	3 505	3 677	3 608
Glassvaror	594	669	693	571	547	602
Äggprodukter	186	213	254	248	216	279
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	7 969	7 728	7 750	8 468	9 137	9 244
Fiskfileer och fiskkött, färskt eller fryst	3 168	3 011	3 567	3 794	4 265	4 703
Torkad, saltad eller rökt fisk	2 840	2 638	1 995	2 428	2 585	2 244
Beredda sillprodukter	164	147	194	179	230	239
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	1 796	1 932	1 994	2 067	2 056	2 058
Beredningar av spannmål	3 124	3 448	3 591	3 227	3 215	3 646
Mixer och deg för beredn. av bakverk	130	160	188	158	183	225
Knäckebröd	120	133	140	124	115	113
Skorpor	31	34	35	33	33	78
Kakor och kex	278	283	302	296	328	357
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	1 438	1 586	1 614	1 491	1 350	1 654
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	1 127	1 251	1 313	1 125	1 206	1 219
Beredda frukter och grönsaker	5 461	6 356	6 664	5 911	6 077	6 251
Frysta grönsaker	507	601	634	567	520	596
Beredda potatisprodukter	776	761	849	733	733	747
Andra beredningar av grönsaker	1 322	1 582	1 757	1 574	1 547	1 461
Frysta blåbär	107	152	210	180	188	182
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	494	658	734	665	698	694
Saft	1 176	1 438	1 230	1 083	1 196	1 267
Sylt och marmelad	240	287	279	252	279	322
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	837	876	971	855	916	982
Sockerkonfektyrer	1 206	1 271	1 416	1 289	1 274	1 337
Kaffe, te, kakao m.m.³	3 089	3 312	3 510	3 947	4 474	4 597
Rostat kaffe	299	324	389	447	828	870
Essenser och koncentrat av kaffe m.m. ³	239	38	37	370	503	480
Te samt essenser och koncentrat av te	290	327	368	309	292	278
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	312	362	411	656	612	550
Chokladprodukter och chokladpulver	1 949	2 261	2 305	2 163	2 238	2 418
Diverse livsmedel	4 296	5 040	5 381	5 104	5 306	5 509
Såser och beredningar för såser	985	1 200	1 348	1 307	1 296	1 207
Soppor och buljonger	299	370	416	386	373	388
Fast margarin	213	242	246	195	195	224
Flytande margarin och annat matfett	235	311	267	243	269	319
Välling m.m.	172	226	244	120	154	156
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	2 392	2 691	2 860	2 852	3 018	3 214
Drycker	6 948	7 740	8 549	8 164	8 274	8 457
Vodka	74	104	118	103	77	92
Annan starksprit	1 144	1 317	1 424	1 431	1 285	1 263
Vin	3 979	4 370	4 796	4 551	4 613	4 707
Öl och cider m.m.	683	797	925	857	965	997
Övriga drycker med alkohol	57	49	146	106	71	105
Mineralvatten, läsk m.m.	1 011	1 102	1 140	1 115	1 262	1 292
Oljor och fetter	3 155	4 458	3 956	3 884	4 488	4 454
Summa import av förädlade livsmedel	47 289	53 656	55 359	54 866	57 902	60 178

1) Se faktaruta på sid. 282 2) Databasuttag mars 2013.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	2007	2008	2009	2010	2011	2012*2
Beredda produkter av kött, vilt och fågel	1 530	1 988	1 742	1 737	1 614	1 597
Styckat nötkött	46	120	63	55	82	69
Styckat griskött	377	587	441	449	325	361
Styckat får- lamm- och getkött	8	7	8	9	12	10
Styckat fjäderfäkött	135	98	92	131	132	135
Övrigt styckat kött	89	88	63	66	76	82
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	166	137	46	60	44	72
Beredningar av kött	708	953	1 030	966	943	868
Mejeri- och äggprodukter	2 533	2 710	2 305	2 494	2 472	2 636
Mjölk- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	1 054	1 288	1 011	1 268	1 190	1 365
Yoghurt	56	65	62	92	88	75
Fil, gräddfil m.m.	60	55	55	64	82	62
Smör, konsumentförpackat	361	69	15	21	14	20
Ost och ostmassa	643	810	685	550	560	592
Glassvaror	303	346	399	372	349	316
Äggprodukter	56	77	78	128	190	206
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	4 184	4 305	4 663	5 634	5 910	5 948
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	1 204	1 201	1 691	2 055	2 196	2 587
Torkad, saltad eller rökt fisk	2 199	2 150	1 926	2 412	2 544	2 270
Beredda sillprodukter	165	164	200	206	211	194
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	616	790	846	961	959	897
Beredningar av spannmål	3 115	3 531	3 930	3 964	4 004	4 215
Mixer och deg för beredn. av bakverk	181	189	207	187	159	178
Knäckebröd	260	354	373	377	382	404
Skorpor	233	224	240	225	212	202
Kakor och kex	549	626	636	708	682	668
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	1 606	1 780	2 105	2 095	2 184	2 396
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	286	359	368	372	385	368
Beredda frukter och grönsaker	1 523	1 640	1 571	1 756	1 906	1 997
Frysta grönsaker	247	260	304	317	315	382
Beredda potatisprodukter	223	283	273	249	232	282
Andra beredningar av grönsaker	302	288	300	359	359	310
Frysta blåbär (ingår i övriga frysta bär)	251	222	101	205	185	161
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	106	156	178	189	242	267
Saft	164	162	141	142	159	164
Sylt och marmelad	130	182	188	190	223	216
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	100	87	86	106	191	216
Sockerkonfektyrer	434	480	486	507	524	576
Kaffe, te, kakao m.m.	2 710	2 876	3 072	3 283	3 452	3 421
Rostat kaffe	774	831	882	923	1 180	1 147
Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	92	104	97	116	130	161
Te samt essenser och koncentrat av te	75	72	103	95	86	54
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	6	7	17	22	36	41
Chokladprodukter och chokladpulver	1 763	1 861	1 974	2 127	2 020	2 019
Diverse livsmedel⁴	4 480	5 376	5 336	5 316	5 886	5 859
Såser och beredningar för såser	696	768	886	910	905	950
Soppor och buljonger	122	139	157	169	174	161
Fast margarin	259	377	341	359	376	316
Flytande margarin och annat matfett ⁴	1 001	1 314	1 181	1 217	1 495	1 390
Välling m.m.	182	211	147	77	129	137
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	2 221	2 567	2 624	2 584	2 807	2 905
Drycker	6 029	6 643	6 351	6 262	6 062	6 390
Vodka	4 735	4 823	4 449	4 303	3 855	3 947
Annan starksprit	353	562	535	438	427	341
Vin	89	121	138	113	134	165
Öl och cider m.m.	543	737	865	940	1 147	1 407
Övriga drycker med alkohol	12	26	15	11	13	15
Mineralvatten, läsk m.m.	297	375	349	457	486	515
Oljor och fetter	1 197	1 608	1 585	1 373	1 539	1 772
Summa export av förädlade livsmedel	27 735	31 157	31 042	32 326	33 369	34 412

3) Exkl. KN 21.01.1100 år 2008–2009 och KN 21.01.1119 år 2007 "Extrakter, essenser och koncentrat av kaffe".

4) Exkl. KN 15.17.9091 "Blandningar av flytande feta vegetabiliska fetter, ätbara med en mjölkfetthalt av <= 10 viktprocent" 2007–2012.

Tabell 16.6

Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2012, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data.**Specification according to SITC*

SITC		2007	2008	2009	2010	2011	2012* ²
00	Levande djur	186	309	374	199	147	147
	USA	54	120	215	52	33	28
	Tyskland	17	21	45	49	32	26
	Storbritannien och Nordirland	24	28	18	26	23	24
	Danmark	16	32	28	24	14	18
	Norge	18	17	21	15	13	13
	Nederländerna	12	20	9	9	10	13
01	Kött o. köttvaror	8 091	9 391	9 420	9 395	10 357	11 084
	Danmark	2 860	3 220	3 184	3 286	3 222	3 326
	Tyskland	1 637	1 933	2 019	1 976	2 223	2 362
	Nederländerna	552	776	745	871	1 203	1 457
	Irland	824	1 135	995	908	1 063	1 043
	Polen	271	433	541	562	593	738
	Finland	254	243	328	275	332	316
02	Mjök, mejeriprodukter samt ägg	4 865	6 140	6 604	6 886	7 144	7 260
	Danmark	1 741	2 300	2 571	2 617	2 585	2 396
	Tyskland	866	1 107	1 047	986	1 074	1 144
	Nederländerna	553	730	784	915	1 043	1 069
	Finland	457	542	591	773	782	862
	Frankrike	372	438	537	482	514	556
	Italien	267	309	311	300	344	351
03	Fisk, kräft- o. blötdjur, varor därav	16 601	17 574	19 615	23 282	23 338	24 208
	Norge	12 721	13 640	15 563	19 163	18 980	19 791
	Danmark	1 505	1 589	1 581	1 495	1 673	1 821
	Kina	466	432	543	548	569	517
	Nederländerna	290	241	227	250	274	241
	Tyskland	175	181	195	194	198	195
	Thailand	230	245	202	205	170	187
04	Spannmål o. varor därav	4 023	4 672	4 691	4 377	4 737	5 338
	Tyskland	824	1 116	1 107	976	1 168	1 218
	Danmark	783	736	696	724	758	695
	Belgien	467	472	550	505	480	602
	Italien	398	523	566	513	550	589
	Nederländerna	263	310	356	326	273	381
	Litauen	14	46	37	65	71	258
05	Frukt o. köksväxter	15 463	16 433	16 442	16 182	15 799	16 625
	Nederländerna	4 462	4 345	4 387	4 377	4 023	4 115
	Spanien	1 853	1 843	1 876	2 012	1 850	2 048
	Danmark	1 002	1 453	1 335	1 265	1 560	1 624
	Tyskland	1 587	1 779	1 734	1 606	1 428	1 410
	Italien	1 152	1 243	1 167	1 140	1 169	1 229
	Belgien	838	940	1 059	1 034	1 058	1 153
06	Socker, sockervaror o. honung	1 817	2 066	2 246	2 114	2 164	2 002
	Danmark	667	824	786	783	668	573
	Nederländerna	229	241	279	246	271	381
	Tyskland	171	166	197	271	215	258
	Finland	186	142	169	129	141	153
	Slovakien	4	10	14	20	47	110
	Frankrike	68	68	100	94	92	95
07	Kaffe, te, kakao, kryddor o. varor därav	5 378	6 275	6 670	7 514	8 671	8 434
	Tyskland	632	711	901	1 113	1 022	1 160
	Brasilien	747	850	802	974	1 292	1 044
	Nederländerna	622	693	790	1 042	1 059	983
	Belgien	377	439	438	480	422	435
	Schweiz	171	183	250	221	321	402
	Peru	166	273	207	307	444	354

1) Se faktaruta på sid. 282.

2) Databasuttag mars 2013.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6

SITC		2007	2008	2009	2010	2011	2012* ²
08	Djurfoder	2 209	2 994	3 356	2 985	3 187	3 440
	Danmark	594	543	518	614	667	634
	Norge	326	437	477	472	475	592
	Nederländerna	319	553	512	434	473	486
	Tyskland	240	378	449	338	356	373
	Brasilien	182	440	383	398	353	350
	Frankrike	172	212	375	203	251	257
09	Diverse livsmedel	4 955	5 800	6 164	5 846	6 072	6 325
	Irland	702	771	782	637	794	908
	Danmark	1 035	1 308	1 124	895	888	864
	Nederländerna	578	641	806	736	736	717
	Tyskland	466	552	618	607	687	710
	Storbritannien och Nordirland	317	321	355	340	338	351
	Polen	180	300	278	268	291	299
11	Drycker	6 948	7 740	8 549	8 164	8 274	8 457
	Frankrike	868	999	1 084	1 056	1 119	1 118
	Italien	774	813	987	829	967	1 047
	Tyskland	819	918	984	967	1 013	987
	Storbritannien och Nordirland	726	818	853	849	787	759
	Danmark	760	889	828	698	492	624
	Spanien	478	510	491	534	548	550
12	Tobak och tobaksvaror	1 154	1 182	1 275	1 252	1 519	1 067
	Tyskland	572	475	69	202	297	319
	Litauen	0	0	0	333	452	225
	Danmark	327	311	377	224	168	154
	Polen	22	9	53	92	90	96
	Rumänien	0	0	0	0	2	43
	Belgien	0	0	4	1	25	42
22	Oljefrön, oljehaltiga nötter o. kärnor	547	764	531	675	875	943
	Tyskland	299	286	146	236	315	240
	Danmark	73	71	75	86	106	169
	Storbritannien och Nordirland	5	2	2	20	74	157
	Italien	5	53	54	44	70	67
	Nederländerna	61	70	54	88	56	46
	Argentina	3	14	24	34	48	37
4	Animaliska o. vegetabiliska fetter	3 155	4 458	3 956	3 884	4 488	4 454
	Danmark	741	1 141	919	867	1 063	1 051
	Belgien	123	297	426	535	651	758
	Malaysia	620	833	440	645	635	582
	Tyskland	301	495	364	344	686	501
	Nederländerna	532	376	328	260	311	342
	Norge	351	540	557	483	355	312
	Totalt jordbruksvaror och livsmedel	75 392	85 796	89 893	92 755	96 772	99 784
	Norge	14 301	15 553	17 475	21 041	20 605	21 429
	Danmark	12 564	14 894	14 462	13 878	14 264	14 303
	Tyskland	8 606	10 119	9 875	9 863	10 714	10 903
	Nederländerna	8 700	9 261	9 665	9 934	10 275	10 755
	Italien	3 282	3 680	3 909	3 595	3 904	4 156
	Belgien	2 380	2 885	3 232	3 298	3 398	3 732
	Frankrike	3 004	3 520	3 737	3 306	3 493	3 686
	Spanien	2 711	2 724	2 843	3 003	2 944	3 186
	Storbritannien och Nordirland	2 314	2 489	2 503	2 534	2 587	2 840
	Finland	1 950	2 066	2 171	2 202	2 335	2 521
	Polen	1 246	1 741	1 953	2 154	2 268	2 477
	Irland	1 837	2 134	2 048	1 868	2 255	2 209
	Brasilien	1 419	1 571	1 431	1 645	2 005	1 629
	USA	985	1 115	1 296	1 124	1 216	1 484
	Kina	705	729	858	864	907	867

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2012, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data.**Specification according to SITC*

SITC		2007	2008	2009	2010	2011	2012* ²
00	Levande djur	154	212	163	138	129	179
	Norge	46	45	45	37	32	38
	Danmark	32	59	46	39	33	34
	Ryssland	2	5	0	3	3	28
	Frankrike	0	0	0	0	1	18
	Tyskland	17	28	28	31	26	15
	Pakistan	0	0	0	0	3	10
01	Kött o. köttvaror	1 734	2 156	1 861	1 851	1 748	1 748
	Danmark	339	255	297	313	324	343
	Finland	372	486	439	363	361	337
	Polen	129	178	174	203	129	212
	Tyskland	110	145	146	147	96	104
	Storbritannien och Nordirland	132	212	136	100	111	94
	Norge	128	92	71	96	97	92
02	Mjölk, mejeriprodukter samt ägg	2 998	3 477	3 098	3 187	3 090	3 107
	Danmark	581	591	501	686	771	642
	Finland	355	485	545	520	508	482
	Oman	150	527	192	300	196	415
	Egypten	104	129	212	167	201	330
	Tyskland	335	207	206	265	204	184
	Norge	80	92	88	112	136	163
03	Fisk, kräft- o. blötdjur, varor därav	10 942	12 139	15 306	18 915	18 392	19 308
	Frankrike	1 878	2 199	2 994	3 773	3 791	3 951
	Polen	1 350	2 156	2 871	3 253	2 697	3 714
	Portugal	1 520	1 493	1 483	2 006	2 211	1 940
	Spanien	837	865	1 065	1 436	1 699	1 570
	Storbritannien och Nordirland	1 055	825	1 240	1 383	1 285	1 354
	Danmark	1 165	1 005	931	1 166	1 178	1 057
04	Spannmål o. varor därav	5 328	6 520	5 769	5 975	6 274	6 973
	Norge	1 029	1 234	1 275	1 295	1 388	1 628
	Danmark	775	1 056	914	867	1 127	1 140
	Tyskland	768	979	810	867	856	695
	Finland	476	495	623	670	584	648
	Nederländerna	146	140	223	222	256	396
	Spanien	339	255	468	279	359	344
05	Frukt o. köksväxter	2 239	2 380	2 563	2 696	2 780	3 036
	Finland	612	675	873	772	683	718
	Danmark	397	389	373	385	427	558
	Norge	385	384	343	371	422	488
	Tyskland	125	176	192	204	190	212
	Italien	177	187	229	212	243	208
	Storbritannien och Nordirland	39	32	64	76	124	137
06	Socker, sockervaror o. honung	850	1 251	1 388	1 227	1 047	1 143
	Norge	188	258	207	236	267	347
	Danmark	295	395	325	284	272	231
	Finland	169	203	339	237	146	125
	Tyskland	83	120	129	82	107	101
	Egypten	0	0	0	0	10	73
	Irak	0	0	0	0	0	30
07	Kaffe, te, kakao, kryddor o. varor därav	2 805	2 998	3 269	3 491	3 684	3 673
	Danmark	642	680	829	845	963	994
	Norge	471	482	548	611	664	761
	Finland	311	365	348	420	430	449
	USA	307	271	303	318	393	210
	Tyskland	217	250	265	228	191	184
	Frankrike	171	159	144	153	133	152

1) Se faktaruta på sid. 282.

2) Databasuttag mars 2013.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC		2007	2008	2009	2010	2011	2012* ²
08	Djurfoder	487	718	973	1 151	1 184	1 436
	Norge	137	227	370	422	436	578
	Danmark	44	64	74	158	212	263
	Tyskland	110	138	151	140	159	148
	Finland	28	35	72	89	137	142
	Nederländerna	2	3	74	89	43	85
	Storbritannien och Nordirland	14	15	20	27	28	72
09	Diverse livsmedel	4 926	5 586	5 612	5 869	6 508	6 486
	Finland	995	1 176	1 153	1 112	1 155	1 072
	Norge	665	680	770	810	888	982
	Storbritannien och Nordirland	302	302	334	656	694	877
	Danmark	662	773	724	692	781	724
	USA	295	338	347	290	308	317
	Ukraina	173	297	305	305	316	302
11	Drycker	6 029	6 643	6 351	6 262	6 062	6 390
	USA	2 832	2 648	2 605	2 484	2 220	2 366
	Tyskland	395	501	572	581	571	525
	Irland	73	162	190	261	409	479
	Norge	213	253	258	333	356	405
	Storbritannien och Nordirland	298	299	206	177	225	305
	Danmark	331	645	548	358	261	229
12	Tobak och tobaksvaror	315	431	501	556	599	1 400
	Norge	222	301	387	415	506	1 306
	Tyskland	6	54	50	43	39	32
	USA	3	13	8	18	18	25
	Danmark	37	39	31	22	13	12
	Kanada	0	0	0	0	1	3
	Ukraina	0	0	0	10	8	3
22	Oljefrön, oljehaltiga nötter o. kärnor	76	82	117	189	137	208
	Danmark	11	16	15	113	51	95
	Tyskland	20	6	26	17	28	48
	Finland	4	6	8	14	8	34
	Norge	24	25	18	24	25	26
	Libanon	0	0	0	0	0	1
	Österrike	0	0	0	0	1	1
4	Animaliska o. vegetabiliska fetter	1 197	1 608	1 585	1 373	1 539	1 772
	Norge	217	297	354	194	296	505
	Danmark	185	363	217	209	215	247
	Nederländerna	50	78	106	141	205	221
	Frankrike	36	60	90	104	119	134
	Tyskland	192	133	195	142	99	107
	Polen	107	99	93	93	89	62
	Totalt jordbruksvaror och livsmedel	40 080	46 200	48 557	52 878	53 173	56 859
	Norge	4 018	4 762	5 180	5 412	6 017	7 814
	Danmark	5 496	6 330	5 825	6 136	6 629	6 570
	Finland	4 046	4 691	5 321	5 181	4 904	4 970
	Frankrike	2 787	3 030	3 925	4 631	4 739	4 825
	Polen	1 959	2 939	3 719	4 049	3 429	4 458
	Storbritannien och Nordirland	2 720	2 706	2 903	3 039	3 013	3 506
	Tyskland	3 168	3 636	4 083	4 146	3 699	3 470
	USA	3 636	3 498	3 484	3 334	3 179	3 187
	Spanien	1 619	1 640	1 967	2 125	2 475	2 271
	Portugal	1 610	1 590	1 577	2 083	2 271	1 969
	Nederländerna	1 021	1 195	1 187	1 379	1 582	1 700
	Italien	1 070	1 142	1 383	1 591	1 521	1 489
	Litauen	257	423	531	919	797	878
	Belgien	539	740	826	921	900	815
	Ryssland	570	710	572	571	661	636

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter. I det följande kommenteras utvecklingen av konsumtionen per person och år, främst för perioden 1990–2011.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat med 38 % sedan 1990 och uppgår till 72 kg. Konsumtionen av *övriga mjölprodukter*, där bland annat pasta ingår, har ökat 47 % till 14 kg per person under samma period. Däremot har konsumtionen av *mjöl och gryn* minskat från 22 till 18 kilo.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt, 90 %, sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller *charkuterivaror* utgör konsumtionen av korb och pastejor m.m. den största delen. Här har konsumtionen ökat 10 % och uppgår till 16 kilo per person.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 21 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 12 %, från 16 till 18 kilo per person. *Äggkonsumtionen* har varit relativt oförändrad de senaste åren, men har minskat med 9 %, från 12 till 11 kilo, sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* har stadigt minskat, från 18 till 12 kilo, under perioden.

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen ökat med 62 % sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av lök och purjolök samt tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *färska frukter och bär* visar på en ökning utom för färska äpplen och päron samt beredda frukter.

Konsumtionen av *färsk potatis* är 45 kilo per person år 2011. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 25 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av *choklad och konfektyrvaror* har ökat, från 11 till 15 kilo per person år 2011.

Sedan 1990 har konsumtionen av *glass* minskat med 25 % till 10 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 till 99 liter år 2011, dvs. med 66 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 19 liter (54 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen av starköl och vin ökat, medan spritdryckskonsumtionen minskat. År 2011 konsumerades 33 liter starköl, 24 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2011 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. cirka 12–14 MJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med 26 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 110 g år 2011. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har ökat något sedan 1980-talet och år 2011 konsumerades 132 g per person och dag. År 2011 bidrog fett med 36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av kött och köttvaror samt matfett.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2011 till 368 g per person, vilket är en ökning med 8 %. Sedan föregående år har dock intaget av kolhydrater minskat med 7 g per person och dag. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av kött och köttvaror samt bröd och spannmålsprodukter. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med drygt 2 % mellan 2010 och 2011 till knappt 159 miljarder kronor. Försäljningen av kött har ökat med 11 % medan försäljningen av mineralvatten, läskedrycker samt frukt- och grönsaksjuicer minskat med 9 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker 12 % av hushållens totala utgifter år 2012. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker

i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2012 ökat med 28 % sedan 2000. Motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var 29 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 35 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 29 %. Minskningen för starkspriten är 13 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *total konsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000. Ytterligare förändringar i beräkningar och varuindelningar som genomförts under årens lopp har förklarats i form av noter i tabellerna. Även revideringar bakåt i tiden har gjorts.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser kompletterade med värden från nordiska och andra utländska tabeller. Konsumtion av vitaminpreparat och liknande ingår inte i beräkningarna.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till

mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år

2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i "Livsmedelskonsumtion och näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. 2011", Jordbruksverket, Statistikrapport 2013:04. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av

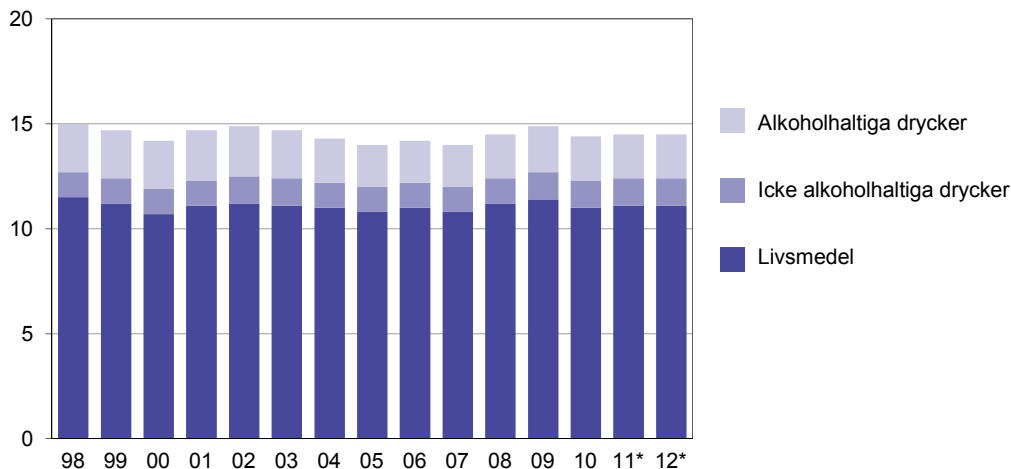
statistiken, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning presenteras i Statistiskt meddelande serie HA, senast i HA 24 SM 1201 och finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

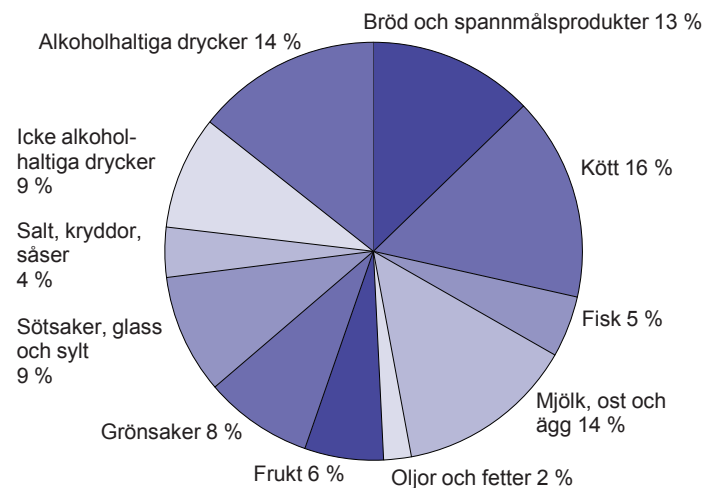
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras i de statistiska databaserna som finns tillgängliga på SCBs webbplats. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1998–2012***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2012* enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2011, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2010	2011*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,872	9,030	9,378	9,449
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	18,6	18,4
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	9,7	9,5
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,4	5,4
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	3,6	3,5
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,4	12,7	14,3	15,6	13,8
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,2	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,7	9,2
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	4,7	3,4
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	78,2	71,8
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,3	3,5
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	54,8	51,2
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	4,4	4,2
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	4,0	4,1
Bakelser, tårter, sockerkakor o. övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	11,8	8,8
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,6	48,9	50,8
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3
Nötkött inkl. kalv, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	12,2	12,7
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	16,2	17,2
Färskött, färskt och fryst ³	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2
Fjäderfäkött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,2	17,0	17,3
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,9	1,9
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,2	21,7
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,6	0,6
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	5,1	4,6
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,1	16,1
Köttkonserver (exkl. köttsoopor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,4	0,4
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	10,6	10,8

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår inte kasserade slaktkycklingar, dessutom har vissa ändringar gjorts i underlaget.

10) Uppgifterna baseras på ett bristfälligt material och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2010	2011*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filead, färsk fisk ^{12, 13}	kg	38–43	6,5
Filead fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,8	3,1	3,7	3,8
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,6	9,6	9,1	9,3
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,2	2,0
Mjök							
<i>Mjök</i>							
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60–68	154,8	141,2	137,7	126,4	121,9
Lätt- och minimmjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	18,5	17,5
Mellanmjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	48,3	46,2
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	26,4	24,9
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	6,7	6,3
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	5,0	5,2
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	21,0	21,2
Grädde, ost och ägg							
<i>Grädde</i>							
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70–72	8,5	9,9	8,8	10,6	10,6
Gräddfil, inkl. matyoghurt	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,5
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	7,0	7,2
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>							
Härdost	kg	75–78	16,3	16,5	17,6	19,0	18,2
Smältost, och ost av andra slag	kg	75	13,1	12,6	12,8	13,8	12,5
Ägg ¹⁰	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,2	5,7
kg	80	11,7	10,4	9,8	10,6	10,7	
Matfett							
<i>Smör och margarin</i>							
Smör	kg	82–84	18,2	14,9	11,9	11,4	12,3
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	82	2,2	1,3	1,5	2,3	2,5
Lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,6	5,9
Matolja ¹⁵	kg	84	4,3	4,9	4,8	3,6	3,9
kg	87	0,8	0,9	1,7	1,4	2,6	
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>							
Morötter	kg	89–90	9,0	9,4	9,4	9,2	11,7
Övriga rotfrukter	kg	89	7,4	8,0	8,0	7,7	10,0
Färska köksväxter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,5	1,7
Gurkor	kg	92–99	28,9	38,8	42	44,3	46,8
Lök, purjolök	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,6	5,6
Blom-, vit-, röd-, bryssel- o. grönkål samt broccoli ¹⁶	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	8,5	9,1
Sallad ¹⁶	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	6,4	6,3
Tomater	kg	97	5,0	5,5	5,7	5,7	6,1
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	98	6,3	8,6	10,0	9,8	10,1
kg	99	2,3	5,4	7,9	8,3	9,6	
<i>Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserve- rade rotfrukter o. köksväxter</i>	kg	101–104	16,9	17,6	19,8	21,7	22,2

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att dataunderlaget anses alltför osäkert.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dess-förinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2010	2011*
Fruktar och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	20,8	21,5
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,7	2,5
Äpplen och päron, färska ^{10, 17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	13,6	14,1
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga frukter, färska ^{10, 17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	25,3	25,6
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10, 17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	3,1	3,8
Fruktar och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,0	4,6
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,8	7,7
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ^{18, 19}	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,1	3,8
Soft och juice av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	16,2	21,6
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10, 20}	kg	122	60,4	47,1	46,5	43,3	45,0
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,9	11,4
Bit-, strö-, farin-, flor-, o. pärlsocker	kg	129–130	13,8	10,1	7,4	6,6	6,9
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,8	7,7
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drickchoklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	3,1	3,0
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,7	0,8
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,2	15,4
Såser inkl. majonnäs o. andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	17,7	15,0
Glass	liter	142–143	13,8	12,5	12,6	10,4	10,4
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	2,9	2,8
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	99,8	98,6
Läskedrycker, cider m.m. ²¹	liter	148	49,8	82,2	84,5	92,4	87,7
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	7,3	11,0
Maltdrycker	liter	151–152	41,3	30,5	23,2	18,2	18,8
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,1	3,6	3,4
Öl 2,25 – 3,5 % ²²	liter	152	28,6	23,1	18,2	14,7	15,4
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²²	liter	156	19,0	25,3	28,9	32,5	32,5
Vin ²²	liter	157	12,2	16,3	19,5	23,7	24,3
Spritdrycker ²²	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,9	2,7

17) Naturakonsumention ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor.

19) Ändrat underlag fr.o.m. år 2005 vilket gör att tidigare års siffror inte är helt jämförbara.

20) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

21) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

22) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

Tabell 17.2**Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹***Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln ²				
	Energi,	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Sum-
	MJ	tein,	g	rater,	hol-	tein,	%	rater,	hol,	ma
	g	g	g	g	g	%	%	%	%	%
2011* ²	13,7	110	132	368	15,0	13,7	35,8	45,8	3,2	98
2010 ²	13,7	112	130	375	14,8	14,0	35,0	46,0	3,0	98
2009 ²	13,6	110	129	373	15,0	13,9	34,4	47,1	3,0	98
2005 ²	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2000 ²	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Fr.o.m. 1995 beräknas energimängden med faktorerna 17,0 kJ/g för protein och kolhydrater, 37,0 kJ/g för fett och med 29,0 kJ/g för alkohol.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3**Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2011 med fördelning på olika livsmedel***Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2011*	1980	2011*	1980	2011*	1980	2011* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 785	17	23	12	14	134	163
Kött och köttvaror	1 321	1 768	23	35	23	29	5	4
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	367	6	10	3	4	1	2
Mjölk	1 129	739	17	11	11	6	25	18
Grädde och mjölkpulver	247	362	1	1	6	9	1	1
Ost	544	632	10	11	10	11	1	2
Ägg	166	148	4	3	3	3	0	0
Matfett ³	1 747	1 210	0	0	47	32	0	1
Köksväxter	205	329	2	3	1	1	9	12
Frukt och bär	692	848	1	2	1	5	36	36
Potatis och potatisprodukter	625	758	3	3	1	4	31	31
Socker och sirap	919	331	0	0	0	0	54	19
Andra livsmedel ⁴	891	1 412	3	4	8	13	32	49
Malt- och läskedrycker ⁵	259	489	0	0	0	0	11	26
Totalt livsmedel	11 993	13 177	87	109	126	132	340	364
Alkoholhaltiga drycker	326	473	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	13 650	87	110	126	132	342	368

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4**Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2011* med fördelning på olika livsmedel. Milligram***Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kost-fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	85	1	0,8	4,2	117	12
Kött och köttvaror	588	0	0,6	4,5	33	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	27	0	0,1	0,5	19	0
Mjök	89	0	0,1	0,1	388	0
Grädde och mjölkpulver	79	0	0,0	0	24	0
Ost	100	0	0	0,1	292	0
Ägg	60	0	0	0,4	13	0
Matfett ⁴	272	0	0	0	3	0
Köksväxter	274	62	0,1	1,2	63	4
Frukt och bär	11	43	0,1	0,9	42	4
Potatis och potatisprodukter	1	32	0,1	0,3	10	4
Socket och sirap	0	0	0	0	1	0
Andra livsmedel ⁵	26	5	0	1,5	77	2
Malt- och läskedrycker	1	20	0	0,4	13	0
Totalt livsmedel	1 613	164	2,1	14,3	1 096	26
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0	0,8	16	0
Totalt	1 613	164	2,1	15,1	1 111	26

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigbildad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från betakaroten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa säser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

Försäljning (inkl. moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2011 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr*Turnover (incl. VAT) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)*

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2010	2011	2000	2010	2011
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	28 618	28 709	19 138	23 831	23 122
01.1.1.1	Ris	619	885	851	619	837	790
01.1.1.2	Bröd	10 997	16 269	16 510	10 997	13 380	13 066
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	2 383	2 362	1 186	1 774	1 692
01.1.1.4	Bakverk	3 188	4 843	4 592	3 188	3 887	3 547
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	4 237	4 395	3 148	3 953	4 027
01.1.2	Kött	19 862	33 955	38 120	19 862	28 070	31 161
01.1.2.1–	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	14 877	18 685	8 556	11 300	13 822
01.1.2.4, 01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	14 727	14 881	8 438	12 943	13 279
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	4 351	4 545	2 868	3 827	4 060
01.1.3	Fisk	7 352	10 296	10 076	7 352	7 684	7 698
01.1.3.1–	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, 01.1.3.3 frys, torkad, rökt eller saltad)	2 580	4 589	4 530	2 580	3 120	3 180
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt bered- ningar av fisk och skaldjur	4 772	5 708	5 546	4 772	4 564	4 518
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	30 724	31 737	19 839	24 664	24 527
01.1.4.1–	Mjölk	5 135	5 903	5 811	5 135	4 533	4 273
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	5 850	6 068	3 727	4 806	4 774
01.1.4.5–	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	16 387	17 123	9 539	13 426	13 507
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	2 584	2 735	1 438	1 898	1 973
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 754	4 906	3 662	4 131	4 177
01.1.5.1	Smör	468	894	1 003	468	733	794
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 969	3 011	2 685	2 536	2 467
01.1.5.5							
01.1.5.3–	Matolja	509	891	892	509	862	916
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppsnivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2010	2011	2000	2010	2011
01.1.6	Frukt	8 157	12 652	12 967	8 157	8 559	8 573
01.1.6.1–	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	10 134	10 227	7 300	6 787	6 665
01.1.6.7							
01.1.6.8	Torkad frukt	697	2 193	2 380	697	1 543	1 657
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	325	360	160	228	251
01.1.7	Grönsaker	13 218	18 461	18 047	13 218	14 899	15 981
01.1.7.1–	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	11 892	11 566	8 852	8 931	9 960
01.1.7.4,							
01.1.7.7							
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	229	195	96	195	165
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	3 256	3 183	1 959	2 770	2 750
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	3 085	3 143	2 312	3 002	3 107
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	20 650	22 379	15 224	18 183	19 618
01.1.8.1	Socker	937	793	792	937	733	737
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 404	1 430	987	1 149	1 105
01.1.8.3–	Konfektyr, choklad och glass	13 299	18 453	20 156	13 299	16 300	17 776
01.1.8.6							
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	8 845	8 995	5 965	7 997	8 079
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	5 390	5 513	2 338	4 870	5 006
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	201	205	124	195	201
01.1.9.3–	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	3 255	3 277	3 503	2 932	2 872
01.1.9.4							
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 405	6 128	4 501	5 084	4 820
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 372	5 179	3 685	4 105	4 024
01.2.1.2	Te	541	697	639	541	625	474
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	336	310	275	354	322
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	13 703	12 772	8 195	12 617	11 432
01.2.2.1–	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	7 403	6 730	4 381	6 888	6 124
01.2.2.2							
01.2.2.3–	Juice och saft	3 814	6 301	6 042	3 814	5 729	5 307
01.2.2.4							
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	33 094	33 245	24 709	31 383	31 287
02.1.1	Spritdrycker	7 285	7 013	6 823	7 285	6 707	6 466
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	16 822	17 176	10 113	16 248	16 528
02.1.3	Öl	7 312	9 259	9 247	7 312	8 428	8 294
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 543</i>	<i>2 358</i>	<i>3 370</i>	<i>2 246</i>	<i>2 071</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>6 716</i>	<i>6 888</i>	<i>3 939</i>	<i>6 182</i>	<i>6 223</i>

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2012 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by pupose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2010	2011*	2012*
<i>Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	122 994	128 239	153 945	192 110	198 826	205 530
<i>Livsmedel</i>	011	110 193	114 877	138 831	172 322	178 370	184 432
Bröd och spannmålsprodukter	0111	18 783	19 313	22 439	28 788	29 659	30 612
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	35 326	36 610	37 855
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 640	11 006	11 377
Mjölk, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	30 982	32 062	33 143
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 754	4 933	5 184
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	13 767	14 186	14 637
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	18 826	19 505	20 167
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	20 600	21 443	22 183
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	8 639	8 966	9 274
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	12 801	13 362	15 114	19 788	20 456	21 098
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 649	5 905	6 123
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	14 139	14 551	14 975
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	23 327	24 872	26 326	33 212	33 556	34 455
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	7 369	7 143	7 159
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	16 255	16 626	17 144
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	9 588	9 787	10 152
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 566 476	1 620 266	1 664 261

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2012 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2010	2011*	2012*
<i>Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	122,9	125,7	127,9
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	121,5	125,0	127,2
Bröd och spannmålsprodukter	0111	95,1	100,0	112,7	123,9	123,7	126,4
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	138,9	143,9	145,6
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	98,1	104,4	107,1
Mjök, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	122,2	121,7	124,0
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	113,1	114,9	119,3
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	108,4	111,4	112,3
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	113,0	123,3	125,5
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	118,2	122,5	124,7
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	135,6	139,9	142,3
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	136,8	132,0	134,7
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,0	113,5	99,1	104,5
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	147,7	148,0	148,9
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	125,7	126,5	129,1
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	90,3	87,3	87,4
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	164,4	167,6	171,5
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	115,0	116,9	120,3
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		84,7	100,0	111,7	124,1	126,8	128,7

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelssäkerhet

Livsmedelssäkerhet är ett begrepp som får allt större uppmärksamhet. Alla delar i livsmedelskedjan har betydelse för livsmedelssäkerheten och helhetsperspektivet "från jord till bord" är viktigt. I detta kapitel redovisas uppgifter om vattenkvalitet, bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och animalier samt exempel på hur man kan visa förekomsten av bakterier (Salmonella och Campylobacter) i olika led av livsmedelskedjan, från djurfoder till antal rapporterade humana sjukdomsfall.

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet är två begrepp som fått mycket uppmärksamhet bl.a. till följd av de stora livsmedelsskandalerna i Europa. EU-kommissionen lägger stor vikt vid att konsumenterna ska tillförsäkras livsmedel av hög säkerhet och har nylanserat termen "från jord till bord" som inkluderar hela livsmedelskedjan från primärproduktionen på gården till livsmedelsbutiken. Målsättningen är att garantera konsumenterna livsmedel av hög säkerhet och kvalitet.

Begreppet säkra livsmedel kan definieras med att "livsmedlen inte ska utsätta konsumenten för någon hälsorisk varken på lång eller kort sikt". Hälsorisken kan orsakas av att livsmedlet innehåller, ur riskvärderingssynpunkt, höga halter av icke önskvärda substanser och organismer. Med den definitionen är det i Sverige flera myndigheter som delar på ansvaret att sörja för livsmedlens säkerhet beroende på att olika myndigheter ansvarar för olika delar av produktionskedjan.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelssäkerhet har främst tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Uppgifterna har dock inte karaktär av reguljär statistik och följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos t.ex. livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger.

Undersökningsresultat

Dricksvatten

Det blir mer och mer vanligt att två eller flera kommuner bildar gemensamma kontrollmyndigheter. 290 kommuner utgjorde 268 kontrollmyndigheter år 2009. Enligt Livsmedelsverkets sammanställning rapporterades resultat från totalt 4 415 anläggningar. Totalt rapporterades drygt 39 500 mikrobiologiska och drygt 29 400 kemiska prov. De mikrobiologiska var lika många som året innan, medan de kemiska var 650 färre. Under året rapporterade 47 % av kontrollmyndigheterna anläggningar med anmärkningar på dricksvattnet. Av alla dricksvattenanläggningar hade 8 % någon typ av anmärkning 2009. Av **figur 18A** och **tabell 18.1** framgår att den mest förekommande typen av anmärkning var kemiska problem av estetisk/teknisk karaktär (40 %), därefter kom mikrobiologiska anmärkningar av hälsomässig karaktär (39 %) följt av anmärkningar om hälsomässiga/kemiska problem (22 %). Enligt **figur 18B** förekommer anmärkningar av mikrobiologisk hälsomässig karaktär och kemiska problem av estetisk/teknisk karaktär i större utsträckning på de större anläggningarna än på de mindre.

Under 2009 rapporterades fem dricksvattenburna sjukdomsutbrott.

Bekämpningsmedelsrester

I Livsmedelsverkets kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i livsmedel av vegetabiliskt och animaliskt ursprung uttogs 1 607 prover under 2010. Av dessa överskred 65 (4 %) gällande gränsvärden. Majoriteten av

proverna togs på färska och frusna frukter och grönsaker (tabell 18.2).

I figur 18C sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 2010. Diagrammet visar att det i första hand är citrusfrukter, bordsdruvor samt äpplen som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för äpplen. Överskridna gränsvärden noterades främst för bearbetade eller torkade frukter och grönsaker.

Figur 18D visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1990-talet har genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska. Trenden visar på att andelen prov av frukter och grönsaker med halter av bekämpningsmedel över gränsvärden ligger på samma nivå som tidigare för Sverige och övriga EU och att den sedan tidigare år ökade trenden för tredjeländ har vänt nedåt 2010.

I provtagningen för frukt och grönsaker kom 81 % av proverna från importerade varor och 98 % av överskridanden fanns bland dessa. Under 2010 var det endast ett prov bland produkter som producerats i Sverige som överskred gränsen (tabell 18.3).

Resthalter under gränsvärdet har ökat sedan föregående år (figur 18E). Fram till 2007 ökade andelen sådana prov och två orsaker kan antas ha bidragit till denna trend. Den första är att provtagningen varierar år från år. Den andra är att analysmetoderna förbättras, att man över tiden letar efter fler substanser och man förmår detektera dem i allt lägre halter. Den ökande andelen prov under gränsvärdet behöver därför inte tyda på att förekomsten av bekämpningsmedelsrester i våra livsmedel ökar utan kan bero på att man har blivit bättre på att hitta dem.

Under 2010 gjordes en jämförelse mellan olika odlingsformer, ekologisk odling, integrerad produktion och konventionell odling, i fråga om fynd av resthalter av bekämpningsmedel (tabell 18.4). Sammanlagt analyserades 219 prover varav sju prover från ekologisk odling, 100 prover från integrerad pro-

duktion och 112 från konventionell odling. I 1 % av proverna från integrerad produktion var halterna över gränsvärdet. I denna grupp fanns också högst andel prov med resthalter, 52 %.

Om ett stickprov innehåller resthalter av bekämpningsmedel över ett gränsvärde kan Livsmedelsverket besluta om villkor för hantering eller saluhållande av varan från odlaren/leverantören. Vid den uppföljande provtagningen, ofta benämnd riktad provtagning, kvarhålls partiet i avvaktan på resultatet av undersökningen. Enbart partier som uppfyller bestämmelserna får därefter saluföras.

Den riktade kontrollen omfattade under 2010 totalt 78 prover på frukt och grönsaker. Kontrollverksamheten 2010 resulterade i att totalt 2,6 ton av frukt och grönsaker som importerats stoppades för försäljning. Under 2010 skickade Sverige fem RASFF-anmälningar till Europeiska kommissionen för att underrätta dem och övriga medlemsländer att det påträffats frukter och grönsaker med halter som både överskred gränsvärdet och den akuta referensdosen. RASFF är ett snabbt varningssystem för livsmedels- och foder-säkerhet. Systemet är ett särskilt förfarande för kontrollmyndigheterna för att informera varandra om livsmedel på marknaden vari hälsofaror påträffas. Information sprids via Europeiska kommissionen till ett nätverk av kontrollmyndigheter inom EU.

Salmonella

Vid provtagning på gårdar (figur 18F) upptäcktes *Salmonella* i 6 nötbosättningar, 4 fjäderfåflockar (slaktkyckling, kalkon och värphöns), 4 grisbosättningar och 2 fårbosättningar år 2011.

Även provtagningar vid slakteri, styckningsanläggningar och provtagning i kommuner visar samma nivå då mycket få fynd av *Salmonella* påträffas. *Salmonella* påvisades inte alls från de 4 757 officiella prover av nöt och svin tagna på styckningsanläggningar under 2011. Inte heller från de 1 095 proverna av fjäderfå påvisades *Salmonella*. Från landets kommuner rapporterades det in 1 183 analyser i handeln, varav 0,1 % var positiva.

År 2005 var 4 % av alla kycklingprover rapporterade från kommuner positiva avseende *Salmonella*. År 2009 och 2010 förekom inga positiva prover vad gäller fjäderfä (tabell 18.5).

Under 2011 var det totala antalet rapporterade fall med *Salmonella* i Sverige 2 885 personer. Av dessa hade 27 % fått smittan i Sverige (figur 18G). De vanligaste misstänkta smittkällorna är mat och vatten, personkontakter och djur.

Campylobacter

Under 2011 undersöktes 2 788 svenska fjäderfäflokar för förekomst av *Campylobacter* i samband med slakt och av dessa var 357 (13 %) positiva (tabell 18.6). I figur 18H kan man se en tendens till att andelen positiva prov för *Campylobacter* tagna på slaktkycklingar minskat mellan åren 2006 och 2009. För 2010 ligger andelen positiva prov på samma nivå som år 2006. År 2011 har det minskat något.

Under 2007 redovisades totalt 58 prover av olika livsmedel företrädesvis tagna i handeln. Av dessa prover var två positiva (tabell 18.6).

Under 2011 rapporterades totalt 8 214 fall av human *Campylobacter*smitta. Av dessa hade 40 % ådragit sig smittan i Sverige (figur 18I). Det totala antalet fall av smitta har ökat med 3 % sedan 2010 och andelen som har smittats i Sverige visar en ökning med 5 % sedan 2010.

Om statistiken

Dricksvatten

Landets producenter av dricksvatten har ansvaret att tillhandahålla en produkt av hög kvalitet och för att uppnå detta sker regelbundna kontroller i enlighet med Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrift. Kvalitetskontroller görs dels i egenkontrollprogram dels av kommunens tillsynsmyndighet. Resultaten rapporteras sedan till Livsmedelsverket som sammanställer data för hela landet. Den 25 december 2003 trädde nya dricksvattenföreskrifter i kraft vilket medför svårigheter att

göra jämförelser bakåt i tiden på vissa parametrar.

Bekämpningsmedelsrester

Livsmedelsverket har ett löpande kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i livsmedel av vegetabiliskt (färska och frusna frukter och grönsaker, processade, konserverade och torkade livsmedel av frukt och grönt, potatis spannmål, baljväxter, oljväxter och nötter) och animaliskt (mjölk, svinkött och honung) ursprung. I vilken mängd varje varugrupp och enskild vara ska undersökas bestäms med hänsyn tagen bl.a. till konsumtionsmängd, om produkten äts med eller utan skal och känedom från tidigare år om höga halter. Analyserna förmår detektera 400 pesticider (aktiva substanser).

I det nationella programmet ingår EU:s koordinerade program som år 2010 omfattar äpplen, huvudkål, purjolök, sallat, tomater, persikor inklusive nektariner och liknande hybrider, råg eller havre samt jordgubbar. Dessa varor analyserades i samtliga medlemsländer på förekomst av 158 bekämpningsmedel. I det koordinerade kontrollprogrammet ingick även analys av 34 bekämpningsmedel i mjölk och svinkött.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

Salmonella

Sedan 1961 finns kontrollprogram för att förhindra spridning samt övervaka förekomsten av *Salmonella* i Sverige. Kontrollprogrammet övervakas av Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Programmen kontrollerar hela livsmedelskedjan från djurfoder till slakteri (och styckning).

I foderproduktionen sker provtagningen enligt speciella regler och frekvenser beroende på vad för djurslag fodret är ämnat för. Utöver obligatoriska prover tas ofta frivilliga prover.

I ägg- och köttproducerande fjäderfäbesättningar tas prover en gång per år av veterinärer, annars av djurägarna. Skulle man upp-

täcka smitta spärras gården av och restriktioner införs för att hindra smittospridning. Är det en fjäderfäflocc som drabbats av livas dessutom hela floccen samt att gården spärras och desinficeras. För samtliga djurslag undersöks fodret som ett led i att spåra smittokällan.

Provtagning av livsmedel sker på slakterier och styckningsanläggningar där provtagningens omfattning beror på slakteriets kapacitet och utförs av en besiktningveterinär. På slaktkroppar tas dels prover på lymfknotor som visar om djuret bär på en infektion, dels svabbprover som vid fynd av *Salmonella* kan indikera på kontaminering vid slakt. Om *Salmonella* påvisas i ett lymfknuteprov, identifieras djuret och ursprungsgården provtas. Vid positiva prover vidtas åtgärder för att förbättra hygienrutinerna.

I handeln är det kommunerna som ansvarar för provtagningen och det tas prov av ej tillredda köttvaror såväl som beredda produkter, färdiglagad mat, ost och mejeriprodukter, glass, ägg, fisk och skaldjur.

Samtliga livsmedel där *Salmonella* påträffas bedöms som otjänliga för konsumtion och destrueras alternativt skickas tillbaka till ursprungsland om det rör sig om importerade eller införda varor. Det inleds också en undersökning för att försöka spåra smittkällan och åtgärder tas för att hindra vidare spridning.

Infektion av *Salmonella* hos människor är anmälningspliktig. Vid samtliga anmälda fall sker undersökningar för att spåra smittan samt provtagning på personer i den insjuknades närhet.

Campylobacter

Undersökningar över förekomst av *Campylobacter* i slaktkycklingfloccar har pågått sedan 1991. Programmet har ändrats 2001 och 2005. För *Campylobacter* i livsmedel finns inget officiellt kontrollprogram utan information samlas in via olika projekt som Livsmedelsverket driver tillsammans med kommuner och andra parter. *Campylobactersmitta* är den vanligaste orsaken till inhemsk mag-/tarmsjukdom och de vanligaste smittvägarna antas vara livsmedel och vatten.

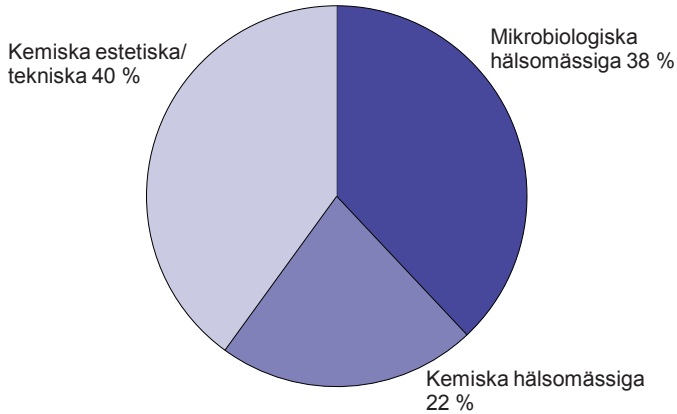
Annan publicering

En fördjupning av resultaten från provtagningarna av dricksvatten och bekämpningsmedelsrester i livsmedel finns i respektive årsrapport som finns tillgängliga på Livsmedelsverkets webbplats (www.slv.se). Rapporten om dricksvatten heter "Rapportering av dricksvattenkontrollen 2009, rapport nr 11/2010". I rapporten (Rapport 4-2013) om bekämpningsmedelsrester, "Kontroll av bekämpningsmedelsrester i livsmedel; 2010", finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

Rapporten om *Salmonella*, *Campylobacter* och andra zoonoser ("Surveillance of infectious diseases in animals and humans in Sweden 2011"), som ges ut av SVA, SMI och SLV en gång per år finns på Statens Veterinärmedicinska Anstalts webbplats (www.sva.se).

Figur 18A
Frekvensen av olika anmärkningar efter provtagning på dricksvatten 2009, procent

Percentage of various remarks in drinking-water

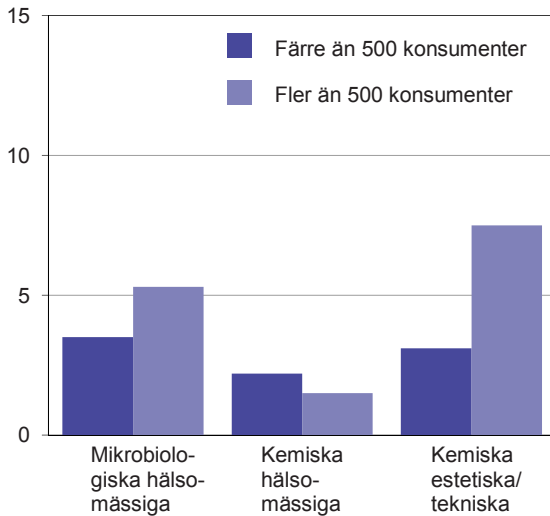

Källa: Livsmedelsverket.

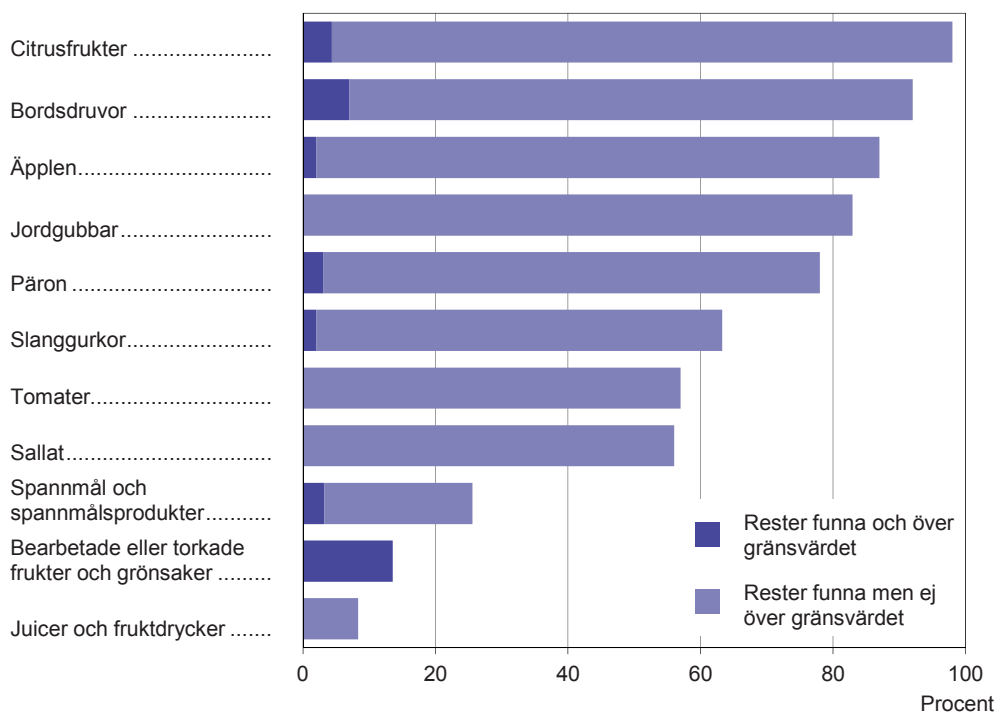
Figur 18B
**Andel anmärkningar efter provtagning 2009 på dricksvatten-
 anläggningar fördelade efter antal konsumenter på anläggningen,
 procent**

Percentage of remarks at drinking-water structures distributed by numbers of consumers at the structure

Procent

Källa: Livsmedelsverket.

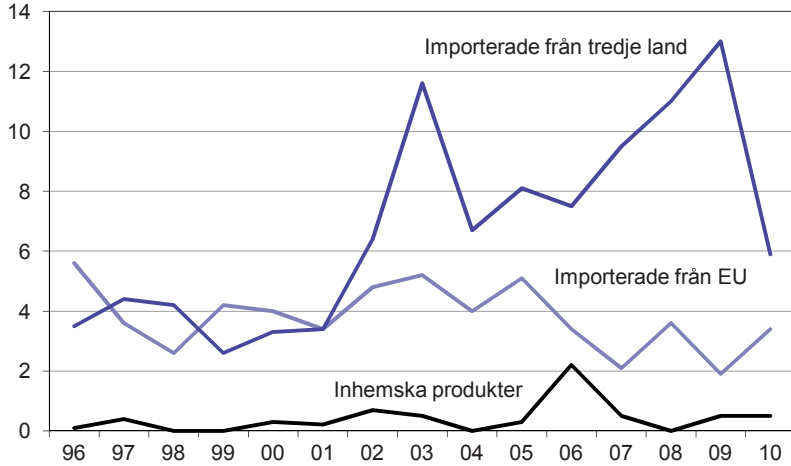
Figur 18C**Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2010, procent***Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals*

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18D**Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1996–2010. Inhemska samt importerade produkter från EU och tredje land, procent**

Percentage of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively

Procent

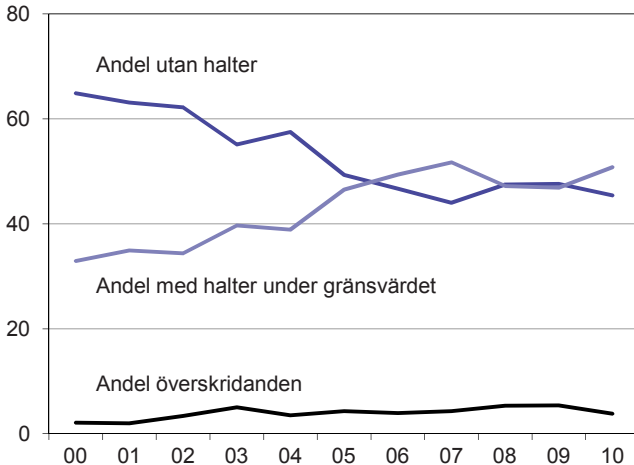

Källa: Livsmedelsverket.

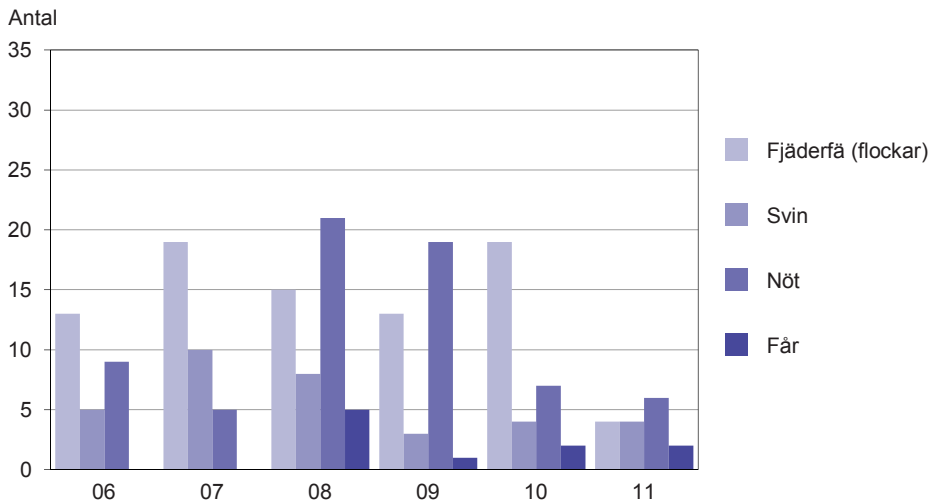
Figur 18E**Fördelning av prov med eller utan halter av bekämpningsmedelsrester i stickprovskontrollen 2000–2010, procent**

Distribution of samples with or without residues of pesticides (The Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food)

Procent

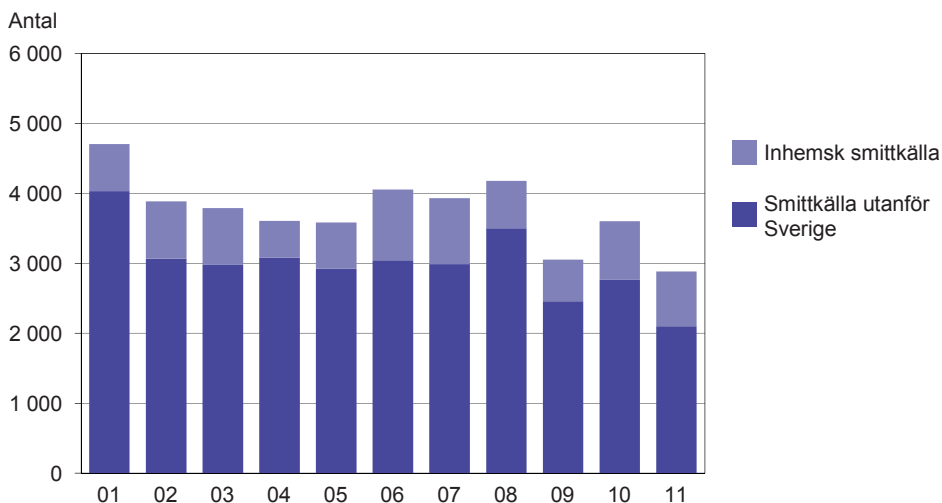

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18F**Antal besättningar av olika djurslag som infekterats av *Salmonella* 2006–2011***Number of herds of different kind of animals infected by Salmonella*

Anmärkning: Reviderade siffror för fjäderfä 2006–2009.
Inga siffror redovisas för fåren år 2006 och 2007.

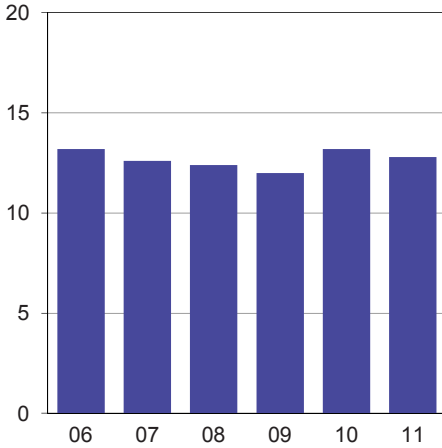
Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18G**Antal rapporterade humanfall av *Salmonella*-infektion i Sverige 2001–2011***Number of reported cases of human infections of Salmonella in Sweden*

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18H**Andel positiva prov för *Campylobacter* tagna på kycklingar vid slakt 2006–2011, procent***Frequency of positive samples of *Campylobacter* from chicken at slaughter*

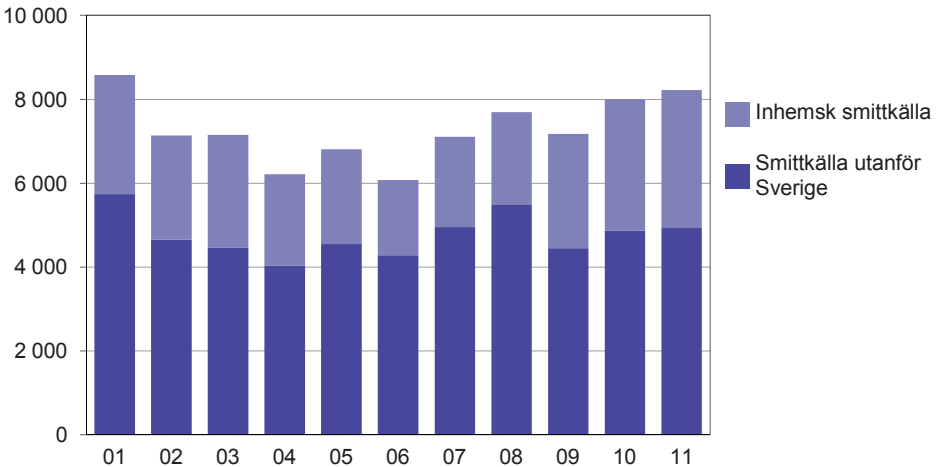
Procent

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18I**Antal rapporterade fall av human *Campylobacter*-infektion i Sverige 2001–2011***Number of reported cases of human infection caused by *Campylobacter* in Sweden*

Antal

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Tabell 18.1**Antal dricksvattenanläggningar med anmärkning uppdelat på typ av anmärkning 2009***Number of drinking-water structure with remarks distributed by type of remark*

Typ av anmärkning	Konsumenter per anläggning									
	<50		50–499		500–5 000		>5 000		Totalt	
	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent
Mikrobiologiska (hälsomässiga)	58	2,5	69	5,3	31	5,7	11	4,3	166	3,8
Kemiska (hälsomässiga)	40	1,7	41	3,1	6	1,1	6	2,4	93	2,1
Kemiska (estetiska, tekniska)	45	1,9	66	5,1	37	6,8	23	9,1	171	3,9
Antal anläggningar med anmärkning ¹	127	5,5	152	11,7	56	10,3	32	12,6	367	8,3
Antal anläggningar, totalt	2 312		1 304		545		254		4 415	

1) Samtliga anläggningar som haft anmärkning, en del anläggningar har haft flera anmärkningar.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.2**Resultat av det svenska kontrollprogrammet för pesticidrester i livsmedel av vegetabiliskt och animaliskt ursprung 2010***Results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food*

Livsmedel	Antal prov	Inga halter	Halter <MRL ¹	Halter >MRL ¹
Färska och frysta frukter och grönsaker	1 182	383	751	48
Spannmål och spannmålsprodukter	250	186	56	8
Bearbetade produkter av vegetabiliskt ursprung	37	32	–	5
Juicer (exklusive barnmat)	24	22	2	–
Barnmat (färdiga rätter, drycker, frukt och grönsakspuréer och välling)	33	33	–	–
Vegetabilisk olja	11	11	–	–
Animaliska produkter (mjölk 29, svinkött 16 och svinfett 14)	59	58	1	–

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.3
Sammanfattning av prover med resthalter av
pesticider i frukt och grönsaker som tagits
under 2010 efter ursprung

Summary of samples with residues of pesticides in fruits and vegetables, taken by origin

Ursprung	Antal prov	Halter >MRL ¹
Inhemsk	224	1
EU (exkl. Sverige)	385	13
Tredje land	573	34

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.4
Antal prov med förekomst av resthalter av pesticider i frukter och grönsaker
från olika odlingsformer 2010

Number of samples with or without residues of pesticides in fruits and vegetables distributed by type of farming

Produktionsform	Antal prov	Antal prov med förekomst av resthalter		
		Inga halter	Halter <MRL ¹	Halter >MRL ¹
<i>Inhemsk produktionsform</i>	219			
Ekologisk odling	7	7	–	–
Integrerad produktion	100	47	52	1
Konventionell odling	112	69	43	–

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.5**Resultat av det svenska kontrollprogrammet för *Salmonella* efter provtagning i olika led i livsmedelsproduktionen under åren 2000–2011***Results for Salmonella in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production*

	Antal prov (Antal positiva prov)					
	2000	2005	2008	2009	2010	2011
<i>Foder</i>						
Kvarnar och blandningar (HACP ¹)	8 336 (59)	8 409 (25)	8 870 (36)	9 629 (42)	9 197 (44)	8 735 (52)
Animaliskt ursprung (inkl. miljöprover)	9 004 (140)	1 939 (1)	2 571 ² (7)	2 339 (35)	2 074 (4)	2 055 (7)
Vegetabiliskt ursprung (inkl. miljöprover)	1 843 (44)	3 052 (67)	2 197 (17)	3 747 (22)	4 142 (32)	3 842 (20)
<i>Provtagning på slakteri</i>						
Nöt (slaktkroppar)	3 400 (1)	3 297 (1)	3 280 (0)	3 621 (0)	3 610 (2)	3 432 (1)
Nöt (lymfknutar)	3 411 (4)	3 297 (2)	3 320 (4)	3 652 (6)	3 522 (5)	3 372 (5)
Svin (slaktkroppar)	6 733 (1)	5 764 (3)	5 833 (1)	5 989 (0)	5 905 (0)	5 765 (0)
Svin (lymfknutar)	6 706 (13)	5 747 (8)	5 812 (15)	5 989 (8)	5 958 (9)	5 692 (8)
Fjäderfä (halsskinn)	3 882 (0)	3 643 (0)	4 686 (0)	5 260 (0)	5 746 (1)	5 698 (0)
<i>Provtagning på styckningsanläggning</i>						
Nöt och svin	4 454 (1)	4 119 (0)	3 512 (0)	3 888 (0)	4 236 (0)	4 757 (0)
Fjäderfä	1 074 (0)	1 014 (0)	1 441 (0)	1 432 (0)	1 405 (1)	1 095 (0)
<i>Rapportering från kommuner</i>						
Nöt och fläsk	2 834 (1)	1 820 (5)	– (–)	1 514 (1)	313 (0)	187 (0)
Fjäderfä	374 (1)	196 (8)	– (–)	33 (0)	57 (0)	75 (0)
Övriga djurslag	28 (0)	– (–)	– (–)	– (–)	– (–)	– (–)
Ägg och äggprodukter	50 (0)	34 (0)	– (–)	18 (0)	20 (0)	9 (0)
Ost och mejeriprodukter	298 (0)	63 (3)	27 (1)	50 (0)	50 (0)	58 (0)
Fisk- och skaldjursprodukter	688 (0)	379 (0)	52 (2)	79 (2)	74 (0)	114 (1)
Frukt och grönsaker	655 (0)	619 (7)	403 (1)	489 (18)	68 (0)	147 (0)
Glass och efterrätter	868 (0)	596 (0)	91 (0)	69 (0)	14 (0)	5 (0)
Preparerad mat, övrigt	3 744 (1)	4 008 (0)	568 (1)	644 (0)	642 (7)	593 (0)
<i>Summa från kommuner</i>	9 539 (3)	7 715 ³ (23)	1 141 ⁴ (5)	2 896 ³ (21)	1 238 ³ (7)	1 188 ³ (1)

1) Hazard Analysis of Critical Control Points.

2) Benmjöl och grevar.

3) Exklusive Övriga djurslag.

4) Exklusive Nöt och fläsk, Fjäderfä, Övriga djurslag samt Ägg och äggprodukter.

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Tabell 18.6

Resultat från provtagning och analys efter *Campylobacter* 2000–2011*Results from sampling and analysis of Campylobacter*

	Antal prov (Antal positiva prov)						
	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Provtagning på slakteri</i>							
Fjäderfä	4 222 (682) ¹	2 974 (393)	2 603 (329)	2 398 (298)	3 219 (386)	3 357 (444)	2 788 (357)
<i>Provtagning i butik</i>							
Nöt	1 543 (0)	– –	– –	.. ² ² ² ² ..
Fjäderfä	858 (80)	57 (1)	14 (1)	.. ² ² ² ² ..
Preparerad mat	39 (0)	271 (0)	24 (1)	.. ² ² ² ² ..
Övrigt	328 (0)	209 (2)	20 (0)	.. ² ² ² ² ..

1) Ej jämförbar med värden från 2003 eller senare p.g.a. förändrad provtagning.

2) För få prover. Redovisas ej.

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om
 – *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
 – *Konsumentprisindex för livsmedel*
 – *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har som syfte att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter fr.o.m. år 2000. Urvalet av prisnoteringsställen förnyas årligen, vilket inverkar på jämförbarheten av genomsnittliga priser mellan olika år. Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Vid indexberäkningarna elimineras effekterna av urvalsbyten. Index – och inte priser – bör därför användas vid studier av prisutvecklingen (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 190 %, medan den allmänna prisnivån (totalindex) stigit med 214 % under samma period.

I **figur 19A** visas utvecklingen mellan 1980 och 2012 för några livsmedelsgrupper. Fram till början av 1990-talet var prisutvecklingen för livsmedel snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån. Detta byttes mot en långsammare utveckling fram till de senaste åren då prisnivån för livsmedel åter accelererat.

Justeringar av momsatsen för livsmedel under 1990-talet bidrog till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsen på livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsen på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %. Undantag från den 12-procentliga momsatsen på livsmedel är dricksvatten från vattenkran samt spritdrycker, vin och öl med högre alkoholhalt än folköl.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammare än genomsnittet för kött, för oljor och fetter, för frukt, för grönsaker, för alkoholfria drycker, för kaffe, te och kakao samt för mineralvatten, läskedrycker, juicer. Till de varugrupper där priserna har ökat snabbare än priserna generellt hör bl.a. fisk samt sötsaker och glass (**tabell 19.2**).

Den allra snabbaste prisutvecklingen kan noteras för restaurangpriserna som ökat med 376 % sedan basåret 1980. Till denna höjning bidrar momsbeläggningen av serverings-tjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995.

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex redovisas utförligt i kapitel 10. I **tabell 19.3** lämnas ett sammandrag av utvecklingen för några av de olika indexserierna. Kostnaderna för att ta fram produkter (PM-index) inom jordbruket har stigit med 31,4 % sedan basåret 2005. Avräkningspriserna (A-index) har under samma period ökat med 33,0 %. Konsumentpriserna för sådana jordbruksprodukter som odlas i Sverige, jordbruksreglerade livsmedel, har ökat 18,4 % sedan basåret 2005 (KPI-J). Konsumentprisindex för ”ej jordbruksreglerade livsmedel inklusive moms” har under samma period stigit med

17,3 %. Konsumentprisindex totalt (KPI) steg under samma tidsperiod med 12,1 % och om jordbruksreglerade grödor inte tas med (KPI exklusive jordbruksreglerade livsmedel) blir ökningen av index istället 11,6 %.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex. Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 800 varuvarianter, exklusive vissa färskvaror. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färsk grönsaker insamlas priser på ett urval av s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet.

Insamlingsperioden är sedan 2008 under tre veckor, den vecka i månaden som den 15:e infaller samt veckan innan och veckan efter denna vecka. Prisuppgifterna läses in från kassaregisterdata med undantag för färskvarorna där priser samlas in i butik med hjälp av SCB:s intervjuare i ett slumpmässigt urval av butiker (ca 40 butiker).

Konsumentprisindex

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnittliga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner.

Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande av medlemskort samt återbäring, beaktas inte.

Den relativa betydelsen av de i indexen ingående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s nationalräkenskaper. Beräkningarna baseras på ett butiksurval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Konsumentprisindex är ett kedjeindex med årslänkar. Fram till och med 2004 gällde att varje årslänk beräknades med december föregående år som bas. Från och med 2005 har en ny indexkonstruktion införts i KPI som innebär att index kedjas från år till år istället för december–december. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt.

Fr.o.m. år 2000 infördes en ny indelning av varuklasserna. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion. Indextal enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindextalet. Det omprövas därefter inte och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Vid några tillfällen har det skett misstag vid upprättandet av beräkningsunderlaget, som inneburit att indextalen gett en i någon mån missvisande bild av prisförändringen. I SCB:s publicering redovisas dels de oreviderade fastställda totalindextalen och dels reviderade s.k. *skuggindextal* för KPI totalt samt reviderade indextal för produktgrupper, konsistenta med *skuggindextalen*. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av *skuggindextal*.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indextal avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel ingår i systemet. Beräkningarna har fr.o.m. 2006 år 2005 som basår (tidigare 2000). Indextalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

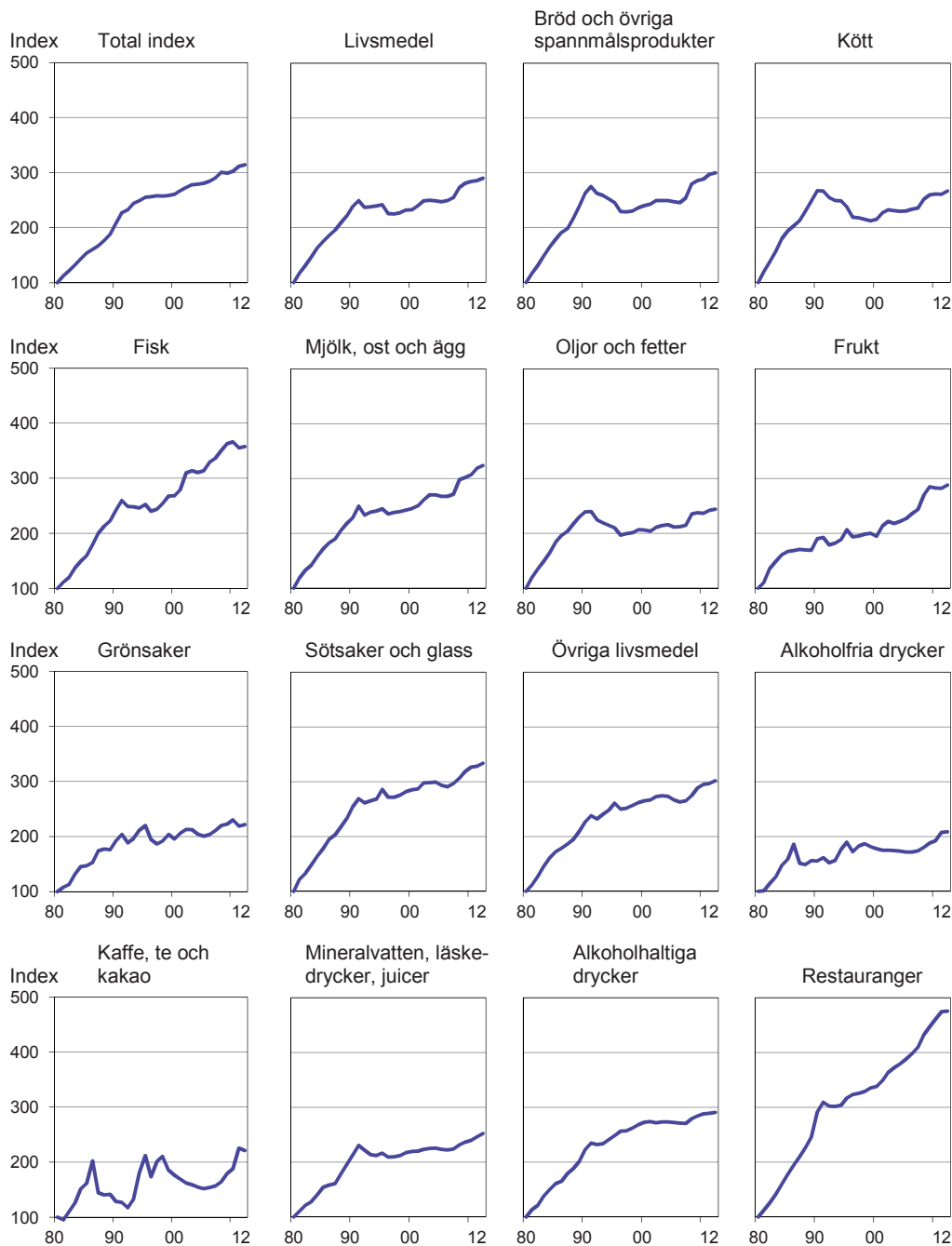
Annan publicering

Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nås från SCB:s webbplats www.scb.se.

Tidigare, i serie JO 46, publicerades t.o.m. år 2002 "Prisindex på livsmedelsområdet, årsstatistik". Fr.o.m. 2002 publiceras månadsstatistik i Statistiska meddelanden serie JO 49 "Prisindex och priser på livsmedelsområdet. Års- och månadsstatistik". Fram t.o.m. 2001 publicerades indexberäkningar i publikationsserien "Prisindex, priser, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Publicering sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om priser och prisindex publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Figur 19A
Konsumentprisindex 1980–2012 (1980=100)
 Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1

Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr

Average yearly retail prices for selected foods

	Kvantitet	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Vetemjöl	2 kg	9,30	9,50	11,60	11,00	10,40	12,50	12,00
Knäckebröd	400 g	13,40	15,40	9,30 ¹	9,50 ¹	9,40 ¹	16,90 ²	17,60 ²
Vetelängd	350 g	17,40	19,60	23,10	23,30	16,50 ³	17,40 ³	17,80 ³
Nötkött, stek	1 kg	77,20	82,10	96,60	99,20	95,70	99,30	98,40
Nötkött, högrev	1 kg	58,10	67,30	80,00	82,60	84,40	92,00	88,60
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	43,90	54,10	66,50	70,30	71,70	73,70	75,40
Mellankalvstek	1 kg	118,90	111,80	..	138,80	143,30	144,40	143,80
Fläskkotlett	1 kg	56,60	55,50	70,20	74,70	72,90	68,60	67,50
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	130,60	129,90	163,90	162,30	119,60	107,80	114,30
Blodpudding	1 kg	22,10	21,00	20,90	19,80	19,00	17,00	19,00
Falukorv	1 kg	40,60	32,50	40,60	44,20	41,90	43,60	42,00
Kyckling, djupfryst, hel	1 kg	24,50	22,40	25,20	29,60	28,00	28,00	31,20
Sill/strömming, färsk	1 kg	33,60	44,10	55,00	59,50	61,80	64,80	62,00
Torskfilé, färsk	1 kg	89,60	114,50	153,70	135,80	138,90	151,30	144,00
Torskfilé, djupfryst	400 g	33,90	28,30	38,30	35,90	36,20	37,10	36,00
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,40	7,20	7,90	8,00	8,10	8,60	8,70
Filmjök	1 l	7,60	8,50	10,90	10,30	11,30	12,20	11,60
Ägg, lösvikt	1 kg	18,80	21,50	26,60 ⁴	27,90 ⁴	27,40 ⁴	28,20 ⁴	28,00 ⁴
Ost, herrgårds-	1 kg	62,60	66,40	79,50	76,40	76,40	79,70	76,30
Smör	500 g	21,70	22,50	..	25,80	26,00	27,50	27,20
Hushållsmargarin	500 g	11,80	11,90	13,70	13,30	13,80	14,60	13,80
Potatis	2 kg	14,20	15,60	22,40	21,80	22,20	8,70 ⁵	7,40 ⁵
Morötter, tvättade	500 g	5,60	6,50	7,00	6,80	6,50	6,90	7,30
Lök, gul	1 kg	5,80	7,80	8,40	7,70	10,50	9,90	8,50
Tomater	1 kg	22,10	24,00	24,10	25,00	29,50	22,50	25,40
Gurka	1 kg	20,60	21,00	21,00	25,90	25,00	21,10	23,30
Salladskål	1 kg	12,30	18,20	21,70	19,90	24,50	21,90	21,00
Apelsiner	1 kg	10,70	13,80	16,80	17,00	17,20	15,50	16,60
Päron	1 kg	13,70	16,00	22,90	23,70	20,80	20,10	20,50
Kaffe	500 g	30,50	24,60	27,10	29,80	31,60	39,90	38,80
Strösocker	1 kg	9,40	9,90	9,90	9,80	9,60	9,70	10,30
Läskedryck	1/3 l	3,50	3,30	5,40	6,10	6,20	6,80	7,00
Renat brännvin	1/1 but.	201,70	205,00	199,00	199,00	199,00	199,00	199,00
Öl, klass II, 3,5 %	1/2 l	9,80	10,30	10,10	10,30	10,50	11,10	11,00

1) Avser 200 g.

2) Avser 550 g.

3) Avser 250 g.

4) Medelstora frigående 15-pack.

5) Avser 1 kg.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI)¹, vissa livsmedelsgrupper enligt COICOP, skuggindextal² (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total-index	Varav								
		Livs-medel	Varav							
			Bröd och övriga spannmålsprodukter	Kött	Fisk	Mjök, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön-saker	Söt-saker och glass
2012	314,20	290,44	300,04	266,56	357,48	323,29	244,22	288,17	221,62	333,75
2011	311,43	285,91	297,25	261,06	355,45	318,28	241,56	281,93	218,64	328,35
2010	302,47	284,46	288,29	261,45	366,34	306,58	236,38	282,79	230,46	326,84
2009	299,01	280,68	286,05	259,64	362,92	301,81	237,22	284,82	222,56	318,17
2008	300,50	273,16	279,80	252,13	350,41	297,88	235,30	270,23	219,81	306,61
2007	290,51	254,66	254,06	236,08	336,42	271,10	214,62	243,60	210,59	296,43
2006	284,22	249,34	245,60	233,69	329,47	267,49	212,00	235,77	203,65	290,83
2005	280,41	247,27	247,38	230,16	313,48	267,51	211,62	226,43	200,67	293,61
2004	279,14	248,89	249,54	229,61	310,39	269,83	215,63	221,83	204,22	299,38
2003	278,11	249,96	249,30	230,90	313,68	269,91	214,30	218,02	212,18	298,32
2002	272,85	248,99	249,16	232,81	309,82	261,08	210,93	221,90	213,07	297,52
2001	267,09	240,16	243,04	227,01	278,85	250,11	204,05	213,69	205,76	286,80
2000	260,81	232,36	240,13	215,45	268,37	245,10	205,91	194,67	195,52	285,54
1999	258,49	231,80	236,64	212,59	267,56	242,55	206,42	200,03	203,84	282,01
1998	257,30	227,37	230,67	215,20	254,22	239,80	201,34	198,16	191,80	275,66
1997	257,99	225,13	228,76	217,80	243,52	238,21	199,57	195,15	186,26	271,70
1996	256,30	225,60	229,23	219,15	239,92	235,22	196,54	193,56	194,68	271,67
1995	254,94	241,83	245,47	238,19	252,22	244,41	209,90	206,64	219,80	285,84
1990	207,58	238,52	262,50	267,10	241,59	228,18	239,08	190,11	191,57	254,25
1985	153,75	174,97	178,74	193,95	159,15	171,72	183,63	166,73	147,05	178,34

1) KPI fastställs och publiceras med två decimaler från januari 2006. Decimalerna är osäkra.

2) Benämningen "skuggindextal" indikerar att indextalen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Övriga livsmedel	Alkohol- fria- drycker	Kaffe, te och kakao	Mine- ralvat- ten, läske- drycker, juicer	Alko- hol- hal- tiga drycker	Varav Sprit- drycker	Vin	Öl	Res- tau- ranger
2012	301,62	208,86	221,28	252,17	290,92	298,66	300,59	270,32	475,58
2011	296,43	207,55	225,35	246,42	289,17	298,35	298,55	268,03	474,10
2010	294,83	192,42	187,79	239,53	288,20	297,47	297,74	266,79	460,54
2009	288,61	187,92	179,17	236,39	284,42	294,79	293,80	262,47	446,50
2008	274,75	180,30	164,00	231,59	279,07	291,01	288,72	255,54	432,63
2007	265,41	173,83	156,49	224,15	270,83	288,96	284,77	237,28	409,92
2006	263,04	171,89	153,97	222,15	271,26	290,06	284,77	237,96	397,87
2005	266,89	171,87	151,79	223,43	272,36	291,00	285,54	239,78	387,82
2004	273,27	173,64	154,39	225,33	273,33	291,40	283,61	245,07	379,05
2003	274,19	174,64	158,63	224,75	273,25	290,86	279,13	250,80	372,22
2002	272,86	175,04	161,85	223,12	271,45	290,10	276,88	248,94	363,30
2001	266,86	175,00	168,97	220,10	274,08	288,04	288,19	245,42	348,94
2000	265,40	177,75	176,01	219,57	272,70	284,44	290,11	242,29	338,06
1999	262,02	181,33	185,22	217,37	268,26	279,04	283,02	241,68	334,99
1998	256,51	186,91	210,42	211,73	261,73	273,89	271,12	239,67	328,66
1997	251,60	182,86	200,99	209,95	257,07	267,21	263,44	240,01	325,38
1996	250,11	172,32	173,45	209,29	256,24	260,62	259,94	248,00	323,33
1995	260,72	189,66	211,77	216,21	248,39	251,68	250,88	242,49	316,60
1990	226,50	155,30	128,42	212,81	222,81	216,96	217,51	236,00	291,19
1985	172,11	158,93	161,27	154,45	160,85	159,23	164,18	157,51	177,47

Tabell 19.3
Prisindex inom livsmedelsområdet (2005=100)

Price index numbers in the food sector

		2005	2009	2010	2011	2012
Produktionsmedelsprisindex	PM-index	100	121,5	120,3	128,3	131,4
Avräkningsprisindex	A-index	100	115,5	128,8	133,9	133,0
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	100	115,2	115,3	121,2	123,1
Konsumentprisindex för jordbruks- reglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	100	113,7	114,5	116,8	118,4
Konsumentprisindex för jordbruks- reglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100	113,7	114,5	116,8	118,4
Konsumentprisindex för ej jordbruks- reglerade livsmedel, inkl. moms		100	112,4	115,0	115,4	117,3
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		100	113,1	117,2	116,2	117,9
Konsumentprisindex totalt, exkl. jord- bruksreglerade livsmedel		100	106,1	107,4	110,6	111,6
Konsumentprisindex totalt	KPI	100	106,6	107,9	111,1	112,1

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar, vilket möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolymer, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdesskatter i EU-länderna.

Sammanfattning

Konsumtion

Priser och prisutveckling på livsmedel är en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.1** visas livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och vissa andra länder år 2011. Tabellen visar att länder som t.ex. Lettland, Estland, Polen, och Slovakien har betydligt högre livsmedelsandelar än övriga EU-länder. För Luxemburg, Storbritannien, Österrike och Irland var livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen lägst inom EU. För Sverige består 12,2 % av den individuella privata konsumtionen av livsmedelskonsumtion, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet, 12,9 %.

Bulgarien, Ungern och Tjeckien har – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel och alkoholfria drycker inom EU räknat per invånare. Luxemburg, Grekland och Frankrike har den högsta konsumtionsutgiften per invånare. Sverige har 6 % högre konsumtion av livsmedel och alkoholfria drycker per invånare än genomsnittet för EU (**tabell 20.2 och figur 20A**).

Prisnivåer

Livsmedelspriserna 2011 var 20 % högre i Sverige än genomsnittet för EU. Av de nordiska länderna hade Island och Finland de lägsta priserna på livsmedel. Största skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, där Sverige låg 57 % över EU. Av de nordiska länderna var det lägst priser på alkoholhaltiga drycker i Danmark (**tabell 20.3**).

Prisnivån för total privatkonsumtion i Sverige var 30 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var dock betydligt större år 1990, då den var 42 %. De senaste åren har prisnivån legat omkring 20 % högre i Sverige med undantag för 2009 (**tabell 20.4**).

Prisutveckling

Mellan 2011 och 2012 har livsmedelspriserna i Sverige stigit med 1,7 %. I genomsnitt för EU har livsmedelspriserna stigit med 3,6 % under samma period. Bland de redovisade EU-länderna har Ungern och Tjeckien haft de kraftigaste ökningarna av livsmedelspriserna, med 9,3 respektive 8,7 %.

Prisutvecklingen totalt enligt HIKP (harmoniserat index för konsumentpriser) har i Sverige varit lägre än inom EU som helhet, 1 % jämfört med 3 % för EU mellan 2011 och 2012 (**tabell 20.5 och figur 20B**).

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark den näst högsta basskattesatsen för moms inom EU, 25 %. Bara Ungerns basskattesats, 27 %, ligger högre och lägst har Luxemburg med 15 %.

Momsen på livsmedel kan variera i olika länder efter vilken typ av livsmedel det rör sig om. I Sverige är momsen på livsmedel 12 %. Många länder inom EU har högre moms på alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 % (**tabell 20.6**).

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som baseras på bruttonationalprodukten per capita. Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att möjliggöra reella jämförelser. Kraftiga svängningar i valutakurser gör dock att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräkenskaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella specifikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I **tabell 20.2** visas konsumtionsvolymen per invånare i olika länder där genomsnittet för EU-27 är jämförelsegrunden (EU-27=100). Eftersom jämförelsen baseras på reala värden där prisskillnader mellan länder eliminerats uttrycker indextalen enbart skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvikelserna från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land jämfört med EU-27.

Prisnivåer

Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen. Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för hur dyrt/billigt ett land är i förhållande till ett annat land.

Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10 norska kronor och motsvarande kaka i

Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteten $15/10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs. chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.3** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från EU-27:s i olika länder år 2011.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.3** visas i **tabell 20.4** prisnivåindex för olika länder inom OECD från 1990 till 2011.

Prisutveckling

Med 2005 som basår beräknas i Sverige, liksom i övriga europeiska länder, ett harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP). Detta index beräknas enligt gemensamma regler och är därför jämförbart mellan länder. Konsumentprisindex (KPI) beräknas och publiceras parallellt med HIKP. HIKP utgör målvariabel för Europeiska centralbankens (ECB:s) penningpolitik avseende eurovalutan. HIKP ligger även till grund för utvärdering enligt det s.k. konvergenskravet på prisstabilitet vid inträde i den europeiska monetära unionen (EMU).

I **tabell 20.5** jämförs den allmänna konsumentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna och vissa andra länder.

Annan publicering

Eurostat redovisade varje år partitetstalsberäkningarna i en särskild rapport, senast i "Purchasing power parities and related economic indicators – Results for 1998" Eurostat, 2000 Edition. Resultat har sedan dess endast publicerats elektroniskt. Tabellerna 20.1–20.3 baseras därför på uppgifter hämtade från Eurostats databas.

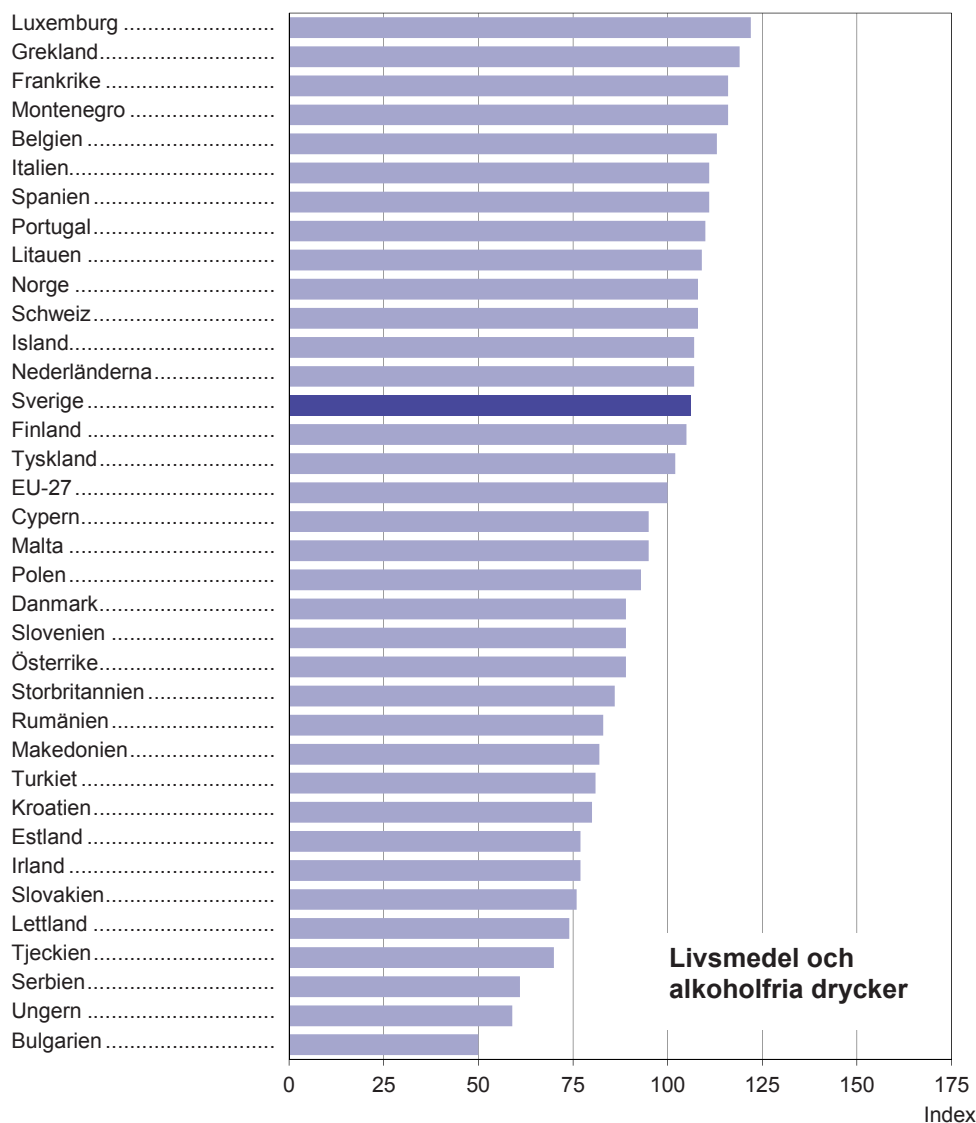
Uppgifterna i tabell 20.4 har hämtats via personligt meddelande från OECD.

Uppgifterna i tabell 20.5 hämtas också från Eurostats databas.

Uppgifter om mervärdesskatter i olika länder (tabell 20.6) redovisas varje år av EU-kommissionen i en särskild promemoria, senast i "VAT Rates Applied in the Member States of the European Union. Situation at 14 th January 2013". Här påpekas att den är baserad på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna.

Figur 20A Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2011 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)

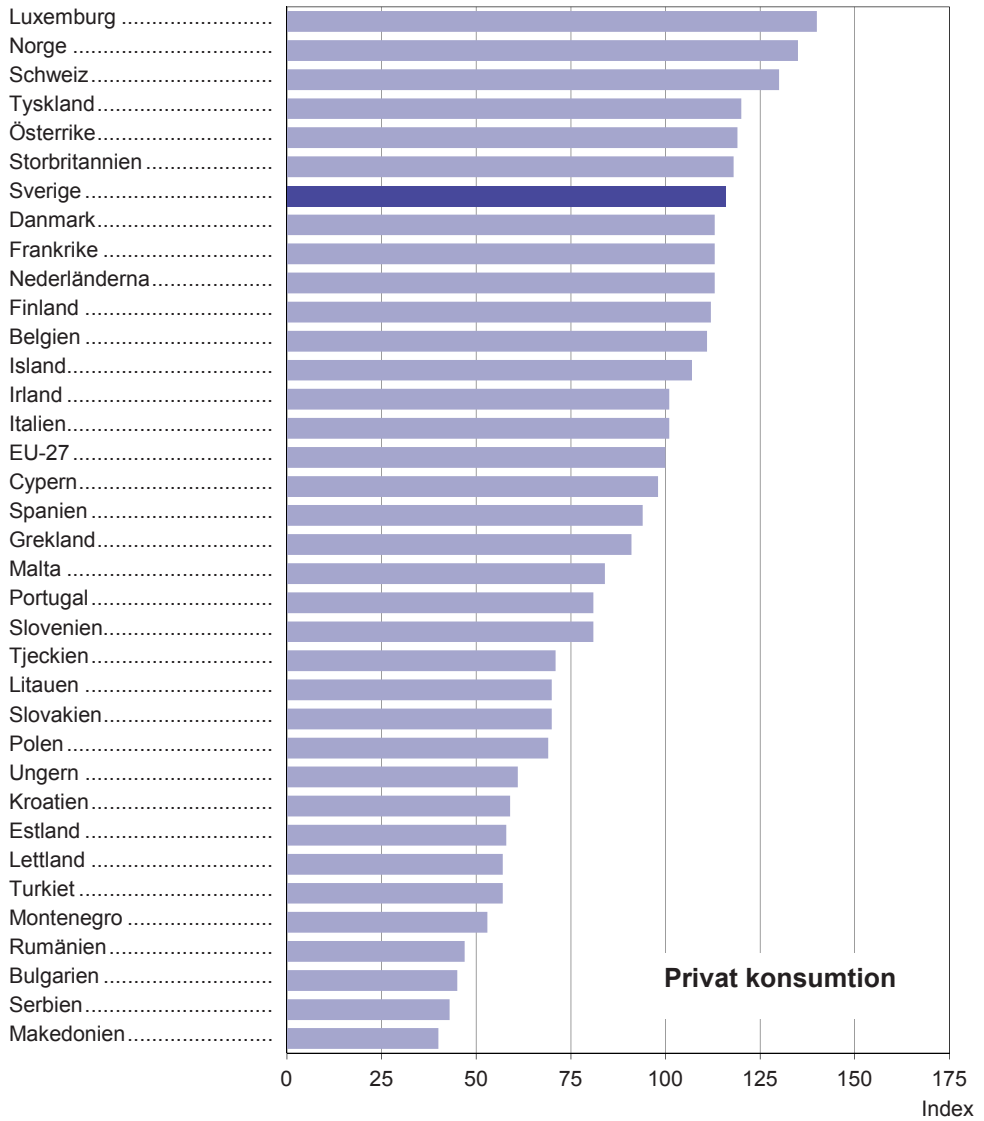
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries

1) Indextalen återspeglar enbart volymkillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.

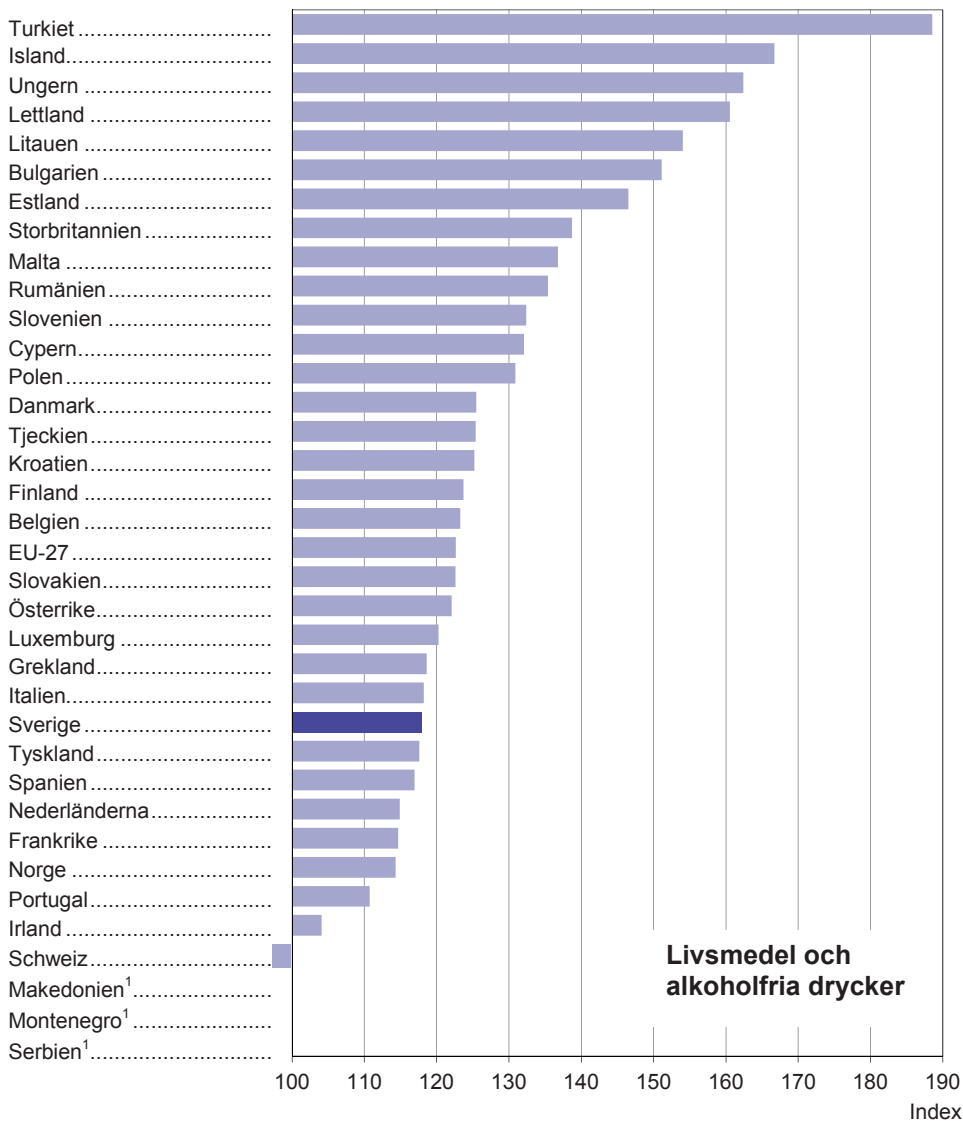
Källa: Eurostat.

Figur 20A (forts.)

Figur 20B
Harmoniserat index för konsumtionspriser (HIKP) 2012 för EU-länderna och
vissa andra länder (2005=100)

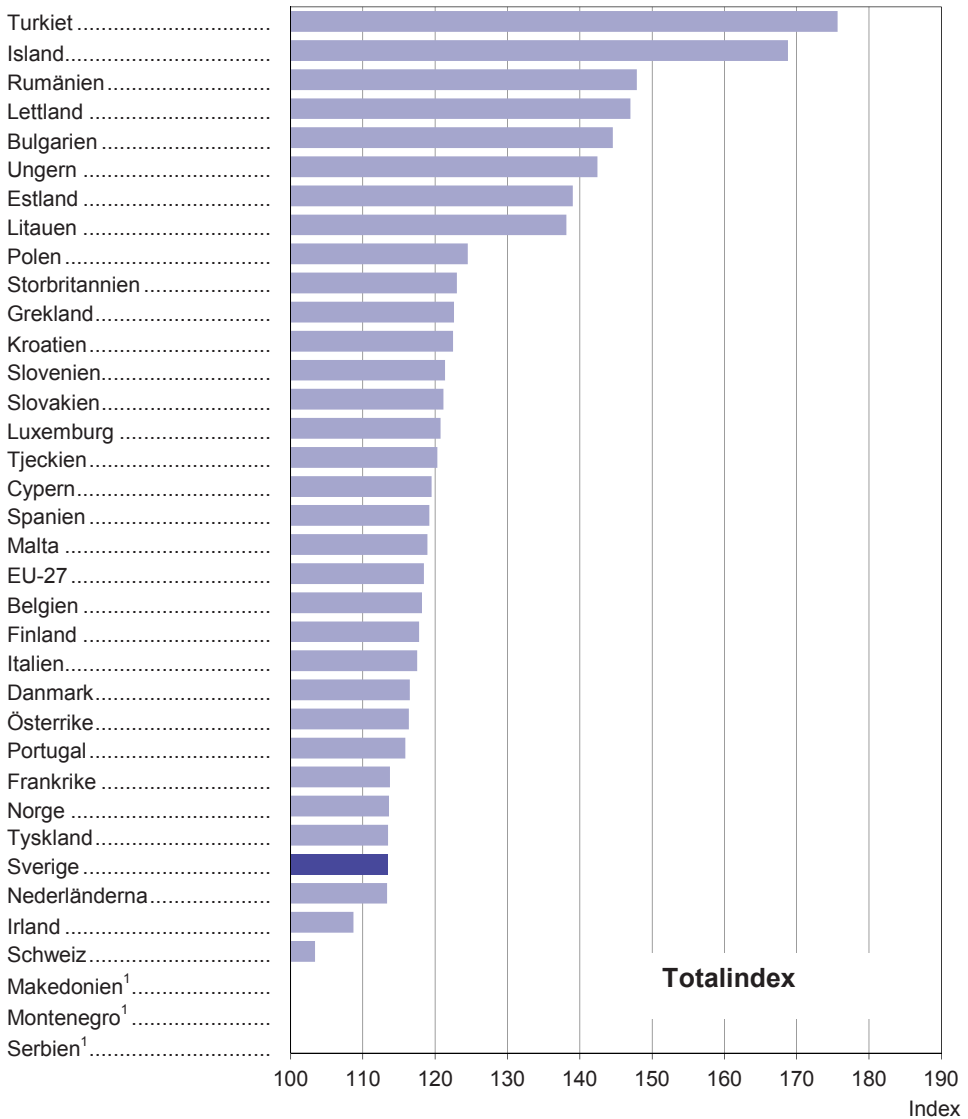
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries

1) Inga redovisade siffror.

Källa: Eurostat.

Figur 20B (forts.)

Tabell 20.1**Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2011¹, procent***Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

Land	Livs- medel och alko- holfria drycker	Bekläd- nads- artiklar och skor	Bostad, vatten, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell privat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	12,2	4,8	26,9	56,1	100,0	66,9
Belgien	13,4	5,0	23,9	57,7	100,0	68,3
Bulgarien	100,0	70,3
Cypern	12,6	6,0	18,6	62,8	100,0	75,6
Danmark	11,4	4,6	29,1	54,9	100,0	69,1
Estland	19,8	6,3	20,0	53,9	100,0	62,0
Finland	12,2	4,9	26,9	56,0	100,0	71,8
Frankrike	13,5	4,3	25,1	57,1	100,0	73,7
Grekland ²	16,2	3,7	23,8	56,3	100,0	81,7
Irland	10,4	4,4	21,5	63,7	100,0	61,0
Island	14,6	4,2	22,4	58,8	100,0	68,5
Italien	14,2	7,4	22,4	56,0	100,0	73,5
Kroatien	100,0	..
Lettland	19,9	4,9	24,8	50,4	100,0	70,0
Litauen	100,0	74,3
Luxemburg	8,5	4,6	23,9	63,0	100,0	41,4
Makedonien	100,0	..
Malta	15,2	4,3	12,0	68,5	100,0	72,4
Montenegro	100,0	..
Nederländerna	11,8	5,4	23,8	59,0	100,0	62,1
Norge	13,3	5,3	21,7	59,7	100,0	55,3
Polen	18,9	4,2	24,3	52,6	100,0	71,6
Portugal	16,8	6,0	15,3	61,9	100,0	77,6
Rumänien	100,0	72,1
Schweiz	100,0	..
Serbien	100,0	..
Slovakien	17,4	4,0	25,5	53,1	100,0	66,2
Slovenien	14,8	5,5	19,4	60,3	100,0	70,2
Spanien	100,0	70,4
Storbritannien	9,1	6,0	24,0	60,9	100,0	78,3
Tjeckien	14,5	3,1	26,5	55,9	100,0	61,5
Turkiet	100,0	71,2
Tyskland	11,5	4,9	24,4	59,2	100,0	69,7
Ungern	17,1	2,8	21,9	58,2	100,0	63,7
Österrike	9,9	5,7	21,5	62,9	100,0	65,5
EU-27	12,9	5,3	23,6	58,2	100,0	71,4

1) Databasuttag mars 2013.

2) Preliminära siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2**Indextal¹, baserade på hushållens individuella konsumtionsutgifter, per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2011² (EU-27=100)***Indices of real value per head, of final consumption expenditure by households, for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

Land	Privata konsumtionsutgifter	Livsmedel, alkoholfria drycker	Livsmedel	Alkoholfria drycker	Alkoholhaltiga drycker ³	Tobak	Restauranger, caféer, hotell
Sverige	116	106	106	109	116	74	60
Belgien	111	113	113	113	131	115	75
Bulgarien	45	50	48	67	68	89	38
Cypern	98	95	95	97	111	166	189
Danmark	113	89	89	91	116	108	56
Estland	58	77	78	66	174	78	52
Finland	112	105	106	90	167	87	75
Frankrike	113	116	116	123	131	81	95
Grekland ⁴	91	119	125	58	38	197	137
Irland	101	77	79	60	122	81	138
Island	107	107	105	133	92	63	94
Italien	101	111	113	98	61	110	124
Kroatien	59	80	78	102	99	153	94
Lettland	57	74	77	51	129	71	30
Litauen	70	109	114	69	171	83	23
Luxemburg	140	122	115	193	304	855	163
Makedonien	40	82	85	58	16	79	19
Malta	84	95	93	105	54	79	166
Montenegro	53	116	118	103	54	132	72
Nederländerna	113	107	107	107	91	101	64
Norge	135	108	103	152	95	72	72
Polen	69	93	95	76	101	97	18
Portugal	81	110	115	60	73	76	126
Rumänien	47	83	89	27	33	69	21
Schweiz	130	108	105	143	238	150	124
Serbien	43	61	61	63	41	115	11
Slovakien	70	76	77	61	85	71	45
Slovenien	81	89	87	105	79	186	69
Spanien	94	111	114	88	55	127	212
Storbritannien	118	86	85	101	94	57	130
Tjeckien	71	70	70	70	153	173	79
Turkiet	57	81	83	61	9	76	40
Tyskland	120	102	98	140	142	107	81
Ungern	61	59	56	81	93	114	57
Österrike	119	89	84	141	130	162	185
EU-27	100	100	100	100	100	100	100

1) Indextalen återspeglar enbart volymkillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.

2) Databasuttag april 2013.

3) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

4) Uppskattade siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2011² för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)***Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries***SNA-klassificering**

Land	Privat konsumtion	Livsmedel	Bröd, spannmålsprodukter	Kött	Fisk	Mjolk, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grönsaker, potatis	Andra livsmedel
Sverige	131,8	119,9	130,9	122,2	109,2	107,6	110,9	137,0	112,3
Belgien	115,3	111,5	107,9	121,3	117,5	110,9	113,5	104,9	108,7
Bulgarien	43,7	68,8	56,1	64,8	73,6	91,3	98,3	60,8	89,2
Cypern	90,6	108,8	122,4	89,8	117,1	142,2	115,0	88,8	124,7
Danmark	146,8	138,9	159,7	139,2	125,3	117,0	157,2	124,4	173,1
Estland	70,7	86,2	84,4	83,5	86,6	90,3	116,4	78,0	99,5
Finland	125,6	117,0	130,6	111,2	107,3	115,8	111,7	118,9	117,6
Frankrike	111,4	109,7	106,0	118,9	110,0	99,7	99,4	120,5	102,4
Grekland	92,4	104,6	116,2	93,4	113,2	131,7	122,9	79,4	122,8
Irland	119,4	117,0	111,1	114,0	107,2	119,1	102,9	132,8	118,5
Island	112,6	116,8	131,9	123,8	99,1	109,1	92,7	113,3	129,1
Italien	105,3	114,0	114,6	115,9	115,0	125,6	103,9	106,1	116,9
Kroatien	69,2	92,2	95,2	79,7	100,1	97,8	103,3	87,7	112,2
Lettland	66,9	86,3	78,8	80,2	80,6	97,5	115,0	84,6	99,4
Litauen	60,1	77,7	75,4	67,9	73,6	92,2	104,8	75,2	90,0
Luxemburg	135,0	118,7	117,4	130,5	120,6	119,0	114,0	118,0	107,8
Makedonien	41,8	59,4	54,1	55,9	60,6	69,4	65,6	54,9	72,7
Malta	73,3	94,8	94,1	79,2	100,1	112,4	117,2	90,1	114,2
Montenegro	51,5	76,4	71,9	67,5	79,5	76,8	94,3	79,8	95,3
Nederländerna	110,4	96,8	90,5	116,4	104,3	93,4	82,6	96,6	89,0
Norge	162,3	177,2	175,3	185,3	134,0	203,1	169,0	157,3	209,2
Polen	55,1	63,2	59,3	57,9	68,9	65,3	77,0	61,1	77,8
Portugal	84,8	90,1	98,0	76,8	81,5	105,8	96,9	85,7	115,0
Rumänien	52,8	70,1	66,4	62,6	71,3	95,3	95,2	59,1	90,9
Schweiz	164,8	157,6	147,1	218,5	165,3	130,2	149,7	151,0	135,3
Serbien	51,0	81,6	68,1	69,4	90,8	88,3	91,1	97,3	95,7
Slovakien	66,7	88,5	81,5	78,5	100,1	98,5	120,4	91,2	100,0
Slovenien	84,8	98,0	101,6	92,9	101,1	102,0	121,6	90,9	109,3
Spanien	96,2	94,0	111,7	83,8	87,8	94,8	84,4	95,5	104,4
Storbritannien	103,1	94,5	82,9	92,0	91,3	100,1	99,6	106,6	96,0
Tjeckien	71,4	85,9	75,6	79,9	104,3	93,3	106,5	83,1	104,6
Turkiet	57,4	85,7	69,5	73,7	96,7	113,8	117,4	77,6	106,9
Tyskland	102,5	106,8	104,8	124,7	109,9	92,4	99,3	114,6	94,7
Ungern	58,5	85,0	76,9	76,4	90,5	92,3	106,5	85,8	105,3
Österrike	109,7	121,2	134,5	130,4	119,6	101,9	122,5	125,7	113,6
EU-27	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive land, i reala värden, förhåller sig till motsvarande värde för EU-27.

2) Databasuttag april 2013.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

Land	Alkohol-fria drycker	Alkohol-haltiga drycker ³	To-bak	Res-tauranger, caféer, hotell
Sverige	129,0	156,7	129,8	146,5
Belgien	103,9	96,9	98,3	113,2
Bulgarien	77,6	68,0	55,3	45,3
Cypern	113,4	111,5	83,5	99,6
Danmark	180,1	140,2	133,0	152,3
Estland	94,2	102,4	66,4	73,4
Finland	131,5	173,2	107,0	129,3
Frankrike	97,3	89,0	129,4	103,2
Grekland	117,7	132,7	73,8	98,4
Irland	134,2	163,3	203,5	125,3
Island	119,0	209,7	141,4	117,2
Italien	92,1	98,8	100,7	107,1
Kroatien	110,0	106,4	54,7	89,3
Lettland	110,7	112,7	64,0	79,7
Litauen	98,1	95,7	54,7	63,7
Luxemburg	102,8	90,1	82,7	107,0
Makedonien	69,1	67,2	25,2	41,2
Malta	109,1	108,9	90,8	77,4
Montenegro	84,2	91,2	35,1	66,5
Nederländerna	92,2	97,3	106,7	105,2
Norge	203,5	276,7	264,9	182,7
Polen	80,2	94,7	61,5	76,0
Portugal	95,6	89,2	89,3	78,7
Rumänien	77,3	79,9	72,3	50,1
Schweiz	117,2	118,1	128,7	156,6
Serbien	90,5	93,2	31,3	56,5
Slovakien	102,3	92,4	73,3	71,0
Slovenien	91,8	101,2	65,8	87,6
Spanien	95,8	87,9	84,4	94,3
Storbritannien	107,0	135,4	187,7	104,8
Tjeckien	99,7	99,4	69,5	59,6
Turkiet	94,5	192,8	71,9	70,2
Tyskland	101,9	83,8	98,2	101,7
Ungern	88,9	81,7	57,0	51,5
Österrike	112,1	96,1	87,1	104,9
EU-27	100,0	100,0	100,0	100,0

3) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Tabell 20.4**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2011***Comparative price levels for total private consumption*

Land	1990 ¹	1995 ¹	2000 ¹	2005 ¹	2007 ¹	2008 ¹	2009 ¹	2010 ¹	2011
Sverige	142	123	109	123	126	124	113	123	130
Australien	100	88	83	107	117	117	115	136	148
Belgien	107	112	87	110	117	122	118	112	114
Chile	–	65	63	59	62	64	62	68	70
Danmark	136	136	111	145	150	154	151	143	147
Estland	–	41	49	67	80	85	81	77	80
Finland	158	130	103	128	131	134	131	124	128
Frankrike	118	116	90	112	118	123	118	112	113
Grekland	76	81	72	91	98	101	100	97	98
Irland	109	99	98	127	136	143	132	119	120
Island	130	115	123	158	163	128	106	112	117
Israel	–	104	102	87	93	110	106	112	114
Italien	110	88	83	108	112	113	110	104	107
Japan	136	183	169	124	105	114	126	130	133
Kanada	103	80	88	99	110	111	107	118	119
Sydkorea	68	77	75	82	87	73	67	74	76
Luxemburg	102	111	86	115	125	130	128	123	126
Mexico	52	43	73	67	67	67	61	66	66
Nederländerna	102	109	85	108	111	115	114	110	111
Norge	146	133	117	145	150	155	147	152	160
Nya Zeeland	86	84	71	108	108	100	95	109	116
Polen	26	47	49	63	67	76	61	62	61
Portugal	72	81	71	88	94	97	94	89	90
Schweiz	137	150	121	142	137	142	145	149	164
Slovakien	–	39	38	57	69	77	77	72	74
Slovenien	–	74	62	78	86	92	93	88	88
Spanien	99	87	72	94	101	105	103	98	100
Storbritannien	101	91	102	113	125	114	102	102	105
Tjeckien	27	41	41	60	68	85	77	76	79
Turkiet	61	51	53	69	77	75	67	72	66
Tyskland	108	116	91	107	111	115	113	106	106
Ungern	–	43	42	65	73	77	66	65	66
USA	93	87	103	96	93	91	94	94	91
Österrike	106	113	87	106	112	116	114	106	109
OECD	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Serien har delvis reviderats.

Källa: OECD.

Tabell 20.5**Harmoniserat index för konsumentpriser 2011¹ och 2012¹ (HIKP) för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100). Vissa huvudgrupper***Harmonized Index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries.**Selected categories of foodstuffs*

Land	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Sverige	116,25	117,95	124,81	130,48	121,41	121,99	112,31	113,36
Belgien	119,32	123,25	115,84	119,09	118,03	121,13	115,14	118,16
Bulgarien	146,51	151,13	263,67	264,51	155,33	159,22	141,21	144,58
Cypern	128,33	132,08	115,53	118,33	115,14	119,08	115,93	119,52
Danmark	120,30	125,50	122,30	131,60	117,50	121,90	113,80	116,50
Estland	141,64	146,49	153,75	162,08	128,81	137,29	133,40	139,02
Finland	117,16	123,71	123,36	132,03	119,40	124,07	114,16	117,77
Frankrike	111,46	114,68	116,35	122,38	112,87	116,05	111,28	113,75
Grekland	116,91	118,61	149,49	150,54	120,29	122,00	121,35	122,61
Irland	103,50	104,10	115,50	119,60	107,90	108,40	106,60	108,70
Island	157,17	166,71	170,28	177,97	146,84	155,37	159,22	168,79
Italien	115,20	118,20	124,70	132,00	112,90	114,60	113,80	117,50
Kroatien	120,88	125,22	134,84	140,12	119,82	119,15	118,49	122,46
Lettland	156,93	160,57	215,26	221,52	140,62	145,07	143,73	147,02
Litauen	149,45	154,06	156,68	162,24	134,21	138,82	133,90	138,14
Luxemburg	117,16	120,25	127,03	131,33	119,60	123,05	117,32	120,72
Makedonien
Malta	129,43	136,78	114,61	119,43	118,63	125,90	115,19	118,91
Montenegro
Nederländerna	112,61	114,88	124,85	130,19	120,06	122,70	110,23	113,34
Norge	113,00	114,30	124,20	128,10	124,00	127,50	113,10	113,60
Polen	125,70	130,90	139,60	146,20	125,80	129,50	120,10	124,50
Portugal	107,28	110,72	143,58	150,38	112,87	117,15	112,72	115,85
Rumänien	132,42	135,40	263,66	275,35	136,73	139,71	143,04	147,88
Schweiz	98,50	97,70	112,90	114,90	109,10	109,60	104,20	103,40
Serbien
Slovakien	117,60	122,60	134,74	139,93	122,06	126,17	116,79	121,16
Slovenien	127,28	132,40	139,23	148,58	124,04	128,00	118,03	121,35
Spanien	114,56	116,92	150,76	159,66	119,96	121,01	116,35	119,18
Storbritannien	134,30	138,70	132,30	140,30	122,10	125,90	119,60	123,00
Tjeckien	116,70	125,40	140,40	144,00	117,70	121,10	116,20	120,30
Turkiet	173,41	188,53	223,59	254,92	185,43	202,40	161,22	175,65
Tyskland	113,90	117,60	114,80	118,10	110,80	112,90	111,10	113,50
Ungern	153,09	162,40	138,24	158,15	134,92	140,73	134,79	142,42
Österrike	118,14	122,05	115,90	118,79	115,22	118,90	113,42	116,34
EU-27	119,04	122,64	130,84	137,00	117,50	120,07	115,38	118,43

1) Databasuttag mars 2013.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.6

Mervärdesskattesatser inom EU den 14 januari 2013, procent

VAT rates in EU-countries at 14th January 2013, per cent

Land	Livs- medel	Drycker						Restau- ranger	Bas- skatte- sats ¹
		Sprit- drycker	Vin	Öl	Mineral- vatten	Läske- drycker	Frukt- juicer		
Sverige	12 ²								
"	25	25	25	25	12	12	12	12	25
Belgien	6								
"	12								
"	21	21	21	21	6	6	6	12 ³	21
Bulgarien	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Cypern	5								
"	18	18	18	18	18	5	5	8	18
Danmark	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Estland	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Finland	14	24	24	24	14	14	14	14	24
Frankrike	5,5								
"	7								
"	19,6	19,6	19,6	19,6	5,5	5,5	5,5	7 ⁴	19,6
Grekland	13	23	23	23	13	13	13	23	23
Irland	0								
"	4,8								
"	13,5								
"	23	23	23	23	23	23	23	9 ³	23
Italien	4								
"	10	21	21	21	21	21	21	10	21
Lettland	12 ⁵								
"	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Litauen	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Luxemburg	3	15	12	15	3	3	3	3	15
Malta	0 ⁶	18	18	18	18	18	18	18	18
Nederländerna	6	21	21	21	6	6	6	6 ⁴	21
Polen	5								
"	8								
"	23	23	23	23	23	23	8	8 ⁴	23
Portugal	6								
"	13								
"	23	23	13	23	13	23	6	23	23
Rumänien	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Slovakien	10								
"	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Slovenien	8,5	20	20	20	8,5	8,5	8,5	8,5 ⁷	20
"								20	
Spanien	4								
"	10	21	21	21	10	10	10	10	21
Storbritannien	0								
"	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Tjeckien	15	21	21	21	15	15	15	21	21
Tyskland	7								
"	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Ungern	18 ⁸								
"	27	27	27	27	27	27	27	27	27
Österrike			12						
"	10	20	20	20	20	20	20	10 ⁹	20

1) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

2) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12 %.

3) Drycker ingår ej.

4) Alkoholhaltiga drycker har basskattesats.

5) Produkter för barn.

6) För vissa konfektyrer är skattesatsen 5 %.

7) Tillämpas för tillagning av måltider.

8) Avser mjölk och mjölkprodukter (exkl. modersmjölk), mejeriprodukter, smaksatt mjölk och produkter innehållande spannmål, mjöl, stärkelse eller mjölk.

9) 10 % för mat, mjölk o. choklad, 20 % för kaffe, te, andra alkoholhaltiga och icke alkoholhaltiga drycker.

Källa: Eurostat.

Lantbruksregistret

Inledning

Lantbrukregistret (LBR), som infördes 1968 är ett årligt register, som används vid produktion av jordbruksstatistik och innehåller uppgifter om landets jordbruksföretag. Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU 1995 fick registret i stort sett bara rollen som underlag för statistik på jordbruksområdet.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder inom jordbruksområdet, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Registrets omfattning

Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR. Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på mer än 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på mer än 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

I LBR registreras fr.o.m. 2010 samtliga jordbruksföretag i landet som i juni, specifikt räkningsdatum aktuellt år, uppfyllde något av följande kriterier:

- a) brukade mer än 2,0 ha åkermark
- b) brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- c) bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.
- d) innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari till specifikt räkningsdatum i juni aktuellt år omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfå.

I LBR registreras fr.o.m. år 2000 till och med 2009 följande grupper av jordbruksföretag:

- a) företag med mer än 2 hektar åkermark,
- b) företag med högst 2 hektar åkermark men med stora djurbesättningar med nötkreatur, får, svin eller höns.
- c) företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehåller LBR 68 150 företag 2010. Med den nya avgränsningen innehåller LBR 71 091 företag. Således gör den nya avgränsningen att LBR ökar med ca 3 000 företag. Dessa företag återfinns i stort sett bara i storleksklassen företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre. För en jämförelse mellan de olika avgränsningarna, se tabblån på nästa sida.

LBR:s avgränsning 1995–2009 Företag med...	LBR:s avgränsning fr.o.m. 2010 Företag med...
mer än 2,0 ha åker- mark	mer än 2,0 ha åker- mark
minst 0,25 ha frilands- areal av trädgårds- växter	minst 5,0 ha jordbruks- mark
minst än 200 kvm växt- husyta	minst 0,25 ha frilands- areal av trädgårdsväxter
minst 50 mjölkkor	minst 200 kvm växt- husyta
minst 250 nötkreatur	minst 10 nötkreatur
minst 250 svin	minst 50 svin
minst 50 suggor	minst 10 suggor
minst 50 tackor	minst 20 får
minst 1 000 fjäderfä	minst 1 000 fjäderfä

För vissa år före 1995 ingick inte vissa trädgårdsföretag i LBR. För varje jordbruksföretag ingår ett stort antal uppgifter i registret. De viktigaste är följande:

- företagarens namn, adress, personnummer och telefonnummer
- åkerarealens användning och arealen betesmark
- antal husdjur av olika slag
- arealen skogsmark.

Uppgifterna i registret ska avse förhållandena en viss dag i början av juni respektive år. De år, då EU:s strukturundersökningar genomförs, ingår för en del jordbruksföretag också uppgifter om ägda/arrenderade arealer, maskiner, konstbevattning och sysselsättning på företaget.

Uppgiftsinsamling

Fram t.o.m. 1995 insamlades uppgifter till LBR genom totalundersökningar, dvs. samtliga uppgifter samlades in från samtliga jordbruksföretag. Därefter har totalundersökningar genomförts endast de år då EU:s strukturundersökningar genomförts, dvs. åren 1997, 1999, 2003, 2005, 2007 och 2010. Övriga år har vissa uppgifter samlats in för ett urval av jordbruksföretag.

Fram t.o.m. 1999 samlades alla uppgifter in till LBR genom postenkäter till jordbruksföretagen. Därefter har information från Jordbruksverkets administrativa register i huvudsak använts som underlag. Dessa register är i första hand registret för jordbrukarnas ansökningar om arealbaserade stöd och det centrala nötkreatursregistret (CDB). Utöver detta insamlas information till LBR genom kompletterande enkäter.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län, kommun och församling

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för *län* och till en del även för *kommuner* och *församlingar*. De två sistnämnda redovisas dock inte i Jordbruksstatistisk årsbok.

Under årens lopp har ändringar av gränser skett och även delningar och sammanslagningar av områden. I allmänhet används i statistikredovisningen den indelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker ofta en omräkning till den senast gällande indelningen.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden och riksområden

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t.ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden.

Dessa kan i sin tur sammanföras till tre *riksområden*. De tre riksområdena sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena Götaland, Svealand och Norrland.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen nedan.

3 Riksområden

8 Produktionsområden

18 Produktionsområden

61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

01 Skåne-Hallands slättbygd

19 F.d. Kristianstads län, slättbygden

22 F.d. Malmöhus län, slättbygden

23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

02 Sydsvenska mellanbygden

10 Kalmar län, Kalmarslätten

16 Blekinge län, slättbygden

18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden

21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden

03 Öland och Gotland

13 Kalmar län, Öland

14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

- 04 Östgötaslätten
 - 05 Östergötlands län, Östgötaslätten
- 05 Vänerslätten, del av
 - 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
 - 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
 - 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden

4 Svealands slättbygder (Ss)

- 05 Vänerslätten, del av
 - 35 Värmlands län, slättbygden
 - 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
- 06 Mälar- och Hjälmjarbygden
 - 01 Stockholms län
 - 02 Uppsala län
 - 03 Södermanlands län
 - 40 Örebro län, slättbygden
 - 43 Västmanlands län, slättbygden

2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder**5 Götalands skogsbygder (Gsk)**

- 07 Sydsvenska höglandet
 - 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 08 Jönköpings län
 - 09 Kronobergs län
 - 12 Kalmar län, skogsbygden
 - 15 Blekinge län, skogsbygden
 - 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
 - 20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
 - 24 Hallands län, skogsbygden
 - 30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
 - 34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
 - 61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
- 08 Östsvenska dalbygden
 - 07 Östergötlands län, södra kustlandet
 - 11 Kalmar län, norra kustlandet
- 09 Västsvenska dalbygden
 - 25 Hallands län, norra Halland
 - 26 F.d. Göteborgs och Bohus län, utom södra höglandet
 - 28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna

6 Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

- 10 Södra Bergslagen
 - 04 Östergötlands län, norra skogsbygden
 - 33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 39 Örebro län, södra skogsbygden
- 11 Västsvenska Dalsjöområdet
 - 29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
- 12 Norra Bergslagen
 - 37 Värmlands län, Bergslagen
 - 41 Örebro län, Bergslagen
 - 42 Västmanlands län, Bergslagen
 - 44 Dalarns län, Bergslagen
- 13 Östra Dalarna-Gästrikland
 - 45 Dalarnas län, östra Dalarna
 - 48 Gävleborgs län, Gästrikland

3 Norra Sverige**7 Nedre Norrland (Nn)**

- 14 Kustlandet i nedre Norrland
 - 49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 51 Västernorrlands län, kustlandet
- 16 Nordsvenska mellanbygden
 - 38 Värmlands län, norra Värmland
 - 46 Dalarnas län, mellanbygden
 - 50 Gävleborgs län, inlandet
 - 52 Västernorrlands län, inlandet
 - 55 Jämtlands län, mellanbygden
- 17 Jämtländska siluområdet
 - 54 Jämtlands län, siluområdet

8 Övre Norrland (Nö)

- 15 Kustlandet i övre Norrland
 - 57 Västerbottens län, kustlandet
 - 59 Norrbottens län, kustlandet
- 18 Fjäll- och moränbygden
 - 47 Dalarnas län, fjällbygden
 - 56 Jämtlands län, fjällbygden
 - 58 Västerbottens län, inlandet
 - 60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträfvats beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av tre landsdelar, NUTS 2 av åtta riksområden och NUTS 3 av län. NUTS 2 områdena överensstämmer ej med våra åtta produktionsområden. Inom lantbruksstatistiken tillämpas NUTS 2 endast för rapportering till EU:s statistikbyrå (EUROSTAT).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabell-del. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. Lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

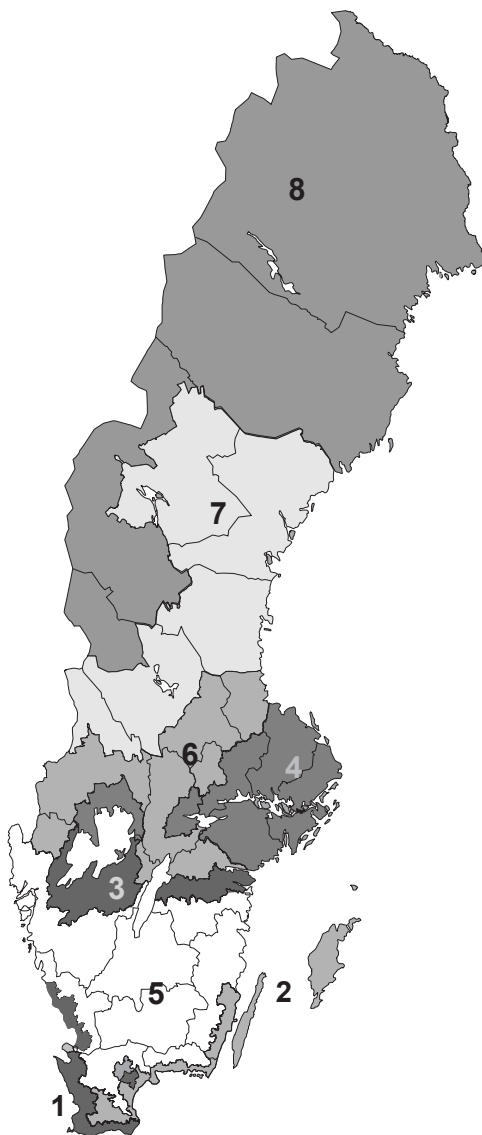
Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområden*The division in 8
production areas*

- 1 Götalands södra slättbygder (Gss)
- 2 Götalands mellanbygder (Gmb)
- 3 Götalands norra slättbygder (Gns)
- 4 Svealands slättbygder (Ss)
- 5 Götalands skogsbygder (Gsk)
- 6 Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)
- 7 Nedre Norrland (Nn)
- 8 Övre Norrland (Nö)

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om jordbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Charlotta Olsson och Lea Wedén vid SCB:s avdelning för regioner och miljö i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Kvalitetsdeklaration

När det gäller årsboksuppgifternas kvalitet hänvisas till:

- angivna källor
- sidan Statistik på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se
- SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksstatistikens organisation

Ansvar för den svenska officiella statistiken är fördelat på 27 statistikansvariga myndigheter. Ansvar för ungefär hälften av den officiella statistiken finns hos SCB och hälften av ansvaret fördelas på övriga 26 statistikansvariga myndigheter.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet för den jordbruksstatistik och vattenbruksstatistik som ingår under statistikområdet Jord- och skogsbruk, fiske enligt Förordning om den officiella statistiken (SFS 2001:100).

Vid sidan av ansvaret för en del av den officiella statistiken har SCB ett övergripande ansvar för samordning och bevakning av systemet Sveriges officiella statistik (SOS).

Avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. SNI har som bas EU:s näringsgrensindelning NACE, Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne. NACE är i sin tur samordnad med den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification).

Från 1 januari 2008 används nya versioner av svensk näringsgrensindelning – SNI 2007 och EU:s näringsgrensstandard – NACE Rev 2.

SNI 2007 är liksom föregångarna SNI 2002 och SNI 92 samordnad med NACE. Detta innebär att SNI 2007 är identisk med NACE på de fyra första nivåerna och skapar därefter nationella indelningar genom att lägga till en femte nivå.

SNI 2007 är en hierarkisk indelning med fem nivåer. Den första nivån (Avdelning) anges av en bokstav – t.ex. C, Tillverkning. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två siffror med efterföljande punkt – t.ex. 10., Livsmedelsframställning. De därpå följande

nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra – t.ex. 10.1, Beredning och hållbarhetsbehandling av kött och köttvaror, 10.11, Beredning och hållbarhetsbehandling av kreaturskött samt 10.111, Kreaturslakt.

Jämfört med SNI 2002 har SNI 2007 fler detaljgrupper. I de fall Sverige inte använder sig av nationella indelningar läggs en nolla till NACE:s fyrsiffriga kod. Är den femte siffran däremot inte en nolla finns en detaljgrupp som är specifik för svensk näringsgrensindelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 2007 (Avdelning/Huvudgrupp/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera ”livsmedelssektorn”.

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn ”livsmedel”, t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

”Livsmedelsbranscher” beskrivna enligt SNI 2007

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	JORDBRUK, SKOGSBRUK OCH FISKE
01.110	Odling av spannmål (utom ris), baljväxter och oljeväxter
01.120	Odling av ris
01.131	Potatisodling
01.132	Sockerbetsodling
01.133	Odling av grönsaker (köksväxter) på friland
01.134	Odling av grönsaker (köksväxter) i växthus
01.135	Svampodling m.m.
01.140	Odling av sockerrör
01.160	Odling av fiberväxter
01.199	Odling av övriga ett- och tvååriga växter
01.210	Odling av druvor
01.220	Odling av tropiska och subtropiska frukter
01.230	Odling av citrusfrukter
01.240	Odling av kärnfrukter och stenfrukter
01.250	Odling av andra frukter och bär samt nötter
01.260	Odling av oljehaltiga frukter
01.270	Odling av växter för dryckesframställning
01.280	Odling av kryddväxter, drog- och medicinalväxter
01.410	Mjolkproduktion och uppfödning av nötkreatur av mjölkras
01.420	Uppfödning av andra nötkreatur och bufflar
01.450	Uppfödning av får och getter
01.461	Uppfödning av smågrisar
01.462	Uppfödning av slaktsvin
01.471	Äggproduktion (för försäljning)
01.472	Uppfödning av fjäderfä, ej äggproduktion
01.491	Renskötsel
01.499	Övrig uppfödning av andra djur
01.500	Blandat jordbruk
01.610	Service till växtodling
01.620	Service till husdjurskötsel
01.630	Bearbetning av skördade växter
01.640	Bearbetning av utsäde
01.700	Jakt och service i anslutning härtill
02.300	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä
03.111	Trålfiske i saltvatten
03.119	Övrigt saltvattensfiske
03.120	Sötvattensfiske
03.210	Fiskodling i saltvatten
03.220	Fiskodling i sötvatten
C	TILLVERKNING
10.111	Kreatursslakt
10.112	Styckning av kött
10.120	Beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
10.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning
10.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk samt skal- och blötdjur
10.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
10.320	Juice- och safttillverkning
10.390	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
10.410	Framställning av oljor och fetter
10.420	Matfettstillverkning
10.511	Ostillverkning
10.519	Annan mejerivarutillverkning
10.520	Glasstillverkning
10.611	Mjöttillverkning
10.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra livsmedelsberedningar av kvarnprodukter
10.620	Stärkelsestillverkning
10.710	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk
10.721	Knäckebrödstillverkning
10.722	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
10.730	Tillverkning av pastaprodukter
10.810	Sockertillverkning
10.821	Tillverkning av sockerkonfektyrer
10.822	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
10.830	Framställning av te och kaffe
10.840	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
10.850	Tillverkning av lagad mat och färdigrätter
10.860	Tillverkning av homogeniserade livsmedelspreparat inklusive dietmat
10.890	Framställning av andra livsmedel
11.010	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker
11.020	Framställning av vin från druvor
11.030	Framställning av cider och andra fruktviner
11.040	Framställning av andra icke-destillerade jästa drycker
11.050	Framställning av öl
11.060	Framställning av malt
11.070	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska
G	HANDEL; REPARATION AV MOTORFORDON OCH MOTORCYKLAR
46.110	Provisionshandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textilhalvfabrikat
46.170	Provisionshandel med livsmedel, drycker och tobak
46.210	Partihandel med spannmål, råttobak, utsäde och djurfoder
46.230	Partihandel med levande djur
46.310	Partihandel med frukt och grönsaker
46.320	Partihandel med kött och köttvaror
46.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
46.340	Partihandel med drycker
46.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
46.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
46.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk, skal- och blötdjur
46.390	Icke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
47.111	Varuhus- och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
47.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
47.210	Specialiserad butikshandel med frukt och grönsaker
47.220	Specialiserad butikshandel med kött och charkuterier
47.230	Specialiserad butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
47.241	Specialiserad butikshandel med bröd och konditorivaror
47.242	Specialiserad butikshandel med konfektyrer
47.250	Specialiserad butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
47.291	Specialiserad butikshandel med hälsokost
47.299	Övrig specialiserad butikshandel med livsmedel
47.810	Torg- och marknadshandel med livsmedel, drycker och tobak
47.992	Ambulerande och tillfällig handel med livsmedel

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
I	HOTELL- OCH RESTAURANGVERKSAMHET
55.101	Hotellverksamhet med restaurangrörelse
56.100	Restaurangverksamhet
56.210	Cateringverksamhet vid enskilda evenemang
56.291	Drift av personalmatsalar
56.292	Centralköksverksamhet för sjukhus
56.293	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
56.294	Cateringverksamhet för transportsektorn
56.299	Övrig cateringverksamhet
56.300	Barverksamhet

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
C	TILLVERKNING
10.910	Framställning av beredda fodermedel
20.150	Tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter
20.200	Tillverkning av bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
22.220	Plastförpackningstillverkning
23.130	Tillverkning av buteljer, glasförpackningar och husgeråd av glas
28.300	Tillverkning av jord- och skogsbruksmaskiner
28.930	Tillverkning av maskiner för framställning av livsmedel, drycker och tobaksvaror
D	FÖRSÖRJNING AV EL, GAS, VÄRME OCH KYLA
35.300	Försörjning av värme och kyla
E	VATTENFÖRSÖRJNING; AVLOPPSRENING, AVFALLSHANTERING OCH SANERING
38.210	Behandling och bortskaffande av icke-farligt avfall
G	HANDEL; REPARATION AV MOTORFORDON OCH MOTORCYKLAR
46.610	Partihandel med jordbruksmaskiner och -utrustning
H	TRANSPORT OCH MAGASINERING
49.200	Järnvägstransport, godstrafik
49.410	Vägtransport, godstrafik
50.201	Reguljär sjötrafik över hav och kust av gods
50.202	Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av gods
50.401	Reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av gods
50.402	Icke reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av gods
51.211	Reguljär lufttransport av gods
51.212	Icke reguljär lufttransport av gods
52.100	Magasinering och varulagring
52.241	Hamngodshantering
52.249	Övrig godshantering
52.290	Övriga stödtjänster till transport

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
M	VERKSAMHET INOM JURIDIK, EKONOMI, VETENSKAP OCH TEKNIK
71.200	Teknisk provning och analys
N	UTHYRNING, FASTIGHETSSERVICE, RESETJÄNSTER OCH ANDRA STÖDTJÄNSTER
77.310	Uthyrning och leasing av jordbruksmaskiner och jordbruksredskap
81.300	Skötsel och underhåll av grönytor
82.920	Förpackningsverksamhet
T	FÖRVÄRVSARBETE I HUSHÅLL; HUSHÅLLENS PRODUKTION AV DIVERSE VAROR OCH TJÄNSTER FÖR EGET BRUK
98.100	Hushållens produktion av diverse varor för eget bruk

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industrins varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper bygger på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev.4 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature).

Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System).

I produktionsstatistiken har KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsiffernivå. KN-nomenklaturen bygger på Tulltaxan, i vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna. Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

I Jordbruksstatistisk årsbok sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.5. Varugrupperingen ansluter till Exportrådet / Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel, se denna bilaga samt www.jordbruksverket.se.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00	Levande djur	01	Levande djur
01	Kött och köttvaror		
	Nötkött	02.01	Kött av nötkreatur eller andra oxdjur, färskt eller kylt
		02.02	Kött av nötkreatur eller andra oxdjur, fryst
		02.06.10-29	Ätbara slaktbiprodukter av nötkreatur och andra oxdjur, färska, kyllda eller frysta
		02.10.20	Kött av nötkreatur och andra oxdjur, saltat, i saltlake, torkat eller rökt
	Griskött	02.03	Kött av svin, färskt, kylt eller fryst
		02.06.30-49	Ätbara slaktbiprodukter av svin, färska, kyllda eller frysta
		02.10.11-19	Kött av svin, saltat, i saltlake, torkat eller rökt
	Får-, lamm- och getkött	02.04	Kött av får eller get, färskt, kylt eller fryst
	Fjäderfåkött	02.07	Kött och ätbara slaktbiprodukter av höns av arten <i>Gallus domesticus</i> , ankor, gäss, kalkoner och pärlhöns, färska, kyllda eller frysta
	Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst, åsna, mula eller mulåsna, färskt, kylt eller fryst
		02.06.80-90	Ätbara slaktbiprodukter av får, get, häst, åsna, mula och mulåsna, färska, kyllda eller frysta
		02.08	Kött och ätbara slaktbiprodukter av kanin, hare, duvor samt andra djur, färska, kyllda eller frysta
		02.10.91-99	Kött och ätbara slaktbiprodukter av primater, valar, delfiner och tumlare, reptiler, häst, får och getter, ren m.m., saltat, i saltlake, torkat eller rökt samt ätbart mjöl av kött och slaktbiprodukter
		03.07.6000, 6090	Sniglar, även utan skal, levande, färska, kyllda, frysta, saltade eller i saltlake, torkade (exkl. rökta samt havssniglar)
	Beredda köttprodukter	16.01	Korv och liknande produkter av kött, slaktbiprodukter eller blod; beredningar av dessa produkter
		16.02.20-90	Kött, slaktbiprodukter och blod, beredda eller konserverade på annat sätt
		16.03	Extrakter och safter av kött, fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur
02	Mejeriprodukter och ägg		
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	04.01	Mjölk och grädde, inte koncentrerade och inte försatta med socker eller annat sötningsmedel
		04.02	Mjölk och grädde, koncentrerade eller försatta med socker eller annat sötningsmedel
		04.03	Kämmjolk, filmjolk, gräddfil, yoghurt, kefir och annan fermenterad eller syrad mjölk och grädde, även koncentrerade, försatta med socker eller annat sötningsmedel, smaksatta eller innehållande frukt, bär, nötter eller kakao

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		04.04	Vassle, även koncentrerad eller försatt med socker eller annat sötningsmedel; produkter bestående av naturliga mjölkbeståndsdelar, även försatta med socker eller annat sötningsmedel, i.a.n.
	Smör och andra smörfettsprodukter	04.05	Smör och andra fetter och oljor framställda av mjölk; bredbara smörfettsprodukter
	Glassvaror	21.05	Glassvaror, även innehållande kakao
	Ost och ostmassa	04.06	Ost och ostmassa
	Ägg och äggalbuminer	04.07	Fågelägg med skal, färska, konserverade eller kokta
		04.08	Fågelägg utan skal samt äggula, färska, torkade, ångkokta eller kokta i vatten, gjutna, frysta eller på annat sätt konserverade, även försatta med socker eller annat sötningsmedel
		35.02.11-19	Äggalbumin, ej tjänligt som människoföda
03	Fisk, kräft och blötdjur m.m.		
	Fisk, kräft- och blötdjur	03.01	Levande fisk
		03.02	Fisk, färsk eller kyld (exkl. fiskfiléer och annat fiskkött enligt nr 0304)
		03.03	Fisk, fryst (exkl. fiskfiléer och annat fiskkött enligt nr 0304)
		03.04	Fiskfiléer och annat fiskkött (även hackat eller malet), färska, kylda eller frysta
		03.05	Fisk, torkad, saltad eller i saltlake; rökt (även varmrökt) fisk; mjöl och pelletar av fisk, lämpliga som livsmedel
		03.06	Kräftdjur, även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade eller i saltlake; kräftdjur med skal, ångkokta eller kokta i vatten, även kylda, frysta, torkade, saltade eller i saltlake; mjöl och pelletar av kräftdjur, lämpliga som livsmedel
		03.07.10-59, 03.07.71-99	Blötdjur, (ej sniglar andra än havssniglar), även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade eller i saltlake; rökta blötdjur, även utan skal, även kokta eller på annat sätt värmebehandlade före eller under rökningen; mjöl och pelletar av blötdjur, lämpliga som livsmedel
		03.07.6010	Sniglar, rökta, även utan skal, även kokta eller på annat sätt värmebehandlade före eller under rökningen, men inte på annat sätt beredda (exkl. havssniglar)
		03.08	Ryggradslösa vattendjur, andra än kräftdjur och blötdjur, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade eller i saltlake; rökta (även kokta eller på annat sätt värmebehandlade före eller under rökningen) ryggradslösa vattendjur, andra än kräftdjur och blötdjur; mjöl och pelletar av andra ryggradslösa vattendjur än kräftdjur och blötdjur, lämpliga som livsmedel

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	Beredningar av fisk, kräft- och blötdjur	16.04	Fisk, beredd eller konserverad; kaviar och kaviarersättning som framställts av fiskrom
		16.05	Kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur beredda eller konserverade
04	Spannmål och varor därav		
	Spannmål (exkl. ris)	10.01	Vete samt blandsäd av vete och råg
		10.02	Råg
		10.03	Korn
		10.04	Havre
		10.05	Majs
		10.07	Sorghum
		10.08	Bovete, hirs, kanariefrö; annan spannmål
	Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01	Mjöl finmalet av vete eller av blandsäd av vete och råg
		11.02	Mjöl finmalet av spannmål, annat än av vete eller av blandsäd av vete och råg
		11.03	Krossgryn, grovt mjöl inkl. fingryn och pelletar av spannmål
		11.04	Spannmål, bearbetad på annat sätt (t.ex. skalad, valsad, bearbetad till flingor eller pärlgryn, klippt eller gröpad), med undantag av ris enligt nr 1006; groddar av spannmål, hela, valsade, bearbetade till flingor eller malda
		11.07	Malt, även rostat
	Ris	10.06	Ris
	Bakverk och bröd m.m.	19.05	Bröd, kakor, kex och andra bakverk, även innehållande kakao; nattvarvsbröd, tomma oblatkapslar av sådana slag som är lämpliga för farmaceutiskt bruk, sigilloblater och liknande produkter
	Okokt pasta	19.02.11-19	Okokta pastaprodukter, inte fyllda eller på annat sätt beredda
	Övriga beredningar av spannmål och mjöl	19.01.2000	Mixer och deg för beredning av bakverk enl. nr 1905
		19.04	Livsmedelsberedningar erhållna genom svällning eller rostning av spannmål eller spannmålsprodukter (t.ex. majsflingor); spannmål, annan än majs, i form av korn eller flingor eller andra bearbetade korn (exkl. mjöl och krossgryn), förkokt eller på annat sätt beredd, i.a.n.
05	Frukt och köksväxter		
	Färska och kylda grönsaker	07.01	Potatis, färsk eller kyld
		07.02	Tomater, färska eller kylda
		07.03	Kepalök (vanlig lök), schalottenlök, vittök, purjolök och lök av andra <i>Allium</i> -arter, färska eller kylda
		07.04	Kål, färsk eller kyld
		07.05	Trädgårdssallat (<i>Lactuca sativa</i>) och cikoriasallat arter av släktet <i>Cichorium</i> , färska eller kylda

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		07.06	Morötter, rovor, rödbetor, haverrot (salsifi), rot-selleri, rädisor och liknande rotfrukter, färska eller kylda
		07.07	Gurkor, färska eller kylda
		07.08	Baljfrukter och baljväxtfrön, färska eller kylda
		07.09	Andra grönsaker, färska eller kylda
		12.10	Humle, färsk eller torkad, även mald, pulveriserad eller i form av pelletar; lupulin
		12.12.91-99	Johannesbröd, sockerbetor och sockerrör, inbegripet färska, kylda, frysta eller torkade, även malda, fruktkärnor och andra vegetabiliska produkter (orostad cikoriarot av varieteten <i>Cichorium intybus sativum</i>) av sådana slag som används främst som livsmedel, i.a.n.
	Frysta grönsaker	07.10	Grönsaker, även ångkokta eller kokta i vatten, frysta
	Torkade eller tillfälligt konserverade grönsaker samt rötter, stam- eller rotknölar	07.11	Grönsaker tillfälligt konserverade, t.ex. med svaveldioxidgas eller i saltlake, svavelsyrlighetsvatten eller andra konserverande lösningar, men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd
		07.12	Torkade grönsaker, hela, i bitar, skivade, krossade eller pulveriserade, men inte vidare beredda
		07.13	Baljväxtfrön, torkade, även skalade eller sönderdelade
		07.14	Maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater (sötpotatis) och liknande rötter, stam- eller rotknölar med hög halt av stärkelse eller inulin, färska, kylda, frysta eller torkade hela eller i bitar och även i form av pelletar; märke av sago-palm
	Beredda potatisprodukter	11.05	Mjöl, pulver, flingor, korn och pelletar av potatis
		19.03	Tapioka och tapiokaersättning, framställda av stärkelse, i form av flingor, gryn o.d.
		20.04.10	Potatis, beredd eller konserverad på annat sätt än med ättika eller ättikssyra, fryst
		20.05.20	Potatis, beredd eller konserverad på annat sätt än med ättika eller ättikssyra, inte fryst
	Övriga beredningar av grönsaker	11.06	Mjöl och pulver av baljväxtfrön enligt nr 0713, av sago eller av rötter, stam- eller rotknölar enligt nr 0714 eller av produkter enligt kap. 8
		20.01.10	Gurkor beredda eller konserverade med ättika eller ättiksyra
		20.01.9020-9070, 9097	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra ätbara växtdelar, beredda eller konserverade med ättika eller ättiksyra (exkl. gurka och mango chutney)
		20.01.9093	Kepalök "vanlig lök" beredd eller konserverad med ättika eller ättiksyra
		20.02	Tomater, beredda eller konserverade på annat sätt än med ättika eller ättiksyra
		20.03	Svampar och tryffel, beredda eller konserverade på annat sätt än med ättika eller ättikssyra

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		20.04.90	Andra grönsaker samt blandningar av grönsaker, beredda eller konserverade på annat sätt än med ättika eller ättiksyra, frysta, andra än produkter enligt nr 2006
		20.05.40-99	Andra grönsaker, beredda eller konserverade på annat sätt än med ättika eller ättiksyra, inte frysta, andra än produkter enligt nr 2006
	Färsk, kyld, torkad eller tillfälligt konserverad frukt, bär och nötter	08.01	Kokos-, para- och cashewnötter, färska eller torkade, även skalade
		08.02	Andra nötter, färska eller torkade, även skalade
		08.03	Bananer, inkl. mjölbananer, färska eller torkade
		08.04	Dadlar, fikon, ananas, avokado, guava, mango och mangostan, färska eller torkade
		08.05	Citrusfrukter, färska eller torkade
		08.06	Vindruvor, färska eller torkade
		08.07	Meloner, inkl. vattenmeloner och papayafrukter, färska
		08.08	Äpplen, päron och kvittenfrukter, färska
		08.09	Aprikoser, körsbär, persikor inkl. nektariner, plommon och slånbär, färska
		08.10	Annan frukt och andra bär (jordgubbar och smultron, hallon, björnbär, mullbär, loganbär, tranbär, blåbär och andra bär av släktet <i>Vaccinium</i> , kiwifrukt, durian m.m.), färska
		08.12	Frukt, bär och nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas eller i saltvatten, svavelsyrighetsvatten eller andra konserverande lösningar) men olämplig för direkt konsumtion i detta tillstånd
		08.13	Frukt och bär (aprikoser, plommon, äpplen m.m.), torkade, med undantag av frukt enligt nr 0801–0806; blandningar av nötter eller av torkad frukt eller torkade bär enligt detta kapitel
		08.14	Skal av citrusfrukter eller meloner, färska, frysta, torkade eller tillfälligt konserverade i saltvatten, svavelsyrighetsvatten eller andra konserverande lösningar
	Fryst frukt och bär	08.11	Frukt, bär och nötter, även ångkokta eller kokta i vatten, frysta, med eller utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel
	Saft, sylt och marmelad	20.07.91-99	Sylter, frukt- och bärgeléer, marmelader, mos och pastor av frukt, bär eller nötter, erhållna genom kokning, med eller utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel; andra än homogeniserade beredningar
		20.09	Frukt- och bärsaft, inkl. druvmust, samt grönsaks-saft, ojäst och utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker eller annat sötningsmedel
	Övriga beredningar av frukt och bär	20.01.9010	Mango chutney, beredda eller konserverade med ättika eller ättiksyra

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		20.01.9091, 9092	Palmhjärtan, guava, mango, mangostan, melonträdfrukt "papaya", tamarinder, cashewäpplen, litchiplommon, jackfrukter, sapodillafrukter, passionsfrukter, carambola, pitahay, kokos-, para-, cashew-, pekan-, areka- "betel-", kola- och macadamianötter, beredda eller konserverade med ättika eller ättiksyra
		20.01.9099	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra ätbara växtdelar, beredda eller konserverade med ättika eller ättiksyra; Andra
		20.08	Frukt, bär, nötter och andra växtdelar, på annat sätt beredda eller konserverade, med eller utan tillsats av socker, annat sötningsmedel eller alkohol, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
06	Socker, sockervaror m.m.		
	Socker, melass och honung	04.09	Naturlig honung
		17.01	Socker från sockerrör eller sockerbetor samt kemiskt ren sackaros, i fast form
		17.02	Annat socker, inkl. kemiskt ren laktos, maltos, glukos och fruktos, i fast form; sirap och andra sockerlösningar utan tillsats av aromämnen eller färgämnen; konstgjord honung, även blandad med naturlig honung; sockerkulör
		17.03	Melass erhållen vid utvinning eller raffinering av socker
	Sockerkonfektyrer	17.04	Sockerkonfektyrer (inkl. vit choklad), inte innehållande kakao
		20.06	Grönsaker, frukt, bär, nötter, fruktskal och andra växtdelar, konserverade med socker (avrunna, glaserade eller kanderade)
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
	Kaffe och kaffeersättningar	09.01	Kaffe, även rostat eller befriat från koffein; skal och hinnor av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden
		21.01.11-12	Extrakter, essenser och koncentrat av kaffe samt beredningar på basis av extrakter, essenser eller koncentrat eller på basis av kaffe
		21.01.30	Rostad cikoriaröt andra rostade kaffesurrogat samt extrakter, essenser och koncentrat av dessa produkter
	Choklad och kakaoberedningar	18.06	Choklad och andra livsmedelsberedningar innehållande kakao
	Te, kakao och kryddor	09.02	Te, även aromatiserat
		09.03	Matte
		09.04	Peppar av släktet <i>Piper</i> ; frukter av släktena <i>Capsicum</i> och <i>Pimenta</i> , torkade, krossade eller malda
		09.05	Vanilj
		09.06	Kanel och kanelknopp
		09.07	Kryddnejlikor, nejlikstjälkar och modernejlikor

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		09.08	Muskot, muskotblomma och kardemumma
		09.09	Anis, stjärmanis, fänkål, koriander, spiskummin, kummin och enbär
		09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan, lagerblad, curry och andra kryddor
		18.01	Kakaobönor, hela eller krossade, även rostade
		18.02	Kakaoskal och annat kakaoavfall
		18.03	Kakaomassa, även avfettad
		18.04	Kakaosmör (fett och olja)
		18.05	Kakaopulver utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel
		21.01.20	Extrakter, essenser och koncentrat av te eller matte samt beredningar på basis av sådana extrakter, essenser eller koncentrat eller på basis av te eller matte
08	Djurfoder		
		12.13	Halm, agnar och skal av spannmål, oberedda, även hackade, malda, pressade eller i form av pelletar
		12.14	Kålrötter, foderbetor och andra foderrotfrukter, hö, lusern "alfalfa", klöver, esparsett, foderkål, lupiner, vicker och liknande djurfoder, även i form av pelletar
		23	Återstoder och avfall från livsmedelsindustrin; beredda fodermedel
09	Diverse livsmedelsprodukter		
	Soppor, såser och buljonger	21.03	Såser samt beredningar för tillredning av såser; blandningar för smaksättningsändamål; senapspulver och beredd senap
		21.04.10	Soppor och buljonger samt beredningar för tillredning av soppor eller buljonger
	Margarin och annat matfett	15.17	Margarin; ätbara blandningar och beredningar av animaliska eller vegetabiliska fetter eller oljor eller av fraktioner av olika fetter eller oljor enligt detta kapitel, andra än ätbara fetter och oljor samt fraktioner av sådana fetter eller oljor enligt nr 1516
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Livsmedelsberedningar avsedda för barn, i detaljhandelsförpackningar
		19.01.90	Livsmedelsberedningar av andra slag (inkl. maltextrakt m.m.)
		19.02.20-40	Pastaprodukter; fyllda, även kokta eller på annat sätt beredda; torkade eller kokta eller på annat sätt beredda; couscous; inte beredda, även kokta eller på annat sätt beredda
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	04.10	Sköldpaddsägg, fågelbon och andra ätbara produkter av animaliskt ursprung, i.a.n.
		16.02.10	Homogeniserade beredningar av kött, slaktbiprodukter och blod och som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g, för försäljning som barnmat eller för dietiskt ändamål

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		20.05.10	Grönsaker, i form av fint homogeniserade beredningar som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g för försäljning som barnmat eller för dietiskt ändamål
		20.07.10	Sylter, frukt- och bärgeléer, marmelader, mos och pastor av frukt, bär eller nötter, erhållna genom kokning, med eller utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel, i form av homogeniserade beredningar som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g för försäljning som barnmat eller för dietiskt ändamål
		21.02	Jäst (aktiv eller inaktiv); andra encelliga mikroorganismer, döda (med undantag av vacciner); beredda bakpulver
		21.04.20	Livsmedelsberedningar av den art som används som näringsmedel avsedda för barn eller för dietbruk, bestående av homogeniserade blandningar av två eller flera grundbeståndsdelar såsom kött, fisk, grönsaker eller frukt, i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g
		21.06.10	Proteinkoncentrat och texturerade proteiner
		21.06.9020	Sammansatta alkoholhaltiga beredningar av sådana slag som används för framställning av drycker och med en verklig alkoholhalt av > 0,5 volymprocent (exkl. beredningar baserade på luktämnen)
		21.06.9030-9098	Livsmedelsberedningar; sirap och andra sockerlösningar, aromatiserade eller färgade
		22.09	Ättika
11	Drycker		
	Starksprit	22.08	Odenaturerad etylalkohol med alkoholhalt av <80 volymprocent; sprit, likör och andra spritdrycker
	Vin	22.04	Vin av färskas druvor, inkl. vin som tillsats alkohol; druvmust annan än sådan enligt nr 2009
		22.05	Vermouth och annat vin av färskas druvor, smakstätt med växter eller aromatiska ämnen
	Övriga drycker med alkohol	22.03	Öl, tillverkat av malt
		22.06	Andra jästa drycker, t.ex. äppelvin (cider), päronvin och mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker och alkoholfria drycker, i.a.n.
	Drycker utan alkohol	22.01	Vatten, inkl. naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne; is och snö
		22.02	Vatten, inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten, med tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne, samt andra alkoholfria drycker (exkl. frukt- och bärsaft samt grönsaks-saft enligt nr 2009)
12	Tobak och tobaksvaror	24	Tobak samt varor tillverkade av tobaksersättning

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter		
		12.01	Sojabönor, även sönderdelade
		12.02	Jordnötter, även skalade eller sönderdelade men inte rostade eller på annat sätt tillagade
		12.03	Kopra
		12.04	Linfrön, även sönderdelade
		12.05	Raps- och rybsfrön, även sönderdelade
		12.06	Solrosfrön, även sönderdelade
		12.07	Andra oljeväxtfrön och oljehaltiga frukter, även sönderdelade
		12.08	Mjöl av oljeväxtfrön eller oljehaltiga frukter(exkl. mjöl av senapsfrön)
4	Oljor och fetter		
		02.09	Svinfett, inte innehållande magert kött och fjäderfä- fett, inte utsmälta eller på annat sätt extraherade, färska, kylda, frysta, saltade, i saltlake, torkade eller rökta
		15.01	Ister, annat svinfett och fjäderfäfett, annat än sådant enligt nr 0209 och 1503
		15.02	Fetter av nötkreatur, andra oxdjur, får eller getter, andra än sådana enligt nr 1503
		15.03	Solarstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin och talgolja, inte emulgerade, blandade eller på annat sätt beredda
		15.04	Fetter och oljor av fisk eller havsdäggdjur samt fraktioner av sådana fetter eller oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.05	Ullfett och fettartade ämnen erhållna ur ullfett, inkl. lanolin
		15.06	Andra animaliska fetter och oljor samt fraktioner av sådana fetter eller oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.07	Sojabönlja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.08	Jordnötsolja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.09	Olivolja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.10	Andra oljor erhållna enbart ur oliver samt fraktioner av sådana oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade, inkl. blandningar av dessa oljor eller fraktioner med oljor eller fraktioner enligt nr 1509
		15.11	Palmolja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.12	Solrosolja, safflorolja och bomullsfröolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
		15.13	Kokosolja, palmkärnolja och babassuolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.14	Raps-, rybs- och senapsolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.15	Andra icke flyktiga vegetabiliska fetter och oljor, inkl. jojobaolja, samt fraktioner av sådana fetter eller oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
		15.16	Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor samt fraktioner av sådana fetter eller oljor, som helt eller delvis hydrerats, omförestrats (även internt), eller elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade
		15.18	Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor samt fraktioner av sådana fetter eller oljor, kokta, oxiderade, dehydriserade, faktiserade, blåsta, polymeriserade genom upphettning i vakuum eller i inert gas eller på annat sätt kemiskt modifierade, med undantag av produkter enligt nr 15.16; oätliga blandningar eller beredningar av animaliska eller vegetabiliska fetter eller oljor eller av fraktioner av olika fetter eller oljor enligt detta kap. 15, i.a.n.
		15.21	Vegetabiliska vaxer (andra än triglycerider), bivax, andra insektsvaxer samt spermaceti (valrav), även raffinerade eller färgade
		15.22	Degras; återstoder från bearbetning av fetter, feta oljor eller andra fettartade ämnen eller av animaliska eller vegetabiliska vaxer

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
Beredda produkter av kött, vilt och fågel	
Styckat nötkött	02.01.20,30, 02.02.20,30
Styckat griskött	02.03.12,19,22,29
Styckat får- lamm- och getkött	02.04.22,23,42,43,50
Styckat fjäderfäkött	02.07.13,14,26,27,35,36,43,44,45,53,54,55,60 (exkl.02.07.6005)
Övrigt styckat kött	02.08.10,30,40,50,60,90
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	02.10.11,12,19,20,91,92,93,99
Beredningar av kött	16.01.00, 16.02.10,20,31,32,39,41,42,49,50,90
Mejeri- och äggprodukter	
Mjolk- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	04.02.10,21,29,91,99
Yoghurt	04.03.10
Fil, gräddfil m.m.	04.03.90
Smör, konsumentförpackat	04.05.1011
Ost och ostmassa	04.06.10,20,30,40,90
Glassvaror	21.05.00
Äggprodukter	04.07, 04.08
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	03.04
Torkad, saltad eller rökt fisk	03.05
Beredda sillprodukter	16.04.12
Övriga beredda fisk- och skaldjursprodukter	03.06.1105,1205,1405,1510,1610,1710,1905,2110, 2230,2410,2510,2610,2710,2905, 03.07.1910,2905,3905,4905,5905,6010,7910,8910, 9910, 03.08.1910,2910,3030,9030, 16.04.11,13,14,15,16,17,19,20,30,31,32, 16.05.10,20,21,29,30,40,51,52,53,54,55,56,57,58,59, 61,62,63,69,90
Beredningar av spannmål	
Mixer och deg för beredning av bakverk	19.01.20
Knäckebröd	19.05.10
Skorpor	19.05.40
Kakor och kex	19.05.20,31
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	19.05.32,90
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	11.04, 19.02.11,19, 19.04.10,20,30,90

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
Beredda frukter och grönsaker	
Frysta grönsaker	07.10
Beredda potatisprodukter	20.04.10, 20.05.20
Andra beredningar av grönsaker	20.01.10,90, 20.02.10,90, 20.03.10,20,90, 20.04.90, 20.05.10,40,51,59,60,70,80,91,99
Frysta blåbär	08.11.9050
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	08.11.10,20,90 (exkl. 08.11.9050), 08.12, 08.13, 08.14
Saft	20.09
Sylt och marmelad	20.07
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	20.06.00, 20.08
Sockerkonfektyrer	17.04
Kaffe, te, kakao m.m.	
Rostat kaffe	09.01.21,22
Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.11,12
Te samt essenser och koncentrat av te	09.02.10,20,30,40, 21.01.20
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	18.03.10,20, 18.04.00, 18.05.00
Chokladprodukter och chokladpulver	18.06
Diverse livsmedel	
Såser och beredningar för såser	21.03
Soppor och buljonger	21.04.10
Fast margarin	15.17.10
Flytande margarin och annat matfett	15.17.90
Välling m.m.	19.01.10
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	04.05.20, 04.10, 21.04.20, 21.06.10,90
Drycker	
Vodka	22.08.60
Annan starksprit	22.08.20,30,40,50,70,90
Vin	22.04
Öl och cider m.m.	22.03, 22.06
Övriga drycker med alkohol	22.05
Mineralvatten, läsk m.m.	22.01, 22.02
Oljor och fetter	02.09, 15.01, 15.02, 15.03, 15.04, 15.05, 15.06, 15.07, 15.08, 15.09, 15.10, 15.11, 15.12, 15.13, 15.14, 15.15, 15.16, 15.18, 15.21, 15.22

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää and Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A	
Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Non-alcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Alvarbete	Grazed alvar
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Ammoniak	Ammonia
Andel	Proportion; share; percentage
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives; family members
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work; job; occupation
Arbetsbehov	Labour requirement
Arbetskraft	Labour force; labour
Arbetskraftsenheter	Annual Work Units, AWU
Arbetskraftsundersökningen (AKU)	The Labour Force Survey (LFS)
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsmaskin	Working machine
Arbetsställe	Establishment; workplace; local unit
Arbetsstagare	Employee; worker
Arbetstid	Working hours
Arbetsstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area aid
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Pigs for breeding
Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avräknad	Discounted

Avräkningsprisindex	Output price index
Avse	Concern; refer to
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of origin
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baspriser	Basic prices
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built-up; developed
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Bekämpningsmedelsrester	Pesticide residues
Belopp	Amount; sum
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besädd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Temporary grazings
Betmassa	Beet pulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant; subsidy
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Biprodukt	By-product
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Nonresponse
Bostad	Dwelling; housing
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Residential building
Branschindelning	Division in branches
Bredband	Broadband
Brukare	Holder; farmer
Brukningsform	Type of holding
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt (BNP)	Gross domestic product (GDP)
Bruttoton	Gross tonnage

Buffel
 Byggnad
 Byggnadsinventarier
 Byggnadsverksamhet
 Byte
 Bänkgård
 Bär
 Bärbuske
 Bärgad (skörd)
 Böcker
 Bönor

C

Certifierad
 Charkuterivaror
 Choklad- och chokladvaror
 Choklad- och konfektyrvaror
 Cirka; ca
 Cistern
 Container

D

Dagar
 Dagsverke
 Definition
 Definitiva uppgifter
 Deklaration
 Del av
 Delad
 Delbranscher
 Deltagare
 Delvis (ägd, arrenderad)
 Detaljhandel
 Dikor
 Direktstöd
 Direktutbetalning
 Diverse
 Djur
 Djurbesättning
 Djurbidrag
 Djurhållning
 Djurhålsovård
 Djurslag
 Djurstallar
 Dos
 Dricksvatten
 Dricksvattenanläggning
 Driftsinriktning
 Driftsöverskott
 Driv- och smörjmedel
 Drivmedel
 Drycker
 Dryckesvaror
 Dräktig
 Dvs.
 Därav
 Därunder
 Däröver
 Dödsbo

Buffalo
 Building
 Inventories (building)
 Construction activity
 Exchange
 Frame; hotbed
 Berries
 Berrybush
 Actual (yield)
 Books
 Beans

Fully converted
 Cured meat and provision
 Chocolate and chocolate goods
 Sweets
 About; around
 Cistern
 Container

Days
 Day's work
 Definition
 Definite results
 Declaration for income tax purposes
 Part of; share
 Separated
 Sub-branches
 Participant
 Partly (owned, held on lease)
 Retail trade
 Suckler cows
 Direct support
 Direct payment
 Other; miscellaneous
 Animal
 Animal stock
 Headage support, animal premium
 Animal husbandry
 Animal health service
 Type of animal
 Building for livestock
 Dose
 Drinking-water
 Drinking-water structure
 Type of farming
 Operating surplus
 (Consumption of) motor fuel and lubricants
 Motor fuel
 Beverages
 Beverages
 Pregnant
 That is; i.e.
 Of which
 Less
 More
 Estate of a deceased person

E

Efterlikvid
 Egenföretagare

Final price adjustment
 Self-employed person

Egentlig	Real; actual
Eget	Own
Eget kapital	Own capital
Ej	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi	Economy
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Ekonomisk	Economic; financial
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit; entity
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensiling
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorinkomst	Factor income
Faktorpris	Factor price
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices; fixed prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetsaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Foderråvara	Fodder primary product
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Outdoor cultivation

Fritidshästar	Spare-time horses
Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Frukträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person; physical person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Färkött	Mutton
Fäbodbete	Mountain pasture
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskpotatis	New potatoes
Färskt, kylt och djupfrost	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Self employed (person); holder
Företagsinkomst, netto	Entrepreneurial income
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagsstöd	Enterprise Support
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förmödenheter	Necessities, requirements
Förpröva	Pre-test
Församling	Parish
Första	First
Första skörd	First cut
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population), gainfully employed (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income
Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing
Förädlingsvärde	Value added
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons

Glas	Glass
Godis	Sweets
Godkänd	Approved
Gram	Gram
Griskött	Pork
Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gårdsstöd	Single farm payment
Gåva	Gift
Gödkalv	Fattened calf
Gödsel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plains district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plains districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Hampa	Hemp
Handelsgödsel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden; the whole country
Hela världen	The whole world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjordjur	Deer
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Husdjur	Livestock
Husdjurskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållsvinn	Household waste
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hälften av	Half of
Hälsovådlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay

Högst
Höns
Höst
Höst- eller vinterbevuxen åkermark
Höstkorn
Höstoljeväxter
Höstraps
Hösttrybs
Höstråg
Höststräsäd
Höstsådd
Höstsäd
Höstvete

At most
Fowls
Autumn
Autumn- or wintergrown arable land
Winter barley
Autumnsown oleiferous plants
Winter rape
Winter turnip rape
Winter rye
Autumnsown cereals
Autumn sown
Winter grain
Winter wheat

I

Icke
Idisslare
Ilandföringar
Import
Importör
Indelning
Industri
Industriell användning
Industristatistik
Industriändamål
Ingående lager
Inhemsk
Inklusive
Inkommen
Inkomst
Inkomststöd
Inköp
Inofficiell
Inre
Inrikeshandelsstatistiken
Inräknad
Insektmedel
Insjö
Inte
Integrerad svinproduktion
Internationell
Intäkter
Intäktsfördelning
Inventarier (levande)
Inventarier (döda)
Inventering
Investering
Investeringstyp
Invånare
Invägd mjölk
Invägning
Isbergssallat

Not
Ruminant
Landings
Imports
Importer
Division; classification; breakdown
Industry
Industrial use
Industrial statistics
Industrial purposes
Balance brought forward
Domestic
Including
Received
Income
Income support
Purchase
Unofficial
Internal
The domestic trade statistics
Included
Insecticides
Lake
Not
Integrated pig production
International
Receipts; income; return
Breakdown of turnover
Livestock
Farm equipment
Survey
Investment
Type of investment
Inhabitant; resident
Weight of delivered milk
Weighing in
Iceberg lettuce

J

Jakt och viltvård
Jordbearbetningsredskap
Jordbruk
Jordbrukare
Jordbruksaktiviteter
Jordbruksfastighet
Jordbruksinventering
Jordbrukslinje
Jordbruksmark

Hunting and wild-life preservation
Implements for tillage
Agriculture; farming
Farmer
Agricultural activities
Agricultural real estate; farm property
Agricultural survey
Agricultural courses
Agricultural area

Jordbrukspolitik, jordbrukspolitisk	Agricultural policy
Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Comparability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättningar	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalkon	Turkey
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karaktäristisk	Characteristic
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex (KPI)	Consumer price index (CPI)
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement
Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigerig	Correction
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish kronor (SEK)
Krukväxter	Potted plants
Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures
Kurser	Training courses

Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kvinnor	Women
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrötter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kärnmjök	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Köttras	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country, land
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret (LBR)	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals
Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier
Lin	Flax
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedels säkerhet	Food safety
Livsmedelsändamål	Food purposes
Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onion
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices

M

Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Material	Material
Matfett	Cooking fat
Matlök	Onion
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpande familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjök	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdesskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Billion; one thousand million
Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment
Miljö kvalitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Milligram	Milligramme
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement
Mineralgödsel	Fertilizer
Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjök	Milk
Mjökavkastning	Yield of milk
Mjökboföretagsbesättning	Dairy cattle
Mjökko	Dairy cow
Mjökleverantörer	Suppliers to dairies
Mjökproducenter	Milk producers
Mjökprodukt	Dairy product

Mjölproduktion	Milk production
Mjölkpulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdesskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horsepower at crankshaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle; bovine animals
Nötkreatur	Cattle; bovine animals
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official
Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown
Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content
Oljelin	Lin seed; oil flax
Oljevaxter	Oilseed; oilseed crops
Oljeväxtfrön	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease
Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Område	Region
Omställning	Conversion
Omställningsstöd	Conversion grant
Omställningsåtgärder	Conversion measures
Omsättning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osäker	Uncertain

Outnyttjad åker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Palsternacka	Parsnip
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invägning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor för vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkät	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminära uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisnivå	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstöd	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat ägda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Calculated as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	input price index
Produktionsområde	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvärde	Gross output
Prognostiserad	Prognosticated
Projektstöd	Project Support
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content
Provtäthet	Test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication
Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced

Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer farming
Renrasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Restaurering	Restoration
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rotfrukter	Root-crops
Rovdjursrivna	Torn by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity, volume
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råspnit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available, missing
Sallat	Lettuce
Salt	Salt
Saluvärde	Market value
Sambo	Cohabitee
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize
Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplantor	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuggindex	Shadow index numbers
Skuld	Debt
Skummjolk	Skim milk

Skyddsgrödor	Barrier crop
Skyddszoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slam	Sludge
Slumpmässigt urval	Random sample
Slättervall	Temporary grasses
Slätteräng	Meadow
Släktköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Small sized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socket	Sugar
Socketbetor	Sugar beet
Socketbruken	Sugar mills
Sockethalt	Sugar content
Socketmajs	Sweet corn
Socketprodukter, sockervaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Spenat	Spinach
Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf
Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments
Staten	Central government; the state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security
Statlig stöd	Government support
Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsäd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch

Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkelsestillverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Sum; total
Superfosfat	Super phosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svavel	Sulphur
Svaveldioxid	Sulphur dioxide
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sädd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Säd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Tarmgas	Intestine gas
Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessed units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea
Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer
Tillverkning	Production; manufacturing
Tillväxt	Growth
Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull
Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	Tonne; metric ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transferering	Transfer
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment

Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskind	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödningssförlust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin
Urval	Sample
Urvalsbaserade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside
Utbetalning	Disbursement, payment
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utlandet	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade
Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment
Utsläpp	Discharge
Utsäde	Seed
Utsädesmängd	Quantity of seed
Uttagen areal	Set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Ley
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency

Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilier	Vegetables
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Viltthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults
Vårkorn	Spring barley
Vårrops	Spring rape
Vårrys	Spring turnip rape
Vårstråsad	Spring-sown cereals
Vårsådd	Spring-sown
Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate
Växthus	Greenhouse
Växthusgas	Greenhouse gas
Växtnäringsämne	Plant nutrient
Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time
Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
A	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming

Åkerbönor	Field beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Form
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut); regrowth
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland

Sakregister

Hänvisning till tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok (JÅ) lämnas för vissa äldre undersökningar.

- A**
- Administrativa områden bil 2
 - Alvarbete 219
 - Am- och dikobidrag, se Stöd
 - Animaliska produkter
 - export 278–280, 281–283, 285, 287–288, 290, 293–294
 - import 277–280, 281–284, 286, 288–289, 291–292
 - konsumtion per person 295, 300–301
 - JÅ 2009 321, 328
 - priser 172–173, 190–192
 - produktion 47, 261–262, 267, 268–271
 - Anläggningar
 - antal cisterner för dieseloilja m.m. JÅ 2000 50
 - antal företag JÅ 1996 58
 - för bevattning JÅ 1996 60
 - för utfodring JÅ 1996 59
 - för utgödsling JÅ 1996 59
 - systemtäckdikning JÅ 1997 56
 - Anläggningsstöd JÅ 2008 137
 - Annan mark
 - areal 65
 - definitioner 65
 - Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft
 - Arbetsbehov 50–51, 62
 - Arbetskraft
 - antal arbetstimmar i jordbruk 135, 142
 - arbetsskador JÅ 2000 37–38
 - avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 - förvärsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. 135–137, 138–142
 - olycksfall JÅ 2000 37–38
 - sysselsatta i jordbruk 42–43, 135, 140–142
 - sysselsatta i skogsbruk JÅ 2000 32
 - sysselsatta med trädgårdsodling JÅ 1997 32
 - sysselsatta på trädgårdsföretag JÅ 1997 110
 - åldersfördelning 135, 139
 - Arbets-skador JÅ 2000 37
 - Arbetstimmar, se Arbetskraft
 - Areal
 - annan mark 65
 - arrenderad 49, 58
 - betesmark 42, 65, 69, 214, 219
 - bevattnad JÅ 1996 60
 - ekologisk 195–196, 199–203, 206
 - fördelning efter företagarekategori JÅ 2000 21, 24
 - företag efter storleksgrupper 41, 49, 56–57
 - internationella uppgifter 249, 250–251
 - kemiskt ogräsbekämpad 209–210, 217, 228–230
 - markkarterad JÅ 1997 44
 - odlade grödor 43–44, 63–64, 67–68, 72–80
 - omställd 195, 197, 199–200
 - skogsmark på jordbruksföretag 63, 69
 - åkermark 42, 49, 58, 69–72
 - ägd 49, 58
 - Arealbidrag JÅ 2000 161–162
 - Arealersättning, se Stöd
 - Arrendepriser 173, 192–193
 - Arrenderade företag 49, 58
 - Avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 - Avelssvin, se Svin
 - Avkastning per hektar, se Hektarskörd
 - Avräkningsprisindex 176, 323–325, 180, 190, 330
- B**
- Baggar, se Får och lamm
 - Baljväxter
 - antal företag 55, 75
 - hektarskörd 81–82, 90
 - odlad areal 44, 63, 67, 72, 75
 - priser 191
 - totalskörd 83, 90
 - utsäde, certifierat 143, 149
 - Befolkning
 - folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort JÅ 1997 29
 - förvärsarbetande inom jordbruk m.m. 135–137, 138
 - jordbrukarnas åldersfördelning 135, 139
 - Bekämpningsmedel, se även Växtskyddsmedel
 - bekämpningsmedelsrester 309–310, 314–315
 - försäljning 143–144, 150–151
 - Bensin, se Drivmedel
 - Besädd areal
 - potatis, slättervall, spannmål JÅ 1998 89
 - Besättningsstorlek
 - får 106, 115, 121–122
 - höns 107, 115, 129–130
 - mjölkkor 106, 115, 117, 119
 - nötkreatur 115
 - svin 106–107, 115, 124–127
 - Betat utsäde JÅ 2000 53–54
 - Bete, se Betesmark och Betesvall
 - Betesmark
 - areal 42, 63, 207, 69, 214, 219
 - definition 65 JÅ 2000 41
 - Betesmarker och slätterängar, se Stöd
 - Betesvall
 - antal företag 49, 55, 77
 - odlad areal 44, 64, 77–78
 - Betodling, se Sockerbeter
 - Bevattnad areal JÅ 1996 60
 - Bevattningsanläggningar
 - antal företag JÅ 1996 60
 - Bevattningsmaskiner JÅ 1996 61
 - Bidrag, se Stöd

- Biodling
 antal bisamhällen 132
 antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund 107, 132
 honung 107, 132
 vax JÅ 1996 153
- Biologisk mångfald och kulturmiljövården
 156–159, 161, 164–166
- Blandsäd
 antal företag JÅ 2000 69
 ekologisk odling 196–197, 201, 204
 hektarskörd 88
 odlad areal 63, 73–74
 totalskörd 83, 89
 utsäde, certifierat 143, 149
- Blommor, se Trädgårdsodling
- Bokföringsuppgifter, se Jordbruksekonomiska undersökningen
- Broiler, se Slaktkycklingar
- Brukningenshet(er), se Företag
- Bruna bönor
 antal företag 75
 odlad areal 75
 stöd 157, 161, 166
- Bruttonationalprodukt
 jordbruk 47, 171, 181
 privat konsumtion 338
- Brödsäd
 odlad areal JÅ 1999 67
- Bufflar JÅ 2000 193
- Byggnadsverksamhet
 djurplatser, ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
 djurstallar, ny- och tillbyggda JÅ 1997 52
 förprovade djurstallar 143, 148
 lagerbyggnader och maskinhus, ny- och tillbyggda JÅ 1996 57
 lagerlokaler, ny- och tillbyggda JÅ 1996 57
 medelyta i nybyggda djurstallar JÅ 1996 54
 nyuppförda kreatursplatser JÅ 1996 55
- Byggnadsvärde, se Fastighetstaxering
- Bänkgård
 antal företag 97, 100, 103–104
 skörd 97, 103
 yta 97, 100, 103–104
- Bär, se Trädgårdsodling
- Bärgad skörd (per hektar) 46, 81–82, 88, 90–92
- C**
- Campylobacter 311, 317, 321
- Certifierat utsäde 143, 149
- Certifiering, se Ekologisk certifiering
- Chinchilla
 antal JÅ 2000 138
 antal uppfödare JÅ 2000 138
- Cisterner, antal JÅ 2000 50
- Cisternvolym JÅ 2000 50
- D**
- Dagsverken, se Arbetskraft
- Demeterförbundet 195
- Dieselolja, se Drivmedel
- Direktstöd, se Stöd
- Djurbidrag, se Stöd
- Djurförsäkring JÅ 1997 188
- Djurplatser
 antal ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
- Djursjukdomar JÅ 2000 114, 132
- Djurstallar, se Byggnadsverksamhet
- Driftsinriktning 50, 54, 60–62
- Driftsledare 135, 142
- Dricksvatten
 dricksvattenanläggningar 309, 313, 318
- Drivmedel
 cisterner JÅ 2000 50
 förbrukning JÅ 1997 71–72
 priser 172–173, 191
- Dödsfall, se Olycksfall i jordbruket
- E**
- EAA
 ekonomisk kalkyl för jordbruket 171, 174–175, 182–183
- Ekologisk certifiering 195–197
- Ekologisk djurhållning 196, 200
- Ekologisk odling
 hektarskörd 196–197, 203–205
 odlad areal 195–196, 201–203, 206
 totalskörd 196–197, 203–205
- Ekologisk produktion 195–198, 199–206
- Ekologisk produktionsform 156–157, 161, 164–166
- Ekonomibyggnadsvärde, se Fastighetstaxering
- Eldningsolja, se Drivmedel
- Elever JÅ 2000 175
- Energirödor
 odlad areal 64, 80
 stöd, se Stöd
- Energitiillförsel JÅ 1997 158
- Ensilageväxter (och grönfoder) areal 44, 64, 72, 77
- Ersättningsbelopp JÅ 1997 187
- Ersättningsberäkningar JÅ 1997 187
- Ersättningsområden, se Skördeområden
- Europeiska unionen
 förädlingsvärde jordbrukets JÅ 1997 202
 husdjursskötsel 232, 243–246
 jordbruksareal 231, 235, 237
 jordbruksföretag antal 231, 236
 livsmedelskonsumtion 331, 334–335, 338–339
 livsmedelspriser 331, 336–337, 340–343
 mervärdesskatt 331–332, 344
 skogsmark 235 JÅ 2000 182
 statistiksystem 232
 stöd till jordbruket 153–160, 161–168
 sysselsättning 231, 234
 totalskördar 231, 238–242
 trädgårdsodling 231, 242
 växtodling 231, 238–241
- EU-stöd, se Stöd
- Export
 förädlade livsmedel 278, 290
 levande djur 278, 283, 285, 287–288, 293–294
 jordbruksvaror och livsmedel 278, 281, 283, 285, 287, 290, 293–294

- Extensifieringsbidrag, se Stöd
 Extensiv vall JÅ 2003 135
- F**
 Fabrikspotatis, se Potatis
 Faktorpris JÅ 2000 144, 151
 Fastighetspriser 173–174, 177–178, 180, 193–194
 Fastighetstaxering
 antal enheter med bostad JÅ 2000 47
 antal enheter med ekonomibyggnader JÅ 2000 47
 basvärde medelväde 194
 basvärde totalt JÅ 2000 45
 byggnadsvärden JÅ 2000 44–45
 Fetthalt i mjölk 262, 270
 Fjäderfä, se även Höns
 priser 191
 produktion 261, 267, 269, 274
 Flerårig vallodling 161
 Fläsk
 priser 191
 produktion 47, 261, 256–257, 267, 269, 274
 Foderblandningar
 produktion 144, 151–152
 Fodermedel
 produktion 144, 151–152
 Foderrotfrukter 44
 Foderråvara JÅ 2008 295, 300
 Fodersäd
 odlad areal JÅ 1999 69
 Foderärter, se Ärtor
 Folkmängd, se Befolkning
 Fosfor 144, 208–209, 151, 214–215, 222–224, 225
 Fotogen JÅ 1997 71
 Friland
 antal företag 97, 99–102
 areal 97, 99–102
 ekologisk odling 197, 206
 skörd 97, 103
 Frukt, se Trädgårdsodling
 Frövall 44, 77
 Fånggrödor 157, 161
 Får och lamm
 antal 45, 105–106, 112–115, 120–121
 antal företag 105–106, 115, 122
 besättningsstorlek 106, 115, 121–122
 fårkontroll JÅ 2000 119–120
 priser 191
 rasfördelning JÅ 2000 119–120
 slakt 261, 248, 256–257, 268, 274
 Fäbodbete 219
 Förbrukning (inköp) av
 driv- och smörjmedel JÅ 1997 71–72
 kraftfoder 144, 151–152
 livsmedel 296, 307–308
 maskiner och redskap 143, 147
 växtskyddsmedel 209–210, 217, 228–230,
 se även Bekämpningsmedel
 Föreningsrörelse
 lantbrukarnas avräkningsvärden med
 producenter JÅ 2000 178
 medlemmar JÅ 2000 177–178
 organisation JÅ 2000 178
- Företag**
 antal arrenderade 49, 58
 antal ägda 49, 58
 besättningsstorlek djur 106–107, 115, 117, 119, 121–122, 124–126, 129–130
 bruksningsform 49, 58
 definition 52
 företagarekategori JÅ 2000 20
 husdjur av olika slag 50, 59
 intäkter och kostnader 172, 175, 184–187
 odling av olika grödor 49, 55, 63–64, 67–68, 73–80
 storleksgrupper skogsmarkareal JÅ 2000 13, 22
 storleksgrupper åkerareal 41, 49, 56–57
 trädgårdsodling 97–104
- Företagare**
 definition 52
- Företagsregister, se Lantbruksregistret**
 Förmalning JÅ 2000 139
 Förmögenheter i jordbruket
 netto JÅ 1996 184
 totala JÅ 1996 184
- Försäkring**
 hagelskada JÅ 1997 187
 husdjur JÅ 1997 188
 skördeskada JÅ 1997 187
- Försäkringsbelopp JÅ 1997 187–188**
Försörjningsbalans
 brödsäd JÅ 2000 139
 fodersäd JÅ 2000 140
 kött och fläsk JÅ 2000 141
 potatis JÅ 2000 140
 spannmål JÅ 1996 157
- Förvärvsarbete, se Arbetskraft**
Förädlingsstöd, se Stöd
 Förädlingsvärde 171, 181
- G**
 Galtar, se Svin
 Garage JÅ 1996 57
 Getter
 antal 106, 114, 245, 254–255
 antal företag 115
 produktion 248, 256–257, 274
- Grisar, se Svin**
Gräde
 produktion 248, 271
- Grödor, se respektive gröda**
Grönfoder- och ensilageväxter
 areal 44, 64, 72, 77
- Grönsaker, se Trädgårdsodling**
Gårdsstöd, se Stöd
 Gödselbehållare JÅ 1996 59
 Gödselmedel 144, 151, 208, 214, 222–225
 Gödselplatta JÅ 1996 59
- H**
 Hagelskadeförsäkring JÅ 1997 187

- Handelsgödsel, se även Mineralgödsel
internationella uppgifter JÅ 2000 196
kostnad till baspris 179
- Handjursbidrag, se Stöd
- Havre
antal företag 67 JÅ 2000 69
ekologisk odling 196–197, 201, 204
hektarskörd 46, 88
normskörd 86, 95
odlad areal 44, 63, 67–68, 72–74
priser 191
skördetidpunkt JÅ 1997 100
såtidpunkt JÅ 1997 100
totalskörd 83, 87, 89
utsäde, certifierat 143, 149
växtperiodens längd JÅ 1997 101
- Hektarskörd
efter potatisodlingens storlek JÅ 2000 87
efter vallålder JÅ 1997 91
oljevaxter inkl. oljelin 82, 91
potatis, potatis för stärkelse 82, 93
slättervall 82, 92
sockerbetor 82, 93
spannmål 46, 81, 88
ärter 81–82, 90
- Helträda
areal 44, 64, 67, 72, 80
- Historisk jordbruksstatistik 41–47
- Honung 107, 132
- HS Certifiering 195
- Husdjur
antal 45, 105–109, 110–114, 116–117,
120–121, 123–125, 128–129, 131–133,
254–255
antal företag 45, 105–109, 115, 118–119,
122, 126–127, 130
försäkrade djur JÅ 1997 188
produktion 47, 261–262, 267, 256–257,
268–271, 274
slakt 261, 268–269
- Husdjursförsäkring JÅ 1997 188
- Hästar
antal 107, 131, 254–255
antal företag 115
antal hästhållare 107, 131
försäkrade djur JÅ 1997 188
köttproduktion JÅ 2000 141
priser 172–173, 191
- Hö, se Slättervall
- Höns
antal 105, 107, 112–114, 128–129, 254–255
antal företag 105, 107, 115, 130
besättningsstorlek 107, 115, 129–130
- Höstraps, se Oljevaxter
- Höstrybs, se Oljevaxter
- Höstråg, se Råg
- Höstsådd areal JÅ 2000 68, 72
- Höstvete, se Vete
- Hötork JÅ 1996 58
- I
- Import
förädlade livsmedel 277, 289
jordbruksvaror och livsmedel 277, 281,
283–284, 286, 291–292
levande djur 277, 283–284, 286, 288, 291–292
- Index
avräkningsprisindex 172–173, 176, 323–324,
190, 192, 330
harmoniserat index för konsumentpriser 331,
336–337, 343
konsumentprisindex 172–173, 176–177,
323–325, 190, 326, 328–330
livsmedelskonsumtion 331, 334–335,
339–341
livsmedelspriser 323, 331, 326, 328–330,
336–337, 340–341, 343
prisregleringsprisindex JÅ 2000 155, 157
producentprisindex 172–173, 176, 190, 330
produktionsmedelsprisindex 172–173, 176,
190, 330
världsmarknadsprisindex JÅ 1998 155
- Införselavgifter JÅ 1995 197
- Inkomst av näringsverksamhet 172, 189
- Inkomster, utgifter m.m. 171–172, 182–189
- Inkomster i jordbruket, se Intäkter i jordbruket
- Inkomststöd JÅ 2000 162
- Inköp (förbrukning) av, se Förbrukning av
- Inre rationalisering JÅ 1996 167, 174
- Insektsmedel
förbrukning 209–210, 217, 227–230
- Inseminationer JÅ 2000 113
- Internationella uppgifter, se även Europeiska
unionen
animalieproduktion 256–257
förvärsarbetande befolkning inom jordbruk
258–259
handelsgödsel, förbrukning JÅ 2000 196
husdjur 254–255
livsmedel 331–333, 334–344
maskiner och redskap JÅ 2000 195
mervärdesskatt 331–332, 344
totalskörd 252–253
traktorer JÅ 2000 195
åkerarealens användning 250–251
ägoslagsfördelning JÅ 2000 190
- Intervention JÅ 2000 163
- Intäkter i jordbruket
per företag 172, 184–189
totala 171–172, 179, 181–183
- Intäkter i skogsbruket per företag 185, 187
- Investeringsstöd JÅ 2008 141, 149–150
- Invägd mjölk 46, 261–262, 270–271
- J
Jordbrukarhushållens inkomst 172, 188–189
Jordbrukarnas taxerade inkomster 172, 189
Jordbrukets sektorskalkyl, se EAA
Jordbruksbefolkning, se Befolkning
Jordbruksekonomi 47, 171–178, 179–194
Jordbruksekonomiska undersökningen 172, 175,
184–187
Jordbruksfastighet
priser 173–174, 193–194

- taxeringsvärden 177–178, 194
 ägarekategori JÅ 1997 46
 Jordbruksmaskiner 143, 147
 Jordbruksnämnden, se Jordbruksverket
 Jordbrukspolitik 153
 Jordbruksräkning, se Lantbruksregistret
 Jordbruksverket, bil 3
 Jordbruksvärde JÅ 2000 44
 Jordförvärvslån JÅ 1996 190
- K**
 Kadmium 209, 216
 Kalium 144, 208, 151, 214, 222–224
 Kalkningsmedel 209, 216
 Kalkoner
 antal 105, 107, 114, 128
 antal företag 115
 Kalvar
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 köttproduktion 261, 268
 priser 172–173, 191
 slakt 261, 268
 Kameler JÅ 2000 193
 Kemiskt bekämpade arealer 209–210, 217,
 228–230
 Kiwa Aranea 195
 Kompensationsbidrag, se Stöd
 Konsumentprisindex 176–177, 323–325, 180,
 190, 326, 328–330
 Konsumtion av livsmedel
 försäljningsvärde 296, 305–306
 konsumtionsutgifter 296, 307–308
 näringsinnehåll 295–296, 303–304
 per person 295–296, 331, 300–302
 JÅ 2009 328
 Konsumtionsmjölk
 priser 191, 327
 produktion 46–47, 262, 248, 271
 Kontrakterad stärkelsepotatis, se Stöd
 Kontrollmätningar JÅ 1997 223
 Kontrollverksamheter JÅ 2000 109–111,
 119–120, 129–131
 Kor, se Nötkreatur
 Korn
 antal företag 67 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 196–197, 201, 204
 hektarskörd 46, 81, 88
 normskörd 86, 95
 odlad areal 43–44, 63, 67, 72–74
 priser 191
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 83, 87, 89
 utsäde, certifierat 143, 149
 växtperiodens längd JÅ 1997 101
 Korrigeringstal JÅ 1998 89
 Kostnader i jordbruket
 per företag 172, 175, 184–187
 totala 171, 174–175, 179, 182–183
 Kostnader i skogsbruket
 per företag 175, 185, 187
 Kraftfoder, se Fodermedel
- KRAV 195 JÅ 2008 175–177, 178–185
 Kultiverad betesmark
 definition 65
 Kvalitet, bil 3
 Kvalitetscertifiering, se Stöd
 Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur
 Kväve 144, 208, 211, 151, 214–215, 218,
 222–225
 Kväveläckage, se Stöd
 Kycklingar, se Höns
 Köksväxter, se Trädgårdsodling
 Köpeskilling för fastigheter 174, 193–194
 Köpeskillingskoefficient 174, 194
 Kött och köttvaror
 export 278, 283, 285, 287, 290, 293
 import 277, 283–284, 286, 289, 291
 konsumtion 295, 299–300 JÅ 2009 321, 328
 produktion 261, 248, 256–257, 267–270, 274
 Köttboskapskontroll
 anslutning JÅ 2000 112
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
- L**
 Ladugårdar, se Byggnadsverksamhet
 Lamm, se Får och lamm
 Landareal JÅ 2000 190
 Lantbrukets föreningsrörelse JÅ 2000 177–178
 Lantbruksnämndernas verksamhet, se Länsstyrel-
 sernas lantbruksverksamhet
 Lantbruksregistret
 Allmänt, bil 1
 Lantbruksräkning, se Lantbruksregistret
 Lantbruksstyrelsen, se Jordbruksverket
 Lantbruksutbildning JÅ 2000 175–176
 Lin, se Oljelin
 Livsmedel
 arbetsställen 262, 272–273
 export och import 277–280, 281–294
 försäljningsvärde 296, 305–306
 industriproduktion 262, 274
 internationella uppgifter 331–333, 334–344
 konsumtion per person 295–296, 300–302,
 334–335, 339 JÅ 2009 321, 328
 konsumtionsutgifter 296, 308
 priser 323–325, 326–330
 sysselsättning 262–263, 272–273, 275–276
 säkerhet 309–312, 313–321
 Lusernvall 44
 Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 fastighetsinnehav JÅ 2000 174
 kursverksamhet JÅ 2000 176
- M**
 Majs
 hektarskörd 82, 90
 odlad areal 250–251
 skördad areal 238
 totalskörd 90, 240, 252–253
 Markkarterad areal JÅ 1997 44
 Maskiner
 fördelning efter företagets driftsriktning
 JÅ 1996 65

- inköp av maskiner och redskap 143, 147
- Matpotatis, se Potatis
- Medlemskap i ekonomiska föreningar
JÅ 2000 177–178
- Mejerier
antal 261–262, 270
- Mejerivaror
priser 191
produktion 262, 247, 271, 274
- Melass, priser 191
- Mervärden i jordbruket, se Stöd
- Miljöersättningar, se Stöd
- Mineralgödsel, se även Handelsgödsel
försäljning 144, 151, 208, 214
växtnäringsämnen 208, 222–225
- Mink
antal 107, 132
antal uppfödare 132
- Mjölk
användning 262, 271
avkastning per ko 256–257 JÅ 2000 110
fetthalt 270
invägd mjölk 261–262, 270–271
konsumtion 295, 301 JÅ 2009 328
mjölkpulverproduktion 262, 271
pris 191
produktion av mejerivaror 262, 271
proteinhalt 270
- Mjölkbidrag, se Stöd
- Mjölkboskapskontroll
antal kor och besättningar JÅ 2000 109
kalvningsresultat JÅ 2000 111
medelavkastning JÅ 2000 110
utgångna kor JÅ 2000 111
- Mjölkkvot JÅ 2000 166
- Mjölkleverantörer 232, 261–262, 245, 270
- Mjölproduktion
antal företag 106, 115, 118
antal mejerier 261–262, 270
antal mjölkleverantörer 261–262, 270
användning 262, 271
invägd mjölk 46, 261–262, 270–271
produktion 46–47, 262, 267, 271, 274
- Mjölkpulverproduktion 262, 271
- Modernisering, se Stöd
- Modersuggor, se Svin
- Mosaikbetesmarker 219
- Mulåsnor och åsnor JÅ 2000 193
- N**
- Nationalräkenskaper 171, 181
- Nationella stöd 155–156, 161, 163
- Naturligt jordbruksområde, bil 2
- Nederbörd JÅ 1997 224
- Normskördar 82, 86, 95–96
- Normskördevärde JÅ 1996 194
- Nybyggnadsverksamhet, se Byggnadsverksamhet
- Nötkreatur
antal 45, 105–106, 110–111, 114, 116–117, 254–255
antal företag 45, 50, 59–60, 115, 118–119
besättningsstorlek 115, 117, 119
- försäkrade djur JÅ 1997 188
- insemination JÅ 2000 113
- köttboskapskontroll JÅ 2000 112
- köttproduktion 47, 261–262, 256–257, 267, 274
- mjölkboskapskontroll JÅ 2000 109–111
- priser 191
- rasfördelning JÅ 2000 110
- sjukdomar JÅ 2000 114
- slakt 261, 247, 268
- O**
- Obrukad åker
areal 44, 72, 80
- Ogräsmedel
antal hektardoser 210, 217, 227
behandlad areal 209–210, 228–229
genomsnittlig hektardos 227
total använd mängd 209–210, 228–229
- Oljelin
antal företag 76
hektarskörd 82, 91
odlad areal 64, 76
totalskörd 83, 91
utsäde, certifierat 143, 149
- Oljevaxter
antal företag 55, 67, 76
ekologisk odling 196–197, 202
hektarskörd 82, 91
normskördar 86, 95
odlad areal 44, 63, 67–68, 72, 76
oljehalt JÅ 2000 85
totalskörd 83, 87, 91
utsäde, certifierat 143, 149
- Olycksfall i jordbruk JÅ 2000 37–38
- Områdesindelning
administrativa områden, bil 2
karta över produktionsområdesindelningen, bil 2
naturliga jordbruksområden, bil 2
produktionsområden, bil 2
riksområden, bil 2
skördeområden, bil 2
- Omställd areal, se Areal
- Omställningsareal JÅ 2000 162
- Omställningsstöd JÅ 2000 162
- Ospecificerad betesmark 219
- Ost
priser JÅ 1997 170
produktion 262, 247, 267, 271, 274
- Outnyttjad betesmark 219
- P**
- Partipris, se Priser
- Pesticid 309–311, 318–319
- Plantskolealster, se Trädgårdsodling
- Potatis
antal företag 64, 67, 79
ekologisk odling 196–197, 202, 205
för stärkelse 64, 79, 82, 84, 93–94, 96
försörjningsbalans JÅ 2000 139–140
hektarskörd 82, 93
konsumtion 295, 302
normskördar 86, 96

- odlad areal 44, 64, 67–68, 72, 79
 odlingarnas storlek JÅ 2000 75
 priser 191
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 spill JÅ 1996 99
 stärkelsehalt 94
 sättningsstidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 84, 93
 utsäde, certifierat 143, 149
 vidareförädling JÅ 2000 140
- Premieinkomster JÅ 1997 187–188
- Priser
 animalier 172–173, 191
 arrende 173, 192–193
 drivmedel 172–173, 191
 handelsgödsel JÅ 2008 153, 171
 jordbruksmark 173–174, 193
 lantbruksenheter 174, 194
 mejerimjök 191
 traktorer 191
 vegetabilier 172–173, 191
 ägg 191
- Prisindex, se Index
 Prisregleringsprisindex JÅ 2000 155, 157
 Prisstöd 160, 170
 Producentpriser, se Priser
 Producentprisindex 176, 190
- Produktion
 bivax JÅ 1996 153
 byggnader 143, 148
 djurplatser JÅ 1996 55
 ekologisk 196–197, 203–205
 foderblandningar 144, 151–152
 honung 107, 132
 kött och fläsk 47, 261, 256–257, 267–269, 274
 mjölk 46–47, 261–262, 256–257, 267,
 270–271, 274
 oljevaxter 82–83, 91
 råsprit JÅ 2000 140
 slaktkroppar 261, 268–269
 sockerbetor 82, 84, 93
 spannmål, slättervall, baljväxter och potatis
 81–84, 87–96
 stärkelse JÅ 2000 140
 trädgårdsvaxter 97, 101, 103
 ägg 261, 256–257, 269, 274
- Produktionsmedel 143–146, 147–152
 Produktionsmedelsprisindex 176, 180, 190
 Produktionsområden, bil 2
 Projektstöd, se Stöd
 Proteingrödor, se Stöd
 PSE-tal JÅ 2000 161
- Pälsdjur
 antal 107, 132
 antal uppfödare 132
 sysselsatta med pälsdjurskötsel JÅ 2000 32
- Päron
 antal företag JÅ 2012 102
 antal träd 97, 102
 planterad areal 97, 102
- R**
 Raps, se Oljevaxter
 Raser
 nötkreatur JÅ 2000 110–112
 svin JÅ 2000 130
 tackor JÅ 2000 119, 121
- Redskap 143, 147
 Reduceringstal, se Korrigeringstal
 Regionala stöd, se Stöd
- Rennäring
 antal företag 133
 antal renar 107, 133
 antal renägare 133
 antal samebyar 133
 slakt 261, 270
 statligt stöd 154, 160, 170
- Riksområden, bil 2
 Ris 250–253
- Rybs, se Oljevaxter
- Råg
 antal företag 67 JÅ 2000 67
 ekologisk odling 196–197, 201, 204
 förmalning, lager JÅ 1996 157
 hektarskörd 81, 88
 normskörd 86, 95
 odlad areal 44, 63, 68, 73–74
 priser 191
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 sätidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 83, 89
 utsäde, certifierat 143, 149
- Rågvete
 antal företag 67 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 196–197, 201, 204
 hektarskörd 81, 88
 odlad areal 63, 68, 73–74
 totalskörd 83, 87, 89
 utsäde, certifierat 143, 149
- Råsprit och stärkelse
 tillverkning av JÅ 2000 140
- Räv
 antal 132
 antal uppfödare 132
- S**
 Salmonella
 djurbesättningar 310–311, 316
 foderproduktion 320
 infektion 310–312, 316
 provtagning 310–312, 320
- Sametinget 109, 263
 Sektorskalkyl, jordbrukets, se EAA
 Silo JÅ 1996 58
- Sjukdomar
 nötkreatur JÅ 2000 114
 svin JÅ 2000 132
- Självförsörjningsgrad JÅ 2009 321, 328
 Självrisk vid skördeskada JÅ 1997 187
- Skador
 olycksfall JÅ 2000 37–38

- Skadeutbetalningar JÄ 1997 187–188
- Skogar, se Skogsmark
- Skogsbete 219
- Skogsbruk
- antal sysselsatta JÄ 2000 32
 - arbetsåtgång JÄ 1996 36
- Skogsbruksvärde JÄ 2000 44–46
- Skogsimpedimentsvärde JÄ 2000 44
- Skogsmark
- antal företag JÄ 2000 22
 - areal 69 JÄ 2000 23–24
 - definition 55
 - fördelning på företagarekategorier JÄ 2000 24
 - fördelning på storleksgrupper JÄ 2000 22–23
- Skogsstatistik JÄ 1996 220
- Skolor
- eftergymnasiala skolor JÄ 2000 175–176
 - gymnasieskolor JÄ 2000 175
 - universitet JÄ 2000 175–176
- Skulder (och tillgångar) JÄ 1997 174
- Skyddszoner, se Stöd
- Skörd
- bivax JÄ 1996 153
 - ekologisk 186–187, 192–194
 - hektarskörd 46, 81–82, 88, 90–93
 - honung 107, 132
 - normskörd 82, 86, 95–96
 - skördetidpunkt JÄ 1997 100–101
 - totalskörd 82–84, 87, 89–93
- Skördeområden, bil 2
- Skördeeskadeskydd
- allmänt JÄ 1997 187
 - ersättningar JÄ 1997 187
 - finansiering JÄ 1997 187
 - självrisk JÄ 1997 187
- Skördetidpunkt JÄ 1997 100–101
- Skördetröska JÄ 2000 51
- Slakt
- antal slaktkroppar 268–269
 - marknadsförd slakt JÄ 2000 141
 - medelslaktvikter JÄ 2000 114, 121, 131
 - produktion av kött och fläsk 47, 261, 268–269, 274
 - slaktade kvantiteter 268–269
 - slaktjurspriser 191
- Slaktkycklingar 269
- Slaktvikter JÄ 2000 114, 121, 131
- Slättervall
- antal företag 64, 67, 77
 - bärgningsförluster JÄ 1996 96
 - ej utnyttjad areal 80
 - ekologisk odling 196–197, 203
 - hektarskörd 82, 92
 - normskörd JÄ 1998 88
 - odlad areal 44, 64, 68, 77–78, 92
 - skördetidpunkt JÄ 1997 100
 - totalskörd 83–84, 92
 - återväxt 82, 92
- Slätteräng 219
- SMAK 195
- Smittkälla 310–312
- Smågrisproduktion
- investerings- och startstöd JÄ 2003 139
- Smör
- priser JÄ 1996 178
 - produktion 247, 271, 274
- Sockerbeter
- antal företag 67, 79
 - hektarskörd 82, 93
 - normskörd 86, 96
 - odlad areal 44, 64, 68, 72, 79
 - priser 191
 - sockerhalt 94
 - stöd 157, 161, 166
 - totalskörd 84, 93
 - utsäde, certifierat 143, 149
- Solskenstid JÄ 1997 225
- Sorghum 250–253
- Spannmål
- antal företag per gröda JÄ 2000 69
 - antal företag per län 73–74
 - försörjningsbalans JÄ 2000 139
 - hektarskörd 81, 88
 - normskörd 86, 95
 - odlad areal 44, 63, 67–68, 72–74
 - priser 191
 - skördetidpunkt JÄ 1997 100–102
 - spill (vid skörd) JÄ 1996 95
 - sätidpunkt JÄ 1997 100–102
 - totalskörd 83, 87, 89
 - utsäde, certifierat 143, 149
- Spannmålstork JÄ 1996 58
- Spill vid (skörd)
- potatis JÄ 1996 99
 - spannmål JÄ 1996 95
- Standardtimmar 50, 62
- Startstöd, se Stöd
- Statlig länegaranti JÄ 1996 184
- Strukturstöd JÄ 2008 141, 149
- Stutar, se Nötkreatur
- Stärkelse
- stärkelsehalt 94
 - tillverkning av JÄ 2000 140
- Stöd
- arealersättning 161 JÄ 2005 132
 - betesmarker och slätterängar 156, 161, 164–165
 - direktstöd 154, 161
 - djurbidrag 161 JÄ 2005 132–133, 138–139
 - djurvälfärd 158, 168
 - energigrödor 154, 161–162
 - extensifieringsbidrag 161 JÄ 2005 133, 138–139
 - extra djuromsorg för suggor 158, 168
 - fördälingsstöd 159, 168
 - företagsstöd 158–159, 167–169
 - grödor för industri- och energiändamål 154
 - gårdsstöd 153–154, 161–162
 - handjurbidrag 155, 161–162
 - högre värde i jord- och skogsprodukter 159, 168
 - kompensationsbidrag 155, 161, 163
 - kontrakterad stärkelsepotatis 154, 161–162
 - kvalitetscertifiering 154–155
 - kväveläckage 157, 161, 164

mervärden i jordbruket 155
 miljöersättningar 156–158, 196–197, 161, 164–166
 miljöskyddsåtgärder 158, 161, 164, 165
 mjölkbidrag 155, 161–162
 modernisering 158–159, 167
 modulering 155, 161
 nationellt stöd 155–156, 161, 163
 natur- och kulturmiljöer 156, 161, 165
 prisstöd m.m. till rennäring 160, 170
 projektstöd 159–160, 169
 proteingrödor 154, 161–162
 regionala stöd 155–156, 161, 163
 skydds zoner 158, 161, 166
 startstöd 159, 167
 stödrätt 153–154
 utrotningshotade husdjursraser 156, 161, 165
 vallodling 157, 161, 165
 öppet odlingslandskap 156, 161–162

Suggkontroll, se Svin

Suggor, se Svin

Svin

antal 45, 105–107, 110, 114, 123–125
 antal företag 105–107, 115, 126–127
 besättningsstorlek 106–107, 115, 124–127
 fläskproduktion 47, 274
 försäkrade djur JÄ 1997 188
 priser 191
 sjukdomar JÄ 2000 132
 slakt 261, 248, 269
 suggkontroll JÄ 2000 129–131
 svinstamkontroll JÄ 2000 129

Sysselsättning, se Arbetskraft

Systemtäckdikning JÄ 1997 56

Såtidpunkt JÄ 1997 100–102

T

Tackbidrag 161

Tackor, se Får och lamm

Taxerade nettointäkter, inkomster 188–189

Taxeringsenheter JÄ 2000 44–45

Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter)
 JÄ 2000 44–45

Temperatur JÄ 1997 225

Tjurar och tjurkalvar, se Nötkreatur

Tomtmarksvärde JÄ 2000 44–45

Totalbefolkning JÄ 1997 29

Totalskörd

internationella uppgifter 252–253
 oljeväxter 83, 91
 potatis 84, 93
 slättervall, första skörd 83–84, 92
 sockerbetor 84, 93
 sorghum, majs, ris 252–253
 spannmål 83, 87, 89

Traktorer

antal 143, 147
 effekt 143, 147
 inköp 143, 147
 pris 191

Trindsäd 82

Träda

areal 44, 64, 67, 72, 80

Trädgårdsodling

antal företag 97, 99–104

antal sysselsatta JÄ 1997 32

areal 97–98, 99–104

ekologisk odling 197, 206

KRAV JÄ 2008 177, 180, 182–183

skörd 97, 101, 103, 242

trädgårdsräkning/inventering 98

Typklassificering 51–52

Täckdikad areal JÄ 1997 56

U

Undervisning, se Lantbruksutbildning

Ungnöt, se Nötkreatur

Utbildning, se Lantbruksutbildningen

Utgifter i jordbruket m.m. 171–172, 182–187

Utrikeshandel

jordbruksprodukter och livsmedel 277–280,
 281–294

Utröttningshotade husdjursraser, se Stöd

Utsäde

betat JÄ 2000 54

certifierat 143, 149

V

Vall, se Slättervall (Betesvall)

Vall till fröskörd 44, 77

Vallbaljväxter

certifierat utsäde 143, 149

Vallgräs

certifierat utsäde 143, 149

Vallodling, se Stöd

Vax JÄ 1996 153

Vegetabiliska produkter

export 278, 283, 285, 287, 290, 293–294

import 277, 283–284, 286, 289, 291–292

konsumtion 295–296, 299–302

priser 191

produktion 46, 81–86, 87–96, 252–253, 274

Vete

antal företag 67 JÄ 2000 67

ekologisk odling 196–197, 201, 204

hektarskörd 46, 81, 88

normskörd 86, 95

odlad areal 44, 63, 73–74

priser 191

skördetidpunkt JÄ 1997 100

såtidpunkt JÄ 1997 100

totalskörd 83, 87, 89

utsäde, certifierat 143, 149

växtperiodens längd JÄ 1997 100–101

Vetekli

priser 191

Vicker (och foderärter)

odlad areal 75

Vilt

köttproduktion 261, 270

Värraps, se Oljeväxter

Värrybs, se Oljeväxter

Värråg, se Råg

Värvete, se Vete

Våtmarker 157, 161, 166

Världsmarknadsprisindex JÅ 1998 155

Växthus

byggnadssätt JÅ 1997 108

ekologisk odling 197, 206

KRAV JÅ 2008 183

odling 97, 103–104

yta 91–92, 206

Växtnäringsämnen

mineralgödsel 144, 151, 214, 222–223, 225

Växtperiod JÅ 1997 101–102

Växtskyddsmedel 209–210, 217, 227–230,
se även Bekämpningsmedel

A

Åker

arealens användning 43–44, 63–65, 66–80

definition 65

fördelning på företagarekategorier JÅ 2000 21

fördelning på storleksgrupp 63, 70–71

internationella uppgifter 250–251

systemtäckdikad areal JÅ 1997 56

ägd respektive arrenderad areal 58

Åkerbönor 63, 75

Åkervärde JÅ 2000 45

Åldersfördelning 135–137, 139

Åsnor och mulåsnor JÅ 2000 193

Återväxt på slättervall 92

Ä

Ägarkategorier inom jordbruk JÅ 2000 14

Ägd åker 49, 58

Ägda företag 49, 58

Ägg

beviljade investeringsstöd JÅ 2008 150

export 283, 285, 287, 290, 293

import 283–284, 286, 289, 291

indextal för delposter i avräkningsprisindex 190

partihandelns invägning 261, 269

produktion 261, 247, 256–257, 269

produktionsvärde 182

Ägoslag

annan mark 65 JÅ 2004 46

betesmark 63, 65, 69, 72

skogsmark 63, 65, 69

åkermark 63–64, 69

övrig mark JÅ 1997 204

Äpplen

antal företag JÅ 2012 102

antal träd 97, 102

planterad areal 97, 102

Ärter

antal företag 75

ekologisk odling 196–197, 201, 205

hektarskörd 81–82, 90

odlad areal 75

totalskörd 83, 90

utsäde, certifierat 143, 149

Ö

Öppet odlingslandskap, se Stöd

Jordbruksstatistisk årsbok 2013

med data om livsmedel

Yearbook of agricultural statistics

including food statistics

Boken ger en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken med uppgifter om företagsstruktur, arbetskraft, maskiner, växtodling, husdjursskötsel, ekonomiska förhållanden m.m. Den ger dessutom ett sammandrag av den viktigaste statistiken inom livsmedelsområdet. Vissa internationella jämförelser görs också.

Årsboken innehåller resultat från undersökningar utförda av SCB, Jordbruksverket och andra myndigheter samt av branschorganisationer. Förutom sifferuppgifter för län och större områden lämnas beskrivningar av undersökningarnas uppläggning och information om var utförligare redovisningar finns. I anslutning till varje kapitel ges också en del kommentarer till vad statistiken visar.

ISSN 1654-4382 (Online)
ISSN 0082-0199 (Print)
ISBN 978-91-618-1592-0 (Print)

All officiell statistik finns på: www.scb.se
Statistikservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: www.scb.se
Statistics Service, phone +46 8 506 948 01